

Handbuch
der
Sanskritsprache.

Zum Gebrauch
für
Vorlesungen und zum Selbststudium.

Von
Theodor Benfey.

Zweite Abtheilung:
Chrestomathie.
Zweiter Theil.

Leipzig:
F. A. Brockhaus.
1854.

Chrestomathie
aus
Sanskritwerken.

Zum Gebrauch
für
Vorlesungen und zum Selbststudium.

Von
Theodor Benfey.

Zweiter Theil:
Glossar.

Leipzig:
F. A. Brockhaus.
1854.

Göttingen,
Druck der Dieterichschen Univ.-Buchdruckerei.
(W. Fr. Kistner.)

Glossar.

Die eingeklammerten §§. und Zahlen, vor denen S. steht, beziehen sich auf meine „vollständige Grammatik der Sanskritsprache“; uneingeklammerte Citate, wenn sie nicht genauer bestimmt sind, betreffen die Chrestomathie; die erste Zahl bezeichnet dann die Seite, die zweite den Vers oder die Zeile.

Die Abkürzungen sind die gewöhnlichen der grammatischen Kunstaussdrücke und leicht verständlich; ausserdem:

Atm. = Atmanepadam (Gr. §. 789).

Avybh. = Avyayibhāva (§. 678).

Bhvr. = Bahuvrīhi (§. 663).

Dvg. = Dvigu (§. 658).

Dvn. = Dvandva (§. 687).

Ind. = Indeclinabile (Gr. §. 781 ff.).

Kmdh. = Karmadhāraya (§. 654).

Par. = Parasmaipadam (§. 789).

Tip. = Tatpurusha (§. 652).

Vb. = Verbum.

V. L. = Varians Lectio.

vd. = vedisch.

Die römischen Zahlen vor Par. oder Atm. bezeichnen die Conjugations-classe (§. 794—806).

§ vor einem Worte bedeutet, dass es in Zusammensetzungen auslautet; dahinter, dass es in solchen anlautet.

च Pronominalstamm (§. 776, II), vgl. चलत्
चत् इदम्.
च Interj. (§. 786) bei Mitleid.
च vor Vokalen und Diphthongen च्
(§. 247; S. 247, X; §. 624; 639, Auso;
643, 3; 662, 1; 674, 2; 693), insepa-
rahle Part.; negiert den damit zusam-
gesetzten Begriff, z. B. अचल „unbe-
weglich“; अनश्व „Nicht-Pferd“; ver-
wandelt ihn in seinen Gegensatz अर्ध
„Unrecht“; giebt ihm die Bed. „sehr
wenig, nicht richtig, schlecht“ (चकाल
„schlechte Zeit“); bildet Karmadhā-
raya- (Gr. §. 654 vgl. §. 662) Bahu-
vrihi- (§. 663) Avyayibhāva- (§. 678)
u. Verbal- (§. 247) Zusammensetzun-
gen; in dem ersteren entspricht es
unserm un- gewöhnlich; in den hei-
den II. kann es „ohne“ übersetzt
werden.
चंशू X Par. (§. 209, vgl. 843; 844) theilen.
चंज msc. (S. 139; §. 476; 708, 4) Theil;
Beziehung 181, 24; Beute 296, 1 (°çāya
auf dass er Beute macht).
चंजक msc. चिका fem. (S. 230, क, 2) Erbe.
चंजु msc. (S. 156; §. 397; 475) Strahl,
Glanz.
चंजुक ntr. (§. 708) Kleid, Gewand (geo-
graphisches N. pp. Gr. §. 475).
चंजुम् adj. (चंजु + म् S. 239) तो fem.
strahlenbegabt; msc. Sonne.
चंजुमालिन् (°ला + इन् §. 563) mascul.
Sonne (etymolog. mit Strahlenkranz
verschen).

चंशू X Par. (§. 209, vgl. 843; 844) theilen.
चंस msc. (§. 563, V, vgl. I) Schulter.
चंसभार msc. (§. 532, IX) Schulterlast.
चंसभारिक adj. चंसभारिकी fem. (§. 532, IX)
Schulterlast nehmend.
चंसल adj. starkschultrig (§. 563, V, vgl. I).
चसेभार = चंसभार (§. 532, IX).
चसेभारिक adj. चसेभारिकी fem. = चंसभारिक
(§. 532, IX).
चंष्ट I Atm. (§. 789, V) gehn. X Par. leuch-
ten, sprechen.
चंदनि m. f., oder तो fem. (S. 144 चंति;
§. 703) Geschenk.
चंदू ntr. (S. 149) Sünde.
चंदस्यति (§. 644; III, 11) vd.
चंदूषा (S. 146; §. 388, B., vd. vgl. Roth
Nir. 6, 27).
चंदि m. (S. 169) Fuss.
चक्र I Par. (§. 202; vgl. §. 881, 4) krumm
gehen.
चकचक adj. (Bhvr. चःक°) टिका fem. un-
gefährdet, unbeunruhigt.
चकल (§. 554, Bem.).
चकप्य adj. (Krmth. च und Ptc. Fut. Pass.
von कम् या fem., nicht zu bewegend.
चकरूपा (Kmdh. चःक°) n. das Nichtthun.
चकरूपा adj. (Bhvr. चःक°) या fem., mit-
leidlos.
चकरूपात् (das vorige + त् §. 554) ntr.
Mitleidlosigkeit.
चकज्जव (§. 431).
चकलमान् (§. 566, VI) Ind. (Kmdh. चःक°)
ohne Grund, plötzlich.
चकावडमूल subst. m. n. (चक°ऽमूल° Kmdh.;

- अःक⁰ Bhvr.) ohne Veranlassung eingetretene Colik.
- अकाम् adj. मा fem. (अ und Vh. कम् nach §. 274) nicht liebend, ungern.
- अकामिन् adj. नी fem. (Kmdh. अःक⁰) nicht liebend.
- अकारण adj. (Bahuvr. अःक⁰) पाा fem. grundlos.
- अकार्य (Kmdh. अ und Ptc. Fut. Pass. von क्) f. वा nicht zu thuend; subst. n. Unrecht.
- अकाल (Bhvr. und Kmdh. अःक⁰) adj. ला fem. unzeitig; subst. msc. böse Zeit; Unzeit.
- अकिञ्चन adj. ना fem. (Bhvr. अःकि⁰) arm (§. 666; 554, VI).
- अकिञ्चिन्मन् shst. msc. Armuth (§. 554, VI).
- अकुतस् Ind. (Kmdh. अःकु⁰) von nichts.
- अकुतोभय adj. (Bhvr. अकु⁰ऽभ⁰ §. 666) वा fem. vor nichts sich fürchtend.
- अकुशल adj. ungeschickt u. s. w. (§. 588, VII).
- अकुलम् (Bhvr. अःकु⁰) adj. मा fem., blumenlos.
- अकुलवृषा N. ppr. 13, 6 (NB. अ überzählig im Metrum).
- अकृत्य (अ und Particip. Fut. Pass. von क्) वा fem., nicht zu thuend; shst. ntr. Unrecht.
- अकृत्यविसंवादिन् (Tatp. अकु⁰ऽवि⁰; Kmdh. अःक⁰) adj. नी fem., nicht dem Rechte widersprechend.
- अकृञ्ज (Kmdh.) adj., प्राा fem. nicht klein = gross.
- अकुशलस्वमी adj. (Bhvr. अकु⁰ऽल⁰ §. 671) ntr. नि reichen Segen habend.
- अकृ न. (S. 161; §. 400) Oel; vd. Nacht (§. 71, B. 2).
- अकु msc. (§. 709, 1) ved. Nacht (§. 71, B. 2). 289, 2; 6.
- अकृत्पुत्र्य fem. वा (§. 690 aus अकृत्ऽपु⁰). अकृ (S. 136, अ 5).
- अक्षीयमाण (oxyton. §. 643, अ und Part. Praes. Pass. von क्षी).
- अक्षोष (Kmdh. अःक्ष⁰) msc. das Nichtzürnen.
- अक्ष्णु L. V Par. (§. 156, 3) durchdringen, aufhäufen.
- अक्ष msc. (§. 708, 4; S. 172 त; §. 86, Ausn. 3; §. 545) Achse; Wagen; Würfel (in dieser Bed. nur Plur.? §. 716); in Zssetzung auslautend oft für अक्षि, vgl. अक्षि.
- अक्षपवन् (S. 239 मन्) adj. ती fem. mit Augen versehen.
- अक्षत (अ und Ptc. Pf. Pass. von क्षण्) adj. ता fem., unverletzt.
- अक्षपूत (Kmdh. §. 532) n. Würfelspiel.
- अक्षपुः (Ttp. §. 624) f. Wagendeichsel.
- अक्षपूतं msc. ein Betrüger im Würfelspiel (§. 653, VI, 1).
- अक्षपटल n. (wohl eig. Processammlung von अक्ष Process und पटल Haufen, Sammlung, dann etwa) Staatsarchiv 270, 300; 273, 388; 397.
- अक्षपति (S. 682, I, 3).
- अक्षभार (Ttp. §. 545) m. Wagenlast.
- अक्षम (für अक्षि in Avyhh. auslaut. §. 681).
- अक्षम (Kmdh. अःक्ष⁰) adj. मा f., unfähig (mit Infin.).
- अक्षय (Bhvr. अःक्ष⁰) adj. वा fem. unvergänglich.
- अक्षर (S. 172 चर; §. 543) ntr. Buchstahe, Sylbe.
- अक्षर्य adj. f. वा (§. 543).
- अक्षि (S. 145, अन्; S. 172 सि; S. 239 मन्) n. (§. 710; Decl. §. 759, XII) Auge (§. 565, VI); wo es in Zssetz auslaut. अक्ष wird (§. 624; 669; 681); in Bhvr. fem. अक्षी (§. 669).
- अक्षिगत (Ttp. अक्षि und Ptc. Pf. Pass. von गन्) adj. ता fem. verhasst.
- अक्षित (Kmdh. अ und Ptc. Pf. Pass. von क्षि oder क्षिण्) unerschöpflich 290, 6.

अक्षिभुज n. (Dvn.) Auge u. Braue (§. 630; 632).
अक्षिम् (S. 239 मन्) adj. मती fem. mit
Augen versehen.

अक्षेत्रस (§. 554, I; 588, VII).

अक्षेत्रस्य n. लो f. subst., Abstract des vor-
rigen (§. 554, I; 588, VII).

अक्षोऽय (Kmdh. अ u. Ptc. Fut. Pass. कृन्)
adj. वा fem. nicht verwirrt, nicht
störbar.

अक्षय (Bhvr. अक्षय⁰) adj. डा f. ungeteilt,
ganz.

अक्षिल (Kmdh. अक्षय⁰) adj. ला fem. voll,
vollständig, ganz, all.

अग I Par. (§. 202, vgl. 881, 4) krumm
gehen.

आ (§. 621, X; §. 272) adj. मा fem. nicht
gehend; sbst. msc. Berg.

आगच्छ (S. 137).

आगदकार्क adj. री f. (S. 141, अ, 20).

आगदित (Kmdh. अ und Ptc. Pf. Pass. von
गद) adj. ता fem. ungeheissen.

आगप Vb. denom. (§. 235).

आग्य (Kmdh. अ und Ptc. Fut. Pass. von
गम्) adj. वा fem. unerlernbar.

आगस्ति N. ppr. eines Rishi (S. 162, ति, 3;
§. 443; 444, Bem.; 476).

आगस्तीय (S. 227 ईय).

आगस्य N. ppr. eines Rishi (§. 443; S. 227
ईय) fem. लो (§. 686, 2).

आगध (Bhvr. अगध keine Untertauchung
habend, weil man keinen Boden
findet) adj. वा f. tief.

आगार n. Haus (in Zsstz. §. 537).

अगारिक (§. 537).

अगुणकम् adj. लो f. (Kmdh. अगुण⁰) schlecht.

अगुह m. n. Aloë (Aquilaria Agallochum).

अगृहपति (oxyl. §. 643).

अगृहपतिक (oxyl. §. 643).

आनामो Frau des Agni (§. 701; S. 229 एव;
§. 588, V).

आनामिषु Dvn. msc. (§. 564, III).

अग्नि m. (vgl. आनामो) Feuer; heilige Feuer;
der Gott des Feuers; Verdauungs-
thätigkeit (§. 25, Ausn.; 134, 13;
S. 166, ति; §. 427; 473; 488; 517;
709, 3, B).

अग्निचित् m. Feuerhaufen, Opferfeuer
(§. 319).

अग्निचित्वा f. das Feueranlegen für das
Opfer (S. 358).

अग्निदत्त (§. 474).

अग्निपद (§. 506, Bem.).

अग्निमिध adj. वा fem. Feuer anzündend
(S. 139, अ, 13).

अग्निम् इत् Ind. wie Feuer (§. 579).

अग्निवेण (§. 443).

अग्निवेणद्ग्रेहात् (Nom. Plur. §. 444).

अग्निग्रामन् (§. 430, 2, c; 441).

अग्निध्वज्ज् eine Art Halbgotheit (S. 44, 6).

अग्निपात् Ind. ganz zu Feuer (§. 576);
mit क् verbrennen.

अग्निध् adj. (अग्नि स इत् von Vb. इत् S. 131)
feueranzündend (§. 521 vgl. 459).

अनीय (§. 471).

अनीयहोमी (Dual Dv. §. 631) msc. Agni
und Varuna.

अनीयोमीय (§. 456).

अनीयोमी (Dual Dvn. §. 44, 6; 456; 631)
msc. Agni und Soma.

अनीयोम्य (§. 456).

अन्याहित (§. 664).

आम्न् ntr. (S. 167 मन्).

अग्र (S. 169 र) ntr. (§. 708) Spitze (§. 441;
496; 540; 558, VII); Haupt; das Vor-
dere; Gegenwart; das Beste. Loc.

अग्रे und Acc. अग्रम् vor (Augen).

अग्रकर् (§. 653, VII) msc. Spitze der Hand;
der Hände und Strahlen 238, 34.

अग्रम् (§. 272) adj. मा f. an der Spitze
gehend.

अग्रज् adj. ता fem. (§. 320) zuerst ge-
boren.

अग्रतःसर adj. री f. (§. 277) voran gehend.

अग्रतस् Ind. (§. 575) vorne, vor Augen.

अग्रदन् adj. तो fem. (Bhvr. §. 670, vgl. 700 und 754, I).

अग्रदन्त adj. ता od. तो fem. (Bhvr. §. 670, vgl. 693).

अग्रसर adj. री fem. (§. 277) voran gehend.

अग्रह (Kmdh. अग्रह⁰) msc. das Nichtnehmen.

अग्रहायणा (§. 452, vgl. 25, 6, vgl. §. 653, VII) m. ein Monatsnamen (der achte Monat im Mondjahr).

अग्रहार (§. 653, VII) m. erste Gabe; Geschenk an die Brahmanen.

अग्रहारवत् Ind. (§. 579) als Agrahāra (s. vor.), als Priestergeschenk.

अग्रिम adj. मा fem. (§. 496) vorderste.

अग्रिय adj. या f. vd. (§. 540) vorderste.

अग्रिय adj. या f. vd. (§. 540) vorderste.

अग्र्यु (§. 169 r).

अग्र्यु adj. ओ न्त्र. (S. 158 उ) an der Spitze gehend.

अग्र्यु adj. ओ न्त्र. (S. 158 उ) an der Spitze herumirrend.

अग्र्यु adj. री fem. (§. 277; 621, II) an der Spitze gehend.

अग्र्य (§. 558, VII) adj. या f. voran seiend, erster, höchster; ntr. das auf der Spitze seiende, Dach.

अग्र्य X Par. (§. 208, Ausn. 1; 209; 843; 844) schlecht handeln.

अग्र्य n. Sünde; adj. (§. 564) वा fem. sündig.

अग्र्यधामन् msc. (Bhvr. अग्र्य⁰ अग्र्य⁰; Kmdh.

अग्र्य⁰ wörtlich: nicht heisse Strahlen habend =) Mond.

अग्र्यवत् adj. तो fem. sündig (§. 754, I und §. 110; 782; 783).

अग्र्यव Vb. denom. (§. 226 Ausn. 2).

अग्र्यु (§. 110; 782; 783 Voc. von अग्र्यवत् §. 754, 2).

अग्र्या fem. (S. 168 व 2) Kuh.

अङ्ग I Atm. (§. 789, V) X Par. (§. 209; vergl. 843. 844) bezeichnen, gehn.

अङ्गित bezeichnen, geschmückt.

अङ्ग m. Schooss; Nähe; Zeichen; Act (eines Drama); in Bhvr. auslautend: bezeichnet (mit), versehn; benannt.

अङ्गित m. f., oder तो fem. (S. 144, अङ्गित; §. 703).

अङ्गमात् (§. 252, Ausn. 5) adj. 175, 52. (Sch. samipam gata = cīghram bhāvin) genaht, schnell entstehend (vgl. §. 315).

अङ्गस् n. (S. 149) Zeichen; Körper.

अङ्गार (V. L. §. 461) eine Art Note in der Musik.

अङ्गितो f. (§. 460).

अङ्गार (S. 158; 225) m. junger Zweig; Reihe; Haar; Blut; Getränk.

अङ्गित adj. ता f. (S. 225) Zweige getrieben habend.

अङ्गित msc. ntr. (§. 711; 158; §. 468) Stachel des Elefantentreibers.

अङ्गितवत् adj. हा fem. (§. 276) den Stachel des Elefantentreibers ergreifend.

अङ्गुर = अङ्गुर.

अङ्गुर I Par. gehn; X Par. (§. 209; 843; 844) gehn, bezeichnen.

अङ्ग ntr. (§. 710; 563, VIII) Glied; Theil; Hilfsmittel; Körper; in Bhvr. auslautend im fem. अङ्गितो od. अङ्गिता (§. 693, γ); wird अङ्गितो vor कृ (vgl. कृ).

अङ्ग m. das Land der Ānga (Bengalen und Champa); Plur. dient als Plur. von अङ्ग und Bezeichnung des Landes (§. 439, c; 476; 492; 517).

अङ्ग Ind. (§. 127, 2, 4; 134, 4; 786) ehrfurchtsvolle Anrufungspartikel.

अङ्ग adj. (§. 564).

अङ्गक (in Bhvr. auslaut. für अङ्ग §. 671) adj. ० तिका sein.

अङ्गन n. Hof, Pallast (in द्वाङ्गन Kampfplatz, vgl. अङ्गिर).
 अङ्गना f. (§. 563, VIII) Frau.

अङ्गनाम m. Salbe für den Körper.

अङ्गव (S. 243 अ) msc. getrocknete oder welke Frucht.

अङ्गवत् adj. तो f. (§. 563, VIII).

अङ्गविषा f. (§. 509, vgl. §. 506, Bem.).

अङ्गस् ntr. (S. 149) Vogel.

अङ्गार (S. 151 आर, §. 460; 461) msc. ntr. Holzkohle.

अङ्गारक (S. 225 रत) m. Holzkohle; der Planet Mars; Dienstag.

अङ्गारकित adj. (S. 225 रत) ता fem.

अङ्गारवेणु (S. 588, V).

अङ्गारि (S. 225 इ) fem. ein kleiner tragbarer Heerd.

अङ्गारित adj. (S. 225 रत) ता fem.

अङ्गार्या fem. (§. 460).

अङ्गिन् adj. नी fem. (von अङ्ग nach §. 563) mit Hülfsmitteln versehen.

अङ्गिरस् N. ppr. eines Rishi (S. 149; 243 अत्).

अङ्गिरस्वत् adv. wie Angiras (S. 243 अत्).

अङ्गीकर्षा (s. कृ mit अङ्गी) n. Übereinstimmung; übereinstimmende Annahme.

अङ्गीकार (s. कृ mit अङ्गी) m. Übereinstimmung; übereinstimmende Annahme.

अङ्गीव adj. (§. 492, vgl. 517).

अङ्गुलि (S. 158) und अङ्गी f. Finger.

अङ्गुल m. n. (S. 158) Finger (vgl. अङ्गुलि).

अङ्गुलि od. अङ्गी f. (S. 158; §. 709, 3; 506; 558, VII) Finger; wo es in Zsstz auslautend ओल wird (§. 639).

अङ्गुलित्र n. eine Vorrichtung beim Bogenschiessen den Finger (अङ्गुलि) zu schützen (त्रि).

अङ्गुलित्रवत् adj. तो f. mit einer Vorrichtung u. s. w. (s. vorherg.) versehen.

अङ्गुलिघट्ट (S. 44, 6).

अङ्गुली s. अङ्गुलि.

अङ्गुलीय n. (§. 506).

अङ्गुलीयक n. Ring.

अङ्गुल m. Daumen.

अङ्गु I Atm. (§. 789, V) gehen, tadeln.

अङ्गि (S. 169 रि) m. Fuss.

अङ्ग (aus अङ्ग §. 585, IV; 647, 2; 682, II; 686, I; 690; 754, II) fem. अङ्गी (§. 700).

अङ्गतरु (S. 554, Bem.; §. 669).

अङ्गन्तु (Bhvr. अङ्गन्तु) adj. रा f. mondlos.

अङ्गल (Kmdh. अङ्गल) adj. ला f. sich nicht bewegend; subst. msc. Berg.

अङ्गल (S. 643).

अङ्गित adj. (Kmdh. अ u. Pic. Fut. Pass. von अङ्गित्) या fem. nicht gedacht (begriffen) werden könnend.

अङ्गिर adj. (Kmdh. अङ्गिर) रा fem. nicht lang.

अङ्गिरात् Ind. (eig. Abl. des vorigen) in kurzem.

अङ्गेन (Bhvr. अङ्गेन) adj. ना fem. vernunftlos.

अङ्गेत् (Bhvr. अङ्गेत्) adj. besinnungslos.

अङ्ग Ind. (S. 241; 782).

अङ्गुत (Kmdh. अ und Pic. Pf. Pass. von अङ्गु, §. 496) ता fem. nicht einstürzend, fest, ewig.

अङ्गुतदन्ति (V. L. §. 567, II).

अङ्गुतदन्तीय (V. L. §. 567, II) fem. अङ्गी, Pl. msc. अङ्गुतदन्तवत् u. s. w.

अङ्गुतन्ति (V. L. §. 567, II).

अङ्गुतन्तीय (V. L. §. 567, II), fem. अङ्गी; Plur. msc. अङ्गुतन्तवत् u. s. w.

अङ्ग I Par. (§. 147; 195; 327; 331; S. 139, अ, 12; S. 140 (§. 378. 379); §. 329; (S. 152, इ, 5 u. 153; §. 394, अ); S. 143, अक, 5; S. 146, अत, 7; §. 858) gehen, werfen, bewegen.

— उद्ग herausstreiben. Atm. ved. 297, 12.

अङ्ग adj. ना fem. (Kmdh. अङ्ग §. 320) ungeboren. subst. msc. (§. 708) Gott;

- Bock; fem. अशका (§. 690); (Pl. Vehikel des Pūshan §. 708?); (§. 441; 443; 459; 460).
- अशका oder अशिका (auch in Zsitzg ausl. von अशका "Ziege" S. 230, §. 602).
- अशका (§. 564, XVIII).
- अशकाय n. Bogen des Civa (§. 564, XVIII).
- अशका fem. (§. 460) Menge von अशका.
- अशक्य adj. वा fem. (§. 544; S. 236) für Ziegen dienlich.
- अशक्य (§. 624; 551, XXI; 558, VII) msc.
- अशक्य (§. 669) adj. (Bhvr.), fem. दा oder दो bocksfüßig.
- अशपाद (§. 670) adj. (Bhvr.) fem. दा od. दो Füße wie ein Bock habend.
- अशपाद (§. 434).
- अशर (vergl. अशर; Bhvr. §. 674, I) adj. दा fem. nicht alternd; subst. ntr. (§. 708).
- अशर्य (S. 168, य, 3) adj. (Krmhd. अशर्य० wörtlich: nicht zerreibbar) वा fem. nicht vergänglich; nicht verdaulich. sbst. ntr. Freundschaft.
- अशखलि (§. 431; 433; 444).
- अशखाद (§. 501, vergl. 517).
- अशखुन्द (S. 248, XVII).
- अशखम् Ind. (§. 783 von अ u. Verb. अशु) unvergänglich; ewig.
- अशक्षत् (Kmdh. अ und Ptc. Pr. von Verb. दा) तो fem. nicht auslassend.
- अशका f. (§. 544; S. 230 (§. 602); §. 690) Ziege (vergl. अशका).
- अशका (Kmdh. अ und Ptc. Pf. Pass. von Vb. अशु) ता fem. nicht geboren, entstanden, gewachsen.
- अशकालवलि (§. 656, V).
- अशकाद (§. 438).
- अशकान् (Kmdh. अ und Ptc. Pr. von Vb. दा) तो fem. nicht wissend.
- अशकानिक (§. 554, I).
- अशकानिक (Dvn. §. 629) n. Ziegen u. Schaaf.
- अशिका s. अशका.
- अशित (Kmdh. अ und Partic. Perf. Pass. von अशित) ता fem. unbesiegt.
- अशित (S. 154; §. 473; 506, 6 vgl. Bem.; 674, II) ntr. (§. 708) Antelopfenfell; Haut; Beutel (?) 191, 16.
- अशितकाल, ला fem. (§. 690).
- अशितर (S. 169 (§. 419); §. 431; 470; 473; 479) ntr. (§. 708) Hof (in रूपाशितर Kampfplatz, vgl. अशुगन).
- अशितरीय (§. 473).
- अशितरु (Kmdh. अशितरु०) adj. वा f. nicht krumm.
- अशितगर्त (§. 430, k).
- अशितव (Kmdh. अशितव०) adj. वा fem. nicht lebend.
- अशितव (Kmdh. अ und Ptc. Fut. Pass. von अशित) वा fem. unbesiegtbar.
- अशितक ntr. (Dvn. §. 629 अशकाद ए०) Ziegen und Böcke.
- अशक adj. (Kmdh. §. 270) ता fem. unkundig.
- अशका fem. (vom vorhergehenden nach §. 554) Unkunde.
- अशका adj. (Kmdh. अ und Ptc. Pf. Pass. von अशका) ungekannt (§. 566, VI).
- अशकाक fem. अशका (§. 566, VI) = अशका ता.
- अशकान् (Kmdh. अशकान्०) ntr. Unkenntnis.
- अशक msc. Gang (von Vb. अशु), Zug, Schaar (Sch. treibend; Nirukt. IV, 13 = अशक अशित), Kampf (vgl. das folgende).
- अशकान् (S. 167) ntr. (= lat. agmen) Kampf.
- अशकु 1 Par. Atm. gehen, verehren, bitten, undeutlich sprechen, biegen, krümmen; X Par. erklären (§. 154, 2, 2; S. 131, O, 1; S. 170 अशु, 1; §. 288; 789, I; 896, 2 (vgl. 914, 1); 897, 2).
- उ० aufwärts gehen.
- अशकित msc. fem., oder तो fem. (S. 144; §. 703) = अशुति.
- अशकल m. Borde.
- अशु VII Par. (§. 154, 2, 2; 156, 3, vgl. 896, 2, 1; 191; S. 133, O, 2; S. 161

(§. 402); S. 170 अञ्ज्; §. 803; 857) beschmieren (अञ्ज्), salben, glänzen; gehn. — vd. Ptcp. Pr. msc. für fem. 294,5; vd. Atman. sich schmücken. — Causale: sichtbar machen.

— वि deutlich machen, zeigen; vd. Atm. sich schmücken; ved. Pf. अञ्जते (S. 377 n. 3) 293, 1. — Ptc. Pf. Pass. अञ्जन् deutlich, augenscheinlich, sicher, offenbar; vor मू (nach §. 242) अञ्जते (§. 5.).

— — अमिदित deutlich unterscheiden.

— अञ्ज् vd. Atm. schmücken.

अञ्जन (§. 564, III) n. ein schwarzes Pulver die Augenwimpern damit zu färben.

अञ्जनक adj., निम्न fem. (§. 564, III) mit अञ्जन versehen.

अञ्जलि (S. 148) msc. (§. 708) Haltung der Hände, so dass sie offen und hohl neben einander liegen, zum Zeichen der Verehrung und bei Bitten; Handvoll (als Maas).

अञ्जल् (§. 653, II, s. das folgende).

अञ्जला Ind. (§. 783, vgl. 653, II) augenblicklich, sehnoll, wahrlich.

अञ्जि (von अञ्ज्) m. Glanz, Schmuck.

अञ्जित (S. 135 „glänzendste“) m. Sonne.

अट्ट I Par. (§. 164, Ausn.; 169, Ausn. 6) durchwandern, durchirren.

— अट्टि herumirren. अट्टिन् herumgewandert seiend (§. 894, 2, 2).

अट्ट (§. 212, B. 2).

अट्टन n. das Gehen.

अट्टवि od. वो (S. 148) fem. (§. 710) Wald.

अट्टा (§. 225) f. das Herumvagabondiren als religiöser Bettler.

अट्टाया fem. (§. 336) Herumvagabondiren als religiöser Bettler; vieles Reisen.

अट्ट I Atm. (§. 186 (vgl. 843); 789, V) überragen; X Par. missachten.

अट्ट m. Zimmer auf dem Dach eines Hauses. Indecl. hoch.

अट्टपतिभागाल्पमृत्कृत् ntr. (Tlpr. अट्टः नृ; Bhvr. अट्टः अत्वा; Tlpr. अट्टः भाग; Kindh. अट्टः पति; Tlpr. मृत्ः कृत्) Ministerium des Hauses, genannt: Theil des hohen Herrn.

अट्टरवली fem. (§. 488, vgl. 517).

अट्टा fem. (§. 225).

अट्ट (?) I. Atm. gehn.

अट्ट I Par. sich anstreng

अट्ट I Par. (§. 79 Bem. 3; §. 186, vgl. 843) urtheilen, entscheiden.

अण् I Atm. (§. 789, V) tönen.

अणक adj. niedrig, gemein (§. 656, II; 473).

अणकीय (§. 473).

अणाय (§. 555) adj. का fem. für Korndienlich.

अणिमन् msc. (§. 554, VI) Kleinheit; insbesondere die übermenschliche Eigenschaft sich unbemerktbar klein machen zu können.

अणीय (§. 431, 3).

अणु (S. 156 (§. 397); §. 554, VI; 555; 565; 566, VI) adj. m. f. n., oder अण्वी fem. (§. 703) klein; msc. Atom; Compar.

अणुनृ sehr klein, sanft.

अणुक (§. 565; 566) adj. का fem. spitzfindig.

अणुत्व n. (§. 554) atomische Natur.

अणुमात्रिक (अणुः मात्रिक von मात्रा Maass) adj. का fem. sehr klein.

अण्ट I Atm. (§. 789, V) gehn.

अण्ड (S. 160; §. 468) n. Ei.

अण्डक (§. 559) n. kleines Ei, Vogelei.

अण्डर, णी fem. (§. 225; 691).

अत् (§. 243).

अत् I Par. (§. 329; S. 153 (§. 394, a)) gehn.

अतद्ध adj. (Kmdh. अत०; Ttp. तद्ध) वा
fem. nicht dies verdienend.

अतमिह adj. (Bhvr. अतमिह) रा fem.
nachlos, nicht umnachtet.

अतल (eig. Bhvr. अत० hodenlos) n. eine
der sieben Höllen.

अतस् (\$ 572, IV, vgl. \$ 607 (S. 234)) Ind.
von da; daher; darum.

अतल (S. 150) m. Wiud; Seele. fem. तो
(\$ 691).

अति über; Präposition mit Acc. (\$ 784);
Prefix (\$ 241); vorderes Glied in Zu-
sammensetzungen: sehr, übermässig
(vergl. \$ 128; 624, Bem.; 626; 639;
653, V, 1. 2. 3. 4; 662, 1; 669).

अतिठोर् adj. (Kmdh. अत०) रा fem. sehr
hart.

अतिकान्त (Kmdh. अति und Ptc. Pf. Pass.
von कम्) adj. रा fem. übermässig ge-
liebt.

अतिक्रम (Vb. क्रम्) mascul. Überschrei-
tung.

अतिक्रुह (Kmdh. अति und Ptc. Pf. Pass.
von क्रुध्) adj., वा fem. sehr erzürnt.

अतिगुरु (Kmdh. अत०) adj. m. f. n., od.
गुरु fem. sehr schwer. Comp. गुरीवस्
(S. 228) n. höherer Preiss.

अतिचपट (Kmdh. अत०) adj., उा fem.
sehr heftig.

अतिपत्स्विन् (Kmdh. अत०) adj., नो fem.
sehr fromm.

अतिराम् (Comparativ von अति \$ 574;
606) adv. sehr übermässig.

अतिषि (S. 151, द, 1; \$ 431; 539, III; V)
msc. (\$ 708) Gast.

अतिषिग्व adj. von Gästen zu hesuchend (?).

अतिषिक्त्वा adv. (\$ 579) wie ein Gast.

अतिदरुण adj. (Kmdh. अत०) वा fem.
sehr furchtbar.

अतिदुर्लभा S. 139, nr. 14; Kmdh.) adj., वा
fem. sehr schwer zu erlangend.

अतिदुष्कृत adj. (Kmdh. अत०) रा fem.
sehr betrübt.

अतिदूर adj. (Kmdh. अत०) रा fem. sehr
fern.

अतिदेश (Bhvr. अत०) adj. वा f. früher
ausgesprochen.

अतिध्वल adj. (Kmdh. अत०) ला fem.
sehr weiss.

अतिनिपुण adj. (Kmdh. अति०) वा fem.
sehr geschickt.

अतिप्रवाद msc. (Kmdh. अत०) übermä-
ssige Liebe.

अतिप्रसङ्ग msc. (Kmdh. अत०) übermä-
ssige Anhänglichkeit.

अतिप्राकृत (Ttp. nach \$ 653, V) adj., रा
fem. übernatürlich.

अतिभार m. (Kmdh. अत०) übermässige
Schwere.

अतिभूमि (Kmdh. अत०) fem. sehr hoher
Platz, sehr hohe Stufe.

अतिमात्रम् (Avyhh. अमात्रा \$ 678) adv.
übermässig.

अतिमानुष (Ttp. nach \$ 653, V अत०) adj.
वा fem. übermenschlich.

अतिमुक्त m. eine Art Schlingpflanze (Gaer-
tnera racemosa, oder Banisteria Ben-
galensis).

अतिभल m. (Kmdh. अत०) übermässige
Eile.

अतिरूप adj. (Ttp. nach \$ 653, V अत०)
überschön.

अतिरुक् (von Vb. रुक्) m. das Überra-
gen, Übermaass.

अतिवर्तिन् (von Vb. वर्त्न् \$ 282) adj. नो fem.
übertretend.

अतिविपिन (Bhvr.) adj. रा fem. sehr viele
Wälder habend.

अतिवृत्ति fem. (von Vb. वर्त्न्) Übertretung.

अतिवेष्य m. (Kmdh. ऽहे०) übermässiges, heftiges Zittern.

अतिवेष्युमन् (vom vorigen nach §. 562) adj. तो fem. sehr zitternd.

अतिवैचक्षण्य n. (Kmdh.; हे० Abstract von विचक्षणा „geschickt“ nach §. 554) sehr grosse Kenntniss.

अतिग्रह (von Vh. ग्री) m. Übermaass.

अतिग्राहिन् (wie das vorige; §. 282) adj. तो fem. überragend, überragend.

अतिश्रव (von ऽश्रवन् nach §. 653, V; 639) adj. श्रवो fem. einen Hund überragend.

अतिसक्ति f. (Kmdh. ऽस०) enge Verbindung.

अतिसमीप (Kmdh. ऽस०) adj. पा fem. sehr nah.

अतिसमीपता fem. (vom vorigen nach §. 554) sehr grosse Nähe.

अतिपुलभ (S. 139, nr. 14; Kmdh. ऽस०) adj. मा fem. sehr leicht zu erlangend.

अतिस्निग्ध (Kmdh. ०ति und Ptc. Pf. Pass. von स्निह्) वा fem. sehr schön.

अतीक्ष्ण (Kmdh. ऽत० §. 643) adj., पा fein. nicht scharf.

अतीत (Ptc. Pf. Pass. von इ) ntr. Vergangenheit.

अतीन्द्रिय (Ttp. nach §. 653, V; ऽन्द्रिय) adj., वा fem. die Sinne übersteigend, nicht durch die Sinne begreiflich, übersinnlich.

अतीव (०ति ऽव्) adv. sehr.

अतीसार (S. 142, nr. 23; §. 563, IV) m. Dysenterie, Diarrhöe.

अतीसारकिन् (§. 563, IV) adj. ०क्रियो fem. an Dysenterie leidend.

अतुल (Bhvr. ऽतुला „Ähnlichkeit“) adj. ला fem. unvergleichlich.

अतुल्यकर m. (Kmdh. ऽतु०; Bhvr. तु० ऽक०

wörtlich: (nicht kalte ==) heisse Strahlen habend ==) Sonne.

अतृप्त (Kmdh. अ und Ptc. Pf. Pass. von तृप्) ता fem. unersättlich.

अतृप्तता (vom vor. nach §. 554) fem. Unersättlichkeit.

अतृप्ति (Kmdh. अ ऽतृ०) fem. das Nichtgesättigtsein.

अक m. (S. 160, क) Glied des Körpers; m. f. n. Reisender, -e, -es.

अत्रि (S. 164; gew. अत्रि geschrieben) m. N. ppr. eines Rishi (vgl. आत्रेय).

अत्रिन् (S. 154; gew. अत्रिन् geschrieben) m. (von Vh. अत्र „Esser“) ein böser Dämon (= Rākshasa).

अल्य (S. 165) m. Sonne.

अल्य m. Ross.

अत्यन्त (Ttp. nach §. 653, V ऽत्यन्त; vgl. S. 227 ईन) adj. ता fem. endlos, übermässig, ewig, überaus.

अत्यन्तम् (§. 272) adj. मा fem. beständig gehend.

अत्यन्तम् (Avybh.) adv. endlos.

अत्यन्तीन (S. 227 ईन) adj. ता fem. in endloser Richtung gehn werdend.

अत्यय (von Vb. इ; vgl. §. 566, VI) msc. das Vorübergehn; Tod.

अत्ययम् (Avybh.) adv. übermässig.

अत्यय (Kmdh. ऽत०) adj. वा fem. sehr wüthend.

अत्युदार (Kmdh. ऽत०) adj. रा fem. sehr freigebig.

अत्युदारता (vom vorigen nach §. 554) fem. grosse Freigebigkeit.

अत्र (§. 572; S. 234; §. 607) adv. hier; an diesem Ort; in dieser Zeit.

अत्रत्य (vom vorigen nach §. 498, A) adj. ता fem. hiesig.

अत्रभवत् (§. 773, VI; 572, Bem.) तो fem.

(§. 700) ehrfurchtsvolle Bezeichnung eines Anwesenden; Herr.

अत्रि s. अत्रि.

अत्रिन् s. अत्रिन्.

अत्रमाणा (Kmdh. अ u. Ptc. Pr. Atm. von अत्र्; §. 643).

अत्र (S. 236; §. 612; §. 687); vd. auch अत्रा; darauf; sogleich darauf; jetzt; bei Segensspruch; fragend; zusammenfassend; mit folg. वा „oder aber“, es müsste denn sein, dass; mit folg. क्तिन् (§. 756) ja (eig. was dann?); steht im Anfang vor einer nachfolgenden Schrift („jetzt folgt“).

अत्र्यसि m. ein Brahmane, der mit dem Atharva-Veda (s. das folg.) vertraut ist.

अत्र्यन् (§. 461; 485; 518; S. 231, क. 11; S. 243 अन्) n. Name des vierten Veda (eig. Feuer-Priester-Veda); m. N. ppr. eines Rishi (eig. Feuerpriester, aus dem Zend entlehnt).

अत्र्ये fem. vd. nicht gehen könnend (?).

अत्रा s. अत्र.

अत्रो (aus अत्र् सः §. 786; vgl. Sv. Gl. und LVIII) gñhd. mit अत्र, aher.

अत्र् II Par. (§. 154, 2, 3; 156, 1; 195; S. 170 अन्, 1; §. 286; 327; S. 138, 11; 139, 12; 141, 23; 161 (§. 402); §. 329; S. 165, न; §. 819; 831; 833; 915, II) essen.

अत्रन् (Kmdh. अ und Ptc. Pf. Pass. von अत्र) ता fem. nicht gehen.

अत्रन्ता (Kmdh. अ und Absolut. von अत्र) nicht gehen habend; nicht umgelegt habend.

अत्रन्त (Kmdh. अ und Partic. Pr. von अत्र) adj. ती fem. nicht gebend.

अत्र्यच् m. n. अत्र्यो fem. (§. 90, Ausn. 4; §. 214, Bem.; §. 754, II).

अदर्शन (Kmdh. अद्) n. das Nichtsehen; Unsichtbarkeit; wird vor भू zu ओने (s. भू).

अदस् Pronomen (§. 239, Bem. 1; §. 241; S. 133, O, 2; §. 431, Bem.; 441; §. 560; 572; 582; 776; अयो §. 90; अयुके ebds.; असौ §. 244) jener; dieser; oft hinter Pronomen relativum.

अदिति fem. (§. 104, Ausn. 3, 2; 427) Name einer Göttin; Erde.

अदोन् (Kmdh. अ und Ptc. Pf. Pass. von दो) ता fem. nicht unglücklich, nicht arm.

अदोपित (Kmdh. अ und Ptc. Pf. Pass. Caus. von दोप्) ता fem. nicht erleuchtet.

अदोर्ष (Kmdh. अद्) adj. र्षा fem. nicht lang, nicht weit.

अदुर्वन् (Kmdh. अद्) adj. भव्र. दुःसृद्) adj. ता fem. nicht schlecht sich hetragend; nicht höse.

अदुष्ट (Kmdh. अ und Ptc. Perf. Pass. von दुष्) टा fem. nicht schlecht.

अदूर (Kmdh. अद्) §. 666) adj. रा fem. nicht fern.

अदूरान् (eig. Ahlat. des vorigen) adv. nicht fern.

अदूषयन् (Kmdh. अ und Ptc. Pr. Caus. von दूष्) fem. अयन्ति nicht schlecht machend, nicht verunreinigend.

अदृश्य (Kmdh. अ und Ptc. Fut. Pass. von दृश्) वा fem. nicht zu sehend.

अदृष्ट (Kmdh. अ u. Ptc. Pf. Pass. von दृष्ट; §. 674) टा fem. ungeschn; ntr. die unbekannte Zukunft, Schicksal, Bestimmung.

अदेव (Kmdh. अ und Ptc. Fut. Pass. von दा) वा fem. nicht zu gehend.

अदेवमातृक (Kmdh. अद्; Bhvr. देवमातृ + क „Götter als Mütter habend“ (vgl. Sskr. Gr. §. 671 und 663, vgl. mit 656, II) = von den Göttern getränkt

== beregnet) adj. का fem. nicht beregnet.

अद् (S. 160) msc. geklärte Butter.

अद्वा Ind. (§. 244; 782; 786) in Wahrheit; augenscheinlich; sicherlich; richtig.

अद्वा (S. 161 (§. 400); S. 247, VI; §. 128 vgl. §. 644, VIII) adj. ता fem. wunderbar, erstaunlich.

अद्वा (S. 167) m. Feuer.

अद्वा (S. 303) adj. ता fem. essgierig.

अद्वा Ind. (S. 237, §. 613) heute, jetzt.

अद्वा (S. 496, B, 2, c) adj. तो fem. heutige; jetzig.

अद्वा (S. 227) adj. ना fem. nahe (heute oder morgen eintretend).

अद्वा (von अद्वा n nicht leuchtend" (von Vb. दिव् nach Skr. Gr. S. 132, 5) mit Suffix. ल्वा S. 235) msc. oder neutr. (?) der letzte Theil der Nacht.

अद्वा m. (S. 169) Berg, Wolke, Stein (zum Somapressen); Baum.

अद्वा fcm. (Ttp. अद्वा; Bhvr. अद्वा etymologisch: Zustand eines Harmlosen, Braven ==) Treue.

अद्वा (Kmdh. अद्वा) n. das Nichtzwei == Einheit.

अद्वा (vom vor. nach §. 575) adv. in Folge der Nichtzweiheit.

अद्वा (Kmdh. अद्वा) जो fem. nicht hassend.

अद्वा n. (vom vor. nach §. 554) Nicht-Feindschaft.

अद्वा (S. 237; §. 786) hier, dann.

अद्वा (Kmdh. अद्वा) m. Abwärtsströmung.

अद्वा (Bhvr. अद्वा) adj. ना fem. arm.

अद्वा (§. 499; S. 237 अ; S. 238 न) adj. ना fem. unterste; gemeinste; in Kmdh.-Zsätzen nachstehend (§. 656, II, 3) z. B. पापायय n gemeinster Bösewicht" राजायय n gemeinster König".

अधस्पद् (§. 492, vgl. 517).

अधस्पद् (§. 492, vgl. 517) adj. वा fem. अधर्मा (§. 653, II, Bem.) adj. पां fcm. Schuldner.

अधर्मा (§. 492, vgl. 517).

अधर्माधर्मा (§. 492 vgl. 517) adj. वा fem. अधर्मा (§. 500).

अधर्माधर्मा (§. 500) adj. वा fem.

अधर्मा (§. 239, Bem. 1; S. 133, O, 2, b; §. 561; 572; 573; 582; S. 242 त; §. 653, VII, Bem.; 778, I, 2) adj. ता fem. untere, gemeinere; vergl. अधर्माधर्मा; — msc. untere Lippe.

अधर्माधर्मा (§. 572, vgl. §. 573) Ind. von unten.

अधर्माधर्मा (§. 572, II) Ind. unten.

अधर्माधर्मा (§. 572, IV) Ind. wie unten.

अधर्माधर्मा (§. 572, III) Ind.

अधर्माधर्मा (S. 133, O, 2; §. 647, 2) adj. चो fem. abwärts gehend.

अधर्माधर्मा (S. 227) adj. ना fem. == dem vorigen.

अधर्माधर्मा (§. 573, vgl. 782) Ind. unterhalb; mit Genit. (§. 785, 11).

अधर्माधर्मा (§. 573, vgl. 782) Ind. unterhalb; mit Acc. oder Genit. (§. 785, 4).

अधर्माधर्मा (S. 237, §. 613) Ind. am folgenden Tag.

अधर्माधर्मा (Dvn. अद्वा उद्वा) ntr. Sing. od. Dual. (§. 629, C) untere und obere.

अधर्माधर्मा (अद्वा: अधर्मा nach §. 683, VI) adj. ता fem.

अधर्माधर्मा (Kmdh. अद्वा: अधर्मा §. 86 Ausn. 1) msc. untere Lippe.

अधर्माधर्मा (Kmdh. अद्वा) msc. Unrecht, Verschuldung.

अधर्माधर्मा (§. 499; 573); unterhalb; mit Genit. (§. 785, 11) अधर्माधर्मा (अद्वा: अधर्मा nach §. 683, III) immer tiefer; einer unter dem andern.

अधर्माधर्मा (§. 573) Ind. unterhalb; mit Genit. (§. 785, 11).

अधस्पद् (§. 104, A).

- अधि (§. 241, Bem. 3; 566, IV; S. 235 लक; S. 237 u; §. 626; 653, V, 1. 2. 3. 4) über; Präposition mit Loc. (§. 784), v. d. auch Ablativ; Verbalpräfix (§. 241); vorderes Glied in Nominalzusatzgen.
- अधधि (अधि + अधि nach §. 683, III) mit Accus. (§. 784).
- अधिक (§. 588, IV, 3; S. 230 क 2; §. 666) adj. का fem. über seiend; übertreffend; theurer; mit Abl. über; mit Loc. überschüssig seiend (mit); अधिकाधिक (vgl. §. 683) einander überbietend. ntr. Übermaclit. adv. Okm. mehr, sehr.
- अधिकरण n. (von Vb. कृ) Verwaltung. — S. 190, 19 (nach Sch. नादिका संसद) städtischer Rath (? Gericht? vgl. धर्माधिकरण). — (fem. ०पति §. 691).
- अधिकार m. (von Vb. कृ) Oberaufsicht; Amt; Obliegenheit; Pflicht. (nach §. 269 fem. री s. §. 691).
- अधिकारिण (vom folgenden nach §. 554) ntr. Stelle eines Oberaufsehers.
- अधिकारिन् (von ०रु nach §. 563) adj. रिपो fem. Amt (Obliegenheit) ausübend; Oberherr; Oberaufseher; der Obliegenheit entsprechende, geeignete Person.
- अधिकार्य (§. 650, I).
- अधिकोद्विक्तमिष्यम् (Acc. gen. ntr. als) adv. (§. 783, I von Bhvr. ऽअमिष्य (Schönheit); Kmdh. अधिक and Ptcp. Pf. Pass. Caus. von रिच् mit Präf. उद्) ganz übermäßig schön.
- अधिलेप (von Vb. लिप्) m. Tadel, Beschimpfung.
- अधिगम्य (von Vb. गम्) m. Erlangung; Erkenntniss.
- अधिगमन (wie das vorige) ntr. eheliche Verbindung.
- अधितानु (Avybh. ऽतानु) auf das Knie.
- अधिरका (S. 235) fem. Land am oberen Theil eines Berges.
- अधिदेव (§. 506; 588, V).
- अधिदेवत (Tip. nach §. 653, V) adj. (die Gottheiten überragend) n. höchste Gottheit.
- अधिप (von Vb. पा ऽherrschen) m. Oberherr; König.
- अधिपति (Kmdh. von ऽप०; §. 554) m. Oberherr; König; Oberaufseher.
- अधिपुल (Tip. §. 653, V; 506; 588, V) adj. die Wesen überragend.
- अधिराज (Tip. nach §. 653, V) adj. राज und री fem. Könige übertreffend; m. f. Oberkönig, -gin.
- अधिवास (von Vb. वस् mit Präf. अधि) m. Wohnung.
- अधिबेम् (Avybh. ऽवेम्) adv. im (eigenen) Hause.
- अधिपति (von Vb. स्त) Beherrscher (gegen §. 653, VII, 10 zsgstzt) 223, 46.
- अधिभान (wie das vorige) n. Wohnort; Stadt; Hauptstadt; das Wohnen; die Gewohnheit; Würde; Macht; Rad.
- अधोतिन् (von अधोत Ptc. Pf. Pass. von इ S. 225) adj. नी fem.
- अधोन (von अधि durch ईन् vgl. Gr. §. 566, IV; 653, VI, 1) adj. ना fem. untertänig; abhängig.
- अधोर (Kmdh. ऽध०) adj. रा fem. nicht fest, unstat.
- अधोवास (S. 142 w, 23) m. Wohnung.
- अधोग (Kmdh. ऽइग) m. Oberherr; Herr.
- अधुना (S. 237; 238) Ind. jetzt, nun.
- अधुह (Kmdh. ह und Ptc. Pf. Pass. von धृच्) रा fem. nicht zu besiegend (? einer gegen den man sich nichts beransnehmen darf).
- अधोगमन (Kmdh. ०धः ऽग०) ntr. das Herabsteigen.

अधीधस् s. अधस्.

अधीभाग (Kmdh. अधःसु०) m. Untertheil.

अधीमुख (Bhvr. अधःसु०) adj.; वा oder को fem. das Gesicht nach unten (gesenkt) habend.

अधीवेत्तिन् (Kmdh. अधःसु० von Vb. ईत् with Präf. अघ) adj. Ofstehender fem. zu Boden sehend.

अधीक्ष (Tip. §. 653, V von अधिःक्षति, wo s.; §. 650, I) adj. unter den Augen seiend; sichtlich; begreiflich; subst. ntr. das Begreifen; Erkenntniss; msc. Oberaufseher.

अधीक्ष् (§. 647, 2), अधीक्षी fem.

अधीयन् ntr. das Durchlesen, Sindiren (insbes. der Veden).

अधीयनतपसी n. (Dual; Dvn. §. 629) Vedenstudium und Kasteiung.

अधीधि s. अधि.

अधीर्ध (§. 546 2 und 4).

अधीर्धक adj. फिका fem. (§. 546, 2).

अधीर्धकार्यापण (§. 546, 4).

अधीर्धकार्यापणिक adj. को fem. (§. 546, 4).

अधीर्धपण (§. 546, 4).

अधीर्धपण्य adj. वा fem. (§. 546, 4).

अधीर्धपाद् (§. 546, 4).

अधीर्धपाप adj. वा fem. (§. 546, 4).

अधीर्धपाय (§. 546, 4).

अधीर्धपाय्य adj. वा fem. (§. 546, 4).

अधीर्धविश्रितिक (§. 546, 4).

अधीर्धविश्रितिकीन adj. ना fem. (§. 546, 4).

अधीर्धशत (§. 546, 4).

अधीर्धशतमान (§. 546, 4).

अधीर्धशाय adj. वा fem. (§. 546, 4).

अधीर्धशापा (§. 546, 4).

अधीर्धशापाय adj. वा fem. (§. 546, 4).

अधीर्धशातमान adj. नी fem. (§. 546, 4).

अधीर्धसाहस (§. 546, 4).

अधीर्धसाहस्य adj. री fem. (§. 546, 4).

अधीर्धसूत्रार्थ (§. 546, 4).

अधीर्धसौख्यिक adj. को (§. 546, 4).

अधीपक (§. 646, 2; 653, VII, 10; 656, II, IV; vom Causale von Vb. द्) फिका f. Lehrer, -rin.

अधीपकता (vom vorigen nach §. 554) f. Stelle eines Lehrers.

अधीप (§. 344) msc. eine Lection; Abschnitt einer Schrift.

अधीपरोप (vom Caus. von द् with den Präff. अधि und अघ) m. falsche Übertragung.

अधीपु (S. 156) msc. (ved. Nom. pl. अघिपु) unaufhaltsam.

अधीपमाण (Kmdh. अघ u. Ptc. Pr. Pass. von धृ §. 643).

अधीग (Tip. von अघ् and Vb. गम् nach §. 272) adj. ना fem. Reisender, -de.

अधीन् (S. 170; §. 543 (V. L.); S. 227; §. 598; 624) m. Weg.

अधीन (V. L. §. 543).

अधीनोन (S. 227, §. 598 und ईन्, 4) adj. ना fem. rüstig auf dem Wege gehend.

अधीन्य adj. वा fem. (§. 543).

अधीन् m. (§. 441; 508, vgl. 506 Bem.) Opfer.

अधीर्ध Vb. denom. (§. 226, Ausn. 4).

अधीर्धु (vom vorigen nach §. 298; vgl. §. 521; vgl. 459; 554, II; 644, III, 2) m. Priester.

अन् s. अ.

अन् II Par. IV Atm. (§. 29, 2; 191, Bem.; 789, V; 819, 2. 3; 896, 2; 914, I) athmen, gehen.

अन् Pronominalthema s. इदम्.

अनकस्मात् (§. 643).

अनक्ष् (S. 133, §. 365).

अनक्षर (Bhvr. अन्स adj. ना fem. nicht die Buchstaben kennend; der Rede unkundig).

अनघ (Bhvr. अन्स), adj. वा fem. sündelos.

अनङ्ग (Bhvr. अन्ऽ eig. körperlos) m. der Gott der Liebe.

अनङ्गा oder ङिङ्गा fem. auch in Zsstzg auslautend (S. 230, §. 602).

अनङ्गा (S. 230, §. 602).

अनङ्गुह (S. 475 (V. L.); 520; S. 249, XVIII; §. 680; 742; 754, XI) m. Ochs; fem.

अनङ्गुहो oder अनङ्गाहो (§. 702, 3) Kuh.

अनङ्गुह (S. 443; 520).

अनङ्गुह (S. 475 V. L.)

अनङ्गुहम् (in Avybh. auslautend §. 680).

अनङ्गितान्त्र (Kmdh. अन्ऽ; das hintere Glied Ptc. Pf. Pass. von ऋन्) ता fem. nicht überschritten.

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ; Kmdh. अङ्गितम्) adj. nicht sehr furchtsam.

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ; Kmdh. अङ्गितम्) n. das Nichtübersehn; der Gehorsam.

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ; Kmdh. अङ्गितम् und Ptc. Pf. Pass. von ऋन्) ता fem. nicht sehr gefaltet, nicht sehr mit Falten versehen (vgl. ऋत्ति und Amaru. 47 Sch.).

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ; das hintere Glied Ptc. Fut. Pass. von ऋन्) वा fem. nicht zu übertreffend.

अनङ्गितम् (Bhvr. अन्ऽ ऋन् wo s.) adj., वा fem. verganglos, ewig.

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ ऋन्, wo s.) adj. unsichtlich, unbegreiflich.

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ ऋन्, wo s.) u. das Nichtstudieren der Veden.

अनङ्गितम् (§. 643, c, β).

अनङ्गितम् (nach §. 554 aus अनङ्गितम्, Kmdh. von अन्ऽ ऋन्, welches von Vb. ऋन् mit Präf. अन्ऽ fem. Zustand eines Nichtbegreifenden; das Nichtverstehen; Unverständlichkeit.

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ und Absol. von मान् mit Präf. अन्ऽ) nicht verehrt habend.

अनङ्ग (S. 566, XII; Bhvr. अन्ऽ) adj. ता fem. endlos.

अनङ्गितम् adj. ते fem. (§. 277).

अनङ्गा adj. ता fem. (§. 272).

अनङ्गत् (Bhvr. अन्ऽ ऋन् wo s.; §. 492, vgl. 517) adj. ता fem. keinen Zwischenraum habend, unmittelbar folgend; in Zsstzg ausl. in Accus. ntr. adv. „gleich danach“ (s. das folgende).

अनङ्गत् (Avybh. vom vor.) adv. sogleich.

अनङ्गितम् adj. वा fem. (§. 492, vgl. 517).

अनङ्गितम् (Bhvr. von अन्ऽ ऋन्) adj. ewige Kraft habend.

अनङ्ग (S. 643, d, β).

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ ऋन् wo s.) adj. वा fem. keinen andern früher gehabt habend.

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ; das hintere Glied von Vb. ऋन्) adj. नो fem. nicht weggehend, dauernd.

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ ऋन् wo s.) fem. Nicht-Rücksicht.

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ ऋन्; vgl. letzteres) adj. ता fem. unkundig.

अनङ्गितम् (§. 430; Vb. ऋन्).

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ ऋन् wo s.) adj. वा fem. nicht schön = hässlich.

अनङ्गितम् (§. 444 Vb. वा).

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ ऋन्, letzteres von Vb. ता mit den Präf. अन्ऽ und अन्ऽ) f. Nicht-Erlaubnis.

अनङ्ग (Kmdh. अन्ऽ ऋन् „Glück“) m. Unglück.

अनङ्ग (Bhvr. अन्ऽ) adj. वा fem. unnützig; subst. ntr. (oder Kmdh.?) Unglück 267, 262.

अनङ्ग (Bhvr. §. 671) adj. रित्ता fem. = dem vorhergehenden.

अनङ्गितम् (Kmdh. अन्ऽ ऋन्; letzteres Titr.) msc. Sicherheit des Geldes.

अनर्हता (nach §. 554 von ^०र्ह, Kmdh. अन् und Ptc. Fut. Pass. von ^०र्ह) fem. Zustand des Nichtgleichgeschätzterwerdendürfens : Unverhältnissmässigkeit, Unangemessenheit.

अनल (S. 148) m. Feuer (vgl. अउवानल). अनवाहिन् (Kmdh. अन्; Vh. ग्राह्) adj. नी fem. sich nicht versenkend, nicht eingehend.

अनवच्छिन्न (Kmdh. अन् und Ptc. Pf. Pass. von छिद्) ता fem. unabgegränzt.

अनवप (Kmdh. अन्; s) adj. वा fem. nicht niedrig = erhaben.

अनवपाङ्गु (Bhvr. vom vorigen und अङ्गु) adj., fem. ग्रा oder गो, erhaben (schönen) Körper habend.

अनवरत (Kmdh. अन् u. Ptc. Pf. Pass. von रम्) ता fem. unaufhörlich.

अनवलम्बन (Kmdh. अन्; von Vh. लम्ब्) ntr. das sich Nichtstützen.

अनवलोप (Bhvr. अन्; s) adj. वा fem. ohne Stolz und ohne Parfum.

अनवसाप (Kmdh. अन् u. Absol. vom Caus. von सद्) ohne zu betrüben (quälen).

अनवेक्षण (Kmdh. अन्; von Vb. ईक्ष्) n. das Nichtberücksichtigen; Rücksichtslosigkeit.

अनशन (Kmdh. अन्; s) ntr. das Nichtessen, Hunger.

अनश्य (Bhvr. अन्; s) adj. वा fem. rosselos.

अनश्नान (Kmdh. अन् u. Ptc. Pr. von 1 अश्) ता fem. nicht essend.

अनसूया (Kmdh. अन्; s) fem. Gutwilligkeit.

अनागत (Kmdh. अन् und Ptc. Pf. Pass. von गम् mit Präf. अ) ता fem. nicht gekommen. ntr. das noch nicht Gekommene = Zukunft.

अनागतविषयम् (eig. Tipr. gegen §. 653, VII, Ausn. „der stets das Zukünftige ordnende“, aber) N. ppr.

अनागस् (Bhvr. अन्; s) adj. sündenlos.

अनातप (Bhvr. अन्; s; von Vb. तप् mit Präf. अ) adj. वा fem. hitzelos.

अनाथ (Bhvr. अन्; s^०) adj. वा fem. ohne Beschützer.

अनादृ (Kmdh. अन्; s; von Vb. दृ mit Präf. अ) m. Nichtberücksichtigung, Nichtachtung, Sorglosigkeit.

अनादृत्य (Kmdh. अन् und Absol. von Vb. दृ mit Präf. अ) nicht beachtend, unhesorgt, unbekümmert.

अनाधृष्य (Kmdh. अन् und Ptc. Fut. Pass. von धृप् mit Präf. अ) वा fem. nicht zu heuwältigend.

अनान्त (Kmdh. अन् und Ptc. Pf. Pass. von गम् mit Präf. अ) ता fem. ungebeugt, nicht zu heugend.

अनामृद (Kmdh. अन् und Ptc. Pf. Pass. von मृष् mit Präf. अ) ता fem. unberührt.

अनाम्य (Kmdh. अ und Ptc. Fut. Pass. von म्) वा fem. nicht zu biegend.

अनार्थ (Kmdh. अन्; s) adj. वा fem. unwürdig, gemein.

अनासादित (Kmdh. अन् und Ptc. Perf. Pass. von सद् mit Präf. अ, X) ता fem. unangegriffen.

अनाहत (Kmdh. अन् und Ptc. Pf. Pass. von हन् mit Präf. अ) unangeschlagen.

अनिच्छत् (Kmdh. अन् und Part. Pr. von र्ष्) ^०क्षन्ती oder हन्ती fem., nicht wünschend.

अनिच (Kmdh. अन्; नि^०) adj. वा fem. unbeständig.

अनिन्दित (Kmdh. अ und Ptc. Pf. Pass. von निन्द्) ता fem. ungetadelt, untadelhaft.

अनिष्य (Kmdh. अ und Ptc. Fut. Pass. von निन्द्) वा fem. nicht zu tadelnd.

अनिपुण (Kmdh. अन्; नि^० §. 588, VII) वा fem. ungeschickt.

अनिमेष (Bhvr. अन्; नि^०; von Vb. निष् mit Präf. नि) adj. वा fem. nicht blinzeln, wachsam.

अनिमेषता (vom vor. nach §. 554) f. Zustand, wo man nicht mit den Augen blinzelt; von Blumen, wenn die Blätter sich nicht zusammenziehen; Zustand des Wachens.

अनिमोमिन् (nach §. 563 von ०ग Kmdh. अऽनि^०) adj. नी fem. nicht sich anhängend.

अनिमोह (Kmdh. अऽनि^०; von Vb. हिद् mit Präf. नि) m. das Nichtverrathen.

अनिल (S. 169, §. 420) m. Wind; Gott des Windes.

अनिवार्य (Kmdh. अ und Ptc. Fut. Pass. von वृ mit Präf. नि) वा fem. nicht abzuwehrend.

अनिवेप (Kmdh. अ und Absol. vom Caus. von विद् mit Präf. नि) nicht zu wissen gethan habend.

अनिग्रह्य Ind. (§. 783) beständig, fortwährend.

अनिष्ट (Kmdh. अन् und Ptc. Pf. Pass. von र्श्च) टा fem. ungewünscht.

अनोक msc. ntr. (§. 711) Heer.

अनोतिविद् (Kmdh. अऽनो^०) adj. nicht Politik verstehend.

अनोत्सन (Kmdh. अऽनो^०; letzteres Bbvr. von निरुत्सना) adj. ना fem., nicht gürtellos.

अनु Präposition (aber fast immer hinter dem regierten Nomen) mit Accusativ (§. 784); Verbalpräfix (§. 241); vorderes Glied in Nominalzusammensetzung (§. 624, I; 626; 682, II): hinter, nach, neben, unter, gegen, mit, in Betracht, bezüglich, gemäss, gleich, bei Eintheilung, bei Folge von mehreren.

अनुक (S. 136) adj. का fem. wohlküstig.

अनुकम्पा (Vb. कम्प) fem. Mitleid.

अनुकूल (Ttp. nach §. 653, V; vgl. §. 533,

XII) adj. ला fem. (eig. dem Ufer folgend) gewogen, freundlich.

अनुकूलता (vom vor. nach §. 554) fem. Geneigtheit, Leichtigkeit.

अनुक्ता (Kmdh. अन् und Absol. von वच्) Ind. nicht gesprochen habend; ungeheissen.

अनुकोश (Vb. कुश) m. Mitleid, Zärtlichkeit.

अनुक्षपम् (Avybh. अ^०ऽक्षपा) adv. Nacht für Nacht.

अनुग (Vb. गम् §. 272) adj. ना fem. nachgehend; msc. fem. Diener, -rin.

अनुगामिन् (Vb. गम्) adj. नी fem. Begleiter (Plur. Gefolge).

अनुगुण (Ttp. nach §. 653, V vgl. §. 485) adj. वा fem. der Eigenschaft gemäss, angemessen.

अनुग्रह (Vb. ग्रह) m. Gunst, Reserve (Arrieregarde).

अनुग्राहक (Vb. ग्रह) m. n. हिका fem. begünstigend; msc. Anhänger.

अनुचर (Vb. चर) adj. रा fem. begleitend, dienend; m. Anhänger.

अनुचरपा (Vb. चर; §. 588, V) ntr. das Begleiten.

अनुचित (Kmdh. अन् und Ptc. Pf. Pass. von उच्) ना fem. nicht würdig.

अनुचिन्तन (Vb. चिन्त्) ntr. das Nachdenken.

अनुच्च (Kmdh. अन्ऽउ^०) adj. चा fem. nicht hoch = niedrig.

अनुत (§. 320) adj. ना f. nachgeboren, jünger.

अनुतोविन् (Vb. तौव) adj. नी fem. lebend von; lebend nach; nachahmend (mit Accus.).

अनुत्तम (Kmdh. und Bbvr. von अन्ऽउ^०) adj. मा fem. nicht-beste; nichts bestes (über sich) habend = allerbeste.

अनुत्थान (Kmdh. अन्ऽउ^०; letzteres von Vb. स्था mit Präf. उद् vgl. §. 241, Bem. 1) ntr. das Nicht-Aufstehen.

अनुत्पत्ति (Kmdh. अन्ऽउ^०; letzteres von Vb. पद् mit Präf. उद्) das Nichtentstehen.

अनुत्पन्न (Kmdh. अन् und Ptc. Pf. Pass. von पद् with Präf. उद्) ता fem. unentstanden.

अनुत्प्रेक्ष (Kmdh. अन् : उद्; letztes von Vb. रिच् with Präf. उद्) m. Nicht-Übermuth = Demuth.

अनुदिनम् (Avybh.) adv. Tag für Tag.

अनुदेहम् (Avybh.) adv. hinter dem Körper.

अनुठल (Kmdh. अन् und Ptc. Pf. Pass. von हन् with Präf. उद्) ता fem. nicht stolz.

अनुनय (von Vb. नी with Präf. अन्) m. Gefälligkeit, Demuth (vgl. सानुनय).

अनुपदम् (Avybh. §. 506 u. Bem.) Schritt vor Schritt, bei jedem Schritt, hinterher, nach.

अनुपपत्ति (Kmdh. अन् : उद्; letztes von Vb. पद् with Präf. उप) fem. das Nichtzukommen, Nichteintreten; das Nichterlangen, Nichtvollenden (vgl. उपपत्ति); Unrecht 277, 375.

अनुपपत्तितत् (vom vorigen nach §. 575) adv. in Folge des Nichteintretens.

अनुपभुज (Kmdh. अन् und Absol. von भुज् with Präf. उप) nicht genossen habend.

अनुपलक्षित (Kmdh. अन् und Ptc. Pf. Pass. von लक्ष् with Präf. उप) ता fem. ungesehen.

अनुपसंहारिन् (Kmdh. अन् : उद्; letztes von Vb. ह् with den Präff. उप und सम्) adj. Officio fem. nicht zusammen unter sich begreifend.

अनुपहत (Kmdh. अन् und Ptc. Pf. Pass. von हन् with Präf. उप) ता fem. ungeschindert, ununterbrochen.

अनुपूर्व oder अपूर्व (Ttp. nach §. 653, V; vergl. §. 554) adj. स्त्री (स्त्री) fem. dem vorübergehenden folgend, der Ordnung nach gehend, geordnet.

अनुपूर्वशस् (vom vorigen nach §. 578) adv. dem Range nach, der Ordnung gemäss.

अनुबन्ध (Vb. बन्ध्) m. Verbindung, Verknüpfung, Beziehung, Bestimmung, Erforderniss.

अनुबन्धिन् (vom vor. nach §. 563) adj. नी fem. in Verbindung (Beziehung) stehend.

अनुबुधुषु (vom Desid. von भू) adj. genicissen wollend.

अनुभर्तु m. n. स्त्री fem. angemessen nachbildend (vom Hymnus).

अनुभव (Vb. भू) m. Wahrnehmung, Erkenntniss; Genuss.

अनुभाव (wie das vor. vgl. §. 327, Ausn.) m. Anzeige, Meinung, Gewissheit, Ansehn, Würde.

अनुभूति (wie das vor.) f. Erkenntniss 224, 50.

अनुमत (Ptc. Pf. Pass. von मन् with Präf. अन्) n. (nach §. 333) Erlaubniss, Beistimmung.

अनुमति (von Vb. मन्) f. Erlaubniss, Beistimmung.

अनुसा (von Vb. सा) f. Schluss aus gegebenen Prämissen.

अनुमान ntr. = dem vorigen.

अनुमानन (von Vb. मन् im Causale) ntr. Überredung.

अनुमिति f. = अनुमान.

अनुयायिन् (Vb. या) adj. नी fem. nachgehend; nachfolgend; msc. Anhänger.

अनुयुगम् (Avybh.) adv. den Weltaltern (yuga's) gemäss.

अनुयोग (Vb. युज्) m. Frage.

अनुराग (Vb. रग् S. 141 nr. 23) m. Liebe; Röthe.

अनुरागवत् (aus vor. nach §. 562) adj. ती fem. mit Liebe und Röthe begabt.

अनुह्य (Ttp. nach §. 653, V) adj. ता fem. angemessen; अप् adv. gemäss.

अनुह्यतस् (aus dem vor. nach §. 572) adv. gemäss.

अनुरोध (Vb. ह्य्) m. Gefälligkeit, Freundlichkeit, Beistimmung.

अनुलेपन (Vb. लिप्) n. Einsmierung; Parfum.

अनुवर्तिन् (Vb. वृत्) adj. तो fem. nachfolgend, gefesselt an, anhänglich.

अनुवाक (Vb. वच्) m. (§. 640) Repetition, Vedenabschnitt.

अनुवृत्ति (Vb. वृत्) f. das Nachfolgen, Folge, Wirkung, Anschliessung, Anhänglichkeit.

अनुवृत्तिवत् (vom vor. nach §. 579) adv. wie die Wirkung.

अनुवृत्त (Tlp. nach §. 653, V von वृत्) adj. ता fem. ihren Pflichten getreu, ergeben.

अनुवाय (Vb. व्री) m. Reue.

अनुवृत्तम् (Vb. वृत् §. 427) f. eine Art Metrum.

अनुवृत्तम् (Vb. वृत्) ntr. Beschäftigung, Beileissigung, Studium.

अनुवृत्तयन् (vom Caus. von वृत्) ntr. das Antreiben sich zu beschäftigen (zu verrichten).

अनुवृत्तिवत् (Vb. वृत्) adj. तो fem. übend, verrichtend, vollziehend.

अनुवृत्ति (Ptc. Pf. Pass. von वृत्) ntr. (nach §. 333) das Beginnen.

अनुवृत्त (Kmdh. अनुवृत्तः) adj. ता fem. nicht warm.

अनुवृत्तशीत (Dvn. अनुवृत्तः शीतः vgl. §. 629, 3) n. nicht warm u. nicht kalt = gemässigt.

अनुवृत्तयन् (Vb. वृत्) n. das Erwägen, Prüfen, Untersuchen.

अनुवृत्तयम् (Avybh. §. 506 vgl. Bem.) adv. jeden Abend.

अनुवृत्तम् (Vb. वृत्) m. das Nachgehn, Befolgen, Verfolgen, Ähnlichkeit.

अनुवृत्तिवत् (Vb. वृत्) adj. रिपो fem. nachgehend.

अनुवृत्त m. N. ppr. eines Flusses 254, 112.

अनुवृत्त (Bhvr. अनुवृत्तः) adj. ता f. schuldlos.

अनुवृत्ता (vom vor. nach §. 554) f. Schuldlosigkeit.

अनुवृत्त (Kmdh. अनुवृत्तः §. 536) adj. ता f. unrecht; n. (§. 710) Falschheit.

अनर (Kmdh. अनुवृत्तः §. 473 nicht einer)

adj. Plur. manche, viele, mannigfach, nicht ein und dasselbe.

अनेकधा (§. 572) adv. auf mancherlei Weise.

अनेकधा (§. 580) adv. mehrfach, mannigfach.

अनेकधास् (§. 578) adv. vielfach.

अनेकान्त (Bhvr. ०कः अन्तः) adj. ता fem. mehrere Beziehungen habend, relativ.

अनेकैकव्युत्ति (Tlp. ०कः अन्तः; das erstre nach §. 554 aus ०क; dieses Kmdh. aus अनुवृत्तः) f. die Erkenntnisse der Mannigfaltigkeit 229, 108.

अनेप (Kmdh. अन्तः und Ptc. Fut. Pass. von निर्दृ) ता f. nicht zu tadelnd, untadelhaft.

अनेहस् (§. 719; §. 718) m. Zeit.

अनेकान्त (Kmdh. अनुवृत्तः) adj. ता fem. irrehend (eig. nach manchen Richtungen gehend) 226, 70.

अनेकान्तिक (vom vorigen) adj. का fem. irrehend 226, 71.

अन्तः I Par. (§. 795, II) binden.

अन्तः (S. 161; §. 496; 506; 575; 626) m. ntr. (§. 711) Ende, Gränze, Spitze.

अन्तःकर्त्ता (Kmdh. अन्तःकर्त्ता) n. die innere Thätigkeit) Geist, Herz, Willen.

अन्तःपुर (Kmdh. अन्तःपुरः) n. innere Gemach, Frauenhaus.

अन्तःसंत (Bhvr. अन्तःसंतः) adj. ता fem. Vernunft in sich habend, vernünftig.

अन्तःसन्तु (Avybh.) adv. auf der Bergebbe.

अन्तःक m. der Beendende; Gott des Todes; N. ppr.

अन्तःकर्त्ता (§. 277) adj. रिपो fem. Ende machend, vernichtend.

अन्तःसन्तु (§. 573) adv. endlich.

अन्तः (S. 29; S. 148 अन्तः; §. 506 vgl. Bem. S. 236 (§. 606); §. 624; 782; 783) Präpos.

mit Acc. (§. 785); Verbalpräfix (§. 241); vorderes u. hinteres Glied in Nominal-

zusatzgen; zwischen, inwendig, in, unter.

अन्तः (S. 239 B. 1; S. 133, O, 2, b; §. 560; 572; 582; S. 234, तन्तः; §. 653) adj. ता

fem. andre (Decl. §. 778, 1, 2); subst. ntr. Zwischenraum, Kluft, Unterschied, Periode, Verlauf, Zeit, passende Gelegenheit, passender Augenblick; das Andre, Unterschied (am Ende von Zsstz §. 662, 1); das Innere, die Wahrheit. अन्तरे (Loc.) in, ohne (eig. in andern als).

अन्तरात् (§. 572 und 573) adv. aus dem Innern, von anders her.

अन्तरा (§. 782; 783) Ind. Präs. mit Accus. (§. 785) in mitten, ohne (vgl. अन्तर).

अन्तरात्मन् (Kmdh. अन्तरात्) m. innerer Geist, Seele, Herz.

अन्तरान्तर 185, 23 (? nach §. 683, VII müsste अन्तरोन्तर stehn) einander, gegenseitig, abwechselnd (?).

अन्तराय (Vb. इ) m. (das Zwischentreten) Hinderniss.

अन्तराल (Kmdh. von अन्तरात् अन्तरात् von Vb. ली (vgl. §. 149, 4 und §. 270) oder aus अन्तरात् gezogen) ntr. Zwischenraum.

अन्तरिक्ष (von Vb. ईक्ष् (vgl. अन्तरिक्ष) mit इ nach Anal. von धीप् धिप् §. 190) n. (§. 711) Luft (eig. das Durchsichtige).

अन्तरिक्ष्य (Kmdh. अन्तरिक्ष्य) n. der innere Sinn.

अन्तरिक्ष n. = अन्तरिक्ष.

अन्तरिक्ष्य (§. 488; 517) n. Hemd.

अन्तरिक्ष (§. 783) Präs. in, ausser (vgl. अन्तरिक्ष), mit Accus. (§. 785).

अन्तरिक्ष (Kmdh. अन्तरिक्ष) n. innere Haus, Gemach.

अन्तरिक्ष (Kmdh. अन्तरिक्ष) n. der innere Schatz.

अन्तरिक्ष (Vb. अन्तरिक्ष) m. das Darinsein.

अन्तरिक्षिन् (Vb. अन्तरिक्षिन्) adj., fem. नी oder जी; innerlich beherrschend; sbst. msc. Seele.

अन्तरिक्ष्य (Bhvr. von अन्तरिक्ष nach §. 666, 4) adj., वा fem. Thränen im (Auge) habend, weinend.

अन्तरिक्ष्य (Tip. अन्तरिक्ष्य; letztes von कृ mit अन्) f. Begräbniss.

अन्तरिक्ष (von vd. अन्तरिक्ष; S. 228 ईयस्; S. 233 तय; S. 234 तय) adj. वा fem. nah; (Compar. नेदीयस् Superl. नेदिष्ठ (S. 228; vgl. अन्तरिक्ष S. 233)) sbst. ntr. Nähe. Loc. अन्तरिक्ष adv. in der Nähe, nah, vor Augen.

अन्तरिक्ष (§. 506 vgl. Bem. und §. 651) adj. वा fem. letzte, niedrigste, aus der gemeinsten Kaste.

अन्तरिक्ष I Par. (§. 795, II) binden.

अन्तरिक्ष X Par. (§. 209; 843; 844) schwingen.

अन्तरिक्ष (vom vorigen) n. das Sichschwingen, Sichhinundherbewegen.

अन्तरिक्ष X Par. (§. 209; 843; 844) blind sein.

अन्तरिक्ष adj. वा fem. blind (vgl. अन्तरिक्ष).

अन्तरिक्ष adj. नी fem. blind machend; sbst. msc. ntr. (§. 640; S. 225 अन्तरिक्ष) Nacht.

अन्तरिक्ष ntr. (§. 149) Somatrank (verblendender, berauscher), Opfer, Speise, gekochter Reiss.

अन्तरिक्ष (S. 165 n, 1; 6; §. 539, IV) n. Speise.

अन्तरिक्ष (Tip. vom vorigen und पति) m. Herr der Nahrung, Gott.

अन्तरिक्ष adj. नी fem. in Speise bestehend.

अन्तरिक्ष (§. 127, 2, 10; 239, B. 1; S. 133, O, 2, b; §. 492 (vergl. 517); 560; 572; 582; S. 227 ईय; S. 247, IX; §. 778, I, 1) adj. fem. वा; andrer; mit Ablat.: andrer (als).

अन्तरिक्ष (§. 239 B. 1; S. 133, O, 2, b; §. 431; 560; 572; 582; 778, I, 1) Superl. von अन्तरिक्ष; fem. वा; ein andrer (einer) von mehr als zweien.

अन्तरिक्ष (§. 239 B. 1; S. 133, O, 2, b; §. 431; 560; 572; 582; 778, I, 1) Comp. von अन्तरिक्ष; fem. वा; ein andrer (einer) von zweien.

अन्तरिक्ष (§. 572) adv. von einem andern, anderswoher; anderswo; auf der andern Seite; im reinen Gegensatz.

अन्तरिक्ष (§. 572, II) adv. anderswo; ausser (mit Ablat.).

अन्यथा (§. 572, IV) adv. auf andre Weise; andern Falls; sonst.

अन्यथासिद्ध (Kmdh. vom vorigen und Ptcp. Pl. Pass. von सिप्) fem. वा, auf andre Weise vollendet 221, 20.

अन्यद् (eig. Accus. Gen. ntr. von अन्य aber) adv. (§. 783) sonst; ausser (hinteres Glied der Zsstzg) 224, 55.

अन्यदीय (§. 492 vgl. 517 S. 227 ईय) adj. वा fem. anderartig.

अन्यपुत्र m. (eig. Titr. von अन्य und Ptcp. Pl. Pass. von पुत्र eig. von anderen ernährt, aber Bezeichnung des) Kukkuk.

अन्याय (Kmdh. अऽन्य^०) वा f. adj. unrecht; msc. das Unrecht.

अन्येषु (S. 237 §. 613) adv. an einem andern Tag.

अन्येव (§. 683, VI) adv. वा fem. einer den andern, einander.

अन्यक् (eig. Accus. gen. ntr. von अन्यच्, als) adv. (§. 783) von hinten; nach; mit Abl. (§. 785); mit Absol. (§. 909).

अन्यत् (von Vb. इ mit Präf. अनु) msc. ntr. (§. 640) das Nachfolgen, Folge, das Hintereinanderfolgen, Geschlecht.

अन्यविन् (vom vor. nach §. 563) adj. नो fem., in unmittelbarem Zusammenhang stehend; zum Geschlecht gehörig.

अन्यहम् (Avybh. von अनुऽअहन् nach §. 680) adv. jeden Tag.

अन्येषक m. n. विका fem. Aufsucher, -rin; Untersucher; mit Genitiv zsgstzt (gegen §. 653, VII, Bem.) 249, 54.

अन्नेयिन् adj. विप्री fem. aufsuchend.

अप् (S. 133, §. 364; S. 220, अ, 1; S. 241, य, 10; 246, II) fem. (§. 709) nur Plur. (§. 716, Declination §. 737; 742; 746; 748 und insbesondere §. 754, VII) Wasser; in Zsstzg ausl. ऽअप oder ऽईप (§. 624).

अप (S. 238, व; §. 626) Präposition, mit

Ablat. (§. 784); Verbalpräfix (§. 241 und Bem. 3); vorderes Glied in Nominalzsstzgen (vgl. §. 653, V, 1.2.3.4; §. 681; 682, II): ab, von, unter.

अपकार् (Vb. कृ) m. das Vergehen.

अवक्रिया (Vb. कृ) fem.; schlechte (falsche) Handlung; Bosheit, Unrecht.

अपक्रोश (Vb. कुञ्ज) m. Verwünschung, 192, 20.

अपचार् (Vb. चर्) m. das Weggehen, Tod 200, 20.

अपत्तिहेतु (vom Desiderat. von हृ) adj. wegzunehmen begierig.

अप्युत्थ ntr. (nach §. 554 von Kmdh. अऽप्यु) Ungeschick.

अपिउत (Kmdh. अऽप^०) adj. ता fem. unwissend.

अपिउतता (nach §. 554 vom vor.) fem. Unwissenheit.

अपय (S. 235 त्व) ntr. (§. 208) Nachkommenschaft; in Bhvr. auslaut. fem. त्या.

अपजपा (Vb. जप्) f. Schaam, Schande.

अपय (Kmdh. von अऽपयिन् §. 624) ntr. (§. 640, vergl. 639, Ausn.) falscher (schlechter) Weg 175, 50.

अपद (Bhvr.) adj. द्रा fem. (§. 693) fusslos.

अपदी s. अपाद.

अपदेश (Vb. दिष्) m. Anzeige, Angabe, Ausdruck, Vorwand.

अपदोष (Bhvr. §. 666) adj. वा fem. fehlerlos.

अपदोयता (vom vor. nach §. 554) fem. Zustand des Fehlerlosseins.

अपनिद्र (Bhvr. ऽनिद्रा §. 666) adj. द्रा fem. schlaflos, wach, aufgeblüht.

अपपयत् (Bhvr.) adj. wasserlos.

अपपादत्र (Bhvr. ऽपादत्र Titr. von पाद und Vb. त्रे, Schuh) adj. schuhlos, ohne Schuhe.

अपभ्रंश (Vb. भ्रंज्) m. fehlerhafte, solöcistische, Sprache.

अप्रमान (Vb. मान्) m. Verachtung, Beschimpfung.

अप्रवारण (वृत् S. 141 nr. 23 vgl. §. 148) msc. das Abwischen.

अप्रवृत्त (Kmdh.) ntr. Verlust der Ehre, Schande.

अप्रयान (Vb. या) ntr. Weggang, Rückzug.

अप्रत् (§. 239, B. 1; S. 133, O, 2, b; §. 560; 572; 573; 582; S. 242, १; §. 653, VII, Bem.; 656, II) adj., fem. १ und bisweilen १ी (s. §. 689); besondere Declination (§. 778, I, 2): mehr ab (dahinter) seiend, westlich 235, 1; folgend, andrer; Gegensatz von प्रत्, niedrig (wenig umfassend) 220, 7, vgl. 3; 8.

अप्रता (nach §. 554) fem. Niederheit (vgl. अपर).

अप्रत्व (nach §. 554) ntr. Nicht-fernheit, Nähe.

अप्रत्वक (vom vor. nach §. 559, II?) n. Niederheit 220, 3; 227, 85 (vgl. अपर).

अप्रथा (§. 572, IV) adv. auf andre Weise.

अप्रथ् (eig. Acc. ntr. von ०१) adv. (§. 782) ferner, ausserdem.

अप्रथ (Vb. राथ्) m. Vergehn, Schuld.

अप्रथकृत् (Ttp. vom vor. nach §. 319) adj. Vergehn begangen habend.

अप्रथक् (§. 25, 5; 496; 639; Ttp. von ०१ सह्न् nach §. 653, VII, Bem.) msc. ntr. (§. 640) Nachmittag.

अप्रथित्यत् (Kmdh. अ und Absol. von तथ् mit Präf. परि) Ind. nicht verlassend.

अप्रथित्यन्त् (Kmdh. Vb. वृत् mit Präf. परि) adj. नी fem. sich nicht umwendend.

अप्रथोक्त (Kmdh. अप्रथोक्त wo s.) adj. fem. सा, nicht übersinnlich.

अप्रथन्त (Bhvr. अप्रथन्) adj. ता fem. gränzenlos.

अप्रथयत् (Kmdh. अ und Ptc. Pf. Pass. von थाप् mit Präf. परि) ता fem. nicht zu reichend.

अप्रथलाभवन (Bhvr. अप्रथल०; letztes Kmdh. ०ता ३ ५०) adj. ता fem. ohne ans Sträuchern bestehende Wohnung.

अप्रथलायिन् (Kmdh. अ ३ ५०; letztes von Vb. अप् mit Präf. परा §. 241 B. 2) adj. १िनी fem. nicht fliehend.

अप्रथर्ग (Vb. वृत्) msc. Befreiung der Seele von der Materie; Seligkeit.

अप्रथर्गद (Ttp. vom vor. u. Vb. दा §. 269, Ausn. 1) adj. दा fem. Seligkeit gebend.

अप्रथवाद (Vb. खद्) m. Verbot, Tadel, Anklage; dialektisches Verfahren, wodurch eine falsche Anschauung durch Abweisung des Falschen darin auf das richtige Maass reducirt wird 211, 24.

अप्रथवाहन (Vb. खद्) ntr. Entfernung.

अप्रथव्रिज (Kmdh. ३ ५०) adj. वा fem. unrein.

अप्रथव्रिज (Kmdh. अ und Ptc. Präis. von वृज्) वन्ती fem. nicht sehend.

अप्रथ् (S. 199) vd. adj. thätig; msc. Krieger; ntr. Werk; Heldenthat.

अप्रथद (§. 656, II) m. Kind eines Vaisja von einer Frau aus niederer Kaste.

अप्रथराया (Vb. रा) ntr. das Weggehen, Entfernung.

अप्रथर्ष (Vb. रप्) m. Spion.

अप्रथह (von Vb. हन् §. 272 aber gegen die Regel auch in प्रथापह्) adj. हा fem. vernichtend.

अप्रथर्षा (Vb. हृ) ntr. das Wegnehmen.

अप्रथर्षा (Vb. हृ) msc. Wegnahme.

अप्रथर्षवर्षन् m. N. ppr.

अप्रथर्षिन् (Vb. हृ) adj. १िपो fem. wegnehmend.

अप्रथक्त (Kmdh. अ ३ ५०, s. letztes) adj. ता fem. nicht durch Erwärmen entstanden 228, 94.

अप्रथक् (eig. Ttp. nach §. 653, V) msc. (§. 640) äussere Augenwinkel.

अपाच् (Vb. अच्, welches gegen §. 754, II, 2 अ bewahrt; S. 133 nr. 2; §. 500) adj. चो

fem. hes. Decl. (§. 754, II); abwärts geneigt.

अपाधेय (Bhvr. ३५० s. letztes) adj. वा fem. ohne Reisezehnung;

अपाद् (Bhvr.) adj. fem. अपदे fusslos (§. 670).

अपान (Vb. अन्) m. der Wind in den Eingeweiden.

अपाय (Vb. इ) msc. Weggang, Tod.

अपाय्य (Vb. छि) mit den Präff. अप u. आ m. Einfassung (Geländer des Betts) 198, 20.

अपि (S. 238 ५) Ind. (§. 786) und Verbalpräfix (§. 241): dazu, ohendrein, auch, und, noch; — hebt das voranstehende Wort verstärkend hervor: selbst, ohgleich; hebt das nachfolgende 44, 6; 45, 7; — hebt hinter किन् und dessen Derivaten das Moment der Frage verstärkend hervor und schwächt so die Realität des dadurch bezeichneten; bezeichnet dasselbe demnach als unbekannt, arm, klein; — hinter एक „ganz allein“; hinter an. Zahlwörtern dient es abschliessend पञ्चापि „alle fünf“; hinter सर्व „alle zusammen“; — steht in der Frage: „etwa?“; mit folgendem नाम eig. „etwa nämlich“; — mit folgend. तु (§. 786) „und auch“; advorsativ: „sondern vielmehr“ 184, 17; — mit folg. च „und auch“; — correl. अपि च — न च „cher — als 76, 29; — mit folg. वा eig. „oder auch“ „und sogar“ 249, 47; — correl. अपि वा — नहि „chor — als“ 76, 41. अपुत्र (Bhvr. ३५०) adj. त्र fem. kinderlos; sohnlos (§. 128; S. 247, VI; §. 644, VIII). अपुष्प (Bhvr. ३५०) adj. वा fem. blumenlos. अपूप (§. 539; 543) m. Kuchen. अपूर्व od. ओर्व (३५० Kmdh.) nicht früher gewesen, neu; (Bhvr.) keinen früher habend, oder gehabt habend.

अपूर्वता (vom vor. nach §. 554) fem. Zustand des Nichts-früher-Habens (kein Prius zu haben) 216, 3.

अपूर्वत्व ntr. wie das vorige 216, 10.

अपेक्षा (Vb. ईक्ष्) fem. Erwartung; Hoffnung; Bedürfniss; Rücksicht; Betracht.

अपेक्षामुद्रि (Ttp. उक्ता ३५०) fem. Erkenntniss der Beziehung 229, 106; 107 comprehending intellect, (Roer).

अपेक्षितत्व (nach §. 554 von उक्ति Ptc. Pf. Pass. von ईक्ष् mit Präff. अप nach §. 333) ntr. Berücksichtigung.

अपेक्षिन् (Vb. ईक्ष्) adj. क्षिपो fem. ahwartend; berücksichtigend.

अपुस् (S. 165 नस्) ntr. Werk, religiöse Handlung, Opfer.

अपुस्त्व (vom vor. nach §. 562) adj. तो fem. mit Werk versehen, erfolgreich 298, 24.

अपकम्प (Bhvr. ३५०) adj. वा fem. ohne Zittern.

अपकात्र (Bhvr. ३५०) adj. त्रा fem. unsichthar.

अपारुध (Kmdh. ३५०) adj. भा fem. nicht frech.

अपतस् (Bhvr. अपत्ता §. 669) adj. ohne Nachkommenschaft, ohne Untorthanen.

अपत्तात (Kmdh. ३५० Ptcp. Pf. Pass. von ता mit Präff. अ) ता fem. unerkannt, unerkennbar.

अपपाय (Kmdh. ३५० Vb. तो mit Präff. अ) m. Liehlosigkeit.

अपपोष (Kmdh. ३५० Ptc. Fut. Pass. von पुद् mit Präff. अ) वा fem. nicht abzuweisend.

अपतवर्ष (Kmdh. ३५० Ptc. Fut. Pass. von तर्ष्) वा fem. nicht durch Vernunftthätigkeit zu erkennend.

अप्रतिभिय (Kmdh. ३५० Ptc. Fut. Pass. von भिद् mit Präff. प्रति) वा fem. nicht zu verrathend.

अप्रतिम (Bhvr. अप्रतिमा) adj. मा fem. unvergleichlich.

अप्रतिगमिन् (Kmdh. अप्र०; letztes nach §. 563 von अन्) adj. नो fem. nicht verbunden.

अप्रतिवृत्त (Bhvr. अप्र०) adj. वा fem. unvergleichlich.

अप्रतीक्षया (Kmdh. अप्र०; letzteres Ptc. Pr. von ईक्ष् with Präf. प्रति) वा fem. nicht erwartend.

अप्रतीति (Kmdh. अप्र०; letztes von Vb. इति with Präf. प्रति) fem. das Nichtverstehen.

अप्रत्यय (Kmdh. अप्र०; letzteres wie das vorige) msc. Unzuverlässigkeit.

अप्रभुत्व (Kmdh. अप्र०; letzteres nach §. 554 von अन्) ntr. Schwäche 121, 10.

अप्रमद (Kmdh. अप्र०; letztes Ptc. Pf. Pass. von मद् with Präf. प्र) ता fem. sorglich.

अप्रमा (Kmdh. अप्र०; von Vb. मा with Präf. प्र) fem. falsches Erkennen 230, 125; 126.

अप्रमाद (Bhvr. अप्र०; von Vb. मद् with Präf. प्र) adj. दा fem. nicht unvorsichtig.

अप्रमापत् (Kmdh. अप्र०; letztes Ptc. Pr. von मद् with Präf. प्र) nicht nachlässig seiend.

अप्रमेय (Kmdh. अप्र०; letztes Ptc. Fut. Pass. von मा with Präf. प्र) वा fem. nicht erschliessbar, nicht heweishar.

अप्रवात् (Kmdh. अप्र०; letztes Ptc. Pr. von वा with Präf. प्र) fem. व्याप्ति od. वान्ति; nicht vorgehend.

अप्रवृत्त (Kmdh. अप्र०; letztes Ptc. Pf. Pass. von वृत् with Präf. प्र) ता fem. nicht begonnen, nicht geschahn.

अप्रसक्ति (Kmdh. अप्र०; letztes von Vb. सक् with Präf. प्र) fem. Nichtanhänglichkeit.

अप्रस्तुत (Kmdh. अप्र०; letzteres Ptc. Pf. Pass. von स्तु ता fem. nicht belobt, böse.

अप्रपत्त (Kmdh. अप्र०; letzteres Ptc. Pf. Glossar.

Pass. von वप् with Präf. प्र) ता fem. nicht erlangt.

अप्रामाद्य (Kmdh. अप्र०; letztes Abstr. nach Anal. von §. 554, I) ntr. Autoritätslosigkeit 208, 20.

अप्रिय (Kmdh. अप्रि०) adj. वा fem. unfreundlich, feindlich.

अप्रौढ (Kmdh. अप्र०; letztes Ptc. Pf. Pass. von वृद् with Präf. प्र vgl. §. 86, Ausn. 3) हा fem. nicht kühn, feig 284, 458.

अप्रतप्त (S. 149) fem. (§. 709) nur Pl. (§. 116) Aprasena, himmlische Tänzerinnen.

अफल (Bhvr. अक०) adj. ला fem. keine Frucht habend, fruchtlos, heillos.

अशब्ध S. अशब्द.

अशक्त (Bhvr. अश०) adj. ला fem. kraftlos; subst. fem. Mädchen, Frau.

अशान्ध (Bhvr. अश०) adj. वा fem. verwandtenlos.

अशुभ (Kmdh. अशु०) adj. वा fem. unweise, thöricht.

अश्ल (Ttp. अश्ल० im Wasser gewachsen S. 246, II; §. 320) subst. ntr. (§. 710) Lotus.

अश्व (S. 135; Ttp. अश्व० „Wasser gebend“ msc. Wolke, Jahr (aus „Regenzeit“ vgl. अर्ष).

अमल (Kmdh. अ and Ptc. Fut. Pass. von मल्) वा fem. nicht zu essend.

अमङ्गल (Kmdh. अम०) adj. दा fem. unzerbrechlich.

अमय (Kmdh. अम०) ntr. Furchtlosigkeit, Sicherheit, Schutz.

अमय्य (Kmdh. अ and Ptc. Fut. Pass. von म्) वा fem. unpassend, zu tadelnd, schlecht.

अमात्र (Kmdh. अमा० von Vb. म्) m. das Nichtdasein, Nichtsein, Negation.

अमाद्यतस् (vom vor. nach §. 573) adv. in Folge des Nichtdaseins, der Negation.

अभाव्य (Kmdh. वृ und Ptc. Fut. Pass. von भृ) वा fem. das nicht notwendig sein müßende.

अभि (§. 572; S. 238, 4) Präposition mit Accus. (§. 784); Verbalpräfix (§. 241); vorderes Glied in Nominalzusätzen (§. 653, V, 1. 2. 3. 4; §. 682, II); entgegen, zu, an, vor^a.

अभिक (S. 136) adj. का fem. wohlüstig.

अभिकाङ्क्षा (Vb. काङ्क्ष) fem. Begierde (wie Vb. construit) 65, 15.

अभिकाङ्क्षिन् (Vb. काङ्क्ष) adj. क्षिपो fem. begebend.

अभिष्या (Vb. ल्या) fem. Namen, Ruf, Ruhm, Schönheit.

अभिषय (Vb. मय्; §. 588, V) m. das Hinzugebn.

अभिघात (Vb. हन् vgl. §. 380) msc. Schlag, Stoss, das Stossen.

अभिचार (Vb. चृ) msc. Bezauberung; Beschwörung, um zu zerstören.

अभिजन (Vb. जन) ni. Geburtsort, Familie, Geschlecht.

अभिज्ञ (Vb. ज्ञा) adj. ज्ञा fem. kundig, erfahren.

अभिज्ञान (Vb. ज्ञा) ntr. Erkennung, Erkennungszeichen.

अभितृप् (§. 572) Adv. und Präposition mit Accus. (§. 785); gegenüber, nah, von beiden Seiten; schnell.

अभिताप (Vb. तप) msc. Brand.

अभितिमरुक्ष्य (Avybh. उति०; letzteres eig. Bhvr. तिम्य ऽतु० beisse Strahlen habend, dann m. Sonne) adv. der Sonne entgegen.

अभितृति (Avybh. ऽतृती) adv. zur Botin.

अभिधा (Vb. धा) fem. Namen, Wort. — in Bhvr. auslautend धा fem. धा, benannt.

अभिधावसिन् (Ttpr. vom vor. und वसिन्

von Vb. वसिन्) adj. नी fem. den Namen verlierend.

अभिधान (Vb. धा) ntr. Namen.

अभिनव (Kmdh. ऽन०) adj. वा fem. neu, frisch.

अभिनासिकाखिवरम् (Avybh. ऽना०; letzteres Ttpr. ओका ऽखि०) adv. zur Öffnung der Nase.

अभिनिवेष्टिन् (nach §. 563 von वेष्ट; Vb. विष्ट) adj. नी fem. Aufmerksamkeit habend, Bedacht nehmend.

अभिप्राय (Vb. इ mit den Präff. अभि व) msc. Absicht, Wunsch, Meinung, Plan.

अभिभर्तृ (Avybh. ऽभर्तृ) adv. zum Geliebten, vor dem Gemahl.

अभिभाषिन् (Vb. भाष) adj. पितृ fem. anredend.

अभिमन्तृ (Vb. मन्) m. n., त्रो fem. sich überhebend.

अभिमर्शिन (Vb. मृश) adj. नी fem. berührend.

अभिम्याति (Vb. मन् vd. Accus. ओतिम्) msc. Nachsteller, Feind 291, 3.

अभिम्यान (Vb. मन्) msc. Stolz, Egoismus, Beleidigung, Verletzung, Liebe, Verlangen.

अभिम्यानिव (nach §. 554 vom folgenden) ntr. Zustand des in Egoismus (stolzem Selbstbewusstsein) befangenen 209, 11.

अभिम्यानिन् (von Vb. मन् nach §. 280, g; und vom vor. nach §. 563) adj. नी fem. „sich haltend für“ 187, 12; sich überhebend, stolz, egoistisch, zornig.

अभिमुख (§. 626; Ttpr. nach §. 653, V; ऽमु०) adj. वा fem. dem Gesichte gegenüber; vor Augen. ओम् (Acc. gen. ntr. als) adv. gegenüber.

अभियान (Vb. या) ntr. Angriff, feindlicher Zug gegen.

अभियोग (Vb. युत्) msc. Fleiss, Thätigkeit, Angriff, Anklage.

अभिराम (Vb. रम् gegen §. 256; oder Tlpr. nach §. 653 V) adj. वा fem. erfreuend 67, 23.

अभिरुचि (Tlpr. nach §. 653, V; रु०) adj. gefällig, schön.

अभिरूप (§. 554, III; Tlpr. nach §. 653, V; रु०) adj. वा fem. schön, gebildet, unterrichtet, gelehrt.

अभिलाष (Vb. लप्) msc. Begierde.

अभिवाक्ष (eig. Ptc. Fut. Pass. von वृक्ष) ntr. das Herbeibringensollen, Herbeibringen 143, 9.

अभिज्ञाप (Vb. जप्) msc. Fluch.

अभियुक्त (Vb. यक्) msc. Eid, Fluch, grundlose Beschuldigung, Betrug; Umarmung.

अभियेचन (Vb. सिच्) ntr. das Benetzen, das Salben zum König.

अभिरिदेष्ट (Vb. दिष्ट mit den Präff. अभि सम्) msc. Vertauschung.

अभिसर (Vb. सृ) adj. रा fem.; Begleiter, -in, Geführte, -tin.

अभिसरवा (Vb. सृ) ntr. Besuch.

अभीह (Kmdh. अभि०) adj. furchtlos.

अभोगचन् (Tlpr. अभोत्सहन्; erstres Kmdh. अभि०) vd. msc. Tödter der nicht opernden 290, 3.

अभ्यधिक (Kmdh. अभि०) adj. का fem. sehr überlegen.

अभ्यन्तर (Tlpr. nach §. 653, V) adj. रा fem., inwendig, innerlich.

अभ्यन्तरीकरवा (vom vorigen und Vb. कृ nach §. 242) n. das Innerlichmachen, Einweihung.

अभ्यवर्ण (Ptcp. Pf. Pass. von वर्ण §. 897) वा fem. nah.

अभ्यवहार (Vb. हृ mit den Präff. अभि अव) m. das Essen.

अभ्यास (Vb. सृ II. IV) m. Nähe, Befleissigung, Übung, Gewohnheit, Vervielfachung, Reduplication.

अभ्युदय (Vb. उ् mit den Präff. अभि उद्) msc. Glück, Festtag.

अभ्युदयिन् (Vb. उ् wie im vor.) adj. नी fem. entgegen aufgehend, drohend.

अभ्युपपत्ति (Vb. पद् mit den Präff. अभि उप) fem. Wohlwollen.

अभ्युपाय (Vb. उ् mit den Präff. wie das vor.) msc. Mittel, Weise.

अभ्र I. Par. gehn, umherirren.

अभ्र (अप्सभ्र (von Vb. भृ) §. 225; 434; 540; 558, VII; S. 225 इत्) ntr. (§. 708) Wolke, Luft.

अभ्रिष्टिर्म् (Kmdh. अभि०) n. das aus Luft bestehende Haupt.

अम् I. Par. gehn, tönen (§. 819, 2. 3; 896, 2) X krank sein (§. 202).

अमति m. (S. 144) Zeit, Mond, Betrüger; vd. fem. Gestalt 290, 9.

अमर (Bhvr. §. 674, I) adj. रा fem. unsterblich.

अमरावती (S. 239) fem. N. ppr. der Stadt des Indra.

अमर्ष (Kmdh. अभि०; letztes von Vb. मृष्ट) msc. Ungeduld, Ärger, Zorn.

अमर्षण (Bhvr. अभि०; letztes von Vb. मृष्ट) adj. वा fem. ungeduldig, zornig.

अमल (Bhvr. अभि०) adj. ला fem. fleckenlos.

अमलि Vb. denom. (vom vorigen nach §. 213) Par. fleckenlos machen.

अमात्य (von अमा durch Suffix. त्वा §. 498) m. Minister, Rath.

अमानिख (von अमानिन् (Kmdh. अभि० von Vb. मन्) nach §. 554) ntr. Nichtanmaassung.

अमार् (Kmdh.; अभि० von मृ) msc. das Nichtsterben.

अमार्ग (Bhvr. अभि०) msc. unrichtigen Weg habend, vom rechten Weg abweichend.

अमित (Kmdh. अभि० und Ptc. Pf. Pass. von मा) ता fem. ungemessen, unermesslich.

अभिनीतश्च (§. 430, 2, c. Bhvr. ०तः शोतश्च)
adj. unermessliche Kraft habend.

अभिनीतः (Kmdh. अ und Ptcp. Pr. von नी)
fem. नी nicht verletzend (bedrohend?)
295, 12.

अनुत् (§. 572) adv. von jenem.

अनुत् (§. 572, II) adv. in jener Welt, dort.

अनूर्ण (Kmdh. अनूर्ण) adj. ता fem. unkörperlich.

अनृत (Kmdh. अ und Ptc. Pf. Pass. von रु)
fem. ता nicht sterbend; (Bhvr. अनृत
§. 674, I) ntr. (§. 710) die Götterspeise,
Ambrosia.

अनृतसुत् (Kmdh. vom vor. und Vb. सु)
adj. von Ambrosia fließend.

अनृताकरः (Bhvr. ०तः श्राकः) adj. unsterbliche
Schönheit habend (Troyer nimmt
es als N. ppr.) 281, 422.

अनृथश्च (Bhvr. अनृथः §. 669) adj. verstandlos.

अनृथः (Kmdh. अ und Ptcp. Fut. Pass. von
नृ) वा fem. nicht ausmessbar, unermesslich.

अनृत् I Atm. (§. 789, V); tönen; I Par.
(§. 154, 2, 2; S. 131, O, 1; S. 161,
§. 402; S. 170, वत्, 1) gehn.

अनृत् ntr. (§. 708) und msc. (§. 711)
Wolke, Gewand, eine Art Parfum.

अनृथा (§. 722) fem. Mutter; N. ppr. 1;
2, 10; 111, 7 (vgl. Lassen Ind. Alt.
I, 632).

अनृथालिका (§. 721) fem. Mutter; N. ppr.
2, 10; 11; 196, 16.

अनृथिका (§. 721) f. Mutter; N. ppr. 2, 10; 11.

अनृत् n. Wasser.

अनृत्तश्च (Ttp. ०तः श्राया §. 270; erstres Ttp.
०तुः श्राया „in Wasser gewachsen“ =
Lotus) adj. वा fem. in Lotus sitzend.

अनृत्तः (Ttp. ०तुः श्राया von वा nach §. 270)
m. Wolke.

अनृत्ति (Vtp. ०तुः श्राया letzteres von Vb. वा
nach §. 356) m. Ocean.

अनृत्तिनिधि (Ttp. ०तुः श्राया; letzteres von Vb.
वा mit Präf. नि) m. Ocean.

अनृत्तुश्च (Ttp. ०तुः श्राया nach §. 289) msc.
Wolke.

अनृत्तुहः (Ttp. ०तुः श्राया von Vb. हः) msc.
Lotus 146, 7; 171, 10.

अनृत्तुवाहः (Ttp. ०तुः श्राया von Vb. वाहः) msc.
Wolke.

अनृत्तः (S. 149; §. 430, 2, c; 533, XIII) ntr.
Wasser.

अनृत्तः (§. 460; 563, IV; Ttp. vom vor. u.
नृ nach §. 320) msc. Lotus.

अनृत्तनिधि (S. 563, IV) f. Lotusfeld.

अनृत्तः (Ttp. ०तुः श्राया von Vb. वा) m. Wolke.

अनृत् I Par. Atm. (§. 789, I) und I Atm.
(§. 789, V; 836) gehn.

— वाहः wird davor पला (§. 24t, Bcm. 2)
fliehen; पलायिन (Ptc. Pf. Pass.) „ge-
flohen“ und „fliehend“.

अनृत् vd. adj. gehend 290, 11; — sbst.
msc. Glück.

अनृत्तश्च (nach §. 575 von अनृत्) adv. mü-
helos.

अनृत्तश्चिन्तितः (Kmdh. अनृत्तः; letztes Kmdh.
०तः श्राया) adj. nicht wie würdig.

अनृत्तः n. Gang; Sonnengang im halben
Jahr = halbes Jahr (vd. §. 90).

अनृत्तः (nach §. 562) adj. नी fem. glücklich.

अनृत्तः (Kmdh. अनृत्तः) ntr. Schande.

अनृत्तः (S. 149; §. 473; 566, XII) ntr. Eisen;
wann es in Zerstg auslautend अनृत्तः
wird (§. 639; 680).

अनृत्तः (vd. Instrum. fem. von अनृत् S. 325
n. 2 oft in adv. Bed.) hier 293, 4.

अनृत् Ind. (§. 786) luterj. des Rufens, Auf-
munterns, Fragens.

अनृत्तः (Kmdh. अ und Ptc. Pf. Pass. von
नृत्) ता fem. unpassend, unrecht.

अनृत्तः (Bhvr. अनृत्तः; erstres Kmdh.

अःशु०; unpaare Zahl von Pfeilen habend) msc. Gott der Liebe 190, 22. अयुत (§. 128; 644, VIII; §. 674) n. Zehn Tausend.

अयुठ (Kmdh. अ und Ptcp. Pf. Pass. von युध्) fem. वा ungekämpft.

अयोग (Kmdh. अःशु०) msc. Nichtmöglichkeit 210, 23.

अयोदंष्ट्र (Bhvr. अयःदंष्ट्र) adj. दा fem. Zähne (so bart) wie Eisen habend.

अयोध्या N. ppr. einer Stadt, jetzt Oude.

अयोनिस्त्य (nach §. 554 von अ, welches Kmdh. von अःशु०; letzteres Tip. von अोनिः न nach §. 320) ntr. Zustand nicht in einem uterus geboren zu sein.

अयोग्य (Kmdh. अःशु०; letzteres nach §. 554 Abstr. von युग्य) n. Nichtgleichzeitigkeit 227, 84.

अरुणि (S. 147, §. 391) m. f. und यो fem. (§. 709, 3, vgl. §. 703) Holz zum Feueranmachen durch Reiben.

अरुण्य (S. 147; §. 487; 488) msc. ntr. (§. 711) Wald.

अरुति (S. 147; aber vielmehr Kmdh. अःशु०) fem. Leid.

अरुत (Bhvr. अःशु०; §. 554, Bem.) adj. रा fem. saftlos, geschmacklos.

अरुति (S. 153, §. 394) m. Feind, Rad.

अरुति (S. 279; 496) adj. Feinde bändigend, siegreich.

अरुण (S. 157 oxytonirt; §. 488 vgl. 517) adj. रा od. यो fem. (vgl. §. 690, 2) feuerfarben, braun, schwarzroth, gelb 297, 14.

अरुणा (vom vor. nach §. 554) fem. Dunkelbarkeit.

अरुण्य (Bhvr. अरुण्य) adj. feuerfarbige Gestalt habend; fem. Kuh 288, 1.

अरुणाचिन् (Bhvr. अरुणाचिन्) m. Sonne.

अरुणित (nach Anal. von S. 225 इन्) adj. रा fem. geröthet 146, 5; 236, 15.

अरुण्य (S. 158 vd.) adj. vd. fem. अरुणी (§. 693) blutigroth (von अरुण्), flammendroth, 291, 5; 294, 1 (vd. ओत् statt अत् vgl. §. 741, IV).

अरुण्य (Bhvr. अरुण्य) adj. (schmutzlos) sündendlos 290, 2.

अरुण्य (Kmdh. अरुण्य) m. Gesundheit.

अरुण्य X Par. loben, brennen.

अरुण्य (S. 160 रु; eber von Vb. अरुण्य vgl. अरुण्य; §. 441; 469; 473) m. Sonne Schwalbenwurzel (*Asclepias gigantea*) = Somawurzel, als Gegenstand des Lobes vgl. weiter; vd. Preislied; Gegenstand des Lobliedes, Indra 291, 2.

अरुण्य n. Wurzel der Schwalbenwurzel (s. अरुण्य); oder eher = अरुण्य fem. Osterluzey (*Aristolochia Indica*).

अरुण्य I (X?) Par. werth sein.

अरुण्य (S. 138; §. 539, V; 546, IX) msc. (§. 708) und ntr. (§. 711) Preiss, Verehrung, eine Art von Oblation aus acht Ingredienzen zur Verehrung von Göttern oder Brahmanen.

अरुण्य (§. 539, V; 547, IX) adj. वा fem. zur Verehrung bestimmt, Verehrung verdienend; eine Art Oblation u. s. w. wie bei अरुण्य; Werth, Preiss 259, 171.

अरुण्य (nach §. 575 vom vor.) adv. von dem (wahren) Werth.

अरुण्य I. X Par. (ep. auch, und nach cinem Gramm. überhaupt nur Atm.; hiernach ist §. 789, I zu verbessern; vgl. S. 376, n. 1) verehren; ep. अरुण्य (ohne Augm.) 56, 10; Atmanep. (nach §. 789, I, 2) 56, 12; 17; ep. Absol. अरुण्य; Ptc. Pf. Pass. अरुण्य (S. 225 इन्).

— अरुण्य verehren. अरुण्य mit Genil. 253, 100.

अरुण्य n. Verehrung.

अरुणा (§. 334, A; 563, XI) f. Verehrung.

अरुणा (S. 563, XI) adj. तो fem. verehrt.

- अचिं (S. 135 §. 394) f. Flamme.
 अचिंस् (S. 155) ntr. fem. (§. 710) Flamme.
 अर्द्ध I. X Par. erwerben, anordnen.
 — उप erwerben.
 — — समुप anordnen.
 अर्जन ntr. Erwerbung, Erwerb.
 अर्जुन (S. 157; §. 430, k; 441; 470; 479; 517) adj. fem. अर्जुनी (§. 690, 2) weissfarbig; msc. N. ppr. des dritten Sohns des Pandu; fem. Bezeichn. der Morgenröthe 288, 3.
 अर्पाव (§. 563, XII) m. Meer, Ocean.
 अर्थ I. X (§. 209; 326; 843. 844) Atm. (§. 789, V) bitten, verlangen; mit Accus. der Person und Sache 199, 15.
 — अर्थि bitten, suchen. अर्थनीय mit Genit. 161, 59.
 — अ auch Parasmaip. (welches nach Westerg. die Gr. für Denom. von अर्थ nach §. 213 nehmen, vgl. aber §. 220) verlangen, bitten 11, 11; 131, 14.
 — सम् auch Par. (eher Denomin. von समर्थ passend finden) schätzen, loben 124, 8.
 अर्थ (S. 165; §. 533, XX; 539, VII; 563, IV, c. d.; 643; 644, IV, 2; 653, II. III) msc. (§. 710) Reichthum, materielles Gut, Geld, Frucht, Nutzen, Gewinn, Sache, Bedeutung, wahre Bedeutung, Wahrheit, Sinn, Grund (Construction §. 712); — hinter किन् „welche Sache ist“ = was ist vor, mit Genit. 191, 21; mit Instrum.; — insbesondere am Ende einer Zstzgt im Acc. und Loc. „wegen“. — अर्थे vor कृ (§. 245).
 अर्थकामी (Dual. Dvn. §. 632) m. Streben nach Glücksgütern und Liebesgenuss 181, 24.

- अर्थज्ञान (Kmdh. अर्थ und Ptc. Pf. Pass. ज्ञान्) adj. ता (durch Vermögen erzeugt?) geldeswerth 192, 16; 195, 2.
 अर्थतत्त्वं (§. 575) adv. der Sache nach.
 अर्थवति m. N. ppr. 186, 22.
 अर्थवत् (Bhvr. अर्थवत्) adj. रा fem. geizig.
 अर्थवन् adj. (§. 563, IV) तो fem. die Sache zur Hand habend; adv. (nach §. 579) der Sache gemäss.
 अर्थोपनि (Ttp. अर्थोपनि) fem. Nothwendigkeit der Sache; eine der fünf Be- weisarten der Mīmāṃsaka's: dass ein Gegenstand, welcher selbst nicht wahr- genommen wird, existiren müsse, weil sonst ein wahrgenommener nicht so sein könne, wie er erscheint.
 अर्थिन् (von Vb. अर्थ् und vom Sbst. अर्थ nach §. 563, IV, c. d) adj. नी fem. begehrend, bettelnd, bedürftig; msc. Ge- nosse, Gefährte, Diener, Kläger.
 अर्थिसात् (vom vor. nach §. 576) adv. in die Hände der Bedürftigen.
 अर्द्ध I. X Par. Atm. (jedoch auch Par. in Bed. des Atm. und nach einem Gr. Atm. in Bed. des Par.; hiernach ist Gr. §. 789, I zu bessern; vgl. §. 858; 897) gehn, quälen, verletzen.
 — अर्थि quälen; अर्थपर्या (§. 897) s. bes.
 अर्ध (§. 500; 546, 2, B; C; 547, IV; 588, IV, 2; 3; 639; 653, VII, Bem.) adj. अर्ध fem. (Decl. §. 778, III) halb; sbst. m. Theil; n. Hälfte.
 अर्धचन्द्र (Ttp. §. 653, VII, Bem.) m. die Hälfte des Monds, Hahmond.
 अर्धदग्ध (Ttp. अर्ध u. Ptc. Pf. Pass. von दग्ध्) अर्ध fem. zur Hälfte verbrannt.
 अर्धदिवस (Ttp. §. 653, VII, Bem.) m. n. Hälfte des Tages.
 अर्धभास्कर (Ttp. §. 653, VII, Bem.) msc. Hälfte der Sonne.

अर्धरात्र (Tip. §. 639; §. 653, VII, Bem.) m. (S. 640) Hälfte der Nacht.

अर्धेक (Tip. ०^१ und Ptc. Pass. von अच्) ता fem. zur Hälfte gesprochen.

अर्धेरुक (Tip. अर्धेरु (= ०^१ अरु) + क bis zur Hälfte der Hüfte reichend) n. Unterrock 186, 9.

अर्पि s. अ.

अर्पण (Vb. अ im Caus.) n. das Geben, Übergeben, Übergabe, das Aufstellen.

अर्त्त I Par. gehn, tödten.

अर्त्तु m. n. (§. 711) hundert Millionen.

अर्त्त (S. 166) m. Kind, Mündel.

अर्त्तक (S. 143 §. 385) msc. Kind, Junges, Thor; adj. भिक्का fem. klein.

अर्त्त (S. 168) adj. वा fem. würdig, vortrefflich; sbst. msc. Herr, Vaisja (einer der dritten Kaste); fem. von diesen वा und वाणी (§. 695); deren Frau ०^१ (ebds.).

अर्त्तवर्त्त (Kmdh. nach §. 656, II, 3, 2) m. vornehmer Vaisja (vgl. अर्त्त) 186, 17.

अर्त्त I Par. tödten.

अर्त्तन् (S. 171; 243, अन्; §. 669; Declin. §. 754, III, Anm. 3) ०^१नी fem. (§. 699); adj. niedrig, gemein; sbst. Pferd, Stute.

अर्त्ताच् (vom vor. mit Vb. अच् nach S. 133) adj. को fem. niedrig, abwärts 295, 16.

अर्त्त (S. 376 n. 1) I. X Par. (ep. auch Atm.) werth sein, passend sein, verdienen, ehren, mit Infin. wollen.

अर्त्त adj. (in Zstzsg auslautend) ह्ता fem. werth, würdig; sbst. msc. (§. 441) Indra.

अर्त्त I Par. schmücken, genug sein, einhalten.

अलक m. n. Locke; m. toller Hund; fem. ०^१लका (S. 143 §. 385) N. ppr. der Stadt des Kuvera; ein junges Mädchen zwischen acht und zehn Jahren. ●

अलकक n. Lack 199, 19.

अलकपा (Bhvr. अल^०) adj. fem. पा, ohne Kennzeichen, ununterscheidbar.

अलकित (Kmdh. अ u. Ptc. Pf. Pass. von लच्) ता fem. ungesehen.

अलक्य (Kmdh. अ u. Ptc. Fut. Pass. von लच्) वा fem. nicht zu sehend, unsichtbar.

अलकान m. N. ppr. 257, 149; 258, 154.

अलक्यु (Kmdh. अ अल^०) adj. m. f. n. oder ०^१नी fem. (§. 703) nicht leicht, schwer.

अलक्या (von Vb. कृ mit अलम्) n. Schmuck, Zierde.

अलक्य (von Vb. कृ mit अलम्) msc. Schmuck.

अलक्यत् (vom. vor. nach §. 579) adv. wie Schmuck.

अलम् Verbalpräfix vor कृ (§. 244); vorderes Glied in Nominalzsstz (§. 653, III, vgl. 566, IV); Ind. (§. 783) schön, genug, fähig zu (mit Infin.), überflüssig, weg (mit Dat. §. 785; mit Instr. ebds.); „nicht“ bei Verbot mit Absol. (§. 911, II).

अलच् (Kmdh. अ u. Vb. लच् nach §. 289) adj. nicht glänzend 238, 39.

अलस (Kmdh. अ u. Vb. लस् nach §. 276? vgl. §. 442; 554 und Bem.) adj. रा fem. nicht thätig, träge, schlaff.

अलाम (Kmdh. अ अल^०) m. das Nichtempfangen, Nichtnehmen.

अलि (S. 153 §. 394) m. Biene.

अलीक (S. 155; §. 506, vgl. Bem.; 563, IV; 664) adj. का fem. falsch, hässlich, klein; sbst. ntr. Falschheit, Treulosigkeit, Luft, Stirn.

अलेपक (Bhvr. अलेप + क §. 671) adj. पका oder पिका fem. (§. 602 S. 230) fleckenlos.

अलोमहर्षण (Kmdh. अ अलो^० welches s.) adj. पा fem. nicht die Haare vor Freude aufsträuben machend.

अलौकिक (Kmdh. अ अलो^० welches s.) adj.

का fem. nicht weltlich, übersinnlich, transcendental.

अल्प (S. 243 अल्प) adj. वा fem. (Declin. §. 778, III) klein, wenig; Compar. अल्पोयस् und कनीयोस्, Superlat. अल्पिष्ठ und कनिष्ठ (S. 228 ईयस्).

अल्पत्व (S. 554) ntr. Kleinheit (des Intervalls bis die Sonne zu der Stelle kommt) 230, 121.

अल्पव्रतस् (Bhvr. §. 669) adj. wenig Nachkommenschaft habend, wenig Unterthanen habend.

अल्पवेधस् (Bhvr. §. 669) adj. wenig Verstand habend.

अल्पिष्ठ S. अल्प.

अल्पोयस् S. अल्प.

अत्र (S. 152; S. 132, O, 1) I Par. schützen 291, 13; gehen, lieben, sich freuen, erfreuen, erkennen, eintreten, hören, besitzen (stark sein), bitten, thun, wünschen, glänzen, erlangen, umarmen, schlagen, nehmen (?brennen), sein (?theilen), wachsen, essen.

— अत्र schützen 296, 5; besuchen 288, 2.

— अत्रम् schützen 297, 18.

अव (S. 243 अ) Verbalpräfix (§. 241 und Bem.); vorderes Glied in Nominalssatzgen (vgl. §. 653, V, 1. 2. 3. 4; so ist auch §. 566, VII zu fassen): abwärts, niederwärts, ab, von.

अवलेपण (Vb. लिप्) ntr. das Niederwerfen, Verachten.

अवग्रह (Vb. ग्रह्) m. Widerstand, Elephantenheerde, Elephantenstirn, ursprünglicher Charakter, falsche Idee, Dürre, Durst, ein Fluchwort.

अवचय (Vb. चि) msc. das Aufsammeln von der Erde 181, 20.

अवज्ञा (Vb. ज्ञा) fem. Verachtung.

अवर्तन (Vb. र्त्त) m. (Wils. auch ntr.) Ohrring, Kamm; in Bhvr. ans lautend

(nach §. 671) अत्रक, fem. अत्रका (gegen §. 687) 84, 36 (Zinne?).

अवतत् (gegen §. 573, aber nach Anal. von 3, d) adv. abwärts, unten, in der Unterwelt 172, 27.

अवतार (Vb. त्) m. das Herabsteigen, insbesondere die Herabsteigung und Fleischwerdung eines Gotts, vorzüglich die Avataren des Vishnu.

अवदान (Vb. द्; §. 565) adj. fem. ता (§. 689) weiss, gelb, rein, schön.

अवदान (Vb. दा) n. gerechte Beschäftigung, vollendete Handlung, das Theilen, Legende (Burnouf Bouddh. 64; 89).

अवप (S. 237) adj. वा fem. niedrig, gemein.

अवधान (Vb. धा; S. 225 र्त्त) n. Anspannung, Aufmerksamkeit, Andacht (Sch. अग्निमुक्तावधाननिर्वाण) 236, 11.

अवधारण n. (Vb. ध्) das Betrachten, Erkennen, Bestimmen 216, 3; Beschränken.

अवधि (Vb. धि) m. Gränze, Zeitraum, Grube, Übereinkommen.

अवधीर् X (eig. Denom.) Par. (§. 209; 843; 844) verachten; Absol. अवधीर् 240, 59 (nach §. 242, Bem. 9).

अवधीरिन् (vom vor.) adj. रिणी fem. verachtend, übertreffend.

अवध od. अवधत् (Kmdh. अ u. Ptc. Fut. Pass. von हन् §. 906, II, 3) वा fem. nicht zu tödtend.

अवनति (Vb. नत्) fem. das Bücken, Herablassung, Untergang (der Sonne) 235, 8.

अवनम् (Vb. नम्) adj. वा fem. abwärts gebogen, gekrümmt.

अवन्तिरेव m. König Avantivarman 255, 122.

अवन्तिन् N. ppr. statt Avantivarman 246, 17.

अवन्तिपुर n. N. ppr. einer Stadt 249, 44.

अवन्तिवर्मन् m. N. ppr. 245, 2; 260, 250.

अवन्तिस्वामिन् (Kmdh. अतिन् + स्व) m. Herr Avantivarman (ein Bild oder eine Statue eines Schutzgottes) 249, 15.

अवन्तीश्वर (Kmdh. ० लिन् ३ ईश्व०) m. König
Avantivarman (ein Bild oder eine
Statue wie das vor.) 249, 45.

अवपात (Vb. पत्) m. das Herabfallen,
Grube (Ort in welchen man fällt).

अवबोध (Vb. बुध्) m. das Wachsein.

अवबोधन (Vb. बुध्) n. Erkennen 180, 8.

अवभास (Vb. भास्) m. das Erscheinen,
Offenbarwerden 217, 11.

अवभासक (Vb. भास्) adj. तिका fem. aus-
strahlend 219, 12.

अवभासकत्व (vom vor. nach §. 554) ntr.
Zustand der Ausstrahler zu sein.

अवभासन (Vb. भास्) n. das Ausstrahlen,
Leuchten.

अवमर्दन (Vb. मृद्) n. Abreiben, Waschen
99, 21.

अवमान (Vb. मान्) m. Verachtung.

अवयव (Vb. वृ) m. Glied, Theil; in Bhvr.
auslautend fem. वा.

अवयविन् (vom vor. nach §. 563) adj. नो
fem. aus Theilen bestehend.

अवदत्त (von अवद् „später“ n. तन् nach §. 320)
m. jüngerer Bruder.

अवरोध (Vb. रुध्) m. Hinderniss, Decke,
Serail in einem Palast (Verschluss).

अवलम्बन (Vb. लम्ब्) n. das Gestütztsein,
Sichstützen, Abhängigkeit, Unter-
stützung, Zufluchtsort.

अवलम्बिता (nach §. 554 von Ptc. Pf. Pass.
von लिप्) fem. Eitelkeit, Stolz.

अवलेप (Vb. लिप्) m. das Beschmieren,
Einsalben, Schmuck, Stolz.

अवलोक (Vb. लोक्) m. das Sehen.

अवलोकयितृ (Vb. लोक्) m. n. नो fem. Beob-
achter, -rin, beobachtend.

अवग्र (Bhvr. ३ अव०) adj. ग्रा fem. ungern,
ohnmächtig.

अवशेष (Vb. शिप्) m. Überrest; in Bhvr.-
Zsätzg anlautend „bis auf“ 188, 14;
(nach §. 242) ओवो vor क् (s. letztes).

Glossar.

अवश्यम् (S. 247, VI) adv. sicherlich, noth-
wendig.

अवष्टम्भ (Vb. स्तम्भ् §. 35, Bem. 1) m. das
Beginnen, der Pfosten, Vortrefflich-
keit, Gold, Vertrauen 107, 5.

अवस्त् (Vb. अस्; §. 108, Ausn. 2; §. 149)
ntr. Schutz, Hülfe, Speise (Sch.) 288,
14; 292, 11.

अवसर (Vb. सृ) m. Gelegenheit, Reihe,
Regen, geheime Berathschlagung.

अवसान (Vb. सो; §. 60; 515) n. Beendi-
gung, Ende, Gränze, Tod.

अवस्कर् (S. 241, Bem. 5; 503) m. Unrath,
Schaamtheile.

अवत्कर्तृमन्दिर् (Ttp. ० र्त्सम०) n. Abtritt.

अवस्था (Vb. स्था §. 335) f. Lage, Zustand;
in Bhvr. auslautend स्था fem. ० स्था.

अवस्थान (Vb. स्था) n. Stellung, Lage, Be-
finden, Ort oder Zeit des Aufent-
haltens.

अवस्थापन (Vb. स्था im Caus.) n. das Auf-
stellen.

अवहार (Vb. हृ) m. Waffenstillstand.

अवाक् (Acc. gen. ntr. des folg.) adv.
abwärts.

अवान् (Vb. अच् S. 133) adj. नो fem. ab-
wärts geneigt.

अवानर् (Ttp. §. 653, V ३ वन्तर्) adj. र्ता fem.
eingeschlossen, dazu gehörig, unter-
geordnet.

अवाप्ति (Vb. वाप्) f. Erlangung.

अवि (S. 544; 566, VI) m. Sonne, Berg,
Schaaf.

अविकल्पम् (Avybh. ३ ३ विकल्प) adv. unbe-
denklich.

अविक्रिय (Bhvr. ३ विक्रिया) adj. वा fem.
keine Veränderung (Verschiedenheit)
habend, ganz gleich 275, 363.

अविकल (Kmdh. ३ वि०) adj. ला fem. un-
beweglich, fest.

अविचार (Kmdh. अवि०) m. Nichtbetrachtung, Nichtberathung.

अविचार्य (Kmdh. अ u. Absol. von Caus. अर् mit Präf. वि) nicht überlegt habend.

अविच्छिन्नपातम् (Avybh. अविच्छिन्न (Ptcp. Pf. Pass. von विद्) अतः) adv. ungetrennten, ununterbrochenen Falls = so niederfallend, dass sie auf den Knien liegen bleiben.

अविज्ञानम् (Kmdh. अवि० (Ptc. Pr. von ज्ञा mit वि)) तो fem. nicht erkennend.

अविज्ञात (Kmdh. अवि० (Ptc. Pf. Pass. von ज्ञा mit वि)) ता fem. unbekannt.

अविज्ञाय (Kmdh. अवि० (Absol. von ज्ञा mit वि)) nicht erkannt habend.

अविज्ञेय (Kmdh. अवि० (Ptcp. Fut. Pass. von ज्ञा mit वि)) या fem. nicht zu unterscheidend.

अविपुर् vd. adj. ungetrennt (Vb. अर्); eher wohl „furchtlos“ 293, 1.

अविदग्ध (Kmdh. अवि० (Ptc. Pf. Pass. von दृग्)) या fem. ungebildet.

अविदित (Kmdh. अवि० (Ptc. Pf. Pass. von विद्) ता fem. ungewusst.

अविदित्वा (Kmdh. अवि (Absol. von विद्)) ohne zu kennen.

अविदूरात् (Kmdh. अवि० (eig. Abl.)) adv. nicht fern; mit Acc. Abl. Gen. (§. 785); mit Gen. 65, 19.

अविनय (Kmdh. अवि (Vb. नी)) msc. Unbescheidenheit, schlechte Aufführung, Unkeuschheit; — als Bhvr. adj. या fem. unbescheiden u. s. w.

अविनाश (Kmdh. अवि० (Vb. नश्)) msc. das Nichtverderben, Rettung.

अविभाजित (Kmdh. अवि० (Ptc. Pf. Pass. Caus. von भू)) ता fem. unbemerkt.

अविभाष्य (Kmdh. अवि० (Ptcp. Fut. Pass. Caus. von भू)) या fem. nicht zu bemerkend (erblickend).

अविमान (Kmdh. अवि० (Ptc. Pf. Pass. von भू)) ता fem. unbewegt.

अविमोग (Kmdh. अवि० (von Vb. युग्)) msc. Nichttrennung.

अविरत (Kmdh. अवि० (Ptc. Pf. Pass. रम्)) ता fem. unaufhörlich.

अविरहित (Kmdh. अवि० (Ptc. Pf. Pass. रद्)) ता fem. nicht getrennt (von) = reich (an).

अविलम्बित (Kmdh. अवि० (Ptcp. Pf. Pass. लम्ब)) ता fem. unverzögert, schnell.

अविलुप्त (Kmdh. अवि० (Ptcp. Pf. Pass. लुप्)) ता fem. ununterbrochen.

अविशुद्ध (Kmdh. अवि० (Ptcp. Pf. Pass. शुद्)) या fem. unrein.

अविश्रवास (Kmdh. अवि० (von Vb. श्रव्)) msc. Misstrauen.

अविधेयिकरूप (von धी mit Vh. कृ §. 242) n. Nichtobjectivierung 216, 9; 10.

अविसंवादिन् (Kmdh. अवि० (Vh. वद्)) adj. नी fem. nicht sich einander widersprechend.

अविदुल (Kmdh. अवि० (Vb. दुल्)) ता fem. nicht aufgeregt, beruhigt, gestärkt.

अवृक् vd. (Bhvr. अवृ०) adj. feindlos.

अवृष्टि (Kmdh. अवृ०) fem. das Nichtregnen.

अवोचन् s. वच्.

अव्यक्त (Kmdh. अव्य० (Ptcp. Pf. Pass. वच्)) ता fem. unsichtbar, unerkennbar.

अव्यय (Kmdh. अव्य०) adj. ता fem. unzerstreut, aufmerksam.

अव्यय (Bhvr. अव्यय) adj. ता fem. müheles.

अव्ययि (Bhvr. s. Sv. Gl. unter diesem Wort und व्ययि) adj. leidlos, harmlos.

अव्यय (Bhvr. अव्य०) adj. या fem. unvergänglich; (Kmdh.) msc. ntr. (§. 640) Nichtvergang

अव्याप्य (Kmdh. अव्य० (Absol. von व्याप्)) nicht durchdringend.

अव्युच्छिन्न (Kmdh. अव्यु० (Ptc. Pf. Pass. विद् mit den Präf. वि उद्)) ता fem. ununterbrochen.

1. अशः (§. 156, 3; 164, Ausn.; 169, Ausn. 6; 191; 896, 2; 914, 1, Ausn.) IX Par. essen; ep. Atm. 57, 23.

— ण ep. Atm. kosten 47, 39.

2. अशः (§. 156, 3; 164, Ausn.; 169, Ausn. 6; 191; 789, V; 826, 9; 896, 2) V Atm. durchdringen, erreichen; ved. II Par. 294, 8; Atm. 291, 2.

अशकुनः (Kmdh. अशु⁰) n. Unglückszeichen(?) 242, 83.

अशक्तः (Kmdh. अशु⁰ (Ptcp. Pf. Pass. अक्)) ता fem. unvernünftig, schwach.

अशक्तिः (Kmdh. अशु⁰) fem. Kraftlosigkeit, Schwäche.

अशक्यः (Kmdh. अशु⁰ (Ptcp. Fut. Pass. अक्)) ता fem. unmöglich.

अशङ्कः (Avybh. अशङ्क) adv. furchtlos.

अशनः n. Futter, Speise.

अशनायाः (§. 334 und 226, Ausn. 1) fem. Hunger.

अशनिः (S. 147 §. 391; §. 439; 558, VI; 566; 567, II) m. f. (§. 709, 3) oder नो fem. (§. 703) 40, 12 Indra's Donnerkeil, Blitz.

अशरीरः (eig. Bhvr. अशु⁰ „körperlos“) m. der Gott der Liebe.

अशस्तः (Kmdh. अशु⁰ und Ptc. Pf. Pass. अशु⁰) ता fem. ungepriesen.

अशिक्षितः (Kmdh. अशु⁰ u. Ptcp. Pf. Pass. von अश्नु Desid. von अक्) ता fem. ungelehrt.

अशिक्षितः (Kmdh. अशु⁰) adj. ता fem. nicht kalt.

अशिक्ष्यः (Kmdh. अशु⁰ u. Ptc. Fut. Pass. von अश्नु) ता fem. einer der sich nicht belehren lässt.

अशीतः (Kmdh. अशी⁰) adj. ता fem. nicht kalt.

अशीतहृत् (Kmdh. अशी⁰; letztes Bhvr. अशीत हृ⁰) m. ((nicht kalte =) heisse Strahlen habend =) Sonne.

अशीतलः (Kmdh. अशी⁰ vgl. §. 563, V) adj. ला fem. heiss.

अशुचिः (Kmdh. अशु⁰; §. 588, VII; §. 643) adj. unrein.

अशुक्लः (Bhvr. अशु⁰) adj. ता fem. (§. 693, d) hornlos, gipfellos.

अशेषः (Bhvr. अशु⁰) adj. ता fem. (ohne Überrest) vollständig, ganz.

अशेषतः (vom vor. §. 575) adv. vollständig.

अशोकः (§. 460; 474) m. Asoka-Stande (Jonesia Asoca).

अशोच्यः (Kmdh. अशु⁰ u. Ptcp. Fut. Pass. अशु⁰) ता fem. nicht zu beklagend.

अश्मन् (S. 167; §. 431; 441; 473; 475; 476; 477; 545; 547, II; 558, VI; S. 221, §. 592) m. Stein; wann es auslautend अश्म wird (§. 639).

अश्मनकः n. ein kleiner Heerd.

अश्रवणः (Kmdh. अशु⁰) n. das Nichtthören.

अश्रुः (S. 169) ntr. (§. 708, 4) Thräne.

अश्रुतवत् (Kmdh. अशु⁰; letztes nach §. 579) adv. wie nicht gehört.

अश्वेषः (Kmdh. अश्वे⁰; vgl. अश्वय S. 228) n. Unseligkeit.

अशूलः (Kmdh. अशु⁰ §. 563, V, vgl. S. 243, ल) adj. ला fem. unglücklich.

अश्वः (S. 170, §. 431; §. 441; 460; 475; 532, VII; 543; 545; 547, II; 561, V; S. 239 मत्; §. 675) m. अश्व f. (§. 690) Pferd, Stute.

अश्वतरः (§. 561, V; 219; 222) f. री (§. 606) Maulthier 69, 49.

अश्वपर्णः (Bhvr. अशु⁰) adj. पा fem. Pferde als Flügel habend 293, 1.

अश्ववृषः (Kmdh. अशु⁰; letztes vd. Ptcp. Fut. Pass. अशु⁰) ता fem. durch Rosse zu erkennend 294, 7.

अश्ववत् (vd. S. 239) तो fem. rossversehn; vd. तोत् für त्वत् (Gr. §. 741) 287, 2; vd. Thema für Acc. msc. 288, 12.

अश्विदेवताकः (Bhvr. अश्विदेवताकः §. 671) adj. का fem. die Asvins (s. folg.) als Gottheit habend.

अश्विन m. Dual. die Zwillingssöhne der Asvini; himmlische Ärzte (eig. Dioskuren); Herrn der Erde 209, 17.

अश्वय (§. 543) m. Sohn des Aśva 296, 10 (vd.).

अष्ट s. 3. अस्

अष्टक (§. 546) ntr. Zusammenfassung von acht; अष्टा (S. 161; §. 543; 563) fem. (§. 687, Bem.) der achte Tag dreier Monate, in denen die Manen verehrt werden; Verehrung der Manen.

अष्टचत्वारिंश Ordin. fem. श्री (§. 770, V) achtundvierzigste.

अष्टम् (S. 161; §. 430, 2, c; S. 246, IV; 247, IV; Declin. §. 766, VII) Cardin. acht.

अष्टम Ordin. fem. श्री (§. 770, IV) achte.

अष्टमासिक (§. 496) adj. fem. श्री (§. 603, 3) achtmönatlich.

अष्टादश Ordin. श्री fem. (§. 770, V) achtzehnte.

अष्टान्वक Ordin. श्री fem. (§. 770, V) achtundneunzigste.

1. अस् (§. 38 mit Ntr.; 147; 195; 242—244; 576; 800 (wo das Beispiel अठ० zu streichen); 809; 816; 819, I, II; 833) II Par. sein; s. अस्ति und सत् besonders.

— अस्ति (§. 244) sichtbar sein.

— उप darunter sein, wohnen (mit Acc.)

— प्रादुर्ष (§. 244; 38 mit Ntr.) sichtbar werden, erscheinen.

2. अस् (§. 790 u. Ntr.; 841; 858; 879; 896, 2 (vgl. 914, I); 909) IV Par. werfen.

— अस्ति (§. 790 u. Ntr.) sich auf (etwas) werfen, beeifern, eifrig betreiben; अभ्यस्त (Ptcp. Pf. Pass.) gebraucht.

— उद् (§. 790 u. Ntr.) in die Höhe werfen.

— नि abwerfen, ablegen, vertrauen. Caus. नास्ति ablegen machen.

— — विनि anordnen, ordnen.

— निद् herauswerfen, entfernen, abweisen.

— परा verlassen.

— परि herumwerfen, verbreiten, einfassen 198, 23.

— वि auseinander werfen, trennen; व्यस्त (Ptc. Pf. Pass.) besonders.

— सम् zusammenwerfen; सम्पत् ganz, all.

3. अस् od. अस् I Par. Atm. (§. 789, I) gehen, nehmen, leuchten.

असंहृत (Kmdh. अस० (Ptcp. Pf. Pass. von हृत् mit Präf. सम्)) भा fem. ungehindert.

असकृत् (Kmdh. अस०) adv. mehrfach.

असंकलित (Kmdh. अस० (Ptcp. Pf. Pass. von संकलित)) ता fem. uneingeladen.

असंख्य (Bhvr. असंख्या) adj. वा fem. zahllos, unzählbar.

अस्तु (Kmdh. अस्तु; §. 245, 4) तो fem. nicht gut, schlecht, vgl. कृ.

अस्तकृत्य (Kmdh. अस०; letzteres Bhvr. सत् अस०) वा fem. schlechte Thaten gethan habend (schwerlich Ptcp. Fut. Pass. von अस्तु कृ nach §. 245, 4?);

असत्य (Kmdh. अस०) adj. वा fem. unwahr.

असदृश (Kmdh. अस०) adj. श्री fem. ungleich, unähnlich.

असन् s. अस्तु.

अस्तन n. das Werfen (Vb. अस् IV); m. (vd. Sch.) Kampf 297, 21.

अस्तय (Bhvr. u. Kmdh. अस०) adj. वा fem. unvergleichlich, ungleich.

असमर्प्य (Kmdh. अस०) वा fem. nicht fähig zu, nicht gewachsen.

असमवायित्व (nach §. 554 vom folg.) n. Zustand des nicht in innerer Beziehung Stehens 228, 96.

असमवायिन् (Kmdh. अस०; letzteres von सम्-वाय (wo s.) nach §. 563) adj. श्री fem. nicht in innerer Beziehung stehend 230, 122.

असंप्राप्य (Kmdh. अ und Absol. von प्राप्

mit den Präf. सम् व) ohne zu erreichen.

असंबन्ध (Kmdh. असं०) m. Nichtverbindung.

असंभ्रम (Bhvr. असं०) adj. मा fem. ruhig.

असर्वज्ञ (Kmdh. असं०; letztes Tip. सर्वज्ञ व) von ता nach §. 270) adj. ता fem. nicht alles wissend.

असक्त (Kmdh. अ u. Ptcp. Pr. von सक्त) स्त्री fem. nicht verfolgend 296, 2 (Sch. ober Bhvr. keinen der folgt (folgen kann) habend = nicht).

असहिष्णुता (Kmdh. असं०; s. letztes) fem. Unfähigkeit zu tragen, Ungeduld, Unnachgiebigkeit.

असाधारण (Kmdh. असं०) adj. ता fem. nicht gemeinsam (gemein), ungewöhnlich.

असाध्य (Kmdh. अ u. Ptcp. Fut. Pass. स्यात्) वा fem. nicht zu vollendend (mit Genitl.).

असान्निध्य (Kmdh. असं०) ntr. Ferne.

असामर्थ्य (Kmdh. असं०) n. Schwäche.

असार (Bhvr. असं०) adj. ता fem. geschmacklos, fade.

असाहसिक (Kmdh. असं० wo s.) adj. की fem. nicht gewalthätig.

असि (S. 153, §. 394) m. Schwerdt.

असित adj. fem. sita oder सितो (§. 689) schwarz.

असितम् (Bhvr. असं०) adj., ntr. भु schwarze Augenbrauen habend.

असिताम्बु (Kmdh. अतः अम्बु) m. Smaragd.

असिद्ध (Kmdh. अ u. Ptcp. Pl. Pass. von सिध्) वा fem. nicht gefolgert (geschlossen).

असिद्धि (Kmdh. असि०) fem. Unschliessbarkeit, Unfähigkeit einen Schluss zu bilden.

असिधारद्वय (Kmdh. असं०; erstes Tip. असि धारद्वय) m. n. Gelübde, gelobte Handlung so scharf wie die Schneide eines Schwertes, bezeichnet Keuschheit, vgl. अतपसिधारम् Rghvança XIII, 67.

असिधनु f. ein Messer.

असु (S. 156 §. 397) msc. (§. 708) nur Plur. (§. 716) Leben.

असुभङ्ग (Tip. असं०) m. das Brechen des Lebens, Furcht für das Leben, Lebensgefahr.

असुकर (Kmdh. असं०; nach §. 324 von Vb. कृ) adj. ता fem. nicht leicht zu thuend.

असुख (Kmdh. असं०) adj. ता fem. schwer (mit Inf.).

असुनार (Kmdh. असं०; nach §. 324 von Vb. नृ) adj. ता fem. nicht leicht zu übersteigend.

असुर (S. 158; §. 541; 543; 566; 567, II) m. Asur, böse Dämonen, Götterfeinde; vd. Gott (lebendig, ewig lebend?) 290, 2.

असुहृद् (Kmdh. असं०; s. letzteres) adj. Nicht-Freund, Feind.

असू (Kmdh. असू von Vb. सू) adj. nicht gebärend; vd. Accus. असूयम् (S. 296 n. 3).

असूय (Vb. असूय nach §. 334) fem. Verläumdung, Zorn.

असूयः (§. 66, 1, Bem.) n. (Decl. §. 754, X) Blut.

असृष्ट (Kmdh. अ u. Ptc. Pf. Pass. सृष्टः §. 66, 4) ता fem. nicht losgelassen; in Bhvr. unaufhörlich.

अस्त (Vb. अस् IV) m. Untergang; Berg des Westens, hinter welchem die Sonne untergeht; n. Ende, Tod.

अस्तगिरि (Kmdh. असि० s. das vor.) m. Berg des Sonnenuntergangs.

अस्तम् (eig. Acc. von अस्त) dient als Präf. (§. 241): unter.

अस्तम्य (vom vor. und Vb. ण् nach §. 326) m. Untergang.

अस्ति (§. 468; 506, Bem.; S. 231, क, 11) Ind. (§. 782; 783 eig. 3. Sing. Pr. von Vb. अस् II) jetzt seiend, vorhanden, gegenwärtig, einmal.

चक्षु (Vb. चक्षु IV) m. n. श्री fem. Schütz;
Schleuderer (Sch. Feindevernichter)
290, 10.

चक्षुः (Kmdh. अक्षुः) n. das Nichtstehlen.

चक्षुः (Vb. चक्षु IV; S. 164, §. 409) n. Ge-
schoss, Bogen.

चक्षुः s. चक्षु.

चक्षुः (Kmdh. अक्षुः; letzteres von Vh.
क्षु nach §. 282) adj. श्री fem. nicht be-
stehend, nicht dauernd.

चक्षुः (S. 165; §. 566, VI; S. 239) ntr. (De-
clin. §. 754, XII) Knochen.

चक्षुः (S. 566, VI) n. Knochen; (nach
§. 559) kleiner, elender Knochen.

चक्षुः (S. 565, III) adj. श्री fem. kno-
chenreich, mit Knochen bedeckt.

चक्षुः (Kmdh. अक्षुः; letzteres nach §. 554
von क्षु „fest“) ntr. Unbeständigkeit,
Vergänglichkeit.

चक्षुः (Kmdh. अक्षुः; letzteres von Vh. क्षुः)
adj. श्री fem. nicht zitternd, sich nicht
bewegend.

चक्षुः (Kmdh. अक्षुः) adj. श्री fem. un-
deutlich.

चक्षुः (Kmdh. अक्षुः u. Ptc. Fut. Pass. von क्षुः)
या fem. nicht zu berührend.

चक्षुः (§. 239, Bem. 1; S. 133, O, 2, b;
§. 431, Bem.; 491; 560; 582; 583;
S. 221 (§. 592); S. 227 ईन; S. 243 क्षुः;
S. 246, I) Pronomen der ersten Person:
ich (Declin. §. 773 u. Tafel III, nr. 8).

चक्षुः (S. 491) adj. या fem. unser.

चक्षुः (Bhvr. अक्षुः) adj. या fem. unser-
artig, einer wie ich.

चक्षुः (Kmdh. अक्षुः; s. letzteres) adj. या
fem. unselbstständig.

अक्षुः I Par. vermehren; V Par. durch-
dringen; bildet Pf. zu क्षु wo s.

क्षुः (§. 127, 2, b u. Bem. u. 11, Bem.) Ind.
(§. 786) wahrlich.

अक्षुः (S. 246, I; §. 662, 2) msc. das
Ichmachen, Ichheit vergl. 207, 3;
Stolz.

अक्षुः (S. 246, I) adj. या stolz.

अक्षुः (S. 246, I; §. 662, 2) f. Stolz.

अक्षुः (Kmdh. अक्षुः u. Absol. von क्षुः) nicht
getötet habend.

अक्षुः (S. 145; §. 25, 5; §. 28, Ausn.; §. 104,
A Bem. 2 u. h; §. 108, Ausn. 1; §. 242,
Bem. 2; §. 458; 464; 585; S. 227
(§. 598); in Zsstz. ausl. §. 549; 628,
vgl. 640; wann अक्षुः §. 639; S. 220,
अ, 4; wird msc. §. 628, vgl. 640; 639;
660, 1.3. wann अक्षुः §. 639; fem. अक्षुः
§. 699) ntr. (§. 708; Decl. §. 754, III
und Anm. 1 und §. 731) Tag; vd. अक्षुः
für अक्षुः 237, 23 (§. 742, IV).

अक्षुः (§. 564, XII) Nom. Sing. von अक्षुः
(wo s.).

अक्षुः (Dvn. अक्षुः (§. 83, 2 vergl. mit
§. 754, III und §. 108 Ausn. 1) अक्षुः
(§. 628, II)) ntr. Tag und Nacht.

अक्षुः fem. N. ppr. der Frau des Gautama.

अक्षुः Interj. (§. 786) des Rufens, Ver-
wunders, Schmerzes.

अक्षुः (Kmdh. अक्षुः u. Ptc. Fut. Pass. क्षुः) या
fem. nicht wegzunehmend, nicht zu
ändernd.

अक्षुः (S. 153, §. 394; §. 506, vgl. Bem.;
S. 239 क्षुः; §. 669) m. f. oder f. हो
(§. 703) Schlange.

अक्षुः (Kmdh. अक्षुः) f. Nichtverletzung.

अक्षुः (Tip. अक्षुः) m. Schlangenkönig.

अक्षुः (Bhvr. अक्षुः) adj. wüthend wie
eine Schlange 290, 8.

अक्षुः (Kmdh. अक्षुः) m. Nicht-Ursache.

अक्षुः (nach §. 554 vom vor.) ntr. Zu-
stand nicht Ursache zu sein, das
Nichtervorbringen.

अक्षुः (§. 127, 2, b und Bem. und Bem. 11)

Interj. (§. 786) des Schmerzes, der Billigung, Verwunderung.

अदोरात्र (§. 108, Ausn. 1) msc. (Dvn.

§. 628, f, II; 630) Tag und Nacht; gegen Gr. (a. a. O.) ntr. 140, 64.

आ

आ Interj. (§. 786; §. 90, 3 u. Ausn. 1) der Erinnerung: ahl; des Mitleids.

आ Präposition jedoch postpositiv (mit Ablat. §. 784): bis an (den Anfang oder das Ende), an, ringsum, (vd. auch mit Loc.); Verbalpräf. (§. 241; 134, 13) an, ringsum; in Zsatzg. anlautend (§. 653, V, 2. 4; 682, II); untrennbar (§. 662, 2) mit der Bed.: (anfangend =) wenig (vgl. आनील).

आकर (Vb. कृ) m. Fülle, Grube.

आकस्मिन् (vom vor. nach §. 563) adj. रिपो fem. in Gruben geboren 170, 7.

आकल्प (Vb. कृप्) m. Schmuck.

आकस्मिक (von अकस्मात् §. 566, VI, vergl. §. 587) adj. को fem. unveranlasst.

आकाङ्क्षा (Vb. काङ्क्ष) fem. Wunsch; Hinzufügung des ~zur Vervollständigung des Verständnisses Nöthigen 227, 81 vergl. 83.

आकार (Vb. कृ) m. Zeichen, Miene, Gestalt.

आकाश (Vb. काश §. 506, vgl. Bem.) m. n. (§. 640) Äther, das fünfte Element (nach indischer Vorstellung): ein ätherisches Fluidum, welches das gesamte Universum erfülle.

आकाशज (Tlp. vom vor. u. Vb. जम् §. 272) adj. in der Luft gehend; m. Vogel.

आकुञ्चन (Vb. कुञ्च) n. das Sichkrümmen.

आकुल (Vb. कुल §. 259) adj. ला fem. verwirrt, voll (von).

आकुलत्व (vom vor. nach §. 554) ntr. Geistesverwirrung (aus Liebe), Sehnsucht.

आकृति (Vb. कृ) f. Form, (schöne) Gestalt.

आक्षेप (Vb. क्षेप्) m. Tadel, Vorwurf.

आलु (S. 156, उ, 1) m. Ratte, Maus.

आलोक (Vb. लिट्) adj. टिका fem. scheuend; sbst. Jäger, -rin.

आलया (Vb. लय्) fem. Namen; in Bhvr. auslautend ण्य fem. या genannt^u.

आख्यान (Vb. ख्य) n. Erzählung (eigentlich dessen, was der Erzähler selbst gesehen Burn. Bhag. Pur. Préf. 38).

आगत (Ptcp. Pf. Pass. von गम् §. 648, 1) ntr. das Herankommende, Zukunft 113, 11.

आगति (Vb. गम्) f. Ankunft, Zufall 193, 9.

आगत्य (von आगत §. 272) nach §. 554) n. Zufall 193, 4.

आगत्युक्त (आगत्युक् (von Vb. गम्) + क्) adj. का fem. zufällig, unbedeutend.

आगत्य (Vb. गम्) msc. Besuch, Zugang, Zufluss, heilige Schrift (Puranen, Tantras u. s. w.); in Bhvr. या fem.

आगमन (Vb. गम्) n. Ankunft, das Besuchen (fleischlicher Umgang) 279, 399.

आगम् (Vb. गम्) n. Schuld, Sünde.

आगार n. Haus.

आग्नेय (§. 472; S. 229) adj. यो fem. dem Agni (Gott des Feuers) heilig.

आयुधिका (Vb. दृग्) fem. Gunst, Hilfe.

आघात (हन् §. 380) m. Schlag, Stoss, Wurf 166, 83; 273, 330; 280, 417; 284, 463.

आङ्ग m., Plur. Nom. अङ्गात् u. s. w. (§. 439, c) fem. अङ्गी (§. 439, b, n) aus dem Lande Anga stammend.

आङ्गिरस msc., Plur. Nom. अङ्गिरसत् u. s. w.

(§. 444) f. साङ्गिरी, zum Gotra (Stamm) des Angiras gehörig.
 आचरण (Vb. चर्) n. das Heranschreiten, der Wandel 219, 3.
 आचार्य (Vb. चर्) msc. (Betragen) Regel, Vorschrift; in Zsatzg hinteres Glied „wandelnd, gehend“.
 आचार्यत् (vom vor. nach §. 575) adv. der Vorschrift gemäss.
 आचार्य (Vb. चर्) m. geistlicher Führer, Lehrer (§. 28); Frau desselben आचार्यानी (§. 701; 28).
 आचार्यता (vom vor. nach §. 554) fem. Stand des geistlichen Führers.
 आचार्यत्व (wie das vor.) ntr. Thätigkeit eines Lehrers, Unterweisung.
 आचार्यत् (von अर्च nach §. 562) adj. तो fem. mit einem Lehrer versehn.
 आच्छादकत्व (von अक (Vb. हृ) nach §. 554) ntr. Zustand oder Thätigkeit eines, der bedeckt.
 आच्छादन (Vb. हृ) ntr. Bedeckung, Gewand.
 आति (§. 329; S. 152; S. 153 §. 394) fem. (§. 710) Schlacht, Schlachtfeld.
 आतिव (Vb. होव्) m. Thätigkeit, von der man lebt; Handwerk.
 आता (Vb. ता) fem. Befehl.
 आताति (Vb. ता) fem. Befehl.
 आउक्कु I Par. (§. 826, 9) ausstrecken.
 आटोप (Vb. दुप्) msc. Stolz.
 आहूय (prakritartig für आहूय von अहि) adj. ता fem. reich.
 आहूयता (vom vor. nach §. 554) fem. Reichtum.
 आह् (alter Ablat. des Pronomth. अ) adv. (§. 786) vd. danach, darauf.
 आततायिन् (S. 154 इन्; aber vielmehr für organ. आतयिन् nach Anal. von §. 563, XII eig. „mit dem gespannten (Bo-

gen Vb. तन्) versehn“) adj. तो fem. mordend, Mörder, Dieb.
 आतप (Vb. तप्) m. Sonnengluth, Sonnenschein.
 आतपत्र (Tip. vom vor. und Vb. त्रे nach §. 269, Ausn. 1 vor der Sonnengluth schützend) ntr. Sonnenschirm.
 आतिथ्य (von अतिथि §. 539) adj. ता fem. für den Gast bestimmt.
 आतिथ्यीन (Kmdh. अतिथि) adj. ता fem. ein wenig in die Quer 198, 23.
 आतुर (von Vb. तुर in Bed. „springen“ etwa eig. „zitternd“ od. anomal von तुर „verwunden“) adj. ता fem. krank, wahnsinnig, wund.
 आत (aus आ + ट् §. 622) s. टा.
 आतम्यक s. आत्मन्.
 आतम्यत (Tip. आत्मन् + त §. 320) m. Sohn; f. ता Tochter.
 आतम्यत (Tip. आत्मन् + त von Vb. ता §. 269) adj. ता fem. den Atman (das höchste Wesen) kennend.
 आतम्यताग (Tip. आत्मन् + ताग) msc. Selbstmord.
 आत्मन् (S. 167 मन्; aber vielmehr aus ***अत्मन् zsgz. von Vb. *अव् = वा; §. 544; S. 227; §. 598) msc. Hauch, Luft, Athem, Geist, Seele, höchstes Wesen, Leben, eigne Person (§. 777); in Zssetzung anlautend „im Instrum. (§. 653, II), im Dativ (§. 653, III); in Bhvr. auslautend: „Geist, Wesen habend“ u. s. w. fast bedeutungslos; wird आतम्यक (§. 671) f. मिका (§. 602).
 आत्मन् (Tip. अन् + म् von Vb. म् eig. „durch sich selbst werdend“ aber) msc. Bezeichnung des Brahman, Vishnu, Siva, Kāma (Liebesgott).
 आत्मयन् (von आत्मन् nach §. 562) adj. तो f. mit dem Atman versehn, weise 76, 44; vom höchsten Wesen erfüllt 144, 108.

आत्मवत् (von आत्मन् nach §. 579) adv. wie sich selbst.

आत्मोव (von आत्मन् durch ईत्) adj. da fem. auf ihn selbst bezüglich: eigen, verwandt, Freund.

आत्मवत् (von आत्मन् im Sinn von आत्मवत्पिक (§. 485) „einer der den Atharva-Veda studirt“ §. 520; 521, vgl. §. 592) adj. नी fem. den Atharva-Priestern eigenthümlich 201, 11 (vgl. §. 461; 518).

आदर (Vb. दृ) m. Ehrfurcht, Liebe, Anfang.

आदर्श (Vb. दृश्) msc. Spiegel.

आदान (Vb. दा) n. das Empfangen, Ergreifen.

आदायिन् (von Vb. दा nach §. 282) adj. नी fem. mit sich bringend.

आदि (§. 329, vgl. aber S. 237 v; §. 496; 499; 506, vgl. Bem.; 575) msc. der erste, der Anfang; in Bhvr. auslau- tend: als ersten (Anfang) habend = „und andre“, „und so weiter“; in derselben Bed. auch आदिक (nach §. 671).

आदिक s. आदि.

आदितस् (von आदि nach §. 575) adv. von Anfang an.

आदित्य (§. 427) msc. Bezeichnung einer bestimmten Götterclasse: die Aditya's (Kinder der Aditi, der Ewigkeit Roth Nir. Erl. XI, 22); Sonne.

आदिम (§. 496; 499) adj. दा fem. erste.

आदृष्टि (Vb. दृश्) fem. das Vermögen zu sehn 187, 14.

आदेश (Vb. दिश्) m. Befehl, Anweisung, Lehre 216, 15.

आप (S. 237 v; §. 506; 651) adj. दा fem. erste; आपाप der erste immer.

आपात (Vb. पृ) m. das Umfassen, Bassin, Canal.

आधि (Vb. धै?) m. Angst, Kummer.

आधिक्य (von अधिक nach §. 554) n. Über- maass.

आधोरुपा (Vb. धोरु) msc. Reiter od. Trei- ber eines Elephanten.

आनति (Vb. नम्) fem. Verbeugung, Hul- digung 263, 215.

आनन (Vb. नन् mit Präf. आ, vielleicht eher anomale Dehnung wegen Ac- cents) n. Mund, Gesicht.

आनन्द (Vb. नन्द) adj. दी fem. (§. 691) glücklich; sbst. msc. Glück, Freude, Geschlechtslust 309, 20 (vgl. Içvara Kr. Sāṅkhyā, 28).

आनन्दय (vom vor. nach §. 565, III) adj. दी fem. glücklich.

आनन्दयन् m. N. ppr. 248, 34.

आनयन (Vb. नी) n. das Herbeibringen.

आनील (Kmdh. आनील) adj. ला fem. et- was dunkel (Sch. सति).

आनुकूल्य (von अनुकूल nach §. 554) ntr. Freundschaft.

आनुय (von अनुय nach §. 554) ntr. Schuld- losigkeit, Frömmigkeit.

आनुग्रह (nach §. 554, I (vergl. II) von अनुग्रह) ntr. Güte, Wohlwollen.

आन्ध्र (nach §. 554 von अन्ध) ntr. Blindheit.

आत् I. V Par. (§. 156, 1; 194; 836, 5; 915, II ursprünglich Caus. von र्ग gehn machen, nähren, anpassen) erlangen; Ptc. Pf. Pass. आत् erlangt, treu, zu- verlässig, Vertrauter.

— आत् mit Desiderativ र्गत् (§. 194) be- gehren.

— आत् erlangen (nach I आवाप्) 39, 1 (vielleicht eher ep. Aorist I) Condi- tionalis आवाप्स 176, 105.

— आत् erlangen; auf sich laden 23, 30.

— आत् genügen; Ptc. Pf. Pass. वर्गात् genügend, passend, sehr gross, viel.

— आत् erreichen, erlangen, finden, er-

halten, zu etwas kommen; episch Atm. 38, 15; 90, 17. — Caus. geben, befördern zu 281, 424.

— — अनुप wieder erlangen, finden 70, 54; gerathen in 54, 11.

— — — समनुप erreichen.

— — संप erlangen, kommen, angehn (angegangen) 113, 11, zu Theil werden 276, 368.

— त्रि durchdringen, erfüllen. व्याप्त und व्याप्त s. bes.

— सम् vollständig erlangen; समाप्त beendet.

आपगा (Tip. von आप Wassermenge (nach §. 457) = Ocean und ग (§. 272) von Vb. गम् „zum Ocean strömend“) fem. Fluss.

आपगेय (Patronym. vom vor. nach §. 431, 3) गो fem. Spross der Gangā 15, 3; 16, 9.

आपपा (Vb. पण्) Markt, Bude.

आपन्नि (Vb. पद्) fem. das Erlangen, Verschaffen, Zukommen, Missgeschick, Fehler.

आपयो (od. आपय्य (vgl. Sch. Rv. I, S. 582; welcher es in beiden Fällen von पयिन् in der schwächsten Form पय् (§. 754, IV) leitet, nach §. 540 oder 563, XII) „mit einem Wege versehen = zusammengespannt“ (supplirt: Elephant), oder „auf einem Wege seiend“ (supplirt: Wagen); mir scheint es eine primäre Bildung durch प् (§. 155) von Vb. पय् mit Präf. आप, jedoch mit einer aus der etymologischen individualisirten Bed., welche noch unbekannt ist 290, 11.

आपद् (Vb. पद् §. 491) fem. (§. 409, 9) Unglück.

आपदन् (Tip. vom vor. u. Ptc. Pf. Pass. von गम् §. 653) ता fem. in Unglück gerathen.

आपदन् (Tip. अपद् ५५०) msc. das Gesetz (die Ermässigung des Gesetzes) bei Unglück.

आपस् 1. (Plur. Nom. von अप् s. das.); 2. ntr. (§. 149) Wasser; Sünde.

आपल (Vb. पल्) m. das Fallen (Zutreffen), (Zufall) Augenblick, das Herabwerfen.

आपाततस् (vom vor. nach §. 575) adv. (in Folge des Zutreffens =) dadurch 202, 10.

आपोड (Vb. पोड्) m. Kranz.

आभरूपा (Vb. भृ) ntr. Schmuck.

आभर (Vb. भा) fem. Glanz, Schönheit; in Bhvr. अभ् fem. भा Schein habend von, gleich.

आभाषण (Vb. भाष्) ntr. Rede.

आभास (Vb. भास्) msc. Erscheinung, Offenbarung 211, 16; 215, 19; 219, 11; 226, 70.

आभू (Vb. भू) adj. von allen Seiten werdend (kommend) = in Fülle, mit Macht, seiend, strömend 290, 1; 6; Sch. mächtig die Götter herbeizubringen, Priester.

आमन्त्रण (Vb. मन्त्र्) n. das Anrufen, Begrüssen.

आमय (Vb. अम् nach Analogie von S. 137, §. 373) m. Krankheit (vgl. §. 563, XII).

आमिय (S. 154 इय „das stärkende“ als Speise?) msc. ntr. (§. 711) Fleisch.

आमुष्मिक (gegen Gr. von अमुष्मिन्, Loc. vom Pron. अद्स् wie आकस्मिक von अकस्मात् §. 566, VI) adj. (को fem.?) jenseitig, in der andern Welt eintretend, 179, 19; 203, 11.

आमोद (Vb. मुद्) m. Vergnügen, starker Geruch, Parfum.

आमोदिन् (vom vor. nach §. 563) adj. नी fem. duftend.

आमाय (Vb. मा §. 380) msc. Rath, Vorschrift; überlieferte Lehre, Veda-Religion, Veda.

श्राय (Vb. इ) m. Erwerb, Gewinn (Reichthum Nalod. I, 13; II, 63; III, 52).

श्रायत (Ptcp. Pf. Pass. von Vb. वृत्) ता fem. lang.

श्रायन (Vb. वृत्) n. Altar, Capelle.

श्रायनस्थ (vom vor. nach §. 554) ntr. Zustand der Altar (Sitz) zu sein.

श्रायति (Vb. वृत्) fem. (Grösse) Würde, Majestät.

श्रायात (Ptcp. Pf. Pass. von Vb. वृत् nach §. 333) n. (das Zugehn, Zunahme) Übermaass 172, 23.

श्रायम (Vb. वृत्) m. Länge, das Einhalten, Zwang (vgl. §. 563, II).

श्रायमिन् (vom vor. §. 563, II) adj. नी fem. lang.

श्रायात (Vb. वृत्) m. Anstrengung, Müdigkeit, Plage, Qual, Leid.

श्रायःश्रेयता (von वृत् nach §. 554; jenes Bhvr. श्रायःश्रेय n(nur) das Leben übrig habend) fem. Zustand wo man weiter nichts als das nackte Leben hat.

श्रायध (Vb. वृत् §. 532, VIII; 640) m. n. (§. 708) Waffe.

श्राय्य (von श्रायु §. 551) adj. दा fem. (langes) Leben während.

श्रायु (S. 158 उत्त; aus Vb. इ mit Präf. श्रा eig. „das zunehmende, wachsende“) ntr. Lebensdauer, Alter (vgl. §. 551).

श्रायिक (von वृत् Man. III, 204, Vb. वृत्) adj. beschützend; m. Wächter 195, 11.

श्राय्य vd. Grube, Brunnen, Teich 296, 6.

श्राय्य (von श्राय्य §. 487) adj. दा fem. im Walde lebend.

श्राययककाय (Kmdh. एकः कायः) m. n. die den Wald betreffende (§. 488, 5, vgl. §. 517), die Vorgänge im Waldleben, erzählende Abtheilung (des Rāmāyana).

श्रायि (Vb. वृत्) fem. das Beginnen, Unternehmen.

श्राय्य (Vb. वृत् vgl. §. 149, 5) m. das Beginnen, Unternehmen, Thätigkeit.

श्राय्य (wie das vor.) n. das Anfangen (§. 551).

श्राय्य (Ablat. von वृत्; §. 496; 682, I) adv. (§. 783, I) fern, nahe (mit Abl. §. 785).

श्राय्य (Vb. वृत्) m. Garten.

श्राय्य (von वृत्) adj. नी fem. vd. flammenfarbig, roth (Sch. suppl. Stute).

श्राय्य (von Vb. वृत् Causale von वृत्) msc. Erhebung, Übertragung.

श्राय्य (Vb. वृत् §. 563, II) msc. die Erhebung, das Ansteigen, Besteigen, der Unterleib der Frauen, Hüfte.

श्राय्य (Vb. वृत् §. 551) ntr. das Ansteigen, Wachsen.

श्राय्य (Abstr. von वृत् §. 554, VI) ntr. Gradheit, Redlichkeit.

श्राय्य (von वृत् nach Analogie von §. 431, 3) नी fem. Sohn des Ardschuna.

श्राय्य (von वृत् §. 505) adj. नी fem. der Zeit gemäss, insbesondere in Bezug auf die Menstruation; ntr. die Menstruation.

श्राय्य (Ptc. Pf. Pass. von वृत् mit anomaler Dehnung? S. 418 n. 6, vgl. n. 7) ता fem. gequält.

श्राय्य (wie das vor. durch ति?) fem. Qual, Leid, Schmerz.

श्राय्य (S. 169 इ; §. 503) adj. दा fem. nass, feucht, mittelmäßig 161, 194; sbst. msc. ntr. (§. 711) Feuchtigkeit (vgl. §. 245).

श्राय्य Vb. (§. 235).

श्राय्य adj. दा fem. ehrwürdig (s. श्राय्य) sbst. fem. Arja-Versmaass.

श्राय्य (Tip. vom vor. und वृत्, vgl. jedoch Böhl. zu Nal. VII, 7) msc. Bezeichnung des Ehemanns von Seiten der Frau 66, 9; 67, 23; Sohn des geistlichen Führers.

आर्यावर्त m. (Ttp. आर्यऽआर्यत eig. wohl Aufenthaltsort, Land der Arier, welches der alte Namen des ost- und westasiatischen Zweigs (des Sanskrit-Volks und der ihm verwandten Einwohner des persischen Reichs) war; im Sanskrit bezeichnet es jedoch nur den) Landstrich, welcher zwischen dem Meere in Osten und Westen von Indien liegt und im N. den Himalaya im S. den Vindhya zur Gränze hat.
आर्य (von अरि §. 518) adj. तो fem. von einem Rishi (alten Weisen) gedichtet 64.

आलम्ब्य (Vb. लम्ब्) m. Stütze.

आलम्बिन् (Vb. लम्ब् §. 282) adj. नो fem. stützend, haltend.

आलम्बिन् (लम्ब् §. 282, vgl. §. 149, 5) adj. नो fem. berührend.

आलवाल (von Vb. ल् durch Suffix. आल?) n. eine Wassergrube um einen Baum.

आलस्य (von चलस् nach §. 554 u. Bem.) ntr. Trägheit.

आलाप (Vb. लप्) m. Anrede, Rede.

आलापिन् (vom vor. nach §. 563 od. von Vb. लप् nach §. 282) adj. नो fem. anredend, redend.

आलि (Vb. ली) fem. Biene.

आलिङ्ग (Vb. लिङ्) m. Umarmung 201, 14.

आलोक (Vb. लोक्) m. das Sehen, Anblick.

आलोल (Vb. लुल् §. 255) adj. ला fem. sich bewegend.

आवृत्ता (Vb. वृ) ntr. Bedeckung, Schild, Schutz 172, 25.

आवर्त (Vb. वर्त्) m. das Umdrehn, Strudel.

आवलि od. ओली (Vb. वल्) fem. Reihe.

आवश्यक (von अव्यय durch Suffix. यक्) fem. विक्ता nothwendig 221, 19; 21.

आवह् (Vb. वह्) adj. हा fem. herbeibringend, bewirkend 264, 223; 274, 344; 279, 399.

आवास (Vb. वस्) msc. Wohnung, Haus.

आविक (von अवि, Schaaf §. 532, V?) adj. (f. की?) aus Schaafwolle bereitet; ntr. (Wils. msc.) wollnes Zeug 69, 44.

आविल (Vb. विल्?) adj. ला fem. schmutzig. beschmutzt.

आविस् (§. 48; 498) Ind. (§. 783), Verbalpräfix vor अस् कृ भू (§. 244) sichtbar.

आवृत्ता (Vb. वृत्) fem. Wunsch, Begierde.

आवृत्ता (Vb. वृत्) fem. Furcht, Irrthum.

आवृत्त (Vb. वृत्) msc. Absicht.

आवा (Vb. वा V?; wohl von वास् anormal) fem. Hoffnung (vgl. S. 247, IX).

आवाग्नि (Vb. वाग् IX) adj. नो fem. essend.

आवाग्नि (Vb. वाग् vgl. S. 131) fem. (§. 709) Segen; als vorderes Glied einer Zusammensetzung आवाग्निः (§. 83, 2, vgl. mit §. 751 und 57, 3; vergl. auch S. 247, IX).

आवाग्नि (Vb. वाग्?) fem. eine Art Schlangengift.

आवाग्नि (Bhvr. vom vor. und विस्) msc. Schlange.

आवा (S. 157; §. 554, VI) adv. (vd. adj.) schnell.

आवाग्नि (§. 241, Bm. 5; aber vielmehr von der org. Form des Vb. वाग् für gew. वाग्) adj. वा fem. wunderbar; sbst. msc. Verwunderung.

आवाग्नि (§. 235) erhaben sein (?).

आश्रम (Vb. अश्) m. n. Einsiedelei eines Anachoreten; religiöse Lebensweise eines Brahmanen, deren es vier für die verschiedenen Lebensalter giebt, die des Brahmacarin, wo er den Studien obliegt, des Grhastha wo er sich den Pflichten eines Hausvaters widmet, des Vanaprastha wo er sich in die Einsamkeit zurückzieht, des Bhikshu wo er nur von Almosen lebt.

ग्राम्य (Vb. वि) msc. Nähe (Verbindung, Beziehung), Zufluchtsort (Stütze).

ग्राम्यवत् (vom vor. nach §. 575) adv. in Folge der Nähe (Beziehung).

ग्राम्यत्व (nach §. 554 von ग्ग Pte. Pf. Pass. von Vb. वि) ntr. Abhängigkeit.

ग्राम्यत्व (Vb. प्रवृत्) m. Vertrauen, Verlass.

ग्राम्यत्वान् (Vb. प्रवृत्) ntr. Stärkung.

ग्राम्यिन (von ग्राम्यन् §. 456, vgl. S. 221) adj. नी fem. an die Asvins geriebelt.

ग्राम्याह (von ग्राम्याह (Vb. सह §. 45) wohl eig. „unerträglich heiss“; §. 551) m. Namen eines Monats (Juni-Juli).

ग्राम्याहम् N. ppr. 98, 11.

ग्राम्य Interj. (§. 786) bei Ärger, Schmerz.

ग्राम्यन् (§. 62; 836; 885; 894) II Atm. (§. 789, V) sitzen, stehen 235, 5; 253, 99; sein 97, 13; 245, 3; 286, 480.

— ग्राम्यि bewohnen (mit Acc.).

— उप sitzen auf (mit Loc.); verehren, verriechen (das Abendeeremoniell) 184, 3.

ग्राम्यताम् (Avybb. ग्राम्यताम्) adv. bis zum Ende der Welt 255, 119.

ग्राम्यता (Vb. सत्) fem. Anhänglichkeit.

ग्राम्यता (Vb. सत्) fem. innerste Verbindung, Erlangung, Erwerb, Gewinn.

ग्राम्यन् s. ग्राम्य.

1. ग्राम्यन् (von ग्राम्य IV) ntr. das Verjagen 180, 22 (Sch. सेपण bei Wils. Daçak. 62, n. 2).

2. ग्राम्यन् (Vb. ग्राम्य; §. 646, II) ntr. (§. 711) Sitz; besondere Art des Sitzens bei Verrichtung religiöser Ceremonien; msc. (§. 711) ein Baum (Terminalia alata tomentosa); fem. ना und नी das Sitzen (§. 334); नी ein Bude.

ग्राम्यन् (Pte. Pf. Pass. von सद् mit Präf. ग्राम्य) ना fem. nahe.

ग्राम्य (Vb. सु) m. ein aus Zucker u. Syrup destilliertes geistiges Getränk, Rum.

ग्राम्य Pte. Pr. von ग्राम्य w. s.

ग्राम्य (von ग्राम्य, vgl. S. 158; §. 438; 439, 6; §. 541; 566, I) adj. नी fem. asurisch, böse 182, 13 (Sch. bei Wils. Daç. 64, 3); subst. msc. eine Heirathsform, wo der Bräutigam dem Vater und den väterlichen Verwandten der Braut giebt, soviel er vermag.

ग्राम्यिन् (Vb. सेवृ) adj. नी fem. thuend.

ग्राम्यता (सु §. 506; Bem. §. 691) ntr. das sich Ausstrecken, Liegen 101, 17; Teppich 67, 15.

ग्राम्या (Vb. स्वा; §. 245; S. 247, IX) fem. Ort zum Steben, Stütze, Rücksicht (Hoffnung 265, 245); Sorgfalt, Versammlung; in Bhvr. auslattend ग्ग fem. वा 200, 6.

ग्राम्यान् (Vb. स्वा) ntr. und fem. नी Versammlung; ntr. Sorge.

ग्राम्य (S. 231, Anm. 5?) ntr. (§. 710) Ort, Geschäft (Gegenstand) 195, 3; Würde, Ansehn.

ग्राम्य (स्पृष्ट) msc. Berührung.

ग्राम्यताम् (vom vor. nach §. 575) adv. von der Berührung.

ग्राम्य (wohl von ग्राम्य (vgl. ग्राम्य) für ग्राम्य aus ग्राम्य für organ. ग्राम्य von ग्राम्य einer Vb. bildung von ग्राम्य; wegen ग्राम्य für ग्राम्य vgl. Sv. Gl. ग्राम्य u. aa. a. a. O. S. 241) ntr. (§. 708; bes. Declin. durch Nebenthema ग्राम्य n. vd. ग्राम्य §. 754, XV) Mund, Gesicht.

ग्राम्यदन् (Vb. स्वाद्) n. das Kosten, Gennss.

ग्राम्य s. ग्राम्य.

ग्राम्य (Abstr. nach §. 554 von ग्राम्यकार्) ntr. Zustand des stolzen Selbstbewusstseins.

ग्राम्य msc. (Vb. हु, aber aus der Form हु vgl. §. 795 und sonst) Ruf; (Vb. हु) Opfer.

आहवनीय (eig. Ptcp. Fut. Pass. von हु)
msc. ein heiliges Feuer zum Opfer-
bringen.
आहार (Vb. ह्) msc. das Nehmen, Speise.
आहितुषिठक (durch क nr. 11 (S. 231) vom

Ttp. सहिःतुण्ड Schlangenzunge) msc.
Schlangenfänger, Jongleur.
आदादन (Vb. दाद) n. Erfreuung.
आदुय (Vh. डे S. 137) m. Namen.

इ

Pronominalthema s. इदम्.

इ (S. 58, Ausn. 1, vgl. §. 815; §. 86,
Ausn. 8. 9; Desid. 186 u. 195; Caus.
199 u. 204; 297; 331; 629; Pf. red.
832; Aor. 856, vgl. 847; Prec. 866;
Aor. Pass. 881; Ptcp. Pf. 890; Ptcp.
Fut. Pass. 906) I. II Par. gehn; gehn
zu (mit Accus.); mit Acc. eines Ab-
stracts = werden, sein was das Con-
cretum desselben bezeichnet, z. B.
तुलाम् gleich sein, शोषम् trocken wer-
den. Aor. अगाम् (§. 856, 2); Pass. ईव
erkannt werden 205, 2; ved. Infin.
इत्तवे 296, 8. — Desid. तिगमिष् तिगाम्
(§. 195 und 182); Caus. गमि (§. 204).
— अति (§. 238; Prec. 866) überschrei-
ten, überwinden 202, 5; vorübergehn,
vergehn, episch मा अगमान् mit Aug-
ment (gegen §. 808) 6, 9. (अतीत
§. 653, I, 1, 1).
— — व्यति (Prec. §. 866) vorübergehn,
überschreiten, vergehn, abwechselnd
gehn (vgl. §. 789, IV).
— — समति (Prec. §. 866) übertreffen.
— अधि (§. 195; 199; 204; 326, Ausn.;
789, I; 790; Pf. red. 833; Aor. 856,
vgl. 847; Prec. §. 866; Condit. 871;
Aor. Pass. 881; Ptcp. Pr. 889; Ptcp.
Fut. Pass. 906) erreichen, sich erin-
nern; Atm. (§. 790) lesen, studiren
(Ptc. Pf. Pass. अधीत S. 225 इन्). —
Caus. अध्यापि (§. 199; 789, I).

— अनु (Prec. §. 866) nachgehn, folgen;
अन्वित् begleitet, begabt, versehen.
— — समनु (Prec. §. 866) zusammen
nachgehn; समन्वित = अन्वित.
— अप (Prec. §. 866) weggehn; vd. per
tmesin getrennt (§. 240) 289, 1; (अपेत
§. 653, IV).
— अमि (Prec. §. 866) hinzugehn (ग्रहणम्
lässt sich fangen).
— — सममि (Prec. §. 866) mit hinzu-
kommen.
— अय (§. 866 Prec.) einsehn.
— — समय (Prec. §. 866) zusammen-
kommen; समयेत् (Ptcp. Pf. Pass.) in-
nerlich verbunden.
— आ (Prec. §. 866) hinzugehn, gera-
then in.
— — आया (Prec. §. 866) hinzugehn,
herbeikommen.
— — — समया (Prec. §. 866) zusam-
men herbeikommen, gehn zu 131, 24.
— — सया (Prec. §. 866) zusammenher-
beigehn (hingehn) 131, 16, zusam-
menkommen, sich versammeln 112, 23,
zusammentreffen 20, 16, angehn, be-
suchen 54, 12.
— उद् (Prec. §. 866) aufgehn, entstehen,
werden 255, 117; उदित (§. 656, IV)
erzählt 240, 61.
— — समुद् (Prec. §. 866) sich erheben
170, 4; aufgehn 190, 11; aufliegen
170, 1 (Sch. सम्पत्तिमिच्छ स्थित).

- उप (Prec. §. 866) unter (etwas) gehn, sich unterziehen; mit Accus. eines Abstract, wie beim Simplex, z. B. निद्राम् gespalten werden 174, 43; विस्तारमान् sich ausbreiten 146, 7; nahe gehn, sich nahen; उपेत versehn, begabt 56, 16; 89, 6; 109, 24.
- — आपुव (Prec. §. 866) hinzugehn, hinzutreten, beistimmen 184, 19; zufrieden sein 189, 22; beim Passiv Nominativ eines Abstracts, wie beim Activ Accusativ (s. Simplex und mit उप): werden (Sclavin) 183, 12.
- — समुप (Prec. §. 866) zusammengehn (zum Kampf) 100, 12; mit Accus. eines Abstracts (wie bei Simpl., vgl. mit उप und आपुव) sich verwandeln (in Gift) 240, 68.
- नि (Prec. §. 866; §. 326, Ausn.)
- निर (Prec. §. 866) weggehn (mit Abl.).
- परि (Prec. §. 866; §. 326, Ausn.) herumgehn; परिणत umgeben.
- — विपरी; विपरीत entgegengesetzt, umgekehrt.
- व (Prec. §. 866) vorangehn zu (Acc.) देहि (gegen §. 86, Ausn. 9, wenn man वऽद्याऽ इहि theilen wollte; wahrscheinlich ist व देहि zu theilen; letzteres die vd. Form S. 356, n. 2); weggehn, sterben.
- — क्षमिन् entgegen gehn, nach etwas streben, beabsichtigen, meinen 182, 1.
- प्रति (Prec. §. 866) herankommen; Pass. erkannt werden; प्रतीत erkannt, wahr; Caus. in der Bed. verstehn machen, überreden, regelrecht प्रसादि (§. 204).
- त्रि (Prec. §. 866) durchwandern (Acc.) 289, 5; वीत weggegangen; in Bhvr. anlautend: ohne.
- स्य zusammenkommen; kommen zu (mit Genit.) 114, 18.

इष्ट् I Par. gehn.

इष्ट् I Par. gehn.

इष्ट् I Par. gehn, sich bewegen. इष्टित s. bes.

इष्टित (Ptcp. Pf. Pass. vom vor.; nach §. 333) n. Bewegung, Herzenszustand (इदतो भावः Sch.) 241, 69; Gestus, Zeichen, Andeutung.

इष्ट् s. 1. इष्ट्.

इष्ट् (von Vb. इष्ट् §. 336) f. Wunsch, Willen.

इष्ट् (Vb. इष्ट् §. 298) adj. wünschend, wollend.

इष्ट् (Vb. वृत् §. 338) f. Opfer, Götterverehrung.

इष्ट् I Par. gehn.

इष्ट (vd. mit ल für उ nach §. 52; vgl. §. 104, Ausn. 3, 2; S. 136; §. 372; 473; 564, III) fem. Erde, Kuh 288, 16.

इष्ट (S. 239, B. 1; S. 133, O. 2, b; §. 431; 464; §. 560; 572; 582; vom Pronominalth. इ durch Comparativ-Suff. तर्, S. 234 तर्; Declin. §. 778, I) Pronominaladj. इ f. andrer. इतरेतर् (§. 683, VI) einander, abwechselnd.

इतर्वा (vom vor. nach §. 572, IV) adv. auf andre Weise.

इतश् (§. 106, Bem. 3; vom Pronomth. इ nach §. 572, I) adv. von hier; इतश्चेतश् hier und dort.

इति (§. 89, Bem. 2; 90, 5, Ausn.; von Pronominalth. इ durch Suff. त्व S. 235) Ind. (§. 786) adv. auf diese Weise; so; bezeichnet Worte, Sätze sowohl fremde als eigne als solche: so sprechend, so denkend 1, 2; 2, 15; 1, 8; 3, 8; 41, 22; 121, 6; wenn du so sprichst 187, 22; hinter Namcn „so genannt“ 84, 32; so rufend 80, 49 (vgl. Böhtl. zu Sakunt. p. 145; 157). — In der Frage hinter किम् 197, 22; dient

den Schluss von Abschnitten, Schriften zu bezeichnen: so lautet es.

इत्थम् (§. 572, IV vom alten Ntr. इद् des Pronomth. इ) adv. so.

इत्था (§. 572, IV wie das vor.) adv. (vd.) so.

इद् (altes Ntr. des Pronomth. इ lat. id) adv. (diess) dient vd. verstärkend, insbes. hinter Pronominibb. (z. B. तदिद्).

इद्म् (S. 133, O, 2, b; S. 136, w, 6; §. 239, Bom.; 431, 6; 556, Bem.; 560, vgl. Suff. वत्; §. 582; 674; 683, VI) Pronom. (Declin. §. 776 u. Tafel) dieser, -se, -ses.

इदानीम् (von इद् §. 572, III, durch Suff. न S. 238, eig. Accus. fem.) adv. jetzt.

इन्द्र kann nicht flektirt werden (§. 795, II), ist also wohl ursprünglich nur grammatische Abstraction aus इन्द्र und den damit verwandten Wörtern; es wird ihm die Bed. „die höchste Herrschaft haben“ gegeben.

इन्दोवर n. der blaue Lotus (Nymphaea caerulea).

इन्दु m. (wohl ursprünglich der heilige Soma, dessen Tönen, Singen (beim Tropfen) so oft in den Veden hervor gehoben wird, von इन्द्र (s. bei इन्द्र), dann wie das Wort सोम ebenfalls) Mond.

इन्दुसिणि m. f. od. णी f. Mondedelstein = चन्द्रकान्त „vom Mond geliebt“ ein fabelhafter Stein, aus den Mondstrahlen entstanden.

इन्द्र (S. 169 इ; von इन्द्र für निन्द्र (wie vd. इन्द्र für निन्द्र; इन्द्र für निन्द्र §. 71, Bm. 2) welches eigentlich Specialthema nach der III. Conj. Cl. von नद् (d. h. altes aber abgeschwächtes Intensiv) „sehr tönen“, so dass इन्द्र etwa „der donnernde“ hiess §. 558, VII; 588, V; 656, IV) m. höchster der alten ved. Naturgötter,

der Donnergott, Herr des Himmels, König der Götter; seine Frau इन्द्राणी (§. 701); Bezeichnung der höchsten unter aa. Wesen: König; menschliche oder thierische Seele, der Theil des Allgeistes in einem Körper.

इन्द्राल (Ttp. vom vor. u. जाल) n. Sinnentäuschung.

इन्द्रा (von इन्द्र nach §. 554) fem. Indracharakter 241, 80.

इन्द्रधनुस् (Ttp. von इन्द्रधनुस्) m. n. Indras Bogen = Regenbogen.

इन्द्रिय (S. 239 von इन्द्र) n. Sinneswerkzeug; vd. Stärke 291, 2.

इन्द्रिवाज (Kmdh. vom vor. und वज्र) m. mit einem Ross zu vergleichendes Sinneswerkzeug 175, 50.

इन्द्र (S. 154, 2, 2; S. 131, O, 1; S. 141, w, 23; S. 161, §. 402; 166 w) VII Atm. (§. 789) Ptcp. Pf. Pass. इत् (§. 896, 2, 3) anzünden.

इन्धन (vom vor.) n. Brennmaterial, Holz.

इन्द्र (Ntr. zu S. 32 Z. 18) I Par. umfassen.

इम् (S. 166 इ?; §. 547, IX) m. Elephant.

इय (S. 547, IX) adj. णी fem. reich.

इयम् (§. 776, VIII und §. 560) s. इद्म्.

इत् VI Par. gehn, werfen, schlafen.

इत् (S. 11, n. 2; §. 127, 2, 1; vom Pronomth. इ durch इ Abstumpfung von इत्, S. 243 इ, vgl. §. 579; wird mit dem ihm vorhergehenden Wort zusammengestellt §. 684) Ind. (§. 786) gleichwie, gewissermassen, auch nur 240, 59.

1. इष (S. 156, 3; 298; 336) VI Par.; Specialthema इष्ट (§. 797) wünschen, zu erlangen suchen 290, 296. Pass. इष्ट gebilligt, angenommen werden, erschlossen werden, folgen 227, 84; Ptcp. Pf. इष्ट gewünscht, werth gewünscht zu werden, lieb, freundlich.

- ऋन् verlangen.
 — ऋन्नि wünschen.
 2. रप् (§. 203, Ausn.; 337) IV Par. ep. auch Atm. gehn.
 — ऋन् nachgehn, suchen.
 — ऋ Caus. देखि (§. 86, Ausn. 8) vorwärts gehn machen; senden (Dat.); werfen.
 — — संय Caus. wie das vorige; संदेयोत् (Aorist).
 3. रप् IX Par. oft thun.
 रप् (von 1. रप्) fem. (das was gewünscht wird) ved. Speise 288, 15; 292, 5; 293, 1.
 रप् (S. 156, §. 397; §. 565; 675) m. f. Pfeil.
 रप्पुय Vb. Denom. (§. 235 von रप्पुयि

- Köcher) Par. (nach etwas wie mit einem Pfeil (?) zielen) wünschen.
 रप्क (S. 161; §. 465) m. (f. रप्का §. 687, Bem.) Ziegelstein.
 रप्ति (von 1. रप् und von रप् S. 162 ति, 2, vergl. §. 66, 2, Ausn. mit 4) fem. Wunsch, Opfer.
 रप्तिन् (von रप्पुय von 2 रप् (vgl. रप्पुय von 1. रप् S. 166 ण) adj. (vd.) fem. ० निपाति eilend 293, 6.
 रप्पुय (Tlp. रप्पुयस् Instrument zum Werfen (रप् IV) von Pfeilen) n. Bogen.
 रप्पास (Tlp. रप्पुयः वास (von रप् IV) Werfer von Pfeilen) msc. ntr. (§. 640 V. L.) Bogen.
 रप् (S. 237 ऋ, §. 498; vom Pronomth. र् §. 572) Ind. hier; in dieser Welt.

ई

- ई I Par. IV Atm. (§. 789, V; Desid. §. 186; Ptcp. Pf. Pass. 897, 5) gehn, 287, 5 (eig. Pass. refl. von र्).
 ईच् (§. 775; 644, VII) I Atm. (§. 789, V), ep. auch Par. sehn. Aor. देखिष्ट.
 — ऋय berücksichtigen, beabsichtigen; Pass. erlangt werden 225, 63.
 — — निरूप im Ptcp. Pf. Pass. निरूपेणित nicht berücksichtigt (eher Kmdh. von निरूपेण) 193, 3.
 — ऋय ansehen, betrachten, prüfen, überlegen.
 — — सम्यक् betrachten.
 — उद् aufsehn, ansehen, warten.
 — — समुद् nach jemand aufschauen, ihn verehren 3, 7.
 — उप übersehn, vernachlässigen.
 — निरु niederwärts sehn, betrachten.
 — परि herumsehen, erforschen, erproben, erkunden 254, 109.
 — ऋय vorwärts sehen, ansehen.
 — — ऋयि ansehen.
 — — विद् zweifeln (?) 77, 3.
 — — संय erblicken.
 — प्रति (entgegensehn) erwarten, warten.
 — — संयति dazu betrachten 79, 37.
 — वि durch (genau) sehn, ansehen, betrachten.
 — — ऋयि ansehen, erblicken 86, 62.
 — — उद्दि erwägen 117, 22.
 — सम् erblicken.
 — — प्रसम् erblicken, bemerken 81, 52.
 ईक्षणा (vom vor.) n. Auge; in Bhvr. auslautend fem. णा.
 ईक्ष I Par. gehn.
 ईद् I Par. gehn.
 ईम् od. ईञ्च I Atm. (§. 789, V) gehn, tadeln.
 ईद् (§. 789, V; 819) II Atm. preisen.

ईदृश (Tip. Pronomth. इ und इत्तु §. 274; S. 133, O, 2; §. 718) adj. wie dieses aussehend, solcher, -e, -es.

ईदृश (Tip. von Pronom. इ und इत्तु von Vb. इत्तु; §. 274; S. 136, अ, 6) adj. fem. जो, wie dieses ausschend, solcher, -e, -es.

ईदृश Desider. von Vb. आत्तु wo s.

ईत्तु (S. 11 n. 2 eig. Acc. von इत्तु f. des Pronomth. इ, auch ohne इत्तु s. S.-V. Gl.; nur bewahrt ved. als) Partikel, welche verstärkend insbes. hinter Pronomina tritt (= griech.

-τιν, z. B. οἰσσοῖν und ἴ, z. B. οὐσσοῖ).
ईत्तु II Atm. (§. 789, V) gehn; Caus. ईत्ति gehn machen, die Stimme in Bewegung setzen, reden, sprechen 241, 69.

— उद्ग in die Höhe gehn, sich erheben; hieher wohl, obgleich anomal उद्गोर्ण Ptcp. Pf. Pass. (würde regelrecht zu गृ gehören) Daçak. 182, 16. — Caus. heraus gehen machen, aussprechen, zur Folge haben 182, 23.

— समुद्ग Caus. in die Höhe heben, treiben.

— प्र Caus. senden, reizen, treiben, fragen 182, 1.

— लेय Caus. antreiben.

ईत्तु Vb. Par. (§. 233) Aur. Atm. beneiden (vgl. die beiden ff.).

ईत्तु od. ईत्तु (§. 168) I Par. beneiden.

ईत्तु (vom vor.) fem. Eifersucht; in Bhvr. auslaut. ओ fem. या.

ईत्तु (von ईत्तु vgl. §. 308) adj. eifersüchtig.

ईत्तु II Atm. (§. 789, V; Anomalie §. 819) herrschen.

ईत्तु (vom vor.) m. Herrscher; N. ppr. des Siva.

ईत्तु (Tip. On इत्तु; erstres Ptcp. Pr. von ईत्तु; letzteres von इत्तु nach S. 131, O, 1) adj. zu Herrschenden machend.

ईत्तु (von Vb. ईत्तु §. 310, vgl. S. 171 अ, 1. 2) mse.; fem. इत्तु und इत्तु, Herr, Herrin; Siva und dessen Frau.

ईत्तु I Atm. (§. 789, V) fliehen; Par. Ahren lesen.

ईत्तु (§. 644, VIII; 662, 1) Ind. ein wenig.

ईत्तु I Atm. (§. 789, V) sich anstrengen.

ईत्तु (Ptcp. Pf. Pass. des vor.) n. (nach §. 333) Bemühung.

उ

उ (S. 11 n. 2; §. 89, Bem. 1; §. 90, 3, Ausn. 2; §. 101, Ausn. 2; §. 685) Ind. (§. 786) 1) Interjection des Rufens, Mitleids, Befehls, Ärgers, der Bestimmung. 2) verstärkende Partikel (aus Pronom. उ GWL. I, 272, wahrscheinlich für org. उा vgl. कु aus कृ für org. कृत्त) insbesondre hinter Casus von Pronominibus (z. B. उ उ = griech. οὐ in οὐ-εοç).

उ I Atm. (§. 789, V; Desid. §. 186) tönen.

उत्तु (Ptcp. Pf. Pass. von उत्तु nach §. 333) n. Rede, Wort.

उत्तु (von Vb. उत्तु) fem. Rede.

उत्तु (von Vb. उत्तु S. 165 अ; §. 443, vgl. 491; 485; 566, XII) ntr. (§. 708) Preislied 292, 4.

उत्तु (vom vor. §. 566, XII; S. 241, अ, 10) adj. या fem. Preisliedes werth 291, 14.

उत्तु I Par. besprengen, benetzen; उत्तु ved. Imperat. mit gedehntem Auslaut 293, 2. उत्तु Ptcp. Pf. Pass. vgl. auch उत्तु.

उत्तु (S. 145 अ; §. 485; 561, V; S. 221; §. 592) mse. Befleuchter, Regner; vd.

290, 2; Stier (in dieser Bed. wohl eher von उच्च als altem Desider. (S. 47, 2) von उच्च „tragen“).

उच्च I Par. gehn.

उच्च (§. 320; §. 455; §. 506, Bem.; 518) fem. Topf (in Zssetzung fem. उच्च §. 693).

उच्च (vom vor. §. 506 und Bem., vgl. §. 495) adj. वा fem. in einem Topf gekocht (in Zssetzung §. 651).

उच्च (S. 169 r; §. 431; wohl von उच्च mit der Bed., welche in उच्च „hart“, वात्त und चोत्त „Stärke“ erscheint) adj. वा fem. grausam, zornig, furchtbar, gewaltig.

उच्च I Par. gehn.

उच्च IV Par. (Aor. चीत्त §. 858, VII, 2) passend, angemessen sein. उचित (§. 554, 1) angemessen, passend, gewohnt, rhythmisch (?) 275, 365.

— उच्च gewohnt sein.

उच्च (von उच्च durch Suffix च S. 218, n. 1) adj. वा fem. hoch.

उच्चैः (aus उच्चैः nach §. 560, vgl. S. 222) adv. hoch, laut.

उच्च (Vb. चि mit Präf. उच्च vgl. §. 326) msc. das Sammeln, Aufhäufen, Aufhäufung.

उच्चैः (§. 656, II aus उच्चः उच्चैः; letzteres aus उच्चैः (= उच्चः उच्चैः) durch Suffix च wobei das च in उच्चैः eingebüsst wird S. 218, n. 1) adj. (hoch und niedrig) adj. वा fem. mannichfach, verschiedenartig.

उच्चैः (Kmdh. vom folg. und Plcp. Fut. Pass. von उच्च, eig. das hoch feststehn Müssen) ntr. erhabne Festigkeit 162, 61.

उच्चैः (Instr. Plur. von उच्च, aber) adv. (§. 784) hoch, laut.

उच्चैः (nach §. 554 von उच्च, Comparat. vom vor.) ntr. der Zustand des zu hoch Seins.

उच्च I. VI Par. (ursprünglich Inchoativ von उच्च „wohnen“ §. 144 und wohl wie im späteren Sskr. auf die Verbindung mit dem Präf. चि beschränkt (s. Westerg.) in der Bed. „entfernt wohnen machen“ = „entfernen“; ved. insbesondere von der Entfernung, Vertreibung der Nacht durch die Morgenröthe; dann, jedoch noch selten, ved. dieselbe Bed. auch ohne Verbindung mit चि (vgl. ähnlich वात्त „ful-len“, für, उच्च वात्त in die Höhe fallen = fliegen) und dann überhaupt) aufleuchten, उच्चैः ved. Coniunct. (Let §. 811) 287, 3.

— उच्च vd. entfernen 287, 8.

— चि (eig. entfernen s. Simplex) aufleuchten 287, 1; 289, 4; 9; in der gewöhnl. Sprache: wohnen, überschreiten, verlassen, enden, binden.

उच्चैः (Vb. हृद् mit Präf. उच्च) ntr. das Ausrotten.

उच्चैः (Vb. चि mit Präf. उच्च §. 326, Ausn.) msc. das Aufgehen, Erhebung.

उच्चैः (Vb. हृद् mit Präf. उच्च) msc. Aufathmung, (Ausruhung) Capitel eines Buches.

उच्चैः fem. (auch उच्चैः von चि mit Präf. उच्च „die siegreiche“ (§. 488, vgl. 517; 478; aber) N. ppr. einer Stadt, jetzt Oudjein.

उच्चैः (Vb. हृद् mit Präf. उच्च) adj. वा fem. leuchtend, glänzend, schön.

उच्चैः (prakitartig entstanden aus उच्चः वा §. 142) VI Par. verlassen, lassen 254, 108, aufgeben.

— वा verlassen 124, 18.

उज्जु I. VI Par. die bei der Ärude zurückgelassenen Ähren auflesen.

उट्ट I Par. schlagen.

उदुपति (Tip. उदु (eine Mondstation) ऽपति Herr der Mondstation Udu) msc. Mond.

उत (aus उ für Pronomth. ख und न wohl für ता alten Instrumental vom Pronomth. न) Conjunction (§. 786): und, auch, oder; auch bei Frage, Zweifel.

उतथ (vd. उचथ) N. ppr. eines alten Weisen (Vedendichters) 182, 12.

उताहो (aus उत und हो) Ind. „etwa“ in der Frage; „oder“ bei Zweifel.

उत्तपठा (Vb. कठ mit Präf. उद्; ohu wohl von कण्ठ „Hals“: das sehnuchtsvolle hinblicken nach etwas; S. 225 रत्न) fem. Sehnsucht.

उत्तकपिठ Vb. Denom. (vom vor.) erschneiden; उत्तकपिठ (nach §. 808, Bem. 2) Aor. Pass. 239, 54.

उत्तर्क (Vb. कृष्; S. 225 रत्न) msc. Übermaass, Auszeichnung.

उत्तकोच (Vb. कुच्) msc. Bestechung.

उत्तुहोपाधिता (nach §. 554 von उपि; dieses ist Bhvr. उह उवो; jeues Ptep. Pf. Pass. von कृष्, letztes s.) fem. Zustand der erhabnen Täusebung 204, 17.

उत्तमया (Vb. क्रम्) ntr. das Herausgehn.

उत्तमेया (Vb. लिप्) ntr. das in die Höhe Werfen.

उत्तंस (Vb. तच्) msc. Ohrring.

उत्तम (Superl. von उद् S. 234 तम; §. 464; 492; 656, II) adj. मा fem. höchste, beste, äusserste; उम् adv. sehr laut.

उत्तमर्णा (Tip. vom vor. und ऋणा „der oberste bei einer Schuld §. 653, II, Ntr.) adj. मा fem. Gläubiger, der, die, das geborgt habende.

उत्तमाङ्ग (Kmdh. उम् ऽ चङ्ग) ntr. Kopf.

उत्तर (Compar. von उद् S. 234 तद्; §. 239, Bem. 1; S. 133, O, 2; §. 492; §. 560; 572; 573; 582; 639; 653, VII, Bem.; 683, VI) adj. ता fem. der, die, das obere; übertreffend; nördlich; sbst. ntr. Antwort. — Instr. उत्तरेण als Adv. „über“ mit Acc. od. Abl. (§. 785).

उत्तरच्छद् (Tip. vom vor. u. Vb. छद् S. 140, §. 379, vgl. §. 344) msc. Oberdecke 199, 66.

उत्तरण (Vb. त्त् mit Präf. उद्) ntr. Durchschiffung 98, 22; 99, 5.

उत्तरापथ (Kmdh. उतर (alter Instrum. §. 573) ऽ पथिन् (§. 624, 4) §. 551, XXI) msc. (eig. der Weg nach Norden) Nordland 258, 153; 263, 214.

उत्तरेषुत् (S. 237, §. 613) adv. am andern Tag.

उत्तान (Vb. तन् mit Präf. उद्) adj. ना fem. auf dem Rücken ausgestreckt schlafend.

उत्तुङ्ग (Kmdh. उतुङ्ग) adj. ना fem. hoch.

उत्त (von Vb. रत्ता mit Präf. उद् §. 241, Bem. 1) adj. वा fem. (= उत्पित Sch. ad Chaurap. 18) entstehend 230, 119, einkommend 259, 167.

उत्तमाकाञ्चत (Kmdh. उवो; letzteres Dvn. उक् ऽ चवो) adj. erhobne Standarten und Fahnen 284, 465.

उत्पन्न (Vb. पद् mit Präf. उद्) fem. das Aufgehn, Entstehn, Entstehung, Production, Ertrag (Product) 251, 68; 259, 169.

उत्पन्निकालीन (von उत्पन्निकाल (Tipr. ऽको) nach §. 496) adj. ना fem. zur Zeit der Entstehung eingetreten.

उत्पथ (Tip. §. 653, V, vgl. §. 624, 4) adj. ना fem. vom (richtigen) Weg abweichend (Unrecht, Sünde) 22, 25.

उत्पल (Vb. पल् mit Präf. उद् §. 563, IV)

ntr. blauer Lotus; msc. N. ppr. 256, 127; 284, 460.

उत्पलशाक (Tip. vom vor. und प्र०) msc. ntr. (Lotusstengel?) Name einer Pflanze 249, 49.

उत्पादन (Vb. पद् with Präf. उद्) ntr. Vertreibung 266, 255; 269, 292; 283, 464.

उत्पादन (Vb. पद्) ntr. Erregung.

उत्पल्ल स. फल.

उत्स (Tip. उद् + उत् von उद् "Wasser" (s. Sv. Gl. उदक) und Vb. सन् "spenden", S. 172, क; §. 427; 441, 2, b) msc. Quelle, Wolke 290, 6.

उत्सङ्ग (Vb. सङ्ग with Präf. उद् §. 532, VII; 564, XVI) msc. Vordertheil des Oberkörpers (Homach. 110, 89), Schooss.

उत्सधि (Tip. von उत्स und धि von Vb. धा §. 356) msc. (eigentl. Wolkenlager) Wolkenschatz 293, 4.

उत्सर्ग (Vb. सृ with Präf. उद्) m. Entleerung.

उत्सर्ग (Vb. सृ in Bed. "Somatrank bereiten", "opfern") msc. Festtag.

उत्साह (Vb. सह; §. 563, II) msc. Anstrengung, Festigkeit (Macht) Glück.

उत्सुक (S. 136; 247, IX; §. 225) adj. क्त fem. eifrig nach etwas strebend, nach etwas sich sehnend, es vermissend, bedauernd.

उत्सुकता (vom vor. nach §. 554) fem. Eifer, Sehnsucht.

उत्सुकाय Vb. Denom. (§. 225) Atm. sehnüchtig werden.

उत्सेक (Vb. सिक् with Präf. उद्) msc. Übermuth 274, 350.

उत्सेध (Vb. सिध्) msc. Höhe, Körper.

उद् (S. 566, VII; 643, 3, 3) Verbalpräfix (§. 241), vorderes Glied in Nominalzusammensetzungen (vgl. §. 653, V, 1. 2. 3. 4): aufwärts, aus.

उदक (von Vb. उद् S. 142 क; §. 244; 430, k; 547, IX; 563, V. VI; S. 241, य,

10; §. 624) ntr. (Declin. §. 754, XV; Nbth. उद्) Wasser (wird in Zsstzg उद् §. 622, I; S. 248, XIII; §. 649).

उदकपथ (Kındb. उद्कः पथिन् vgl. उदकपथ) msc. Nordland 258, 156.

उदक् (Vb. क् S. 133, O, 2; §. 500; 585; 624) adj. (Declin. §. 754, II) fem.

उदीची (§. 686) aufwärts, nördlich.

उदल्लि (Bhvr. उदल्लि) adj. die Hände bittend in die Höhe haltend 180, 1.

उदधि (Tip. उद्) (statt उदक) S. 248, XIII) धि (von Vb. धा §. 356) msc. Meer, Ocean.

उद् स. उदक.

उदन्य Vb. Denominat. (§. 227) Par. dürsten.

उदय (Vb. द्) msc. Aufgang, Berg hinter welchem die Sonne aufgeht, Erhebung, Glück, Glanz.

उदयन (Vb. द्) ntr. das Aufgehn.

उदयपथ (Tip. उदय + पथ) msc. Bergebnis des Berges, hinter welchem die Sonne aufgeht.

उदयवन् (von उदय nach §. 562) adj. ली fem. aufgegangen.

उद् (Vb. क्; S. 139, §. 376; vgl. S. 140, क, 15; §. 558, II; 563; 673) ntr. (§. 708) Bauch (das hervorstehende eigentl.), das Innere; in Zsstzg auslautend fem. रा oder री (§. 693).

उदान (Vb. दान्) msc. von den 5 Lebenshauchen, welche die Linder annehmen, derjenige, welcher aufwärts vom Herzen zum Kopf steigt 207, 11.

उदारपथ (Bhvr. उदारपथ) adj. धा fem. die Waffen erhoben habend.

उद् (Vb. क्) adj. fem. रा oder री (§. 693) edelmüthig, freigebig.

उदारक (vom vor. nach §. 559) msc. Beinamen eines Menschen: der arme Freigebige 186, 21; 187, 16.

उदारता (von उदार nach §. 554) fem. Freigebigkeit.

उदीष (Bhvr. उद् + षच् nach §. 624) adj. वा fem. Hochwasser habend 267, 269.

उदग (Vb. ग्) msc. Aufgang, Ausbruch, 146, 7, das Aufgehen (Wachsen) 162, 62, Schössling eines Baums 173, 38.

उद्गमनोष् (eig. Ptcp. Fut. Pass. von ग्, aber) ntr. ein Paar geheilter Gewänder; wohl Bezeichnung eines bestimmten Obergewands 181, 18.

उद्गार (Vb. ग् VI) msc. das Ausbrechen, Ausspeien.

उद्गारिन् (Vb. ग् VI) adj. रिपो ausspeidend, entströmend 250, 59.

उद्गिरा (Vb. ग्) ntr. das Erbrechen (Sch. हर्दि) 207, 15.

उद्ग्रीव (Bhvr. उद्ग्रीवो) adj. fem. वा (§. 693) den Nacken in die Höhe hebend (aus Begierde zu sehen) 275, 359.

उद्गोपन (Vb. गोप्) ntr. Entflammung, Aufregung.

उद्गोत्र (Vb. गोत्र्) msc. Ort 189, 13; 196, 11. Gegend 71, 12.

उद्गर्ष (Vb. ह्) ntr. das Herausheben, Entwurzeln eines Baumes.

उद्गति (Vb. ग्) fem. ein Ausschlag, Spross, 285, 477.

उद्ग (Vb. ग्) msc. Geburt, Entstehung; in Bhvr. auslautend fem. वा gewachsen, 253, 101, geboren 265, 244.

उद्गसिन् (nach §. 563, II von उस्) adj. तो fem. mit Glanz versehen.

उद्गिन् (vom folgenden und ग् von Vb. ग् nach §. 320) adj. ता fem. durch Keimen, Ausschlagen, entstanden 209, 5.

उद्गिद् (Vb. गिद्) ausschlagend, keimend.

उद्गद् (Vb. गिद्) msc. das Hervorbrechen 277, 385.

उद्यम (Vb. यम्) msc. ntr. (§. 640) Anstrengung, Thätigkeit.

उद्यमग्न (Tip. vom vor. उ. य् nach §. 289 vgl. S. 131, Z. 3 v. u.) adj. Anstrengung ertragend, über sich nehmend.

उद्यान (Vb. यत्) msc. ntr. (§. 640) königlicher Garten, Park.

उद्योग (Vb. युच्) msc. ntr. (§. 640) Anstrengung, thätige Bemühung, Namen eines Theils des Mahābhārata 1.

उद्देक (Vb. रिच्) msc. Übermacht, Sieg 276, 372, Fülle (?) 275, 477.

उद्देश (Vb. षच्) msc. (?) Wohnung (?) 277, 378.

उद्देश (Vb. षच् eig. (das Geschlecht forttragend, fortsetzend) msc. Sohn, हा fem. Tochter.

उद्देश (Vb. षच्) ntr. das auf sich Tragen 121, 4; Fühlen 277, 384.

उद्देश (Vb. षच्) msc. Kummer, Furcht.

उद्देश (aus उद् + षच् entstanden §. 142, vergl. 138) IX. X Par. Ähren lesen; X herauswerfen.

उद्देश (S. 154, 2; S. 131, O, 1; S. 141, च, 23; S. 161, §. 402) VII Par. nass machen; Ptcp. Pf. Pass. उन्ना od. उन्न (§. 897).

— छि durchnetzen 291, 5.

उन्नति (Vb. नप् mit Präf. उद्) fem. Erhebung.

उन्नतिम् (vom vor. nach §. 562) adj. तो fem. in die Höhe wogend 241, 72.

उन्नमता (nach §. 554 von उन्) fem. Zustand des Kopfaufhebens 263, 223.

उन्नमतावन्ति (oder तिन्?) N. ppr. (wohl eher Beiname: der tolle (Vb. मद् mit Präf. उद्) Avanti wegen seiner wahnsinnigen Grausamkeiten) 288, 413.

उन्मद् (Vb. मद् mit Präf. उद्) adj. दा fem. wahnsinnig, toll.

उन्मग्न (Bhvr. उद् + मग् §. 225; 230) adj. geistesverlört, schmerzvoll, schnödsüchtig.

उन्मनाय Vb. Denom. Atmanep. (vom

vor. §. 225; 230) geistesverstört werden, betrübt werden; उद्मनायन (§. 808, Bem. 2) 181, 14.

उन्माद (Vb. मद् mit Präff. उद्) msc. Tollheit.

उन्मार्गवर्तिन् (Tlp. ओं ऽ ऽ०; letztes von Vb. खृन्; erstres उद् ऽ म० Tlp. nach §. 653, V, vgl. उपय) adj. तो fem. wandelnd in dem vom (rechten) Wege Abweichenden (Sünde) 262, 209.

उन्मुख (Bbvr. उद् ऽ मु०) adj. fem. सी od. खा (§. 693) das Gesicht in die Höhe gehoben habend, nach etwas blickend, gewendet, etwas beabsichtigend.

उप (S. 283 r; aus Pronomth. ष zusammen-gesetzt mit *हृप् statt हृत्) Präposition (§. 784); Verbalpräfix (§. 241); vorderes Glied in Nominalzusetzungen (vgl. §. 683, V, 1. 2. 3. 4; §. 681): von unten nach oben, über; als Präposition: unter, nach, gegen, für, mit, längs (mit Acc. §. 784), über (mit Loc. §. 784); — verdoppelt (§. 683, VIII).

उपकण्ठ (Tlp. §. 653, V von ऽ कण्ठ) adj. टा fem. (eig. dem Halse nah) nahe; sbst. ntr. die Bannmeile einer Stadt 256, 138.

उपकन्यापुरम् (Avybh. ऽ क०; letztes Tlp. पुरा ऽ पुर) adv. beim Frauenhaus 196, 21.

उपकर्ण (Vb. कृ) ntr. Mittel, Zubehör, königliche Insignia.

उपकर्षिका s. कर्षोपक०.

उपकान्तम् (Avybh. ऽ क०; letztes Plcp. Pf. Pass. von कम्) adv. in des Freundes Nähe.

उपकार (Vb. कृ) msc. Beistand, Schutz, Gunst.

उपकारक (Vb. कृ) adj. रिका fem. helfend 228, 102.

उपकारिन् (von ०कार nach §. 563) adj. रिको fem. Beistand (Gunst, Schutz)

gewährend 162, 62; 202, 7; 238, 43; 271, 311.

उपकृति (Vb. कृ) fem. Beistand, Wohlthun, Wohlthat 160, 54; 248, 36.

उपकृतिमन् (vom vor. nach §. 562) adj. तो fem. Wohlthaten erweisend.

उपक्रम (Vb. क्रम्) msc. Anfang 216, 3 vgl. 5; zuerst ausgedachtes Unternehmen (in Bhvr.) 253, 98; wann es in Zusammensetzung auslautend ntr. wird (§. 640, vgl. §. 643, III, 10).

उपक्रिया (Vb. कृ) fem. Wohlthat, Dienst 260, 177.

उपक्रान्त (Vb. कुञ्ज्) ntr. Tadel, Vorwurf 180, 24.

उपलेप (Vb. लिप्) msc. Vorwand (?), Drohung (?) 193, 14.

उपगति (Vb. गम्) fem. Herbeikunft.

उपा (Vb. गम् nach §. 272) adj. मा fem. (untergebend, sich unterziehend) tragend 139, 46.

उपघात (Vb. हन् §. 390) msc. Verletzung, Krankheit 224, 47.

उपघोषण (Vb. घृप्) ntr. Verkündigung 180, 13.

उपचय (Vb. चि) msc. Grösse, Fülle 237, 29; 260, 175.

उपचार (Vb. चर्; §. 566, VI) m. Dienst, Bedienung, Sitte, Gebrauch 144, 111; 116.

उपचकन्त (Vb. हन् vgl. हन्द्स् n Wunsch, Wille^a) ntr. Begütigung, Mittel der Güte, Überredung 196, 12.

उपजीविन् (Vb. जीव्) adj. नी fem. lebend von 120, 15; 189, 15.

उपदेश (Vb. दिष् §. 532, VIII) msc. Rath, Belehrung, Unterweisung.

उपनयन (Vb. नी) n. Herbeiführung 176, 70.

उपनिषद् (Vb. षद् mit den Präff. उप नि; §. 244; 508, vgl. 506, Bem.; 532, VIII) fcm. Namen einer Abtheilung der Vedn (s. Weber Ind. St. I u. II).

उपन्यास (सच् IV mit den Präff. उप नि) msc. Anfang.

उपपत्ति (Vb. पृ॒) fem. Eintritt 217, 14; das Geeignelsein, Passendsein 216, 4, vgl. 17; Erlangung 276, 374.

उपपत्तियुक्त (Ttp. vom vor. und युक्त Ptep. Pf. Pass. von यु॒) adj. ता fem. (mit dem Passendsein übereinstimmend =) recht 277, 378.

उपपौरिक (ob von उपपृ॒ „Vorstadt“, „in der Vorstadt gelegen“? ich kenne aber keine Regel wonach der erste Vokal des 2ten Gliedes hier vriddhrt wäre; wäre उपपौरिक्त्वा zu schreiben, als Avybh. von पौरिक् „Garten“, nahe am Garten?) 189, 6.

उपप्रलोभन (Vb. लु॒) mit den Präff. उप प्र) ntr. (heimliche Verlockung) Überlistung 185, 22; 198, 4.

उपप्रव (Vb. प्रु॒) msc. Überströmung, Überschwemmung 251, 70.

उपभोग (Vb. भु॒) msc. Genuss, Vergnügen. उपमा (Vb. मा॒) fem. Vergleichung 226, 79, Ähnlichkeit; in Bbvr. ausl. म॒ fem. मा॒ ähnlich, gleich.

उपमान (Vb. मा॒) ntr. Vergleich 231, 139. उपमिति (Vb. मा॒, vgl. §. 154, 2, 3, Ausn.) fem. Vergleichung, Ähnlichkeit, Analogie 224, 51.

उपरति (Vb. रप्॒) fem. das Aufhören, Ruhe, Zufriedenheit 203, 13, vgl. 16.

उपरमप (Vb. रप्॒) ntr. Beruhigung 203, 16.

उपरि (S. 242 रि॒; §. 573) Präposition (mit Gen. vd. auch Ace. §. 785): über; उपर्युपरि (S. 683, III, mit Ace. §. 785) einer über den andern 209, 2.

उपरिनिहित (Kmdh. des vor. u. नि॒; letzteres Ptep. Pf. Pass. von णा॒ mit Präff. नि॒) ता fem. darüber gelegt.

उपरिपुह्य (Bbvr. परि॒ ऽपु॒) adj. वा॒ f. einen Mann auf sich habend.

उपरिहात् (§. 573, vgl. S. 235, §. 608, 2) Präpos. (mit Gen. §. 785) über.

उपल (S. 510) msc. (§. 710) Fels, Stein, Edelstein.

उपलक्षणात् (nach §. 554 von ०ण॒ „Synecdoche, Mitandeutung“) ntr. Zustand, dass eine Mitandeutung statt findet.

उपलब्धि (Vb. ल॒) fem. das Wahrnehmen, die Wahrnehmung, der Geist.

उपलम्भ (Vb. ल॒) vgl. §. 149, 5) msc. Wahrnehmung.

उपलम्भक (wie das vor.) adj. भिक्ता fem. wahrnehmen (erkennen) machend 228, 99.

उपलक्ष्यु (vom Desider. von Vb. ल॒) §. 194) adj. zu vernehmen begierig.

उपवन (Ttp. §. 653, V ऽव॒) ntr. Garten, Park.

उपवास (Vb. वस्॒ §. 506, Bem.; 539; 551, XXIII) msc. ntr. (§. 640) das Fasten.

उपवासिन् (vom vor. nach §. 563) adj. नो॒ fem. fastend.

उपवैजिन् (Vb. वि॒) adj. नो॒ fem. niedersitzend zu, vollziehend.

उपवन (Vb. व॒) msc. geistige Ruhe, Zufriedenheit.

उपसंहार (Vb. हृ॒ mit den Präff. उप स॒) msc. Zusammenfassung, Schluss 216, 3 vergl. 5.

उपसंध्यम् (Avybh. ऽसं॒द्य॒) adv. gegen die Dämmerung.

उपस्कर (Vb. कृ॒ §. 241, 5) n. Rüstzeug (?) 36, 18.

उपस्तुन N. ppr. 297, 15 (Sch. aber nehmen es als Ptep. Pf. Pass. von स्तु॒, vgl. Sāmav. Gl.).

उपस्य (Vb. स्या॒ §. 532, VIII) msc. männliche und weibliche Geschlechtsteile; Hüfte, Lende. — adj. वा॒ fem. nahe.

उपहार (Vb. हृ॒) m. Geschenk an einen höher Stehenden, religiöse Exaltation 181, 20.

उपहास (Vb. हस) msc. Gespött.

उपहृत् (Vb. हृ) n. Einsamkeit, das Gebeime,

Nähe; msc. Wagen; vd. Neige, Höhe 293, 2 (Sch. nahe Gegenden des Himmels).

उपांशु (Bhvr. und Avybh.; ob von अंशु in der Bed. „Somatrank“?) adj. Gebete murrend; adv. (§. 783) flüsternd, heimlich, einsam.

उपाख्यान (Kmdh. उप + आख्यान) ntr. Erzählung von etwas gehörtem; Nacherzählung (Burn. Bhag. Pur. Préf. p. 38.)

उपाङ्गमौल (उपाङ्ग im Gegensatz von अङ्ग „Glieder, Theil“, etwa „untergeordnete Abtheilung“ und मौल Ptcp. Pf. Pass. nach §. 333 „Gesang“) ntr. Bezeichnung einer Art Gesänge 277, 381.

उपात्र (s. Vb. दा mit den Präff. उप चा) ntr.

उपादान (Vb. दा mit den Präff. उप und चा) ntr. materielle Ursache 216, 5; 206, 13; 232, 149 (vgl. Lass. zu Içvara Kr. 9; Windischmann Sankar. 12; Burn. Bouddh. 496).

उपाधि (Vb. धृ mit den Präff. उप चा) msc. unterscheidende Eigenthümlichkeit 224, 46; 231, 137; in der Vedanta-Philosophie bezeichnet es Naturformen, welche als Verhüllungen des höchsten Geistes angesehen werden; Verkleidung, Täuschung.

उपाधित्त्वं (vom vorigen nach §. 575) adv. in Folge der Eigenthümlichkeit.

उपाध्याय (Vb. दा mit den Präff. उप चा §. 326) fem. दा तौ geistlicher Lehrer, -rin; तौ oder वान्ते (§. 693; 701) Frau eines geistlichen Lehrers.

उपान्त (Tlp. §. 653, V) adj. ता fem. nahe; ntr. Nähe.

उपान्तवर्षिन् (Tlp. vom vor. und वर्षिन्, letztes von Vb. वृत्) adj. वर्षिणी fem. in die Nähe kommend.

Glossar.

उपाय (Vb. दा mit den Präff. उप चा) msc. Mittel.

उपायलब्ध (nach §. 554 in उपायलब्ध, worin Ob Bhvr. दृष्ट + उपा) ntr. Zustand, wo man die (gewünschten) Mittel hat 232, 143.

उपाजन (Vb. जन्) ntr. Erwerb 130, 22.

उपालम्ब (Vb. लम्ब (vgl. §. 149, 5) mit den Präff. उप चा) m. Beschimpfung, Tadel.

उपाश्रय (Vb. श्रि mit den Präff. उप चा) msc. Zuflucht (zu) 158, 40.

उपासन (Vb. श्रु) ntr. Umgang (?) 99, 15; 157, 34 Verehrung, Studium, Betrachtung 202, 12, vgl. 18.

उपेक्षा (Vb. रक्ष) fem. Aufmerksamkeit 233, 159.

उपेन्द्र (Tlp. nach §. 653, V nach Indra geboren §. 554, VI) msc. ein Namen des Vishnu oder Krishna; Beherrscher der Gehwerkzeuge 209, 19.

उद्वेगः VI Par. (Reduplie. im Desiderat. und Aorist des Causale §. 186; 843) strecken, niederschlagen.

— निरु herabsenken 292, 9.

उभः VI Par. erfüllen.

उभ (§. 239, Bem.; S. 133, O, 2; §. 557; 560; 572; 582) nur Dual: beide.

उभय (vom vor. nach §. 557; §. 239, Bem.; S. 130, O, 2; §. 560; 563, XII; 572; 582) fem. तौ (Aceent? vgl. §. 688 und 691) nur Sing. und Plur. (Declin. §. 778, I, 2): beide.

उभयतः (vom vor. nach §. 572) adv. von beiden Seiten 125, 13; 139, 4.

उभयतोदन् (Bhvr. vom vor. und दन् wofür दन् nach §. 670) adj. fem. तौ auf beiden Seiten, in beiden Kiefern, Zähne habend (ep. Nom. Plur. उदन्त gegen §. 670) 138, 39.

उभयत्र (von Ob nach §. 572) adv. beider Orten 217, 13.

उमा (§. 527; 547; 555) fem. Name der

- Göttin Pārvatī oder Durgā, Gemahlin des Siva.
- उमापति (Tip. vom vorigen und पति) msc. (Declin. §. 725; 727; 729; 731) Gemahl der Umā = Siva.
- उमापतिसेविन् (Tip. vom vor. u. से०; letzteres von Vb. सेव्) adj. fem. नी Siva verehrend.
- उम्भू (§. 154, 2, 2; S. 131, O, 1; S. 161; §. 402) VI Par. anfüllen.
- उरग (§. 272 उर = उरु vgl. S. 142, §. 381, eigentl. „auf der Brust gehend“) msc. Schlange.
- उरगवतिसर् (Bhvr. vom vor. und त०) adj. र्ता fem. eine Schlange als Hochzeitsring habend 173, 33.
- उरगास्य (eig. Bhvr. उरगस्य०) eine Art Grabscheit (Wils. Daçak. 88 n. 3).
- उरगा fem. N. ppr. eines Gebiets 263, 216 (vgl. Troyer Rājatar. n.).
- उरु (§. 149; §. 435; 516; 539, VIII; 558, VII; 563, VIII; 564) ntr. Brust; am Ende von Bhvr. उरुस्क (§. 671); wo in Zsstz auslautend उरुस (§. 639); wo उरुसम् (§. 680).
- उरुस्क s. उरु.
- उरु (S. 156 उ; 554, VI) adj. fem. उरु und उर्वी (§. 703) breit, Comparat. वरुयस् Superl. वरुिष्ठ (S. 224 ईयस्).
- उरोन (Tip. उरुसः न; letzteres nach §. 320) msc. die weibliche Brust.
- उरु I Atm. (§. 789, V) messen, spielen, schmecken.
- उर्व I Par. verletzen (Ptcp. Pf. Pass. §. 897, 2).
- उर्वशी fem. N. ppr. einer der Apsarasen, himmlischen Tänzerinnen.
- उर्विया (für उर्वीा vd. §. 75, Bem., Instrum. fem. von उरु aber) adv. weithin 294, 9.
- उर्वी (eig. fem. von उरु) fem. Erde (= 'Peiṇ' 'Pīa').
- उर्विपति (Tip. vom vor. und पति, vgl. उमाप०) msc. Herr der Erde = König.
- उत्सपट्ट (für उट्टः लघट्ट s. letzteres) X Par. herauswerfen.
- उलूक (S. 159; §. 399; §. 443, vgl. 491; 458) msc. Eule, ein Name des Indra.
- उलूकाग्रम (Tip. des vor. und चाग्रम) msc. Einsiedelei des Indra 46, 26.
- उलूवल्ल (§. 623; 629) ntr. ein hölzerner Mörser, Reiss zu reinigen.
- उल्का (von Vb. खल् mit Einbusse des ह् wie in Vulcanus S. 160) fem. (§. 709) Feuerbrand.
- उलूक (wie das vor.; S. 168) ntr. (§. 708) Feuerbrand.
- उल्लापिक (Vb. लप् mit Präf. उट्ट ich weiss nicht nach welcher Regel gebildet; wäre उट्क zu schreiben?) adj. ver-rathend 57, 22.
- उल्लासन (Vb. लस् mit Präf. उट्ट) ntr. Glanz 274, 343.
- उल्लघा adj. घा fem. sichtbar 257, 148, kenntlich (?) 157, 142.
- उलानस् (S. 146) msc. (Declin. §. 718; 721) N. ppr. des Regenten des Planeten Venus.
- उप I Par. (Pf. red. od. periphr. §. 836; Ptcp. Pf. Pass. 896, 2; Absol. 914, I) brennen.
- उषर्षुध् (Tip. उषस्ः सुध् vd. स् in र्, vgl. das folg. und §. 108, Ausn. 2) adj. früh wachend.
- उषस् (S. 149; §. 456; 631) fem. (§. 709, 9) Morgenröthe, Morgen; vd. उषर् vor ष (§. 108, Ausn. 2) 289, 4; Nom. Pl. उषासस् (§. 754, XVII) 294, 2.
- उषित s. 1. वस्.
- उषोदेवय (vom Bhvr. उषोदेवत aus उषस् उदेवता) adj. या fem. die Morgenröthe als Gottheit habend 294.
- उष्ट्र (S. 164; §. 409; 458; 526, Au.) m. Kameel.

ऊष्ण (S. 165; §. 554, VI; 565, V; 566, VI; S. 230, क, 2; 3) adj. fem. णा heiss.
 उष्णरूचि (eig. Bhvr. ०ष्णः रू०) m. Sonne.
 उष्णिगम् (§. 554, VI) msc. Hitze.
 उष्णीष msc. ntr. Turban, Diadem; in Bhvr. ausl. fem. ण.
 उष्य msc. heisse Jahreszeit.

उष्यन् (§. 225; §. 563, VIII) msc. (Wils.) Hitze.
 उष (S. 169 र) msc. Stier, Lichtstrahl; fem. रू Kuh 294, 4.
 उषिषा (S. 226 रू) fem. Kuh 297, 12.
 उष्टु I Par. (Aor. §. 858) quälen, schlagen.

उ

उ ved. = Partikel उ (wo s.) 296, 1; Interj. (§. 786) des Mitleids.
 उन् I Par. schlagen.
 उहि (Vb. वह् mit Suffix. ति, vgl. §. 154, 2, 3 und §. 66, 5) fem. das Tragen.
 उति (Vb. बल् S. 162, ति, 2; S. 247, LX) fem. Schutz, Hilfe 288, 14; उतो vd. Instr. (S. 298 n. 1) 291, 13.
 उवल् (wird ved. ०वल् vor दिव्य० §. 108, Ausn. 2; §. 543) ntr. Euter 290, 5; wird in Bhvr. auslautend im fem. उवो aus einem Nchenthema उवन् (§. 669).
 ऊन् X (eig. Denom. vom folgenden) Par. (Thema उति oder उतापि §. 209, Aor. ञोनतन्, ohne Augm. उन्नन् §. 844; vd. ञोनोन् §. 858) verringern.
 उन (Vb. वन् S. 136, §. 372 GWL. II, 52;) adj. ना fem. verringert um, zu wenig um 259, 170 (wann in Zsitzg auslautend उता §. 26; §. 643).
 उन् Interj. (§. 786) der Frage, des Ärgers, Vorwurfs, Stolzes.
 ऊय I Atm. (§. 789, V; entstanden aus dem Specialthema des Passiv von वे; Ptcp. Pf. Pass. उन §. 896, 2) wehen.
 उर्रो Indec. Präf. (§. 243) weit; ja.
 उरी = उर्री.
 ऊ (S. 156, उ, 1) msc. Hälfte; in Zsitzg ausl. wann im fem. ०ऊ (§. 704).

ऊर्न् X (eig. Denomin. des folgenden) Par. stark sein; Ptcp. Pf. Pass. stark 163, 68; edel, stolz, sich hrüstend 264, 233; 274, 347.
 उर्ह (phonet. Umwandlung des glibdt. vd. वृह (vgl. उर्णु aus वृणु S. 72) von Vb. वृह eig. „drängen“ (lat. urg-eo) dann „stark sein“, „vermögen“, „thun“ (regy) §. 313) fem. Stärke, Speise (das stärkende); fem. उर्हानि (§. 704).
 ऊर्णु (zu einem Generalthema erweitertes Specialthema von वृ nach der V. Conj. Cl. S. 72; §. 149; §. 800; bildet Intensiv उर्णोन् ०र्णोन् §. 164, Ausn., §. 170, 2; Desiderat. उर्णोन् od. उर्णोन्-क्षिप od. उर्णोन्क्षिप् §. 186; 189, vgl. §. 843; Pf. red. उर्णोन् §. 826, 12 und §. 836; Ptcp. Pf. Pass. उर्णन् §. 896, 2; Absol. उर्णन् §. 914) II Par. Atm. (§. 789, I) bedecken.
 — ञ्ण enthüllen 294, 4.
 — ञ्ण bedecken.
 — खि enthüllen; vd. वृष्वतो statt ०र्णोन् 295, 11.
 ऊर्ध्व (S. 170, अ, Bem.; §. 496; 573) adj. वा fem. hoch; ०ऊर्ध्व (mit Abl.) über, nach 81, 4.
 ऊर्मि (S. 167, मि; S. 239) m. f. (§. 709, 3) Welle.
 ऊष् (aus einem Specialthema von उष्

mit Dehnung statt Guna) 1 Par. krank
sein.

उह् 1 Atm. (§. 789, V hinter Präfixen
auch Par. §. 790; Aor. §. 858, VIII; 2 (?);

Precat., Specialform des Passiv und Absolutiv auf π hinter Präfixen haben π statt π §. 866, 5; 874 und 915, II) einsehn, verstehn.

我

π Interj. (§. 786) des Tdels, Bezeichnung des Lachens, Stammelns.

1. **३** (bildet Intensiv चरन्ति चरिष्यु चरिष्यु चरिष्यु चरिष्यु, चरान्ति §. 164; 171; 175; Desider. चरिष्यिष्यु §. 189, vgl. Bem.; Caus. चरिष्यि §. 199) I. (Specialthema कृष्णः §. 795, VI) III. V. IX Par. (Pf. red. चरति §. 826, 10; 829; 831; Aor. §. 856, 4; Pree. चरिष्याम्यु §. 866, 2; Pass. Specialth. चर्यते §. 874; Ptep. Pf. Act. चरिष्यत्तु §. 890) gehn; Caus. चरिष्यि (§. 199) bewegen, legen, geben, im Pass. चर्यमाणा 201, 11, चरिता gebraucht 275, 359; 249, 48; gelegt 239, 54; bereitet 284, 465; wo अकृत mit vorhergehendem ह्रस्व उ उच्चारित wird (§. 86, Ausn. 6).

— व्र hervorgehn; व्रातन् (§. 856, 4) 288, 3.

— प्रति Caus. प्रत्यर्पि zurückgeben.

— सम् Par. aber, wenn intransitiv, Atm. (§. 790); Caus. सम्पि übergeben, zusammenlegen 200, 2.

2. ॐ V Par. „verletzen“.

सङ्कन् (S. 170, वृत्, 1; S. 243, वृत्; eher Th. सङ्कन् durch Suffix मत् von सङ् S. 239 मत्; die organ. Form von वृत् ist वृन्त्, dessen abgestumpfte वृन्त् in der Declination mit der schwachen wechselt S. 312 n. 3) msc. (mit Lobliedern versehen) Lobsinger 293, 5.

सृज् (?) V Par. schlagen, tödten.

मृत्त (S. 172, स, §. 656, III) msc. ntr. Stern;
msc. eine Pflanze (*Bignonia Indica*);
in beiden Bedd. 237, 31.

शब्देद् (Kmdh. शब्च् ऽ वेद्) S. शब्च्.

सृच् VI Par. loben, preisen.

अक्ष (vom vor. ohne Suffix; §. 441; 508, vergl. 506, Bem.) fem. Lobvers; Bezeichnung des aus solchen Versen bestehenden Rigveda 137, 23; wird in Zsstzgen auslautend अक्ष (§. 624).

सञ्जोक N. ppr. Sohn des Bhṛgu, einer
der Muni 43, 22.

मह (eig. zu generellem Thema er-
weitertes Specialthema (genauer In-
choativ) von मह welches s.; vgl. §. 144)
VI Par. (Pf. red. मह §. 826, 9; 828, 3)
gerinnen, blödsinnig werden.

— सम् Par., aber, wenn intransitiv, Atm.
(§. 790).

कृष्ण I Atm. (§. 789, V) (gradaus) gehn,
(gradauf) feststehn, kräftig sein, (ver-
mögen) gewinnen.

सतोष्णिन् (von *oṣ* nach §. 563) adj. विष्णो fem. mit der Röstpfanne (सतोष्ण von Vb. सृच् S. 156; §. 708; S. 225 दृत्) versehen; ob wohl auch: mit Röstgluth: flammendroth? (vgl. Roth Nir. Eri. V, 12); das Vb. सृच् heisst vd. insbes. „sich schmücken“; daher vielleicht सतोष्ण „Schmuck“ überhaupt und *oṣ*न् „der geschmückte“ 291, 12.

शतृ (Vb. शतृ S. 156, ३, 1) adj. grade
(§. 554, VI; Compar. u. Superl. S. 228).

सद्म I Alm. (§. 789, V) rösten; ved.
leuchtend machen, schmücken.

सण् (§. 154, 2, 4; S. 161, §. 402; vgl. ति, 1) VIII Par. gehn (Aor. §. 858, IX; Ptc. Pf. Pass. सत् §. 896, 2; Absol. सतिवा od. सत्वा §. 914, 1; II).

— सि eröffnen; सणवस् Coniunct. Impf. 288, 15.

सणवस् ved. (Tlp. सण (Schuld §. 86, Ausn. 6; §. 708; 711) सणवस् (von Vb. ता nach §. 265) adj. (स्त्री od. स्त्री fem.) eig. Schuldgänger, Schuld übernehmend, Sünden tilgend 293, 4.

सत् I Atm. (§. 789, V) bildet im Specialthema nothwendig, in dem generalen arbiträr सतोय (§. 211 eig. Denom. von सत्) gehn, tadeln, verachten, bemitleiden, kämpfen, beherrschen (Absol. सतिवा od. सतिवा §. 914, III). सत् adj. ता fem. wahr (eig. rocht von स „gehen“, vgl. सत्); सतान्ते (Dvn. Dual. ntr. §. 629) Wahrheit und Unwahrheit 137, 29.

सतस्तुम् N. ppr. 297, 20.

सतोयाद् (Tlp. सति (Feindschaft?) सताद् (von सत् §. 45 u. §. 285) vgl. Sāma-V. Gl.) adj. Feinde bewältigend 291, 15.

सतु (Vb. स S. 162 तु; §. 456; S. 241, 10; §. 551, XXIV; S. 226, १, 1) स. (Gang, Bewegung, Ordnung, s. Sāma-V. Gl.?) 288, 3; Jahreszeit, Zeit der Frauen: Menstruation.

सते (eig. Loc. Ptc. Pf. Pass. ntr. nach §. 333: im Weggang, aber) adv. ohne (mit Accus. oder Ablat. §. 785).

सत्विस् (Tlp. सत् (zur richtigen Zeit) सत् (von Vb. वत् §. 288, S. 133, 3; §. 547, IX); msc. (§. 708, Nom. सत्विक् u. s. w., vgl. §. 66, 2, Bem.) Priester.

सत्ति (Vb. सध् Suf. ति) fem. Reichthum.

सत्तिमत् (vom vor. nach §. 562) adj. तो fem. mit Reichthum versehn, reich.

सद्य IV. (Aor. §. 858, VIII, 2; Ptc. Pf. Pass. सद्य §. 896, 2; Absol. सद्यतिवा od. सद्वा §. 914, I) V Par. wachsen, verherrlichen; ved. VII lohnen (Desid. सद्यिष्व od. ईत्स् §. 190).

— सम् ग्लhdt. सम्ठ reich.

सद्य VI Par. verletzen, tödten.

सद्यप्ति (§. 154, 2, 2; S. 131, O, 1; S. 161, §. 402) wie das vorige.

सद्यन्ति (§. 154, §. 394) msc. (Declin. §. 754, II; 742) Indra (s. Sāma-V. Gl.); in Bhvr. Zsstz fem. ओत्ति (§. 699).

सद्य VI Par. (Ptc. Pf. Pass. सद्य §. 896, 2, 3) gehn, erregen.

सद्य (S. 147, सद्य, Bem.; eher सद्यन् (nicht im Sskr. aber = zend. arshan (Vend. lith. 461 ff. und sonst) und griech. ἀρσάν „Mann“) सद्य (von Vb. सद्य §. 270); die etymol. Bed. tritt nur im Fem. सद्यन्ते „Mannweib“ hervor. सद्यन् wohl von der vd. Bed. des Vb. सद्य „tropfen“, „fliessen“, „besaamen“, daher) msc. Stier; als hinteres Glied einer Kmdh.-Zsstz (nach §. 656, III): mit einem Stier zu vergleichender, bester, vorzüglichster (§. 544, II; 561, V; 656, III).

सद्यि (S. 152, §. 394; scheint mir aus dem im vor. Artikel bemerkten *सद्यन् geschwächt zu sein, wie सत्ति aus सतन् u. aa. (S. 153), also eig. „Mann“ zu bod.) msc. (§. 708, 4) bezeichnet die alten Weisen, deren man sieben aufzählt; Dichter der Vedenhymnen.

सद्यि (Vb. सद्यि) fem. Schwerdt.

सद्यिमत् (vom vor. nach §. 562) adj. तो fem. mit Schwerdt versehn.

सद्य vd. (S. 170, Bem.) gross, schön (s. Sāma-V. Gl.) 290, 2.

४ IX Par. (wird im Specialth. स्या, स्यात् §. 805) gehen (vgl. ईर mit Präf. उद्).

एक (S. 160, क; wohl vom Pronomth. इ; §. 239; 431, Bem.; 443, Bem.; 560; 564, II; 570; 572; 580; 582; S. 224, चाकिन्; S. 230, क, 2; S. 230, त; S. 247, X; §. 653, IV; 656, 2; 682, II; 683, VI; vd. auch एकएक und selbst एकएक Rv. IV, 3, 26, 1; IV, 3, 10, 7) Num. का fem. (Declin. §. 778, 1, 2) einer, -e, -es; allein (एक-एक §. 127, 2, 40).

एकचारिन् (Tip. vom vor. und च० von Vb. च० §. 282) adj. रिपी fem. (zu einem gehend) treue Gattin.

एकत्व (Superlat. von एक §. 570; 683, V. VI; Declin. §. 778, I) मा fem. einer von mehr als zweien.

एकतर (Comparat. von एक §. 570; 683, V. VI) ता fem. einer von zweien.

एकतस् (von एक nach §. 572) adv. von einem 252, 90; von einer Seite 170, 2; 277, 380.

एकत्र (von एक nach §. 572) adv. in einem 231, 129.

एकत्वं (von एक nach §. 554) ntr. Einheit.

एकदा (von एक nach §. 572, IV) adv. zu einer Zeit, zugleich, einmal, einst.

एकदेश (Kmdh. ३२०) ein Ort, Theil 129, 19; 176, 96.

एकपञ्चाश m. n., fem. श्री Ordin. (§. 770) ein- undfunfzigste.

एकपृष्ठा (nach §. 554 aus ३पृष्ठा) ntr. Einheit und Besonderheit.

एकरात्र (Dvg. रात्रि für रात्रि nach §. 639) ntr. (§. 660) eine Nacht.

एकविंश m. n., fem. श्री Ordin. (§. 770) ein- undzwanzigste.

एकाकिन् (von एक S. 224 चाकिन्) adj. नी fem. alleinig, einsam.

एकग्र (Bhvr. एक ३ च० eins als Ziel habend) adj. ता fem. sehr aufmerksam, tief meditierend, in sich versenkt, ungestört, bekannt.

एकग्र msc. (gegen Gr., aber) 267, 260 (Kmdh. एक ३ च० einzige =) beste Corps = Garde 267, 258; 269, 288; 274, 341; in Bhvr. ausl. fem. मा 266, 248.

एकग्र म. n., fem. श्री Ord. (§. 770) eilfte.

एकान्त (Bhvr. एक ३ च०) adj. ता fem. allein, geheim 197, 10; übermässig.

एकपाद (Tip. एक ३ च०) msc. Weggang von einem = weniger ein (Tausend und Hundert) 141, 70.

एकीभाव (von Vb. मृ mit एक nach §. 242) msc. das Einswerden 217, 10.

एकैक (verdoppeltes एक §. 683, VI) का fem. immer einer, je einer, jeder, jeder einzelne.

एकैकशस् (vom vor. nach §. 578) adv. je einzeln.

एकोनवत्त m. n., श्री fem. Ord. (§. 770) neunundachtzigste.

एकोनविंश m. n., श्री fem. Ord. (§. 770) neunzehnte.

एकोनपञ्च m. n., श्री fem. Ord. (§. 770) neun- undfunfzigste.

ए १ Atm. (§. 789, V; es giebt auch) I Par. (d. h. der Unterschied in §. 789, I gilt dafür nicht) zittern (Caus. Aor. §. 844; §. 280).

— उद् Caus. (§. 267; S. 137).

एरु I Atm. (§. 789, V) schlecht sein, quälen; soll nur mit Präf. वि erscheinen.

एरु (§. 239, Bem. 1; vgl. S. 133, O, 2, b; §. 431, Bem.; 556, Bem.; 560; 572; 582; 607; 674, II; 683, VI) Pronomth. (zsgstzt aus एरु allem Ntr. des Pronomth. ए oder इरु und तद् auf jeden Fall = lat. istud; Declination §. 776, V. VI; über ए im Nomin. msc. एयस् §. 109) dieser, -se, -ses; bei dem Pron. der 1sten Ps. 2, 16; 19, 26; für die 1ste Ps. 33, 25.

एरुन्त (Bhvr. ऽचन्त) adj. ता fem. dieses als Ende habend 139, 49.

एरुदर्यम् (Tip. एरुद and Accus. von एरु) adv. desshalb 123, 22.

एरुदाम्य (एरुदाम्यन् + ऽ ved. nach §. 540; vergl. S. 240, §. 615; jenes Kmdh. एरुदऽचा०) adj. ता fem. in diesem Atman seiend (sein Princip habend) 216, 6.

एरुहि (von एरुद §. 572, III) adv. in dieser Zeit, sogleich.

एराकन् (von एरुद nach §. 556, Bem., vgl. S. 243, घन्, 2) adj. ते fem. dieses als Maass habend, so gross, so viel, solch.

एरु I Atm. (§. 789, V) wachsen, blühen (Präfixe auf ए चा behalten diese davor §. 86, Ausn. 8).

एरुद bildet unaccentuirte Casus von Pronom. इरुम् und एरुद (§. 776, V. VI; vgl. §. 30).

एरुस् (§. 165, नस् ?; §. 566, I) ntr. Sünde, Fehler, Tadel.

एलाय Vb. Parasm. (§. 235) wollüstig sein. एव (S. 170, ख, 2; S. 243, ख; besser Kuhn Ztschr. II, 235 एवा vd. als alten Instrum. von एव „gehend“, „Gang“) Indecl. (§. 786; 86, Ausn. 7; 127, 2, 11 u. Bem.) adv. so, grade so, auch, wahrlich.

एवंभूतकन् (nach §. 562 von एत Kmdh. des folgenden und भूत Ptcp. Pf. Pass. von भू oder एवम् und Ptcp. Pf. Act.) adj. ते fem. versehen mit eben so gewordenem = gleich 200, 19.

एवम् (vgl. एव, ebenfalls von एव „Gang“) Indecl. (§. 786) adverb. so, darum 23, 27; wahrlich; als vorderes Glied in Kmdh. (z. B. एवाम् „so gegangen“) 23, 23 in Bhvr. (एवंह्य fem. ते „sogestaltig“; एवंविध fem. ता solchartig) 79, 36; 92, 39; 276, 273.

एप् I Atm. (§. 789, V) sich bewegen, gehn (Caus. Aor. §. 844).

एषणा (von Vb. एष् nach §. 337) fem. Begierde 268, 281.

ऽएचिन् (एष्) adj. वियो fem. wünschend 26, 64; 73, 4.

ऐ

ऐकम्य (durch ऽ nach Anal. von §. 554 aus ऐकऽमति) ntr. Übereinstimmung 285, 475.

ऐकामरिक fem. को (nach §. 551 „durch ein einzeln stehendes Haus zum Diebstahl veranlasst“) Dieb.

ऐकाग्र्य (nach §. 554 aus एकाग्र) ntr. Versenkung in, tiefe Meditation.

ऐकाग्र (von एकाग्र) adj. zur Garde gehörig 266, 249.

ऐकाधिकर्य (nach §. 554 von एकाधिकर्य Kmdh. von ऐकऽचि०) n. Zustand des derselben Sphäre Angehörens 225, 68.

ऐक्य (von ऐक nach §. 554) ntr. Einheit (fem. को §. 443, vgl. 521, 459).

ऐच्छाक (von ऐच्छाक् nach S. 221, §. 592

und S. 222, च, 17) fem. की abstammend von Ikshvāku.

ऐरावण (von राखन् Nbf. von राखन् (Sv. Gl.) durch च, vergl. das folg.) msc. Indras Elephant.

ऐरावत (von राखन् s. Sv. Gl.) msc. Indras Elephant; ntr. Indras Bogen.

ऐश्वर्य (nach §. 554 von ईश्वर) ntr. Herrschaft; übermenschliche, göttliche Macht.

ऐहिक (von एह nach Anal. von §. 566, VI, vgl. प्रायुषिक) adj. (की fem?) hiesig, irdisch 179, 19; 203, 10.

ओ

ओकत् (Vb. उच्; §. 86, Ausn. 1) ntr. Haus, Zufluchtsort.

ओष् I Par. trocken werden, schmücken, stark sein, abwehren (Caus. Aor. ohne Augment ओचिषत् §. 844).

ओष (ob für वाष von वृष्, vergl. §. 55, Ausn. zu a, wo ebenfalls ऌ durch v zu o wird, ein Einfluss, der sich im Zend fast regelrecht geltend macht) msc. reissender Strom, Strom, Menge.

ओङ्कार (Tlp. ओम् s. क^०) msc. das Machen von ओम् (s. dieses) Gebet, Dankgebet 256, 134.

ओद्ग X Par. (eig. Denom. von ओत einer Nbf. des folgenden; bildet ओति und ओतापि §. 209) stark sein (Aor. §. 844).

ओतव् (S. 149; wohl von वृष्, vgl. उग्र; §. 225; 230; 533, XIII; 565, XII) ntr. Macht, Kraft, Glanz; in Zsstzung im Instrum. ओतसाऽ (§. 653, II).

ओढाय Vb. Denomin. Atm. (vom vor. §. 225; 229; 230) stark werden, sich wie ein Mächtiger betragen.

ओण् (phonet. Wandlung von षण्, aus ष nach der Vten Conj. Cl. षण् verstümmelt, S. 19; 47) I Par. (Aor. Caus. §. 844; S. 170, §. 421) wegnehmen.

ओदती (aus Vb. उद् mit Präf. आ s. Sv. Gl.) fem. Morgenröthe.

ओदन (Vb. उन् S. 146, §. 388; §. 537; 543; 551, XXIII) msc. ntr. (§. 710. 711) gekochter Reiss.

ओम् (§. 85; 134, 1; S. 166) Indecl. (§. 783; 786) Partikel der Beistimmung: ja; des Befehls, des Glücks; heilige Sylbe, womit alle Gebete und Schriften beginnen, als Ausdruck tiefster Meditation über und Devotion gegen das Heiligste, in welches durch mannigfache religiöse Speculation der tiefste Sinn gelogt ward; ओ als Zusammenfassung von वृ und उ soll Vishnu und Siva, न् Brahma bedeuten, die ganze Sylbe also die indische Dreieinigkeit.

ओम्यवत् (nach §. 562 von ओम्य und dieses von ओम्; letzteres von Vb. वृष् „Helfer“) adj. ती fem. schutzreich, hilfreich, angenehm 296, 7; 297, 20.

ओत्तिण्ड (vgl. उत्तिण्ड) X Par. herauswerfen.

ओल्ग (१) X Par. herauswerfen.

ओवधि (§. 566, I) fem. (§. 708 vd. Declin. §. 756) eine Jahrespflanze, welche nach ihrer Reife abstirbt.

ओवधित (Tlp. vom vorigen und ण् nach §. 320) adj. ता fem. aus einer Pflanze erzeugt 171, 14.

ओषधिपति (Tlp. ओषधि, vgl. उमाप^०) msc. Herr der Pflanzen, Bezeichnung des Mondes und Arztes 238, 36.

श्री (wohl aus श्रवस्व zsggezogen S. 135; Vb. स्वर) msc. Lippe, insbesondere die

obere (§. 565, VI); in Bhvr. auslau- tend fem. हा oder ही (§. 693).

श्री

श्रीमि msc. N. ppr. Sohn des Uttama (nach §. 430), einer der sieben Manu 140, 62 vgl. Vishnu Pur. S. 261 Wils. श्रीमानिक (von उपात Wunder, Phänomen nach §. 545) adj. fem. की wunderbar, Unglück bedeutend 37, 26.

श्रीमुख (nach §. 554 von उमुख) ntr. Angst, Verwirrung, Bedauern, Leidenschaft 269, 282; 276, 373.

श्रीदक (von उदक) adj. (की fem.?) in Was- ser geboren 138, 54, vgl. Mānavadh. VI, 12.

श्रीदार्य (nach §. 554 von उदार) ntr. Frei- gebigkeit.

श्रीदासीन्य (nach §. 554 von उदासीन eig. Ptcp. Pr. von श्राप् mit Präf. उद् „Frem- der“, gleichgültige Person, die weder Freund noch Feind) ntr. Zustand ei- nes Fremden, gleichgültig seienden, Fremdheit, Gleichgültigkeit, Indiffe- renz gegen.

श्रीपथिक (von उपाय mit Verkürzung des पा §. 566, VI) adj. की fem. als Hilfs- mittel dienend, passend, recht 18, 37.

श्रीरा (§. 435; 439) adj. की fem. Bewoh- ner von Uraçā 263, 216.

श्रीरा (von श्रीरा §. 435; उरा §. 515; उरा §. 539, VIII) adj. की fem. von Orasā stammend; Einwohner von Urasā; leiblich, eigen, ein mit einer Frau aus derselben Kaste gezeugtes Kind.

श्रीरव msc. Feuer unter dem Meere (wel- ches nach einer Sage von dem Wei- sen Urva ausging); adj. f. की von Urva stammend; ihm eigenthümlich (§. 442; 521, vgl. 459).

श्रीरिज msc. की fem. von Uçij stammend 297, 11; msc. = उरिज् (§. 566, I).

श्रीशीर् m. n. Bett; der als Wedel die- nende Kuhschweif.

श्रीध (von श्रीधि §. 566, I) ntr. Heilmittel.

श्रीधि (ich kenne keine Regel, wonach es gebildet wäre, aber Text, Schol. und Gaṇa दासीभार् §. 644, VI haben es) = तृपायोनित् „Glanz der Pflanzen“ nach den Sch. 172, 24.

क

क 1. Buchstabe ka 234, 165; 2. Pro- nomth., vergl. किन्; 3. Namen des Brahman (eig. Pronomen Interroga- tivum „der Wer“, aber nominal fle- ctirt; daher die Nbform कि nach S. 221, §. 592 in Bed. von §. 564 क्व fem. की bildet).

Glossar.

कस् (oder कस् कश्) II Atm. (§. 789, V) gehn, befehlen, vernichten.

कक् I Atm. (§. 789, V) wanken, stolz sein.

ककुत्स्थ (Ttp. ककुत्स्थ eig. auf dem Bu- ckel des Stiers stehend, vgl. Vishnu Pur. Wils. 361) msc. N. ppr. (§. 430) einer der Voreltern des Rāma (Lass.

Ind. Alt. I Bige IV; Wils. Vishn. Pur. 384, p. 16).

ककुद् fem. oder ककुद् m. n. (S. 133, §. 365; §. 670) der Buckel auf der Schulter des indischen Ochsen; Bergspitze.

ककुद्म (wohl für ककुद् + दु०, vgl. §. 21, Bem.) msc. N. ppr. 118, 21; 119, 18.

ककुम् (S. 133, §. 365; §. 427) fem. (wohl eigentlich: der sich zu krümmen (कुम् GWL II, 322) scheinende Horizont) Wellgegend 257, 139.

कक्क oder कक्क I Par. lachen (vgl. auch कक्क und GWL II, 133).

कक्क (S. 172, v. GWL II, 24; §. 225; 563, IV) msc. Armhöhle, 98, 8; 12; 99, 22; (Arm) Seite; Sünde; m. f. ॐ Maur; in Bhvr. auslaut. fem. कक्क 87, 15.

कक्काय Denom. (vom vor.) Atmanep. (S. 225, 5) „sündigen“ (?).

कक्कान् (aus कक्का durch यन् S. 239, vgl. Sāma-V. Gl. und Sch.-Rv. I, 195) msc. N. ppr. eines Vedendichters 297, 11.

कक्क I Par. lachen (vergl. कक्क); Aor. und Causale ohne, Aor. Pass., Absol. auf यम् arbitrar mit Vriddhi (§. 202; 849, 2, Ausn.; 881, 4; 916).

कक्क I Par. gehn, thun, bedecken (?) Aor. und Causale ohne, Aor. Pass., Absol. auf यम् arbitrar mit Vriddhi (§. 202; 849, 2, Ausn.; 881, 4; 916).

कक्क I Atm. (§. 789, V) gehn.

कक्क msc. Reiher 26, 24 (vgl. Sv. Gl.).

कक्कपा (vom Intensiv von कक्क §. 169) ntr. ein Armband, Leibband (weil sie mit Glöckchen verziert waren, vgl. fem.) fem. ही Glöckchen.

कक्कपत्र (eig. Bhvr. स पत्र „Reiherfedern habend“, aber mit individueller Bed.) msc. Pfeil.

कक्कपत्रिन् (nach §. 563 von ॐ als Ttp.)

adj. (mit Reiherfedern versehen ==) msc. Pfeil (vgl. das vor.) 28, 20.

कक्क I Atm. (§. 789, V) binden, glänzen; I Par. tönen.

कक्क (ob von कक्क कक्क? Haar als eine der augenfälligsten durch Glanz sich auszeichnenden Schönheiten, oder das zu bindende) msc. Haar.

कक्कित् (aus कक्क, altem ntr. des Prāmth. क und चित्) Indecl. (§. 783) Fragwort, freundlich wünschend (§. 127, 2, 2).

कक्क msc. fem. इत् Saum eines Gewandes; msc. (Saum des Landes) Küste; msc. fem. ntr. (?) Küstenland (= vom Wasser leicht überschwemmtes Sumpfland).

कक्कप (vom vor. u. Vb. पा in Küstenland trinkend = lebend) msc. Schildkröte; ले fem. eine weibliche oder kleine Schildkröte.

कक्क (?) s. West.) I Par. verwirrt sein.

कक्क I Atm. (§. 789, V) glänzen, binden. कक्क (vom vor.) msc. Schlangenhaut, Panzer (S. 225 इत्).

कक्कित् (vom vor. nach §. 563 eig. „gepanzert“) msc. Diener im Serail.

1. कक्क I Par. gehn (Ptcp. Pf. Pass. कक्क und कक्कित? §. 896, 2).

2. कक्क I Par. regnen, umhüllen. Aor. und Caus. ohne, Aor. Pass., Absol. auf यम् arbitrar mit Vriddhi (ist §. 202 vergessen; 849, 2; 881, 4; 916).

— व Caus. s. प्रकटि.

कट msc. ही (§. 691) Hüfte.

कटक (S. 143, §. 385) msc. ntr. (§. 711) Heer 263, 218.

कटाक्ष (Ttp. (?) कट स क्षति nach §. 624) msc. ein (Seitenblick) Liebesblick.

कटाक्षविशिख (Kmdh. vom vorigen स वि० §. 656, III, Bem.) msc. pfeilgleicher

Liebesblick (mit Identität der verglichenen Gegenstände) 165, 76.

कटो s. कट.

कटु (S. 157, §. 397) adj. fem. टु und टो (§. 703) stechend, heiss; msc. schlechte Handlung.

कटू I Par. elend leben.

कठिन (S. 154 टन) adj. ना fem. hart (S. 231, क, 11).

कठोर (S. 160) adj. टा fem. hart, fest, rauh 129, 20.

कट्ट I Par. (nach einem Gramm. im Aor. u. Caus. ohne, Aor. Pass. u. Absol. auf अच्चु) arbiträr mit Vridhī sich freuen; VI Par. essen; X Par. spalten.

कट्ट (S. 79, 2, Bem.) I Par. rauh sein.

कण I Par. tönen, seufzen (Aor. Caus. §. 844, B); gehn (in letzterer Bed. Caus. कण §. 202; Aor. अचकणात् §. 844; Aor. Pass. अकणि od. अकणि §. 681, 4; vgl. 916). — X Par. die Augen zuzwinken.

कण msc. Funke 129, 22; 24.

कण्ट I Par. gehn.

कण्टक (vgl. कटु) msc. ntr. (§. 711) Dorn, Feind, Fehler, Sünde 245, 2; das Aufstarren der Haare am Körper (Zeichen der Freude; S. 225 टन).

कण्टकित (vom vor. S. 225 टन) adj. ता fem. vor Freude die Haare am Körper aufstarrend habend 245, 2.

कण्ट I Alm. (§. 789, V) X Par. kömmt nur mit Präf. ऊद् vor (und ist Denom. von उत्कण्ट nach Anal. von §. 212 und 213): sich sehnen.

कण्ठ (S. 160 ठ) msc. ntr. fem. (§. 708) हा oder हो Kehle, Hals; in Zsstz abhängig auslautend fem. हा oder हो (§. 693).

कण्ठगत (Ttp. ऽत० Ptcp. Pf. Pass. von गम्; §. 653, 1) ता fem. bis zur Kehle kommend (entflichen wollend) 123, 19.

कण्ठत (Ttp. ०ठ ऽत०) msc. ntr. Rand des Halses 245, 1.

कण्ड I Alm. (§. 789, V) sich freuen. — X Par. spalten, schützen (vgl. कट्ट).

कण्डलि (vom folgenden nach §. 363, 3 durch लि) fem. das Jücken, der Kitzel, Geilheit 268, 281.

कण्डूय Vb. Par. (§. 235) schaben, jücken.

कण्व (S. 170 व) msc. N. ppr. eines Rischī, Vedendichters; im Superl.: am meisten Kanva seiend (S. 234; Sch. sehr weise) 287, 4; vgl. कण्व्य. — ntr. (§. 710) Sünde (§. 225).

कण्वाय Denom. (vom vor.) Alm. (§. 225, 5) sich versündigen.

कनम कनर् s. किम्.

कनि (von किम् §. 556, Bem.) gen. comm. Plur. (Declin. §. 780, II) „wie viel“ interrogativ.

कनिष्य (vom vor. durch य S. 238 und ञ; §. 557; 656, II) adj. fem. ञा (Declin. §. 778, III) wie viele, einige 192, 19; 195, 21; 201, 12.

कनिष्यद् (Kmdh. vom vor. u. अहन् §. 639) msc. irgend ein Tag; im Genit. eines Tages 52, 19.

कन्थ I Alm. (§. 789, V) sich rühmen; 24, 39; 89, 8.

— लि gld. (§. 296).

कन्त्र X Par. Thema कन्त्रि कन्त्रायि (§. 209; Aor. §. 843; 844) lösen.

कथ् X Par. bildet als Thema कथि (§. 208) oder कथायि (§. 209), Aor. अचकथत् od. अचीकथत् (S. 385, n. 2) sprechen, auseinandersetzen, erzählen.

कथन (vom vor.) ntr. das Sagen, Erzählen.

कथम् (vom Pronomth. किम् §. 572, IV) adv. wie; mit folg. अयि „wie auch immer“, mit Mühe 97, 16; auch nur ein wenig 100, 14; mit folg. अयि न fast 121, 8; 127, 21; mit folgend. चन irgend wie

38, 10; 41, 4; चित् auf irgend eine Weise 19, 4; einigermaassen (nach und nach), mit Mühe 108, 9; 256, 133; 272, 318; 280, 415; als ein Wort vor secundärem Suffix (§. 566, VI); mit folg. चिन्त (= चिद् + न् + इ) „wie irgend nicht“ = „auf alle Weise, stets“ 129, 4. कर्तृकम् mit folg. चपि, „mit grösster Mühe“ 187, 11; 197, 3 beidemal als nähere Bestimmung von „gehen“, wohl „schwankenden Schritts“.

कथा 1) (Vb. कथ् §. 333, a; §. 539) fem. Erzählung. — 2) ved. (von Pronth. किम् §. 572, IV) adv. wie, warum.

कद् S. कु.

कद् oder कन्द I Atm. (§. 789, V, vgl. jedoch 2. कद्) besorgt sein (vergl. *ked-vó* „einer, für den man besorgt ist“, *ked-og* Sorgfalt); Caus. कदि (§. 202) Aor. Pass. सकदि od. सकादि, सकन्दि od. सकन्दि (§. 881, 4; vgl. 916).

कदम्ब (S. 148 कदम्ब?) msc. Name von dreierlei Pflanzen: *Nauclea Cadamba*; *Sinapis dichotoma*; *Andropogon ser-ratum*. — ntr. Menge.

कदम्बक (vom vor.) ntr. Menge 170, 9.

कदर्थि Denomin. (von कद् aus कद् (S. 247, XI) und कर्ष) Par. verachten, quälen 164, 75; 200, 15.

कदल (wohl eig. Bhvr. von क (Pronomth.) und दल eig. „welche (= grosse) Blätter habend“) msc. fem. लो (§. 691) Platane (*musa sapientum*); fem. लो eine Art Antelope, deren Haut als Sitz dient.

कदा (von Pronomth. क §. 572, III; S. 236 द्वा) adv. zu welcher Zeit; mit folg. क्त्वा wann irgend, mit न niemals nicht = nie 81, 7; mit folgend. चिद् einstmals 70, 50, irgend einmal 152, 5; und zu-

gleich न niemals nicht = nie 39, 18; 43, 21; 126, 4.

कन् I Par. leuchten, lieben, gehn. Ptcp. Pf. Pass. कान्त (§. 896, 2, vgl. §. 154, 2, 4) 149, 28; 30; 273, 31.

कनक ntr. Gold.

कनकमय (vom vor.) adj. दो fem. golden 174, 39.

कनिष्ठ (Superl. zu कल्प und युक्त् S. 228 ईयस्) fem. का (§. 689) wenigste, jüngste (§. 432).

कनीयस् (Compar. zu कल्प und युक्त् S. 228 ईयस्) fem. लो weniger, jünger.

कन्या fem. ein Lumpen, geflicktes Zeug (Bündel) 100, 5; 7; Mauer (§. 496; 492, vgl. 517); wann in Zsstzg ausl. ntr. (§. 640, vgl. 651, I).

कन्याधारिन् (Tip. vom vor. u. धा⁰, letztes von Vb. धृ), adj. रिपो fem. geflickte Kleider tragend.

कन्द 1. s. वेद्; 2. I Par. rufen, klagen (augenscheinlich mit कद् bei कद् bedeutungsverwand; es gilt aber §. 789, I nicht).

कन्दर् (§. 477; eher कम् (vom Pronomth. किम् altes Ntr. aus क) u. Vb. द्वा „welche Spalten habend“ = sehr zerklüftet) msc. ntr. fem. रो (§. 708; AK.; §. 691) Grotte.

कन्दर्प (wohl wie das vor. von कम् + दर्प eig. „welchen Übermuth habend“) msc. der Gott der Liebe.

कन्दु (S. 156. §. 397) msc. ein eiserner Kochtopf.

कन्दुक (von Vb. कद्?) msc. ein Holz- od. Federball zum Spielen.

(कन्य (S. 168, v, 2)) fem. का (§. 689) Mädchen (§. 432).

(कन्यक) fem. का (S. 230, क, 2) ein Mädchen.

कप् (? neben कप् angeführt) I Atm. (§. 789,

V) bemitleiden, gehn (West. s. कप्).
Caus. कपि (§. 202, vgl. 881, 4; 916).

कपट msc. ntr. (§. 640) Betrug.

कपर्द (Ttp. von क Pronomth. u. पर्द „Haarmenge“) msc. Siva's Haarflechte (wahrscheinlich wie eine Kaurimuschel gewunden, Roth, zur Lill. 120).

कपर्दिन् (nach §. 563 vom vor.) msc. Siva.
कपाल (S. 151 काल? von कप् in der Bed. von कप् GWL. II, 222; 224) msc. ntr. die eine Hälfte eines Wasserkrugs; msc. und लो fem. Topf (vgl. folg. und Bhrtñ. III, 24) Hirnschädel.

कपालपाणि (Bhvr. ३००) adj. mit einem Topfe in der Hand um das erbettelte Essen darin zu empfangen (vergl. Bhrtñ. I, 64; III, 24) 168, 93; 194, 1.

कपि (§. 153, §. 394) msc. (§. 708, 4) und fem. od. fem. लो (§. 703) Affe (§. 554, V; 558, VII; 563, V; IX; S. 239 कप्) N. ppr. (§. 443, 2; §. 521, vgl. 459).

कपोल (S. 169 wie कपाल wos.) m. Wange.

कपोलकाय (Ttp. ३०० von Vb. कप्) msc. Wangenschläger (der Elephanten), Bezeichnung eines Baumzweigs 172, 26 (Sch.).

कब् oder कक् I Atm. (§. 789, V) färben, loben; Caus. Aor. कक्काकम् (§. 844, 3).

कम् (altes Ntr. Sing. des Pronomth. क nur bewahrt als) Partikel (§. 783; 786; S. 11 n. 2) wohl (= कप्, vgl. Sv. Gl.) 293, 2 (§. 564, IX).

कम् Atm. (§. 789, V) bildet das Specialthema nothwendig, das generelle arbiträr nach der Xten कप्ति (§. 795, VI; 202; Pf. 836, Bem.; Aor. §. 858 und 845, II कक्कमन oder कक्कोकमन; Prec. u. s. w. §. 865; Fut. I 869; 870; 871; 874; 879; 883; Ptc. Pf. Pass. कान्त कप्ति §. 896, 2; S. 417, n. 8, vgl. 914, I; IV; 915, II; Desid. किकप्ति od. किकप्ति;

§. 29, 6; 104, A; 275) lieben, wünschen, wollen; episch Parasm. (schwerlich Caus.) 75, 28. कान्त geliebt (§. 667; §. 708, 4).

कमठ (S. 144) msc. Schildkröte; msc. ntr. ein Wassergefäß aus einem Kürbis, Kürbisflasche.

कमठपति (Ttp. vom vor. und तठ) msc. König der Schildkröten (Instr. तिना §. 725, III).

क्रमण्डलु msc. ntr. (§. 640; 711) Krug (§. 554, II; 704).

कमल msc. ntr. (§. 711) Lotus (Nelumbium speciosum oder Nymphaea nelumbo; §. 460; 563, IV; 656, III; in Zsstzg ausl. wann fem. ला oder लो §. 693) in Bhvr. Zsetzung ३कमल 109, 7.

कमलक N. ppr. einer Stadt 264, 232.

कमलवर्धन (eig. Ttp. ०ल ३०० letzteres von Vb. कृ) N. ppr. 283, 446.

कम्बु (§. 154, 2, 2, vgl. 175, 2; S. 131, O; 1; S. 161, §. 402 u. s. w.) I Atm. (§. 789, V) zittern. Caus. erschüttern.

— कन् (eig. (nach) mit (einem) zittern) bemitleiden.

— का Caus. erschüttern, schütteln 148, 22; bewegen 150, 32.

— क्ति sich bewegen 77, 11.

कम्बु (vom vor.) msc. das Zittern, Bewegung 275, 363.

कम्बुन (§. 294) adj. ना fem. zitternd; N. ppr. eines Landes 283, 446.

कम्बु I Par. gehn.

कम्बल (S. 148 कल) msc. (§. 710) Gewand 259, 170; Obergewand 284, 460 (§. 86, Ausn.). ntr. Wasser (§. 543).

कम्बु adj. fem. कृ (§. 704) gefleckt, bunt; sbst. msc. ntr. Muschel.

कम्बुयीव (eig. Bhvr. ३००) einen einer Muschel ähnlichen Nacken habend,

- was als Glück bedeutend angesehen ward) msc. N. ppr. einer Schildkröte 125, 2.
- कर (Vb. क §. 280; 327; S. 139, w, 12) m. Hand, Rüssel, Sonnenstrahl, Mondstrahl, Strahl und Hand 235, 6.
- कर adj. स्त्री fem. machend (§. 277) 148, 21; 154, 17; bewirkend 207, 12; — fem. रा in कर (S. 276).
- करकिञ्चलव (Kmdh. करि० nach §. 656, III, s. किञ्च०) msc. ntr. zweiggleiche Hand 149, 29; 191, 17.
- करण (Vb. कृ) ntr. das Thun, Werkzeug zum Thun, Handeln; Werkzeug, Instrument; Sinnesorgan; Veranlassung, Grund.
- करण्ड (S. 144 कण्ड) msc. (§. 708, 4) geflochtener Korb, Bienenkorb, (Geflecht?) 105, 1.
- करतसु (von कर nach §. 575) adv. aus der Hand 241, 73.
- करन्वयकपोलान्त्व (Acc. n. als) adv. (§. 783; eig. von Bhvr. Zestz. ओत् करपोलान्त्व; das hintere Glied Ttp. ओत् करन्वय; das vordere ebenfalls Ttp. करन्वय; letzteres Ptcp. Pf. Pass. von Vb. कृ IV mit Präf. नि) das Ende der Wange auf die Hand gestützt 276, 370.
- करम्बक msc. Kuchen 246, 16.
- करसाह (Ttp. कर०) msc. Erschöpfung (Schwäche) der Hand.
- कराल adj. स्त्री fem. (wohl von कर durch ल mit Dehnung nach Analogie von §. 563, IV eigentl. „langhändig“ =) mächtig, furchtbar.
- करिन् (von कर „Rüssel“ nach §. 563) msc. Elephant.
- करीर (S. 155, ईर; §. 465; 526) msc. eine in Wüsten wachsende (blätterlose) Pflanze (Capparis aphylla Rox.) 167, 89.
- करुण (S. 157, उने, 1, 2) msc. fem. वा Mitleid (§. 563, IV; 664; §. 225); adv. वा klüglich 240, 67 (Sch.); 8, 23; 75, 25; 133, 12.
- करुणाय Vb. Denom. (vom vor. §. 225) Atm. (ep. auch Par. West.) Mitleid fühlen.
- करेणु (S. 159?) msc. fem. (§. 708, 4) Elephant.
- करेणुक fem. का (vom vor. nach §. 559) kleiner Elephant 108, 4.
- करोट ntr. und fem. टा od. ट्री Schädelknochen, Schädel; in करोटिक in Zusammensetzung auslautend 280, 417 (Troyer: exécutant, ob „klug, geschickt“).
- कर्कटक ntr. Krebs.
- कर्कटकरावु (Kmdh. mit Ellipse (§. 656, V) vom vor. und ट०) msc. ein Seil, mit dessen Hilfe man, wie ein Krebs, auch rückwärts klettern kann.
- कर्कट्यु msc. fem. यू (§. 712; vgl. S. 158, उ, 2; §. 86, Ausn.; §. 465; 466; 526, a) ein Baum (Zizyphus jujuba); msc. N. ppr. 296, 6.
- कर्कश adj. स्त्री fem. hart, grausam.
- कर्कश I Par. quälen.
- कर्ण X Par. Thema कर्ण oder कर्णाणि (§. 209; vgl. 843) spalten.
- वा hören.
- — सवा hören 126, 8; 127, 22.
- कर्ण (S. 165, न; Vb. कृ verletzen, eigentl. auseinanderwerfen = spalten, vergl. कर्ण) msc. Ohr (eig. Spalt; §. 276; 104, A; in Zsetzung ausl. fem. णी §. 690, वा oder णी §. 693); N. ppr. (§. 430; 434; 469; 470). [vgl. noch §. 506 und Bem.; 563, V; 565, VI; S. 246, IV; 677.]
- कर्णपत्र (s. पत्र) msc. schönes Ohr.
- (कर्णक (§. 506; S. 225 टन)) fem. र्णिका (S. 230) Ohrring.

कर्णिकार msc. eine Pflanze (Pterospermum acerifolium od. Pentapetes acerifolia; Webern corymbosa Roxb.); ntr. deren Blüthe (§. 531).

कर्णिव (von कर्णिन् ऽर्त्त० anomal?) msc. ein bedeckter Wagen, oder Tragsessel für Frauen.

कर्णिलु N. ppr. eines Verfassers einer Anweisung zur Kunst zu stehlen 185, 16.

कर्णोपकर्णिका (weiss ich mit keiner Regel zu deuten; es scheint mir कर्णोप० zunächst zu bessern zu sein, so dass das Thema nach §. 504 formirt wäre; allein dieses कर्णोपकर्णिक hat im fem. की und dann wäre im Text कर्णिका zu schreiben) eine die immer in den Ohren liegt, Ohrenbläserin 102, 6.

कर्त्तृ X (§. 209, vergl. 843; 844) Par. lösen.

कर्त्तृकाम (Ttp. कर्त्तृन् ऽक० §. 622, VI; §. 275) adj. मा fem. zu thun wünschend.

कर्त्तृ (§. 277 Vb. कृ) msc. ntr. fem. हो thnend; msc. 110, 2; ein die religiösen Vorschriften vollziehender, gute Werke verrichtender 143, 97; in Zusatzg (gegen §. 653, VII, Ausn.) 115, 17; 51, 6.

कर्त्तृ = कर्त्तृ.

कर्द I Par. einen obscönen Ton von sich geben.

कर्पूर (S. 159 इ) msc. ntr. Kampfer (§. 431; 460; 472).

कर्पूरक्षपट (vom vor. §. 460) msc. Kampferfeld 169, 98.

कर्त्तृ I Par. gehn.

कर्म्मकृत् (Ttp. कर्म्मन् ऽकृत् letztes (§. 319) von कृ S. 131) adj. gearbeitet habend, Arbeiter 252, 90; 282, 440.

कर्म्मन् (Ttp. कर्म्मन् ऽन् §. 320) adj. हा fem. aus Handlungen entsprungen; msc.

(Wils.) aber ntr. 84, 32: Bezeichnung des 4ten oder schlechten Weltalters, des Kaliyuga.

कर्म्मन् (S. 223 इत्) adj. हा fem. sorglich vollendend, eifrig 247, 24.

कर्म्मन् (nach §. 575 von कर्म्मन्) adv. den Werken gemäss 186, 8.

कर्म्मन् (S. 167 मृत्; §. 536; 551, XV; XXIII; 563; 592 (S. 221); S. 223 इत्) msc. ntr. (§. 711, 3) Handlung, Werk (Sache) 260, 185; religiöso Handlung.

कर्म्मनाश (Ttp. कर्म्मन् ऽनाश letztes von Vb. नष्ट् religiöso Werke vernichtend) fem. N. ppr. eines Flusses (Lassen Ind. Alt. I, 130).

कर्म्मभूमि (Ttp. कर्म्मन् ऽभूमि) fem. Erde der religiösen Werke (wo man religiöse Handlungen verrichten soll) 169, 98.

कर्म्मस्थान (Ttp. कर्म्मन् ऽस्थान) ntr. Ort der Handlungen, Geschäfte, Administrationsgebäude 259, 166.

कर्म्मत्वन् (Bhvr. कर्म्मन् ऽत्वा) adj. (§. 699) religiöso Handlungen als ihr Wesen habend, heilig, Beisatz einer Götterclassen 137, 22; 139, 53.

कर्त्तृ I Par. stolz sein (S. 419; n. 2).

कर्त्तृ (von Vb. कृत् nach §. 553) adj. मा fem. schleppend, bewältigend (in Zusammensetzung) 7, 11.

कर्त्तृ (Pronominth. क्त्वि §. 572, III) adv. wann; mit folg. च्चि einstmals, bisweilen.

1. कल् I Atm. tönen, zählen.

2. कल् X Par. gehn, zählen, überlegen, denken, schätzen कल्ति (§. 208; 209; 843; 844); कल्ति (§. 656, IV) bekannt 240, 59.

— हा (vgl. 3. कल्) befestigen 241, 72; werfen 239, 54.

— प्रवृत्त vorwerfen, anklagen, verurtheilen 185, 10.

3. कल् (vgl. क्) X Par. कालि werfen.

कल (von क् in Bed. zerwerfen = brechen) adj. ला f. weich (gebrochen vom Ton), lieblich 149, 29; 241, 74; 242, 83; undeutlich und lieblich, summend 239, 54; sbst. msc. ein leiser, lieblicher Ton, Summen, Zirpen.

कलकल (das vor. verdoppelt) msc. verwirrtes Geräusch, Summen, Lärm 185, 23.

कलकू msc. Fleck (S. 225 इत).

कलत्र (S. 164, §. 410?) ntr. (§. 709) Hüfte und Lenden, Frau.

कलत्रवत् (vom vor. §. 562) adj. तो fem. mit Frau versehen, mit einer Frau 281, 427.

कलत्रवत् (Bhvr. इत्) adj. lieblich redend, singend 148, 21.

कलत्र msc. ntr. तो fem. ein irdenes (wohl bauchiges) Wassergefäß; in Kmdh. (nach Anal. von §. 656, III) 109, 6.

कलह msc. ntr. (§. 640; 277; 643; 653, II; §. 225) Streit, Kampf.

कलहन्त (eig. Kmdh. mit Ellipse (§. 656, V) इत्) msc. Kriechente, Gänserich.

कलहाय Vb. Denom. (von कलह) Atm. (§. 225) streiten, kämpfen.

कला (vgl. कल) fem. Theil (Bruch), १'s Theil der Mondscheibe; eine Zeittheilung von etwa 8 Sekunden, Handwerk, Kunst 180, 7, Betrug, Zins, Mondtheil und Zins 237, 32.

कलाप (Tip. क् Pronomth. und लाप von लप् eig. wie tönend) msc. eine Glückchenschnur, als Gürtel der Frauen.

कलापक (vom vor. nach §. 559) msc. kleine Glückchenschnur 239, 45.

कलि m. Streit, Zwietracht, das vierte, od. schlechte Weltalter; N. ppr. 297, 15.

कलि Vb. Denom. (vom vorigen) Par.

(§. 213, Bem.; 224, Bem. Aor. §. 844, 2)

Streit u. s. w. nehmen.

कलिका fem. Knospe 147, 17.

कलुष (S. 158, vgl. काल) adj. वा fem. schmutzig; sbst. ntr. Sünde.

कलेवृ ntr. Körper.

कलक (S. 160 क?) msc. ntr. (§. 711) Niederschlag von Öl und anderm 199, 13; Schmutz, Sünde, Trug.

कल्प (Vb. कृप् S. 140, §. 379; §. 485; §. 104, A) msc. Angemessenheit, religiöse Vorschrift, Entschluss, ein Tag und eine Nacht des Brahma als Dauer der Welt; Vernichtung der Welt; Namen eines alle Wünsche gewährenden Baumes in Indra's Paradies; in Zsstz. ausl. adj. वा fem. ähnlich jedoch untergeordnet, geringer (vgl. S. 232 कल्प §. 127, 2, 1).

कल्पद्रुम (Kmdh. vom vor. und इत्) msc. Kalpa-Baum (s. das vor.) 184, 5; 188, 21.

कल्पलता (Kmdh. ओप इत्) fem. ein dem Kalpabaum ähnlicher Strauch 158, 38.

कल्पविधि (Kmdh. ओप इत् §. 656, III) msc. eine einer religiösen Vorschrift gleiche Bestimmung 189, 17.

कल्पान्त (Tip. ओप इत्) msc. Ende einer Weltdauer.

कल्पय adj. वा fem. schmutzig; sbst. ntr. Sünde.

कल्प (s. कल्याण) ntr. Anbruch des Tages कल्पकल्प (§. 683) im Accus. „jeden Morgen“ 37, 31. — ntr. fem. वा spirituosos Getränk.

कल्पपाल (Tip. vom vor. und इत्) msc. Destillateur.

कल्याण (wohl von *कला altem Instrum. von कल्प durch न S. 238 कल्प steht für कर्त्त = καὶρὸν von कृ eig. „zu thuend“ (nach Analogie von वद. इत् §. 906).

dann „die Zeit in der man etwas thun muss, in der zu thun, Glück bring!“ vergl. §. 901) adj. fem. पा oder पो (§. 693) glücklich, gut, recht (§. 554, III; 432; 667).

काल् I Atm. (§. 789, V) einen undeutlichen Ton von sich geben (vgl. कल), schweigen.

कल्लट N. ppr. eines Philosophen 250, 66.

कल्लण N. ppr. des Verfassers der Rājataranginī 245 ff.

कक् s. कक्.

कक्च (S. 143 ?) msc. ntr. (§. 711) Panzer, Rüstung.

कक्च (S. 148) sbst. msc. ntr. und fem. णी (§. 691) Haarflechte, Haarzopf.

कक्चभूत् (Tip. vom vor. und भूत् in समोक्तो adj. aus Finsterniss bestehende Flechten tragend 237, 28.

कक्चल ntr. ein Mundvoll, Bissen.

कक्चि (Vb. कु S. 153, §. 394; §. 226, 4; 554; 566, XII) msc. (§. 708) Dichter; N. ppr. (§. 434); adj. fem. वि od. वो gelebt, weise.

कक्चिता (nach §. 556 vom vorigen) fem. Diebstunst, Dichtung 94, 10.

कक्चिक्च (nach §. 554 vom vor.) ntr. Weisheit (?) 196, 5.

कक्चिक्चर् (Kmdh. §. 656, II) msc. Dichterkönig 155, 21.

कक्चि (Vb. कु) ntr. (§. 708) Opfer für die Manen (§. 285; vd. §. 566, XII).

कक्चि Vb. Denom. vd. (von कक्चि §. 226, 4) Par. dichten.

कक्चि (§. 35) I Par. tönen, gehn (Intens. §. 169, 3) vgl. 1. कक्चि.

— वि auseinander gehn (von Blumen), aufblühen 164, 71; Caus. aufblühen machen कक्चिक्चि 162, 65.

कक्चिक्चि adj. (Tip. कक्चि welches vd. „Was- ser“ bedeuten soll und क्चि (nach S. 131, Glossar.

Z. 1 v. u.) von Vb. क्चि „erregen“ sehr zweifelhaft; कक्चि heisst „Peitsche“, daher vielleicht eher „peitschen-schwingend“, als Bez. eines Wagen-kämpfers) 297, 14.

कक्चल (S. 167 wo कक्चल zu corrigiren ntr. (Wils. hat msc.) Ohnmacht.

कक्चि msc. N. ppr. eines Weisen.

कक्चि I Par. schlagen, tödten (wohl eig. „zusammenziehen“, vgl. कक्चिक्चि कक्चि; dialekt. Nbform von कक्चि ?); Ptcp. Pf. Pass. कक्चिक्चि und कक्चि (§. 896, 2 s. bes.) Absol. कक्चिक्चि (§. 912, 4).

— वि (§. 296).

कक्चिक्चि (vom vor.) ntr. das Reiben 175, 47 (Sch.); adj. पा fem. unreif, eig. sauer? (s. कक्चि).

कक्चिक्चि (s. कक्चि) adj. पा fem. zusammenziehend (den Mund); gelbbraun (gelbes Gewand) 77, 9; sbst. msc. ntr. zusammenziehender, scharfer, Geschmack 217, 22; 218, 1.

कक्चि (eig. Ptcp. Pf. Pass. §. 896, 2) टा fem. schwer (eig. zusammenziehend, sauer?), undurchdringlich 155, 22; gefährlich 75, 23; sbst. ntr. Leid (§. 225), Übel.

कक्चिक्चि Vb. Denom. (vom vor. §. 225) Atm. körperliches Leid über sich ziehn.

1. कक्चि oder कक्चि (§. 256) I Par. gehn (Intens. §. 169, 3).

— निर Caus. vertreiben 236, 10.

— वि auseinander gehn, sich weit öffnen, aufblähen, aufblühen 136, 14, 239, 47; 241, 71; 242, 82 (vd. Ptcp. Pf. Pass. §. 896, 9).

2. कक्चि oder कक्चि oder कक्चि II Atm. (§. 789, V) gehn, befehlen, vernichten.

कक्चिक्चि fem. Moschus.

का s. कु.

कांस् s. कांस्.

कांस्य ntr. ein musikalisches Instrument, bestehend aus einer Metallplatte, die mit einem Stab angeschlagen wird.
 काक (S. 160, क; §. 436; 638) m. Krähe.
 काकलि (von का und कल) oder लो fem. ein leiser und angenehmer Ton, wie Zirpen u. s. w.; ein Instrument mit diesem Ton um dadurch zu erproben ob jemand fest schläft 186, 10.
 काकुत्स्थ (von ककुत्स्थ Patron. §. 430) msc. Nachkomme des Kakutstha, Bez. des Rāma 66, 6, des Lakshmana 67, 22.
 काकु I Par. wünschen.
 — क्ति ep. Atman. begehren 85, 55.
 काङ्क्ष fem. (vom vor.) Begierde.
 काङ्क्षिन् (von काङ्क्ष) adj. लिप्ता fem. wünschend 30, 4; 265, 245.
 काञ्च I Atm. (§. 789, V) glänzen, binden (s. कञ्).
 काञ्चन ntr. (vom vor.) Gold.
 काञ्चन adj. (vom vor. nach §. 525) fem. नी golden 78, 21; 85, 47.
 काञ्चनवर्मन् = dem glühdeutenden हिरण्यवर्मन् eigentl. „goldnen Panzerhabend“ N. ppr. 53, 22.
 काञ्ची fem. Gürtel; in Avybh. auslautend ०चि (§. 678, vgl. §. 625, I) 242, 82.
 काठिन्य (nach §. 554 von कठिन) ntr. Härte 280, 103; Stärke 281, 440.
 काष्ठा msc. Krähe; adj. एषी fem. einäugig.
 काष्ठ msc. ntr. (§. 708) Stamm, Stengel (§. 563, X; 651, II. III; 656, III); in Dvigu auslautend wann ०डा (§. 661).
 काष्ठ्य (Patron. von कष्ठ §. 443, 3 Ntr.) fem. एषी und एष्यायनी (S. 224), Plur. msc. कष्ठ्यास् u. s. w. (§. 444) Nachkomme des Kanya 289, 4.
 कातर (काऽत० letztes von तृ) adj. दा fem. verwirrt, unentschlossen 261, 190 (N. ppr. §. 441).
 कान्त ntr. (§. 708) Wald.

कान्त s. कन् und कम्.
 कान्तक msc. N. ppr. 196, 13.
 कान्तार् msc. ntr. schlechter Weg, Forst.
 कान्तारूप (Ttp. vom vor. und क्विन् §. 624) msc. Waldweg 188, 10.
 कान्ति (von कन् und कम्) fem. Glanz, Schönheit, Wunsch, Begierde.
 कान्तिमत् (vom vor. nach §. 562) adj. ती fem. strahlend 66, 2.
 कान्यकुब्ज (von कन्याकुब्ज N. ppr.) msc. König von Kanyākubja = heutigem Canodje 267, 265.
 कापुह्य (Kmdh. काऽपु० S. 248, XI; §. 554) msc. ein verächtlicher, gemeiner, schlechter Mensch.
 काम (S. 142, च, 23; §. 551; 632) msc. Wunsch, Begehr, Liebe, Gott der Liebe; कामात् von selbst 66, 6.
 काम (S. 275; S. 246, II; S. 247, VI; §. 644, VII) adj. मा fem. begehrend.
 कामग (Ttp. कामऽग letztes von ग्म् nach Anal. §. 272) adj. fem. मा nach dem Wunsch gehend (wohin man will gehend, ohne gelenkt zu werden) 64, 5; 87, 6.
 कामचारिन् (Ttp. कामऽच०, letztes von Vb. च०) adj. रिपी fem. (nach Wunsch gehend =) in ihren Wünschen unbeschränkt 58, 4; 80, 38; unabhängig, begierig, wollüstig.
 कामद (Ttp. कामऽद von दा §. 270) adj. दा fem. nach eigenem Wunsch spendend 89, 10.
 कामदेव msc. N. ppr. 284, 468.
 कामम् (eig. Accus. von काम aber) Ind. (§. 789) adv. gern, wohl, freilich.
 काम्यवजरी (Ttp. काम्य० „Perle der Liebe“) fem. N. ppr. 179, 13.
 कामरूप (Bhvr. श्रय) adj. दा fem. annehm; nach Gefallen jede Gestalt annehmend.

कामरूपिन् (vom vorigen nach §. 563) adj. पिपौ fem. nach Gefallen jede Gestalt annehmend.

कामरौ (Dual Dvnd. §. 632) = चरकामौ. कामिन् (nach §. 563 von क्) adj. नी liebend, wohlüstig, begierig.

कामुक (§. 299; 441) adj. का fem. begehrend, liebend; fem. की eine ausgelassene Frau (§. 691).

काम्यिल्व msc. N. ppr. eines Landes (Lass. Ind. Alt. I, 602) 52, 17; 58, 121.

काम्य (Ptep. Fut. Pass. von कप्) वा fem. begehrtlich, lieblich, angenehm, beliebig.

काम्य (selbst eig. Vb. Denom. bildet Denominativa §. 239, vgl. Bem. 3).

काम्या (vom vorigen nach §. 334) fem. Liebe 21, 11.

काय (§. 326, a) msc. ntr. Körper.

कायस्य (vom vor. und स्य von Vb. स्वत्) msc. einer aus der Schreiberkaste, Sohn eines Kshatriya und einer Sūdra-Frau.

कार (Vb. कृ §. 277; 278) msc. vd. der Thuende, Tapfro (? vgl. aber kāra im Altpers.; Rig-V. Sch. „Muschel“) 296, 1; in Zsstzung auslautend adj. fem. की theuend, machend.

कारण (vom Caus. von कृ) ntr. Ursache, Grund, Bewirkung, Mittel zu bewirken; fem. वा Qual 195, 16.

कारणत्व (nach §. 554 vom vor.) ntr. Zustand der Grund zu sein, Causalität 221, 14; 15; 228, 98.

कारर (§. 335) fem. Gefängniß.

कारिन् (von कृ §. 282) adj. पिपौ theuend, bewirkend, 111, 5; 203, 21.

कारक्य (nach §. 554 von कर्क्य) ntr. Härte 105, 3.

कार्त्तिक (von कृतान्त „Geschick“) msc. Astrolog.

कास्त्र्य (nach §. 554 von कृत्स्न) ntr. Ganzheit 11, 22.

कार्पण्य (von कृपण nach §. 554) ntr. Armuth.

कार्यक (nach §. 551, XXIII von कर्त्यन्) adj. fem. की (? s. §. 688) gut ein Werk verrichtend; sbst. ntr. Bogen.

कार्यकिन् (nach §. 563 vom vor.) adj. कियो mit Bogen versehen 90, 12.

कार्य (eig. Ptep. Fut. Pass. कृ) ntr. das zu Thuende, That, Geschäft, Grund, Sache, Wirkung 207, 22; 215, 9; 218, 12. कार्यन्त्र (vom vor. nach §. 554) ntr. Zustand der Grund zu sein, Bewirkung 207, 4.

कार्यवन् (nach §. 562 von कार्य) adj. ती fem. eifrig 10, 1.

कार्यक (कृप् S. 142 सक nr. 1) msc. Ackersmann 259, 169.

कास्त्य (von कृत्स्न nach §. 554) ntr. Finsterniss 253, 94 (mse. त्यौ fem. Patron. nach §. 443; §. 491; 521, vgl. 459).

काल् X Par. (eig. Denomin. des folgenden) Thema कालि oder कालापि (§. 209; Aor. §. 843. 844) die Zeit angeben.

काल (Vb. कल्) msc. (§. 506, vgl. Bem.; 551, XXIV; XXV; §. 563, V) Zeit, Weltalter 251, 73; Yama, der Gott des Todes (als Herr der Lebenszeit); Tod; in Zsstzg auslautend (§. 496; S. 246, II).

कालकाले (§. 683) zu jeder Zeit 261, 197. काल adj. fem. ला (§. 565, V; 566, VI) schwarz; fem. ला oder लो (§. 691) Namen der Göttin Durgā; N. ppr. der Frau des Çantanu, des Vaters von Bhishma 6, 1.

कालामुह (Kmdh. ओलः कृमु०) n. eine schwarze Art Aloë.

कालात्ययोपदिष्ट (Ttp. क्वा स उप०; das vordro Ttp. काल स त्वय; das hintere Ptep. Pf.

Pass. von हिष्णु mit Präf. उप) durch den Verlauf der Zeit gelehrt (berichtigt); Bezeichnung des scheinbaren Grundes, welcher वाच genannt wird, weil das dafür gegebene Beispiel durch den Verlauf der Zeit sich als absurd erweist 226, 70, vgl. 77.

कालिक (von काल §. 551, XXV) adj. की fem. sich auf die Zeit beziehend, lang dauernd, zeitlich 230, 120.

कालिदास msc. N. ppr. des berühmtesten indischen Dichters, Verfassers der Sakuntala u. s. w.

कालिय msc. N. ppr. einer Schlange, Spross der Kadru, von Krishna überwältigt und in den Ocean gesandt (Vishnu Pur. 149, n. 16; 512 ff.) 254, 114.

काली s. काल.

कालीयक (von कालीय nach §. 559; dieses von काल) ntr. ein gelbes wohlriechendes Holz, vielleicht eine Art Sandel; eine schwarze Art Sandelholz 147, 12.

कालुष्य (nach §. 554 von कलुष) ntr. Beschmutzung, Beleidigung, Versündigung 250, 63.

काल्य (von काल §. 506, vgl. Bem. und §. 651; 551, XXIV) adj. वा fem. in der Zeit seiend, zu thuend, gegeben werdend, der Zeit angemessen; sbst. ntr. Morgen; fem. वा eine befruchtungsfähige Kuh (N. ppr. §. 441).

काव्य (von कवि nach §. 554) ntr. (§. 708) Dichtkunst, Gedicht 258, 159; 277, 380. — msc. fem. की (§. 690) Spross des कवि (§. 434; 441).

काव्यदेवी fem. Nom. ppr. 248, 41.

काव्यदेवीश्वर (Tip. „Schutzgott der Kavyadevi“) eine Statue des Siva unter diesem Namen von der Kavyadevi aufgestellt 248, 41.

काव्य (oder काष् काष्) I. IV. Atm. (§. 789, V) leuchten, glänzen. Caus. Aor. कवचकाव्यत् (§. 844).

— वा hervorleuchten, sichtbar sein 71, 6. काञ्चि (S. 152, §. 394; 491) fem. N. ppr. einer Stadt, des heutigen Benares.

काञ्चिकन्या (Tip. काञ्चि (nach Analogie von §. 439, 4 König von Kāçi) कन्या fem. Tochter des Königs von Kāçi 19, 6; 20, 18; 31, 17.

काञ्चिपुरी (Kmdh. कञ्चिपुरी) fem. Stadt Kāçi 14, 17.

काञ्चिराज (Tip. कञ्चिराजन् nach §. 639) msc. König von Kāçi 1, 9; 17, 22.

काञ्चिराजन् (Tip. कञ्चिराजन् gegen §. 639, vgl. aber §. 624, Ausn.) msc. König von Kāçi 11, 19.

काश्मीरिक (von कश्मीर N. ppr. Kaschmir) adj. (की fem. ?) kaschmirsch, sich auf Kaschmir beziehend, dort angestellt 245.

काव्य (von काञ्चि nach §. 438, 2; vgl. 441) msc. fem. वा Kaçier, Kaçierin, Tochter des Königs von Kāçi 18, 2; 22, 18; 32, 26; 47, 35.

काव (Vb. कव्) msc. das Schlagen 172, 26, s. कवोलक⁰.

काष्ठ ntr. (§. 708) Holz (काष्ठ §. 128; S. 247, VI; §. 644, VIII, wohl von Vb. काष् „brennbar“).

काष्ठकट (eig. Bhvr. vom vorigen und क⁰ „Holzhaus habend“, aber) mso. N. ppr. 127, 14 ff.

काष्ठ (Vb. काष् S. 165 a) fem. Weltgehend; ein Zeitmaass: der 30ste Theil einer Kalā, od. 18 Augenblicke 140, 64.

काष् 1) vgl. काष्. 2) I Atm. (§. 789, V) husten. Caus. कवचकाव्यत् (§. 844).

काहल (ob का und *हल? vergl. GWL II, 133) msc. ला fem. eine grosse Trommel 284, 465.

कि III Par. erkennen.

किमुक msc. eine Baumart mit schönen roten Blumen (*Butea frondosa*).

किकर्तव्यता (nach §. 554 von कर्त; dieses Kndh. किम् स क०; letzteres Ptcp. Fut. Pass. von कृ) fem. Zustand, in dem man nicht weiss, was man thun soll 199, 9.

किङ्किणि oder णी fem. Gürtel mit kleinen Glöckchen, jeder Schmuck mit Glöckchen 241, 74.

किच (किम् च) Ind. (§. 786) ferner, kurz.

किचिद् (किम् चिद् §. 127, 2, 7) Ind. (§. 786) etwas, ein wenig 103, 10; 251, 69.

किञ्चित् (Kndh. vom vor. und कृ von Vb. क्ता §. 270) adj. क्ता fem. wenig wissend 152, 8.

किञ्चिन्मात्र (von किचिद् nach §. 566, vgl. मात्र) ntr. nur ein wenig 131, 14; 132, 1.

किट् I Par. gehn, schrecken, fürchten.

कित् vd. III Par. erkennen; gewöhnlich I „wohnen“ aber in Causalform Par. (eher Xte Conj. Cl.) कृति; „heilen“ in Desiderativform कृजिस्व (§. 183; 188) Atm. (§. 789, V? und im Par. belegt); ärztlich behandeln 200, 5. — „wegführen, strafen, vernichten“ (wohl auch in Desiderativform). — कृि mit Desiderativform Atm. (?) zweifeln.

कितव (§. 435; 441, 2, b; 473; 653, VI, 1; 656, II) msc. ntr. fem. क्ता spielend, Spieler.

किन्माम् (von किम् nach §. 574) adv. welches von mehreren?

किन्माम् (von किम् nach §. 574) adv. welches von zweien?

किन्तु (किम् तु) Ind. (§. 786) aber 34, 8; 182, 18; auch 110, 3.

किन्तु (Kndh. किम् स न० „was für ein Mensch“) msc. कृि fem. eine Art Halb-

gottheiten, welche im Gefolge des Kuvera, des Gottes des Reichthums, sind; sie werden in menschlicher Gestalt aber mit Pferdekopf gedacht.

किनिमित्तम् (Avybh. किम् स नि०) adv. aus welchem Grund, warum 80, 47.

किन्तु (किम् तु) Ind. (§. 786) was? bei Frage oder Zweifel; mit folg. क्व „soll ich etwa — oder“ 8, 28; ferner:

किम् (§. 127, 2, 2, Bem.; §. 239; S. 133, O, 2, b; S. 136, w, 6; §. 431, Bem.; 556, Bem.; §. 560; 570; 572; 574; 582; 624 (vgl. 669); 656, II) Pron. interr. „wer, was“ (Declin. §. 776, vgl. IX); verdoppelt (§. 683, VI; §. 104, A, b; §. 98, Bem.); hinter Prou. rel. „wer immer“ 93, 48; mit folg. क्व s. dieses 60, 27; 108, 14; 125, 10; 155, 24; 277, 360 279, 402; mit folg. चिद् indefinit. irgend wer, gewisse, einige. Ablat. कस्मात् „warum“. Comp. कन्तु Superl. कन्तम् (§. 570; 644, VIII; 656, II; 683, VI; Declin. 778, I).

किम् (eig. Ntr. Acc. des vor.) Ind. (§. 786) Fragwort: was; insbesondere mit Instr. „was mit diesem (zu thun)?“ = wozu dieses 22, 20; 113, 2; 118, 6; 123, 10; 154, 18; 168, 92 u. aa.; „etwa“ bei Frage u. Zweifel; किम् — किम् ob — oder 99, 24. Mit folg. पुनर् geschweige 110, 6; vgl. किन्माम् किन्तु किन्तु किन्तु.

किमर्थ (Bhvr. किम् स क०) adj. वा fem. was bedeutend 57, 25.

किमर्थम् (Avybh. vgl. das vor.) adv. warum 1, 1; 46, 30; 83, 25.

किम् (किम् उ) Ind. (§. 786) etwa 240, 57; „ob“ bei Zweifel, Unterscheidung, „um wie vielmehr, geschweige“ 56, 12.

किमुत (किम् उत) Ind. (§. 786) ob, oder bei Zweifel, Unterscheidung; „um wie vielmehr, geschweige“.

कियत् (§. 556, Bem.) adj. ती fem. (§. 700) wie viel = nicht eben viel 164, 71 (in Avybh. सकियत् §. 680).

कियन्मात्र (vom vor. nach §. 556, vgl. मात्र) nur wenig 112, 5; 129, 6.

किरण (S. 154 क्षन; §. 467) msc. Strahl.

किरात msc. ein wilder Waldbewohner aus der barbarischen Urbevölkerung Indiens.

किरातानुनीय (vom Dvndv. On nach §. 513) ntr. das Gedicht von (dem Kampf des) Arjuna und des Kirāta 170.

किरीट (S. 155) msc. ntr. (§. 711; 708) Diadem.

किरीडाट्टय Vb. Par. (§. 235).

किल् VI Par. weiss sein (fricren?), spielen. — X Par. werfen.

किल् adv. wie gemeldet, gewiss, wahrlich, wahrscheinlich, ungenau, falsch, freilich 14, 18; 48, 12; 52, 14; 54, 15; 16; 59, 22; 66, 32; 179, 17; 182, 2; 186, 23; 201, 4; 266, 249; 280, 411.

किल्ख ntr. (§. 708) Schuld, Sünde.

किशलय oder किललय (§. 225 इल; 656, III) ntr. (§. 708 Wils. auch msc.) junger Zweig.

किष्क X Atm. (§. 789, V) tödten.

किल्लय s. किललय.

कोट्ट X Par. färben (binden).

कोट msc. ntr. (§. 711) Wurm, Insekt.

कोट्श (von किम् mit Vb. दृष् §. 274, vgl. S. 133, O, 2, b) adj. wie aussehend, welch.

कीनाय (S. 135, च, 2) adj. प्रा fem. geizig, niedrig, klein, Ackerbauer; msc. Yama, der Todesgott; eine Affenart.

कीर्त्त s. कृत्.

कीर्त्त (einigemale unrichtig कीर्त्ति gedruckt aus Vb. कृत् S. 152, §. 394; S. 162 ति) fem. Ruf, Ruhm.

कील् I Par. binden (festkeilen), durchbohren.

कील (vom vor.) msc. Keil, Pfahl, Pfohlen, Pfeiler.

कुः (aus कु vokalisiert) erscheint in Zusammensetzung als vorderes Glied mit der Bed.: schlecht, gering; dafür unter bestimmten Bedingungen (S. 247, XI; §. 639; 662, 1): कूट (altes ntr. des Pronomth. क) का (das Th. क mit Dehnung) कळ (organischere Form von कु).

1. कु II Par. schreien; Intens. कोकु (§. 169).

2. कु oder कू (§. 149) VI Atm. (§. 789, V) schreien.

3. कु s. कृन्.

कुम् oder कुंक्ष oder कन्क्ष I. X Par. sprechen, leuchten (?).

कुक् I Atm. (§. 789, V) nehmen.

कुक्कर्म (Bhvr. कुः क०) adj. msc. ntr. fem. oder मा fem. (§. 699) schlechte Handlungen begehend, Bösewicht 265, 240.

कुलि (§. 281; S. 172 ति; von Vb. कुच्; §. 480, vgl. 517; 495) msc. (§. 708, 4) Bauch.

कुम् ntr. (§. 708) Safran (crocus sativus).

1. कुच् I Par. klingen, laut tönen, krümmen, sich krümmen, verbinden, mischen, verhindern, zeichnen.

— सम् sich zusammenkrümmen machen, zusammenziehen 158, 37.

2. कुच् (§. 149) VI Par. zusammenziehen, krümmen.

— सम् sich beugen (?) 184, 3.

कुच msc. Brustwarze, Brust, Busen.

कुक्ष (S. 140, §. 378) I Par. wüthen. Ptcp. Pf. Pass. कुक्ष (§. 896, Ausp. 2, 4, wo es hinzuzufügen, vgl. §. 914, Ausn. 3)

कुक्ष (§. 154, 2; 175, 2) I Par. krümmen, krumm gehn, klein sein (= zusammengezogen). Ptcp. Pf. Pass. u. Absol. (§. 896, 2, vgl. 914, 1).

— वा बाकुञ्जित (Caus.?) eingekrümmt 198, 19.

कुञ्ज I Par. murmeln.

कुञ्ज msc. ntr. des Elephanten Stosszahn.

कुञ्जर (vom vor. §. 564, XIII; 656, II. III) msc. Elephant.

कुट्ट (§. 149) VI Par. krümmen, krumm sein, verschlagen sein. — X Atm. (§. 789, V) Schwierigkeiten machen, verworren reden.

कुटि (vgm vor.) msc. fem. oder हो fcm. Haus.

कुटिल (Vb. कुट्ट S. 169, §. 420) adj. ला fem. krumm.

कुटीर (vgl. कुटि) msc. Hütte (§. 526, Ausn.; 561, V).

कुटीरक (vom vor. nach §. 559) msc. Hütte 99, 18.

कुटुम्ब X Atm. (§. 789, V, eig. Denom. vom folgenden) ernähren.

कुटुम्बर ntr. (§. 710) msc. (Wils.) Familie, Verwandter, Kind 131, 24.

कुटुम्बक (vom vor. nach §. 559) ntr. arme Familie 181, 7.

कुटुम्बिन् (nach §. 563 von ०ञ्) adj. नो fem. (§. 460 zweimal) Verwandter 131, 13; 266, 250; 284, 468.

कुट्ट X Par. spalten, verachten, anfüllen. — X Atm. (§. 789, V) warm sein.

कुठ msc. Baum.

कुठार (vom vor.) msc. fem. हो Axl.

कुठारिक (vom vorigen) msc. Holzhacker 271, 310.

कुट्ट (§. 149) VI Par. Kind sein, essen, sammeln.

कुट्टल (S. 167) msc. junge Knospe.

कुपट्ट od. ०पट्ट I Par. verstümmeln.

कुपट्ट I Par. hinken, verstümmelt, schwach sein, trüg sein. कुपितल trüg 256, 138.

कुपट्ट 1. s. कुपट्ट. 2) I Atm. (§. 789, V) brennen. 3) X Par. schützen.

कुपट्ट (S. 160 व) ntr. (§. 710) eine Quelle, Brunnen, Wasserbassin; msc. und हो fem. (§. 691) Wasserkrug (S. 168, व; §. 563, V; 651, II, 7; 657).

कुपडल msc. ntr. (§. 711) Ohrring, Arm-band, Halsband (§. 475; 477; 554, II; 563, V; 564).

कुननव (Kndh. कुन) msc. schlechter Sohn 99, 15.

कुनकयव (Tip. उपपिन् nach §. 624; das vordere Glied Kndh. कुनक 'schlechte Argumentation, Sophistik') msc. Weg der Sophistik 277, 378.

कुनत् (von Prnmth. कित् §. 572, vgl. S. 234, §. 607; §. 104, A) adv. woher, auf welche Weise, geschweige 168, 91; von wem = कस्मान् 179, 8.

कुनहल ntr. Eifer, Wunsch, Begierde (§. 554, I; II; S. 225 रन).

कुञ्ज (vom Pronomth. कित्, vergl. कुनत्) adv. wo; mit folg. चिद् irgendwohin 102, 9.

कुत्स X Atm. (§. 789, V) tadeln, verachten, कुत्स 153, 12.

कुस N. ppr. eines Vedendichters 296; der Plur. ist Plur. vom Patronymicum (§. 444; 468).

कुथ IV Par. stinken.

कुन्द् s. कुन्द्.

कुन्थ (§. 154, २, 2) I. IX Par. Schmerz bereiten, leiden.

कुन्द् (S. 165) msc. (§. 708) ntr. (Wils.) eine Art Jasmin (Jasminum multiflorum oder pubescens).

कुन्द् oder कुद् (?) X Par. lügen.

1. कुप IV Par. zürnen. Aorist कृपन् (§. 858). कुपित erzürnt. Caus. कोपि

in Zorn bringen. कोपित in Zorn gebracht.

— व sehr zürnen. वक्रुपित 53, 23; 103, 14; Caus. sehr aufbringen. वक्रोपित 181, 6.

— — व्रतिप in व्रतिकृपित übermäßig erzürnt 194 (wohl eher Kmdh. व्रतिःप्र०).

2. कृप् X Par. sprechen, leuchten (vor Zorn?).

कुपरोक्षक (Kmdh. कुऽ) msc. ntr. schlechter Prüfer (Kenner) 153, 12.

कुपुटि (Bhvr. कुऽ) adj. schlechtgesinnt 134, 15.

कुमति (Kmdh. कुऽ) fem. falsche Denkweise 181, 7.

कुमन्त्रिन् (Kmdh. कुऽ) msc. schlechter Berather, schlechter Minister 283, 455.

कुमार X (eig. Denom. des folg.) Par. (§. 209, vgl. 843; 844) spielen.

कुमार (eigenl. Kmdh. von कु und Vb. मृ GWL. I, 494 ff.; §. 282; S. 154; §. 563; §. 556, II) msc. ein Knabe; fem. री (§. 563, S. 222, w, 13) ein Mädchen.

कुमाल् = कुमार.

कुमुद (कु aber in Bed. „wie“ und von Vb. मुद् S. 115 Ntr.) msc. ntr. (§. 640) die weisse Wasserlilie, Nymphaea esculenta (§. 460; 465; 475; 563, IV; 644, VIII); msc. N. ppr. 281, 422.

कुमुदिनी (vom vor. §. 563, IV) fem. ein an Lotus reicher Platz.

कुमुदिनीवनिता (Kmdh. (§. 556, III) vom vor. und प्र०) fem. der Lotusteich, welcher die Geliebte ist 238, 34.

कुम्प oder कुम्ब oder कुम् I. X Par. bedecken.

कुम्ब } s. das vorige.
कुम्भ }

कुम् msc. kleiner Wasserkübel; Knolle

an der Stirn des Elephanten, deren er zwei hat, welche in der Brunstzeit anschwellen (§. 104, A; 464; 468; 476; 495); hat auch die Bed. des folgenden Worts.

कुम्भक (vom vor.) msc. eine religiöse Übung, darin bestehend, dass Nase und Mund eine Zeitlang geschlossen wird, um das Athmen zu bannen.

कुरु VI Par. einen Ton von sich geben.

कुरु (S. 143) msc. Antelope.

कुरुप्राय Vb. Denom. (vom vor.) Atm. (nach §. 225) sich wie eine Antelope betragen 165, 78.

कुरर (S. 169 रर; §. 563) msc. री fem. Meeradler, Weibchen desselben; fem. Schaaß. *Antelope*

कुरु (§. 427; 434; 435; 438; 439; 496, vergl. 517) msc. N. ppr. mythischer König und Stammvater beider Partheien im grossen Kampfe, welchen das Mahābhārata beschreibt; von diesem Thema wird der Plur. des Patronymikum gebildet (vgl. कौरव), bezeichnet jedoch vorzugsweise die Söhne des Dhṛtarāṣṭra, während die andre Parthei nach ihrem Vater, des Dhṛtarāṣṭra Bruder, Paṇḍu benannt wird.

कुरुक्षेत्र (Ttp. कुरु als Plur. des Patronym.) und क्षेत्र ntr. das Schlachtfeld der Nachkommen des Kuru, Eigennamen eines Ortes.

कुरुनन्दन (Ttp. सन०) msc. Sohn (Nachkomme) des Kuru 22, 18.

कुरुक्षक msc. purpurfarbiges Tausend-schön; eine purpurfarbige oder gelbe Art Barleria 147, 18; 149, 31.

कुरुविन्द msc. Rubin 235, 8.

कुर्द I Atm. (§. 789, V) spielen.

कुल् (§. 259) I Par. aufhäufen, ununterbrochen vorwärtsgen, verwandt sein, zählen.

— वा बाकुलित verwirrt, bewegt 147, 17.
कुल (vom vor.) ntr. Familie, Geschlecht, Stamm, Kaste, Haus (Hof) 193, 12; Menge 241, 71; 266, 247 (§. 430; 476; 477; 495; 563, II).

कुलदा fem. eine unkeusche Frau (§. 86, Ausn.; §. 432).

कुलतस् (von कुल nach §. 575) adv. dem Geschlechte nach 52, 10.

कुलधर्म (Tip. ५५०) msc. ntr. der Inbegriff besonderer Obliegenheiten eines bestimmten Stammes oder einer Kaste.

कुलस्त्री (Tip. ५५०) fem. (eigentl. an der Spitze einer Familie lebende Frau, Matrone) eine keusche Frau.

कुलाल (§. 151; §. 520; 566, I) msc. ein Töpfer.

कुलालवत् (nach §. 579 vom vor.) wie von einem Töpfer 168, 93.

कुलिश (ob कु und Vb. लिङ् „wie (sehr) zerschmetternd“) msc. ntr. (§. 711; 469; 558, VII) Indra's Donnerkeil.

कुलीन (von कुल §. 430) adj. न्ता fem. von (hoher) Familie stammend.

कुलीर msc. ntr. (§. 706) Krebs.

कुलीरक (vom vor. nach §. 559) msc. ntr. ein Krebschen 133, 24.

कुल्य (von कुल §. 430; 476) adj. दा fem. von guter Familie; fem. ein Kanal zum Bewässern (Ableitung).

कुलयाय Vb. Denom. Atm. (vom vor. §. 225) sich in einen Kanal verwandeln 165, 78.

कुल्लय (§. 225 इत्) ntr. Wasserlilie.

कुवेर (Bhvr. ५५०) adj. दा fem. missgestaltet; msc. N. ppr. des (sehr missgestaltet, dreibeinig und nur acht-Glosser.

zahnig, gedachten) Gotts des Reichthums.

कुवेरखल्लय (eig. Tip. vom vor. und इत्) N. ppr. 186, 17.

कुम् s. कुम्.

कुम्भ adj. लता fem. glücklich, gut, recht, geschickt, erfahren; sbst. ntr. Glück, Wohlergehen, Geschicklichkeit; fem. N. ppr. (§. 430, 1, 2; 554; 563, V; 644, VIII; 653, VI; 656, IV).

कुम् IX Par. herausziehen. Pass. refl. (§. 875).

— निरु (§. 156, 3, 2) herausziehen.

कुम्भय Vb. Par. (§. 235) werfen.

कुम् oder कुम् IV Par. umarmen; Aor. वकुम्भ (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. कुम्भित (Frau eines कुम्भ N. ppr. (?) कुम्भितायो §. 701).

कुम्भिय (Kmdh. ५५०) msc. schlechter Minister 282, 439.

कुम्भिर (S. 137) msc. ntr. दा fem. (aber Frau eines कुम्भिरायो §. 701) geldleihend, Geldleiher, Wucherer (§. 533, XIV).

कुम्भ (S. 136; S. 225, इत्; §. 656, IV) msc. ntr. (§. 711) Blume.

कुम्भायुध (eig. Bhvr. ०५ ५५० „Blumen als Waffe habend“) msc. Gott der Liebe.

कुम्भित (von कुम्भ S. 225 इत्) adj. दा fem. mit Blüthen (Blumen) bedeckt 148, 22; 149, 26.

कुम्भेयु (eig. Bhvr. ०५ ५५० „Blumenpfeile habend“) msc. Gott der Liebe.

कुम्भ (S. 136; §. 372) msc. Gold; wilder Safran (Carthamus tinctorius).

कुम्भय Vb. Par. (§. 235) blühen (?)

कुम्भ (aus कु u. Vb. स्वि) X Atm. (§. 789, V) (hässlich) mit verzerrtem Gesicht lachen; im Geiste sehn (?)

कुम्भ X Atm. (§. 789, V) Thema कुम्भ (§. 208) oder कुम्भयि (§. 209) sich wundern, Verwunderung erregen; Aor.

(§. 843, 844). — Denom. Thema कुह
(§. 212, Bem. 2) Bed.?

कुह (Pron. किय §. 572, II; S. 237 u) adv. wo.
कुहर ntr. Grotte, Hals; das sich Paaren
196, 22 (nach Wils. Daçak. 87 n. 6).

1. कू s. 2. कु.

2. कू s. क्यू.

कूश I Par. piepen (vom Ton der Vögel) singen (vom Kukkuk) 148, 21
summen (von Bienen) 150, 30; klagen.

— ऊ Ptcp. Pf. Pass. herausgesungen
und gesummt 150, 32.

कुट्र X Atm. (§. 789, V) Schwierigkeiten
machen, dunkel reden; geizig sein;
verzweifeln, traurig sein. — X Par.
(§. 209; 843; 844) brennen, rathen.

कूट msc. ntr. (§. 711) Betrug (§. 473;
475; 476; 650, 2).

कूट VI Par. essen, fett werden.

कूण X Atm. (§. 789, V jedoch auch im
primären Gebrauch ohne Bed.-Unterschied)
Par. sich falten, zusammenziehen (§. 209;
die Ausn. in §. 843;
844 sind arbiträr).

कूप (§. 208; 209; vergl. 843; 844)
X Par. schwach sein.

कूप (S. 166, v; §. 471; 475; 543) msc.
Brunnen.

कूच msc. ntr. (§. 711) Bart.

कूपर msc. fem. ए Ellbogen.

कूम msc. Schildkröte.

कूल I Par. abwehren.

कूल (§. 279; 280 (S. 137); 488, vgl. 517;
563, II) ntr. Ufer (in Zsstzg §. 651,
II, 3; §. 681).

कूलिन् (nach §. 563 vom vor.) नो fem.
Fluss 251, 68.

1. कू (§. 32; 35, vgl. 37; 57, 2, Ausn.;
104, A; 242 bis 245; 576) I (?) VIII Par.

Atm. (§. 789, I; II; aber als Hilfsverbum
§. 791) Thema nach VIII stark करो, schwach कुरु (804), कुरु (§. 815; auch im Potent. §. 57, Ausn.), ved. Aor. चकर्म चकृ चकृतम् (§. 856 und S. 393, n. 5) चकर्म (§. 859) चकृत (2te Form für चकृतम्) 290, 5; 294, 1; चकन् (für चकृतम्) 294, 2; कर्त्त 292, 10; Pf. red. (§. 830, Bem. 2; §. 831), Ptcp. Fut. Pass. (§. 906); Absol. auf चम् (§. 909; 912; 913); vd. Intens. (§. 167, Bem. 1): machen, thun, erweisen; mit वलित् den Sinn auf etwas richten, beabsichtigen (Loc.) 10, 2; (Dat.) 20, 21; मनस् beabsichtigen 11, 11; निर्वन्धस् heftig begehren (Inf.) 26, 66; वचस् gehören 17, 32; इति zu Herzen nehmen 271, 313; zutheilen (mit Gen.) 264, 232; einsetzen (Loc.) 266, 251; mit सञ्जतस् links machen (angreifen) 31, 14; कृत s. bes.; कर (§. 906) zu thuen; कार्त्तम् (Superl.) 15, 30; vgl. कार्त्त bes. — vd. Inf. कर्त्तव्य (§. 919) 292, 9. — Vgl. कृण्व. — Ptcp. Fut. Pass. Int. चकृत्य alles thun könnend (? §. 901) 291, 14; Desid. चिकीर्षु zu thun begierig sein 15, 1; 26, 64; 284, 461; Caus. कार्त्ति machen, dass jemand etwas thut, machen lassen 16, 12; 51, 19; 168, 93; 197, 18; 264, 223; 265, 238; 279, 399.

— चधि wann nur Atm. (§. 790, 1): über etwas setzen, an die Spitze stellen 107, 7.

— चनु nur Parasm. (§. 790, 2) nachmachen.

— चय weg machen, mit Gen. beleidigen; चयकृत (§. 656, IV).

— चा anmachen, aufregen; Desid. ausführen wollen 200, 24; Caus. veranlassen, bewirken 215, 6; schaffen (?) 219, 17.

- — अया entfernen 154, 20; ablegen 280, 419.
- — उपा spenden; उपाकृत (S. 225, इन्; S. 656, IV).
- — निरा verstossen 8, 27; 48, 2; verwerfen, läugnen 215, 17.
- उप wann उप स्क् (S. 241, Bem. 5, vgl. 159, Bem. 2); wohlthun 128, 10; 11; 248, 36; 271, 311; उपकृत (S. 225, इन्; S. 656, IV); उपस्कृत geschmückt 153, 12.
- नि (niedermachen) verletzen; निक्त (nach S. 330) ntr. Verletzung 156, 30.
- परा nur Par. (S. 790, 2) entfernen.
- परि wann परि स्क् (S. 241, Bem. 5, vgl. 159, Bem. 2 und S. 32); परिष्कृत geschmückt 2, 21; 28, 18.
- व beginnen 60, 34; 147, 14; (verlocken) verführen 277, 383.
- प्रति vergelten 15, 1; 34; 48, 6.
- वि wann nur Atm. (S. 790, 1) sich entfalten zu (Acc.) कुहने 141, 75 विकुर्वाण 141, 76.
- सम् wann सं स्क् (S. 241, Bem. 5, vgl. S. 159, Bem. 2); संक्रियमाण bereit werdend 81, 5; schmücken सम्स्कृत 237, 25; संस्कृत 79, 30; 154, 16.
- अग्निसत्म् (S. 576) verbrennen 264, 226.
- अङ्गे (von अङ्ग S. 242) versprechen 163, 69; 185, 21; zufrieden sein mit (Acc.) 101, 22; sich versichern अङ्गीकृत्य (S. 915) 260, 178; 278, 392.
- अद्यन्तरे (von अट् S. 242) zu nächsten (Freunden) machen 120, 11.
- अलम् (S. 245) schmücken 60, 36; 146, 5.
- — अद्यलम् sehr schmücken 84, 36.
- — अमलम् sehr schmücken 55, 8; 65, 1; 154, 16.
- अक्षिस् (S. 244, vgl. S. 48, 2) sichtbar machen 190, 15. कर्त्त (ved. Aor. vgl. Simplex) 292, 9.
- विलो (अल S. 242) leer, wüst machen, vernichten अकृत्य 273, 337.
- तर्जने (von अट् S. 242) schwach machen अकृत्य (S. 915) 106, 12.
- दासो (अल S. 242) zu Slaven machen, unterjochen 94, 30.
- दूरे (अट् S. 242) entfernen 190, 18.
- दत्तानिचाम् (S. 576) den Brahmanen schenken 255, 120.
- धिक् verachten 185, 1.
- नयस् (S. 242, vgl. 245 und 104, A, 5) verehren 88, 24 अकृत्य (S. 915) 28, 18; 184, 5.
- निमित्तो (अल S. 242) zum Grund machen अकृत्य (S. 915) 184, 14.
- निराशो (अल S. 242) hoffnungslos machen अकृत्य (S. 915).
- निर्धनो (अल S. 242) arm machen अकृत्य (S. 915) 194, 6.
- न्यङ् (S. 242) niederwärts machen, beleidigen अकृत्य (S. 915) 282, 436.
- न्यासो (अल S. 242) anvertrauen 263, 219; schenken, versprechen 260, 182.
- पक्षो (अल S. 242) fünffach machen 206, 19.
- पर्वतो (अल S. 242) zu einem Berg machen 164, 71.
- पुरस् (S. 242, vgl. S. 104, A, 4) voran machen, an die Spitze stellen 20, 24; 272, 327; पुरस्कृत्य (S. 915) folgend 21, 3; im Absol. vorgehend, wegen 189, 2; zeigen, entfalten 272, 328.
- पून् den Ton des Pustens machen (S. 242) 129, 22.
- प्रकटी (अट् S. 242) sichtbar machen 162, 64; 241, 80.
- प्रमापो (अल S. 242) zumessen 167, 90.
- प्रादुर् (S. 244; 48, 2) sichtbar machen, zeigen 34, 12; 40, 15.
- कुन् Ton der Verachtung von sich geben (S. 242) 100, 21; 106, 10.

- मिथ्या (§. 245) falsch machen; wann im Caus. Atm. (§. 789 III).
- विकसो (०च §. 242) aufblühen machen 162, 65.
- विनिगडो (०उ §. 242) fessellos machen 198, 8.
- विद्यो (०य §. 242) zum Gegenstand der Thätigkeit machen 215, 23.
- व्याकुलो (०ल §. 242) verwirrt machen.
- णिचिलो (०ल §. 242) locker machen, auflösen 148, 24.
- शीर्षावश्रेयो (०य §. 242) his auf den Kopf vernichten 156, 27.
- संश्रयो (०य §. 242) zum Mittel machen ०कृत्य (§. 915) 196, 17.
- सज्जो (०ज §. 242) rüsten 119, 2.
- सत् (§. 245) gastlich aufnehmen 58, 15; 83, 25; 101, 11; 248, 32; aufgenommen 110, 24.
- समृद्धो (०ठ §. 242) reichmachen 194, 2.
- स्वो (०व §. 242) zu eigen machen 186, 4; 259, 169 gewinnen 180, 19; billigen 282, 436.
2. कृ s. 2. कृ.
- कृकर msc. einer der von den Indern angenommenen fünf Lebenshauche, der die Verdauung befördernde 207, 16.
- कृच्छ्र (§. 225; S. 169; §. 563, IV; 644, III, 12; 653, IV; 664; 225) adj. रर fem. leidvoll, schmerzlich; ntr. (§. 708) körperliches Leid, Sünde, Busse.
- कृच्छ्राय Vh. Denom. (vom vor.) Atm. (§. 225, 5; 6) Schmerz leiden, Sünde über sich ziehn (?).
- कृद् (§. 149) I Par. essen, fett werden.
- कृण्व (aus कृ nach der Vten entstanden S. 47) V Par. (auch Atm.) bildet als Specialth. stark कृणो, schwach कृणु (§. 804): machen, thun 293, 4; कृण्वन्त Conj. (Let) 293, 3.

— निद्रु abmachen, reinigen, putzen; निद्रुकृष्वान 294, 1.

1. कृत् VI Par. (§. 156, 3; 662, 2) Specialth. कृन्त (§. 797) zerschneiden 34, 14; abschneiden 201, 7.
- नि abschneiden 34, 12; 198, 12.

2. कृत् VII Par. bekleiden; Ptcp. Perf. कृन्त (ist §. 896, 2, 3 nachzutragen).

३ कृत् (von कृ nach S. 131, O, 1) thuerd, gethan habend (§. 289; 319).

कृत (eig. Ptcp. Pf. Pass. aber nach §. 333) ntr. That; im Loc. कृते (ergo) wegen 101, 12; 109, 22; 182, 24; in Zsstzg. auslautend 16, 14; 56, 19; 74, 11; das erste Weltalter, das Weltalter der heiligen Werke, auch das der Wahrheit, Satyayuga, genannt; (§. 213, Bem.; 224, Bem.; 656, IV; 664; 674, II).

कृतक (von कृत nach §. 559?) adj. निक्ता fem. (Wils. लक्ता) künstlich gemacht, hervorgebracht; acc. ntr. adv. 242, 83. sbst. ntr. (S. 142 कृक?) durch Kunst präparirtes Salz.

कृतज्ञ (Ttp. ३स von कृत् nach §. 270) adj. fem. कृत्त dankbar, sich gut hetragend. कृतद्वार (Bhvr. ३द्व०) msc. verheirathet 52, 14.

कृतमन्दार (eig. Zsetzung ३म०; letztes einer der 5 Bäume des Paradieses⁴) m. N. ppr. 248, 35.

कृतवृत्त (Kmdh. ३वृ०) ntr. das erste Weltalter, das der heiligen Werke.

कृतान्त (eig. Bhvr. ०तः कृन्त) msc. der Gott des Todes, Yama.

कृतार्थ (Bhvr. ०तः कृन्त) adj. वा fem. die Sache gethan habend, Zweck erreicht habend 105, 18; glücklich.

कृति (Vh. कृ) fem. Handlung, That, Werk, Schrift 146, 245.

कृति Vh. Denom. (von कृत §. 213, Bem.) Par. das Gethane nehmen (?).

कृतिसाध्यव (durch §. 554 von कृ; dieses ist Tip. von कृति und Ptcp. Fut. Pass. des Caus. von सिप्) ntr. Zustand des durch Thätigkeit vollendet werden Kōneus 232, 145.

कृतिन् (nach §. 563 von कृत्) adj. नो fem. tugendhaft, gut, weise, geschickt.

कृत् (Vb. कृ S. 163) msc. fem. ntr. Künstler; zu thun geschickt, kundig 295, 10 (sber Sch. von Vb. कृत् „zerschneidend, zerlegend“).

कृत् (eig. Ptcp. Fut. Pass. von कृ §. 906) ntr. das zu Thuende 55, 19; Rechte 261, 193; sbst. fem. (§. 338) That, Handlung, Geschäft 106, 5; Form (?) 199, 3; adj. meuterisch 266, 247.

कृत्रि (von Vb. कृ §. 343; 656, VI) adj. ना fem. künstlich hervorgebracht, vorstellt 192, 5.

कृत् (S. 172; S. 244) adj. ना fem. ganz, all. 1. कृप् (?) wird neben कृप् erwähnt! I Atm. (§. 789, V) hemitleiden, gehn. Caus. कृति (§. 202).

2. कृप् X Parasm. Thema कृति oder कृपाति (§. 208; 209 Aor. §. 843; 844) schwach sein.

कृपा (Vb. कृप्) adj. fem. पा und पो (§. 693) geizig, gemein 158, 41; jämmerlich 24, 46; 184, 8 (§. 225; 563, IV; 656, IV; 664).

कृपणाय Vb. Denom. (vom vor.) Atm. (§. 225) geizig sein.

कृपा (Vb. कृप् od. कृप् §. 335) fem. Mitleid, Zärtlichkeit (§. 225).

कृपाया msc. Dolch, Schwerdt.

कृपाय Vb. Denomln. (von कृपा) Atm. (§. 225) bemitleiden.

कृपालु (von कृपा durch घालु) adj. mitleidig.

कृति (S. 152, §. 394, Bem.; §. 563, VIII) msc. (§. 709) Wurm.

कृप् IV Par. mager machen; Aor. चकृत् (S. 858); Ptcp. Pf. Pass. wenn ohne Präfix कृप्, sonst ३ कृप्तिन (§. 897, 5); Absol. कृप्तिन od. कृप्तिन (§. 914, III). कृप् (vom vor. wo vergl.) adj. घा fem. mager, dünn, klein, wenig (§. 554, VI); Comp. कृप्तिवस् Superl. कृप्तिवस् (S. 228 र्वस्).

कृपानु (Vb. कृप् S. 150 „das verzehrende“) msc. Feuer; N. ppr. 297, 21 (§. 564, III).

कृप् (§. 149, 2; 156, 1) I Par. VI Par. Atm. (§. 789, I) ziehen. Aor. चकृत् oder चकारन् चकारन् (§. 856, 10); Absol. auf चप् (§. 909); episch auch I Atm. (im Sinn von §. 789, I) 54, 14; कृप् (§. 554, VI); ep. Absol. कृप् (§. 915, Bem.) 40, 10. — Caus. कृप्ति quälen. — चप् wegziehen, weglocken 77, 2; entführen 93, 50.

— चप् anziehen 253, 101; 127, 19; 188, 16; spannen 197, 2; 238, 40; versetzen (?) 201, 11; verringern (?) 251, 69.

— — सप् ausreissen (Abl.) 106, 7.

— उद् hervorziehen; उत्कृष्ट vorzüglich, erhaben (§. 656, II).

— नि niederziehen; निकृष्ट niedrig, gemein 196, 7; 205, 3.

— द्द hervorziehen; द्दकृष्ट vorzüglich, gross, stark 184, 17; 185, 4; 198, 2.

— चि auseinanderziehen, spannen 35, 7; 72, 21; entfernen 252, 90.

कृप् (vom vorigen §. 329; 360; S. 152 (§. 394, Bem.); §. 536; 564, XVI) fem. das Pflügen, Ackerbau.

कृप्तिव (Tip. vom vorigen und से⁰) fem. Ackerbau.

कृपा (von कृप् S. 165 न, wohl von der Schwärze der durch den Pflug aufebrochenen Erde) adj. ना f. schwarz; die letzte Hälfte des Monats, von der Mond abnimmt; N. ppr. von Vishnu

(Burnouf, Boudh. 136; §. 430; 441; 443; 491; 521, vergl. 459; 563, V; 565; 566, I; 624; 225).

कृणासर्प (Kmdh. कृण) msc. schwarze Schlange, wohl Bez. einer gewissen sehr giftigen Schlange 85, 55; 133, 21.

कृणाय Vb. Denom. (von कृण) Atm. (§. 225) schwarz machen.

1. कृ VI Par. (wann Atm. §. 789, V) werfen, zerstreuen; Atm. dient als Pass. refl. (§. 873); Intens. vd. (§. 172, VI; 189); कीर्ण (Ptcp. Pf. Pass. §. 897, 2) unter einander geworfen, ungeordnet (vom Haar) 179, 15; zerstreut 237, 28.

— वय in der Bed. „Unrath einscharren“ wird कृ und Atm. (§. 241, Bem. 5; vgl. §. 32, 35; 159, Bem.; §. 789, V).

— वय bewerfen, überschütten 29, 34; वयकीर्ण (S. 225 ह्य).

— — समव überschütten 30, 6.

— वा anfüllen, bedrängen 272, 321.

— — वा वाकीर्ण untereinander und voll, dicht 105, 11.

— — वया वयकीर्ण voll 83, 23.

— उप in Bed. „verletzen, abschneiden“ (vgl. 2. कृ) wird कृ (§. 241, Bem. 5; vgl. 32; 35; 159, Bem.).

— वति in Bed. „verletzen“ (vgl. 2. कृ) wird वति कृ (§. 241, Bem. 5; 32; 35; 159, Bem.).

— वि auseinanderwerfen, zerstreuen 275, 360.

— सम् füllen, mischen; संकीर्ण voll 185, 3; 254, 105; gemischt 144, 116.

2. कृ od. कृ IX. V Par. Atm. (§. 789, I) in IX Specialth. stark कृण, schwach कृणो (§. 805) verletzen, tödten.

3. कृ (od. कृ) X Atm. (§. 789, V) erfahren, benachrichtigen.

कृत् X Par. Th. कीर्ति (§. 59) erzählen, erwähnen, nennen, loben 13, 12; 138, 42.

— वृ erzählen, nennen 105, 24; 142, 92; 221, 9.

— वृ nennen 221, 10.

— सम् nennen 13, 4.

कृ (§. 156, 3) I Atm. (§. 789, V) fähig sein zu (Dat.) 143, 98; 182, 7. Aor. कृण्वि od. कृण्वि (§. 857, vgl. mit 156) od. कृण्वम् (§. 857, Ausn.) Fut. I. II. und Cond. können auch Par. haben (§. 869 und add. §. 870, vergl. 871). Desid. kann Par. werden (§. 790, II). — Caus. hereilen 189, 1; anordnen, vorschreiben 142, 87; ahfassen 143, 102.

— वृ Caus. bestimmen 254, 111.

— वि in Zweifel, bedenkl. sein 129, 4.

— सम् Caus. sich denken 197, 1.

कृण्वि (vom vor.) fem. das Machen, Bewirken 284, 463.

कृत् X Par. (§. 209; 843. 844) einladen, anreden, hören.

कृत् (S. 162 तु; eher von Vb. कृण्) msc. Zeichen, Licht, Komet, Sternschnuppe 138, 38; ved. adj. deutlich machend, beleuchtend 289, 3; Licht 294, 1.

कृत् msc. ntr. (AK.) Feld, Wasserbassin um einen Baum (§. 460).

कृत् od. कृत् I Atm. (§. 789, V) zittern. Caus. Aor. (§. 844).

कृत् ntr. (§. 708) Armhand auf dem Oberarm.

कृत् I Par. sich hin und her bewegen, ausgelassen sein. Caus. Aor. कृचिरेलत् (§. 844).

कृत् Vb. Par. (§. 235) ausgelassen sein. कृत् (von कृत् S. 152, §. 394) fem. (§. 709) Spiel (wohl eig. Tanz).

कृत् गेव गलेव I Atm. (§. 789, V) verehren, hedienen; Caus. Aor. कृचिरेलत् u. s. w. (§. 844).

केवल (S. 243 वल) adj. fem. ला od. ली (§. 689) einzig, allein, ganz, all;

०ल्म् adv. sicherlich, nothwendig, nur, bloss 282, 443.
 केश (S. 140, w, 16) msc. Haar (§. 460; 565, VII; 632).
 केशपात्र (vgl. पात्र) m. schönes Haar 149, 31.
 केशर (von केश nach Anal. §. 564, XIII. XVIII) msc. Löwenmähne (auch केशर geschrieben, wie denn केश die etymologisch richtige Schreibweise für केश wäre, vgl. caesaries aus केशरी).
 केशरिन् (vom vor. nach §. 562) msc. Löwe.
 केशव (von केश §. 563) adj. वा fem. viel oder schönes Haar habend; msc. ein Name des Vishnu oder Krishna; eine Statue desselben (§. 558) 247, 25; 265, 24.
 केशान्त (Tip. केशान्त) Ende des Haares = das ganze Haar; in Bhvr. fem. ता 89, 6; 90, 14.
 केशर (vgl. केशर) msc. ntr. (AK.) Pflanzenfaser 239, 47.
 केशरिन् (vgl. केशरिन् und केशर) msc. N. ppr. 182, 11.
 कै 1 Par. krähen, krächzen.
 कैकेय (Patronym. von कैकय §. 439; 588) fem. ओकेयी (§. 686) Nachkomme des Kekaya 81, 5.
 कैटभसिन् (Tip. कैटभसिन् letztes von Vb. सि nach S. 131, O, 1) msc. Namen des Vishnu (Sieger des Asuren Kaiṭabha).
 कैतव (nach §. 554, II von कितव) ntr. Betrug 159, 44.
 कैत्र ntr. eine Art Wasserlilie, die bei Nacht blüht.
 कैलास (von कैल nach Lassen) m. N. ppr. Berg Kailāsa, Aufenthalt des Kuvera.
 कोक msc. Wolf.
 कोकिल (S. 169) msc. ला fem. (§. 690) der indische Kuckuk (§. 420; 430; 434).
 कोटर msc. ntr. (AK.) Höhle (§. 477; S. 246, IV).

कोटाय Vb. Denom. Atm. (§. 225).
 कोटि (S. 152, §. 394, Bem.) fem. Schärfe des Schwertes; ausserstes, höchstes Ende 125, 3; 14; Spitze des Bogens 29, 27; zehn Millionen 189, 3.
 कोटिक msc. Wurm (in Kmdh. als Tadelwort nachstehend §. 656, II, 3) 110, 1.
 कोट्टकी fem. nackte Frau 282, 439.
 कोषा msc. Ecke 187, 8; 198, 9.
 कोटपड (Kmdh. को Nom. für Pronth. क (vgl. Zend) und-टो) msc. ntr. Bogen 254, 104.
 कोट्टव (eig. Bhvr. को wie im vor. und टव) msc. eine Art Getreide, welches die ärmeren Classen essen (Paspalum frumentaceum).
 कोप् Vb. Denom. Atm. (vom folgenden §. 212, Bem. 2; 255) zürnen.
 कोष (Vb. कुप्) msc. Zorn.
 कोमल (S. 148; cher को (vgl. कोटपड कोट्टव) und मल GWL. I, 478 von क् ebds. 494 ff.) adj. ला fem. weich, zart, schön.
 कोरक msc. ntr. Knospe (S. 225 इत्).
 कोलाहल msc. lautes Schreien, Jauchzen 275, 361.
 कोष msc. ntr. (§. 711) Scheide 204, 22; Schatz 115, 1; 252, 84; 259, 165; 280, 421; vd. Wolke 293, 2; 297, 11 (auch कोष geschrieben).
 कोषान् (nach §. 579 vom vor.) adv. wie eine Scheide 204, 21.
 कोप् Vb. Denom. vom folgenden (§. 212, Bem. 2; §. 255).
 कोष (vgl. कोष) msc. ntr. Knospe 79, 34; Schatz 265, 237; Eid 272, 325.
 कोषेव (von कुल §. 506, vgl. Bem.) msc. (vergl. कोषेवक gld. msc.) Schwerdt, Dolch 186, 10 (Wils. Daçak. 71 n. 1).
 कौटिल्य (von कुटिल nach §. 554) ntr. Rundung 105, 4; Bosheit 272, 321.

कीदृग् (nach §. 554, II von कुदृग्) ntr.
Verwandschaft 278, 395.

कीदृक् (nach §. 554, II von कुदृक् "heftige
Begierde") ntr. heftige Begierde 97, 14;
Vergnügen 275, 359; 282, 434: Hoch-
zeitsguirlande 201, 4.

कीपीन् ntr. (von कृप) ein die obscönen
Theile bedeckendes Gewand 185, 3
(Wils. Daçak. 68, n. 3); eine schlechte
That (S. 227 हिन).

कीर्त्त (Patronym. von कुरु §. 427; 429,
vergl. 521 und 439) fem. की Nach-
komme des Kuru; den Plur. msc.
bildet कुरु (§. 439), doch ep. auch
कीर्त्त in Zsitzg 36, 17; 60, 29; 41, 1; 63, 69.

कीर्त्त (Patronym. von कुरु §. 434; 435;
438; 439, ep. auch gegen die Be-
schränkung der Gr.) fem. वाचपी (S. 224
चन und §. 639); Plur. msc. bildet कुरु
(§. 439): Nachkomme des Kuru 22, 18;
24, 44; 31, 19; 37, 27; 38, 9; 39, 17;
41, 3; 4; 46, 28; 30; 47, 39; 63, 71.

कीलिक (von कुल) msc. Ketzer, Betrüger,
Weber.

कीलीन् (von कुलीन् nach §. 554) ntr.
hohe Geburt, Adel 123, 21.

कीलल (von कुलल nach §. 554, II) ntr.
Geschicklichkeit, Kenntniss 180, 7;
180, 7; 185, 18; Glück (§. 437; 521
(nach §. 430) vgl. 459).

कीलिक (Patronym. von कुलिक §. 442; 521,
vgl. 459; §. 518, Bem.) m. f. की, Spross
des Kuçika, Bez. des Viçvāmītra 46, 27.

कीशेव (von कोश §. 305) adj. श्री fem. von
Seide, seiden (§. 567, II).

कीशेव = कीशेव.

कीलुम् msc. der Edelstein, welcher Krish-
na's Brust schmückt.

कनस् s. कुण्.

कनथ् od. कलथ् I Par. tödten. Caus.
कनथि (§. 202, vgl. 881, 4 u. §. 916).

कनस् IV Par. krumm sein; krümmen;
leuchten; Ptcp. Perf. Pl. Pass. कनल;
Abs. कनलता oder कनलित्वा (§. 896, 2,
vgl. 914, I); Caus. कनसि (§. 202, vgl.
881, 4 und 916).

कन्नु od. कन्नु od. कु od. कु IX Par. einen
Ton von sich gehen.

कन्नुय् I Atm. (§. 789, V, eig. Pass. refl.
des vor.) einen Ton von sich gehen,
feucht werden, riechen; Ptcp. Pl. Pass.
कन्नु (§. 896, 2); Caus. कनोयि (§. 199);
Absol. auf कन्नु (§. 912).

कनम् I Par. krumm sein.

कन्नु (?) I Atm. (§. 789, V) gehn.

कन्नु (von Vb. कन्नु "übersteigen, aber-
winden", eigentl. Stärke) msc. Opfer
(§. 634); vd. Stärke, Weisheit 291, 13
(Sch. Opfer). N. ppr. eines der 10
Prajāpati, der ersten Geschöpfe des
Brahman 138, 35.

1. कन्नु I Par. tödten, verletzen; Caus.
कन्नु (§. 202, vgl. 881, 4; 916, doch kommt
कन्नु vor; daher soll nur §. 881; 916
gelten).

2. कन्नु X = 1 कन्नु (?) wohl nur wegen
कन्नु als Wz. aufgenommen). — X Par.
wieder und wiederum erfreuen.

कननक msc. N. ppr. eines Kameels 120,
18; 121, 23.

कन्नु (?) I Atm. (ist §. 789, V ausgelassen)
traurig sein; Caus. कन्नु (§. 202, vgl.
881; 916).

कन्नु I Atm. (§. 789, V) schreien, wei-
nen; Aor. Pass. und Absol. (§. 881
und 916); Intens. vd. (§. 167, Bem. 1;
169, Bem. 2).

कन्नु I Atm. (§. 789, V) bemitleiden, gehn.
Caus. कन्नु (§. 202, vgl. 881; 916).

कन्नु (§. 154, 1; 156, 2) I. IV Par.; wann
Atm. (§. 789, V); Specialth. nach I im

- Par. क्राम्, im Atm. क्रम (§. 795, III), nach IV Par. क्राम् Atm. क्रम्य (796, V), Plcp. Pf. Pass. क्राम्य und Absol. क्राम्या oder क्रम्या oder क्रमिया (§. 894; 896, 2, vgl. 914, I, II); क्रमियत् (§. 903): schreiten, überschreiten, überwinden 117, 6; durchschreiten 173, 34. — Caus. क्रमि (§. 202, vgl. 881; 916).
- वलि Par. (§. 789, V) überschreiten, übertreffen, vorübergehn 106, 1; sterben 128, 1; übertreten 191, 6. Caus. (§. 202).
- वमि Par. (§. 789, V) gehen zu (Acc.) 77, 4. Caus. (§. 202).
- वा Par. (§. 789, V) besteigen 274, 347; Atm. „aufgehn“ (§. 790). Caus. (§. 202).
- उद् Par. (§. 789, V) heraustreten 139, 55; weggehn 219, 14; 281, 428. Caus. (§. 202).
- उप Par. (§. 789, V) angehn 196, 11; 198, 1; (um zn beißen) 187, 12 (Daçak. Wils. 73, 3); anfangen 238, 43; wann Atm. (§. 789, V; 790). Caus. (§. 202).
- निर Par. (§. 789, V) herausgehn. Caus. (§. 202).
- परा Par. (§. 789, V) muthig heranschreiten 25, 59; wann Atm. (s. 789, V). Caus. (§. 202).
- प्र Par. (§. 789, V) vorschreiten; Atm. (§. 790) beginnen. Caus. (§. 202).
- खि Par. (§. 789, V) aneinandergehn; kämpfen 86, 4; 87, 8; Atm. „auf eigenen Füßen gehn“ (§. 790); stolz einerschreiten 85, 46. Caus. (§. 202).
- सम् Par. (§. 789, V) zusammengehn. Caus. ep. क्रामि (gegen §. 202) übereinkommen 58, 8 (zugleich Impf. ohne Augment). Caus. (§. 202).
- उपसम् besuchen 200, 19. Caus. (§. 202).
- क्रम (vom vor.) msc. (Schrift) Fuss, Ord-

Glossar.

- nung, Reihenfolge, Rang (§. 484); क्रमेया und क्रमात् nach und nach, sinfenweise (wohl aus Bed. „Schritt“) 160, 50; 259, 164; 251, 70; 274, 350; 285, 470. — क्रम N. ppr. = क्रमयन्.
- क्रमतस् (vom vor. nach §. 575) adv. nach der Ordnung 237, 29.
- क्रमयोग (Tlp. उद्योग) msc. Rangfolge, Stufenfolge 138, 42.
- क्रमयन् N. ppr. eines Gebiets in Kaschmir 248, 39.
- क्रमयन् (von क्रम nach §. 575) adv. Reihe für Reihe, nach der Ordnung 140, 65.
- उक्रमिन् (von Vb. क्रम् §. 282) adj. विषो fcm. überschreitend 264, 232.
- कय (Vb. क्रो) msc. das Kaufen, Kauf.
- कयविक्रय (eig. Dvnd. उक्रो Kauf und Verkauf) msc. Handel.
- क्रोशि Vb. Denomin. von कृष् (§. 217) abmagern; क्रशित 240, 61.
- क्रशित क्रोशयस् s. कृष्.
- क्रिया (von कृ §. 336) fem. das Thun, Handlung, That, Werk, Behandlung, Besorgung 180, 3.
- क्रो IX Par. Atm. (§. 789, I) kanfen; Plcp. Fut. Pass. क्रय 268, 270; क्रय (§. 905); क्रोत (§. 644, VII) in Zsstzg ausl. fem. ता oder तो (§. 692). Caus. क्रामि (§. 199).
- वल nur Atm. (§. 790).
- वा ankaufen 191, 24.
- परि nur Atm. (§. 790).
- खि nur Atm. (§. 790), verkaufen 268, 274. Desid. क्रिषीव् ebenfalls Atm. (§. 790, II) verkaufen wollen 191, 6.
- क्रोड़ I Par. spielen 104, 18; 194, 11; Caus. Aor. वलिक्रीडत् (§. 844).
- वन् Atm. (§. 790).
- वा Atm. (§. 790; §. 296).
- परि Atm. (§. 790).

- सम् आत्म. in Bed. „tönen, klingen“ Par. (§. 790).
- क्रोडा (vom vor.) fem. Spiel.
- क्रोडि ved. (nach §. 52) statt क्रोडि (von क्रोड) msc. spielend 293, 3.
- क्रुञ्च (§. 154, 2, 2) krümmen, sich krümmen, krumm gehn, klein sein; Plcp. Perf. Pass. क्रुञ्च (vgl. crux aus cructu) und Absol. (§. 896, 2; 914, I).
- क्रुञ्च (vom vor.) msc. fem. Kihitz (§. 79, Bem. 3; §. 252, Ausn.).
- क्रुड (§. 149) VI Par. sich untertauchen.
- क्रुध- (§. 156, 1) IV Par. zürnen; Aor. क्रुधन् (§. 856, 5); क्रुध zornig 4, 17; 23, 28; 29, 34; 85, 55; 86, 4.
- सम् zornig werden; संक्रुड erzürnt 33, 36; 39, 4; 61, 64.
- क्रुध- (vom vor.) fem. Zorn.
- क्रुण्य- (§. 154, 2, 2) IX Par. quälen, leiden.
- क्रुण् (§. 156, 1) I Par. schreien 72, 22; 73, 2.
- वमि zurufen 27, 10.
- वा tadeln, beschimpfen 75, 30; 191, 22; वाक्रुड „tadelnd“ (§. 894).
- उद् aufschreien, laut schreien 35, 10.
- प्र einen Schrei ausstossen 91, 34.
- वि aufjauchzen 31, 17.
- क्रूर adj. रू f. hart, grausam, schrecklich.
- क्रोड ntr. fem. डा (Wils.) Brust, Schenkel, Hüfte; in Zsstz ausl. fem. डा und डो (§. 693).
- क्रोध (Vb. क्रुध-) msc. Zorn.
- क्रोधन (Vb. क्रुध- §. 294) adj. ना fem. zornig 71, 9.
- क्रोधव्रण (Tip. अत्र letztes s., §. 272, „unter die Herrschaft des Zorns gerathend“) adj. ना fem. in Zorn gerathend 102, 7.
- क्रोड (Vb. क्रुण्) msc. ein Längenmaass von 4000 Ellen (eig. so weit ein Schrei gehört wird).

- क्राव s. कनय-
- क्राद (?) I Atm. (§. 789, V) traurig sein; Caus. क्रुदि (§. 292; 881; 916).
- क्रान्द I Atm. (§. 789, V) traurig sein (§. 881; 916). — I Par. schreien, klagen.
- क्राप् X Par. sprechen, tönen.
- क्राम् (§. 154, 1) I. IV Par. Specialth. क्राम (§. 795, III); क्राम्य (§. 796, V) ermüden. Aor. क्रामन् (§. 858, VIII); Plcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I). Caus. क्रुमि (§. 202; 881; 916).
- क्राव I Atm. (§. 789, V) sich fürchten. Caus. क्रुवि (§. 202; 881; 916).
- क्राद (§. 156, 3) IV Par. nass werden. Aor. (§. 857); Plcp. Pf. Pass. क्रुन्न (§. 897) 152, 9.
- क्रान्द I Par. Atm. (aber ohne dass §. 789, I gilt, vgl. §. 789, V) klagen.
- क्रोण IX (§. 156, 3) Par. quälen; Aor. (§. 857); IV Atman. (§. 789, V) sich quälen, leiden 46, 30; Plcp. Pf. Pass. (§. 896, 2, 1 u. 4; 914, I. III).
- परि IV परिक्रुड (§. 896, 2, 4) sehr leidend 80, 41.
- क्रोव oder क्रोव I Atm. (§. 789, V) sich fürchten. Caus. Aor. वचिक्रीवन् (§. 844). — Denom. (von क्रोव) Atm. (§. 212, Bem. 2) Eunuch sein.
- क्ल I Atm. (§. 789, V) sich bewegen.
- क्लेप् (?) I Atm. (§. 789, V) sprechen, verhindern, verletzen.
- क्लेश (Vb. क्रुण् §. 272) msc. Mühe, Leid, Sorge, Zorn.
- क्व (Prnth. क §. 572, II; S. 243, 1; §. 496) adv. wo, wohin (in der Frage); क्व-क्व zur Bezeichnung vollständiger Unverträglichkeit, Gegensatzes 131, 14; mit folg. वपि nirgendwo 131, 14; mit चिद् irgend, (mit न) nirgend 90, 17;

कु चिद्दु mehrfach hintereinander: bald-bald 71, 7 ff.
 छाण I Par. klingen, lünen (§. 327).
 छाण I Par. kochen. Aor. (§. 849, 2) चक्रणीत् (§. 256).
 छाणत् od. च्छेत् I Par. sich hin und her bewegen. Caus. Aor. चच्चिक्केलत् (§. 844).
 छाण I Alm. (§. 789, V) geben, geben. Aor. क्षति (§. 202; 881; 916).
 1. छाण (od. jedoch? ण) I Alm. (§. 789, V) geben, geben. Caus. Aor. Pass. und Absol. (§. 202; 881; 916).
 2. छाण X Par. elend leben.
 छाण (§. 154, 2, 4) VIII Par. tödten, verletzen. Aor. (§. 849, 2 und 858, VIII); Ptcp. Pf. Pass. und Abs. (§. 896, 2; 914, I); क्षत verwundet 39, 7; 261, 196; vernichtet 267, 269.
 — वि क्षित- verwundet 38, 6; geplagt 251, 70.
 — संवि क्षित sehr verwundet 34, 15.
 क्षा (S. 140, w. 20 von Vb. क्ष) msc. Augenblick, Zeit, Gelegenheit, Musse; क्षणम् (Acc.) augenblicklich 122, 1; 235, 5; क्षणम् augenblicklich 71, 5; क्षणम् glibd. 65, 11; 100, 20; 109, 15. क्षणोक्षणे jeden Augenblick 259, 165; 273, 337.
 क्षादा (vom vor. und द von Vb. क्ष) fem. Nacht (die Ruhe gebende).
 क्षादाक्षर (Tip. vom vor. und क्षर von Vb. क्ष „Nacht machend“) in. Mond 240, 70.
 क्षादाक्षर (Tip. क्षर von Vb. क्ष §. 277) adj. क्षे fem. in der Nacht umhergehend = Rāksbāsa, böser Dämon 90, 12.
 क्षणिक (von क्षण) adj. क्षी fem. momentan 222, 26.
 क्षत (eig. Ptcp. Pf. Pass. von क्षण, aber nach §. 333) ntr. Wunde.
 क्षत (Tip. vom vor. und क्ष nach §. 320) ntr. Blut.

क्षति (Vb. क्षण) fem. Verletzung 265, 134.
 क्षत्र (etymolog. richtiger क्षत्र von Vb. क्षद् „zerbrechen, vernichten“ S. 164 n) msc. ein Mann aus der Kriegerkaste, ntr. (vgl. §. 711) Kriegerkaste 14, 17; 19; 15 (§. 430).
 क्षत्रधर्म (Tip. क्षत्र) msc. Pflicht des Kriegers 29, 25; 36; 43, 24.
 क्षत्रधर्मन् (Bhvr. क्षत्र nach §. 669) adj. [fem. §. 699] die Pflicht des Kriegers kennend, ühend 30, 37.
 क्षत्रधनु (Tip. क्षत्र) msc. der Blutsverwandte eines aus der Kriegerkaste = einer aus der Kriegerkaste (s. folg.).
 क्षत्रधनुन् (vom vor. nach §. 579) adv. wie ein Krieger 23, 28.
 क्षत्रिय (etymol. richtiger क्षत्रिय, vgl. क्षत्र; §. 430) msc. fem. या od. दाकी (§. 695) ein Mann (Frau) aus der Kriegerkaste.
 क्षत्रियत्व (nach §. 554 vom vor.) ntr. Wesen des Kshatriya 29, 25.
 क्षत्रियदण (vom vor. und Vb. क्षन्, gegen Gramm., vgl. jedoch क्षोदण §. 564, III) msc. Kshatriya-Mörder 26, 67.
 क्षत्रियान्तकर (Tip. क्षत्र wo s.) msc. Kshatriya-Vernichter 27, 11.
 क्षद् vd. I Alm. zerbrechen.
 क्षा X Par. werfen (§. 208; 209; 843; 844). — Denom. (§. 212, Bem. 2; 255).
 क्षम् msc. Vernichter (vgl. Vb. क्षे) nach Sch. 290, 8 (?).
 क्षप adj. क्षा fem. schaaarlos = क्षपराक Buddhist in क्षपराक (s. y. nach §. 242) Buddhist geworden 192, 16.
 क्षपराक (vom vorigen) msc. क्षाक fem. Buddhist 184, 6.
 क्षा (vom Caus. von क्षे „lichtvernichtend“) fem. Nacht.
 क्षाक्षर (Tip. vom vor., vergl. क्षादाक्षर) adj. क्षे fem. Rāksbāsa, böser Dämon 62, 53.

ज्ञपाह (Dya. von ज्ञपाऽहन्; episch nach Anal. von §. 639) ntr. (nach §. 628) Tag und Nacht 140, 68.

ज्ञम् (§. 154, 1; 156, 3) I Atm. (§. 789, V) IV Par.; Specialth. von IV ज्ञाम् (§. 796, V) erdulden, ertragen 194, 3; aus- halten 183, 11; über sich nehmen 108, 14; können 240, 65; nachsehen, ver- zeihen 23, 27; Aor. (§. 857; 858, XII). ज्ञान्त Ptcp. Perf. Pass. (§. 844; 896, 2; §. 667; u. Absol. 914, I). Caus. (§. 202; 881; 916) um Verzeihung bitten ज्ञान्तमास 26, 70.

ज्ञम् Vb. Denomin. (vom folg.) Atm. (§. 212, Bem. 2; 255, Bem.).

ज्ञम (von Vb. ज्ञम् §. 212; 275; 644, VII) adj. मा fem. tragend, fähig (mit Infin.), angemessen, passend.

ज्ञमा (von Vb. ज्ञम् §. 335) fem. Geduld (Freundlichkeit) 67, 25; Nichtüberhe- bung 160, 53; 163, 70; Erde.

ज्ञमातल (Tlp. ऽत⁰) ntr. (eig. Erdboden, aber das hintere Glied fast bedeu- tungslos) Erde 273, 334.

ज्ञमापति (Tlp. ऽप⁰, vgl. उमाप⁰) msc. Herr der Erde, König 255, 126.

ज्ञाम् X Par. ertragen.

ज्ञव (Vb. 1 und 3 ज्ञि, S. 140, §. 379) msc. das Vergehen, Vernichtung, Untergang, Haus 292, 1.

ज्ञयिन् (ज्ञि §. 297) adj. यिणी fem. verge- hend 195, 23; abnehmend 160, 50.

ज्ञर I Par. fließen, strömen 279, 409; ausströmen lassen, ergießen 29, 29; 297, 11.

1. ज्ञत् I Par. sich hin und her be- wegen, sammeln.

2. ज्ञत् X Par. (eig. Caus. von ज्ञ् mit ल für र) abwaschen, (sühnen?) 250, 59.

ज्ञत्र (elym. besser ज्ञात्र s. ज्ञत्र) adj. त्री

fem. sich auf die Kriegerkaste be- ziehend 21, 11; 175, 49.

ज्ञान्ति (Vb. ज्ञम्) fem. Geduld, Nachsicht. ज्ञान्तिमन् (vom vor. §. 562) adj. ती fem. nachsichtig 245, 4.

ज्ञाम s. ज्ञे.

ज्ञार (Vb. ज्ञ् §. 256; 473) msc. Salz; ntr. eine besondere Salzart; adj. (?) mit Salz gemischt (? vgl. §. 532, Xla. 564, I) 126, 23. ज्ञाराम्युधि (Tlp. ओऽह्युधि wo s.) msc. Salzmeer 152, 6.

1. ज्ञि (§. 297; S. 151, 2, 2) I. V. IX Par. vernichten 99, 2; 154, 16; 188, 18; 218, 15; quälen 240, 63; Pass. zu Grunde gehn, hinschwinden; Ptcp. Pf. Pass. ज्ञोष (§. 895, 3; 897, 5) ver- gangen 174, 43; 250, 60; abgenom- men 166, 84; abgezehrt 184, 7; auf- gebraucht 259, 165; 269, 278; Ptcp. Fut. Pass. (§. 905), Absol. hinter Prä- fixen (§. 915, II).

— वरि rings plagen; वरिज्ञोष sehr arm 157, 37.

— व sehr vernichten; वज्ञोष verschwun- den 203, 21; 256, 137.

2. ज्ञि I Par. herrschen 296, 3.

3. ज्ञि VI Par. wohnen.

— वा vd. II Par. sich einwohnen, ein- ziehen, in Besitz nehmen 291, 13.

ज्ञाण् (§. 154, 2, 4) VIII Par. Atm. (§. 789, I) tödten, verletzen; Aor. (§. 858), Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I).

ज्ञिन् (vom Vb. 2 ज्ञि nach §. 289 und S. 131, O) adj. „herrschend“.

ज्ञिति (Vb. 1 u. 3 ज्ञि) fem. Erde, Land, Vernichtung, Haus.

ज्ञितिधर् (Tlp. ऽध⁰ letztes von Vb. ध् „erdtragend“) msc. Berg.

ज्ञितिधेनु (Kmdh. ऽधे⁰ nach §. 656, III) f. die einer Kuh zu vergleichende Erde 158, 38.

क्षितिभुज (Ttp. क्षुभ् von Vh. भुज §. 289)
 msc. König 248, 33; 278, 392.
 क्षितिभुज (Ttp. क्षुभ् von भु nach §. 289
 und S. 131, O „erdringend“) msc. Berg
 149, 25; 171, 20.
 क्षितोद्य (Ttp. क्षुभ्) msc. König 256, 130.
 क्षिप् (§. 156, 1) VI Par. Atm. (§. 789, I)
 werfen 29, 37; 35, 6; 39, 8; 118, 14;
 163, 69; 174, 45; stossen 282, 437.
 — क्षति nur Par. (§. 790).
 — क्षति verletzen, beschimpfen 14, 18;
 183, 19.
 — क्षति nur Par. (§. 790).
 — उद् aufheben 196, 21.
 — — उद् aufheben 18, 38; 104, 9;
 108, 8.
 — उप übertünchen 192, 6.
 — नि hineinwerfen 252, 85; niederlegen,
 niedersetzen 272, 325; verhergen
 131, 15; vertragen 282, 445.
 — परि umgeben 84, 35.
 — व vor (einem Orte) hinwerfen 120, 3;
 134, 9; darreichen 197, 10.
 — क्षति nur Par. (§. 790).
 — क्षि schleudern 34, 10.
 क्षिप (vom vor. S. 169, र, §. 554, VI) adj.
 र fem. schnell; Comp. क्षेपेयस्, Superl.
 क्षेपिष्ठ (S. 228 र्क्षेप्).
 क्षिलिका fem. N. ppr. 269, 289.
 क्षिप् s. क्षीव.
 क्षी (7) IX Par. Atm. (7) Specialth. stark
 क्षिप्ता, schwach क्षिपि (§. 805) verletzen.
 क्षी I Par. seufzen, klagen.
 क्षीव od. क्षीव I Atm. (§. 789, V) trun-
 ken sein (wohl eig. = I क्षीव welches
 s.). Caus. Aor. क्षिपिष्यन् (§. 844).
 क्षीव (vom vor.) adj. क्षा fem. betrunken,
 Trunkenbold 262, 205; 284, 458.
 क्षीर (Vb. घस् S. 135, §. 233) ntr. msc.
 (§. 711) Milch (§. 455).

क्षीरस्य Vh. Denomin. (vom vor.) Par.
 (§. 233) nach Milch begierig sein.
 1. क्षीव od. क्षिप् क्षेव (7) I. IV Par. speien;
 Ptcp. Pf. Pass. und Abs. (§. 896, 2; 914, I,
 vgl. 895, 4). — 2. क्षीव s. क्षीव.
 क्षु (§. 155, II, A) II Par. niessen 242, 83.
 Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2;
 914, I); Desid. क्षुप् (§. 189).
 क्षुद (§. 156, 1) VII Par. Atm. (§. 789, I)
 zerreiben, zerbrechen. Aor. क्षुदितो
 क्षुन् क्षुदन् (§. 856, 5). Ptcp. Pf. Pass.
 क्षुपण (§. 897).
 क्षुद (vom vor. S. 169 र; §. 473; 520;
 554, VI; 563, V) adj. र fem. klein,
 gemein, niedrig; Comp. क्षोदीयस्, Sup.
 क्षोदिष्ठ (S. 228 र्क्षेप्).
 क्षुदोग (Kmdh. क्षुदर) msc. Hunger 122, 19.
 क्षुध (§. 144; vgl. vd. क्षु „Speise“ aus घस्;
 §. 156, 1) IV Par. hungern. Ptcp. Pf.
 Pass. क्षुधित (§. 896, 1). Absol. क्षुधित्वा
 oder क्षोधित्वा (§. 914, I. III; S. 427 n. 3).
 क्षुध (vom vorigen) fem. (§. 709; §. 331;
 S. 225 र्क्षेप्) Hunger.
 क्षुप (vom vorigen §. 697) fem. Hunger
 (S. 225 र्क्षेप्).
 क्षुभ् I Atm. (§. 789, V) IV. IX Par.
 (Specialth. क्षुन्ना, schwach क्षुन्ने §. 23)
 bewegt, geschüttelt werden. Aor.
 क्षुभोन् ओभिह क्षुभन् (§. 858, VIII, 1, 1
 und 2). Ptcp. Pf. Pass. क्षुभित bewegt
 97, 5; 102, 6 (vgl. §. 896, 2, 7). Caus. in
 Bewegung setzen, erschüttern 238, 38.
 क्षुन् VI Par. schahen, schneiden, grahen.
 क्षुर (vom vor. S. 136, §. 372) msc. (§. 708)
 ein Rasirmesser.
 क्षुरिका (vom vorigen §. 559) fem. Dolch
 282, 437.
 क्षेत्र (Vb. 3. क्षि; §. 277; 461) ntr. Feld,
 Land, Körper.
 क्षेप (Vb. क्षिप्) msc. das Werfen, in die

Höhe Ziehn (vgl. भ्रूलेष), Verachtung, Stolz; das in die Länge Ziehn.

लेपिठ लेपोवस् s. लिप.

लेत्र s. दीत्र.

ले I Par. hinschwinden (aus I लि entwickelt); Ptcp. Pf. Pass. लाम (§. 897, 2) abgezehrt 155, 22; 281, 433; schwach 97, 3; 103, 16; 116, 3; 263, 219. Caus. लवि (§. 199, 2, vergl. 881; 916) vernichten 277, 380 löschen (vom Zorn) 116, 23.

लेपय (von लोपा (s. लि) nach §. 554) ntr. Verminderung, Abnahme 267, 262.

लेत्रपय (von लेत्रपति Ttp. von लत्र s. वृ. vd. gegen §. 427) adj. वा fem. die Landesherrn betreffend 297, 13.

लोद्रे od. लोद्रे लोद्रे X Par. (§. 209, vgl. 843, 844) werfen.

लोदस् (von Vb. लुद) ntr. Brandung 295, 12; 297, 13.

लोदस् लोदीयस् s. लुद.

लण (aus लिण V. Conj. Cl. von I. लि zu generellem Thema erweitert; §. 155, II, A) II Par. wetzen (aus „dünn machen“); Desid. लुणाय (§. 189), — सन् Atm. (§. 790) wetzen.

लया (aus लया (durch Ekthipse, vgl. S. 137, §. 372; S. 139, §. 376) wo s.) fem. Erde.

लयायति (eig. Bhvr. लय् s. „erdringend“)

msc. König und Berg (vergl. लयायन्) 285, 476.

लयाय (Ttp. vom vor. und vom Vb. वा „herrschen“ nach §. 270) msc. König 271, 314; 283, 457.

लयायति (Ttp. लय्, vgl. लयाय) msc. König 250, 59.

लयायल (Ttp. लय्) msc. König 272, 319.

लयायुत् (Ttp. लय् von Vb. लुत् §. 289) msc. König 249, 50.

लयायुत् (Ttp. लय् von Vb. लुत् §. 289, vgl. S. 131, O) msc. König, Berg.

लयाय I Atm. (§. 789, V) sich bewegen, zittern; Ptcp. Pf. Pass. लयात (§. 896, 2); Caus. लयायि (§. 199).

लयाय्य (Ttp. लय् von Vb. लुत्) msc. Erde beherrschend 255, 126.

लमोल I Par. mit den Augen zwinkern.

ल्लिद्र (auch ल्लिद्र?) I Par. mit den Zähnen knirschen, schreien, klebrig sein (schwitzen), lieben, befreien. Ptcp. Pf. Pass. ल्लिद्रण ल्लेद्रित (§. 894; 895, 9; 896, 2; 8; 897, Bem.).

ल्लिद्र IV Par. I Atm. (§. 789, V) klebrig sein (schwitzen), befreien (vgl. ल्लिद्र); Aor. von IV ल्लिद्रण (§. 858, VIII) von I ल्लेद्रिद्र; Ptcp. Pf. Pass. ल्लिद्रण, ल्लेद्रित (§. 894; 895, 9; 896, 2; 897, Bem.).

ल्लेद्रित (von ल्लिद्र) msc. ntr. (§. 711) Kriegsgeschrei.

ल्लेद्रित s. कुल.

ख

ख (S. 136, ख, 57) ntr. Luft.

खकय I Par. lachen.

खग (Ttp. खगन letztes von ग् §. 272) msc. Vogel.

खगयन् (vom vor. §. 579) adv. wie ein Vogel.

खय (?) IX Par. erscheinen (von einem Gespenst). — X Par. binden (§. 208, vgl. 209; 643; 644).

खय I Par. hin und her bewegen.

खय I Par. hinken.

खय I Par. ehren, reinigen, quälen.

खट् I Par. wünschen.

खट्ट् X Par. bedecken.

खट्टा (S. 170, च; §. 545; 644, VII, 2; 653, 1, 1, 2) fem. eine Bettstelle, Divan.

खट्ट् X Par. zerbrechen.

खट्टग (vom vor. S. 160, ग, eig. Zastzung vergl. §. 272) msc. Schwerdt.

खट्ट 1 Atm. (§. 789, V); X Par. zerreiben 112, 7; zerbrechen, vernichten, löschen 268, 281. खट्टित s. bes.

खट्ट msc. ntr. (§. 711) Theil (Halbte) 236, 9; Stück (§. 473; 475; 477; 554, VI; S. 225, इत्).

खट्टन (Vb. खट्ट्) ntr. das Zerstückeln (zerbissen sein) 110, 12; Bruch, Verletzung 211, 5.

खट्टन्तु (von खट्ट §. 578) adv. in Stücke 120, 9; 125, 16.

खट्टित (von खट्ट S. 225, इत्) adj. ता fem. zerstückt, zerbissen 174, 43; 111, 3 (§. 476).

खट्ट I Par. fest sein, tödten, essen.

खट्ट् (§. 154, 2, 4, 5) I Par. Atm. (§. 789, I) graben, bohren, durchbohren 84, 36; 132, 2; 165, 76. Prec. खट्टासम् oder खट्टासम् (§. 866); Pass. Specialth. खट्ट oder खट्ट (§. 874); Ptcp. Pf. Pass. खट्ट, Absol. खट्टित् oder खट्टित् (§. 896, 2; 914, I); Ptcp. Fut. Pass. खट्ट (vd. खट्ट §. 906); Absol. auf व + खट्ट od. खट्ट (§. 915, II, Ausn.); Intensiv खट्टन्तु oder खट्टासम् (§. 176).

— उट्ट ausgraben 254, 107; entwurzen 257, 149; ausbohren 263, 221.

खट्टन (vom vor.) ntr. das Graben 197, 21.

खट्ट् oder खट्ट I Par. gehn.

खट्ट msc. Esel (§. 543; 564, XIII); N. ppr. des Bruders des Ravana 83, 29.

खट्टित् (Tip. खट्ट, letzteres von खट्ट nach §. 563) adj. नो fem. erfahren in

der Kunst des Kharkhoda = Zauberer (?) 265, 238.

खट्ट I Par. beissen.

खट्ट s. खट्ट.

खट्ट ntr. eine Billion.

खट्ट I Par. stolz sein.

खट्ट I Par. sich hin und her bewegen, sammeln.

खट्ट adj. ला fem. gemein, grausam, böse; msc. ntr. (§. 711) Bodensatz von Öl, Boden, Tenne, Erde, Platz.

खट्ट Bodensatz von Öl (vgl. das vor.) 169, 98.

खट्ट Ind. (§. 786; 911, II) wahrlich 66, 7; 94, 30; 125, 16; 156, 31; doch, ja (bitend) 82, 16; 132, 6; nicht (verbietend §. 911, II).

खट्टाट (vgl. खट्टित Kahikopf) msc. Kahlkopf 167, 86.

खट्ट IX Parasm. Specialth. stark सौना, schwach सौनी (S. 805) erscheinen (von Gespenstern).

खट्ट I Par. schlagen, tödten.

खट्टन्तु (Tip. खट्ट, letztes von खट्ट (§. 270) mit den Präff. सम् u. उट्ट §. 241, Bem. 1) adj. ता fem. aus der Luft entstanden 33, 34.

खट्टन्तु (Bhvr. खट्टात्) adj. fem. (§. 699) Luft als Wesen habend 225, 25.

खट्ट I Par. essen 85, 49; ved. खट्टा mit Dehnung des Auslauts 290, 7 (§. 662, 2). Caus. Aor. खट्टात् (§. 844).

खट्टा fem. N. ppr. eines Districts 247, 22.

खट्टा fem. ein Kornmaass, etwa 3 engl. Scheffel; wann in Zastz ausl. खट्टा (§. 639), wann खट्टा od. खट्टा (§. 659).

खट्ट I Par. erschrecken. — X Par. (?) §. 208, Ausn.; 209; 843; 844) essen.

खट्ट (§. 149, 4; 156, I) VI Par. Specialth. खट्ट (§. 797) betrüben; IV und VII Atm.

- (§. 789, V) betrübt sein 70, 57; क्लिन्न
ermüdet, ermattet 109, 3; 199, 16;
236, 11. Caus. ved. क्षेदि oder क्षदि
(§. 203, Ausn.).
— वृत्ति Caus. betrüben 149, 26.
क्लिन्न adj. leer, wüst; msc. ntr. (§. 711)
eine Compilation, abgekürzte (lücken-
hafte, nicht voll (= leer) seiende)
Darstellung (vergl. Lassen I. Alt. I,
485, 2).
खु I Atm. (§. 789, V) tönen (?).
खुद् I Par. wüthen. Ptcp. Pf. Pass. und
Abs. (§. 896, 2, 4 wo es hinzuzufügen;
vergl. 914, 1).
खुद् (§. 149, vergl. खुद्) VI. Par. be-
decken, vergl. खुपद् und खुद्.
खुपद् od. खुद् I Atm. (§. 789, V) zerbre-
chen, hinken. — X Par. zerbrechen.
खुद् VI Par. zerbrechen, zerschneiden,
schaben, graben.
खुद् I Atm. (§. 789, V) spielen, scherzen.
खेद् od. खेद् X Par. essen (§. 208; 209;
843; 844).
खेद् (von Vb. खिद्) msc. Müdigkeit, Kum-
mer, Betrübniß.
खिल् X Par. sich hin und her bewegen,
wollüstig sein (§. 209; 843; 844).
खेल (vom vor.) msc. Liebesspiel 176, 96.
खिलाय Vb. Par. (§. 235) wollüstig sein.
खिच् I Atm. (§. 789, V) verehren. Caus.
Aor. खिच्छेयत् (§. 844).
खि I Par. fest sein (machen), schlagen,
graben (vergl. खन्).
खिद् s. खोद् und खोर्.
खिद् s. खोद् und खोर्.
खिद् od. खोल् खोर् खोर् I Par. lahm sein.
Aor. Caus. खच्छोर्त् u. s. w. (§. 844).
खिल् s. खोर्.
ख्या (§. 29, 6; 104, A; §. 147) I Par.
aber als Vertreter von खच् (§. 147) auch
Atm. (§. 789, I): sprechen, nennen;
Aor. ख्यात् ०त् (§. 856 vgl. 841); Aor.
Pass. und Pass. refl. (§. 879; 883);
Ptcp. Pf. Pass. ख्यात् (§. 897, 4, Ausn.)
genannt, berühmt 84, 32; 247, 29;
281, 473. Caus. ख्यापि sagen lassen,
bekannt machen 50, 15; 161, 59.
— खा erzählen 9, 37; 54, 19; 58, 11.
खाख्यात् (§. 508, vergl. 506, Bem.).
— — द्रव्या verstossen 14, 26; 88, 21; 22;
widerlegen 192, 13.
— घा in द्रव्यात् berühmt 263, 212; 275,
353. Caus. Ptcp. Perf. Pass. द्रव्यापित
ausgegeben 282, 444.
— खि in खिख्यात् berühmt 13, 16; 90, 16;
153, 12.
— खम् zählen.
— — परिसम् zusammenrechnen 140, 71.
ख्याति (vom vor.) fem. Rubm.
ख्यापन (von ख्यापि Caus. von ख्या) ntr. das
Sagenlassen, Mittheilen 55, 22; das
Berühmtmachen 258, 160.

ग

- गग (von Vb. गम् §. 272; S. 242, IX) in
Zsitzg auslathend, fem. गा „gebend,
sich befindend“ 108, 18; fem. गो „sin-
gend“ (§. 270, Ausn.).
गगण od. गगन (S. 146, §. 388) ntr. Luft,
Atmosphäre, Firmament 237, 27.
गङ्घ् oder घङ्घ् घङ्घ् I Par. lachen.
गङ्गा (S. 134, O, 4 von allem Intensiv von

गम् „krumm gehend“ §. 165, Ausu. 1) fem. N. ppr. des Flusses Ganges (§. 432; 435; 547, II).

गङ्ग I Par. hrüllen, trunken sein. — X Par. hrüllen.

गङ्ग (vom vor.) msc. (§. 708) Elephant.

गङ्गुगङ्ग (Kmdh. गङ्गु nach §. 656, II, 3, 2) msc. ausgezeichnete Elephant 156, 26.

गङ्गापद्म (Kmdh. गङ्गपद्म §. 656, II, 3, 1) msc. gemeiner, niedrig geborner Elephant 128, 8.

गङ्गादृष्ट (Bhvr. गङ्गादृष्ट) ntr. (nach Elephanten benannt) Beiwamen der Stadt Hastināpura (von हस्तिन् Elephant).

गङ्गा I Par. einen Ton von sich gehen.

गङ्गा msc. ntr. Schatzhaus.

गङ्गावत् (Kmdh. गङ्गावत् §. 656, II, 3, 2) msc. Hauptschatzhaus (?) 260, 176.

गङ्गा I Par. benetzen. Caus. गङ्गि (§. 202; vgl. §. 881; 916). — X Par. fließen (?) oh zu §. 208; 209; 843; 844).

गङ्गा X Par. (eig. Denom. von गङ्गा) Th. गङ्गा (§. 208; 209. Aor. गङ्गापत् and गङ्गागपत् S. 385, n. 2) zählen, rechnen, beachten, in Betracht ziehen 152, 9; 159, 44; 165, 79; 181, 24; 184, 7; गङ्गापत् (S. 225 रन्).

— चनु nachzählen. चनुगङ्गापत् (S. 225 रन्). गङ्गा (von गङ्ग in der Form गङ्गु gnuirt गङ्ग mit Suffix न् und Einbusse des ह् गङ्गा dann vermittelt dialektartigen गङ्गा गङ्गा) msc. (§. 441; 485; 506, vgl. Bem.; 539, III; IV; 545, Bem.; 547, II; 557; 650, VI; 669) Schaar, Menge, Zahl.

गङ्गापत् (Vb. गङ्गा §. 337) fem. das Zählen, Rechnen, Erwägung 188, 9.

गङ्गापत्ति (Tip. गङ्गपत्ति s. उमापत्ति) msc. Herr des Zählens u. s. w. = Ganeṣa (soust gewöhnlich गङ्गापत्ति) 247, 26.

गङ्गापत्ति (Tip. nach §. 653, VII, 10, Ausn.) msc. (eigentl. Herr der Schaaren der

Untergötter, aber Bezeichnung von) Siva 174, 42.

गङ्गापत्ति (von गङ्गा §. 578) adv. schaarenweis 183, 14.

गङ्गापत्ति od. गङ्गापत्ति (vgl. S. 132, e, Tip. गङ्गापत्ति, vd. gegen S. 131, O oder nach S. 132, e) adj. in Schaaren gehend 290, 9.

गङ्गापत्ति (Tip. गङ्गापत्ति s. das folg.) msc. Siva 237, 27.

गङ्गापत्ति (Tip. गङ्गापत्ति, vgl. उमापत्ति) msc. (eig. Herr u. s. w. s. गङ्गापत्ति) Siva.

गङ्गापत्ति (anomal(?) von गङ्गा) fem. Bublerin 236, 10; Heläre (§. 670).

गङ्गापत्ति (Tip. गङ्गापत्ति eig. Herr der Schaaren der Götter, aber) N. ppr. des Gottes der Weisheit, Ganeṣa.

गङ्गापत्ति I Par. aber ohne Flexion (§. 795, II).

गङ्गापत्ति msc. (§. 708) Wange.

गङ्गापत्ति (Kmdh. गङ्गापत्ति §. 656, III) msc. ntr. Wange als Fruchthülle 239, 47.

गङ्गापत्ति (S. 159 उप?) msc. fem. वा eine handvoll Wasser, um sich den Mund zu spülen.

गङ्गा (von गङ्गा §. 506 u. Bem. §. 651) adj. वा fem. zu einer Schaar, Menge, gehörig.

गङ्गा (von Vb. गङ्गा S. 131, O, 1) adj. gehend.

गङ्गा (eig. Ptcp. Pf. Pass. von गङ्गा) ntr. (§. 333) Gang, Ankuuft 175, 47.

गङ्गा (Vb. गङ्गा §. 154, 2, 4) fem. das Gehen, der Gang, Schritt 241, 78; Weg, Ort, wohin man geht (Stenzl. Vajj.), Lebenszeitraum, Periode, Mittel, Kenntniss, Schicksal, Begebenheit.

1. गङ्गा I Par. sprechen 125, 11; 171, 16; गङ्गा (§. 476), Ptcp. Fut. Pass. गङ्गा und गङ्गा (§. 906).

— नि (§. 29, 7) zu erkennen gehen 241, 76. निगङ्गापत्ति (S. 225 रन्).

— पत्ति परिगङ्गापत्ति (S. 225 रन्).

2. गङ्गा X Par. Th. गङ्गा (§. 208; 209; 843; 844) donnern.

गदा fem. Keule.

गदद् (S. 138, च. 11 von einem alten Intens. von गद् §. 169) adj. दा fem. stammelnd 106, 24; 187, 10.

गदूय Vb. Par. (§. 235, vergl. §. 169) stammelnd.

गन्ध् X Atm. (§. 789, V) verletzen, quälen.

गन्ध msc. (§. 708) Geruch, Duft (§. 563); in Bhvr. f. ur; wann ausl. गन्धि (§. 670).

गन्धमाल्य (Kmdh. mit Ellipse eines mittleren Gliedes §. 656, V) ntr. duftender Kranz 62, 59.

गन्धर्व od. ॐ msc. Bezeichn. einer Classe niederer Gottheiten, himmlischer Musiker; deren Frauen ॐ.

गन्धवती N. ppr. der Mutter des Vyāsa 6, 1.

गभस्ति (S. 150 चस्ति) msc. fem. Lichtstrahl; vd. Arm 290, 10.

गम् (§. 29, 6; 154, 2, 4, 5; 156, 1) I Par. ep. auch Atm. गमिष्ये 11, 13; 12, 29; 86, 59. Specialth. गच्छ (§. 795, VI), Aor. चगमत् चगन्त od. चगत (§. 847; 856, 5; vd. auch Aor. I) चगम्य 289, 10. Prec. (Atm.) गंसोय od. गंसोय (§. 867). Fut. II गमिष्यति (§. 870, vgl. 871) गंस्यते (§. 870); ep. auch गमिष्ये (s. oben). Ptcp. Pf. Act. गगन्धस् od. गगन्धस् (§. 890); vd. Potent. Perf. (§. 837) गगम्यात् 291, 15; Absol. (§. 915, Ausn. 1) gehn, erreichen, gelangen zu, mit Accus. von Abstractis: werden (vgl. द्) 35, 11; 38, 14; 72, 27; 172, 126. गत (vgl. §. 894) erreicht, gegangen, sich richtend auf 15, 5; sich beziehend 204, 3; eingegangen in, beigemischt 163, 67; gegangen zu 160, 49 (§. 653, I, 1; 656, IV); गतागत (§. 532, X); in Bhvr. auslautend: dessen (was das hintere Glied bezeichnet) beraubt, ohne, z. B. गतवेदन् ohne Schmerz, schmerzlos 31, 18. — Intensiv गङ्गम् ved. auch गन्गोम् und गन्गाम् (§. 167;

169) „krumm gehn“ (§. 163). — Desider. Par. गिगमिष्व (§. 156), Atm. गिगमिष्व (§. 193), als Substitut von द् गिगमिष्व (ebendas. und §. 195). — Caus. गमि (§. 202, vgl. 881; 916) gehn machen, schicken 201, 13.

— चपि erlangen 22, 19; 237, 23; erfahren 152, 8; 153, 14; 161, 55; 185, 24; verstehen, begreifen 84, 33; 202, 10.

— — समपि überschreiten, übersteigen 172, 24.

— चन् nachgehn, folgen 78, 20; 83, 21; 194, 9; 203, 22; 264, 226; hinten bedeckt (पश्चाद्वाप्य Sch.) 170, 2; चनुगत (§. 532, 10).

— चन्तरू dazwischen gehn 116, 11; dazwischen sich befinden 98, 12; untergehn.

— चप weggehn.

— — व्यप (vor einander) weggehn 152, 8.

— चपि hinzugehn 5, 1; 20, 23; 135, 1; ep. Atm. 78, 20.

— च्च abwärts gehn, geistig durchgehn, erkennen 67, 19; erfahren 195, 2; denken 239, 56. Caus. begaben 200, 19.

— चा herangehn, kommen 58, 3; 90, 18; 121, 18; 126, 7; ved. Imper. Aor. I गहि (auch गधि = गहि) 288, 1; चगमत् (§. 915, Ausn. 1) 64, 8; 80, 49; 103, 18; चगम्य 60, 30. चगत angegangen (Pass. (§. 894) 266, 257; gekommen (Activ ebendas.) 13, 14; 111, 18; 189, 13 (§. 653, I) 120, 121; zu Theil werden 97, 8. — ep. Atm. 28, 16. Caus. gehn machen, einüben 241, 79.

— — चागा hinzugehn, kommen 101, 24; 109, 23; 116, 21.

— — उपग herbeikommen 64, 4; 257, 145.

— — — समुपा sich nahen 146, 1.

— — प्रत्या zurückkehren 62, 58; प्रत्यागत (§. 656, IV).

- समा zusammengehen, treffen 33, 1; 100, 4; zusammenkommen 23, 38; sich versammeln 4, 15; 19, 15; zurückkommen 100, 7; समामय्य समामय्य versammelt, vereint 43, 23; 126, 12.
- उद्गृ aufgehen 112, 20; 147, 18; 156, 29; sich erheben zu ग्राम्य (ved. Aor. I) 289, 10.
- उप hinzugehn 26, 27; 98, 17; 153, 10; 184, 21; eindringen 238, 39; mit Abstr. (vgl. Simplex) werden 235, 6.
- आपु sich nahen 236, 10; sich zu etwas verstehen (Dat.) 191, 12; beistimmen, versprechen 201, 8. Caus. zur Beistimmung bewegen आगम्य (§. 915, Ausn. 3) 193, 12.
- निरु herausgehn (Ablat.), weggehn 44, 36; 61, 45; 102, 9; 116, 14; 186, 24; 254, 108; 255, 118; 278, 395; hervorbrechen 174, 41; 283, 452; einen Ausfall machen 201, 2. निर्गत (§. 653, IV).
- विनिरु herausgehn 113, 15.
- वति umgehn, वतिगत umgeben 237, 26.
- वलि hinzugehn 97, 12; sich richten 66, 12; zurückgehn 192, 17.
- वि weggehn, sich entfernen 159, 46; 161, 59; 236, 17; 247, 20.
- सम् wenn intransitiv Atm. (§. 790), zusammengehn, zusammenkommen 185, 17; 200, 17; 21; zusammenpassen, sich eignen 213, 7; 214, 1; sich verbinden 253, 97; 266, 257. Caus. zusammengehn machen 194, 22.
- गमन (vom vor.) ntr. das Gehen, der Gang.
- गमन्त्रु oder गर्भ I Par. gehen.
- गमिर् (S. 155 इत्; §. 464; 506, Bem.) adj. त्र fem. tief, auch vom Ton.
- गम्य (eig. Ptcp. Fut. Pass. von गम्) msc. Liebhaber (der zu dem die Liebende nach indischer Anschauungsweise gehn muss) 180, 21.

गर्भ Vb. Denom. (vom folg.) Atman. (§. 212, Bem. 2, vergl. §. 255, Bem.) krank sein (?).

गर्भ (S. 139, च, 12 S. 225 इत्) msc. Krankheit; msc. ntr. Gift; ntr. das Benetzen; fem. त्र das Verschlingen; त्रि (§. 689) eine Art Grass.

गर्भ ntr. Gift, Schlangengift.

गर्भित् (Abstract von गर्भ nach §. 554, VI, vgl. S. 228 ईवत्) msc. die Schwere 239, 49.

गर्भित् गर्भित् s. गर्भ.

गर्भित् (S. 136 Tip. für org. गर्भित् aus गर्भित् letzteres von Vh. त्रि) msc. der Vogel und Träger des Vishnu.

गर्भित् (Vb. गर्भ statt गर्भ fallen = fliegen wie वत्; Suff. उत्. (S. 157) für org. वत् wegen त्र) msc. Flügel.

गर्भित् (nach §. 562 vom vor., vergl. S. 239 वत्) msc. Vogel; Vogel des Vishnu.

गर्भ N. ppr. 266, 250 गर्भ N. ppr. eines Vedendichters §. 443 vgl. 521; 459; 492, vgl. 517; 521; 650, VI).

गर्भ I Par. X Par. brüllen 19, 7.

गर्भ (S. 161, त्र, 2; §. 488; 492, vgl. 517; 466; 471; 473; 475) msc. त्र fem. (AK.) Grube 129, 11—14; 131, 23; 132, 4.

गर्भ I. X Par. brüllen.

गर्भ s. गर्भ.

गर्भ s. गर्भ.

गर्भ (S. 166, त्र; von गर्भ, welches गर्भ und ved. गर्भ wird; S. 225 इत्; §. 650, VI) msc. (der empfangende) Leib, Leib, Inneres, (das im Mutterleib entstehende) Embryo, Frucht, Kind; in Bhvr. ausl. daß Innere habend von = gefüllt mit 198, 17; enthaltend 240, 62.

गर्भगृह ntr. (Kmdh. गर्भ) das innre Haus (wohl Bezeichnung eines bestimmten

Raumes im Pallast: die eigentlichen Wohnzimmer) 201, 14.
 गर्भिणी (von गर् nach §. 563 im) fem. eine schwangere (§. 461; 656, II).
 गर्भप्रसूता (nach §. 554 von ०८ Ttp. König kraft der Conception, der Geburt) fem. Erbherrschaft 262, 198.
 गर्व I Par. X Atm. (§. 789, V; §. 209; 843) stolz sein (eig. Denom. des folgenden nach §. 211 und 208).
 गर्व (S. 170 व von गर् = गर्व eig. gravitas s. गर् S. 225 इत्) msc. Stolz.
 गर्वीय Vb. Denomin. (vom vor.) Atm. (§. 225) Stolz zeigen, sich stolz benehmen.
 गर्विता (von गर्व S. 225 इत्) adj. ता fem. stolz.
 गर्ह I Atm. (§. 789, V; aber auch Par., d. h. §. 789, I gilt nicht) X Par. tadeln (Par.) 8, 28; Ptcp. Pf. Pass. गर्हित hässlich 75, 23; Ptcp. Fut. Pass. गर्ह्य gemein, elend 273, 338.
 गर्हा (vom vor.) fem. Tadel.
 गर्ल I Par. X Atm. (§. 789, V) fallen. I Par. essen (= गर्); गर्लित »gefallen« 241, 75; in Bhvr. vorderes Glied: verloren, ohne 175, 36; 159, 46.
 — घव abfallen, fallen 281, 423.
 — खि fallen, herausfliegen 236, 11.
 गल (Vb. गर्) msc. (§. 709; 460) Kehle, Hals; fem. ला od. लो (§. 693, 2), in Bhvr. nur ला (ebds. 3).
 गल्भ I Atm. (§. 789, V) kühn sein.
 गल्वर्क msc. Trinkgefäß, Krystall.
 गल्वरु I Atm. (§. 789, V) tadeln (vgl. गर्ह).
 गव्य msc. eine Art Ochsen (Bos gavoëus), Gayal (§. 690; 691).
 गव्ये (Ttp. गो स च्ये, letztes Loc. von च्ये) adv. eines Rinds halber 112, 21.
 गवाक्ष (Ttp. गो स च्यि nach §. 88, Ausn.;

624, B, 3 eig. Kuhange, oeil de boeuf) msc. Fenster (§. 639, 3); N. ppr. eines Sees 281, 423.
 गविष् X Par. (§. 209; 843; 844, eig. Denom. von गवेष् (§. 464) »Kühe suchend« für »suchend« überhaupt, vgl. S. 233 गोयुग मोष) suchen.
 गरु X Par. Th. गरि (§. 208; 209; 843; 844) schwer verstehen; dicht, undurchdringlich sein (= griech. βαθ-σ GWL II, 67).
 गहन adj. undurchdringlich (eig. »tief«). ntr. Grotte, Höhle, dichter Wald, Dickicht, Leid (§. 29, 6, Ausn.; 225).
 गहन्याय Vb. Denom. (vom vor.) Atm. (§. 225) sich Leid bereiten.
 1. गा (§. 147; 154, 2, 3) I Atm. (§. 789, V ved. II. III. Par.) gehn (bildet गगत् समोहि als Aor. von ग् §. 856, 1. 2, vgl. 847; Prec. §. 865; vgl. ग् mit च्नु उद् निद्. — च्चि (bildet Perf. red. von ग् (wo s.) Atm. §. 833) lesen, studiren; गो 140, 59.
 — वा herangehn 293, 4.
 — — वर्ग rings herangehn 293, 4.
 — प्र hervorgehn; निगति und निगत (vd.) 293, 5; 291, 6.
 2. गा (§. 147; 154, 2, 3) ved. III Par. preisen (? es passt allenthalben »gehn« s. f. गा).
 गाङ्ग (Patronym. von गा §. 432) fem. गो Spross der Ganga, Bezeichn. des Bhīshma 3, 2.
 गाढ (eig. Ptcp. Perf. Pass. von गह oder गरु untersinken, untertauchen) adj. (untergetaucht = tief) übermässig, sehr viel, schwer, fest, gewaltig 35, 7.
 गान् (von 1. गा S. 162 oder गन् wie गात्र, wo s.) msc. Gang, Weg vd. 297, 16.
 गात्र (?) X Atman. auflösen.
 गात्र (Vb. गन् S. 164, §. 409 und ३) ntr. Körper, Glied; in Bhvr. ausl. fem. त्र oder त्रो (§. 693) 201, 13.

गात्रयद्यो (Kmdh. vom vor. und wo) fem. mit einer Schlingpflanze zu vergleichen des Glied, hat (gegen §. 625) im Bhvr. auslautend \ddot{r} nicht verkürzt 148, 24.

गाभ्र I Atm. (§. 789, V) feststehn. Caus. Aor. गभ्राभ्र (§. 844).

गान (Vb. गै) ntr. das Singen, Gesang.

गान्धर्व (von गन्धर्व) adj. लो fem. gandharvisch; ntr. eine Form der ehelichen Verbindung, welche nur beider Gatten Einstimmung voraussetzt 110, 6.

गान्धात्रि (Metron. von गान्धात्रे der Mutter des Duryodhana, anomal (gegen §. 431) aber vgl. §. 438) msc. 27, 5.

गाम्नि (Vb. गम् §. 315; S. 154, §. 395; §. 653, I, 1) adj. लो fem. gehen werdend, wollend 207, 6; 253, 93; gehend 85, 45.

गायन (Vb. गै §. 252, Ausn. 1; 270, Ausn.) msc. लो fem. Sänger, -rin 278, 353.

गार्हपत्य (von गृहपति S. 241, v, 15) msc. das ewige Feuer, welches vom Vater überkommen beständig vom Hausvater unterhalten und seinem Nachkommen brennend hinterlassen werden muss.

गालोडि Vb. Denom. Atm. (§. 219; 222) prüfen.

गालोडित (ntr. nach §. 333? §. 219) Prüfung (?)

गाह् (§. 156, 3) I Atm. (§. 789, V) (eig. sich in etwas tauchen, senken) ein-
gehen, durchdringen. गह s. bes. —
Vb. Denom. (§. 212, Bem.; 255).

— च untertauchen, sich versenken (stürzen) in etwas, eindringen in (mit Acc.) 189, 6; 194, 10.

— चि episch Par. कमगह् sich auseinandersenken, herabsinken 37, 30.

गिर् (Vb. गृ §. 83, 2, Ausn. §. 104, 2) fem.

(§. 709) Stimme, Wort, Antwort 239, 4, Loblied (vd.) 289, 4.

गिर् msc. (§. 329; S. 153, §. 394; „verehrungswürdig“ ist wohl die eigentliche Bedeutung; dann wegen der hohen Verehrung davor) Berg (es gehört alsdann zu गृ = गल् und ist nur eine andre Form von गृह; wie in letzterem durch Suff. उ der Wzvokal zu उ assimiliert wird, so in गिर् durch Suffix र zu र ; §. 441, 2, b; §. 563, IX); wann in Zsetzung ausl. रि oder रम् (§. 680).

गिरिगिरिक्वामुचम् (nach §. 579 von गु वörllich „Substanz der rothen Bergkreide“) adv. wie rothe Kreide 39, 7.

गीत (eig. Ptcp. Perf. Pass. von गै; aber nach §. 333) ntr. das Singen, Gesang; fem. गी Bezeichnung von Büchern, insbesondere eines Abschnitts im Mahābhārata, dessen voller Name गीतदीप्ता 255, 125 (Plur.).

गीति (von Vb. गै, vgl. §. 154, 2, 3) fem. das Singen, Lied, Gedicht.

1. गु I Atm. (§. 789, V) einen Ton von sich geben.

2. गु od. गु (?) (§. 149, 2) VI Par. ausloeren; Ptcp. Perf. Pass. गून (§. 895, 3; 897, 5).

गुच्छ (dialekt. für गुत्त von Vb. गुप् S. 172, रा) msc. Halsband, Bündel, Haufen, Grasschaufen, Blumenmenge.

गुह VI (§. 149, 2) I (?) Par. marmeln.

गुह I Par. marmeln, summen 147, 14.

गुह msc. Blumenbouquet; fem. गी ein kleiner Busch mit rothen und schwarzen Beeren 129, 22 (auch 105, 24 ist wohl so zu corrigiren).

गुह (§. 149) VI Par. schützen (vergl. गुप्).

गुण X (eigentl. Denom. des folgenden: gut machen, als gut darstellen) Par. Th. गुणि (§. 208; 209; 843; 844) Rath geben; गुणित s. besonders.

गुण (ob von Vb. गृह् in der Form गुण् für गुह् + न् das Angenommene ?) msc. Eigenschaft, insbesondere die drei ursprünglichen der Schöpfungssubstanz: Wahrheit (सत्य), Leidenschaft (रसस् eig. Weltlichkeit), Finsterniss (Unwissenheit तमस्); dann gute Eigenschaft, Auszeichnung, Trefflichkeit, Tugend; Schnur 239, 45; Tugend u. Schnur 115, 4; (§. 485; 564, IV); in Zsätzg. ausl. (eig. Bhvr. „geeigenschaftet“) multiplicierend: ०mal (wann गुणा §. 245) 141, 79. — fem. गा eine Pflanze, aus welcher Bogensehnen gemacht werden, Bogensehne 146, 1.

गुणत (Tlp. vom vor. und Vb. ता §. 270) adj. ता Tugend kennend 157, 33.

गुणासंवद् (Tlp. सत्०) fem. Tugendvollendung, Vollkommenheit 172, 74.

गुणावत् (von गुण nach §. 562) adj. तो fem. ausgezeichnet, tugendhaft.

गुणित (wohl von गुण nach Analogie von S. 225 रत्न) adj. ता fem. multiplicirt.

गुणिन् (von गुण nach §. 563) adj. तो fem. mit guten Eigenschaften versehen; ausgezeichnet, tapfer 273, 335; tugendhaft, glücklich 193, 22.

गुणद् X Par. bedecken.

— ख्व gld. 197, 16.

गुणद् X Par. bedecken, schützen, zerschliessen.

गुद् (od. गुद्?) I Atm. (§. 789, V) spielen.

गुद् IV Par. anzieh. — IX Par. zürnen (Absol. गुदित्वा §. 914, III).

गुन्द X Par. lägen.

गुप् I Par. bildet गोपाय im Specialth. nothwendig, im generellen arbiträr (§. 211, vgl. §. 156, 3) schützen 6, 3; 55, 5; 154, 17; 193, 12; 264, 222; 227; verbergen 140, 59; — I Atm. nur in Desiderativform (§. 183, Bem.; 188; 789, V), गुप्सु (sich vor etwas schützen) sich abwenden, tadeln, verachten; गुप्सित verachtet 152, 9. — IV Par. verstört werden. — X Par. sprechen, leuchten. — Caus. गोपि oder गोपायि (§. 211) schützen 55, 8; verhehlen, abläugnen 255, 124; 240, 59.

गुप्ति (vom vorigen) fem. das Schützen, Verbergen.

गुप् VI Par. binden.

गुप्स् (§. 154, 2) VI Par. binden.

गुज् (§. 149, 2) VI X Atm. (§. 789, V) sich anstrengen (eig. sich schwer machen, wohl urspr. Denomin. von गुरु). — Ptcp. Perf. Pass. von VI गुर्ज (§. 897, II).

— ख्व Absolut. खपगोरम् oder गोरम् (§. 916, 4).

गुरु (§. 156, 3, von *गृ = गल् durch sich selbst fallend) adj. msc. ntr. fem. od. fem. गुर्वी schwer; wichtig, würdig; Comp. गुरीयस् Superl. गरिष्ठ (S. 228 र्वस्). — msc. die respectvolle Bezeichnung des natürlichen Vaters, des religiösen Erziehers, Lehrers, älteren Bruders (oder Gemahls?) 92, 36.

गुरुतन (Kmdh. सत्०) msc. Vater oder geistlicher Lehrer 131, 6; 154, 19.

गुरुता (von गुरु nach §. 554) fem. Wichtigkeit 237, 22.

गुरुत्वं (wie eben) ntr. Schwere, Eigenschaft des Lehrers 22, 21.

गुह्यक (vom vor. durch क nach §. 559 ?) ntr. Schwere.

गुह्यलघुता (von गुह्य + लघु Dvnd., nach §. 554) fem. Schwere und Leichtigkeit.

गुह्यनिबन्धिन् (Kndh. ०णि०) msc. (eig. der ehrwürdige Berg) msc. Bezeichnung des Himālaya.

गुह्यर् msc. N. ppr. eines Gebiets, jetzt Guzarat 257, 144.

गुह्य (od. गुह्य) I Atm. (§. 789, V) spielen, scherzen. X Par. spielen, wohnen.

गुह्य (vgl. गुह्य) I Par. sich anstrengen. Ptcp. Perf. Pass. गुह्यता (§. 897, 2).

गुह्यक msc. Knöchel (§. 565, VI).

गुह्य (ntr. §. 708, aber AK. und Wils. haben) msc. Busch; im Dvnd. als ntr. ausl. 139, 48.

गुह्य (§. 148, 2; 156, 3) I Par. Atman. (§. 789, I) verbergen. Specialth. गुह्य (§. 795, III, vergl. §. 148, 2) 162, 64; गुह्यता (ved. Dehnung des Auslauts) 292, 10. Pl. red. (§. 827 nach §. 148, 2); Aor. (§. 853, Bcm.); Ptcp. Fut. Pass. गुह्य (vgl. §. 547, IX) oder गोह्य (§. 906) 162, 64; Absolut. गुह्यता oder गुह्यता (§. 914, III nach §. 156, 3, vergl. mit 148, 2); Ptcp. Perf. Pass. गुह्य im ntr. „insgeheim“ 191, 13; 267, 268. Desider. गुह्यन् (§. 191); Caus. गुह्यि (§. 203).

— छत्र verbergen 37, 30.

— उप umarmen 238, 38; 241, 74.

— नि verbergen 102, 6; 204, 12; निगुह्य verborgen, geheim 267, 267; 280, 421; निगुह्यन् sehr versteckt 111, 9.

— परि umhüllen (?); परिगुह्य (§. 475)

गुह्य (vom vor.) fem. Grotte.

गुह्यक (von गुह्य nach §. 559) msc. eine Art Halbgötter, Diener des Kuvera, des Gottes des Reichthums, Beschützer seiner Schätze.

गुह्यकाधिप (Tlp. ०क + अधिप) msc. (Herr der Guhyaka, Bezeichnung des) Kuvera, Gott des Reichthums.

गुह्य s. 2. गुह्य.

1. गुह्य IV Atm. (§. 789, V) verletzen; Ptcp. Perf. Pass. गुह्यता (§. 897, 2).

2. गुह्य X Atm. (§. 789, V) sich anstrengen, essen.

गुह्य I Par. benetzen, ausgießen, spenden.

गुह्य od. गुह्य I Atm. brüllen.

गुह्य IV Par. begehren. Aor. (§. 858, VIII); Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I). Caus. begierig machen; in der Bed. „täuschen“ Atm. (§. 789, III).

गुह्य (vom vor. S. 169 r) adj. र्ता fem. begierig; msc. Geier.

गुह्य (§. 156, 3) I. X Atm. (§. 789, V) greifen; Specialth. von X गुह्यि (§. 208; 209; 843; 844).

गुह्य (in Zastz. auslautend nach §. 289, vgl. mit S. 131, O und §. 154, 2, 1 von Vb. ग्रह) greifend, ergreifend, bewegend 239, 55.

गुह्य (Vb. ग्रह §. 259) ntr. (§. 709) Haus; msc. Pl. (§. 711) Frau.

गुह्यक (Tlp. ०क०) ntr. (eig. „Geschäfte des Hauses“) Ministerium des (königlichen) Hauses 260, 178; 270, 300.

गुह्यपति (Tlp. ०प०; vgl. उमापति) Hausherr (§. 427).

गुह्यभोजिन् (Tlp. ०भो० von Vb. भुज्) adj. नी fem. in seinem Hause essend 279, 402.

गुह्यमधिप (wohl nach §. 563 von ०ध, Tlp. गुह्य + अधिप) msc. der Brahmane in seiner Lebensstufe als Hausherr, Familienvater 101, 4. 5 (§. 456).

गुह्यक (Kndh. mit Ellipse ०क०) msc. Hauspapagei = Hausdichter 248, 31.

गुह्य (von गुह्य) adj. र्ता fem. zum Hause gehörig, dienend, Diener 191, 20.

1. गृ s. 3. कृ.
 2. गृ (§. 59) VI Par. Specialth. गिर od. गिल (vergl. §. 59) verschlingen; das Atman. dient als Pass. refl. (§. 873); Intensiv ग्रेगिल्ल (§. 165, Ausn. 2; 175; 172; 174); Desider. गिरिष् गिलिष् (§. 189).
 — छव Atm. (§. 790) verschlingen.
 — नि verschlingen 86, 59.
 — सम् verschlingen; n Bed. „versprechen“ (wohl zu 3. गृ gehörig) Atm. (§. 790); mit dem Dativ, übereinkommen 191, 9; 190, 24 ist wohl सम्गिरत् zu lesen mit Instrum. „sich vornehmen“.
 3. गृ IX Parasm. Specialth. stark गृणार, schwach गृणो (§. 805) einen Ton von sich geben, preisen; गृणोमसि (vd. für ष्वत् §. 813, IV, 2) 291, 12; 287, 4.
 — छनि beistimmen, billigen, gnädig aufnehmen 288, 14.
 गेप् s. केप्.
 गेव (eig. Ptcp. Fut. Pass. von गे §. 905, 2) ntr. Gesang, das Singen.
 गेव् s. केव्.
 गेप् (aus गवप्, welches vgl. durch Ausstossung des व्) I Atm. (§. 789, V) suchen; Aor. Caus. छन्निगेवत् (§. 844).
 गेह ntr. Haus, Tempel 248, 37 (S. 226, इन्; §. 648, I; 650, VI; 653, VI).
 गे (§. 154, 2, 3) I Par. singen 22, 24; 275, 363; 276, 365; Prec. (§. 865); गीत und गेव (vgl. §. 901) s. bes.
 — उद् herauszingen 276, 370.
 गेरिक् (von गिरि) ntr. rothe Kreide, Rauschgelb, Gold.
 गो fem. (§. 709; Decl. §. 750) Kuh, Auge, Erde; msc. Stier, Strahl 245, 1 (§. 88, Ausn.; §. 89, Bem. 3; 92; 427; 460; 526, Ausn.; 528, Ausn.; 543; 554; 564, II. XVIII; wann in Zsstzg ausl.

- गु §. 624; wann गुण §. 639, 3; 669, 2; vgl. §. 650, I; 656, III; 662, I).
 गोष्ठ्य (Bhvr. vergl. §. 88, Ausn.) adj. गृ fem. Rinder an der Spitze habend 294, 7.
 गोष्ठ्यास् (Ttp. vgl. §. 88, Ausn.) ntr. das Kuhmeer = Kuhheerde (Sch. गोष्ठ्यन-रणीयं धनम्) 297, 18.
 गोकुल (Ttp.) ntr. Kuhheerde, Kuhstall, Bezeichn. eines Tempels des Krishna(?) 247, 23.
 गोचर (Ttp. च० von चृ in die Augen fallend §. 345) msc. Sinnesobject; Object 202, 3; Gegend (Gesichtskreis).
 गोतम (§. 644; 690; 691) N. ppr. eines Rishi, Vedendichters 291; Plur. s. गोतम.
 गोत्र ntr. Stamm, Familie, edle Familie (§. 125; 126; 127, S. 164, 3; §. 428 ff.); fem. गृ Kuhheerde (§. 460; 709); msc. Berg; als vorderes Glied einer Zusammensetzung: Adel und Berg zugleich 277, 377.
 गोत्रत (Ttp. vom vor. und त्र nach §. 320) msc. Verwandter.
 गोत्रभिद् (Ttp. ०भिद् nach §. 289) msc. Berge und Namen vernichtend = Indra 241, 80.
 गोदावरी fem. N. ppr. eines Flusses, jetzt Godāvarī 76, 40; in Zsstzung ausl. wenn वर (§. 624).
 गोधा (§. 335) fem. ein lederner Überzug auf dem linken Arm der Schützen, um ihn gegen das Anprallen der Bogensehne zu schützen (N. ppr. §. 432).
 गोधव Vb. Par. (§. 235).
 गोप (Ttp. गो० व letztes von Vb. वृ nach §. 270, vergl. Ausn.) masc. fem. वृ Kuhhirt, -tin; fem. वी Frau eines Kuhhirten (§. 701).

गोपति (Tip. ३५०, vgl. उमापति) msc. König.

गोपाल (Tip. ३५०) msc. Kuhhirt, König (§. 632; 646, f).

गोपालवर्मन् N. ppr. eines Königs 260, 181.

गोपुर् (eig. Tip. ३५०, aber गो bedeutungslos, vergl. गोपु; गुर = गुरु) ntr. Stadtherr, Herr überhaupt.

गोमुह (Tip. ३५५ §. 289) msc. König 245, 6.

गोमू X (eig. anemales Denomin. von गोमू) Par. (§. 209; 843; 844) heuschmieren (mit Kuhmist?).

गोमूत् (nach §. 562 von गो) adj. गो fem. Kühe besitzend, reich an Kühen 292, 3; 295, 14; vd. तोत् statt तत् (§. 741, IV) 287, 2; Thema statt Acc. msc. 288, 12 (गोमूतो §. 480).

गोमातृ (eigenl. Bhvr. गमात्) msc. die (in) Kuh(gestalt gedachte Erde) als Mutter habend, Bezeichnung der Marut 291, 3.

गोमायु msc. Schakal; als N. ppr. 97, 3.

गोमलक msc. Kugel V. L. 234, 165.

गोमुचुष (Tip. Loc. Pl. von गो (S. 246, II) und मुच nach §. 289) nnter Kühen = um Kühe kämpfend 297, 22.

गोष्ट I Atm. (§. 789, V) aufhäufen.

गोत्र (गो und Vh. स्वा nach §. 278) msc. ntr. Kuhstall, Hürde; in वसुकीगोत्र 190, 8 vielleicht (nach Analogie von S. 233) „Versammlungsplatz“. fem. गो Versammlung, Unterhaltung, Familienverbindung.

गोत्रय (Patronym. von गोत्रय) fem. गो (vgl. §. 690; 691) Spross, aus dem Getra des Getra; Plur. msc. गोत्रयास् n. s. w. (§. 444) 293, 4.

गौर (S. 169, 7; §. 657) fem. रा gelb, weiss, blassroth; fem. रा oder रौ Namen der Göttin Pārvatī, Gattin des Siva; fem. रौ (§. 691) ein junges noch unentwickeltes Mädchen.

Glossar.

गौरव (von गुरु nach §. 554, VI; S. 225, इत्) ntr. Gewicht, Würde, Ernst.

गौरोगुरु (Tip. ३५० ehrwürdig durch den Aufenthalt der Gauri) msc. Bezeichnung des Berges Himālaya 171, 21.

गौरौत्र (Dvn. ० रौ इत्) Gauri und Siva 258, 58.

1. 2. ग्रथ s. 1. 2. ग्रन्थ.

1. ग्रन्थ (§. 154, 2) IX. I (?) X (anch ग्र) Par. knüpfen, winden 170, 9. Pf. red. (§. 828, Ausn. zu 2) Pass. (§. 875, vgl. 879; 883).

2. ग्रन्थ (nach einigen gilt auch für dieses Vb. §. 154, 2; nach aa. nicht; einer schreibt auch ग्र) I Atm. (§. 789, V) krumm sein, böse sein, krümmen (einer auch: winden).

ग्रन्थि (S. 153, §. 394 von ग्रन्थ) msc. Kneten; Knotenglied an Rohr, Glied am Körper, Verkrümmtheit (§. 563, V).

ग्रस् od. ग्लस् I Atm. (§. 789, V) X Par. verschlingen, essen 156, 27. Ptcp. Pf. Pass. ग्रस्त 105, 17; 115, 23; 255, 123; 272, 319 (§. 896, 2, Absolut. §. 914, I) vd. ग्रस्ति 296, 8.

ग्रह (§. 154, 2, 1; 155, II, B) IX Par. Specialth. stark गृह्ण, schwach गृह्णी (§. 805, III) nehmen 22, 17; 234, 54; erhalten 237, 23; fangen 199, 24; 257, 142; ergreifen, die Hand ergreifen = heirathen 191, 17; wählen 264, 228; Aer. वग्रहीष्य (§. 849, Ausn., vgl. §. 155, II, B); Pass. (§. 883; 884); Ptcp. Fut. Pass. ग्राह्य und wann गृह्य (§. 906, II, 6), ग्राह्य zu begreifend 135, 7; 224, 56; anzunehmendes, angenehmes (gratus für grab-nus) 180, 12; Absolut. auf schw (§. 912, vgl. 909), auf स्वा गृहीत्वा (§. 914, II) episch गृह्य (§. 915, Bem.) 25, 55; Ptcp. Pf. Pass. गृहीत erlappt 53, 1 (vgl. S. 225, इत्); Desider. तिष्य (§. 190); Caus. ग्राहि nehmen machen, überge-

- ben (Acc.) 140, 58; 192, 11; 197, 5; 277, 306; greifen lassen 193, 15; vorzeichnen 253, 102; vgl. गल्ह.
- घन् wohlwollend aufnehmen 183, 14; 15; (= reden) 189, 8; begünstigen, begnadigen 189, 22; 193, 22; 201, 16.
- घप्ति (Ptcp. Fut. Pass. §. 906, II, 6).
- घप्ति ergreifen 201, 3.
- घा heraufnehmen, heben (?) 265, 241.
- नि einhalten 27, 12; 203, 17; gefangen nehmen 192, 14; Caus. Pass. gefangen genommen werden 194, 17.
- पट्टि umfassen 36, 15; 91, 30; übersetzen 20, 24.
- प ergreifen 25, 60.
- प्रति entgegen nehmen 18, 36; empfangen 21, 4; 7; 36, 17; 82, 17; 189, 14; billigen 81, 6. प्रतिगृहीत (§. 647, I, Ausn.).
- छि auseinandernehmen, trennen 180, 22; kämpfen 112, 23.
- सम् zusammennehmen, versammeln 180, 11; fassen (oder einhalten?) 64, 9; lenken 36, 17.
- — उपसम् (die Füße umfassen um zu) begrüßen 5, 1; empfangen 75, 28; nehmen, sich bedienen 191, 15.
- ग्रह (vom vor. §. 257; S. 139, §. 327; 472) msc. das Fassen, Ergreifen, Festhalten, festes Haften u. Hartnäckigkeit 119, 8; das Ergreifen der Sonne oder des Mondes durch Rahu = Sonnen oder Mondfinsternis; ein Kobold; das Begreifen 225, 58; 60; das Berühren, Erwähnen 257, 361; Planet, Stern 237, 23.
- ग्रहण (Vb. ग्रह्) ntr. das Fassen, Nehmen, Übernahme 99, 18; das Fangen (mit Vb. इ) gefangen werden 68, 26; Annehmen, Empfangen 123, 16; Anstrengung.
- ग्रहीतृ (Vb. ग्रह् vgl. §. 155, II, B) msc. ntr. जो fem. empfangend, begreifend 136, 15.

- ग्राम् (? aa. ग्राम्) X Par. (§. 209; 843; 844) einladen, rufen.
- ग्राम् (S. 166, m) von Vb. ग्रह eig. wie greg-s Versammlung) msc. ein Dorf; in Zusammenstz: Menge (§. 460; 492, vgl. 517; 644, III, 15; 650, I).
- ग्रामीण (vom vor. §. 492, vgl. 517) adj. पाा fem. in einem Dorfe geboren, wohnend u. s. w., Bauer, Bäuerin.
- ग्राम्य (von ग्राम §. 435; 492; 517) adj. पा fem. in einem Dorfe geboren, wohnend u. s. w. Bauer, Bäuerin.
- ग्राम्न् (S. 170, खन्) msc. Stein, Fels, Berg.
- ग्राम् (Vb. ग्रस्) msc. Bissen, Mundvoll.
- ग्रह् (Vb. ग्रह् §. 257) msc. das Greifen, Alligator, ein grosser Fisch.
- ग्रहिन् (Vb. ग्रह् §. 254) adj. हिप्ति fem. fassend, enthaltend 189, 11.
- ग्रह्ण s. ग्रह्.
- ग्रह्णवाच् (Ttp. उव०, letztes von Vb. वच् S. 131, O, 1) adj. angenehme Rede führend, lobend 180, 12.
- ग्रीवा (S. 170 क, wohl von ग्रह् für ग्रह्, vergl. ग्राम und aus वच् z. B. ०२०) Nacken (§. 495; 506; 677; in Zsstz regiert ausl. fem. वा §. 693).
- ग्लुच oder ग्लुच I Par. wüthen. Aor. (§. 858) Ptcp. Perf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I).
- ग्लेवक (von ग्रीवा §. 495) ntr. Halsband, Strick (Sch. bei Wils. Daçak. 74, 4) 188, 16.
- ग्लस् s. ग्रस्.
- ग्लस् aa. ग्रह् ग्ल् (§. 156, 3) I Atm. (§. 789, V) nehmen, Würfel spielen.
- गल्ह (vom vor. §. 327) m. das Würfelspielen, Einsatz 185, 22 (Wils. Daçak. 70, 3).
- ग्लुच s. ग्लुच.
- ग्लुच् (§. 154, २, 2) I Par. gehn. Aor. (§. 855); Ptcp. Perf. Pass. und Abs. (§. 896, 2; 914, I).

ग्लेप् (eigentl. anomales Caus. von ग्ले)
I Atm. (§. 789, V) elend sein, sich
fürchten. Aor. Caus. (§. 844).

ग्लेप् s. ग्लेप्.

ग्लेप् I Atm. (§. 789, V) suchen. Caus.
Aor. (§. 844).

ग्लानि (vom folg. §. 354; S. 166, नि) fem.
Schwäche, Ohnmacht, Ermüdung.

ग्ले I Par. matt sein. Caus. ग्लापि und
ग्लपि (§. 199, Bem. 2; 881, 4; 916) ab-
zehren machen; Ptcp. Pf. Pass. ab-
gemagert, schmal gemacht 239, 49.

घ

घ such घा vd. organischere Form von
ह (= yd) Indecl. (§. 786) verstärkend:
wahrlich 287, 5; 297, 19.

घेप् घेप् I Atman. (§. 789, V) tropfen;
vgl. हुंप्.

घेस् s. घेप् und हुंप्.

घग्घ् घग्घ् s. गग्घ्.

1. घट्ट I Atm. (§. 789, V) sich anstren-
gen, thätig sein, passend sein 238, 44.
Caus. घट्टि (§. 202; 881, 4; 916) ver-
binden 242, 87; schliessen 106, 3. —
Vgl. घट्ट.

— सम् zusammenmachen, verbinden
272, 326.

2. घट्ट X Par. schlagen, verbinden.

— उद् öffnen, उद्वाटित्त wise, klug
194, 23 (s. Wils. unter diosem
Worte).

घट (§. 212) msc. ein grosser irdener
Wasserkrug (§. 650, 1).

घटक (घट्ट) msc. ntr. टिका fem. strebend,
thätig seiend, sich bemühend 163, 66;
105, 10 mit प्रयत्न scheint es eine Art
weiblicher böser Geister zu bezeich-
nen: die auf den Kirchhöfen hausen.

घट्टट्ट I Atm. (§. 789, V) X Par. in Be-
wegung setzen.

— घट्टि ausbreiten. Caus. öffnen (= स्ता-
लपति Sch.) 240, 64.

— छि reiben, kratzen (Wils.).

— सम् Caus. zusammenrufen 283, 456.

घण्ट s. घण्ट.

घण्ट घट्ट X Par. leuchten, reden.

घन (§. 327) adj. ना fem. fest, hart, grob;
msc. Härte, Substanz, Wolke; ntr.
Glocke.

घनता (nach §. 554 vom vor.) fem. Dicht-
heit 240, 64.

घनपट्टकी (Ttp. ३००) fem. Wolkenpfad =
Luft 173, 34.

घनमल (Dvnd. ३००) ntr. Glocke (= Don-
ner) und Sünde 277, 377.

घनकल्पन् (Ttp. ३००) ntr. Wolkenpfad =
Luft 171, 17.

घनजोचि (Ttp. ३००) fem. Wolkenpfad =
Luft 237, 32.

घर्ष (S. 166, म von Vb. घृ) msc. Schweiss,
Hitze, heisse Jahreszeit; ved. adj.
(धृष्ट) heiss 296, 1.

घर्षयति (eig. Bhvr. ३००) msc. (heissen
Glanz habend, Bez. der) Sonne 174, 41.

घर्षयस् (Ttp. ३००) ntr. Schweiss 238, 35.

घस् (§. 32; 147; 154, 2, 5; 156, 1) I Par.
essen. Pf. red. Sing. 2 (§. 831); Aor.
(§. 856, 5); Ptcp. Pf. red. (§. 890, 2),
vgl. ऋट्ट.

घात (von Vb. हन् S. 140, §. 380) msc.
das Töden, Morden, Schlagen, der
Schlag 35, 4.

घाति Causale von घन्, s. letzteres.

ऽघातिन् (von घन् §. 321) adj. नी fem. töd-
tend, mordend 283, 448.

घिष् s. घृष्ण.

घु I Atm. (§. 789, V) einen Ton von
sich geben.

घुष् (aa. घंष् घंस्) I Atm. (§. 789, V) schön
machen.

घुट्ट VI Par. (§. 149, 2) entgegenschla-
gen, sich widersetzen. — I Atm.
(§. 789, V) zurückkehren. Aor. (§. 858,
VIII).

— घा

— — घा zurückkehren 102, 4.

घुट्ट (§. 149, 2) VI Par. abhalten, schützen.

घुण् (dialekt. aus घृण्) I Atm. (fehlt
§. 789, V); VI Par. sich wälzen.

घुष् s. घृष्ण.

घुट्ट VI Par. schrecken.

घुष् I. X Par. einen Ton von sich ge-
ben; bekannt machen. Aor. (§. 858,
IV. VIII). Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2, 5).

— सप् (Ptcp. Pf. Pass. §. 896, 2, 5) um-
tönt 92, 46.

घुट्ट IV Atm. (§. 789, V) alt werden; ver-
letzen; Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 2).

घुण् (§. 47) VI Par. I Atm. (fehlt §. 789, V)
sich wälzen, drehn.

— घव sich wegwenden 194, 12.

— घा gldt.

— — घा sich herumwälzen; Pass.
Ptcp. Pf. umgestürzt 132, 29.

घृ I (und ved. III) Par. benetzen (eig.
schmelzen), leuchten. — X Par. aus-
giessen, bedecken.

घृण् (od. घण् prakritartig aus घृण् für
घृण्) VIII (§. 154, 2, 5) Par. Atm.
(§. 789, I) leuchten. Aor. (§. 858); Ptcp.
Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I).

घृणा fem. Mitleid.

घृष् घृष्ण घृण् (aus गृष्, der Special-
form von ग्रह entstanden S. 47) I Atm.
(§. 789, V) nehmen.

घृत (von घृ; S. 161, §. 400) ntr. (msc. ?
§. 711) geschmolzene Butter; vd. Be-
zeichn. des Regens 291, 3 (S. 170, वन्).

घृतवत् (vom vor. nach §. 579) adv. wie
geschmolzene Butter 290, 6.

घृष् I Par. reiben. Ptcp. Pf. Pass. und
Absol. (§. 896, 2; 914, I).

घृष् (vom vorigen) msc. Zermalmer der
Feinde 291, 12.

घृष्टि (Vb. घृष्) msc. Eber, Zermalmer
der Feinde 291, 1.

घोर (Vb. घृ S. 139, §. 376) adj. रा fem.
furchtbar, schrecklich (§. 128; S. 161,
§. 402; S. 247, VI; §. 644, VIII).

घोरवर्षस् (Bhvr. ऽव०) adj. furchtbar ge-
staltet 290, 2.

घोष (Vb. घृष्) msc. Hirt (eigentl. der
die Heerde zusammenrufende?), Ton,
Sprache 78, 20; Ruf 274, 346 (§. 488,
vgl. 517; 650, I).

घोषणा (Vb. घृष्) fem. Bekanntmachung
183, 5.

ऽघ्न (Vb. घन् §. 273) fem. घ्ने tödtend.

घ्रा I Par. Specialth. त्रिष् (§. 795, VI) rie-
chen. Aor. (§. 856). Ptcp. Pf. Pass.
(§. 897, 4, Ausn.). Intensiv. (§. 176, 2).
Caus. Aor. (§. 844).

— घा anriechen, küssen.

— — उपा küssen 3, 3.

घ्राण (vom vor.) ntr. Nase (घ्राण für घ्राणो,
vergl. §. 154, 2, 3) Geruch. N. ppr.
280, 417.

घ्राणत (Tip. ऽत von तन् §. 320) adj. ता
fem. durch die Nase entstanden, be-
wirkt 224, 51.

घ्राणतर्पण (Tip. ऽत०) ntr. Nasenergötzung
275, 356.

उ I Atm. (§. 789, V) einen Ton von sich geben.

च S. 11, n. 2; §. 127, 2, 8. 11 und Bem.)
Indecl. (aller verkürzter Instrum. des
Pron. Indefin. च = च; §. 78, 6) und^a
(immer nachstehend, und (mit sel-
tener Ausnahme) bei jedem der zu ver-
bindenden Wörter oder Sätze, Ni-
rukt. I, 8, ganz = lat. que griech. καί),
obendrein, auch 26, 73; च-च (=
que-que, च-च) sowohl-als auch. —
wenn (s. Böhl. Ind. Pāṇ. चञ्) 54, 18;
159, 45 (vgl. चेद्); oder 236, 19.

चक् I Par. und Atm. (§. 789, V, aber
ohne die Bedeutungsdivergenz in §. 789,
I) sich sättigen, widerstehen, leuch-
ten (?). Caus. चक्ति, Aor. Pass. und
Absol. auf चक् (§. 202; 881; 916), doch
ist auch चाकि erlaubt. चक्ति s. be-
sonders.

चकास् (§. 62) II Par. (eig. zu gene-
rellem Thema erweitertes Specialth.
der Hiten von कास् §. 138; 813, 2)
leuchten, glänzen (Perf. §. 836; Caus.
Aor. 843; 844).

चक्ति (schwerlich von चक् in den an-
gegebenen Bedd.; vgl. die Sutra Wz.
चङ् u. चक् von चञ्) adj. ता fem. furcht-
sam, erschrocken 238, 35.

चक्च चुक्च (aa. auch चिक्च) X Par.
quälen.

चक्र (S. 169, 1; §. 328; vgl. §. 139) ntr.
Rad, Wagenrad, Wagen 125, 19;
Kranz 264, 230; Discus, eine scharfe
kreisrunde Waffe, insbesondre des
Vishnu 109, 16; 111, 16; 113, 22;
kreisrunde Stellung einer Armee,

270, 295 (§. 441, 2, b; 474). — msc.
(§. 711) eine Art Ente (Anas casarca).

चक्रवर्त्त (Kmdh. mit Ellipse (§. 656, V) चक्रवर्त्त)
msc. ein Kloster Tschakra genannt (?
oder vom Diskus des Vishnu) 279, 403.
चक्रवर्त्त N. ppr. eines Königs 269, 287; 291.

चक्रवाक msc. (§. 474) eine Art Ente (Anas
casarca).

चक्रवाल (eig. Ttp. चक्र, letztes von Vb.
चक्) msc. eine Reihe Berge, welche
nach indischer Ansicht die Erde um-
geben und die Grenze des Lichtes
und Dunkels bilden; in Kmdh.-Zu-
ssetzung (nach §. 656, III) auslautend
162, 65.

चक्रिका (ob von चक्ति von Vb. क् n ein
Handelnder^a S. 152; ich kenne aber
keine Regel, wonach es gebildet)
fem. die Kunst zu handeln, behan-
deln, vollziehen, Intrigue (?) 268, 279;
270, 295; 297; 278, 388.

चञ् (altes Desider. für org. चञ्च =
चञ्च, चञ्च, चञ्च, von einem pri-
mären Th., aus welchem die eben-
falls ursprünglichen Desid. चञ्च und
चञ्च in चञ्च hervorgegangen sind)
sehen (nur ved., vgl. jedoch चञ्च),
sagen (ergänzt durch ल्या §. 147, Ntr.
u. §. 833 u. 906, III) II Atm. (§. 789, V);
Pf. चञ्चसे 55, 1; 62, 55; vd. Infin. चञ्चसे
287, 8; als Gerundiv चञ्चस्त्रिचञ्चसे
289, 2 (vgl. चञ्चस्).

— चञ्चि चञ्चिस्त्रि (Absol. mit ved. Deh-
nung) erleuchtend 294, 9.

— चा ansagen, erzählen 55, 21; 189, 2.

— — प्रत्या abweisen, verschmähen 181, 6.

चक्षस् (vom vor. S. 149) utr. das Ansehen 293, 5; Auge 289, 5 (Sch. Leuchten); 295, 11 (Sch. Leuchten); msc. geistlicher Lehrer; Namen des Vrihaspati, des geistlichen Lehrers der Götter.

चक्षुःश्रुति (eig. Bhvr. चक्षुः० „dessen Augen Ohrensiud“, vgl. Wils. चक्षुःश्रवस्) msc. Schlange 145, 1.

चक्षुस् (von चक्षुः S. 158) ntr. Auge (§. 242, Bem. 1; 566, 2).

चक्षुः (?) V Par. tödten.

चक्षुः (§. 154, 2, 2) 1 Par. (verstümmelt aus Intensiv चक्षन् von चक्ष्) sich rasch hin u. her bewegen, zittern; Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, 1).

चक्षुः od. चक्षुः (vom vorigen §. 704) fem. Schnabel.

चक्षुः (nach §. 554 vom vor.) fem. Zustand oder Thätigkeit des Schnabels, Zungenfertigkeit (?) 270, 304.

चक्षुः I Par. regnen, bedecken, spalten. Aor. (§. 849, 2). — X spalten.

चक्षुः fem. चक्षुः (S. 143, §. 385; 690) Sperling (§. 441; 443).

चक्षुः 1) I Par. tönen. — 2) geben, gehu, verletzen (§. 202 wo so statt चक्षुः zu corrigiren); 881; 916). Aor. Caus.

चक्षुःचक्षुः oder चक्षुःचक्षुः.

चक्षुः I. X Atm. (§. 789, V) zürnen (wohl abstrahirt aus prakritartigen Umlautungen von Ableitungen von चक्षुः, vgl. चक्षुःचक्षुः).

चक्षुः (S. 160, 3; dialekt. aus चक्षुः, vgl. das vorige; S. 12, n. 1) adj. fem. डा heiss, leidenschaftlich, zornig; fem. डा und डा (§. 693) Namen der Göttin Durgā, Frau des Siva (§. 430; 554, VI).

चक्षुः (eig. Bhvr. चक्षुः०) msc. N. ppr. eines Schakals 118, 23.

चक्षुःचक्षुः N. ppr. (prakritartig für sskr. चक्षुःचक्षुः, vgl. Wils. Pref. Daçak. S. 12 ff. mit dem Text) N. ppr. 200, 23.

चक्षुः (S. 151 von चक्षुः wo s.) fem. ली (§. 690) Tschandāla, Bezeichnung der der niedrigsten eigentlich gar keiner Kaste angehörigen (§. 430; 520; 566, I).

चक्षुः I Par. Atm. (§. 789, I) suchen, verlangen. Aor. (§. 849, Ausn.); Ptcp. Pf. Pass. vd. (§. 896, 9); Ptcp. Fut. Pass. (§. 906, II, Ausn. 2).

चक्षुः s. चक्षुः.

चक्षुःचक्षुः msc. ntr. ली fem. Ordii. (§. 770) der vierundfünfzigste.

चक्षुःचक्षुः fem. Card. (§. 764; 765) vier- und sechzig.

चक्षुः msc. ntr. चक्षुः fem. (§. 764; 765; 766; 698; 104, Ausn. 2; 105, Ausn. 3; S. 227, इव; S. 241, व, 10) Card. vier; wo in Zsstz. ausl. चक्षुः (§. 669, 4), चक्षुःचक्षुः (§. 680).

चक्षुः (S. 158, उर) geschickt, gewandt (§. 564).

चक्षुःचक्षुः (Bhvr. चक्षुः०) adj. vier Wesen (Gesichter) habend 247, 25.

चक्षुः msc. ntr. ली fem. Ord. (§. 770) der vierte.

चक्षुःचक्षुः msc. ntr. ली fem. Ord. (§. 770) der vierzehnte (§. 496).

चक्षुःचक्षुः msc. fem. ntr. Card. (§. 764 ff.) vierzehn.

चक्षुः (von चक्षुः nach §. 580) adv. in vier getheilt, vierfältig, viermal.

चक्षुःचक्षुः (Bhvr. चक्षुः०) adj. ली od. ली f. viergesichtig; msc. Namen des Brahman.

चक्षुःचक्षुः (eig. Bhvr. चक्षुः०) msc. ein Priester der die vier Veden kennt (vgl. चक्षुःचक्षुः).

चक्षुःचक्षुः (Bhvr. चक्षुः०) adj. fem. चक्षुः vierfach 22, 16; 224, 50.

चक्षुःचक्षुः (von चक्षुः durch क (§. 546, vgl.

§. 104, Ausn. 2) und क nach §. 559) fem. (§. 687, Bem.) Vierheit, die vier Reihen 276, 369.

चतुष्पथ (Bhvr. ०२. (§. 104, Ausn. 2) उपविन् (§. 624)) adj. वा fem. an den vier Wegen (Kreuzwegen) stehend 62, 59.

चतुष्पद (Bhvr. ०२. (§. 104, Ausn. 2) उपद् vd. für चद् statt पद् §. 670 vgl. Sāma-V. Gl.) adj. vierfüßig 288, 3.

चतुष्पाद् (Bhvr. ०२. (§. 104, Ausn. 2) उपाद् für पद् §. 670) adj. (Decl. §. 754, VIII) fem. ०२०२ (ebds.) vierfüßig 141, 81; aus vier Abtheilungen bestehend 63, 62.

चद् I Par. Atm. (§. 789, I) bitten. Aor. (§. 849, Ausn.).

चन् 1) I Par. einen Ton von sich geben. — 2) beschädigen. Caus. चन्ति (§. 202; 881; 916).

चन् Indec. (§. 786; 127, 2, 1 und 7 Bem.) „und nicht“ macht क्च्च् und dessen Ableitungen indefinit. „irgend“ 7, 10; 38, 9; 10.

चन्द्र (für organischeres चन्द्र s. §. 169, Bem. 3 u. S. 248, XVIII) I Par. leuchten (= lat. cand-ere) glänzen, erfreuen, sich freuen.

चन्दन (vom vorigen, weil es zum Räuchern dient) msc. ntr. (§. 711) Sandel, der Baum (Sirium myrtifolium), dessen Holz und das balsamartige Parfum, welches daraus bereitet wird (§. 656, III).

चन्दनवारि (Tip. च०) ntr. Sandelwasser (mit Sandel gemischt, oder bezeichnet es Sandelbalsam, s. das vor.) 86, 57 (vgl. 149, 30).

चन्द्र (von चन्द्र S. 169, १; S. 248, XVIII) msc. Mond (§. 656, III).

चन्द्रायोज (eigentl. Bhvr. च०, Mond als Kranz habend) msc. Siva (welcher mit dem Mond auf dem Kopfe ab-

gebildet wird); N. ppr. eines Menschen 268, 277.

चन्द्रिका (fem. von चन्द्र §. 687, Bem., vgl. S. 225, २०; von चन्द्र) fem. Mondlicht.

चप् I Par. beruhigen. — X Par. चपि (§. 208; 843) betrügen (?) zerstoßen.

चपल (Vb. चप् S. 148) adj. ला fem. sich rasch hin und her bewegend, rasch, zitternd, schwankend, geistig bewegt, unbeständig (§. 225; 441, 2, b; 554, I. II; 644, VIII; 653, VI, 1; 656, IV; 667; Acc. gen. ntr. als adv. schnell.

चपलान्न (Tip. ०लाऽ aber न्न bedeutungslos) msc. die unbeständige und die Göttin des Glücks, Lakshmi 236, 16.

चपलाय Vb. Denomin. (von चपल) Atm. (§. 225) zitternd werden.

चम् (§. 154, 1 organischer चम् Rv. I, 104, 2, vgl. च०) I vd. V Par. essen, trinken; Ptcp. Perf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I). Caus. चाचि (§. 202). — चा Specialth. I चाय (§. 795, III) den Mund ausspülen.

चप् (S. 148) msc. री fem. der Bos grunniens, Yac; msc. Wedel, gewöhnlich aus dem Schweif des Bos grunniens gemacht.

चप्प oder कप्प X Par. gehn.

चप्पकप्पु N. ppr. des Vaters von Kalhaṇa 245.

चप्पा fem. N. ppr. einer Stadt, jetzt Bhaḡalore (§. 480).

चय I Atm. (§. 789, V) gehn.

चय (Vb. चि S. 139) msc. Haufen, Menge, Masse (§. 526, Ausn.; 558, VI).

चर (organischer च०, vgl. चाचय und च०; §. 154, 2, 3) I Par. gehn; durchgehn 62, 56; begehnen, vollziehn 47, 35; 169, 98; vd. Inf. च०से 294, 9. — Ptcp. Fut. Pass. (§. 906). Intens. (§. 165, 2; 169, 2; 173; 806). — X denken, zwei-

- fein (vergl. mit चि). — चरित s. besonders.
- चतु nachgehn 90, 21; durchwandern 188, 23.
- चभि begeh'n, verletzen.
- — चभि überschreiten 173, 34.
- चा begeh'n 106, 17 (§. 275).
- — समा betreten 185, 9; begeh'n, vollzieh'n 15, 17; 115, 4; 117, 4; 183, 2; thun 105, 22.
- — — समुद्र Atm. wenn mit Instrum. (§. 790).
- उद् aufgehn; wenn transitiv Atm. (§. 790); verlassen. Caus. herausgehn machen (von der Stimme), ausrufen 285, 475.
- — मोद् (= व उद्) Caus. tönen machen 97, 6 (Ptcp. Pf. Pass. „tönend“).
- उप unterwürfig, dienend, verehrend, hinzugehn; pflegen 199, 21. Caus. bedienen machen; Pass. besorgt, ärztlich behandelt 108, 9; bedient 179, 10.
- चर्त् um (einen dienend) herumgehn, bedienen 84, 41; besorgen 50, 12.
- व hervorschreiten 65, 17.
- चि durchwandern 47, 33; 83, 22; herumgehn 65, 13; 84, 38; sich bewegen, leben 46, 25; 87, 13; 121, 6. — Caus. auseinandergehn machen = analysiren, denken, überlegen 15, 6; 67, 16; 181, 21; 194, 15.
- — चतुचि längs (der Reihe nach, ganz) durchwandern 201, 13.
- सम् zusammengehn, geh'n; Atm. wenn mit Instrum. (§. 790); Caus. zusammengehn machen; Pass. zusammengehn müssen 261, 195.
- चर् Vb. Denom. (vom folgenden) Atm. (§. 212; 255).
- चर् (von Vb. चर्) msc. Spion; in Zusammensetzung auslautend, fem. चर्त् (§. 276)

- चो (§. 276, g u. 277; 689) „gehend“ (§. 441).
- चरण (Vb. चर्) msc. ntr. (§. 711) Fuss (§. 235; 464; 472; 474; 558, VIII).
- चरण्य Vb. Par. (§. 235) geh'n.
- चरम् (S. 148; S. 238, म von चर् in der primären, noch in चिर् u. s. w. (GWL. II, 82) hervortretenden Bed. „reiben, zögern, langsam sein“) adj. (Decl. §. 778, III) मा fem. letzte (§. 235; 485; in Zsstzg §. 656, II); ntr. Acc. als adv. zuletzt 245, 7.
- चरम्य Vb. Par. (§. 235).
- चराचर् (Vb. चर् altes Intens. §. 255, Bem.) adj. चर्त् fem. beweglich, sich bewegend 139, 57.
- चरित (Ptcp. Pf. Pass. von चर् nach §. 330) ntr. That 251, 73; Handlung 238, 33; Begegniss, Auentheur 179, 2; festgesetzter, bestimmter Gebrauch, Wandel 245, 2 (§. 225).
- चरिताय Vb. Denom. (vom vor.) Atm. (§. 225), zu einem bestimmten Gebrauch werden.
- चरितार्थ (nach §. 554 von चर्, Bhvr. चरितऽस्य) ntr. Zustand, dass der eigentliche Begriff ausgegangen ist von (enthalten in) 229, 113.
- चरित्र (Vb. चर् §. 353) ntr. festgesetzter Gebrauch, Wandel, Betragen.
- चरिष्णु (Vb. चर् §. 312) adj. sich bewegend, beweglich.
1. चर्च् (eig. Denom. von चर्च्) X Par. Atm. (fehlt §. 789, I) studiren.
2. चर्च् (?) I. VI Par. drohen, sprechen, verletzen.
- चर्च् (von चर्च् einer verstümmelten Form eines alten Intens. von चर् चर्च्) fem. das Denken, Überlegen (vergl. चर् mit चि), das Ersinnen 270, 303; das Einreiben (vergl. चरम् चिर् und aa.)

des Körpers mit wohlriechendem Parfum.

चर्चित (nach Analogie von S. 225 इत vom vor.) adj. ता fem. mit wohlriechenden Salben eingerieben.

चर्मन् (von चर् (GWL II, 83) §. 360; S. 167 वन्) ntr. Haut, Fell, Rinde, Schild (§. 461; 473; 563; S. 221, §. 592; §. 213, Bem. 1).

चर्या (von Vb. चर्) fem. beharrliche Übung der religiösen Pflichten, guter Wandel (in Bbvr. ausl.) 59, 161; Verrichtung 42, 11; 144, 111.

चर्व् I X. Par. kauen, essen.

चर्वणि fem. (S. 149, §. 391) Mensch 292, 5.

1. चल् I Par. (ep. auch Atm.) sich hin und her bewegen, schwanken 40, 20; bewegen (Acc.) 12†, 9; Atm. (in Pancat., vgl. jedoch den folg. Art.) 131, 18.

चलित ging (§. 894) 109, 17; bewegt 75, 31; 275, 360; erschüttert 26, 24; चलितव्य sich zu rührend 67, 14. — VI Par. spielen. — Caus. चलि und चालि (§. 202; vgl. 881; 916) in Bewegung setzen 218, 7. — Intens. (§. 169, 2). — X ernähren.

— उद् weggehn 184, 6; 187, 3; 194, 10.

— समुद् zusammen weggehn 188, 15.

— व vorwärts bewegen 121, 22.

— द्रवि entfernen (Abl.) 166, 81.

2. चल् Vb. Denom. (vom folg. Atm. (§. 212; 255) sich bewegen (? s. 1. चल्).)

चल (von Vb. चल् §. 212) adj. ला fem. sich bewegend, wankend, unbeständig.

चलन (Vb. चल्) ntr. Bewegung 210, 20; adj. (§. 294) sich hinundherbewegend, schwankend.

चप् I Par. Atm. (§. 789, I) essen. I Par. schlagen.

चट्ट I. X Par. täuschen (§. 208; 209; S. 385, n. 2).

चाक्रिक (ob von चक्रि? vgl. चक्रिक) adj.

Glossar.

bewirkend (?) 267, 267; Chorsänger, Ölmacher (letzte Bëdd. von चक्र).

चाक्षुष (von चक्षुस् §. 566, I) adj. दो fem. sichtbar; msc. N. ppr. 140, 62.

चारु (S. 157) msc. ntr. angenehme Rede; Liebesgeschwätz, Liebkosung 101, 19; 104, 9; 147, 14; 156, 26.

चाटुकार (Ttp. उक्त §. 297, Ausn.) adj. री fem. Schmeichler 274, 351.

चापडाल (S. 151; §. 566, I) fem. लो = चपडाल (§. 430).

चातक msc. eine Art Kukkuk (Cuculus melano-leucus).

चातुर्विध 258, 158 (ist gegen Gr. §. 566, XII, vgl. mit §. 588, V; daher wohl चातुर्वि^० zu schreiben; vgl. letztres).

चान्द्रायण (§. 463; 551) msc. eine religiöse Askese, welche sich nach der Abnahme und Zunahme des Mondes richtet; der Asket isst während der Abnahme des Mondes jeden Tag einen Mundvoll weniger, während der Zunahme einen Mundvoll mehr.

चाप (Vb. चप्) msc. Bogen.

चापल (nach §. 554, II von चपल) ntr. Unbeständigkeit.

चायर (von चयर) ntr. (§. 708) und fem. रा oder री (AK.) Wedel aus dem Schweif des Bos grunniens.

चाय् (§. 153, aus चि entstanden, vgl. mit चप्) I Par. Atm. (§. 789, I) verehren, sehn. Aor. (§. 858); Prec. Atm. (§. 867); Absol. (§. 914, I); Intens. (§. 173); Caus. Aor. (§. 844). — चप् Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2, 6).

चार (Vb. चर्) msc. Spion; Gefängniß. चारक (vom vor.) msc. Gefängniß 195, 11; 200, 20.

चार्या (Vb. चर्) m. Tänzer, Schauspieler. चार्याल (nach §. 554 vom vorigen) ntr. Tanzkunst.

चारित्र (Vb. चर् S. 164, §. 410) ntr. = चरित्र.

- ५चारिन् (Vb. च्चु §. 282) gehend 58, 4; 62, 52; 75, 26; 79, 27; 80, 38; 92, 42; 121, 7; 275, 362; wandelnd in 83, 21.
- चाह् (Vb. च्चु in Bed. „reiben“, s. च्चय S. 141; 157) adj. fem. ह् oder ह्रीं (§. 703) schön (wohl eig. „zart“); Comp. चाहन्, रा schöner 146, 2.
- चाह्वास्तिन् (Tip. ५ह्वा von Vb. एस §. 282) adj. न्नी fem. schön lächelnd 79, 31.
- चाह्वाक (anomal aus चाह् ५वाक; letzteres von च्च nach §. 325 (?), eig. Bhvr. „schöne Reden führend“) msc. Sophist, Skeptiker, Leugner der Autorität der Veden, Atheist, Namen der Anhänger einer bes. Philosophenschule (Windischmann Philos. im Fortg. I, 4, 1940).
- चालन (Vb. चलन् im Caus.) ntr. des Hin- und Herbewegen, Wedeln 156, 26.
- चि V. X (Th. चति oder चति §. 208, Bem.) vd. II Par. Atm. (§. 789, I) sammeln 293, 2 (vd. चक्षिञ्चम्); aufhäufen 297, 17; चित् bedeckt, voll 178, 24; 152, 9; 172, 23; bedeckt 238, 35; Desid. (§. 193, 1); Caus. (§. 200).
- छा anhäufen, bedecken; छाचित् (§. 647, 1, a; 661) 173, 37.
- — पर्वा पर्वाचित् (§. 647, I, Ausn.)
- — सया bedecken 34, 13.
- उप Pass. refl. zunehmen, wachsen 166, 84; उपचित् stark 78, 25. Absol. (§. 906).
- नि (§. 29, 7 s. Ntr.) bedecken; निचित् bedeckt 34, 14; gefüllt 170, 8 (Sch. संघट्टित्).
- — छानि (छानिचेत् fem. की §. 690, 6).
- निञ् (bis zu Ende sammeln in Gedanken:) überlegen 239, 50; 255, 124; entscheiden 20, 19; entschliessen, beschliessen 17, 31 u. s. w. निश्चित् gewiss 238, 43.

- — विनिञ् überlegen 18, 39; ent-scheiden 3, 8.
- च्चि sammeln. Absol. (§. 906).
- — चिचि विचचित् (§. 470).
- चि prüfen 15, 6.
- सम् sammeln 168, 94; संचित् all 218, 12.
- चिकित् s. कित्.
- चिकित्सक (von चिकित् bei कित्) m. Arzt.
- चिकीर्षा (vom Desider. von क्) fem. Begierde (Wille) zu thun (handeln).
- चिकीर्षु (vom Desid. von क्) adj. zu thun begierig.
- चिक्च s. चक्च.
- चिट् I Par. senden.
- चित् I Par. X Atm. (§. 789, V) bemerken, erkennen 294, 5; 295, 12; Ptcp. Perf. Pass. (§. 896, 2); ved. Caus. (§. 203, Ausn.).
- चि चिचित् (§. 644, VIII).
- चित् (vom vor. S. 133, §. 365) fem. Geist, Weisheit (vgl. Web. Ind. St. II, 116).
- चिता (eig. aufgehäuft Ptcp. Pf. Pass. von चि) fem. Scheiterhaufen.
- चित्र (Ptcp. Pf. Pass. von चित् nach §. 333) ntr. das Denken, Geist, Herz.
- चित्र X (eig. Denom. des folgenden) Par. (§. 209) malen, ein Wunder sehen, selten sehn.
- चि bunt malen; चित्रित bunt 34, 10; 68, 35.
- चित्र (S. 163, ३; eher von चित् „sehenswerth“) adj. रा fem. wunderbar, schön, bunt, gefleckt, mannigfach; ntr. das Malen, Gemälde 275, 359. — fem. रा ein Stern an der Spitze der Jungfrau (§. 441; 468; 503; 225; 226, Ausn.)
- चित्रक msc. (vom vor. „gefleckt“) eine kleine Art Leopard, Cheeta.
- चित्रभानु (Bhvr. ५भानु) adj. wunderbar strahlend 290, 6; 292, 11.

चित्रा ५. चित्र.

चित्राङ्ग N. ppr. Sohn des Çāntanu 3, 5.

चित्रानय (Bhvr. चित्रः ३० mit vd. Dehnung des Auslauts im vordern Glied) adj. वा fem. wunderbare Schätze habend 288, 10.

चित्रोय Vh. Denom. (चित्र) Atm. (§. 225; 226, Ausn.) wunderbar sein.

चिद् (eig. Ntr. des Pnomth. चि) Indeclin. (§. 786; S. 11, n. 2; §. 127, 2, 7; 134; 662, 2) „irgend“ macht das vorhergehende Wort indefinit, insbes. Ableitungen von क्तिच्; „gleichwie“ (S.-V. Gl.) 292, 3; giebt vd. Singularen Pluralbed. 290, 3; 291, 4; 292, 10; hinter Pluralen bedeutet es etwa „alle“ 288, 3.

चिन् X Par. denken, bedenken, beachten; Absol. चिन्तय (§. 915, Bem.) 38, 1; 65, 17.

— च् ausdenken, ersinnen 124, 11.

— चि überlegen 98, 12; 111, 1; 271, 307; ausdenken 191, 12.

— च्च् überdenken 37, 2; 39, 1; überlegen 72, 25; 271, 312; denken 54, 16.

चिन्तन (vom vorigen) ntr. das Denken, Denkweise 262, 200.

चिन्ता (Vh. चिन्तु §. 337; 244) fem. das Denken, Überlegung, Gedanke.

चिर (S. 169, १; eher von चर in der Form ohne vokalisches differenziertes r, vgl. चरम und S. 72) adj. च्च fem. lang; alle Casus des Singul. Neutr. sind Adverbia geworden (§. 783; vgl. §. 496; in Zsstz ausl. §. 644, III, 12).

चिरकाल (Kmdh. चक्रा) msc. lange Zeit; Acc.-(der Zeitbestimmung) 102, 16.

चिरम् चिराय चिरान् चिराय स. चिर.

चिरि (S. 72) V Par. tödten.

चिरे चिरेष ५. चिर.

चिन्तु VI Par. bekleiden.

चित्त्स् 1 Par. locker, lose werden, andeuten.

चिह्न ntr. (§. 708) Zeichen, Symbol, Flagge.

चिह्नित (vom vor. nach Anal. S. 225 च्च) adj. च्च fem. bezeichnet 109, 17; 113, 22.

चोक् X. I Par. ertragen, berühren.

चोन msc. N. ppr. eines Landes (China?) 198, 21; ein Gewand (chinesische Seide?).

चोना 109, 9, s. Anmerk.

चोनागुक् (Kmdh. च्चगुक्) ntr. ein China-gewand (chinesische Seide?) 198, 21.

चोक् s. चोक्.

चोम् (? s. चोम्).

चोय s. चोय.

चोर ntr. (§. 708) Baumrinde, Kleid, insbesondere der Asketen 16, 16; 82, 10; 90, 15, und der Buddhisten.

चोय oder चोय oder चोय Parasm. Atm. (§. 789, I) nehmen, bedecken. Caus. Aor. (§. 844). — चोय X Par. reden, leuchten.

चोवर (S. 171 च्च) ntr. (§. 708) das zerlumpte Kleid eines buddhistischen oder andern Bettelmönchs (§. 222).

चोवरि Vh. Denomin. (vom vor.) Atm. (§. 222) Lumpen sammeln, anziehen.

चुक्क s. चक्क.

चुय s. चुय.

1. चुट (aa. auch चुण्) VI Par. (§. 149) X Par. schneiden.

2. चुट (oder चुट चुपट) I Par. — X (od. चुट्ट) Par. klein, gering sein.

चुट्ट s. 2. चुट.

चुट्ट (? aa. चुट्ट) VI Par. (§. 149) bedecken.

चुट्ट (§. 79, 2) I Par. wollüstig sein, vermuthen.

चुण s. 1. चुट.

1. चुपट (aa. auch चुपट) X I Parasm. schneiden.

2. चुण्ड s. 2. चुट्.

चुण्ड s. 2. चुट् und 1. चुण्ड.

चुत् s. चुट्.

चुट् X vd. auch I Par. antreiben 18, 1; 25, 8; drängen; fragen 283, 456; entbieten 282, 436; befehlen 59, 10; 250, 58; vorwerfen 236, 16. — ved. चोट् sende 287, 2.

— चमि antreiben 4, 17; 193, 22.

— च bewegen, bereden 26, 69.

चुन्द (?) §. 154, 2, 2) I Par. Atm. (§. 789, I) wahrnehmen, erkennen. Aor. (§. 858); Ptcp. Perf. Pass. (§. 897); Absol. (§. 914, I, 3, 2).

चुप I Par. langsam gehn. — VI (?) s. हुप्.

चुम्ब I. X (?) Par. küssen 147, 14; 276, 369. — X tödten (?).

— चि abküssen 147, 17.

चुच्यन (vom vor.) ntr. das Küssen, der Kuss 277, 388.

चुर X I Par. stehlen 132, 22; 188, 14; 199, 9.

चुरण्य Vb. (§. 235) Par. stehlen.

चुल X Par. aufheben (vgl. चुल्).

चुलम्प X Par. zerbrechen (vgl. चुप्).

चुल्ल I Par. wollüstig sein, vermuthen (vgl. चुल्ल).

चूण X Par. zusammenziehn.

चूत् msc. (§. 708) der Mangobaum.

चूर IV Atm. (§. 789, V) brennen. Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 2).

चूर्ण X (eig. Denom. des folg.) Par. zu Pulver machen, zerreiben, zerstoßen.

— चम्पु zu Pulver zerstoßen 280, 411.

चूर्ण (eig. altes Ptcp. Pf. Pass. ohne Binde- vok. von चूर (nach §. 154, 2, 3, Ausn., vergl. mit §. 897 und §. 57) in Bed. „reiben“, vgl. चि) msc. (zerriebenes)

Pulver, Staub; ntr. (§. 711) wohlriechendes Pulver (§. 213).

चूर्णता (nach §. 554 vom vorigen) fem. Wesen des Staubes 246, 16.

चूप I Par. trinken.

चृत (§. 156, 3) VI Par. tödten, binden. Ptcp. Fut. Pass. (§. 906). — X Par. (?) beleuchten.

चृप (?) X Par. beleuchten.

चेतन (Vb. चित्) ntr. Seele.

चेतना (§. 337) fem. das Denken, Besinnung 100, 20; Verstand, Herz 67, 22.

चेतस् (Vb. चित् S. 149) ntr. Geist, Herz, Verstand, Besinnung 29, 35; Sinn; wann in Zsätzg ३ चेतस् (§. 680).

चेद् (च „wenn“ und द्) Indecl. (§. 786; 127, 2, 8) „wenn“; mit Präsens 54, 7; Potential 28, 16; 199, 10; (in Bed. des Conditionalis) 285, 478; Futur II 12, 27; 17, 33.

चैल (चैल von चल) I Par. wanken, gebn. Caus. Aor. (§. 844).

चेष्ट I Atm. (§. 789, V) zappeln 91, 30; sich anstrengen, thun. Caus. Aor. (§. 843).

— चा unternehmen, ins Werk setzen 197, 2.

— चि sich rühren 87, 10.

चेष्टा (vom vor. §. 334) fem. das Thun, Thätigkeit 140, 65.

चेष्टित (eig. Ptcp. Pf. Pass. vom vor. nach §. 333) ntr. Bewegung, Thätigkeit, Treiben, Werk.

चेत्य (von चेतन nach Anal. von §. 554) ntr. Seele, Geist, Wesenheit aller Dinge 203, 23; 204, 18; 224, 47.

चेत्त (von चित्) adj. (to fem. ?) in das Bereich des Denkens fallend 209, 22.

चेत्त (eig. von einem alten Ptcp. Fut. Pass. von चि, vgl. §. 338) ntr. Opfer-

platz, Grabdenkmal; msc. ein heiliger Feigenbaum in oder neben einem Dorf.
 चैत्र (von चित्रा) msc. ein Monatsnamen, entsprechend unserm März – April (§. 452).
 चैत्रद्वय msc. N. ppr. des Gartens des Gottes Kuvera.
 चोत्र Vb. Denom. (vom folgenden) Atm. (§. 212; 255) stehlen.
 चोर (Vb. चुर) msc. री fem. (§. 689) Dieb (§. 212; 554, I. III; 566, I).
 चोरित (eig. Ptcp. Pf. Pass. von चुर aber nach §. 333) ntr. Diebstahl 193, 9.
 चोरितक (vom vor. nach §. 558 ff.) ntr. kleiner, elender Diebstahl, gestobler Gegenstand 195, 15.
 चोर (von चोर §. 566, I) msc. री fem. (§. 566, I; 689) Dieb (§. 536; 565; 656, II).
 चोरद्वय (vom vor. nach §. 565, I) msc. ein guter (schöner) Dieb (ironisch?).
 चोरद्वयिन् (nach §. 563 vom vorigen

aber als Zussetzung Ttp. „Diebesgestalt“) adj. चिपो fem. „diebesgestaltig = Dieb“ (?) 116, 18.
 चोरिका (von चोर §. 554, II) fem. Diebstahl.
 चोर्य (von चोर §. 554, II) ntr. Diebstahl; adj. verstohlen 101, 18.
 चवन N. ppr. eines Rischbi 46, 26 (vgl. Vishn. Pur. Index u. Rig-V. Wils. I Ind.).
 च्यु I Atm. (§. 789, V) fallen 184, 1; geben, kommen 287, 2. Caus. Aor. und Desider. (§. 185, Ausn. 2, Bem.; 843). — X Par. lachen (?) tragen?).
 — द बerausfallen, berausgestossen werden (Abl.) 83, 22; Caus. vor sich niederstürzen 196, 21; 290, 3.
 — ख abfallen, abweichen (Abl.) 144, 109.
 च्युत् auch चुत् I Par. (eig. Denomin. von चुत् vom vorigen) fallen, tropfen (intransit. und transit.). Aor. (§. 858).
 च्युस् (?) X Parasm. verlassen, lachen, tragen (?).

ह

हटा fem. Glanz, Licht; Zahl, Menge; Linie, Streife 273, 332.
 हत्र (Vb. हद् S. 164, §. 409) ntr. (msc. auch §. 711) Sonnenschirm, dient insbesondere als Königsinsigne und Abzeichen buddhistischer Mönche (§. 536).
 हत्रधार (Ttp. श्च⁰ von Vb. ह् §. 269) adj. री fem. Sonnenschirm tragend, besitzend.
 हत्रधारत्व (nach §. 554 vom vor.) ntr. das Amt den Sonnenschirm über den König zu halten 119, 24.
 हत्रिन् (von हत्र nach §. 563) adj. चिपो fem. mit Sonnenschirm versehen 77, 9.

हद् X (§. 208; 209; 843; 844) I Par. bedecken 206, 1; verbergen 51, 18. Ptcp. Pf. Pass. ह्रादित und हन् (§. 896, Bem.); हन् beschattet 173, 36; 206, 3; bedeckt 268, 271; verborgen 284, 476; heimlich 197, 10; 285, 471. — I stark sein (§. 202; 881; 916). — X ebnen.
 — ञा bedecken; ह्रादन् 78, 18; 247, 27; verbergen 71, 8.
 — द verbergen; दहन् 50, 15; 154, 17; 160, 54; 164, 70; 272, 328; das Geheime, Schleichweg 75, 26; दह्रादित 51, 5.

— प्रति प्रतिच्छन्न sich verstellend 75, 27.

कृ (vom vor.) msc. Blatt, Flügel, vgl.

उत्तरच्छद.

कृन् (Vb. कृन् S. 167 मन्) ntr. Verkleidung, List.

कृन्द् X Par. bedecken, begnadigen, begünstigen 48, 7; erleuchten (?).

कृन् (vom vor.) msc. ein Gnade spendender, gnädiger Herr 294, 6 (Sch. उपच्छन्दयित् „ein Bittender“). neutr. Wunsch.

कृन्द् (Vb. कृन्द् S. 149) neutr. Wunsch; (Wünsche ausdrückender Hymnus;) Vedenmetrum; (Leben nach eignem Wunsch) Freiheit, Unabhängigkeit (§. 508, vgl. 506, Bem.; 509; 539, VIII; 554, III; S. 241, 8, 10).

कृन् (§. 154, 1) I Par. essen. Plcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I).

कृन् s. चम्प.

कृन् X Par. aushrechen (§. 542).

कृन्द् (S. 155 रुन्) Hans, Schutz 288, 15.

कृन् (wohl mit कृन् verwandt; vielleicht für कृन् + ल) msc. ntr. (§. 711) Trug, Täuschung, Vorwand.

कृन् (S. 171 वि) fem. (§. 709) Licht, Glanz, Schönheit.

कृन् I Par. Atm. (§. 789, I) tödten.

कृन् (§. 536; 554, III; 656, II von कृन्) msc. (§. 710) Schüler.

कृन्ता (vom vor. nach §. 554) fem. Zustand eines Schülers, Lehre 98, 14.

कृन् (Vb. कृन्) ntr. Verbergung, Verheimlichung, Blatt.

कृन्दोग (von कृन्दोग (aus कृन्द् + ग von Vb. ने §. 270, Ausn. „den Sāmaveda singend“) nach §. 521) ntr. Namen einer Upanischad, welche eine der Hauptautoritäten der Vedantaphilosophie.

कृन् (mit Vb. कृन् verwandt GWL I, 609 ff.) fem. Schatten, Schattenbild, Schönheit, Licht, Glanz; wann in Zsstzg ausl. ntr. (§. 640; 644, III IV).

कृन् (§. 156, 1) VII Par. Atm. (§. 789, I) spalten, abschneiden, ausrotten, vernichten, beenden 12, 25; Aor. (§. 856, 5).

— कृन् absondern 205, 13.

— — कृन् wechselseitig von einander entfernen 72, 17 (indem die eine Faust den Bogen hält, die andere die Sehne anzieht, gehn sie in verschiedenen Richtungen auseinander).

— कृन् ausrotten 116, 9; 197, 15; Pass. refl. ausgehn, aufhören 101; 7.

— कृन् ringsschneiden (verkleinern); कृन् klein 206, 1.

— कृन् auseinander spalten, trennen 179, 16; scheiden 217, 10; abschneiden 179, 16; 248, 32.

— कृन् zerspalten 33, 37.

कृन् (vom vor. §. 313) fem. das Schneiden; in Zsstzg ausl. (§. 252, Ausn. 5; 289) adj. spaltend, abschneidend.

कृन् X (eig. Denom. vom folg.) Par. (§. 209; 843; 844) durchhohlen.

कृन् (von कृन् S. 169) ntr. Loch, Spalt, Schnitt 106, 3; Fehler, Gehrechen, Blösse, Gelegenheit 279, 405.

कृन् VI (§. 149) X Par. schneiden.

कृन् (§. 149) VI Par. bedecken.

कृन् od. कृन् (?) VI Par. (§. 156) herühren.

कृन् (§. 57, Ausn., vergl. S. 400, n. 1; §. 149) VI Par. schneiden; कृन् eingeschnitzt 198, 17.

कृन् (vom vor. durch Suff. कृन् im) fem. Messer.

कृन् (§. 156, 3) VII Par. Atm. (§. 789, I) spielen, leuchten, ausbrechen. Aor. (§. 858). — X Par. beleuchten.

देह X (eig. Denom. vom folg.) Par. (§. 209; 843; 844) spalten.
 देह (Vb. हिट्) msc. das Schneiden, Abschneiden, der Schnitt, Theil, Stück, Aufhören 176, 76 (§. 547; 691).
 हो (§. 154, 2, 3) IV Par. Specialth. ह्य

(§. 796, III) schneiden. Aor. (§. 856).
 Caus. ह्यपि (§. 199, 2).
 होत N. ppr. 281, 422.
 ह्यु (aa. auch ह्यु वु क्यु, vgl. ह्यु) I Atm. (§. 789, V) gehn.

ज

ज (von Vb. जन् §. 330) am Ende von Zsstzgen adj. जा fem. entstanden, geboren, Sohn, Tochter (S. 246, II).

जान् X Par. schützen, lösen.

जान् (eig. zu generellem Thema erweitertes Specialth. von जन् und ह्य nach der III. Conj. Cl., vgl. §. 154, 2, 3. 5 und Vb. ह्य ह्यत्) II Par. essen, lachen, (§. 813; 819, 2. 3; Ptcp. Pr., vgl. §. 754, II, Ausn. 1).

— वि विग्रह (§. 475).

जान् (eig. Ptcp. Pr. von जा nach III. Conj. Cl. nach §. 814, 3) adj. (Declination archaisch mit starker Form जान्, z.B. Nom. Sing. m. जान् §. 754, I, 2 gegen die Anal. von Ausn. 1) fem. तो sich bewegend, sbst. m. (nurschwach, z.B. Nom. Sing. जान्) Wind; ntr. und fem. तो Welt; Dual ntr. 171, 20 beide Welten = Himmel und Unterwelt (S. 144, ह्य, 3; §. 427; 521, vgl. 459; 526; S. 241, व, 10).

जगदीश्वर (Tlp. जगद् ईश्वर) msc. Herr der Welt, Bezeichn. des Siva 86, 60.

जगि (Vb. जन् §. 295; S. 151, ट, 2) adj. eilend 292, 8; sbst. msc. Wind.

जघन (Vb. ह्य reduplic. §. 158, Bem. 2; S. 139, §. 376) ntr. (§. 708) Mons Veneris, Hüfte und Lenden (§. 506, vgl. Bem.; 558, VII).

जघन्य (vom vor. in Bed. „der Hintere“ §. 506, vgl. Bem. u. §. 651; 558, VII) adj. जा fem. letzte, gemein.

जघ्नु s. 1. जघ्नु.

जघ्नु (vom Intens. des Vb. जन्) adj. मा sich bewegend, beweglich.

जघ्नु (vom Intens. von ह्य S. 134, O, 4; §. 277) fem. Bein; als hinteres regiertes Glied einer Zssetzg fem. घा oder जो (§. 693; vgl. 677).

जट् oder जट् I Par. kämpfen.

जट् oder कट् I Par. znsammengeballt sein (vom Haar s. das folg.).

जटा (S. 160, ट; eber vom vor.) fem. die Haartracht des Siva und der Asketen: die langen Haare wild zusammengeballt von hinten nach vorn genommen und wie ein Horn über die Stirn hervorragend; überhaupt wild herumhängendes Haar (§. 563, V; 564).

जटाधर (Tlp. vom vor. und यो von Vb. य) msc. Dschatā tragend, Bezeichn. des Siva und der Asketen 99, 6; 189, 7.

जटिल (von जटा §. 563, V) adj. ला fem. mit Dschatā (s. जटा) versehen, Dschatā tragend; das Haar wild herumhängend habend.

जठर (S. 148, वर; wohl von जन्) msc. ntr. (§. 708, vergl. aber Med.) Bauch,

Leih (§. 657); adj. हा fem. hart, alt (Stenzler).

हृत् (Vh. हृत् dialekt. उ für ल S. 5) adj. उा fem. kalt, starr, materiell, irrationell 204, 10; 215, 22; fühllos 277, 385; steif, dumm, stumm (§. 441, 2, h; 554, VI).

हृत् (S. 169, हृ?) ntr. Halsknochen.

हन्त् (§. 154, 4; 2, 4.5) III Par. (§. 801, IV; 819; Prec. 866) erzeugen; IV Atm. (eig. Pass. refl. §. 789, V) geboren werden, entstehen, werden; Specialth. हाव (§. 796, II); Aor. (§. 858, X). — Pass. (sowohl für III als IV §. 874); Aor. (§. 881, 3; vergl. 916); Ptcp. Pf. Pass. (§. 894; 896, 2; 441, 2, h; 674, II; 692); als Pass. inps. mit Instrum. und Attraction = der König wurde u. s. w. 275, 364; Ptcp. Fut. Pass. (§. 901; 906); Absol. auf व (§. 915, II); Intens. (§. 178). — Caus. (§. 202, vgl. 881, 4; 916) gebären, hervorbringen.

— हृत् gehören werden 143, 99 (हृत् ist hier aber Präposition (s. dasselbe) „über“ als Herrscher von).

— हृत् हृत् हाव edel 159, 48.

— उव unhemerkt (von selbst?) entstehen 138, 45; 194, 15.

— व gehören 50, 14.

— व auseinander geboren werden, werden 47, 41.

— वृत् gehören werden, entstehen, werden, geschehn 260, 180.

हन्त् (vom vor. S. 139) msc. Geschöpf, Menschengeschlecht, Weltall, Himmel der seligen Menschen; Mann, Person; als hintres Glied von Kindh.-Zsatzg ohne Bedeutung oder pluralisierend, vgl. z. B. कामिन्न गुरुन्न चलान्न ना-
हेन्न 154, 19 u. aa. (§. 441, 2, h; 460; 497; 566, XII; हाव (?) §. 335).

हन्त् (von Vh. हन्त्) msc. ntr. निक्ता fem. (S. 143, हन्त्, 5) Erzeuger, Vater.

हन्ता (nach §. 554 von हन्त्) fem. Menschheit, Menschenmenge 236, 14.

हन्तो (Vh. हन्त्) fem. Mutter.

हन्त् (ntr. Nebenform von हन्त्? vergl. S. 142, §. 381) eine der 7 Oberwelten 209, 1 (vergl. हन्तोक् Web. Ind. Studien II, 178 nach Analogie von §. 108, Ausn. 2 und हन्त्).

हन्त्वा (eig. Ttp. हन्त्वा) ntr. N. ppr. eines Waldes, synonym mit Dandaka.

हन्त्वाह (Ttp. vom vor. und हन्त्वा von Vh. हन्त् nach §. 259) adj. हा fem. in Dschanasthāna wachsend 77, 10.

हन्ति oder नो fem. (von Vh. हन्त् S. 153, §. 394) Frau (§. 538).

हन्तेव (Ttp. हन्त् हाव) msc. Herr des Weltalls, König 60, 31.

हन्त् (Vh. हन्त् S. 162) msc. Geschöpf 251, 72; (mit verächtlicher Bed.) 152, 9.

हन्त् (Vh. हन्त् S. 167) ntr. Geburt, Geschöpf 289, 7; Abstammung 293, 5.

हन्त् (Ptcp. Fut. Pass. von हन्त् §. 901; 906; vgl. S. 168, व, 2; von हन्त् §. 566, XII; S. 241, व, 10; von हन्तो §. 538) was entstehen muss 223, 44; entstehend 229, 110; 238, 35 (§. 473).

हन्ता (vom vor. nach §. 554) fem. Zustand entstehen zu müssen 203, 10.

हन्त् I Par. beten. Ptcp. Perf. Pass. ep. हाव 20, 22; Ptcp. Fut. Pass. हाव oder हाव (§. 906); Intens. (§. 165, 2; 169, 2).

हन्ता fem. Chinarose (Hibiscus Rosa Sinensis).

हन्त् (Ptcp. Fut. Pass. von हन्त्) ntr. Geburt 20, 22.

हन्त् (§. 149, 5) oder हन्त् I Atm. (§. 789, V) gähnen; Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2); Intens. (§. 165, 2; 169, 2) vgl. हन्त्.

सम् oder सम् (§. 154, 1) I Par. essen.
Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2;
914, 1).

सम्भृति msc. N. ppr. ein alter Rishi
(§. 443; 491; 521, vgl. 459).

सम्भाल msc. ntr. Schlamm, Lehm, eine
Wasserpflanze (Vallisneria); msc. eine
woblrriechende Pflanze (Pandanus odo-
ratissimus).

सम्बु oder सम्बु fem. Rosenapfel (Eugenia
Jambu); fem. ntr. सु dessen Frucht
(§. 530).

सम्बुक (§. 157 उक्) msc. Schakal.

सम्भृ 1) s. सम्. — 2) X Par. tödten.

सम् (Vb. ति S. 140, §. 379) msc. Sieg,
Besiegung (§. 558, VI). — fem. सम् Namen
der Pārvati, Gemahlin des Siva.

सम्पलक्ष्मी (Kmdh. §. 656, V उल०) fem. die
Sieges-Lakshmi, die Sieg verleihende
Lakshmi 265, 245.

सम्पति (Kmdh. उल० "siegreiche Löwe")
msc. N. ppr. 264, 225.

सम्पत्ति (Ttp. उल०) msc. Herr des Sie-
ges, Bezeichn. des Siva 283, 448.

सम्पद् msc. N. ppr. eines buddhistischen
Heiligen 281, 426.

सम्प (eigentl. Ptcp. Präs. von सम् nach I;
§. 317) adj. तो fem. (Declin. §. 754, 1)
alt (§. 432; 649, I; 656, I, 2).

सम्पत्ति (nach §. 559 von सम्पत्ति vergl.
S. 229, §. 602) fem. eine schlechte
alte Frau 194, 20.

सम्प s. सम्.

सम्प (Vb. सम् §. 335) fem. (in welchen Cas-
sus arbiträr सम्प als Thema eintritt
§. 755) 172, 22; 189, 13 das Alter
(wann ausl. सम्प §. 680).

सम्पु (S. 157, उ, Bem.) msc. Gebärmutter.

सम्पुत (Ttp. उल० §. 330) adj. सम् fem. aus
einer Gebärmutter geboren, lebendig
zur Welt gebracht.

Glossar.

सम्प सम्प I VI Par. droben, sprechen,
verletzen, zerreißen.

सम्प s. सम्.

सम्प (S. 138, उ, 11; 148; von einem alten
Intens. von सम्) adj. सम् fem. alt, schwach,
(nach §. 242 vor क् "durchbläuen")
106, 12.

सम्पित (vom vor. nach Anal. S. 225 सम्)
adj. सम् fem. durchbläut 102, 17; 112, 12.

सम्प s. सम्.

सम्प I Par. drohen, sprechen, schützen.

सम्प I Par. kalt sein (lat. gelu). — X
Par. bedecken.

सम्प (vom vor.) ntr. Wasser.

सम्पान्ध (Ttp. von सम्प von Vb. सम्प) adj.
Wasser trübend (?), oder ob von सम्प
als Denom. von सम्प Wasser duftend
machend (?) 254, 107.

सम्पत्तम् (eig. Bhvr. सम्प "in Wasser ge-
boren") ntr. Lotus.

सम्प (Ttp. उल० von Vb. सम्प §. 270) msc.
Wolke.

सम्प (Ttp. उल० von Vb. सम्प) msc. Wolke.

सम्प (Ttp. उल० von Vb. सम्प §. 356) msc.
Ocean.

सम्प Vb. Denom. (von सम्प nach §. 225)
zu Wasser werden 165, 78.

सम्पान्ध (Ttp. उल० von Vb. सम्प "Lager")
msc. ein Wasserbehälter, Teich, See,
Ocean.

सम्प I Par. sprechen 100, 20; 45, 14;
verehren (bleibt Par. auch bei Ge-
genseitigkeit §. 789, IV).

सम्प (Vb. सम् §. 327) msc. Eile, Lauf 297, 21
(§. 469).

सम्प (Vb. सम् §. 294) adj. सम् fem. eilend;
ntr. Eile (§. 554, VI).

सम्प I Par. tödten.

सम्प IV Par. lösen, befreien; vd. I Med.
verwundet werden 296, 6; Aor. (§. 858);

Ptcp. Pf. Pass. n. Absol. (§. 896, 2; 914, 1). — X Par. verletzen, schlagen, verachten.

तद्वल्लभा (तद्वल् (Ptcp. Pr. von हृ) लो) fem. (die eig. Bed. des Wortes verlassende) aufgebende Ellipse 214, 1.

तमम् (Vh. तम् §. 334) msc. fem. त् das Wachen, Wachsamkeit.

तमरित (eig. Ptcp. Perf. Pass. von तम् aber nach §. 333) ntr. das Wachen 209, 22.

ताम् (§. 150) II Par. (§. 799; 800, V; 813; Perf. red. (§. 828; 831; 836); Prec. (§. 866, 2); Pass. (§. 874, 2; 881); Ptcp. Pf. Pass. (§. 895, 9); Absol. (§. 915, II, Ausn.). — ताम् (Ptcp. Pr. Declin. §. 754, 1) ntr. das Wachen 209, 13; Zustand des Wachens 218, 23 (vgl. Weh. Ind. St. II, 55). Cans. तामरि wecken; vd. Aor. तामरि (S. 383, n. 2) 294, 6 (Sch. zu त् verschlingen).

ताम् s. ताम्.

ताम् (nach §. 554, VI von तम्) ntr. Kälte, Dummheit, Thorheit, Dumpfheit, Stumpfheit des Verstandes.

तामकर्मन् (Tip. ० त् (Ptcp. Perf. Pass. von तम्) ङ क०) ntr. Opfer wegen eines Neugeborenen 51, 19.

ताममात्र (vgl. मात्रा) adj. त्र fem. eben geboren 117, 20; 186, 18.

तामत्रय (eig. Bhvr. ङ क० „angeborene Gestalt habend“ = gediegen gefunden werdend) ntr. Gold.

तामत्रयम् (vom vor.) adj. यो fem. goldgleich 65, 13.

- तामवेदस् (S. 149; vergl. Bhvr. ङ क०) adj. angebornes Wissen (oder Reichthum) habend, Bez. der Sonne 289, 1 (Sch. Kenner der Geschöpfe, oder weise, oder reich).

तानि (Vh. तन् vgl. §. 154, 2, 4) fem. Gehurt, Geschlecht, Gattung (§. 566, V).

तानिधर्म (Tip. ङ क०) msc. Pflicht (Sitten, Gehränche) eines bestimmten Geschlechts 145, 18.

तान् (von Vh. तन् vergl. S. 162, त् und §. 154, 2, 4) Ind. (§. 786; 127, 2, h) hisweilen, zufällig, irgend, in aller Welt, je 22, 22; einmal 249, 48; mit न nie 38, 15; 50, 6; 182, 15; 245, 4.

तानेष्टि (Tip. ० त् ङ क०) fem. Opfer wegen eines Neugeborenen 202, 16.

तान् (von तानि) adj. यत् von guter Familie, vortrefflich, schön; in Zsstz ausl. 119, 24 im Sinn von तानेय (§. 566, V) zum Geschlecht gehörig.

तानक (Patronym. von तानक) msc. fem. की Sohn, Tochter des Janaka, Vaters der Sitā.

तानि s. ताम्.

तानु (S. 137, 2, 6) ntr. (§. 708) Knie (§. 633).

तामदग्न् (Patronym. von तामदग्न् §. 443) fem. तानो (तानाग्रन्) Nachkomme (aus dem Stamm, Gotra) des Dschamadagni (§. 491; 521, vgl. 459), Bezeichnung des Paraçurāma.

तामात् (S. 163, §. 405; von *तम् (= दम्) = ताम्; wegen तान् vgl. तैवान्, welches ein तैवान् voraussetzt, u. तैवान् msc. (Decl. §. 754, XIV) Schwiegersohn.

तामान्क (vom vor.) adj. (की fem.?) dem Schwiegersohn eigen 111, 20.

तामान्क (nach §. 554 von तान्) ntr. Zustand zum Schwiegersohn zu haben 113, 24.

ताम्यनद (von ताम्यनदी, wohl auch ताम्यन० (vgl. ताम्य) N. ppr. eines mythischen, goldführend gedachten Flusses) ntr. Gold.

तामा (von Vh. तन् vgl. §. 154, 2, 4; S. 168,

- व, 2) fem. Ehefrau (§. 273; 631; 632; wo तानि dafür eintritt §. 670).
- ज्ञा msc. Ehebrecher, Liebhaber, Bezeichnen. des Soma (weil er die Sinne durch Rausch erfreut?) 295, 11.
- ज्ञाता (vom vor. nach §. 554) fem. Ehebruch 182, 10.
- ज्ञातक msc. 272, 321 (? Troyer übersetzt es hypothetisch „Blutigel“; sollte तालिक „Spinne“ zu schreiben sein? dann wäre zu übersetzen: „denn ein König, wenn von Feinden umgeben, zeigt, die Zeit abwartend, seine Falschheit nicht, wie eine Spinne nicht ihren Körper“. Die Spinne lässt sich nicht eher schen, als bis ihre Feinde in ihr Netz gegangen sind).
- ज्ञाल (Vb. ताल् §. 256) ntr. Netz, Gitter, Fenster, Menge (§. 532, VII; VIII).
- ज्ञालक (vom vor. nach §. 558 ff.) msc. (Wils.?) Fenster.
- ज्ञालिक (von ताल §. 532, VII. VIII) msc. Spinne.
- ज्ञातृव्य (Patronym. von ज्ञातृ N. ppr.) m. f. वो Spross, Tochter des Jahnū, Bezeichnen. der Gangā.
- ज्ञा I Par. besiegen; mit 2 Accus. um etwas, abgewinnen 186, 3; siegen, siegreich sein, als Wunsch = hoch leben 155, 21. — Pf. red. (§. 826, I); Partcp. Fut. Pass. (§. 905, 4; 906, 2) ज्ञेय त्विज् ज्ञय् jedoch mit Bedeutungs-differenzen; vd. Infin. ज्ञिषे (§. 919, V) 297, 12. — Desider. तिमोप् (§. 193, Bem. 1); Caus. तापि (§. 199).
- ज्ञव abgewinnen 87, 6.
- निम् vollständig (niederwärts) besiegen, besiegen 19, 10; 15; 23, 35 u. s. w.
- — तिमिम् vollständig besiegen 15, 3.
- परा Atm. (§. 790) besiegen 130, 5.
- वि Atm. (§. 790) besiegen; ep. auch

- Par. 45, 16; 94, 3; Fut. I ohne वसि 38, 10.
- तिमोवा (vom Desider. von तिमि nach §. 334) fem. Lust zu besiegen 28, 19; 31, 20; Rivalität.
- तिचांता (vom Desiderativ von हन् nach §. 334) fem. Begierde zu tödten 20, 22; 32, 23.
- जित् (von Vb. तिमि S. 133, nach §. 252, Ausn. 5; 289) adj. siegend, besiegend.
- तितकाजित् (Tip. तित (Ptcp. Pf. Pass. nach §. 333) und काजित् von Vb. काज्) adj. जो fem. siegesleuchtend, siegreich.
- तितेन्द्रिय (Bhvr. तत् ३२०) adj. वा fem. seine Sinne besiegt habend; msc. ein Asket.
- तिन्व् (vgl. दिन्व्) I Par. erfreuen, lieben 290, 8; helfen 296, 1; 6; 9. — X Par. sprechen (?).
- तिम् (?) I Par. essen. Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I).
- तिरि (S. 72) V Par. tödten.
- तिप् I Par. benetzen, ausgießen. Ptcp. Pf. Pass. u. Absol. (§. 896, 2; 914, I).
- तिष्णु (von Vb. तिमि §. 311; S. 172, त्नु) adj. siegreich, triumphierend.
- तिहोर्षु (vom Desider. von ह्) adj. wegzunehmen, zuzühen, begierig 279, 401.
- तिह्म (Vb. ह्व् S. 135) adj. वा fem. krumm, zusammengezogen (drohend: von den Augen) 91, 25; 147, 11; sich schlängeln (wie eine Wolke) 292, 11; irrig 47, 34; trügend 240, 62.
- तिह्म (Vb. ह्व् S. 135, §. 369, Bem.) msc. fem. वा Zunge.
- तोमूत् (S. 168) msc. Wolke (§. 623).
- तोर् (s. Sāma-V. Gl.) adj. ता fem. rasch, treibend (?) 287, 3; ntr. (S. 169) Kümmele.
- तोर्ण s. ह्.
- जीव I Par. leben. Absol. जम् (§. 912, 2, 4). Caus. जीवित् leben machen 251, 72.

- Aor. जतिजीवन् जतिजीवन् (§. 844, B); s. जीवित und जीवितव्य bes.
- जन् Caus. wieder zum Leben bringen 187, 9.
- उप von etwas, oder von jemand leben, zum Lebensunterhalt benutzen 189, 19; verehren und empfangen (eig. um davon sich zu nähren) 237, 32.
- सप् Caus. lebendig machen 139, 57.
- जीव (vom vor.) msc. ntr. fem. ज्ञा das Leben, der lebendige Geist, die Emanation der ewigen Seele in den endlichen Creaturen 203, 23; am Endo der Zsitzg (nach §. 269) „lebend von“ 195, 5 (§. 431).
- जीवक (Vb. जीव्) adj. fem. जिक्का lebend; sbst. fem. Mittel zum Leben, eine Profession, eine Thätigkeit, durch welche man seinen Lebensunterhalt gewinnt, Lebensunterhalt 267, 265; 273, 338 (§. 244).
- जीवन (Vb. जीव्) ntr. das Leben, Lebensunterhalt.
- जीविका s. जीवक.
- जीवित (Ptcp. Pf. Pass. von जीव् nach §. 333) ntr. Leben.
- जीवितव्य (Ptcp. Fut. Pass.) ntr. die Möglichkeit zu leben (§. 901) 101, 21.
- जीविन् (von जीव nach §. 563) adj. नो fem. lebendig Geschöpf 120, 20; in Zsitzg ausl. (Vb. जीव् §. 282) lebend (von) 143, 96; 126, 12.
1. जु s. ज्यु.
2. जु I Par. eilen; IX (ved.) antreiben.
- जुज् I Par. verlassen, ausstossen (vgl. जुज् जुज्जिन्).
- जुञ् (?) X (I) Par. sprechen.
- जुट् s. जुट्.
- जुट् VI Par. (auch जुट्?) binden (§. 149). — VI Par. (oder जुन्) gebn. — X Par.

(eigentlich Causale des letzteren) anreizen.

जुत् (auch जुत् जुत् phonet. aus जुत् entstanden) I Atm. (§. 789, V) glänzen, leuchten. — जुत् folgt nach einer Autorität §. 856, 5, b. — Caus. Aor. (§. 844).

जुन् s. जुट्.

जुर्व I Par. tödten.

जुल् (aus जु entstanden, vgl. §. 59, Bem.) X Par. zusammenreiben.

जुप् VI Atm. (§. 789, V) lieben 78, 24; verehren 293, 1; Ptcp. Pf. Pass. (§. 894, 2; 896, 2); Ptcp. Fut. Pass. (§. 906, 2, 4).

जुर् IV Atm. (§. 789, V aus जु eig. Pass. §. 59, Bem.) alt werden, mürrisch sein, böse sein. Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 2).

जुष् auch जुष् (auch जुष्?) I Par. (जुष् nach Vop. Par. Atm.) schlagen, tödten.

जु (?) I Par. überwinden.

जुम् (?) = जुम्. Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2 wo „arbiträr“ zu streichen).

जुम्भ् (जुम्? s. bes.) I Atm. (§. 789, V) gähnen 267, 269; den Mund aufsperrn 68, 34; den Mund öffnen (ertönen) 275, 363; Glieder verrenken, biegen.

— उट् sich ausdehnen, wachsen.

— समुट् sich anstrengen, bemühen 152, 6.

— जि den Mund aufsperrn 257, 147.

जुम्भा (vom vorigen) ntr. das Gähnen 207, 16; 106, 9 (Schlaf).

जु IV. IX. I. X (zerrieben werden) zerbrechlich sein, verdaut werden, altern, schwach werden, altern machen; IX Spth. stark जुम्भा, schwach जुप्ता (§. 805); Pf. red. von IV (§. 828, c); Aor. (§. 858, VII); Ptcp. Perf. Pass. (§. 894). — Caus. जट् (§. 203, Aor.

Pass. §. 881) altern machen 287, 5; 295, 10.

ज्ञेय I Atm. (§. 789, V) gehn. Caus. Aor. (§. 844).

ज्ञेय I Atm. (§. 789, V) sich Mühe gehen, gehn.

ज्ञेय (phonet. aus ज्ञा vgl. ज्ञुन् aus ज्ञुन्) hinschwinden.

ज्ञेय (Vb. ज्ञुन्) msc. Freude, Glück, Zufriedenheit.

ज्ञेय Ind. (§. 783 Acc. des vorigen, als) adv. freudig, glücklich, still, zufrieden; vd. mit (mit Instrum. §. 783; 785).

ज्ञेय (Vb. ज्ञा §. 259; 269, Ausn. 1; S. 230, §. 602) adj. ज्ञा fem. kennend, erkennend; msc. ein in religiöser Wissenschaft Bewandter.

ज्ञेय (eig. Caus. von ज्ञा vgl. das.) X Par. Th. ज्ञेय (§. 208; 209; 843; 844; 881) sehen, hören, erfreuen, tödten. Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, Bem.).

ज्ञेय IX Par. und wann Atm. (§. 789, V); Specialth. stark ज्ञात, schwach ज्ञानी (§. 805); gewahren, erkennen, erforschen, kennen, wissen. Par. 73, 2; 97, 10; 101, 2; 262, 198; (meinen, halten) 274, 352; Atm. 187, 21; 261, 197; 22, 17; 23, 26; 92, 37; ज्ञात erkannt u. s. w., gedacht 97, 19 (§. 566, VI). — Desid. ist Atman. (§. 790, II). — Caus. ज्ञेय, in Bedeutung „sehn, erhören, erfreuen, tödten“ ज्ञेय (§. 199, Bem. 2); Ptcp. Perf. Pass. (§. 896, 2); Desider. ज्ञेयजिह्, ज्ञेयजिह् od. ज्ञेयजिह् (§. 190). — X Par. Th. ज्ञेय (eigentl. Causale §. 208, Bem. 1) auftragen, befehlen (vgl. bei ज्ञा).

— ज्ञेय heistimmen, versprechen Par. 186, 19; erlauben, lassen, entlassen 124, 9. ज्ञेयज्ञान (§. 128; S. 247, VI;

§. 644, VIII). — Desider. Par. wenn transitiv (§. 790, II).

— ज्ञेयनु entlassen 21, 10; 82, 15; 131, 6.

— ज्ञेयनु entlassen; Par. und episch ohne Augment 6, 2. Caus. mit entlassen machen, die Erlaubniss zum Entlassen sich erbitten 6, 1.

— ज्ञेय wird Atm. in Bed. „ableugnen“ (§. 790, I).

— ज्ञेय anerkennen, kennen Par. 15, 5

— ज्ञेय wieder erkennen Atm. 38, 11; erkennen 14, 27.

— ज्ञेय verachten 11, 22; 189, 4.

— ज्ञा erkennen, beachten 73, 8. Caus. ज्ञाति befehlen 188, 8.

— ज्ञेय समा समाज्ञान (§. 656, IV).

— ज्ञेय rings, genau, erkennen; erkennen 97, 13; 98, 21; 107, 2; 263, 219.

— ज्ञेय vorher erkennen 135, 5.

— ज्ञेय Par. gedenken, sich erinnern 58, 5; sonst, wenn intransit., Atman. (§. 790, I) versprechen 10, 45 (ep. ohgleich transitiv); 57, 30; 115, 21.

— ज्ञेय untersuchen 111, 1; erkennen 47, 36; (Par.) 130, 14; 265, 236; 276, 367; kennen 116, 12; 119, 22; bemerken, wahrnehmen 73, 4; 102, 19. Caus. ज्ञेय benachrichtigen, in Kenntniss setzen 180, 2; 192, 20; herichten (anreden) 121, 17; 123, 12; 124, 7; 191, 3; 249, 50; unterrichten 196, 4.

— ज्ञेय Par. gedenken, sich erinnern; sonst, wenn intransitiv, Atm. (§. 790, I). — Caus. ज्ञेय episch Atm. anordnen 14, 20.

ज्ञाति (von Vb. ज्ञा? oh von ज्ञुन्? vergl. lat. cognatus und ज्ञा aus ज्ञुन् u. aa.) fem. msc. Vater, Verwandter, insbesondere entfernterer 46, 23; 154, 18.

ज्ञान (Vb. ज्ञा) ntr. Erkenntniss, Kenntniss,

insbesondere die speculativ-religiöse des höchsten Wesens.

ज्ञानतत्त्व (nach §. 575 vom vorigen) durch die Erkenntniß 230, 121.

ज्ञानवत् (von ज्ञान nach §. 562) adj., तो fem. Erkenntniß (vergl. ज्ञान) besitzend 218, 20.

ज्ञाय (Ptcp. Fut. Pass. von ज्ञा §. 906) या fem. zu erkennend.

ज्ञेयत्व (nach §. 554 vom vor.) ntr. Zustand des zu Erkennenden, Vermögen erkannt zu werden 221, 12.

दया (§. 154, 2, 2) IX Par. Speech., stark क्षिप्त, schwach क्षिप्ते, alt werden, alt sein. Perf. reduplic. (§. 826, 3; 828); Absolut. (§. 915, II, Ausn.); Intensiv (§. 806).

द्वयवत् (Comparat. zu प्रवत्त्व „vortrefflich“ und वृत्त „alt“ S. 228 द्वयस्) fem. सी vortrefflicher, älter.

द्वयु s. द्वयु.

द्वयुत् s. द्वयु.

द्वेज (Superl. von प्रवत्त्व „vortrefflich“ und वृत्त „alt“ S. 228 द्वयस्) fem. सी vortrefflichste, älteste; subst. fem. ein Sternbild, welches die 18te Mondstation (nakshatra) bildet (§. 432; 696; 565; 644, VIII).

द्वेज (von द्वेज) msc. ein Monatsnamen Dschyaisbtha = Mai-Juni.

द्वेज्य (nach §. 554, I von द्वेज) ntr. Ältestheit, Erstgeborenheit 142, 93.

द्वयो (?) §. 154, 2, 2, Ntr.) I Atm. einhalten, geloben, unterrichten, darbielen (wenn die Wurz. anzuerkennen, so gelten die Regeln bei ज्ञा auch für sie).

द्वयोलिङ्ग (Tip. द्वयोलिङ्ग (nach Anal. von §. 319) s. कृत्, vergl. §. 48, 2, c) adj. Licht spendend 289, 4.

द्वयोलिङ्ग (Tip. (?) द्वयोलिङ्ग s. द्वयोलिङ्ग, vgl. §. 106, Bem. u. §. 44, 4) ntr. eine Art Opfer, zu welchem sechzehn Priester nöthig sind.

द्वयोलिङ्ग (Vh. द्वयुत् S. 135) ntr. Licht, Stern, Pupille im Auge. msc. Sonne (ved. wird स् zu द् vor क् पु) 287, 8; 289, 10 (§. 104, Ausn. 3; 564, XVIII).

द्वयोलिङ्ग (von द्वयोलिङ्ग §. 564, XVIII, wohl eig. Zsetzung द्वयोलिङ्ग s. वत्ता (von Vb. वत्त) = द्वयोलिङ्ग = द्वयोलिङ्ग) fem. (§. 709) Mondlicht.

1. द्वि I Par. überwinden, gehn (vgl. द्वि).
2. द्वि oder द्वी (vgl. द्वि) IX (§. 805) X I Par. alt werden. Ptcp. Perf. Pass. (§. 897, 5).

द्विज (S. 152) I Par. fieberhaft (vergl. द्विज), krank sein. Caus. (§. 202; 881, 4; 916).

द्विज (vom vor. S. 139; S. 225 द्वि) msc. Fieber, Krankheit.

द्विजल् I Par. brennen 17, 23; 39, 5; 133, 12; leuchten 172, 24; द्विजल्ति brennend 72, 18; Pass. imperson. mit Instrum. 24, 40. Caus. द्विजल्ति, द्विजल्ति (§. 202; 881; 916) leuchten machen 171, 14.

— उद् Caus. द्विजल्ति aufflammen machen, erleuchten 238, 42.

— द् anfangen heiss zu werden 156, 30; brennen 41, 21; sehr flammen 33, 5; 85, 54; 116, 6; sehr leuchten 198, 15.

द्विजल्य (vom vorigen) adj. (§. 294) ना fem. brennend; ntr. das Brennen; msc. Feuer 236, 13.

द्विजल्य (Vh. द्विजल् §. 256) msc. ला fem. Flamme.

क

कट s. कट.

कटिति Indecl. (§. 783) schnell, augenblicklich.

कम् s. कम्.

कट्ट (?) oder कट्ट (?) I. VI Par. drohen, sprechen, verletzen.

1. कप (aa. ऊप) I Par. verletzen, töd-

ten. — 2. (aa. कप) I Par. Atmen. (§. 789, I) nehmen, bedecken.

कव ntr. Fisch.

कप s. कप.

का (vgl. क) IV. IX Par. (§. 805) altern.

कयु s. कयु.

ट

टक्कदेण (Kmdh. उदे०) msc. N. ppr. 257, 150 (vergl. टक्कदेणोय msc. ein Küchenkraut (Chenopodium album) s. jedoch Troyer zu Rājatar. V, 39).

टक्कर eine Art musicalische Töne hervorzurufen, Schlag (?) vgl. टगर 280, 417.

टक्क X (I) Par. binden.

टक्क msc. ntr. (§. 711) eine Art Holzäpfel, Borax, Hacke; msc. Axl, Stolz; fem. का Bergkante.

टक्कल (vom vor. nach §. 562) adj. ता fem. an Holzäpfeln reich, stolz (?)

92, 44 (wäre टक्कल⁰ zu schreiben „reich an Bergkanten“?).

टक्कर msc. Erstaunen, Ruhm, der gelende Ton einer Bogensehne.

टल od. टल I Par. verwirrt sein (§. 256).

टिक् od. टोक् I Atm. (§. 789, V) gehn, sich bewegen. Caus. Aor. (§. 844).

टिप् s. टिप्.

टोक् s. टिक्.

टुप् (Sautra Wz.) stolz sein.

टौक् s. टोक्.

टवल s. टल.

उ

उप od. डिप् auch उप् डिप् दिम्प हम्प उम्प डिम्प हम्प दिम्प X Atm. (§. 789, V; nach Vop. Par. Atm. nach §. 789, I) aufhäufen.

उम्प s. उप.

उम्ब s. डिप् und डिम्ब.

उम्मा s. उप.

उम्पर msc. Namen eines Volksstammes 249, 51; 272, 305; 307; 278, 394; 279, 404; 405; 282, 438. — Rauferei, Aufruhr, Toben.

डिप् 1) s. उप. — 2) IV. VI (§. 149)

Par. werfen; Aor. (§. 858). — 3) oder (nach Vop.) डिप् सेप् उम्प डिम्प हम्प दिम्प X Par. stossen.

डिम्प s. उप.

डिम्ब s. डिप्.

डिम्मा s. उप.

डो (§. 155, II, A; vgl. ved. डो Sāma-V. Gl.) I. IV Atm. (§. 789, V) fliegen; Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 5).

डोम्ब Namen einer niedrigen Kiste 275, 353; 358 (vgl. Troyer Rājat. I, pag. 358, Pott, Zigeuner I, 42).

हक्क msc. N. ppr. einer Stadt oder eines Districts 248, 39; 271, 305 (vgl. Troyer Râjat. I, p. 526).
हूपड़ (Sautra Wz.) suchen.

हौक्क oder टौक्क (prakitartige Umwandlung von हौक्क w. vgl.) I Atm. (§. 789, V) sich näheren. Caus. हौक्क kommen lassen 266, 249; Aor. (§. 844).

त

तस् I. X Par. schmücken.

तक् I Par. tragen, lachen, gehn; Ptcp. Fut. Pass. (§. 906).

1. तच् auch त्वच् (§. 156, 3) I. V Par. (§. 789, IX) dünn machen, schärfen, (behauen), bauen, machen.

— तन् anregen, antreiben, vd. Atm. (Aor. IV Sch. nimmt es für 2 Plur. Impf., welches, kraft Enallage, statt der 3ten stehe) 292, 3 (nacheilen, mit Eifer folgen?).

2. तच् auch त्वच् I Par. mit einer Haut bedecken, Haut abziehen.

तत्तन् (von 1. तच् S. 144 तन्) msc. Zimmermann (§. 434; 473, 585, VII; 639); तत्तपो fem. (§. 699).

तद् I Par. in Elend leben, unglücklich sein.

तद् I Par. gehn, zittern, straucheln.

तत्त (Tp. तद् सत्) adj. त्ता fem. das wissend, kundig, weise 286, 481.

1. तच्च oder तच्च (§. 154, 2; 156, 3) VII Par. zusammenziehen.

2. तच्च auch त्वच् (§. 154, 2) I Par. gehn. Ptcp. Pf. Pass. u. Ahs. (§. 896, 2; 914, I).

तच्च s. 1. तच्च.

तद् I Par. hoch sein. — X Par. s. तद्.
तद् (vom vor.) ntr. Feld, Fläche 237, 28; msc. ntr. u. fem. der Ufer, Erhöhung, Rand 129, 11; 157, 32; 238, 44; 239, 49 (§. 563, IV; 656, II).

1. तद् X Par. reden, leuchten. — 2. (auch तद्) schlagen 88, 22; 97, 14; 104, 21; 132, 3; treffen 35, 3.

तद् (von 2. तद् S. 153) fem. Blitz.

तद् (vom vor. nach §. 562) adj. तो fem. blitzreich 170, 4.

तद् I Atm. (§. 789, V) schlagen (vgl. तद्, 2).

तद् (vom vor.) msc. einer von Sivas Thürhütern und Tanzlehrer.

तद् (von Vb. तन् S. 131, O, 1; S. 132) adj. spannend (§. 289).

तत् s. तन्.

तत्त तद् s. तद्.

तत्त (von तद् §. 572) adv. von daher, demnach, darauf; verdoppelt तत्ततत्त von allen Seiten 25, 62.

तत्तुलीय (von तत्त nach §. 430) adj. ता fem. zu diesem Geschlecht, dieser Kaste, gehörig.

तत्तया (Kmdh. तद् सत्) ntr. (dieso) gegenwärtige Zeit; Acc. jetzt 285, 480.

तच्च (von तद् nach §. 554; das Vedantensystem sieht es aber als Zsätzg. von तद् und त्वच् Pronomen der 2ten Pson an) ntr. Wesenheit, Wahrheit.

तच्चतत्त (nach §. 575 vom vor.) adv. der Wahrheit gemäss 55, 20; 83, 24.

तत्त (Bhvr. तद् सत्) adj. ता fem. diess als höchstes Ziel habend, versenkt in 146, 9; einzig beschäftigt mit 267, 263; erpicht auf 269, 292.

तत्र (von तद् nach §. 572) Ind. (§. 786) darin, dort, dahin; vergl. तत्र §. 572; 663, VI, 6; doppelt तत्रतत्र bald hier bald dort 266, 247.

तत्रस्य (Ttp. उच्य von Vb. स्या) adj. वा fem. da seiend 249, 50.

तथा (von तद् §. 572, IV) Ind. auf diese Weise, so; correlativ von क्वा im Schwur 7, 16; mit folg. एव so auch, auf dieselbe Weise 4, 10; 34, 14; — „trotz dem“ 43, 27; eben so mit folg. अपि 99, 22; ja 121, 6; auch, und 12, 2; 51, 20; 150, 31; 273, 331.

तथात्रय (Bhvr. उच्य⁰) adj. वा fem. so gestaltet 109, 21.

तथाविध (Bhvr. उच्य⁰) adj. धा fem. solchartig 102, 7; 134, 4; Acc. ntr. adv. gleicher Weise 228, 94.

तथ्य (von तथा, vgl. §. 587) adj. वा fem. wahr; ntr. Wahrheit.

तद् Pron. demonstrat. „der, dieser, -e, -es“ (Declin. §. 776; Nomin. Sing. Masc. सच् §. 109 und Bem.); bei der 1ten Pson 4, 12; 7, 13; 47, 32; bei der 2ten 4, 16; 54, 19; 83, 24; तेन darum 16, 11; so 196, 21; तस्मात् darum 6, 9; vd. तेना (vgl. S. 297, n. 2) 288, 2; verdoppelt (§. 683): dieser immer, in derselben Reihenfolge, nach einander 136, 20; 180, 12; 211, 22; 266, 257; 270, 364; diess und jenes 182, 13; 270, 297; 275, 361; तेनैव तेनैव immer auf demselben (Pfad, auf welchem er gekommen war) 73, 28 (vgl. §. 239, Bem. 1; S. 133, O, 2, b; S. 136, च, 6; §. 431, Bem.; 491; 556, Bem.; 560; 572; 582; 674, II; in Zusammensetzung auslautend wann तदम् §. 680). — तेन Präpos. (mit Accus.) „so gegen“ (§. 785). — Comparativ Glossar.

तत्, Superl. ततम (§. 570; 683, V, VI; Declination §. 778, I, 1).

तद् (Acc. gen. ntr. als) Conjunction (§. 786) „darum“ 129, 7; 181, 12; „desshalb“ 97, 6; im Nachsatz correl. von वदि „so“ 113, 6; von चेद् „dann“ 285, 479; von वाम् mit verstärkendem अपि und न „selbst dann nicht“ 165, 77.

तदनन्तरम् (Ttp. उच्य⁰ Acc. als) adv. unmittelbar danach, sogleich 77, 13; 100, 6; 122, 23.

तद्दृष्ट (Ttp. तद् उच्य⁰ Vb. वृष्ट §. 276) adj. हा fem. dieses verdienend, dessen würdig.

तदा (§. 572, III तद्) adv. in der Zeit, alsdann. तदानीम् (§. 572, III, vgl. S. 238, न) adv. in dieser Zeit, alsdann, nun.

तदीय (von तद् §. 491, vgl. §. 520, b) adj. diesem eigenthümlich, sein, ihr 109, 4; 163, 68; diesem wesentlich 202, 8; solch 197, 9. तद्दृष्ट (Bhvr. तद् उच्य⁰) adj. वा fem. so gestaltet, solch 104, 8.

तद्वत् (तद् nach §. 579) adv. auf dieselbe Weise 115, 14; 225, 60.

तद्वत् (तद् nach §. 562) adj. तो fem. derartig 224, 53.

तद्वत्ता (vom vor. nach §. 554) fem. Gleichartigkeit, gegenseitige Correspondenz 202, 8; 227, 82.

1. तन् (§. 154, 2, 4. 5) VIII Par. Atm. (§. 789, I) dehnen, strecken, ausbreiten 146, 3; Aor. (§. 858); Pass. (§. 874); Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I) त्त ausgedehnt, dicht 237, 23 mit वृत्तस् voll 171, 11; Desid. (§. 190). — वि auseinanderstrecken; वित्त ausgestreckt 171, 11; gross, mächtig 163, 68; 174, 45; 247, 22.

— सच् संतन odor कतल (S. 147, VI).

2. तन् (an, च्) X. I Par. glauben, helfen, schlagen, tönen; mit Präfixen:

dehnen (ist §. 896, 2 hinzuzufügen, so dass auch §. 914, 1 gilt, also Ptcp. Pf. aus 1. तन्).

तनय (von 1. तन् S. 148) msc. या fem. (§. 667) Sohn, Tochter, Spross.

तनु (Vb. 1. तन्) msc. ntr. fem. oder fem. नू (§. 704) dünn, zart, klein (§. 443; 554, VI; 566, VI; 657).

तनु od. नू (Vb. 1. तन् S. 156, §. 397; S. 158, 4) fem. (§. 708, 4) Körper 236, 14; Gestalt (§. 443).

तनुता (nach §. 554 von तनु) fem. Düntheit, Magerkeit 239, 49.

तनुज (Ttp. तन्ऽज) msc. ज्ञा fem. Sohn, Tochter.

तनूहृद् (Ttp. Vh. हृद् §. 259) msc. ntr. das Haar am Körper.

तत्तस्य Vh. Par. (§. 235) Schmerzempfinden.

तन्तु (§. 360; S. 162, तु) msc. Faden (Staufaden) 152, 6; 153, 14; Spinnwebe 206, 13 (§. 443).

तन्त्र X (eig. Denomin. des folg.) Atm. (§. 789, V) ernähren.

तन्त्र (Vb. तन्) adj. त्रा f. abhängig; — shst. m. Weber; n. Faden; Namen einer Art religiöser Schriften, welche mystische Formeln und Gebräuche zur Gewinnung übernatürlicher Macht enthalten; ärztliche Sprüche, ärztliche Hülfe 187, 12; Sprüche, wodurch Liebe hervorgerufen wird (Buch?) 190, 20; Abtheilung (aus der Bed. „Faden“?, vgl. सूत्र) 97, 1; Armee; Vorsorge für eine Familie, für die Sicherheit eines Reiches, einer Armee und aa.

तन्त्रिन् (vom vorigen in Bed. „Armee“ nach §. 563) msc. General 266, 248; 249; 254; 267, 259; 264; 268, 279; 269, 288; 292; 271, 308 (nach Wils. s. v. तन्त्रिपालक und der Etymologie, allein sicher) Soldat 273, 330; 334;

334; 336; 339 und diese Bed. passt auch an allen übrigen Stellen, von denen mehrere jedoch auch die Bed. „General“ zulassen.

तन्मात्र (तद् + मा⁰, vgl. letzteres; wörtlich „nur dieses“ = unzusammengesetzt, untheilbar) ntr. Atom, Element 206, 19.

तप् (§. 156, 1) 1 Per. IV Atm. (§. 789, V? vgl. §. 873) X 1. r. Atm. (ist §. 789, 1 hinzuzufügen) brennen intrans.; in Brand setzen, entflammen 296, 7; erwärmen 233, 154; durch Erwärmung in Fluss bringen, schmelzen, giessen 68, 35; 79, 30; 84, 36; 89, 5; quälen 90, 5. — Pass. Aor. (§. 879, 2); Pass. refl. (§. 871) mit तपस् sich mit Busse kasteien, Busse thun 42, 14; 46, 19; 47, 32; 28, 24; 11, 14; episch auch im Parasm. 9, 42. Aor. (§. 879, 1). — Caus. brennen machen, durch Busse quälen, seine Busse richten 46, 23.

— जनि quälen 34, 16.

— ज्व Caus. fertig erwärmen, aufhören zu erwärmen 30, 39.

— उद् Par.; aber wenn intransitiv oder das Object ein eignes Glied Atm. (§. 790); quälen Par. 240, 67.

— उप brennen, glühen 240, 65.

— निरू (wann रू zu वृ wird §. 50) निरूप gegossen 198, 23.

— ह hervorbrennen; ep. Atm. 32, 32.

— खि Par. aber Atm. unter denselben Bedingungen wie bei उद् (§. 790).

— सप् erhitzen 161, 57; quälen 166, 84; 204, 5; sich ängstigen 40, 20. — Caus. heiss machen, brennen 167, 86; quälen 245, 7.

तपन (vom vor. §. 253) msc. Sonne.

तपनीय (von तप् eig. Ptcp. Fut. Pass.) n. Gold.

तपस् (von तप्) ntr. religiöse Kasteiung, Busse, eine der sieben Oberwelten,

in die die Heiligen nach dem Tode gelangen (§. 536; 563, XII; 629).

तपस्य Vb. Denom. (vom vor.) Parasm. (§. 224) Busse thun 175, 49.

तपस्विन् (von तपस् §. 563, XII) adj. नो fem. sich kasteiend, fromm; msc. fem. Büsser, -rin, Asket.

तपोधन् (Bhvr. तपस् ३५०) adj. ना fem. an Büssungen reich; Asket.

तपोयुक् (Ttp. तपस् ३ युक् Ptcp. Pf. Pass. von तप्) adj. ता fem. mit Busse versehen; Kastciungen geübt habend 9, 41.

तपोवन (Kmdh. तपस् ३ व० §. 656, V) ntr. Busswald 14, 26; 77, 12.

तपोवृत् (Ttp. तपस् ३ वृत् Ptcp. Pf. Pass. von तप्) an Büssungen gross, reich 9, 39; 12, 3; 23, 27; 48, 2.

तप्तहेमम् (durch SUFF. तप्त aus तप्तहेमन् Kmdh. worin तप्त Ptcp. Pf. Pass. von तप्) adj. वो fem. geschmolzenem (gegossenem?) Gold gleich 84, 36.

तप्तम् (§. 154, 1) IV Par. Specialth. तप्तम् (§. 796, V) matt sein, leiden 274, 344; sehnüchlig sein, wünschen; Aor. (§. 858); Ptcp. Perf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914).

— नि Ptcp. Perf. Pass. नितान्त (eig. ermattet von Überanstrengung; dann sehr angestrengt) übermässig, sehr 202, 12.

तप्तम् (vom vor. eig. „Ermattung“ dann „Nacht“? vgl. तमी u. तत्रिज eig. „Ruhe“) n. Dunkel, Finsterniss, Schande 257, 144; die niedrigste der drei ursprünglichen Eigenschaften (s. गुण) der Schöpfungs-substanz, Unwissenheit u. s. w. (§. 104, A, 6; 564, XVIII); wann in Zstzung ausl. ३ तप्तम् (§. 624), wann anlautend तप्तम् (§. 653, II).

तप्तल (von तप्त S. 151, vgl. GWL. II, 244) msc. (und ntr. §. 711) Messer, ein

Sektenzeichen, Namen eines Baumes (Xanthocymus pictorius), einer Pflanze, und einer schwarzen Art Mimosa (§. 474; 563, IV).

तमिन् (von तम् §. 564, XVIII) ntr. Finsterniss; fem. तर dunkle Nacht, starke Finsterniss (§. 564, I).

तमी (von तम्, vgl. तपस्) fem. (auch तमा) Nacht.

तमोनुद् (Ttp. तपस् ३ नुद् von Vb. नुद् §. 259) adj. दा fem. Finsterniss vertreibend 135, 6; 141, 77.

तमोपह् (Ttp. तपस् ३ चपह् von Vb. ह्नु §. 272) adj. हा fem. Finsterniss (= Unwissenheit) vernichtend 172, 22.

तमोभूत (Kmdh. तपस् ३ भूत् Ptcp. Perf. Pass. §. 656, IV) adj. ता fem. zu Finsterniss geworden, finster seiend 135, 5.

तम्ब्र oder तर्ब I Par. gehn.

तय I Atm. (§. 789, V, Verkürzung von ताय wo s.) herabsteigen, schützen.

तर Vb. Denom. (von तर Floss u. s. w.) Atm. (§. 212; 255) übersetzen.

तरङ्ग msc. Hyäne.

तरङ्ग (S. 143 wörtlich „einander überschreitend (तरन् von त्) gebend“ msc. (§. 708) Woge; Pferdegalopp (§. 563, IV; S. 225, रत्न).

तरङ्गिणी (vom vor. §. 563, IV) fem. Strom. तरणि (Vb. त् S. 147, §. 391) msc. ein Floss (Bezeichn. der Sonne, welche den Himmel zu durchschiffen scheint) 289, 4; Sonne; Lichtstrahl; adj. übersetzend, schnell (?) 296, 4 (vgl. Sch. Rv. I, 458 und Sāma-V. GI).

तरपय Vb. Par. (§. 235) gehn.

तल (Vb. त् S. 148) adj. ला fem. (wohl eig. springend) zitternd, beweglich.

तल्लता (vom vorigen nach §. 554) fem. Beweglichkeit, Lebhaftigkeit 105, 3.

तरस् (Vb. त् S. 149, च् 1. 2) ntr. Schnell-

ligkeit, Kraft, Gewalt 241, 72 (der Instrum. ist Indecl. geworden §. 783).
 तस्त्विन् (vom vor. nach §. 563, XII) adj.
 नो fem. schnell, stark.
 तरिण्य Vb. Par. (§. 235) gehn (vergl. तरिणी Boot).
 तह् (Vb. त् vergl. Rv. I, 104, 4; S. 156, §. 397) msc. Baum (§. 460; 563, IX; 656, III).
 तह्ण (Vb. त् S. 175, vgl. तह्, wohl eig. Schössling) msc. Jüngling; fem. पत्नी (§. 689) Mädchen.
 तर्क्ष X (eig. Denom. des folg.) überlegen, denken 199, 10; zweifeln, sprechen, leuchten.
 — त् denken, gewahren.
 — त्वि denken 100, 15.
 तर्क msc. Überlegung 231, 36; Zweifel, Discussion.
 तर्क्ष I Par. X Atm. (§. 789, V) tadeln, schimpfen. Caus. drohen, schimpfen 191, 21; 274, 345; 279, 398.
 — क्षति einschüchtern 91, 32.
 तर्जन (vom vor.) Drohung 195, 20; Wuth, Ärger.
 तर्ण (verstümmelt aus तह्ण) msc. Kalb.
 तर्णक (vom vor. nach §. 559) msc. Kalb.
 तर्ह I Par. Wöden (vgl. तर्ह).
 तर्पण (Vb. तृप्) ntr. Erfreung, Freude, Genuss.
 तर्त्र s. तम्त्र.
 तर्ह (von Pronomth. तद् §. 572, III, vgl. S. 242) adv. in der Zeit, dann 99, 10; 116, 17; so 103, 6; 108, 24; 131, 21;
 तल् X (eig. Denomin. des folg.) I (?) Par. feststehen, Grund legen.
 तल (Vb. त् in Bed. „gehn“) Grund, Boden (vgl. lat. tel-lus ter-ra G. g. A. 1852, S. 558) 119, 19; 124, 2; 5; 239, 53; Tiefe; msc. Palmyra-Baum; Handfläche (§. 518, Bm.; 708; 711; 716).

तलतत् (vom vor. nach §. 575) adv. vom Boden, aus dem Boden.
 तलतल (zu तल nach Anal. von §. 225, Bem., vgl. चतचत्) ntr. eine der sieben Unterwelten.
 तत्प (Vb. त् „übersteigen“? S. 142, 23; S. 166, 4) ntr. (§. 708 Wils. auch msc.) Bett; oberes Geschoss eines Hauses, Frau.
 तवत् (Vb. त्) adj. (S. 149) stark 291, 12; subst. ntr. Stärke.
 तविय (vom vorigen durch sek. च und Schwächung des primären Suff. च in ट, vgl. jedoch. S. 154) msc. Himmel, Meer; fem. वी Stärke 290, 5.
 तत् IV Par. herauswerfen, unkommen (?); Aor. (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. Absol. (§. 896, 2; 914, I).
 तत्कर् (für क्षत्सुः कर् Ttp. „wegmachend, wegbringend“ §. 104, A, 6) msc. Dieb (§. 656, II, 3).
 तत्कर्त्तव्य (nach §. 554 vom vorigen) ntr. Diebstahl 193, 15.
 तत्कर्त्तव्य (nach §. 579 von ०ट्) adv. wie ein Dieb 191, 10.
 तापडव (von तपडु durch sekund. च) msc. ntr. (§. 711) heftiger sivaïtischer Tanz.
 तात (S. 161, §. 400 Vb. तन्, vgl. तन्व „der von welchem eine Familie ausgeht“, vgl. ved. तत तात bei Roth. Erl. Nir. VI, 6) msc. Vater, heiliger Mann; adj. ता fem. ehrwürdig.
 तात्पर्य (nach §. 554 von तपत्) ntr. einzige Richtung auf, Vorsatz, Absicht, Object.
 तादृश् (तद् + दृश् §. 274) adj. dem ähnlich, solch.
 तादृश् (तद् + दृश् Vb. दृश् §. 274, vgl. S. 136, 4) adj. श्री fem. dem ähnlich, solch.
 तान्त्रिक (von तन्त्र) msc. ein Gelehrter, Philosoph.
 ताप (Vb. तप् S. 142) msc. Hitze, Leid.

तापस् (von तपस् §. 536; 563, XII) adj.
तो fem. zur Kasteiung, Busse geneigt,
Kasteiungen ühend, Asket.

तापस्व (vom vor. nach §. 554) ntr. der
Zustand, die Thätigkeit eines Aske-
ten 9, 44; 45, 10; 144, 114.

तामस N. ppr. eines der 7 Manu 140, 62
(vgl. Vishnu Pur. S. 162, n. 2 Wils.).

ताम्रं ntr. (Medini) Betel (Areca faufel)
119, 23; 146, 4; 197, 8; 275, 363.

ताम् (S. 169, २) ntr. Kupfer; adj. fem.
तो (nach Wils., vgl. §. 690, 2 (?), oder
ob nach §. 450) kupferroth (§. 554, VI).

ताय् I Atm. (§. 789, V; eig. zu gene-
rellem Thema erweitertes Specialth.
des Pass. refl. von तन्, vgl. §. 874, १)
sich ausstrecken, schützen; Aorist
(§. 858); Caus. Aor. (§. 844).

तायु (S. 157; für org. तायु Yajurv. 16, 21,
aber schon alt, wie das ächte griech.
Intens. तायु- = तायु zeigt; die
Wz. betreffend, vgl. GWL. I, 660) msc.
Dieb 289, 2.

तार (Vb. त्) msc. ein hoher Ton in der
Musik. — 2. (Verstümmelung von
तार von त् GWL. I, 661) msc. ntr.
fem. तार Stern, Augenstern, Pupille
(§. 335; 709).

तारक (S. 143; eher vom vor. nach §. 559)
ntr. fem. तार Stern, Augenstern, Pu-
pille (S. 225. त्).

तारुणित् (vom vor. S. 225, त्) adj. ता
fem. gestirnt.

तारा s. तार.

ताराम्बा (Kmdh. ताम्बा) msc. das Sternbild
Mrga (Antelope), gewöhnlich मृगशिरस्,
λ Orionis welches durch einen An-
telopenkopf bezeichnet wird 67, 17;
69, 45.

तारुण्य (von तारुण nach §. 554) ntr. Ju-
gend.

तार्किक (von तर्क) msc. ein Philosoph,
Dialektiker, Sophist 211, 6.

ताल (von तल) msc. (§. 710) das Zusam-
menschlagen der Handflächen, das
Takt schlagen, ein musikalisches In-
strument, eine Art Cymbel (§. 526, Au.).

तालमात्र (vgl. मात्र, wörtlich: „nur ein Zu-
sammenschlagen der Hände“) Accus.
adv. einen Augenblick 72, 19.

तावत् (von तद् §. 556, vgl. S. 243, त्, 2)
adj. तो fem. so gross, so lang; corre-
lativ von वाचत् 57, 31; 254, 110; ohne
Correl.: ebensoviel 140, 64; so viel
200, 4; — Acc. gen. ntr. als Adv. (In-
decl. §. 786), als Correl. von वाचत्:,
während – indessen 266, 254; damit –
so 97, 6; 7; als-da 97, 12; 13; ohne
Correl.: so lang 67, 14; 114, 19; 123, 8;
184, 1; (doch?) 116, 7; bislang 256, 133;
einerseits, nun 182, 19; indess 97, 11;
(nur) 83, 23; insofern 203, 8.

तावच्छत (nach §. 545, VIII gegen §. 546, B
aus Kmdh. तवत् शत) adj. तो fem.
eben so viel Hundert als Maass ha-
bend 140, 69.

तावदुष (Bhvr. तवत् शुण) adj. ता fem.
so viel Eigenschaften habend 136, 20.

तिक् (oder तोक्) I Atm. (§. 789, V) gehn.
Caus. Aor. (§. 844). — 2. (oder तिग्)
V Par. gehn, tödten wollen.

तिकशाक (eig. Kmdh. तिक „bitter“) शक्र
„Kraut“) msc. eine Pflanze: Capparis
trifoliata; eine Art Mimosa.

तिग् s. तिक 2.

तिग्म (Vb. तित् S. 166, म) adj. मा fem.
scharf, stechend, heiss.

तिग्मरश्मि (eig. Bhvr. vom vor. und त्)
msc. Sonne (s. श्रमिन्).

तिष् (१) V tödten.

तिक्ष् „scharf sein“; das primäro Thema
wird aber nicht flectirt; dessen De-

siderativform तितिच् (§. 183, 188) ist Alm. (§. 789, V) u. bed. über sich ergehen lassen (eig. scharf sein wollen gegen etwas), ertragen. Caus. तेति scharf machen.

तितिच् s. तिच्.

तितिच् (vom vor.) fem. Geduld (§. 536).

तिप् (auch दिप्? §. 156, 1; Verstümmelung von लिप्) I Atman. (§. 789, V) tropfen. Caus. Aor. (§. 844).

तिम् (auch तोम्; Verstümmelung von स्निम्) IV Par. nass sein, unbeweglich sein 87, 13.

तिमि (vom vor. S. 152, §. 394) msc. ein fabelhafter, ungeheuer grosser Fisch.

तिमिर् (S. 169, §. 419, wohl von तय, vgl. तमो) msc. ntr. (§. 711) Finsterniss.

तिरुच् s. तिर्यच्.

तिरुच् (für org. "तरुन्स्" (alter Acc. Pl. eines Thema तरु?) wie einerseits zend tarō, andererseits lat. trans zeigt) Indecl. (§. 783) in die Quer, krumm (schleichend) geheim, verdeckt, schlecht, verächtlich; mit Acc. u. Loc. (§. 785); Präfix (§. 241); vor कृ (§. 241; 104, A, 5); wird in den starken und schwachen Formen तिरि vor चच् (S. 133, O, 2, vgl. तिर्यच्).

तिरुस्य Vb. Par. (§. 235) verschwinden.

तिर्यच् (aus तिरुच् + चच् S. 133, O, 2; stark तिर्यच्, schwächste Form तिरुच् §. 754, II; §. 585, IV; 686, I) adj. तिरुच् fem. krumm gehend; acc. gen. ntr. तिर्यक् adv. krumm.

तिल I Par. (oder तिह्) gehn. — VI. X Par. ölig sein.

तिल msc. Sesampflanze (Sesamum orientale); Sesamöl 169, 98; ??? 278, 394 (s. Anm.); ein Maal oder Fleck, wie ein Sesamkorn (§. 528; 544; 555).

तिलक (vom vor. nach §. 559) msc. ntr. Fleck, Zeichen auf der Stirn und zwischen den Augenbrauen mit farbiger Erde oder Salben gemacht, als Schmuck oder religiöses Zeichen (§. 554).

तिलपाच् (von तिल nach §. 578) adv. in Stücken so klein wie Sesamsaamen 112, 7.

तिलोत्रमा (eig. Kmdb. तिल + उत्रम् §. 656, II, 3, 2) fem. N. ppr. einer der Apsarsen 182, 8.

तिष् s. तिल्.

तिस् s. त्रि.

तीक् s. तिक्.

तीच्चा (von तिच् S. 172; von dem verstümmelten Desidcr.) adj. चा fem. scharf, stechend, heiss, heftig (§. 441, 2, b).

तोम् s. तिम्.

तीर X (eig. Denomin. des folg.) Par. (§. 209; 843; 844) ein Geschäft bis zu Ende bringen.

तीर (von Vb. तृ durch Einfluss des Accents für तार, welches bisweilen dafür eintritt, s. weiterhin; eig. „der Punkt nach welchem man übersetzt“) ntr. (§. 708) Ufer (§. 487; in Zsstz auslaut. wann तार dafür §. 622, IV; 681).

तीर्य (Vb. तृ S. 165) msc. ntr. (§. 711) eine Treppe an einem Wasser, welche als Landungsplatz dient; ein heiliger Badeplatz, insbesondere am Ganges oder aa. heiligen Wassern; heiliger Ort überhaupt; ein geistlicher Lehrer, Guru (Sch. सत्पात्र) 182, 20 (§. 476; 488; 500; 510; 517; 547, IX).

तीव्र (wohl eig. Denom. von einem Nomen organ. "तिव्र von तिच्, vgl. तिम्य und das folgende) I Par. gross, stark sein.

तीव्र (vom vor.) adj. fem. र्ता stechend, heiss, überaus gross (§. 463, vergl. तिम्य तीव्रम्).

तु (§. 160, Bem. 1) II Par. (§. 819, 3, 2) wachsen (stark sein), gehn, füllen, verletzen; vd. Intens. (§. 170).

तु Ind. (§. 786) Part. aber, ferner, wahrlich, vergl. न; hinter ऋषि „sondern, vielmehr“ 184, 17 (§. 91; 127, 2, b).

तुङ्ग (Vb. तुञ्ज्) adj. मा fem. hoch.

तुम् (§. 160, Bem. 1) I Par. stossen, schwanken, eilen. — X Par. s. तुञ्ज्.

तुञ्ज् I Par. stossen (in die Höhe ragen), stark sein, schützen, vd. reichen. — X (auch तुञ्ज्) Par. glibd. und wohnen (vgl. §. 208, Bem. 2). — तुञ्ज् X Par. sprechen (leuchten?).

तुञ्जो N. ppr. 268, 277.

तुद् (§. 149) VI Par. sich zanken.

तुद् I u. VI (§. 149) Par. oder तुद् I Par. oder तुद् I Atm. (§. 789, V) stossen, brechen. Caus. Aor. von तुद् तुद् (§. 844).

तुद् od. तुद् od. तुद् I Par. verachten.

तुण् VI Par. krumm sein.

तुण् s. तुद्.

तुण् X Par. (§. 209; 843; 844) bedecken.

तुण् (§. 156, I) VI Par. Atm. (§. 789, I) stossen, treffen 149, 27.

तुण् s. तुण्.

तुण् oder तुण् (§. 241, Bem. 5; 32; 159, Bem. 2; 154, 2) oder तुण् oder तुण् (§. 154, 2) I. VI Par. stossen, verwunden.

तुण् s. तुण्.

तुण् IV. IX Par. I Atm. (§. 789, V) stossen, tödten. Aor. von तुण् IV (§. 858, VIII, 1. 2).

तुण् (anch तुण् ved. तुण् s. Sāma-V. Gl., vergl. lat. tumultu) msc. ntr. wirrer Kampf, Aufruhr, wildes Geschrei; ep. adj. Beisatz von तुण् verwirrt, wild 33, 1; 3; 39, 2; auch 188, 23 (Daçak.) scheint „verwirrt“ die Bed.

तुण् s. तुण् und तुण्.

तुण् s. तुण्.

तुण् I Par. quälen. — oder तुण् (?) quälen, unsichtbar sein (?).

तुण् s. तुण्.

तुण् 296, 4 (Sch. leitet es nach §. 289 (vergl. 59, Bem.) von Vb. तु, mit der Bed. „laufen“, oder तुण् (nach §. 152) ab, also „eifend“; mir scheint es von तुण् S. 132, 5 zu stammen und „kämpfend, Kämpfer“ zu bedeuten; vgl. तुण् तुण् Sv. Gl.).

तुण् (Tip. तुण् für *तुण् von तुण्) „Schnelligkeit“ und तुण् „gehend“ §. 272) msc. Pferd.

तुण् Vb. (vgl. तुण् S. 145) Par. eilen.

तुण् (S. 227, १५, für तुण् wie zend. (ā)-khtūrya = तुण् = तुण् für तुण् zeigt) msc. ntr. मा fem. Ordin. (§. 770) vierte; in der Vedantaphilosophie bezeichnet es das rein geistige, den Allgeist (ursprünglich den vierten (dem des Jāgrat Svapna und Sushupti nachfolgenden) Zustand des durch Speculation und Intuition in die Identität eindringenden, in welchem er den Allgeist erkannt hat, vgl. Web. Ind. Stud. II, 55 und 61, vs. 11).

तुण् N. ppr. eines Volkes (= dem Namen der Türken) im Norden 258, 152.

तुण् (S. 241, ५, 10, für तुण्, vgl. तुण्) msc. ntr. मा fem. Ord. (§. 770) vierte (§. 653, VII).

तुण् I Par. schlagen, tödten. Picp. Pf. Pass. तुण् aber vd. (auch gewöhnlich?) तुण् (§. 897, 2).

— तुण् (§. 564, III).

तुण् (vom vor. gegen §. 57) N. ppr. 298, 23.

तुल (aus Vb. तु) X Par. in die Höhe heben (eig. Caus. steigen machen).

तुला (vom vor.) fem. das Wägen, die Wage; Gleichheit (eig. an Gewicht, dann überhaupt), Ähnlichkeit (S. 241, a).

तुलित् Vb. Denomin. (vom vor., vergl. Siddh. K. 147, b, 5) Par. vergleichen 74, 21.

तुल्य (von तुला S. 241, a) adj. वा fem. gleich.

तुल्य (Vb. तु) adv. viel (vd. nur als vorderes Glied in Zsstz. belegt).

तुल्यपुत्र (Bhvr. vom vor. und पु०) adj. (ना fem.) reich 293, 3.

तुष्ट् (§. 156, 1) IV Par. sich freuen, zufrieden sein 164, 72; 282, 433; Aor. (§. 856, 10); Ptcp. Pf. Pass. (§. 894); Caus. तांति zufriedenstellen, erfreuen 44, 36; 49, 3; 191, 141.

— परि sehr erfreut sein 151, 2. Caus. sehr erfreuen 104, 10.

— सम् Caus. erfreuen 277, 379.

तुष्टर् (S. 151) adj. (रि fem. Wils.) kalt; subst. msc. Eis, Schnee.

तुष्टार्किरा (eig. Bhvr. ऽक्ति० kalte Strahlen habend) msc. Mond 237, 27.

तुष्टार्दि (Kmdh. §. 656, V ० र ऽक्ति०) msc. Schneeberg = Himālaya 156, 29.

तुष्टि (Vb. तुष्ट) fem. Freude, Zufriedenheit.

तुष्ट I Par. tönen.

तुष्ट I Par. quälen. Aor. (§. 858, VIII, 2).

तुष्टि (S. 154) ntr. (§. 708) Frost, Mondschein.

तुष्टिपुति (eig. Bhvr. ऽपु०) msc. Mond 237, 30.

तुष्ट s. तुष्ट und तुष्टः.

तुष्ट X (eig. Denom. des folg.) Atm. (ist §. 789, V hinzuzufügen) anfüllen. — sich zusammenziehen ?? würde als „arbiträr“ bei §. 209 (vgl. 843. 844) hinzuzufügen sein).

तुष्ट msc. fem. पो (§. 691 Wils. auch वा) Köcher.

तुष्ट (vgl. त्रुष्ट) IV Atm. (§. 789, V) eilen, tödten Ptcp. Pr. (§. 23, Bem.); Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 2).

तुष्ट (nach §. 289 von Vb. त्रुष्ट vergl. S. 132, 6) adj. eilend.

तुष्ट Ptcp. Pf. Pass. von त्रुष्ट तुष्ट त्रुष्ट.

तुष्ट 1. (= तुष्ट wo s.) vierte 251, 73. — 2. ntr. (§. 708) musikalisches Instrument (weil deren 4 Classen gerechnet werden ?).

तुष्ट I X Par. wägen (vgl. तुल). — anfüllen (?).

तुष्ट msc. ntr. Baumwolle, vergl. इस्तुल (§. 213, Bem. 1; 681).

तुष्ट (vom vor. §. 558 ff.) ntr. Baumwolle.

तुष्ट I Par. (vgl. तुष्ट, Debnung statt Gna und zu generellem Thema erweitert) sich freuen, zufrieden sein.

तुष्टोम् (vom vor. S. 166 s. Ntr.) Ind. (§. 783) still (§. 560).

तुष्ट (§. 154, 2; 156, 3) VI Par. Specialth. तुष्ट (§. 797) tödten (vgl. तुष्ट).

तुष्ट I Par. gehn.

तुष्ट (Dvigu aus त्रि ऽक्त् S. 247, VIII) ntr. drei Lobverse 294 Überschr.

तुष्ट (§. 154, 2, 4) VIII (aus dem Spch. von तुष्ट entstanden) Par. Atm. (§. 789, I) essen; Aor. (§. 858, IX), Ptcp. Pf. Pass. und Abs. (§. 896, 2; 914, I).

तुष्ट (ob statt तुष्टा Ptcp. Pf. Pass. von तुष्ट „essbares“ Futter? aber wegen goth. þaurnu-s Dorn vielleicht zu तु durchbohren, stechen GWL. II, 256) msc. ntr. (§. 711) Gras und Unbedeutendes 24, 40; Kraut (§. 430; 434; 441; 460, 7; 12; 472; 473; 528; 585, VII; 650, I).

तुष्ट (von त्रि §. 770) msc. ntr. वा fem. Ord. dritte (§. 244; 566, III; 653, VII).

तृक्ष (§. 156, 3) VII Par. u. Atm. (§. 789, I) tödten, verachten, essen.

तृप् IV (§. 149, 2; 156, 3) V (§. 23, Ausn.) VI Par., auch तृक् od. तृप् (§. 154, 2, 2) oder तृक् (§. 154, 2, 2) VI Par. sich sättigen, frenen, तृप् 101, 8; 166, 82 (§. 225; 563, IV; 664). — Caus. sättigen, erfreuen 36, 17; vd. (auch ep. s. Westerg.) Atm. (befriedigen von sich aus) ohne Augm. 292, 11. — X. I sättigen, satt werden, beleuchten.

तृप्त् (vom vor. S. 144) msc. Sonnenschirm, Mond.

तृपाय Vb. Denomin. (von तृप्त्) Atm. (§. 225; 230) satt werden (?). ●

तृप्ताय Vb. Denom. (von तृप्) Atm. (§. 225) satt, erfreut, werden.

तृप्ति (Vb. तृप्) fem. Sättigung, Vergnügen, Zufriedenheit.

तृप् s. तृप्.

तृप्त् s. तृप्.

तृप्त् s. तृप्.

तृप् IV Par. durstig sein. Ptcp. Perf. Pass. (§. 894, II).

तृप् (vom vor.) fem. Durst.

तृप्ताह् (Vb. तृप् §. 301) adj. durstig.

तृप्ता (Vb. तृप् S. 165; S. 12, n. 1) fem. Durst, Begierde.

तृक्ष (§. 156, 3) VI. VII (Specth. stark तृप्तेक्ष §. 803) tödten.

तृ I Par. übersteigen, übersetzen; Pf. red. (§. 828); überwinden 204, 4; erlangen 94, 3; erreichen 294, 6; ep. Infin. तृप्त् 85, 52 (§. 918, Bem.). — Caus. übersteigen machen, befreien, erretten (mit Ablat.) 194, 19. — ved. Intens. (§. 172; 174).

— च्च herabsteigen (Ablat.) absteigen 27, 12; 64, 9; 111, 17; 114, 2; 179, 5; Glossar.

168, 19; 237, 32; 250, 66; ep. ohne Augm. 30, 4; vom Himmel auf die Erde herabsteigen, Mensch werden 110, 4. — Caus. herabsteigen machen 248, 32; herabnehmen 100, 5; weggehen machen, entfernen 238, 36. — च्च überschreiten, vollenden 256, 135; geben (erzeugen) 173, 31; erlauben 275, 353.

— तृप् übersetzen 151, 4.

तृप् I Par. schützen.

तृप्त् (Vb. तृप्) ntr. Schärfe, Glanz, Licht, Flamme, Ruhm, Stärke, Berühmtheit = tapfrer Mann 24, 40.

तृप्त्स्विच् (nach §. 554 vom folg.) ntr. Glanz 34, 7.

तृप्त्स्विन् (von तृप्त् §. 563, XII) adj. नी fem. glänzend, berühmt.

तृप्त्स्विनि (Bhvr. तृप्त्स्विनि⁰) msc. reich an Glanz, Ruhm.

तृप् (vergl. तृप्) auch तृप् (?) I Atman. (§. 789, V) tropfen, wanken. Caus. Aor. (§. 844).

तृप् I Atm. (§. 789, V) spielen (vergl. तृप्), klagen (vergl. तृप्); Caus. Aor. (§. 844).

तृप्त् (von तृप्त्) msc. der Glänzende (definirt) 208, 7.

तृप् (von तृप् §. 525) ntr. aus Sesam gepresstes Öl.

तृप् (vgl. तृप्-vo und Sāma-V. Gl. तृप्) ntr. Kind, Sohn, Tochter.

तृप् s. तृप्.

तृप्त् N. ppr. 264, 232.

तृप् ntr. Wasser.

तृप् (Ttp. vom vor. und दृ von Vb. दृ §. 270) msc. Wolke.

तृप् (von तृप् als Nbform von तृप्) msc. (S. 711) die geschmückte Wölbung eines Thors.

त्यञ्ज (aus कृति ऽ कृत् entstanden; §. 156, 1)

I Par. (wegtreiben) wegwerfen 105, 18; weggeben 189, 16; 192, 22; aufgehen 74, 21; 90, 17; hingehen 123, 4; verlassen 7, 18; 43, 26; 56, 20; 119, 6; verlieren 91, 24; 124, 20; episch Atm. 76, 40. — त्यङ्गात् mit Verlassen, Vernachlässigung, ohne Rücksicht auf 33, 3. — Ptcp. Fut. Pass. (§. 905, 3). — पति verlassen 8, 23; 89, 3; 164, 73; ausser Acht lassen 163, 66; aufgehen 192, 3; 256, 133; 276, 374; auslassen 208, 19.

— संपति fliehen 87, 5.

— सम्पु aufgeben 169, 100; 249, 54.

त्यङ् (aus Prnth. त ऽ यद् „dieser, welcher“ zugezogen) Pronomih. „dieser“ (Declin. §. 776, Nom. Sing. msc. त्यङ् §. 109, Bem. 2; 239, Bem.; S. 133, O, 2; 136, य, 6; §. 431, Bem.), dient vd. insbesondere zur Anknüpfung des Prädicates 289, 1. 2 (vergl. Sāma-V. Gl.); wann in Zsatzg ausl. ऽ त्यङ्म् (§. 680).

त्याग (von Vb. त्यङ् S. 142, य, 23) msc. das Verlassen, Aufgehen, insbesondere weltlicher Genüsse und der sie verschaffenden Mittel; Freigebigkeit.

त्रस् X Par. leuchten, sprechen.

त्रय् त्रय् त्रिङ् (?) I Par. gehn.

त्रङ् I Atm. (§. 789, V) gehn.

त्रङ् s. त्रय्.

त्रङ् I Par. gehen.

त्रन्द oder तुन्द I Par. sich anstrengen, handeln, geschäftig sein.

त्रप् (§. 156, 3) I Atm. (§. 789, V) sich schämen, scheuen. Pf. red. (§. 828), Ptcp. Fut. Pass. (§. 906, II, Ausn. 1 und a); Caus. त्रपि (§. 202; 881, 4, 516).

त्रपा (vom vor. §. 335) fem. Schaam.

त्रय (von त्रि §. 557) ntr. त्री fem. Dreiheit 117, 1; 165, 76; vgl. त्रयत्रयौ dreihundert 257, 143.

त्रयोदश msc. ntr. त्री fem. Ord. (§. 770) dreizehnte.

त्रयोदशधा (von त्रयन् §. 580) adv. dreizehnfach.

1. त्रस् I. IV Par. (eig. zittern) laufen, sich fürchten 257, 141; Pf. red. (§. 828, Ausn.); Ptcp. Perf. Pass. त्रस्त (§. 896) 74, 14; 274, 345.

— स्रप स्रपस्त (§. 653, IV).

— उद् उद्गस्त zitternd 257, 148.

— पति sehr sich fürchten, zittern 87, 7.

— त्रस् erschrecken संत्रस्त 119, 16. — Caus. in Furcht, Schrecken, setzen 106, 22.

2. त्रस् X Par. halten, nehmen (?), wehren (?).

त्रस्तु (von Vb. 1. त्रस् §. 302) adj. furchtsam.

त्रा s. त्रै.

त्रास (Vb. 1. त्रस्) msc. Furcht, Schrecken.

त्रासन (Vb. 1. त्रस्) ntr. das Erschrecken 196, 22.

त्रि msc. ntr. त्रित् (Verdoppelung von त्रि mit Übergang von त्रि in त्र u. Schwächung des त्रि zu त्र nach Bopp) fem. Num. (§. 764 ff. Decl. 766) drei (§. 557; 580; 674, III; 698; 770).

त्रिंशत् Num. f. dreissig (§. 546, II; 547, VIII).

त्रिंशदिज (Zsatzg aus त्रिंशत् ऽ विजति nach §. 666, 1; 669) adj. त्रा fem. zwischen dreissig und zwanzig 262, 209.

त्रिक ntr. (§. 546) Dreiheit; der untere Theil des Rückgrats, Hüften 105, 4.

त्रिगुण (Bhvr. ऽ गुण) adj. त्रा fem. die drei Eigenschaften (s. गुण) besitzend.

त्रिग्राह्य (von त्रि, Dvigu von त्रि ऽ ग्राम) adj. त्रा fem. (in drei Haufen getheilt) dreigetheilt 253, 97.

त्रिङ्गु s. त्रय्.

त्रिचतुर (Zsstzg von त्रिःचतुर nach §. 666, 1, vergl. 669, 4) adj. त्रि fem. zwei oder drei 187, 3.

त्रिदण्ड (Kmdh. त्रिऽदण्ड⁰) msc. ntr. drei Stäbe (von Bambus die der wandernde Asket trägt, daher er त्रिदण्डिन् (§. 563) heisst) 77, 9 (vorderes Glied einer Zusammensetzung).

त्रिदिक् (wohl eig. Dvigu त्रिऽदिक् aber gegen §. 660, „die drei Himmel“) msc. ntr. Himmel, Paradies.

त्रिदिवीकच्छ (Bhvr. त्रिऽदिवीकच्छ⁰) adj. im Himmel wohnend, Gott 143, 95.

त्रिधा (von त्रि §. 580) adv. in drei Theile getheilt 33, 6.

त्रिधातु (Bhvr. त्रिऽधातु⁰) adj. die drei Welten tragend 292, 12 (vgl. Sāma-V. Gl.).

त्रिणवत् msc. ntr. त्रि fem. Ord. (§. 770) dreiundneunzigste.

त्रिपञ्चाश msc. ntr. त्रि fem. Ord. (§. 770) dreiundfünfzigste.

त्रिपुर (Dvigu §. 660) ntr. drei Städte; ntr. fem. त्रि N. ppr. jetzt Tipperah; msc. N. ppr. eines von Siva verbrannten Asuren.

त्रिपुराद (Ttp. vom vor. und दृष्ट von Vb. दृष्ट §. 269) msc. (den Tripura verbrennend) Siva (s. das vor.) 171, 14.

त्रिपुरेय (Ttp. त्रिऽपुरेय⁰) msc. Siva (vgl. त्रिपुर) 235, 123.

त्रिपुरेश्वर (Ttp. त्रिऽपुरेश्वर⁰) msc. Siva (vgl. त्रिपुर) 249, 46.

त्रिभाग (Kmdh. त्रिऽभाग⁰) msc. drei Theile, drei Viertel 259, 170 (vorderes Glied einer Zsstzg.).

त्रिभुवन (Dvigu त्रिऽभुव⁰ §. 660) ntr. (§. 708) die drei Welten, Himmel Erde und Unterwelt.

त्रिमन्तु msc. 296, 4 (nach Sch. Rv. I, 895 Kenner der drei Opfergattungen; eher wohl N. ppr.).

त्रिलोक (Kmdh. त्रिऽलोक⁰) msc. drei Welten 78, 23 (Plur.).

त्रिवर्ग (Kmdh. त्रिऽवर्ग⁰) msc. die drei Classen, welche die Gegenstände menschlichen Trachtens unter sich begreifen: Besitz, Genuss, Tugend.

त्रिविध (Bhvr. त्रिऽविध⁰) adj. या fem. dreigestaltig 114, 117; dreifach 223, 36; 225, 62.

त्रिवृत् (Kmdh. त्रिऽवृत्, letztes nach §. 289) adj. sich dreimal drehend (Rv. I, 118, 2); dreifach 208, 20.

त्रिजोक msc. N. ppr. 297, 12.

त्रिष्टुप् (त्रिऽस्तुप्, letztes von Vb. स्तुभ §. 44, 6) fem. eine Art Metrum (§. 44, 6; 427).

त्रिच् (von त्रि §. 580; 48) adv. dreimal.

त्रुट् (§. 149) VI. IV Par. zerspringen; X Atm. (§. 789, V, eig. Caus.) zerspalten.

त्रुप oder त्रुप् (§. 154, 2), त्रुप्, त्रुप् (§. 154, 2) I Par. schlagen, tödten.

त्रुप् s. त्रुप्.

त्रुप् s. त्रुप्.

त्रुप् s. त्रुप्.

त्रेता (von त्रि wohl aus त्रय (vergl. Gen. Plur. von त्रि und §. 580) nach §. 554) fem. die Dreiheit der heiligen Feuer, die drei heiligen Feuer; Bezeichnung des zweiten Weltalters (Juga).

त्रे I Atm. (§. 789, V) schützen 72, 22; ep. auch Par. und Imperat. aus der generellen Form त्रा (wesshalb, wie es scheint, einige Gramm. त्रा II als Wz. hinstellten Dhptph. 22, 69; doch kann man diese Formen als Imperat. u. s. w. Aor. nehmen §. 796, IX, vgl. §. 862) 58, 4.

— त्रि schützen 73, 3; abwehren 106, 11 retten 194, 18.

जगत (von जगत (Name eines Gebiets in der Nähe des heutigen Lahore) §. 567, II, 4, vergl. §. 439 und §. 438) msc. तो sem. ein Einwohner jenes Gebiets; Plur msc. जगतीस u. s. w. — König dieses Gebiets 257. 144.

त्रिलोक्य (von त्रिऽलोक nach §. 554) ntr.
die Dreiwelt, die drei Welten
51, 6; 110, 2; 119, 20 (§. 566, XII).

त्रैविध्य (von त्रिविध nach §. 554) ntr. Dreifachheit 220, 12; 232, 148.

बोटक ntr. eine Art Drama (vgl. Bollen-
sen Vikramorv. 134).

त्राक् I Atm. (§. 789, V) gehn, sich nähren. Caus. Aor. (§. 844).

प्र. Pronmth. *n* andrer^a (Declin. §. 778;
vgl. S. 11, n. 2; §. 239; S. 133, O, 2, b;
§. 560; 582; 683, VI).

1. 2. वृक्ष s. 1. 2. तक्ष.

त्वक्सार (त्वच् ५ रा०) msc. Bamhus, Cassia-Holz.

वड् I Par. gehn, wanken, zittern.

वच VI Par. bedecken.

खाच् (S. 160) fem. (§. 709) Haut, Fell,
Borke, Rinde.

वचि Vh. Denom. (vom vor. §. 213, Bem.)
Par. die Haut abzeichnen.

वञ्ज s. 2. तञ्ज.

खद् Prounomth. *nandrer*^u (Declin. §. 778; vgl. S. 11, n. 2; §. 239, Bem. 1; S. 133, O, 2; S. 136, w, 6; §. 431, Bem.; 560; 582; 683, VI); vgl. वृषद्.

खद्विध (Bhvr. त्वद् (ndu^a s. तुयद्) ३ विधा)
adj. ५१ scm. deinartig, dir ähnlich 75, 26.

वर (§. 152) | Atm. (§. 789, V), vd. auch
तु III Par. eilen 53, 3; 272, 328 (mit
Infinit.). Ptcp. Pf. Pass. (§. 894; 897, 2
S. 419, n. 2) त्वरित 23, 38; 41, 23;
240, 57 und त्वर्य 30, 3; 33, 36; 62, 53;
147, 13. Caus. त्वरि §. 202 (vgl. 881;
916). Aor. (§. 843, Ausn.). Caus. von
तु (vgl. §. 203, Ausn.).

त्वम (vom vor. §. 335) fem. Eile.

व्रणयन्त्य Vb. Par. (§. 235) eilen (?).

खट्ट (Vb. खत्त) msc. Zimmermann, der göttliche Zimmermann, einer der 12 Götter (Sāma-V. Gl.) 292, 9.

त्रिष् (§. 156, 1) I Par. Atm. (§. 789, I)
glänzen, leuchten.

स्त्रिप् (vqm vor.) fem. (§. 709) Glanz (= Stern) 236, 13; Flamme, Schönheit.

त्यसंदृष्ट (Tlp. त्यस (nach §. 325 von त्यस)
„Flamme“ असं० (= gewöhnl. सदृष्ट)
adj. flammenähnlich 292, 8. „सदृष्ट“

त्सर (verstümmelt aus उत्सर von सृ
§. 142) I Par. schleichen.

तारु (S. 156, §. 397) msc. Schwerdgriff.

४

चक्रिकयुक्त N.ppr. eines Geschlechts 258, 151.

थुइ स्थुइ (§. 33; 149; aa. खुइ खुइ
कुइ) स्फुइ (§. 149) VI Par. bedecken.

युर्व (vgl. तुर्व) I Par. schlagen, tödlen.
Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 2).

५

५३ fem. दा (von den Vbh. दा दे दे दो
§. 270 und Ausn.) gebend 170, 6;

schützend, reinigend, theilend (brechend, löschend) 172, 25.

दश (S. 154, 2, 2; 156, 1) I Par. Specialb.

दश (दश? S. 795, V) beissen 187, 7. Pf. red. (S. 828); Absol. auf दश (S. 909); Intens. (S. 165, 2; 169, 2). — X (auch दश दश) Atm. (S. 789, V) beissen, sehen (7). — X (auch दश) Par. sprechen, leuchten.

दश (vom vor.) msc. Zahn, Wespe, Bremse, Rüstung.

दशित (vom vor. nach Anal. S. 225) adj. ता fem. gerüstet, gepanzert, gebissen, gestochen.

दश (Vb. दश S. 352) fem. (S. 708; 710) grosser Zahn, Zahn wilder Thiere (S. 563).

दशित (vom vor. S. 563) adj. दशित fem. beissend, Bezeichnung der wilden Thiere; sbst. msc. Eber, Schlange.

दश s. दश.

दश (vgl. दश) X Par. brennen, leuchten.

दश I Atm. (S. 789, V) 1. zunehmen, wachsen, schnell sein, stark sein, (vgl. vd. दश दश). — 2. geben, verletzen (für diese Bedd. gilt im Caus. Aor. Abs. S. 881, 4; vgl. 916).

दश (Vb. दश in Bed. „schnell sein“) adj. ता fem. gewandt, geschickt.

दशिता (Vb. दश S. 154, vergl. das vor.) adj. (Decl. S. 778, 1, 2) ता fem. gewandt, geschickt, rechts (von der rechten, als der gewandteren Hand), aufrichtig, rechtschaffen, südlich (weil der Inder beim Gebet nach Osten steht, also den Süden zur rechten hat), das eine der drei heiligen Feuer, welches das südliche genannt wird (Stevenson Translation of the Sāma-Veda, Pref. VII). — sbst. fem. das Beschenken der Priester bei Opfern (S. 239, Ben. 1; S. 133, O, 2, b; S. 461; 547, IX; 560; 572; 573; 582; 683, VI).

दशिता Indecl. (vom vor. eig. alter Instrum.

S. 573, vgl. 782; 783) zur Rechten, im Süden; mit Abl. oder Gen. (S. 785).

दशितायन (Tlp. दशितायन) ntr. südliche Wendung der Sonne 140, 67.

दश V Par. schlagen, schützen; IV (vd.) geben, laufen (दश-व).

दश V I Par. schützen, verlassen.

दश (X eig. Denom. des folg.) Par. (S. 209) strafen, züchtigen 259, 171; 282, 438 (mit Acc. der Pion und der Strafe).

दश (S. 160, 3; eher dialect. für दश von दश) msc. ntr. (S. 711) Stock, Stab, insbesondere der des Todesgottes (vgl. die *phaidros* des Hermes); msc. Strafe durch Geld oder Tod (S. 430; 475; 516, Bem.; 532, VIII; 547, IX; 554, VI; 558, VII; Stenzler, Lex. 25).

दशक (ntr. ?) N. ppr. eines Waldes im nordöstlichen Indien 71, 4; 80, 47; 83, 29; gewöhnlich दशकम्प (Tlp. दशकम्प) der Welt von Dandakā (letztes Name des Gebiets).

दशक (nach S. 554 von दश) ntr. Zustand eines Stabes 221, 20.

दशित (nach S. 463 von दश) adj. ता fem. einen Stab habend, tragend; sbst. msc. Pförtner; ein Jaina-Asket; einer von der Sekte der Stabträger (eine Art Bettelmonche, die ihre Regel von Sankara Acharya ableiten); N. ppr. (vgl. jedoch Wils. Pref. insbes. S. 4) des Vfs. des Daṣakumāracarita (S. 441; 518, Bem.; S. 224, दशित).

दश msc. ntr. fem. ता (Declin. S. 754, I) in Bbvr.-Zstzgwann für दश (S. 670); wann überhaupt (S. 754, XV).

दश (aus द) I Atm. (S. 789, V) geben; Pf. red. (S. 828).

दध (aus ध) I Atm. (S. 789, V) setzen, halten.

दन्त (S. 161; eher statt ददन्त Vb. दद) msc. (Decl. §. 754, XV) Zahn, Elephantenzahn (§. 563, VII; 564, XIV; XVIII; 565, VI; in Zsstzung regiert ausl. fem. ता oder तो §. 693, wann in Bhvr. ऽदन्त fem. तो §. 693).

दन्तिन् (vom vor. nach §. 563) adj. नी fem. gezahnt; msc. Elephant.

दन्व् s. धन्व्.

दम् s. डिप्.

दभीति N. ppr. 298, 23.

दम् (§. 154, 1) IV Par. Specialth. दाम्य (§. 796, V) bezähmt, gebändigt werden 203, 20; 281, 432. Ptcp. Pf. Pass. Absol. (§. 896, 2; 914, 1). Caus. दमि (§. 789, I, 2, Ausn. 3).

दम (vom vor.) msc. Bezähmung, Selbstüberwindung, Herrschaft über die Leidenschaften.

दम्पतो (Dynd. von दम् (S. 131, O, 1, Ausn.) ऽपति §. 631, 4, 3; 632; 634; vgl. §. 90, Ausn. 2) msc. Dual Mann und Frau.

दम्भ् (S. 154, 2, 2) V Par. Specialth. stark दम्भो, schwach दम्भु (§. 802) täuschen, trügen. Pf. red. (§. 828); Ptcp. Pf. Pass. Abs. (§. 896, 2; 914, 1); Ptcp. Fut. Pass. (§. 906, II); Desid. (§. 190). — vgl. उप् und डिप्.

दम्भ् Vb. Denom. (vom folg.) Atman. (§. 212, Bem.; 255) hencheln (?).

दम्भ (Vb. दम्भ्) msc. Heuchelei, Betrug.

दय् (von दा vgl. तप् u. दाय्, eig. Almosen geben?) I Atm. (§. 789, V) Mitleid fühlen 187, 2; 195, 7; 10; lieben. दयित geliebt 27, 9 oft; fem. ता Geliebte 241, 70; schützen, geben, verletzen, gehn; Pf. (§. 836).

दया (vom vor.) fem. Mitleid, Liebe, Zärtlichkeit (§. 543).

दयालु (vom vor. §. 508) adj. mitleidig.

दर (Vb. द् §. 327; S. 139, 12) msc. ntr. (§. 711) eine Höhle, Grotte; (von Vb. द्) Schrecken (§. 543).

दरद् (Vb. द् und द् S. 145, दद्) fem. (§. 709, 9) Berg, Schrecken; N. ppr. eines Volksstammes im N. von Kaschnir 258, 152 (§. 515, Bem.).

दरिद्र (vom folg. S. 140, §. 380) adj. द् fem. arm.

दरिद्रा (alles Intens. von द् n zerlumpt sein⁴ §. 138; beachte §. 155, I, vgl. mit §. 56) II Par. arm sein (§. 813); Pf. (§. 836); Aor. (§. 858); Prec. (§. 865); Pass. Specth. (§. 874); Aor. (§. 881, 2); Ptcp. Perf. Par. Atm. (§. 891); Ptcp. Pf. Pass. (§. 895, 5); Ptcp. Fut. Pass. (§. 905, 2); Absol. (§. 914, I, III); Desid. (§. 189); Caus. (§. 199).

दरिद्र für दर (S. 242) vor⁴ (s. letztre beide).

दरुद्र (von einem alten Intensiv von द्) msc. Berg (᳚geklüftet⁴), Frosch (wegen seiner eigenthümlichen Sprung- oder Schwimmweise §. 533, XVI).

दर्प Vb. Denomin. (vom folg.) Atman. (§. 212, Bem.; 255) stolz sein.

दर्प (Vb. दर्प्) msc. ntr. (§. 711) Stolz, Hitze.

दर्पण (Vb. दर्प् §. 253) ntr. das Anzünden, das Auge (das Leuchtende), m. Spiegel.

दर्भ (von दर्प्) msc. eine Art Gras (= ahd. zurba zurft, Rasen, Torf).

दर्श oder दो (S. 171, शि) fem. (§. 709, 3) abgestreifte Schlangenhaut.

दर्शक (Ttp. vom vor. und ऽकर्) msc. Schlange.

दर्श Vb. Denom. (vom folgenden) Atm. (§. 212, Bem.; 255) sehen (?).

दर्श (Vb. दर्श) msc. das Sehen, der Tag des Neumonds, halbmonatliches Opfer.

दर्शन (Vb. दर्श) ntr. das Sehen, das Auge, Gesicht, Traum, das Wahrnehmen,

Wahrnehmung, das Erfahren 62, 57; Erkenntnis, Einsicht, philosophisches System; im Bhvr. fem. नः; ऽ दर्शन adj. „zu sehend“ (§. 324, Ausn.).

दर्शनपथ (Tip. ऽ पथिन् §. 624) msc. Gesichtskreis 110, 6.

ऽ दर्शन् (Vb. दृश् §. 282) adj. नी fem. sehend 8, 25; 182, 17.

दल् (von दृ) I Par. sich spalten, reissen, brechen 236, 15; दलित (§. 656, IV). — Caus. (§. 202; vgl. 881; 916).

— लि zerschmettert werden 165, 77.

दल (vom vor.) utr. das Abreissen, etwas abgerissenes, ein Stück, Theil; msc. ntr. Blatt (§. 476; 563, IV).

दखिउ दखोवस् §. दृ.

दशकुमारचरित (Tip. ऽ चरि; erstres Kmdh. दशन् ऽ कु) ntr. (Abenteuer) Geschichte der 10 Jünglinge 179, 2.

दशमेव (eig. Bhvr. दशन् ऽ मेवा) msc. (zehn Nacken habend, vgl. दशास्य) Bezeichn. des Ravana 77, 4; 84, 32; 89, 1.

दशन् Ord. (§. 764, II) zehn (§. 547, VIII).

दशन (Vb. दृश् S. 146, वन) msc. ntr. Zahn.

दशम msc. ntr. नी fem. Ord. (von दशन् §. 770) zehnte.

दशप्रती (Dvigu von दशन् ऽ प्रती §. 660) fem. tausend 251, 70.

दशा (Vb. दृश् S. 135, च, 4; S. 137, च, 8) fem. oder msc. Plur. (§. 716) das untere Ende (der zahnartige Saum?) eines Gewands; Zustand des Lebens (Jugend, Mannbarkeit, Alter, weil gr durch den Zustand der Zähne sich vielfach kund giebt?), Zustand überhaupt.

दशार्ण (§. 86, Ausn. 6) msc. N. ppr. eines Gebiets in Centralindien, süd-östlich vom Vindhya-Gebirge 52, 9; 53, 22; 56, 9; 59, 17; der König des-

selben 60, 33 (gegen §. 438 nach Anal. von §. 439, 6); Plur. s. दशार्ण.

दशार्णक (vom vor.) adj. dasarnisch 52, 10 (ist wohl दशार्णक zu lesen?)

दशार्ध (Tip. दशन् ऽ र्ध) adj. वा fem. halb von zehn = fünf 137, 27.

दशास्य (Bhvr. दशन् ऽ स्यास्य) adj. वा fem. zehn Gesichter habend, zehnköpfig, msc. Bezeichn. des Ravana.

दस् IV Par. (untergehn?) umwerfen; Aor. (§. 858, VIII); Ptcp. Pf. Pass. Abs. (§. 896, 2; 914, I). — Caus. दासि Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, Bem.).

दस (vom vor. S. 169, र) adj. (रा fem.) zerstörend, Bez. der Asvins 295, 16.

दह्ते (§. 156, I) I Par. brennen, verbrennen, quälen 18, 33; 109, 9; 133, 12; 148, 20; 157, 32; 159, 47; 285, 478; दह्म schlau (= विद्वन्) 193, 15 (?). — Intens. (§. 165, 2; 169, 2).

— निरु niederbrennen 91, 26; 165, 76; 186, 1; निर्दह्म geschwärzt (?) 284, 461.

— द्र wegbrennen 101, 19.

— लि विद्वन् (durchbrannt) verschlagen 188, 9; 252, 79 (§. 475).

दहन (vom vor.) ntr. das Brennen; msc. der Gott des Feuers, Agni.

1. दा (§. 154, 2, 3) III Par. Atm. (§. 789, I); Spcth. stark ददा, schwach ददु (§. 801);

I Par. (vergl. aber दन्) hat als Specialth. ददु (§. 795, VII; VI) geben; III Parasm. 21, 9; 99, 4; Atm. 58, 3; 103, 14; Imperial. Sing. 2 Par. देहि (§. 809); Aor. (§. 847; 856); Prec. (§. 865, Ausn.); Pass. Specialth. दीय (§. 874) 124, 2; Ptcp. Perf. Pass. दद्व (§. 154, 2, 3; 895, 2) gegeben (§. 622, III; 649, VII); gezogen (im Spiel) 185, 24; Absol. (§. 154, 2, 3; 914, II) ददा 99, 20; Ptcp. Fut. Pass. देव (§. 905, 2) zu gebend 176, 96 ntr. Sold 269

292. — Intens. (§. 806). — Desid. दित्स् (§. 194) gehen wollen 186, 23. — Caus. दापि (§. 199) gehen machen 258, 151, verschaffen 193, 13. — vergl. दम्.
- दा wann III nur Atm. (§. 790); vgl. दम्; III Atm. nehmen 37, 28; 85, 49; दत्स् 44, 34; empfangen 60, 26; Ptcp. Pf. Pass. दात्र (§. 622, III) 98, 8; दादाय genommen habend, mit 20, 18; 101, 10; 13; 130, 22. — Desid. Atm. nehmen wollen 201, 11.
- — उपा erheben, erhalten; उपात्र (§. 622, III) 148, 21.
- — समा mitnehmen 131, 23 (§. 622, III).
- उद् vgl. दम् (§. 622, III).
- उप vgl. दम् (§. 622, III).
- नि (§. 29, 7; 622, III).
- द darreichen; Par. I दच्छति 122, 8; प्रदत्त् übergehend 62, 61 (Aor. प्रादत्त् §. 856) 52, 11; 60, 31; 82, 15. दत्त्र (§. 622, III) und प्रदत्त्र (gegen §. 622, III) 98, 16; 114, 6; 121, 16; daran legen 49, 18. Desider. Par. gehen wollen 190, 6.
- — संय I Atm., wenn mit Instr. in Dativhed. (§. 790).
- प्रति zurückgehen Par. 58, 6. प्रतीत्र (§. 622, III).
- दम् vgl. दम्.
2. दा II Par. schneiden.
- दारुण्य (nach §. 554 von दक्षिण) ntr. Verträglichkeit.
- दान् I Par. Atm. (§. 789, I) grade sein, grade machen, bildet aber kein primäres Thema in dieser Bedeutung, sondern ein anomales Desider. दीदत्स् (§. 183, Bem.). — X. I Par. zertheilen, zerschneiden.
- दान (Vh. 1. 2. दा) ntr. das Geben, Gahe, Geschenk; der Saft welcher zur Zeit

- der Brunst aus einer Öffnung an der Schläfe des Elephanten fließt (§. 566, VI).
- दानव (von दन् Name der Tochter des Kasyapa) msc. Kind der Danu, ein Titanengeschlecht, Feinde der Götter.
- दानु (Vb. दा und दं) msc. Geher, Sieger; ved. Gahe.
- दामन् ntr. ein Band. Seil, Faden, Strick, Fessel (§. 699).
- दामिक (von दम्) msc. Betrüger 270, 300.
- दाय् (? , wenn richtig altes Pass. refl. von दा) I Atm. (§. 789, V) gehen.
- दाय (Vh. दा) msc. Gahe, Ertheil.
- दायकता (nach §. 554 von द्वा von Vb. दा nach §. 252) fem. Zustand eines Gebers (in Zsatzg mit Genit., vergl. §. 653, VII, Ausn.) 180, 21.
- दायाद (Tip. दायः दायः letztes von Vb. दा mit Präf. दा) msc. दा fem. Erhe, Sohn, Tochter (§. 554; 644, III, 8).
- दार (Vh. दा "liehen") msc. Plur. (§. 708; 709; 716) Fran.
- दारक (Vh. दा) msc. Sohn, Kind; दिका fem. Tochter, Hure.
- दारिद्र् 130, 21 Armuth (ist gegen die Gramm. und vielleicht दारिद्र्य (s. das folg.) zu lesen; auch Hitop. 31 d. 128 haben P. und S. दारिद्र्य welches an die Stelle des von Lassen mit Unrecht aufgenommenen दारिद्र् zu setzen).
- दारिद्र्य (von दारिद्र् nach §. 554) ntr. Armuth.
- दारु (Vb. दा S. 157, 3, 6) msc. ntr. (§. 711) Holz; (Vh. दा दं दो §. 306, S. 169, दा) adj. दा und दां fem. freigebig, mitleidig, theilend (§. 526).
- दारुण (Vh. दा S. 157, 3) adj. दा fem. furchtbar, schrecklich, Furcht einflößend (§. 128; S. 247, VI; §. 644, VIII).

दारुमय (von दारु) adj. жі fem. hölzern 113, 12.

दार्वाभिस्तार Dārva und Abhisāra, zwei Länder in der Nähe von Kaschmir 257, 141.

दारु (§. 257) msc. Wald, Waldbrand, Brand überhaupt.

1. दारु I Par. Atm. (§. 789, I) geben, opfern 292, 6; Ptcp. Pf. red. (§. 891). दारुज 292, 12; vd. auch दारुज 297, 20. — Caus. Aor. (§. 844).

2. दारु (auch दारु) V Par. tödten.

दारुणि (Patronym. von दारुज §. 430) msc. (Plur. msc. दारुजासु u. s. w.) жі fem. Spross des Daçaratha 257, 31.

दारुण (von दारुण) msc. (Plur. दारुणासु u. s. w. §. 439); жі fem. Einwohner von Dasarna, Dasarner 56, 13; 60, 29; Plur. 52, 12.

दारुणक (von दारुण §. 488) adj. रिज्ज fem. dasarnisch 52, 11; 16; 55, 7; 59, 13.

दारु I Par. Atman. (§. 789, I) geben. Caus. Aor. (§. 844). — 2) s. 2. दारु.

दारु (S. 170, च, 17, 18, aber wohl von दृ für दृ, vgl. Sv. Gl. unter दृ दृ) msc. жі fem. Diener, Slav, Dienerin, Slavın (§. 225; 441; 629; S. 246, III, vgl. दासी (nach §. 242) bei क).

दारुजन (vgl. जन) msc. = दासी Dienerin 182, 3.

दारुजन (Bhvr. उप्रज्ज) adj. ना fem. eine grosse Menge von Slaven enthaltend 294, 8.

दासाय Vb. Denomin. (von दारु) Atm. (§. 225) Slav werden.

दासीकुत (Tip. उप्रज्ज) msc. Sohn einer Slavın 278, 397.

दासेय (von दासी nach §. 431, 3) msc. жі fem. von einer Slavın stammend; жі N. ppr. 5, 1.

दास्य (von दास nach §. 554) ntr. Slavery.

Glossar.

दास्यापुत्र (Tip. दास्यासु (Genit. von दासी) उप्र nach S. 246, III) msc. Sohn einer Slavın 260, 179.

दास्यन् (S. 170, चन्) adj. fem. तो spendend 287, 1.

दाह (Vb. दह्) msc. das Brennen, Verbrennen 215, 8; Brand 171, 14; 192, 4; 265, 239.

दाहिन (§. 282) adj. तो brennend 169, 97.

दिकषय (Tip. दिक्षु उप्रज्ज. §. 624, 4) msc. der Pfad, Weg, die Gegend 274, 341.

दिदृक्षा (vom Desider. von दृक्ष्) fem. Begierde zu sehen 170, 1; in Bhvr. fem. क्षा 275, 357.

दिदृक्षु (vom Desider. von दृक्ष् §. 298) adj. zu sehn begierig 35, 11; 252, 83.

दिन (S. 154, दन्, eher für दिवन् Lassen, von दिवन् gl'bed.) msc. ntr. (§. 711) Tag; दिनेदिने Tag für Tag (§. 683) 189, 28.

दिनकर (Tip. उप्रज्ज "Tag machend") msc. Sonne.

दिनयति (Tip. उप्रज्ज "Herr des Tages") msc. Sonne 163, 69.

दिनाधीन (Tip. उप्रज्ज "Oberherr des Tages") msc. Sonne 112, 23.

दिनेश्वर (Tip. दिन उप्रज्ज "Herr des Tages") msc. Sonne 156, 27.

दिन्व (vgl. दिक्) I Par. sich freuen, erfreuen.

दिप् s. तिप्.

दिम्प s. उप्र.

दिम्भ s. उप्र und डिप्.

दिलीप N. ppr. eines Königs, Vorfahr des Rāma 46, 28.

1. दिक् IV Par. Specialth. दीक्ष्य (§. 57) spielen 186, 2; kaufen, verkaufen, glänzen, loben, sich freuen, trunken sein, schlafen, begehren. Ptcp. Pf. Pass. Absol. (§. 896, 2, vgl. 914, 1; 897, 5); Intens. (§. 818); Desid. (§. 190).

2. दिक् X Par. drücken, bitten. — Atm. (§. 789, V) klagen.

दिक् (von 1. दिक् „glänzen“) f. (vd. auch msc. §. 708) bildet die schwachen Casus aus यु, den Nomin. und Voc. Sing. aus जो (§. 754, IX) Himmel (§. 104, A, b und Ausn. 3, 2; §. 500; 631; wo in Zsitzg ausl. दिक्म् §. 680, vergl. §. 630).

दिक्त्त (Vb. 1. दिक् „leuchten“ ist S. 150, दत्त, 2 beizufügen; von einem Thema दिक्त्त Nbenform von दिक्त्त gld.) msc. ntr. (§. 711) Tag; दिक्सेदिक्से Tag für Tag 33, 2; 45, 14.

दिक्सेय्य (Ttp. ०त्तः सूर्य्यर् „Herr des Tages“) msc. Sonne 167, 86.

दिवा (eig. Instrum. von दिक् aber) Indecl. (§. 782; 783) bei Tag.

दिवाक् (Ttp. दिवा (ob = दिक्? vergl. §. 697)? und कर्) msc. Sonne.

दिवानित्र (Dvnd. दिवाःनित्रा) ntr. Acc. adv. bei Tag und Nacht 46, 25.

दिवाप्रता (nach §. 554 von ०ग्न, Ttp. wohl nach Analog. von §. 276 „bei Tag schlafend“) fem. das Schlafen bei Tag 266, 252.

दिविष्टि (eig. Bvtr. दिक्ऽष्टि „himmelbegehrnd“) fem. Opfer 288, 9; 292, 4.

दिवित्र (§. 44, 2; Ttp. दिवि (Loc. von दिक् S. 246, II) ऽष्टि (§. 35) von Verb. स्था §. 270) adj. हा fem. im Himmel sich befindend, himmlisch, Gott 41, 5.

दिक्सेदाय (Ttp. दिक्त्त (Gen. von दिक् S. 246, III) ऽदाय) msc. N. ppr. 297, 14 (§. 650, VI).

दिक्ख (von दिक् §. 500) adj. वा fem. himmlisch, schön, angenehm; ntr. Gottesurtheil (?) 132, 11; 14.

दिक्खन्तु (Ttp. ऽन्तु) ntr. himmlisches Auge = Prophetenblick 179, 7.

दिष्टम् (§. 66, 4; 156, 1) VI Par. Atm. (§. 789, I), zeigen, spenden, geben,

anweisen, befehlen, erzählen (Par.) 150, 34; 154, 20; 172, 28 (mit Infin.); 197, 13; दिष्ट bestimmt 62, 57 s. bes.

— द्य (Par.) anzeigen, verrathen 193, 4; vorgeben 190, 19.

— द्य (Par.) bezeichnen 204, 19; verrathen 193, 19; überlisten 88, 24.

— द्य (Par.) anweisen 116, 21; 183, 9; 196, 1; lehren 6, 9; abordnen 45, 13;

Absol. auf द्यम् (§. 909). nur ३ mal in Chetiv

— द्य (Par.) befehlen 70, 57; 1; 46, 119, 21; anordnen 142, 91.

— उद्द aufzeigen, lehren 160, 54; 162, 61; angeben 8, 28; ins Auge fassen.

Absol. उद्दिष्ट nach, zu 6, 4; 72, 17; 100, 17; 102, 2; 121, 19; 255, 120.

— द्य (Par.) nachweisen 9, 44; vorschreiben 108, 9; anweisen 199, 22; lehren 22, 16; belehren 129, 18; 185, 1; 204, 8.

— निर (Par.) anzeigen, andeuten 197, 23.

— द्य zeigen.

— द्य schleudern 34, 8.

— द्यम् (Par.) anzeigen 53, 2; befehlen 20, 1; Anweisung geben (Atm.) 239, 56; 240, 61.

दिष्ट (vom vorig. §. 252, Ausn.; 66, 4) fem. (§. 709, 9) Gegend, Raum, Welt-

raum, Weltgegend, Ort, Leute (?) 180, 12 (§. 431; 506, vgl. Bem.; wo

in Zsitzg ausl. दिष्टम् §. 680; 697).

दिष्ट (vom vor. §. 506, vgl. Bem. und §. 651) adj. वा fem. in einer Gegend liegend.

दिष्ट (eig. Ptcp. Pf. Pass. von दिष्ट) ntr. Bestimmung, Schicksal (S. 231, k, 11).

दिष्टान्त (Ttp. दिष्टऽन्त) msc. Tod.

दिष्टि (Vb. दिष्ट) fem. Vergnügen.

दिष्ट (eig. Instrum. des vor.) Indecl. (§. 283) ein Ausruf der Freude oder der glücklichen Vorbedeutung; zum

Heil, Segen, Glück auf, brav 3, 3; 19, 61; 24, 43; 42, 17; 109, 11.

दिष्ट (§. 156, 1) II Par. Atm. (§. 789, 1) beschmieren, zunehmen. Aor. (§. 853). — नि (§. 29, 7).

— सम् zusammenschmieren. संदिग्ध vergiftet 197, 2 (Wils. Daçak. n.); zweifelhaft 103, 2.

दी (§. 149, 4; 154, 2, 5) IV Atm. (eig. Pass. refl. von 2. दा oder दो und daraus entstandenes generelles Thema) vergehn, zu Grunde gehn. Pf. red. (§. 826, 5; 830; 832); Ptcp. Pf. Pass. दीन (§. 897, 5) unglücklich. Desid. (§. 193, Bem. 2); Caus. (§. 199).

दीक्ष् I Atm. (§. 789, V) opfern, sich beherrschen, die heiligen Gebräuche lehren, kahlköpfig sein; Caus. einweihen दीक्षित geweiht 69, 49; 99, 7 (vgl. jedoch दीक्षित nach S. 225, इत vom folg.).

दीक्षत (vom vor.) fem., Opfer, Unternehmen von Askese, Bussübungen 48, 3 (S. 225, इत; §. 629).

दीदोश् s. दाम्.

दीधिति (von दीधो S. 162, ति, 2, vgl. §. 58, Ausn. 2) fem. (§. 708) Strahl, Licht.

दीदो s. das folgende.

दीधो vd. auch दीदो (§. 138, vgl. §. 207, §. 58, Ausn. 2 u. Nir.; 149, 1 (S. 78) Ntr.) II Atm. (§. 789, V) leuchten, glänzen (Speth. §. 815) vd. Par. दीदित् 297, 17. Perf. periphr. (§. 835); Aor. (§. 849, Ausn. 4); Prec. (§. 865); Fut. I u. s. w. (§. 869, ff.); Pass. Specialth. (§. 874); Aor. (§. 881); Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2); Ptcp. Fut. Pass. (§. 903; 905); Absol. (§. 914, III). — Caus. (§. 203, Ausn.).

दीन s. दो.

दीनार् (S. 151, चार्, fremd *δ'εράριος*, vgl. Burnouf Introd. à l'h. d. Bouddh. 423,

n.) msc. eine Münze, ein Gewicht Goldes, verschiedentlich bestimmt, ein Siegel, ein Goldschmuck.

दीप् IV Atm. (§. 789, V) glänzen 34, 6; 43, 31; Aor. (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. दीप्य (§. 896, 2) flammend, leuchtend, glänzend 2, 21; 30, 7; 32, 23 u. s. w. (§. 543). — Caus. glänzend machen 41, 7; Aor. (§. 844) चदिदीप्यत् entflammen 238, 42. दीपित erleuchtet, leuchten gemacht 170, 2.

— चा चादीप्य angezündet 147, 19.

— प्र प्रदीप्य entflammt 33, 34; 34, 13; 75, 29; 84, 28; beleuchtet 205, 9.

— सम् संदीप्य flammend 33, 5. Caus. संदीपित angezündet 133, 11.

दीप (vom vorig.) msc. Lampe (§. 543; 558, VI).

दीप्य (Vb. दीप्) ntr. das Anzünden 181, 21.

दीपिका fem. (von दीपक „beleuchtend“ von Vb. दीप्) Laterne 187, 4.

दीप्यात्मन् (Bhvr. दीप्य (Ptcp. Pf. Pass. von दीप्) + आत्मन्) adj. (fem. §. 699) flammendes Wesen (Körper) habend, ganz flammend, Flamme seiend 20, 15.

दीपित (Vb. दीप् §. 334) fem. Licht, Glanz.

दीर्घ (S. 137, §. 327 von Vb. दृह „wachscn“) adj. वा fem. lang; Comparat.

दूराद्येयस्; Superl. दूरादिष्ट (S. 228, ईयस्; §. 554, VI; 588, I; 639).

दीर्घम्रयस् (eig. Bhvr. + म्र) msc. N. ppr. 297, 11.

1. दु V Par. quälen, leiden, दु IV Atm. (§. 789, V, eigentl. Pass. refl. von दु) leiden, gequält werden 183, 7; Ptcp. Pf. Pass. दूत (§. 897, 4).

2. दु I Par. gehn, sich entfernen; Aor. (§. 856, 3) Prec. u. s. w. (§. 867; 869; 870; 871; 903; 917) Ptcp. Pf. Pass. दूत (§. 895, 3).

दुः स. दुः; दुःख स. दुःख; दुःख स. दुःख.
 दुःखाकर् (von दुःख und कृ nach §. 245,
 1, c) adj. री fem. betrübend 181, 10.
 दुःखित स. दुःखित.
 दुःसंस्कार (Tip. दुस्सं०) msc. schlechter
 Gedanke 264, 228.
 दुःसंचर (§. 324 Vb. चर mit Präf. चम्) adj. रा fem. schwer passierbar 101, 15.
 दुःसंपाद (§. 324 Vb. पद im Caus. mit Präf. चम्) adj. रा fem. schwer zu bewirkend 181, 11.
 दुःसाध्य (§. 324 Vb. साध्) adj. या fem. schwer zu vollendend.
 दुःख (Tip. दुस्सख von Vb. स्वा) adj. वा fem. arm, unglücklich.
 दुःखिन (Bhvr. दुस्सखन्) adj. ना fem. schlecht lönend 37, 25.
 दुःकृत ntr. gewebte Seide, feines Gewand.
 दुःग्ध स. दुः.
 दुःम् (S. 140, अ, 14; ved. für दुर्म् nach §. 324 Vb. य्) adj. schwer zu ertragend.
 दुःमकुत् (Tip. दुक्कु) adj. furchtbares thugend 290, 11 (anders Sch. Rv. I, 582).
 दुःनुमि (S. 152, इ, 2; von einem alten Intensiv, vgl. §. 169, Ausn. 2 von *दुम् dialekt. für लुम्) msc. (§. 708, 4) Pauke; fem. (§. 708, 4) Würfel.
 दुः स. दुस्.
 दुःतिक्रम (§. 324 Vb. क्रम् mit Präf. क्ति) adj. मा schwer zu übersteigend, überwindend 110, 24.
 दुःधिम (§. 324 Vb. म् mit Präf. क्ति) adj. मा fem. schwer zu studierend 171, 18.
 दुःमम् (Bhvr. दुस्सम०) adj. (fem. §. 699) schlechtes Wesen habend, schlecht 91, 24; 104, 6; 128, 18; 132, 6; 158, 42.
 दुःमस्य (Bhvr. दुस्सम०) adj. या f. schlecht-gesinnt 280, 413.
 दुःसाद (§. 324 Vb. सद् mit Präf. सा) adj. दा fem. schwer anzugreifend 8, 28.

दुःपलक्ष (§. 324 Vb. लक्ष mit Präf. उप) adj. सा fem. schwer zu erkennend, beobachtend 185, 18.
 दुःरोदर msc. Spieler, Einsatz; ntr. das Spielen.
 दुःम (Tip. दुस्सम §. 356 Vb. म्) adj. मा fem. schwer zugänglich; ntr. Festung, enger (leicht zu vertheidigender) Weg, Schlucht (§. 441).
 दुःमन (Kmdh. दुस्समन् Ptcp. Pf. Pass. von म्) adj. मा fem. arm.
 दुःमस्य (Tip. दुस्सस्य) adj. वा fem. sich in einem schwer anzugreifenden Ort befindend 117, 7; 8.
 दुःमन्तःपतिवि (Tip. ०रु० क्तिवि; jenes Tip. दुस्समन्तः) msc. (Gast des Innern einer Festung) Gefangener 257, 142.
 दुःमस्य (Kmdh. दुस्सम० Ptcp. Fut. Pass. von चह्) adj. वा fem. schwer zu greifend, verstehend 105, 1.
 दुःमन (Kmdh. दुस्सम०) adj. ना fem. böse, gemein.
 दुःमर (§. 324 Vb. म्) adj. रा fem. schwer alt zu machend, zu befestigend 247, 19.
 दुःमिन (Kmdh. दुस्समिन) ntr. trüber, regnigter Tag 268, 278; thränende Augen damit verglichen 187, 16 (§. 225).
 दुःदिनाय Vb. Denom. (vom vor.) Atm. (§. 225) einen trüben Tag machen.
 दुःदिक्स (Kmdh. दुस्सदि०) msc. ntr. trüber, regnigter Tag 101, 15.
 दुःम्य (§. 324; Vb. म्) adj. वा fem. schwer zu bewältigend 42, 14; 52, 12.
 दुःम (Kmdh. दुस्सम०) msc. schlechte Ausführung, schlechtes Betragen 185, 10. 262, 207.
 दुःमिवार (§. 324 Vb. वृ nach der Xten Conj. Cl., mit Präf. नि) adj. रा fem. schwer einzuhaltend, zu besiegend, unbesiegbar 190, 18.
 दुःमति (Kmdh. दुस्समो० Ptcp. Perf. Pass.

von नी) adj. schlecht geführt, unrecht 8, 3.

दुर्नप (Kmdh. दुस् + नृ०) msc. schlechter König 280, 416.

दुर्बल (Bhvr. दुस् + ब०) adj. ला f. schwach, kraftlos, zart.

दुर्बुद्धि (Bhvr. दुस् + बु०) adj. dumm, thöricht 88, 25; 90, 15; 125, 1.

दुर्बिज्ञ (eig. Bhvr. दुस् + मिज्ञा) ntr. Hungersnoth 251, 71; 160, 286; 268, 270.

दुर्बन्ति (Bhvr. दुस् + मन्ति) adj. thöricht 53, 25; 59, 16; 77, 6; 85, 47; 197, 7.

दुर्बद्ध (Bhvr. दुस् + मद्) adj. दा fem. wahn-sinnig 23, 38; 24, 48.

दुर्बन्सु (Bhvr. दुस् + मनस्) adj. traurig (§. 225; 441, 2, c).

दुर्भनाय Vb. Denom. (vom vor.) Atm. (§. 225; 230) traurig werden.

दुर्भन्त्र (Kmdh. und Bhvr. दुस् + म०) msc. schlechter Rath; schlechter Rathgeber 99, 14; 157, 34.

दुर्बन्त्रित (Kmdh. दुस् + म० Ptcp. Perf. Pass. von मन्त्र्) adj. fein. ता schlecht herathen 53, 23.

दुर्बुज (Bhvr. दुस् + मु०) adj. fem. ना oder खी (§. 693) loses, spöttisches Maul habend.

दुर्बोधन (nach §. 324, Ausn. aber) msc. N. ppr. 1, 1; 3; 63, 71.

दुर्लभ्य (Kmdh. दुस् + ल० Ptcp. Fut. Pass. von लब्ध्) adj. वा fem. schwer zu bemerkend, erkennend, unterscheidend 199, 2; 268, 271.

दुर्लभ्यु (Kmdh. दुस् + ल० Ptcp. Fut. Pass. von लब्ध्) adj. वा fem. schwer zu über-tretend 278, 395.

दुर्लभ (§. 324, Vh. लभ्, vgl. S. 139 nr. 14) adj. ना fem. schwer zu erlangend, geliebt, theuer.

दुर्व (vgl. दुर्व) I Par. schlagen, tödten. Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 2).

दुर्वच (§. 324, Vb. वच्) adj. चा fem. unangenehm zu reden 183, 6.

दुर्विदग्ध (Kmdh. दुस् + वि०, letztes Ptcp. Perf. Pass. von दग्ध् mit Präf. वि) adj. वा fem. mit Mühe durchbrannt (be-gah!) 151, 3.

दुर्वृत्त (Bhvr. दुस् + वृ०) adj. ता fem. sich schlecht aufführend, schlecht 264, 228; 279, 398.

उत्त (vgl. तुल) X Par. in die Höhe heben, werfen, schleudern.

उत्तस्य Vb. (eig. Denom. von दुवस् „feierlicher Aufzug zu Ehren eines Gottes“ S. 149) Par. (§. 235) verehren, verherrlichen 297, 15.

दुश्चर (§. 324 दुस् Vb. चर्) adj. रा fem. schwer zu vollziehend, hart 9, 42.

दुष् (§. 156, 1) IV Par. sündigen, दुष्ट versündigt, schlecht 70, 56; 76, 35; 78, 20; 92, 42; 106, 6; 107, 5; 108, 6; 134, 9; दुष्टतर (Compar.) ärger 103, 23. Aor. (§. 856, 10). Caus. दुष्टि und wann दोषि (§. 203) verderben 245, 6; miss-handeln 106, 20; eine Schuld vorwerfen, anklagen 132, 11; verachten 161, 59; 266, 252.

— य Caus. प्रदूषित verschlimmert, über-trieben 73, 5.

— सप् संदुष्ट durch und durch schlecht 75, 27; Caus. heflecken 246, 14.

दुष् स. दुस्.

दुष्कर (§. 324, Vb. क्) adj. रा schwer zu thuend, schwer 46, 29.

दुष्कृत (Kmdh. दुस् + कृ० Ptcp. Pf. Pass. von कृ) ntr. Sünde.

दुष्पद् (auch दुःप् eig. gegen Gr. s. दुस् vergl. jedoch §. 48, Bem.) X und IV (eig. Denom. vom folg., vgl. §. 235) Par. Schmerz erregen (§. 209; 843; 844).

दुःख (auch दुःख vgl. das vor. eig. Bhvr.
दुःख् दुःख nLuft^u) ntr. (§. 710) Schmerz,
Leid, Kummer (§. 225; 244; 563, IV;
S. 225, इत्; §. 644).

दुःखाय Vb. Denomin. (vom vor.) Atm.
(§. 225) Schmerz empfinden.

दुःखित (auch दुःखित, von दुःख S. 225 इत्)
adj. मा fem. leidend, unglücklich.

दुःख्य Vb. Par. (§. 233) Schmerz erregen.

दुःखः (§. 324, Vb. न् §. 51, 2) adj. मा fem.
schwer zu übersteigend, bewältigend
291, 14.

दुःखान् (Bhvr. दुःख (s. दुःख) दुःखान् adj.
(fem. §. 699) schlechtes Wesen ha-
bend, schlecht 70, 52; 90, 22.

दुःख eine (nur?) in Zsätzen das vor-
dere Glied bildende Part. (= दुःख):
schlecht, gering, schwer, nicht (§. 48;
51; 241 u. Bem. 2; 6; 246, 1; §. 647,
I, Ausn.; 653, V, 2; 4; 662, I).

दुःखीर्ण (Kmdh. दुःखः न् Ptcp. Perf. Pass.
von न्) adj. मा fem. schwer über-
schritten, zu überschreiten 47, 36.

दुःखीर्ण (Bhvr. दुःखीर्ण) adj. मा fem. (schwere
Landungsplätze habend) schwer zu
passierend 47, 36.

1. दुग्ध (§. 156, 1) II Par. Atm. (§. 789, I)
melken (Par.) 290, 5; herausziehen
137, 23. Aor. (§. 853); Pass. refl.
(§. 873; 875; 879; 883) Milch geben,
spenden überhaupt. दुग्ध 189, 14. —
Ptcp. Perf. Pass. दुग्ध gemolken; ntr.
Milch 153, 15; geplündert 192, 16.
Ptcp. Fut. Pass. (§. 906). — Desid.
दुग्ध् melken wollen (Par.) 158, 38.

2. दुह I Par. quälen, Aor. (858).

दुहिन् (Vb. 1. दुह् S. 163) fem. (§. 709;
Declin. §. 754, XIV; eigentl. die Mel-
kerin) Tochter (§. 404; 442; 667; 698).

दृ. s. 1. दृ.

दृत् (eig. Ptcp. Pf. Pass. von 2. दृ wo s.,
vergl. jedoch S. 161, §. 400) adj. मा
fem. gesandt; sbst. msc. तो fem. Bote,
Botin, Kupplerin (§. 554).

दृत्तिका (vom vor. दृत्ते nach §. 559, vergl.
S. 229, §. 602) fem. Kupplerin.

दूर (Vb. 2. दृ; S. 169, र) adj. मा fem. fern,
weit 100, 11; Acc. adv. sehr 197, 7.
Compar. दूरीय, Superl. दूरित (S. 228,
दूरित); Compar. दूरतर Acc. adv. weiter
weg 119, 12; subst. neutr. (§. 708)
Entfernung (§. 498, Bem.).

दूरत (Ttp. दृत् §. 272) adj. मा fem. ent-
fernt 272, 320.

दूरतम् (nach §. 575 von दूर) adv. aus der
Ferne 118, 9; fern 159, 48.

दूरत्व (nach §. 554 von दूर) ntr. Entfer-
nung 231, 130.

दूरि (Vb. Denom. (von दूर) Par. in die
Ferne gehn, aus der Ferne kommen
(§. 217, Ausn.).

दूषण (vom Caus. von दूष्) ntr. Verfüh-
rung 182, 9; Anklage 250, 63; Schuld
167, 89; msc. N. ppr. eines Rākshasa
(§. 253).

दृ VI Atm. (§. 789, V) berücksichtigen,
verehren. Pass. refl. (§. 873). Ptcp.
Fut. Pass. (§. 906). — X Par. fürchten
(? Dhrt. 34, 15, vgl. 2. दृ). — vergl.
2. दृ.

— मा berücksichtigen, beachten, be-
sorgen.

— — कृत्वा besondere Sorgfalt verwen-
den 181, 19.

दृढ I Par. befestigen. Ptcp. Pf. Pass.
दृढ (§. 896, 2, 7) s. bes. ved. Intens.
Ptcp. दृढहात sehr hart 292, 10 (Sch.
zu दृढ gross).

दृक्पथ (Ttp. दृक् दृक्पथि §. 224) msc. Pfad
des Gesichts, Gesichtskreis 176, 95.

दृष्टीरत्र (Kmdh. nach §. 656, V aus दृष्ट्वा
अनोरत्र) ntr. lotusgleiche Augen 286, 480.

दृष्ट (vgl. दृष्ट्वा jedoch auch दृष्ट्वा) ved. दृष्ट्वा
(§. 52) हा fem. bart, fest, stark, gross;
Acc. als Adv. sehr, viel; Compar.
दृष्टीयस्; Superl. दृष्टिष्ठ (S. 228, दृष्ट्वा);
Compar. दृष्टतर् härter 125, 12.

दृष्टवन् (Bbvr. ३ वृ) adj. fem. तत् festen Ent-
schluss habend 81, 52.

1. दृष्ट्वा (§. 149, 2; 156, 3, vergl. गृष्ट्वा) IV
Par. sich freuen, stolz sein. Aor.
(§. 857). दृष्ट्वा stolz, anmaassend 278,
391; 395; दृष्टवन् ziemlich übermüthig
195, 12.

2. दृष्ट्वा od. दृष्ट्वा दृष्ट्वा (§. 154, 2, 2) VI Par.
betrüben.

3. दृष्ट्वा X (I) Par. beleuchten.

दृष्ट्वा s. 2. दृष्ट्वा.

दृष्ट्वा VI Par. knüpfen (eig. „sich ringeln,
schlingeln“). Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2). —
X (I) Par. gleichbed. — X fürchten
(? Ptcp. Pf. Pass. würde दृष्ट्वा lauten
und §. 897, Bem. hinzuzufügen sein).

दृष्ट्वा s. 2. दृष्ट्वा.

दृष्ट्वा (§. 66, 4; 149, 2; 156, 1) I Par.
Specialth. वृष्ट्वा (§. 795, VII) sehn 41, 5;
63, 66; 122, 21; 125, 20; 182, 17;
ep. Atm. 24, 45; 25, 61. (वृष्ट्वा Ind.
§. 783; vgl. §. 127, 2, b; वृष्ट्वा ebds.)
Pf. red. (§. 831); Aor. (§. 841; 856, 5)
13, 13 (दृष्ट्वा Fut. 2. Ps. ohne स्ति); 43, 32;
59, 16; 184, 6; 257, 148. Pass. 26, 74;
65, 10; 71, 12; 92, 40; 107, 5; ved.
वृष्ट्वा (S. 366, n. 5); दृष्ट्वा 295, 12 (vgl.
§. 873, 3 mit S. 410, n. 2); Aor. u. s. w.
(§. 883; 884); Ptcp. Pf. red. (§. 890);
Ptcp. Pf. Pass. (§. 894; 656, IV) 25, 54;
102, 7; sichtbar 270, 298; entschieden
132, 12; दृष्टवन् gesehen habend 108, 5;

123, 3; दृष्टनीय sehenswerth 79, 29;
157, 33; Superl. व्युत्तम 69, 37. दृष्ट्वा
111, 13. दृष्ट्वा (Inf.) 15, 3. Absol.
auf वृष्ट्वा (§. 912). vd. Gerund. दृष्ट्वा (वि-
वृष्ट्वा) 289, 1; 5. — Caus. दृष्ट्वा zeigen
38, 5; 40, 16; 44, 2; 102, 12 u. s. w.
bekennen 255, 124. — sich zeigen
48, 7; 57, 24.

— वृष्ट्वा beachten, betrachten 215, 15. —
Caus. nachweisen 118, 11.

— उप Caus. unter die Augen bringen,
zeigen 198, 15; bekennen 249, 43.

— वृष्ट्वा Caus. umschreiben, beschreiben
230, 125; bestimmen 232, 148.

— वृष्ट्वा Caus. erkennen machen, zur Ein-
sicht bringen 185, 15; 216, 1; 245, 7;
kund geben 274, 348.

— वृष्ट्वा erblicken 71, 15; 91, 32; 288, 13;
294, 5.

— वृष्ट्वा an verschiedenen Orten sehn. vd.
वृष्ट्वा (s. Simpl.) 289, 3.

— वृष्ट्वा wenn intransitiv, Atm. (§. 790)
erblicken 34, 9; Caus. zusammen zei-
gen 277, 377; sich zeigen 71, 10.

दृष्ट्वा (vom vor. §. 252, Ausn. 3; §. 66, 4)
fem. Auge, das Schen; दृष्ट्वा s. bei Vb.
दृष्ट्वा; wann in Zsstzung auslaut. वृष्ट्वा
(§. 680).

दृष्ट्वा (Vb. दृष्ट्वा S. 151, २, 2) fem. Auge
217, 5; 7.

दृष्ट्वा (S. 145, वृष्ट्वा auch दृष्ट्वा) fem. Stein,
Fels (§. 632; 656, IV).

दृष्ट्वा (Kmdh. दृष्ट्वा (Ptcp. Perf. Pass. von
दृष्ट्वा) ३ वृष्ट्वा §. 656, II) adj. हा fem. frü-
her gesehen 67, 25; 79, 36.

दृष्टम् (Ttp. दृष्ट्वा ३ वृष्ट्वा) msc. Wissenschaft.

दृष्टि (Vb. दृष्ट्वा) fem. das Sehen, Erkennt-
niss, Auge (§. 359).

दृष्टिमोचर (Ttp. ३ वृष्ट्वा) msc. Gesichtskreis
97, 6.

दृष्टिपात (Ttp. ३ व०) msc. das Fallen, Werfen der Blicke (Lichesblick, vergl.

दृष्टिविज्ञेय bei Wils.) 149, 30.

दृष्ट I Par. wachsen.

दृष्ट s. दृष्ट.

1. दृष्ट (§. 78, Ausn.) IX Par. Specialth.

stark दृष्ट, schw. दृष्टी (§. 805) spalten; Pf. red. (§. 828, Ausn. 3); vd. Intens. (§. 172); Caus. (§. 843, Ausn. 7).

— उद् दृष्ट ausreissen 185, 2.

— वि Caus. zerreißen 97, 16; 17; 124, 9.

2. दृष्ट I oder IV oder IX Par. (?) fürchten; Caus. schrecken दृष्टि (§. 203); Aor. (§. 843, Ausn.). Pass. Aor. (§. 881, 4).

दे (§. 154, 2, 3 und Ntr., wo S. 80, Z. 14 zu lesen) I Atm. (§. 789, V) schützen, bemitleiden. Pf. red. (§. 826, 2; 829); Aor. (§. 847; 856); Prec. (§. 865); Ptcp. Perf. Pass. (§. 622, III); Intens. (§. 806); Desid. (§. 194).

— चा lieben (? vgl. दृष्ट) 268, 274.

— नि (§. 29, 7).

देष्ट s. तेष्ट.

देष्ट I Atm. (§. 789, V) klagen, spielen, glänzen. Caus. Aor. (§. 844).

देष्ट Vb. Denomin. (vom folg.) Atman. (§. 212, Bem.; 255) wie ein Gott handeln, wie einen Gott behandeln.

देष्ट (Vb. दिष्ट) adj. (? nur vd.) leuchtend 289, 1; 293, 4; msc. जो fem. Gott, Göttin, König, Königin (§. 132; S. 133, O, 2; §. 427; 431; 497; 566, VIII; IX; 576; 656, IV; 689).

देष्टान्त (vergl. §. 357) masc. N. ppr. 282, 436.

देष्टता (eig. nach §. 554 vom vor., vgl. aber 539, V; 566, I; VIII) fem. Gottheit, Gott.

देष्टता (von देष्ट §. 576) adv. unter, zu den Göttern 289, 10.

देष्टत्व (nach §. 554 von देष्ट) ntr. Zustand eines Gottes, Gottähnlichkeit 101, 5.

देष्टदेष्ट (Ttp. ३ व०) msc. Gott der Götter, Bezeichn. des Brahma, Siva.

देष्टव्य (von देष्टता §. 539, V) adj. ता fem. für eine Gottheit bestimmt.

देष्टव्य (§. 357) N. ppr. 101, 13; 207, 16; 213, 1 (§. 491; 496).

देष्टपाद (Ttp. ३ व०) masc. Fuss des Königs für „König“ 122, 10.

देष्टव्यता N. ppr. 46, 27.

देष्टव्यम् N. ppr. 98, 5 (§. 430, 1, 2).

देष्टाय Vb. Denom. (देष्ट §. 226 Ausn. 2 vd.) Par. Götter verchren.

देष्टर्षि (Kmdh. देष्ट ऋषि) msc. ein Rishi aus der Classe der Götter.

देष्टारण्य (Ttp. देष्ट ३ व०) ntr. Götterwald.

देष्टार्चन (Ttp. देष्ट ३ व०) ntr. Verehrung der Götter 100, 6.

देष्ट (Vb. दिष्ट) msc. Land, Gegend, Ort, Stelle (§. 506, vgl. Bem.).

देष्टव्य (Ttp. ३ व०) msc. Pflicht, geheiligte Gebräuche eines bestimmten Landes 145, 118.

देष्ट (von देष्ट) adj. ता fem. in einem Lande seiend (§. 506, Bem. §. 651); Ptcp. Fut. Pass. von Vb. दिष्ट zu zeigend, beweisend.

देष्ट (Vb. दिष्ट) msc. ntr. (§. 711) Körper (fem. देष्टी §. 691); in Bhvr. ausl. fem. हा 102, 17; 112, 12.

देष्टव्य (Ttp. ३ व०) ntr. Leben 38, 11.

देष्टिन् (nach §. 563 von देष्ट) adj. नो fem. mit Körper versehen 137, 30; = Seele 220, 2.

देष्ट I Par. reinigen.

— दृष्ट दृष्टता s. bes.

दैन्य (nach §. 554, I von दीन) ntr. Armuth, Bettelei, Gemeinheit.

देव (von देव §. 427, 1; 521; vergl. 459; 526) adj. श्री fem. göttlich, himmlisch, königlich 262, 205; subst. msc. ntr. (§. 711) Schicksal, Bestimmung.

देवता (von देवता §. 566, 1) adj. श्री fem. göttlich; msc. ntr. (§. 711) Gott, Gottheit.

देविक (von देव) adj. श्री fem. göttlich.

देव्य (von देव §. 427, 1; 506, vgl. Bem.; 526) adj. वा fem. (§. 242, nr. 16) göttlich, himmlisch 295, 12.

दैत्रिक (von देव) adj. (को foun.) örtlich 230, 120.

दे (S. 154, 2, 3) IV Par. Specialth. च (§. 796, III) schneiden (vgl. 2. दा) zerschneiden, zertheilen. Aor. (§. 847; 856); Prec. (§. 865); Ptcp. Pf. Pass. हित (§. 895, 2, aber vgl. §. 622, III); Intens. (§. 806); Desid. (§. 194).

— नि (§. 29, 7; 622, III).

दोग्युक्त्य (Tip. दोग्युक्त्यः का० S. 247, VI) adj. मा fem. zu melken wünschend 192, 15.

दोला (Vb. दुल्ल §. 337, a) fem. (Wils. auch ल msc. u. श्री fem.) Schwingen, Schweben.

दोष Vb. Denomin. (vom folg.) Atman. (§. 212, Bem.; 255) sündigen (?).

दोष (Vb. दुष्) msc. Schuld, Sünde, Fehler, Vergehn, Unordnung in den Flüssigkeiten im Körper, Fehler in den Funktionen der Galle, in der Blut-circulation, diese Flüssigkeiten selbst 180, 4 (श्री fem. §. 689).

दोषा (§. 783, vgl. प्रदोष) Ind. bei Nacht.

दोष्ट (Vb. दुष्ट) msc. das Melken (S. 225, रत्न).

दोःशैल्य (nach §. 554, I von दुःशैल, Bhvr. दुस् शैल „schlechten Charakter habend“) ntr. schlechter Charakter 269, 290.

दोर्भाग्य (von दुर्भाग Kmdh. दुस् भाग्य) adj. वा fem. unglücklich, hart.

दोर्मन्त्र्य (von दुर्मन्त्र nach §. 554, I) ntr. schlechte Berathung (eig. Thätigkeit eines schlechten Rath Gebenden) 157, 34, Anm.

दोवारिक (von द्वार §. 588, III) msc. Thürhüter, Kämmerer 247, 28.

दोहित्र (von दुहित् §. 442; 446; 521, vgl. 459) msc. श्री fem. Tochtersohn, Tochtertochter, Enkel, -lin.

दावापुमिषो (Dvand. Dual aus दिव् (wofür der vd. Dual von दो eintritt §. 631, vgl. दिव्) : पुमिषो Himmel und Erde, पृथिवी (ved. Zsziehung statt पृथी §. 733, V) 296, 1 (§. 456).

दावापुमिष्य (vom folg. §. 456) adj. वा fem. an Himmel und Erdo gerichtet 296.

द्यु II Par. angreifen; ved. ep. glänzen (vgl. दिव्).

द्यु इ. दिव्.

द्युत् (S. 160, Bem. 2 von दिव्, eigentl. Denom. aus पुत्ति) I Atm. (§. 789, V) glänzen. Aor. (§. 858); Ptcp. Perf. Pass. (§. 895, 9, d, S. 416, n. 14) glänzend 274, 343 (oder vom Caus.); vd. Intens. (§. 170, vgl. Ausn. 2); Desid. (§. 185, Ausn. 1).

पुत्ति (wohl aus दिव् nach Analog. von §. 818 und sonst, vgl. Nomen दिव्) fem. Glanz, Licht, Schönheit.

पुत्तिमत् (nach §. 562 vom vor.) adj. श्री fem. glänzend 170, 8.

पुषत् (S. 166, मत् eher von पु als Nhform von दिव्) adj. (श्री fem.) glänzend 291, 14.

पुम्न (von पु vergl. das vor. und S. 240 म्) ntr. Reichthum, Stärke, Macht; vd. erklären es die Sch. durch Speise 287, 1; Ruhm (अप्य kann auch nach vd. Auslegung „Speise“ sein) 288, 16.

पूत (eig. Ptcp. Pf. Pass. von दिव् wo s., aber nach §. 333) ntr. u. msc. (§. 711) Spiel.

पूतकार (Ttp. सक⁰ §. 269) msc. der Halter eines Spielhauses.

पूतसमान (Ttp. सक⁰) msc. Spielhaus 185, 16. क्षी I Par. verachten, verunstalten (?).

पो (Vb. दिव्) fem. (§. 708) Himmel 289, 5 (vgl. Nomen दिव्).

द्रुहिष्ठ द्रुहीयस् S. दृह.

द्रुप्तिन् (nach §. 563 von द्रुप् दünne, geronnene Milch) adj. नो fem. tropfend, regenströmend 290, 2.

द्रुम् (§. 154, 1) I Par. laufen (vgl. द्रु).

द्रुव् (Vb. द्रु) msc. (S. 139, च, 12) das Laufen, Gehn, das Flüssigwerden, Ausschwitzen, Tropfen, Flüssigkeit.

द्रुवता (nach §. 554 vom vor.) fem. Zustand des Flüssigseins 240, 65.

द्रुवत्व (nach §. 554 von द्रुव) ntr. Zustand des Flüssigseins, Flüssigkeit 220, 4.

द्रुवत्वक (vom vor. nach §. 559) ntr. = dem vor. 222, 36.

द्रुवस्य Vb. Par. (§. 235) brennen, quälen, verehren.

द्रुविण (S. 154, द्रु, 2, vgl. das folg.) ntr. Reichthum, Eigenthum, Kraft, Substanz, Ding.

द्रुव्य (von द्रु „Baum“ §. 427; 548, VII) adj. वा fem. hölzern; ntr. (Materie) Substanz, elementare Substanz, Wesenheit, Eigenthümlichkeit, Ding, Eigenthum, Reichthum (§. 558, VII).

द्रुव्यत्व (vom vor. nach §. 554) ntr. Substantialität 221, 23.

द्रु II Par. fliehen, schlafen (vgl. द्रु). — नि (§. 29, 7).

द्रुष्ट od. द्रुष्ट I Par. trocknen, schmücken. Caus. Aor. (§. 844).

द्रुष्ट I Atm. (§. 789, V eig. Denom. von दीर्घ, vgl. §. 217) stark sein, ausstrecken. Caus. Aor. (§. 844).

द्रुष्टिष्ठ द्रुष्टीयस् S. दीर्घ.

द्रुष्ट oder द्रुष्ट द्रुष्ट (ध्माष्ट?) I Par. furchtbar schreien (von Vögeln).

द्रुष्ट oder द्रुष्ट I Atm. (§. 789, V) spalten, zergehn. Caus. Aor. (§. 844).

द्रुष्ट I Atm. (§. 789, V) aufwachen, niederwerfen (?).

1. द्रु (vgl. द्रुप्) I Par. laufen, fliehen, fließen. Perf. red. (§. 830, Bem. 2; 831); Aor. (§. 856, 3, vergl. S. 384, n. 2); Pass. Aor. u. s. w. (§. 879; 883; 884). द्रुत gelaufen, laufend, fließend = geschmolzen 236, 9; Acc. adv. schnell 103, 20 u. s. w.; Comp. द्रुततर Acc. adv. in aller Eile 101, 24. Caus. (§. 789, I, 2); Aor. und Desid. (§. 843; 185, Ausn.).

— चमि hinzulaufen, angreifen 32, 26.

— उप उपद्रुत angefeindet 268, 275.

— प्र vorwärts laufen 70, 1; eilen 70, 3; verfolgen 70, 3; fliehen 77, 13.

— वि auseinanderlaufen, fliehen 86, 3; 87, 7; ep. Atm. 91, 29. विद्रुत fliehend 71, 7. Caus. in die Flucht schlagen 7, 11; 83, 28; 283, 453.

2. द्रु oder द्रु द्रु (beide?) V Par. tödten (bereuen, gehn?).

द्रु msc. Baum.

द्रुष्ट VI. I Par. untergehn.

द्रुष्ट VI Par. gehn, verletzen, krumm sein.

द्रुष्ट msc. N. ppr. eines Königs 49, 14; 2; 50, 9; 63, 64 (§. 469; 670).

द्रुष्ट (von द्रु §. 564, XI) msc. Baum.

द्रुष्ट (§. 66, 5; 156, 3) IV Par. (trügen) lassen. द्रुष्ट einer dem nachgestellt ist 270, 298.

द्रु S. 2. द्रु.

द्रुष्ट oder द्रुष्ट I Atm. (§. 789, V) rufen, wachsen, stolz sein, sich freuen. Caus. Aor. (§. 844).

द्वे I Par. schlafen (vgl. दू).

द्रोण (wohl von द्रु „Holz“ (vergl. द्रोणि; S. 165, न) msc. ntr. (§. 708) ein Messgefäß; msc. N. ppr. des Waffenlehrers der Panduiden 51, 2; 62, 61 (§. 443; 441; 546, 2; 547, IX).

द्रोणि (wie das vor.; S. 161, नि) oder णी fem. ein ovales Wassergefäß von Holz, Stein u. s. w., ein Tober, Trog; nur णी, Schlucht zwischen zwei Bergen (§. 691).

द्रोह (Vb. द्रुह) msc. Bosheit, Bösthat, Unrecht, Nachstellung 262, 208; Trug, Verrath 274, 349; 279, 405.

द्रोह्वनि (Bhvr. ऽवृ०) adj. böse, Bösewicht 272, 320.

द्वन्द्व (द्वम् altes Ntr. von द्वि, verdoppelt §. 683, VI) ntr. (§. 710) Paar, Gegensatz 137, 26; 203, 17; Streit, Kampf 23, 34; 86, 4.

द्वय ntr. दो fem. (von द्वि §. 557; 563, XII) Paar; in Zsätzg ausl. beide 123, 20; 252, 88; zwei 255, 116.

द्वादश msc. ntr. दो fem. Ord. (§. 770) zwölfte; fem. दो der 12te Tag des Halbmonds 278, 394.

द्वादशम् Num. (§. 764, ff.) g. comm. zwölf.

द्वार (Ttp. दा (ved. Dual) und वर „auf zwei folgend“) msc. das dritte der vier Weltalter (Yuga).

द्वार (Vb. ह) fem. (§. 709) Thür; Instrum. द्वारा vermittelt 218, 11.

द्वार (Vb. ह) ntr. (§. 708) Thür, Thor 283, 15 (Sch. Osten und Westen); Vermittlung (vergl. das vorige) 226, 80 (§. 588, III).

द्वारधिय (Ttp. ऽवृ०) msc. Thürhüter 263, 213.

द्वाविंश msc. ntr. दो fem. Ord. (§. 770) zweiundzwanzigste.

द्वाविंशति Num. fem. (§. 764, ff.) zweiundzwanzig.

द्वि Flexionsst. द्व msc. ntr. दा fem. (§. 764, ff.) zwei (§. 239, Bem.; S. 133, O, 2, b; §. 560; 431, Bem.; 557; 580; 582; S. 223, चक्र; §. 624, I; 674, III).

द्विगुण (Bhvr. ऽगु०) adj. ता fem. zweimalig; Comp. ० तात् zweimal so stark 118, 13.

द्विगुणित (Ttp. ऽगु०) adj. ता fem. verdoppelt 174, 16.

द्वित (Ttp. ऽन) adj. त्र fem. zweimal geboren; msc. Bezeichnung eines Mannes der drei ersten Kasten, bei denen die Confirmation durch Anlegung der Schnur als eine zweite Geburt angesehen wird, insbesondere ein Brahmane; Vogel.

द्वितन्मन् (Bhvr. ऽन०) msc. Brahmane (vgl. das vor.) 246, 16.

द्वितम्य (Kmdh. ऽगु० nach §. 656, II, 3, 2) adj. vornehmster Brahmane 40, 13.

द्वितर्यम (Kmdh. ०न ऽवृ० nach §. 656, III, Bem.) msc. ein mit einem Stier zu vergleichender Brahmane, ein gewaltiger 14, 21.

द्वितम्येष्ट (Kmdh. ऽष्टे० nach §. 656, II, 3, 2) adj. bester Brahmane 83, 22.

द्वितम्यत्रय (Kmdh. ऽत० nach §. 656, II, 3, 2) adj. bester Brahmane 28, 13; 137, 33.

द्वितानि (Bhvr. ऽन०) adj. zwei Geburten habend, ein Mann aus den drei ersten Kasten, ein Brahmane (vgl. द्वित).

द्वितानिचान् (vom vor. nach §. 576 mit क्) adv. den Brahmanen zu Eigenthum 255, 120.

द्वितोत्रय (Kmdh. ०न ऽउत्रय nach §. 656, II, 3, 2) adj. bester Brahmane 31, 14; 39, 19; bester Kshatriya 43, 24.

द्वितय ntr. दो fem. (§. 557; 778, III) Paar.

द्वितीय msc. ntr. दा fem. Ord. (§. 770, Decl. §. 778, II) zweite (§. 566, III; 653, VII, Bm.).

द्वित्र (nach §. 666, vgl. 669) Plur. zwei oder drei.
 द्वित्रिचतुर (nach §. 666, vergl. 669 und त्रिचतुर) Plur. zwei oder drei oder vier 193, 8.
 द्वित्व (nach §. 554) ntr. Zweiheit 227, 88; 229, 106.
 द्विधा (von द्वि §. 580) adv. zwiefach, auf zwei Arten.
 द्विप (Tlp. उप von Vb. पा zweimal trinkend^a) msc. Elephant (weil er erst mit dem Rüssel dann mit dem Mund trinkt).
 द्विपञ्चम msc. ntr. श्री fem. Ord. (§. 770) zweiundfunfzigste.
 द्विपद (ved. vgl. §. 674, III) adj. द्वी fem. (§. 670) zweifüssig 288, 3 (vgl. Sāma-V. Gl. द्विपद).
 द्विमातृ (Bhvr. अतः) adj. zwei Mütter habend = Agni (weil er durch Reiben zweier Hölzer entzündet wird) 296, 4.
 द्विरुद्र (Bhvr. अतः) msc. Elephant.
 द्विरुप (Bhvr. अतः) zwei Repha, Name des Buchstaben र, habend, nämlich in dem gewöhnlichen Namen अमर) msc. eine grosse schwarze Biene.
 द्विविध (Bhvr. अविधा) adj. धा fem. zwiefach 217, 1.
 द्विष् (§. 156, 1) II Par. Atm. hassen, zürnen (§. 813).
 द्विष् (vom vor. S. 133, §. 365; §. 252, Ausn. 5; 289) msc. Feind; in Zsstzg ausl. adj. hassend 19, 13; 160, 49; 163, 68.

द्विषत् (Ptcp. Präs. von द्विष्) adj. ती fem. hassend, Feind 289, 13 (vgl. §. 279 und Bem.).
 द्विष् (von द्वि §. 580) adv. zweimal (§. 48; 655, IV).
 द्वीप (Bhvr. द्विः षप् §. 624, I नान beiden Seiten Wasser habend^a) msc. ntr. (§. 640) Insel, Tigerfell (§. 441; 468; 500; vgl. 501; 517).
 द्वीपमेव (Kmdh. अमेव nach §. 656, II, 3, 2) adj. हा fem. beste Insel 84, 35.
 द्वीपिन् (nach §. 563 von द्वीप) msc. Tiger, Panther.
 दू I Par. bedecken; vernachlässigen (?).
 दूधा (von द्वि §. 580, vgl. S. 237, धा und धेधा) adv. zwiefach, auf zwei Weisen.
 दूष (Vb. द्विष्) msc. Hass, Feindschaft.
 दूषस् (द्विष् S. 149) ntr. Feindschaft 220, 4; vd. = Feind 287, 8.
 दूषिन् (Vb. द्विष्) adj. ओषिणी fem. hassend, sbst. Feind.
 दूष्ट (Vb. द्विष्) msc. द्वी fem. Hassser, -rin.
 दूष्टत्वं (vom vor. §. 554) ntr. Hass 219, 6.
 दूष्ट (von द्विष् nach §. 554 durch sek. अ nr. 13, vergl. §. 566) ntr. Zweiheit.
 दूष्टातृ (Patron. von द्विष् nach vgl. S. 221, §. 592, VI) adj. द्वी fem. von zwei (verschiednen) Müttern, von einer andern Mutter, stammend 247, 22.
 द्विविध (von द्विध nach §. 554, I) ntr. Zwiefachheit 232, 141.

ध

धक्क् X Par. tödten, vernichten.
 धण s. धण.
 धन् III Par. Früchte tragen. Caus. vd. Atm. Früchte, Schätze tragen machen 293, 3.

धन (S. 145, धन, 2; eher vom vor.) ntr. Reichthum, Schatz, Eigenthum (§. 530, IV; 551; S. 230, क, 2; §. 644, III, 15).
 धनगर्व (Bhvr. अतः) msc. N. ppr. 191, 23.

धनंदाय (Ttp. धनंदाय (Vb. ति) nach Anal. von §. 279) msc. der Gott des Feuers; einer der 5 Lebenswinde, welcher Fettigkeit bewirken soll 207, 16 (§. 443).
 धनमित्र (धनं मित्र) msc. N. ppr. 186, 18.
 धनसा (Ttp. धनंसा letzteres von Vb. सन् nach S. 134, nr. 4) adj. Schätze besitzend 296, 7.

धनस्युत् (Ttp. स्युत् von Vb. सृ S. 133, O, 1) adj. sich an Schätzen erfreuend 291, 14.
 धनाधिपत्य (Ttp. धनं अधिपत्य, letzteres von Vb. गृह्; geggen §. 653, VII) msc. Oberherr der Schätze = Kuvera 60, 35.
 धनाधिपति (Ttp. अधिपति) msc. = dem vor. 171, 16.

धनाय Vb. Denom. (von धन) Par. geldgierig sein (§. 226, Ausn.), in den aa. Bedd. धनोय (s. §. 224).

धनु (S. 156, §. 397) msc. Bogen.
 धनुर्गुणा (Ttp. धनुर्गुणो) fem. Bogensehne.
 धनुर्धर (धनुर्धरो von Vb. धृ) msc. Bogenschütz.

धनुर्वेद (Ttp. धनुर्वेदो) msc. Bogenkenntniss, Kriegskunst 63, 62.

धनुष्पाणि (Bhvr. धनुष्पाणो §. 664, Ausn. 6; vgl. §. 49, c) adj. den Bogen in der Hand habend 16, 17; 63, 66; 71, 12; 83, 21.

धनुष्मन् (von धनुस् nach §. 562, vgl. §. 93, Ausn. 1) adj. तो fem. mit Bogen versehen; msc. Bogenschütz.

धनुस् (S. 158, डनु) msc. ntr. (§. 710) Bogen (§. 532, VII) in Bhvr. anlaut. wann अधनुस् (§. 669).

धनद्वार (Ttp. धनद्वारो) msc. Herr der Schätze = Kuvera 57, 26.

धन्य (von धन §. 539, IV, vgl. 551; 441, 2, b) adj. वा fem. glücklich; Comp. धन्यतर glücklicher (mit Instrum.) 111, 18.
 धन्यमय (Ttp. सयः von Vb. मन् nach §. 282)

adj. वा fem. sich für glücklich haltend 196, 23.

धन्व I Par. gehn, eilen (vgl. धाव् und Sāma-V. Gl.).

धन्व msc. Bogen; N. ppr. 249, 51; 250, 56.

धन्वन् (S. 171, वन्) msc. ntr. Bogen (vgl. धनुस्).

धन्विन् (nach §. 563 von धन्व) adj. तो fem. mit Bogen versehen; msc. Bogenschütz.
 धन्मिल्ल msc. geschmücktes Haar um den Kopf gewunden und mit Blumen und Perlen verziert.

धर (Vb. धृ) msc. Berg; in Zsstzg ausl. „tragend“ (auch ausser nach §. 279).

धरणि oder धो (Vb. धृ S. 147, §. 391) fem. Erde.

धरित्री (Vb. धृ S. 164, §. 410) fem. Erde.

धर्म (Vb. धृ S. 166, न) msc. ntr. (§. 711)

Tugend, moralisches und religiöses Verdienst; Pflicht (Recht), Gerechtigkeit 166, 80; Gebräuche bestimmter Secten, Kasten; Angemessenheit, Eigenthümlichkeit (§. 441, 2, b; 485; 539, VII; 563, IV; S. 231, क, 11; §. 632) in Bhvr. ausl. wo अधर्म्न् (§. 669). — msc. Bezeichnung des Yama als Todtenrichters.

धर्मकोय (Ttp. धर्मको) msc. ntr. der Schatz (die Gesamtheit) der Pflichten 143, 99.

धर्मस्य (von धर्म §. 575) adv. der Pflicht (dem Recht) gemäss 1, 7; 142, 93.

धर्मपत्नी (Knidh. nach §. 656, V etwa धर्मयुक्तः पत्नी?) fem. tugendhafte, rechtmässige Gemahlin (?) 92, 41.

धर्मपथ (Ttp. धर्मपथि §. 624) msc. Pfad der Tugend 65, 18.

धर्मवृत्ति (Bhvr. धर्मवृत्तो) adj. Tugend kennend 132, 9; msc. N. ppr. 130, 19; 131, 7; 133, 4.

धर्मभृत् (Ttp. भृत् von धृ S. 133, O, 1) adj. die Tugend unterstützend, ühend 6, 10.

धर्मरक्षिता (nach §. 557 von धर्म (als N. ppr. des Yama) und Ptcp. Perf. Pass. von रक्ष्) fem. N. ppr. 191, 14.

धर्मवत् (nach §. 579) adv. als (wäre es der der) Tugend 185, 9.

धर्मशास्त्र (Ttp. ऽज्ञ⁰) ntr. das Buch der Pflichten 135, 2.

धर्मशील (Ttp. ऽज्ञो⁰ §. 275 von Vb. शील) adj. ला fem. tugendhaft.

धर्मसम् (Bhvr. र्म ऽज्ञ⁰) adj. (fem. §. 699) das Wesen der Tugend habend, tugendhaft, pflichtgetreu, gerecht 3, 4; 7; 19, 8; 26, 74; 77, 3; shst. msc. ein Heiliger.

धर्मधर्म (Dvnd. Dual) msc. Recht und Unrecht 137, 26; 29.

धर्माधिकरण (Ttp. र्म ऽज्ञ⁰) ntr. (Oberbehörde des Rechts) Gericht 132, 10; 11.

धर्माधिकारस्थान (Ttp. vom vor. und स्त⁰) ntr. Gerichtshof 106, 13.

धर्माधिकारिण (von र्मा nach §. 563) msc. Richter.

धर्माधिकारिक (vom vor. nach §. 558 ff. 7) msc. Richter 133, 4.

धर्माधिकृत (Ttp. ऽज्ञ⁰ Ptcp. Pf. Pass. von कृ mit Präf. ऽधि) msc. über die Rechtsverwaltung gesetzt, Richter 107, 7.

धर्मिन् (nach §. 563, IV von र्म) adj. र्मिणो f. tugendhaft, fromm, gerecht (§. 431).

धर्म्य (von धर्म §. 539, VII) adj. या fem. der Pflicht, dem Recht, der Moral angemessen, damit stimmend, gerecht.

धर्म्या (Vh. धृप्) ntr. Eitelkeit, Stolz, Verletzung, Bewältigung 69, 42; Beschimpfung 107, 5.

धवल (vgl. Vh. धव्) adj. ला fem. weiss.

धा (§. 154, 2, 3, Ausn.) III Par. Atman. (§. 789, I) Specialth. stark दृष्ट, schwach दृष्ट (§. 801, vergl. 64. 65; Imperat. 2 Sing. §. 809, Bem.); Aor. (§. 847; 856); Prec. (§. 865) setzen, festsetzen, bestim-

men (Par.) 137, 29; ansetzen, erlangen (उपस्था) 237, 29; richten (मन्त्स् denken) 3, 8 (Atm.); (Par.) fassen 246, 11; halten, tragen 235, 3; 242, 86; (Atm.) 147, 16; 172, 26; 290, 10; nähren (ved. Atm. Conj. धामहे §. 860) 295, 13; haben (Par.) 170, 5; 7; 235, 2; 237, 32; 240, 66; machen 236, 10 (Par.); thun (Atm.) 147, 13; 173, 32; nehmen (Atm.) 292, 9; gehen (Par.) 288, 400; (vd. धामत् §. 813) 291, 19; (ved. दामसि §. 813) 289, 12; (vd. धाम्त् §. 860) 288, 12; Ptcp. Pf. Pass. दित (§. 895, 2 vgl. mit §. 154, 2, 3, Ausn.; §. 653, III); Intensiv. (§. 806; wofür auch §. 64. 65 gelten). Desid. (§. 194).

— ऽधि Atm. darüber erwerben 291, 2.

— ऽन्तर् Pass. verschwinden 49, 16; 139, 61. ऽन्तर्हित 39, 19.

— ऽभि darlegen (Par.) 138, 42; sagen, sprechen (Atm.) 188, 6; Pass. 229, 105; 240, 61; Ptcp. 74, 11; 124, 19 u. s. w. Absol. 102, 1; 121, 29; 242, 82; Inf. 182, 2; nennen 241, 76.

— — प्रत्यभि dazu sprechen, billigen . 55, 5.

— ऽव weglagen.

— — ऽव zwischenlegen, bedecken 237, 26.

— ऽा anlegen, tragen 214, 1; ansetzen, einsetzen 54, 8; setzen 172, 30; vorsetzen (sich vornehmen) 21, 11; 43, 20; richten 259, 164; bilden (Atm.) 174, 39; (Par.) 257, 141; 108, 3; 248, 35.

— — समा nehmen (Atm.) 259, 166.

— — — उपसमा anordnen 201, 9.

— — — प्रतिस्मा wieder anheften (Par.) 196, 21; Pass. dagegen beruhigen, wieder zurecht finden 182, 8.

— उप auflegen 239, 54; unterlegen, Ptcp. Pf. Pass. darunter liegend, bedeckt 204, 18, vgl. 4; 9; 209, 10.

- नि (§. 29, 7) niederlegen 100, 6; 109, 4; 188, 14; giessen 239, 46; übergeben (vd. दधनि §. 813; 289, 12; Pass. refl. sich setzen 190, 9.
- — धानि (धानिपद fem. गी §. 690).
- — संनि zusammen, nahe, niederlegen. संनिहित nah 103, 7.
- पदि umlegen, umkleiden 186, 4. — Caus. पदिपदि umlegen machen 200, 7.
- पि (Statt षपि §. 241, Bem. 3) auflegen, bedecken 108, 15; zuhalten (Atm.) 244, 76.
- प्र vorlegen, zeigen. प्रहित 200, 7 (schwerlich zu Vb. हि).
- छि in (die gehörige) Ordnung setzen, ordnen 264, 231; einrichten 160, 51; 251, 77; 55, 19 (Par.); 55, 20 (Atm.); richten 90, 17; lenken 27, 7; halten 106, 9; verwalten, behandeln 259, 169 (Par.); 185, 16 (Par.); 265, 242 (Atm.); bestimmen 42, 19; 274, 351; einsetzen 270, 294 (Par.); anstellen 260, 176 (Atm.); vorschreiben 22, 25; 107, 15; 181, 4; 185, 6; 203, 16; beschliessen 240, 59 (Atman.); bilden, schaffen, vollziehen, erweisen, machen 88, 27; 100, 6; 18; 106, 11; 114, 15 (Par.); 116, 2; 117, 13; 184, 22; 236, 14; 238, 36 (Atm.); 252, 83; 253, 95; 265, 234 (Atman.); 269, 298 (Par.); 278, 389; Pass. werden 277, 385; aufstellen, erbauen 248, 41 (Par.); 247, 25 (Atm.); 249, 45; 258, 155 (Atm.); 258, 162 (Pass.); 264, 230 (Pass.); 265, 243 (Atman.) 267, 266 (Pass.); geben (277, 383).
- — षपि hinter jemand setzen, nachtreten 162, 60.
- — प्रहि Atm. anordnen, schliessen 280, 421.

- — संधि anordnen, entscheiden Par. 54, 17.
- धत् (§. 241, g) glauben (= lat. cred) Par. 7, 20 (ep. षधद्दधत् statt षधद्धान् vgl. Vb. दध्); 59, 13; Atm. 51, 18; 113, 8; Pass. 60, 70; 241, 69.
- धत् zusammenlegen, Pfeil auflegen 72, 16; mittheilen 175, 51 (Atman.); übereinkommen (Instr.) 198, 1; sich einlassen mit, aufwiegen (Atm. mit Acc.) 117, 10 (?). सहित oder सहित (S. 247, VI; §. 647, I, Ausn.).
- धातु (vom vor. S. 162, 2) msc. (Grundlage) elementare Substanz überhaupt wie Erde, Feuer u. s. w.; des Körpers insbesondre, wie Fleisch, Blut u. s. w.; Eigenthümlichkeit eines Elements, wie Geruch, Geschmack u. s. w.; Mineral, Metall, Sinnesorgan; in der grammatischen Sprache: Wurzel.
- धातु (Vb. धा) msc. Schöpfer.
- धात्री (Vb. धा §. 262, eher fem. von Suff. त् §. 698) fem. Amme, Nahrerin.
- धाना (S. 165, 2) fem. Coriander; Plur. (§. 716) geröstete Gerste oder Reiss.
- धातव्य (vom vor.) ntr. (§. 708) Getreide überhaupt, insbesondre Reiss, Coriander.
- धामन्य (Vb. धा, ntr. Wohnung, Haus, Ort, Körper, Licht, Lichtstrahl, Nahrung 292, 11 (Sch.; es bezeichnet: Regen).
- धातु (Vb. धा) ntr. das Halten (Richten) 217, 19; Tragen, Besitzen, Erhaltung 123, 14. — fem. धा Festigkeit, Beständigkeit; Bezeichnung eines des Theile des Yoga: ununterbrochene feste Richtung des Geistes auf den Atman, mit Unterdrückung des Athems und aller körperlichen Bedürfnisse (vgl. Kāth. Up. VI, 11) 217, 15; 19.
- धाता (§. 335, Vb. धा) fem. (§. 709, 3)

fem. (§. 709, 3) Schärfe eines schneidenden Instruments; das Tropfen (§. 563, IV; V); vd. 291, 5 (Sch. Tropfen; eher: Schärfe, Schneide des Blützes).

धारिन् (Vb. धृ §. 282) adj. रिणी fem. tragend 165, 79; stiftend (?) 265, 244.

धार्मिक (von धर्म §. 485; 544; S. 231, क, 11) adj. को fem. tugendhaft, fromm, gerecht.

धार्मिकता (nach §. 554 vom vor.) fem. Gerechtigkeit 264, 227.

धाव् I Par. Atm. (§. 789, I) laufen (Par.). 71, 11; 279, 409. — waschen. Ptcp. Pf. Pass. धीत (§. 896, 2, vgl. 895, 4; Absol. §. 914, I) gewaschen 188, 22; rein, weiss 133, 4; 181, 18; heiter 261, 192.

— अनु nachlaufen, verfolgen (Par.) 75, 27. 200, 11.

— अगि hinzulaufen, zu Hülfe eilen (Atm.) 73, 4.

— अगि hereinlaufen (Par.) 47, 48; 118, 24; (Atm.) durchlaufen (Acc.) 71, 13.

— अ vorwärts laufen.

— अनु nach u. hervoreilen. ०धावित् eilend 179, 16.

— वि hin und herlaufen, stürmen. Par. 294, 5.

धावन (Vb. धृ) ntr. das Knirschen 113, 1.

धि für धि (§. 241, Bem. 2).

धि VI Par. halten (vgl. अर).

ऽधि (von Vb. अर §. 329; 356) msc. Lage, Ort wo etwas liegt.

धिक् Interjection des Tadels oder Vorwurfs; pfui, wehe (mit Accus. §. 785) 8, 31; 76, 35; 98, 10; 151, 2; 277, 380; verdoppelt द्विधिक् 29, 36; 121, 24; 166, 85.

धिक्त्त (von धिक् und ऽक् Ptcp. Pf. Pass.

aber nach §. 333) ntr. Verachtung 185, 1.

धिक् I Atm. (§. 789, V; eig. altes Desid. von दह्) brennen, ermaten, leben.

धिन्व् V Par. Speth. stark धिनो, schw.

धित् (§. 804, vgl. दिन्व्) erfreuen, gehn.

धिगवत् (Ttp. धित (Instr. von धि §. 653, II, B) ऽव०) msc. durch Opfer gut, freigebig (Sch. Reichthum besitzend) 291, 15.

धिप् III Par. tönen.

धिरय (von ved. धिरया s. Sāma-V. Gl.) ntr. Stern.

धी IV Atm. (§. 789, V, eig. Pass. refl. von धा, woraus ein generelles Thema) tragen (aa. ?); Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 5).

धी (Vb. धे S. 131, O) fem. das Denkende, Verstand, Geist, das Erkennen, Erkenntniß 224, 45; 225, 67; 226, 78. — vd. Opfer 293, 4; 296, 2.

धीन्द्रिय (Kmdh. धीऽन्० nach §. 656, V) ntr. ein geistiges Organ, wie Verstand, Auge, Ohr u. s. w.

धीमत् (nach §. 562 vom vor.) adj. तो fem. mit Verstand verschn, weise, gelehrt.

धीर् (Vb. धृ vgl. तोर्; S. 169, र) adj. रा fem. fest, standhaft, verständig, weise, sinnvoll 290, 1. — msc. N. ppr. 247, 26.

धीवर् msc. Fischer.

धु s. धू.

धुक् I Atm. (§. 789, V) = धित् (wo s.). — सम् संधुक्त्ति entflammt 197, 10.

धुनि (Vb. धृ) adj. erschütternd; msc. Erschütterer 290, 5.

धुर्व् (vgl. डुर्व्) I Par. schlagen, tödten (Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 2).

धू (oder धु) V; धृ IX Speth. stark धुन, schwach धुनो (§. 805); X (§. 208) Par. Atm. (§. 789, I); धू (§. 149; 155, II, A, Ausn.) VI Par. erschüttern. Ptcp. Pf.

Pass. (§. 897, 5). Caus. (§. 201). —
vd. Intens. (§. 170).

— छत्त abschütteln, entfernen 183, 21;
abweisen 200, 23; schütteln 147, 15; 19.

— छा bewegen.

— — छा schütteln 175, 26.

— उद्द aufschütteln 174, 39.

— छि hin und her bewegen, bewegen
149, 28.

धृति (vom vor.) fem. Erschütterung; vd.
Erschütterer 290, 5.

धूप I Par. Specth. nothwendig, gene-
relles arbiträr, धूपण (§. 211) räuchern
60, 36; 174, 39. — X sprechen,
leuchten.

धूप (vom vor.) msc. Räucherwerk.

धूपन (Vb. धूप) msc. Harz.

धूम (Vb. ध्या S. 136) msc. Rauch (§. 441,
2, b; 443; 460; 473; 488, vgl. 517;
S. 239, मत्; §. 225, 3. 4).

धूमकत् (nach §. 562 vom vor.) adj. तो
fem. mit Rauch versehen, rauchend.

धूमकत्व (vom vor. nach §. 554) ntr. Zu-
stand des Rauchens 226, 75.

धूमाय Vb. Denominat. (von धूम) Atm.
(§. 225, 3. 4) rauchen 41, 21.

धूर IV Atm. (§. 789, V) schlagen, ver-
letzen. Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 2).

धूर्ति (Bhvr. von धूर „Last“ und त्रि
„Menge“ „die Menge der Lasten (=
die drei Welten) tragend“ vgl. §. 83, 2
mit §. 752 und §. 57, 2) msc. Bez.
des Siva.

धूर्त (Vb. धृ; S. 161, न, 2) adj. ता fem.
betrugend, unehrlich, schlecht; sbst.
msc. (§. 708) ein Betrüger, Spieler
(§. 554, I. III; 653, VI, 1; 656, II).

धूर्तता (nach §. 554 vom vor.) fem. Bos-
heit, Trug 154, 19 (wo aber धूर्त,
Truglosigkeit).

धूय धूय धूस् X Par. schön machen.

Glossar.

धूत (vom vor. S. 172) adj. ता fem. grau,
bleich 159, 46.

1. धृ (§. 160, Bem. 1) I Par. Atman.
(§. 789, II) VI Atm. (§. 789, V eigentl.
Pass. refl.) halten, 36, 14; 45, 10; 48, 1;
170, 9; 171, 15; 274, 350; stützen,
tragen 50, 11 (Par.); 61, 40; 25, 85;
116, 18; entschlossen 45, 15. ved.
दृष्टिरे (S. 377; n. 3) eilen 287, 3 (Sch.
rüsten). — Pass. refl. (von VI §. 873). —
Desider. (von VI §. 189). — Caus.
tragen 58, 5; 151, 4; erhalten 123, 3;
156, 28; 58, 6 (Atm.); besitzen 154, 16;
leben 46, 21.

— छत्त Caus. einsehn, erkennen 237, 22;
betrachten 186, 8; überlegen 169, 97;

धृष्टारित (S. 225, दृ; §. 656, IV).

— निद्र Caus. erkennen 236, 20.

— द्र

— सेय Caus. auftragen 240, 60.

— छि halten 239, 35.

2. धृ I Atm. (§. 789, V) fallen (= 1. धृ
vgl. लम्ब fallend und stützen).

धृय धृय s. धृय.

धृति (von धृ) fem. das Halten, Festigkeit,
Glück, Vergnügen, Freude.

धृतिमत् (vom vor. nach §. 562) adj. तो
fem. standhaft 171, 19.

धृष्ट (§. 66, 2, Ausn. Ntr.) V Par. kühn
sein. Ptcp. Pf. Pass. (§. 894; 895, 0;
896, 2, 7; 656, II) kühn, frech, auf-
dringlich 159, 48; 198, 2. — X. I
Par. überwältigen 73, 6; 103, 24.

— धा s. धनाधृय.

धृष्टुम् msc. N. ppr. 63, 62.

धृष्टु (Vb. धृष्ट §. 302) adj. kühn, scham-
los, frech; msc. Krieger 294, 1.

धे (§. 154, 2, 3) I Par. trinken, saugen
251, 75. Aor. (§. 844; 847; 856)
Prec. (§. 865). Pass. Aor. u. s. w.

(§. 879; 883; 884). Intens. (§. 806).
Desid. (§. 194). Caus. (§. 789, I, 2).

— ति (§. 29, 7).

धेक X Par. (§. 209, vgl. 843. 844) sehn.

धेक् I Atm. (§. 789, V) gehn. Caus.
Aor. (§. 844).

धेव (nach §. 554, I von धेक्) ntr. Stand-
haftigkeit, Festigkeit, Muth 97, 11;
271, 311.

धेवकलित (Bhvr. nach §. 664, 3, Ausn. 2
statt कलितधेव s. Vb. कल् Ntr.) adj. ता
fem. Standhaftigkeit besitzend 240, 59.

धेक् I Par. im Gehen geschickt sein.
Caus. Aor. (§. 844).

धीत s. धाव्.

ध्मा I Parasm. Specialth. ध्व (§. 795, V)
blasen; durch Blasen fortbewegen,
werfen 34, 9; 292, 10. — Intensiv.
(§. 176, Bem. 2).

— ण् blasen 25, 6. Caus. lüthen ma-
chen, blasen 28, 18.

— वि zerblasen, vernichten 33, 3.

ध्माञ् s. दाञ्.

ध्ये I Par. denken 7, 16; 17, 29; 63, 71;
101, 13; 249, 47. — Ptcp. Pf. Pass.
(§. 897, 2, Ausn.).

— ञ्मि meditare 135, 8.

— निर् überlegen 246, 16.

— ण् überlegen 175, 51.

ध्ना भञ् धृञ् धृञ् भिन् I Par. gehn.

ध्ण s. धृण्.

ध्रस् = उभृन् wo s.

ध्राव् s. दाव्.

ध्राव् I Atm. (§. 789, V) stark sein (Nbform
von दाव् durch Einfluss des र्). Caus.
Aor. (§. 844).

धाञ् s. दाञ्.

धाइ s. दाइ.

धिन् s. धन्.

धु I. VI (oder ध्. धुव् §. 149) Par. fest
sein, gehn.

धुव् s. ध्.

धुव (von Vb. ध्) adj. ता fem. fest, be-
ständig, ewig, wahrhaftig, wahr; ntr.
Wahrheit, Gewissheit, Acc. adv. in
Wahrheit 69, 42; 237, 29.

धुवञ्चुन् (Titr. ञ्चुन् von Vb. च्चु nach
S. 131, O in Causalbed.) adj. das
Feste einstürzend 290, 11.

ध्र् s. ध्.

ध्रेक् s. द्रेक्.

ध्रि I Par. sich sättigen.

ध्रस् (§. 79; 154, 2, 2) I Atm. (§. 789, V) fallen,
gehn. Aor. (§. 858). Ptcp. Pf. Pass. u. Ab-
sol. (§. 894; 895, 8; 896, 2; 914, I). Intens.
(§. 169, 3). Caus. einstürzen 188, 1.

— वि auseinanderfallen 201, 13; Caus.
verletzen, verderben 85, 51.

ध्रंस (vom vor.) msc. Vernichtung.

ध्रन्तिन् (Vb. ध्रन्) adj. नी fem. vernich-
tend, fallend, verlierend 263, 212.

ध्रन् ध्रञ् I Par. gehn, sich bewegen.

ध्रन्त (vom vor.) msc. ntr. (§. 711) Fahne
(fem. ता oder तो §. 693).

ध्रञ् s. ध्रन्.

धृण् धण् भण् ध्वण् I Par. lüthen (das
ausl. ण् ist als न् zu betrachten, z. B.
Intens. दन्धन्ति nicht दन्धन्तिट्; ध्वण् und
भण् sind wohl nur dialekt. Formen).

धृन् I Par. lüthen 271, 315; 277, 377. —
Caus. ध्वनि (§. 202; vgl. 881, 4; 916;
Aor. vd. §. 858, IV, Ausn.). — X Par.
lüthen (§. 209; 843; 844 Aor. vd.
§. 858, IV, Ausn.).

ध्वनि (vom vorigen S. 155, §. 394) msc. .
(§. 709, 5) Ton, Gesang 275, 363.

ध्वनित (Ptcp. Perf. Pass. von ध्वन् nach
§. 333) ntr. Ton (Donner) 171, 12.

ध्वसन्ति N. ppr. 298, 23.

ध्वाङ् s. द्वाङ्.

ध्वान् (S. 161, त) ntr. Finsterniss, Nacht.

ध्वान्तकाल ntr. (Kmdh. सङ्गो nach §. 656, V)
Nachtnetz = Schleier (?) 187, 15.

धृ I Par. krümmen, (betrügen) verletzen.

धृण् s. धृण्.

न

न Ind. (§. 786) nein, nicht (in Zsstzung als vorderes Glied gewöhnlich durch नः, vor Vokalen नन्स vertreten S. 247, X; §. 643, III; 661, I; 674, I, 2); hinter Comparativ „als“ 65, 16; mit folg. तु in comparativen Sätzen: nicht aber, als (mit zu supplirendem „eher“ im vorderen Satz) 88, 27; 102, 5; 151, 4; 198, 2. — gleichwie (insbes. vd. hinter dem verglichenen Gegenstand §. 30) 294, 4; zwischen त्वद् und dem verglichenen Gegenstand 294, 5; vd. „jetzt“ 294, 6 (?).

नक्षि (eig. Zsstzg n und alter Nom. msc. von क्षि) Ind. (§. 786; 782) nicht (त् wird mit folg. त् zu द्, vgl. §. 51) 287, 6.

नकुल (S. 247, X) msc. Ichneumon, verra Ichneumon (§. 558, VII).

नक्ष् (S. 29, 1) X Par. tödten.

नक्ष्च (Ttp. vom folg. und सच Vb. च्च nach §. 277) msc. री fem. (bei Nacht gehend) ein Dämon, Dieb, Eule.

नक्ष् (S. 161, त, 2) Ind. (§. 783) bei Nacht (noctu).

नक्र (§. 272; S. 247, X) msc. Krokodil.

नञ् I Par. erlangen (= nanciscor aus altem Desider. von नञ्, निनञ्, durch Einbusse der Reduplic. entstanden); erreichen.

नञ्च (S. 164, §. 410 vom vor., vgl. auch S. 247, X) ntr. Stern, insbesondere die Sternbilder, welche die sogenannten

Mondstationen bilden; ved. नञ्च für नञ्चि (§. 742, IV).

नञ्चपथ (Ttp. vom vor. und पथिन् §. 624) msc. Pfad der Sterne, Himmel 66, 4.

नञ्च (S. 29, 1) oder नञ् I Par. gehn.

नञ्च (S. 160, छ; S. 247, X, vergl. aber GWL. II, 23) msc. ntr. (§. 708) Nagel (§. 25, Ausn.; 565, VI); in Zsstzg. regiert ausl. fem. नञ्च (jedoch auch लो §. 693).

नञ्चपच (Ttp. vom vor. und Vb. पच nach §. 280) adj. नञ्च fem. nagelverbrennend 242, 85.

नक्षायुध (Bhvr. नञ्च स क्षायुध) adj. धा fem. Nägel, Krallen als Waffen habend.

नक्षायुधत्व (nach §. 554 vom vor.) ntr. der Zustand des Krallen als Waffo Habens 123, 18.

नग (Kmdh. §. 272; S. 247, X; S. 136, छ, 5; §. 477; 564, XIII) msc. (eig. nicht gehend) Baum, Berg.

नगर (§. 25, Ausn.; 94, Ausn.; 112; 477; 488; 492; 517; 564, XIII; 588, V; 650, I) ntr. und fem. री Stadt.

नान (Ptcp. Pf. Pass. s. नञ्च) fem. ना naekt.

नञ्च s. नञ्च.

नञ्चिन् (Kmdh. न स चि⁰) adv. bald, schnell 57, 27; 77, 3.

नञ्चद् (Kmdh. नञ्) Ind. (§. 786) wenn nicht (mit Potent.) 28, 16.

नञ्च VI Atm. (§. 789, V) sich schämen; Ptcp. Pf. Pass. नान (§. 897, 2).

नद्र (prakritisch für नर्त्त aus नृत्त) I Par. (§. 29, I) tanzen, als Schauspieler darstellen. Caus. नटि und नाटि (§. 202 wo „arbiträr“ hinzuzufügen; vergl. §. 881, 4; 916). — X Parasm. 1) als Schauspieler darstellen; 2) fallen (auch नद्र?); — 3) sprechen, leuchten.

नट (S. 144, छट; eher vom vor.) msc. टो fem. (§. 691) Schauspieler, -rin, Hure (§. 25, Ausn.; 460, vgl. 709, 2; 521 vergl. 459).

नद्र s. नद्र.

ऽनत् (von Vb. नप् S. 131, O, 1) adj. beugend, sich beugend.

न तु s. न.

नद्र (S. 29, I) I Par. schreien, jauchzen. 274, 341; Intens. नानद्र brüllen 290, 8. — Caus. (ved. §. 202, Bem.). — X Par. sprechen, (leuchten).

— डद्र aufschreien (episch ohne Augm. S. 362, n. 2) 37, 25.

— नि Caus. durchtönen machen, mit Geräusch erfüllen 87, 16.

— ण durchtönen, durchsummen 241, 71. — वि brüllen 35, 9; tönen 37, 25.

नद्र Vb. Denomin. (vom folg.) Atman. (§. 212, Bem. 255) strömen (?).

नद्र (Vb. नद्र) msc. fem. टो (§. 709, 1; 689) Fluss (eig. rauschend; §. 25, Ausn.; 39; 494; 554); wann für ऽनद्री in Zsstzg ऽनद्र (§. 624); in Avybh. ऽनद्री oder ऽनद्रम् (§. 680).

नद्रात् (Tip. ऽरात् nach §. 639, 2) msc. König der Flüsse = Sindhu, Vater der ऽरि 327, 30.

ननद्र oder नानद्र (von einem alten Intens. von नद्र) fem. (§. 709, 6) des Mannes Schwester (Decl. §. 754, XIV; 442; 698).

नत् (Kmdh. नऽत्) Ind. (§. 786; 127, 7, 2) Fragpartikel, wenn man eine Beja-

bung voraussetzt 92, 37; 166, 88; 168, 92; 181, 10; 187, 21; bei Aufforderung (Imperat.) „doch“ 240, 61; bei Zweifel, Antwort, Tadel.

नत् (Kmdh. vom vor. und च) Ind. Partikel bei Nichtbeistimmung, Zweifel, bei Andeutung eines Widerspruchs.

नन्द्र (S. 29, I, Ausn.) I Par. (aus allem Intens. von नद्र, oder Specialth. nach der III. Conj. Cl., zu generellem erweitert) sich freuen.

— छति glückwünschen 118, 15; freundlich annehmen 59, 19; loben 261, 187.

— प्रति mit Beifall aufnehmen (ep. Atm.) 45, 13; mit Gruss entlassen 25, 51.

नन्द्र msc. N. ppr. des Pflegevaters von Kṛishṇa 46, 26; 110, 3; fem. न्द्रा N. ppr. 265, 244.

नन्द्रक N. ppr. eines Dorfes 252, 85.

नन्द्रन (Vb. नन्द्र §. 253; 25, Ausn.) adj. ना fem. erfreuend; subst. msc. ना fem. Sohn, Tochter; ntr. Paradies, Indra's Himmel.

नन्द्रा s. नन्द्र.

नन्य Vb. Par. (§. 235).

नपान् (S. 247, X, vgl. aber Sāma-V. Gl.) msc. नप्ती fem. (§. 702) Enkel, Enkelin, Nachkomme 289, 9 (§. 30; 56; S. 226, द्य; S. 227, द्य).

नपुंसक (Kmdh. नऽपुं S. 247, X) adj. unmännlich, feig 126, 18.

नप् (S. 163, §. 406, vgl. aber Sāma-V. Gl.) msc. ञो fem. Enkel, -lin (§. 456; S. 226, द्य; S. 227, द्य).

नभ I Atm. (§. 789, V) IV. IX. Par. verletzen, verletzt werden, nicht sein. Aor. (§. 858, VIII, 1. 2).

नभःश्रित् (Tip. नभस् ऽश्रित् letzteres nach §. 289, S. 131, O, I von Vb. श्रि) adj. bis zum Himmel gehend, reichend 170, 4.

नभश्चर (Tlp. नभश्चर vgl. §. 276; 277)
adj. (रा oder ते fem.?) in der Luft,
am Himmel gehend 69, 45.

नभस् (S. 149) ntr. Luft, Atmosphäre, Him-
mel; m. Wolke, Regenzeit (S. 243, खन्).

नभस्वली (Tlp. vom vor. स्वली §. 106,
Bem.) fem. Wolkenraum, Himmel
253, 94.

नम् (§. 154, 2, 4, Ausn.; 156, 1) I Par.
neigen, krümmen, sich neigen 239, 54.
Aor. (§. 856, I, Ausn. 1). Pass. refl.
(nur durch Atm. ausgedrückt §. 875;
879; 883). Ptcp. Pf. Pass. नत (§. 895,
2, vergl. mit §. 154, 2, 4, Ausn.) ge-
hogen, krumm 28, 20; 176, 95; ge-
senkt 111, 7; 262, 202. Ptcp. Fnt.
Pass. (§. 906). — Intens. (vd.?) नानाम
vgl. S. 373, n. 8) 287, 8. — Caus.
(§. 202; 881, 4; 916); biegen 130, 13.

— च्च sich bücken 241, 74. च्चनत
(§. 473).

— चा क्षान्त zu jemand geneigt, sich
neigend 59, 23; gesenkt, niederge-
beugt 146, 3; 172, 25; 270, 372.

— उद् sich erheben, aufrichten 161, 59;
उन्नत in die Höhe gezogen 241, 79;
hoch 171, 15; erhaben 245, 6; stolz
261, 190.

— — प्रोद् प्रोन्नत überragend 118, 4.

— — समुद् समुन्नत erhaben, hoch 248,
38; ausgezeichnet 79, 30.

— च्चि sich umkrümmen, krumm wer-
den (vor Alter) 173, 37; sich bücken
(um zu stoßen) 188, 17.

— च्च sich verheugen aus Ehrfurcht,
verehere 22, 15; 37, 1; 98, 19; 116, 5;
121, 2; 183, 12 (§. 856, 1); 271, 306.

— — क्षिप्र sich entgegen (vor jemand)
verheugen 76, 44.

— वि क्षिप्त gekrümmt, gebogen 70, 1;
demüthig, anspruchslos 161, 59.

नम् (vom vor.) Ind. (§. 783) Beugung,
Verehere (mit Dat. (§. 785); präfix-
artig vor कृ (§. 244; 104, A, 5).

नमस्य Vh. Denomin. (vom vor.) Par.
(§. 224, vgl. 235) verehere 168, 92.

नम्बु नर्ब I Par. gehn.

नम् (Vh. नम् §. 304) adj. gekrümmt, ge-
hogen, sich heugend 147, 10; 162, 62.

नमता (nach §. 554 vom vor.) fem. das
Nicken, sich hiederwärts Biegen 264,
223; Ehrfurcht 160, 52.

नमत्त्व (nach §. 554 von नम्) ntr. De-
muth 161, 59.

नय I Atm. (Specialth. von नी zu gene-
rellem erweitert S. 47) gehn, schützen.

नय (nach §. 326 von Vb. नी gegen Ausn.
d; vgl. aher S. 139, 7) msc. das Füh-
ren, Leiten, (Auführung) kluges po-
litisches Betragen (vgl. नीति) 154, 19;
172, 24 (Sch. नीति); (Ausführung) Dar-
stellung, Meinung 228, 104; Gedanke,
Unternehmung (?), Zug (im Spiel?)
129, 4; Würfel (§. 558, VI).

नयत् (Tlp. vom vor. und त् nach §. 270)
adj. ता fem. Meinung kennend, An-
hänger 221, 16.

नयन (Vh. नी) ntr. Auge.

नयनपथ (Tlp. vom vor. und पथिन् §. 624)
msc. Pfad der Augen, Gesichtsfeld
206, 1.

नयवत् (von नय nach §. 562) adj. ती fem.
mit klugem Betragen begabt, weise
171, 20.

नयवत्तिन् (Tlp. त्तिन्) adj. ती fem. Klug-
heit besitzend, klug 172, 24.

नर (von नृ Nbform) msc. Mann, Mensch
(§. 441) fem. नारी (§. 690, s. नृ) Frau,
Mädchen; msc. Bezeichn. des ewigen
Geistes.

नरक (für *ननरक (wie च्च neben च्चद् u.
aa.) = *tyrago* vgl. च्चक GWL. II, 48)

- msc. ntr. (S. 143, §. 385) Unterwelt (fem. नरिका §. 687 ob von नर nach §. 558 ff.?).
- नरदेव (Tlp. नरे०) msc. König.
- नरनाथ (Tlp. ननाथ) msc. König, Häuptling 257, 140.
- नरनाथमार्ग (Tlp. vom vor. नम०) msc. Weg des Königs, Königsstrasse 286, 480.
- नरपुंगव (Kmdh. nach §. 656, III, Bem.) msc. (ein Mann wie ein Stier) ein ausgezeichnete Held 21, 12.
- नरवत् (von नर nach §. 579) adv. wie ein Mann.
- नरवरकृष्ण (Kmdh. नरु० nach §. 656, III, Bem.; das erste Kmdh. nach §. 656, II, 3, 2) msc. ein ausgezeichnete stiergleicher (= hervorragender, trefflicher) Mann 105, 1.
- नरवाहन (eig. Tlp. नरु० §. 25, Ausn.) msc. N. ppr. des Kuvera; eines Königs 262, 208.
- नरव्याघ्र (Kmdh. §. 656, III, Bem.) msc. ein Mann wie ein Tiger, ein ausgezeichnete Held 67, 20.
- नराधिप (Tlp. नरधिप) msc. König 17, 32; 25, 56.
- नरेन्द्र (Tlp. नरेन्द्र) msc. König.
- नरेश्वर (Tlp. नरेश्वर) mso. König 54, 8; 115, 17.
- नर्त Vb. Denom. (von नर्त „das Tanzen“ Vb. नृत) Atm. (§. 212, Bem.; 255) tanzen.
- नर्तक msc. को fem. (Vb. नृत §. 252, Ausn.) Tänzer, -rin; Schauspieler, -rin.
- नर्तन (Vb. नृत) ntr. das Tanzen, Darstellen als Schauspieler (§. 25, Ausn.).
- नर्द (§. 29, 1, Ausn.) I Par. brüllen.
- नर्द s. नम्ब.
- नर्ग msc. N. ppr. 296, 9.
- नल् I Par. riechen, binden (?). — X Par. sprechen, leuchten.
- नलत् ntr. Wurzel des Andropogon muralatum 172, 25 (§. 535).
- नलिन (S. 154, नल) msc. ntr. (§. 711) Wasserlilie, Lotus; fem. नो Stengel einer Wasserlilie, Menge von Wasserlilien, lotusreicher Platz.
- नय adj. या fem. neu, frisch, jung (§. 566, IV; XII; 656, I, 2).
- नयकृत्व (von नयन् nach §. 580, II) adv. neunmal 216, 9.
- नययद् (Bhvr. नय०) adj. हा fem. jüngst gefangen (? neue Anstrengung machend?) 185, 4.
- नयचत्वारिंश msc. ntr. शो fem. Ord. (§. 770) neunundvierzigste 70.
- नयत msc. ntr. शो fem. Ordin. (§. 770) neunzigste 267, 260..
- नयत्व (nach §. 554 von नय) ntr. Neuheit 247, 19.
- नयन् Num. (§. 764 ff.) gen. comm. neun.
- नयनोत्त (eig. Kmdh. ननोत्त Ptcp. Pf. Pass.) ntr. frische Butter.
- नयम msc. ntr. शो fem. Ord. neunte.
- नयमल्लिका (Kmdh. नम०) fem. doppelter Jasmin.
- नयपीथना (eig. Bhvr. नय०) fem. junge Frau.
- नयवधु (Kmdh. नय०) fem. junge Frau 148, 19; 241, 73.
- नयै (न ये) Ind. (§. 786) vielleicht nicht so, Partikel des Zweifels.
- नय (von नय §. 566, XII) adj. या fem. jung, frisch, neu.
- नय् (§. 29, 1, Ausn.; 66, 4; 149, 3; 156, 3) IV Par. umkommen, zu Grunde gehn 112, 17; 155, 22. Aor. चनयम् (§. 857); Ptcp. Pf. Pass. नय् verloren 71, 7; 103, 16; 128, 1; 210, 14; 270, 299. Ptcp. Fut. Pass. zu Grunde gehen müßend 233, 161. Absol. auf चम् (§. 912). — Caus. (§. 789, 1, 2) vernichten, verderben 12, 30; 191, 10; 289, 11.

- क्षय
— क्षय Caus. vernichten 24, 41.
— न (vergl. §. 29, 1, Ausn.) vernichtet werden, zu Grunde gehn 263, 211.
— — क्षय zu Grunde gehn 89, 6.
— क्षि zu Grunde gehn 74, 11; 76, 35; 88, 25; 97, 6; 99, 14; 122, 15; 125, 1; 157, 34. — Caus. umbringen 124, 7; 134, 9.
नष्ट (vom. vor. §. 310) adj. स्त्री fem. verderblich, böse, verloren gehend.
नष्टात् (nach §. 554 vom vor.) ntr. das Verlorengehen, Gestohlenwerden 185, 15.
नस्त I Atm. (§. 789, V) krumm sein; gchn (वि(०)-प्रातः, वि०प्रातः für वि०प्रातः).
नश् (§. 25, 3) in der Declin. (§. 754, XV) und in Ableitungen, und Zsstzung bisweilen नास्तिका vertretend (vergl. नास्तिका).
नश् s. क्षय.
नष्ट (§. 66, 5; 156, 1) IV Par. Atman. (§. 789, I) knüpfen, binden 34, 10; sich anziehen (नश् §. 25, Ausn.).
— परि umhüllen. परिणत (§. 29, 1) bedeckt 149, 25.
— पि (für चपि §. 241, Bem. 2) anbinden, umlegen 201, 5. पित्त (§. 475).
— सम् anschirren 27, 7; sich anziehen, anschicken 152, 6; rüsten 113, 9.
नहि (न und हि) Ind. (§. 786) dann nicht 20, 20; 187, 23; 194, 3; nicht.
नाक (S. 247, X) msc. Himmel.
नाम msc. स्त्री fem. (§. 691) Schlange, insbesondere Brillenschlange, Elephant, Name einer der 5 Lebenslüfte: die durch Rülpsen ausgestossen wird.
नामाधिराज (Ttp. ऽधिराज^०) msc. König der Schlangen 176, 110.
नामर् (von नामर्) adj. स्त्री fem. in der Stadt erzogen, gebildet 190, 8; geschickt (§. 495; 545).

- नामर्क (von नामर् vgl. Sch. zu Sakunt. p. 60, 2) adj. (स्त्री fem. ?) städtisch, fein, gebildet 180, 14; 188, 15; (nach §. 537, XXXI) Stadtaufseher.
नामर्कखल (Ttp. ऽखल^०) ntr. Wache des Stadtaufsehers, Polizeidirektors 187, 4.
नामलता fem. N. ppr. einer Dame.
नामल्लि (Zsstzg ऽखल^०) oder ली fem. die Betelpflanze (Piper betel) 240, 65.
नाट्य (von नट nach §. 554) ntr. Kunst zu tanzen, zu spielen (als Schauspieler) und zu musiciren (§. 521, vgl. 459).
नाथ् und नाथ् (§. 29, 1, Ausn.) I Atm. bitten, herrschen, brennen, quälen, krank sein; Caus. Aor. (§. 844).
नाथ (vom vor.) msc. Herr, Gebieter, König 201, 6.
नाट (Vb. नट्) msc. Ton.
नादेय (von नटो §. 431; 494) fem. वो von einem Strome abgeleitet.
नाथ् s. नाथ्.
नात् (S. 238, न) Indeclin. (§. 783) verschieden (von), ohne (mit Acc. Instr. Abl. §. 785), verschiedenlich, mannigfach, doppelt.
नानात् (vom vor. nach §. 554) ntr. Mannigfaltigkeit 204, 15.
नानात्थ (Kmdh. ऽपत्तिन् §. 624) ntr. (§. 640) (Pl.) verschiedene Wege 274, 341.
नानाविध (Bhvr. ऽविध) adj. धा fem. mannigfach 231, 130; 254, 104.
नापि (न चपि) Ind. (§. 786) selbst nicht.
नापित्त (S. 161, न) msc. Barbier नो fem. Frau eines Barbiers (§. 701) 102, 19.
नाभि (S. 153, §. 394, Ausn.) msc. fem. oder नो fem. Nabel; fem. Nabe des Rades (§. 543).
नामित्रात् (Kmdh. न ऽमित्र^० oder unzusammengesetzt?) adj. ता fem. gemein, niedrig 159, 48.
नाम (Acc. von नामन्) Ind. (§. 783) näm-

- lich, in Wahrheit, möglich; bei Ärger, Vorwurf, Versprechen, Beistimmung, Erinnerung, Erstaunen, Anmaassung (§. 125; 126; 127, 2, 1).
- नामधेय (vom folg. §. 566, XI) ntr. Namen.
- नामन् (Vb. ता S. 167) ntr. Namen (§. 566, XI); Ruhm (?) 287, 4.
- नायक (Vb. नी) msc. Führer, General, Liebhaber; N. ppr. 258, 158; fem. यिका Frau, Geliebte.
- नार (Vb. नृ, aber im Mānavadh. 136, 10 von नर durch च nr. 13 patron. abgeleitet) ntr. (§. 708) ता fem. Wasser.
- नारद msc. N. ppr. eines Muni, Sohn des Brahman 41, 2; 43, 26.
- नारायण (nach §. 441 von नर; anders, als Zsstz von नारायण, im Mānavadh. 136, 10) msc. N. ppr. des Vishnu 111, 8; des Brahman als Urwesens 136, 10.
- नारी s. नर und नृ.
- नारा (Vb. नृ) msc. das Untergehn, Vergehn, Vernichtung, Untergang, Tod, Verlust.
- नाशतस् (nach §. 575 vom vor.) = नाशान् 229, 112.
- नास् I Atm. (§. 789, V) tönen. Aor. Caus. चननासत् (ist §. 844, S. 386, Z. 2 hinzuzufügen).
- नासा fem. Nase (§. 476).
- नासिका (vom vor. nach §. 558 ff.) fem. (Decl. §. 754, XV) Nase (§. 476; S. 234, तच्; S. 241, अ, 10; S. 248, XIV; dafür in Bhvr. ऽनस §. 669; in Zsstz regiert ausl. fem. की §. 693).
- नि Verbalpräfix (§. 241) und in Zusammensetzungen anlautend (§. 626; 666); (nieder vergl. निम्न) in, auf (§. 498; 566, VII).
- निस् (§. 29, 1, Bem.) II Atm. (§. 789, V) küssen (vgl. निष्).
- निःशङ्कम् (Avybh. निःशङ्क) adv. ohne Furcht, ohne Bedenken 146, 4.
- निःशङ्कम् (Avybh. निःशङ्क) ohne Pfeil, ohne Schmerz 194, 23.
- निःशस्त्र (Bhvr. निःशस्त्र) adj. ता fem. waffenlos 279, 406.
- निःश्रेयस (Kmdh. निःश्रेयस् §. 655, IV) ntr. Seligkeit (speciell: vollständige Erlösung der Seele von der Materie und Verbindung derselben mit dem Allgeist), Glück.
- निःश्रवस (Vb. श्रवस् mit Präf. निः) msc. Seufzen 198, 22.
- निःसंशय (Bhvr. निःसंश) adj. वा fem. in keinen Zweifel gerathend 23, 31.
- निःसङ्गता (von einem Bhvr. निःसङ्ग nach §. 554) fem. der Zustand, wo man keine Liebe zu etwas, keinen Wunsch nach etwas fühlt, ganz frei von menschlichen Zu- oder Abneigungen und Bedürfnissen ist 99, 12.
- निःसंख (Bhvr. निःसंख) adj. वा fem. thierelos 116, 4.
- निःसंश्रय (Kmdh. निःसंश्रय = निश्चितसंश्रय wie §. 655, IV?) msc. ganz nah, ganz zusammengezogen, vor Augen ganz zusammengezogene Zeit = plötzlich (?) 186, 14.
- निःसीमन् (Bhvr. निःसीमन्) adj. m. n. f. od. वा fem. (§. 699) gränzenlos.
- निःस्नेह (Bhvr. निःस्नेह) adj. हा fem. ohne Liebe (= ohne Liebende, Freunde) 246, 9.
- निःस्पृह (Bhvr. निःस्पृह) adj. हा fem. heglerdelos 98, 16; 199, 9.
- निःस्त्र (Bhvr. निःस्त्र) adj. वा fem. arm.
- निःस्वन (Vb. स्वन् mit Präf. निः; sollte निस्वन zu schreiben sein?) msc. Donner (गर्जित Sch.) 170, 6.
- निकट (§. 566, VII; 537, eig. Zsstzung

mit कट „Hüfte“ adj. टा fem. nahe; msc. ntr. (§. 711) Nähe (?).

निकर (Vb. कृ) msc. Menge, Mark, Kraft, Wesenheit, passende Gabe, Schatz.

निकषा (S. 150, च, für निकर्षा vgl. §. 782; 783) Ind. (§. 783), inmitten, nahe; mit Acc. (§. 785).

निकाय (Vb. चि §. 326) msc. Versammlung, Schaar, Wohnung (§. 649, 2).

निकृद्वाञ्छता (nach §. 554 von कृ, भ्रू. ०ट्ट ३ द्रवा०) fem. Zustand eines gemeine Absichten Habenden = Eifersucht 196, 7 (Wils. Daçak.).

निकृद्वापयिता (nach §. 554 von कृ, कृद्वा ०ट्ट ३ द्रवा०) fem. Zustand der niedern Täuschung 205, 3.

निकेत (Vb. कृत्) msc. Wohnung, Aufenthaltort.

निकेतन (Vb. कृत्) ntr. Wohnung, Tempel 247, 30.

निक्ष् (§. 29, 1, Bem.) I Par. küssen.

निलर्ष ntr. Billion (vgl. लक्ष).

निष्किल (vgl. किल und क्लिल, ob नि für निरु?) adj. ला fem. voll, ganz, all.

निगड (Vb. गड् = गड्? eig. eine Fessel zum Niederwerfen, eine Schlinge?) msc. ntr. (§. 640) eiserne Fessel, vgl. कृ.

निगडन (wie das vor. oder ob vom folg. Denom.?) ntr. das Binden 198, 11.

निगडि Vb. Denomin. (von निगड) Par. binden, fesseln 198, 1 (निगडयित्वा wohl nicht gegen §. 915, Bem.).

निगम (Vb. गम् §. 345) m. Gewissheit (Erkenntnis?), die heilige Schrift, die Veden (§. 509, vgl. 506, Bm.). Stadt, Handel.

निगृहीतु (Vb. ग्रह् gegen S. 162, §. 403, aber es erscheint auch गृहीतु bei Wils. aus AK. und तंगृहीतु vd.; Schwächung zu ग्र weil das Wort Oxytonon) msc. einer der greift, bindet 200, 13.

Glossar.

नियह (Vb. ग्रह् §. 327, a) msc. Einhaltung 217, 17; Zurückziehung von, Abschen vor, Enthaltensamkeit 203, 14; Ungunst, Gefängniss, Strafe 61, 44; 102, 17; 107, 16.

निघात (Vb. हन् S. 140, §. 380) msc. Wurf 149, 28 V. L.

निघ्न (Vb. हन् vgl. §. 270) adj. ना fem. dienend, abhängig, gelehrt.

निघ्न (Vb. चि) msc. Anhäufung, Mengo (§. 558, VI; 656, IV).

निषुल msc. Name einer Pflanze, Bar-
ringtonia acutangula.

निद्रा (§. 156, I) III Par. Atm. (§. 789, I) Specialth. नेनित् (§. 801) reinigen, nähren. Aor. (§. 856, 5).

निर (Vb. कृत् nach Anal. von §. 320) adj. मा fem. (eig. eingeboren) eigen, ewig.

निश्च II Atman. (§. 789, V) reinigen (vgl. निश्च).

निष्मृ (Vb. तम्, wohl eher von लम्) msc. Hüfte (Hintertheil) der Frauen; die Seite eines Berges (§. 25, A).

नितराम् (nach §. 574 und S. 234, §. 606) Compar. von नि, fortgesetzt, immer, auf ewig.

नितान्त s. तम्.

नित्य (von नि §. 498; 506, Bem.) adj. वा fem. ewig (vgl. नितराम्), regelmässig vorgeschrieben, unabänderlich. कृत् (eig. Acc. ntr.) Ind. (§. 783) stets.

नित्यता (vom vor. nach §. 554) fem. Ewigkeit 228, 101.

नित्यदा (von नित्य §. 572, III) Ind. (§. 783) beständig, zu allen Zeiten.

निद्रु oder नेद्रु I Par. Atm. (§. 789, I) tadeln (vergl. निद्रु), nahe sein (vergl. नेद्रि).

निदाघ (Vb. दृह् S. 141, च, 23) msc. ntr. (§. 640) Hitze, heisse Jahreszeit, Schweiss (§. 444).

निदिध्यासन (vom Desid. von धे) ntr. tiefes und wiederholtes Denken, Betrachten.

निद्रा (Vb. द्रे) fem. Schlaf (S. 135; §. 225; S. 225, दूत); in Bhvr. ausl. fem. दूत.

निद्राय Vb. Denom. (vom vor.) Atman. (§. 225) schlafen.

निद्रालु (§. 308; eher nach §. 565 von निद्रा) adj. schläfrig, schmachkend 147, 11.

निधन (*धन् = हन्) msc. ntr. (§. 640) Tod (§. 656, IV).

निधान (Vb. धा S. 145, धन) ntr. Ort, wo man etwas niedergelegt hat, Versteck (§. 464; 475).

निधि (Vb. धा §. 329; 356) msc. Ort, worin etwas liegt; Schatz, insbesondere einer von Kuvera's himmlischen Schätzen.

निधिपालित N. ppr. (Ttp. vom vor. und ऽत्त nach §. 357) 184, 11.

निधुवन (Vb. धृ S. 145, धन, 2 vgl. §. 149, 1) ntr. das Zittern, Liebesgenuss, Vergnügen, Zeitvertreib.

निन्द (Vb. नद् §. 327) msc. Ton.

निन्दू (§. 29, 1, Bem.) I Parasm. tadeln 166, 81; 185, 7; 200, 15; 252, 80.

निन्वृ (aa. सिन्वृ) I Par. benetzen (verehren?).

निपात (Vb. पत) msc. das Niederfallen, Tod (§. 554, I. VI).

निपीडितालककवत् (nach §. 579 von ०क Kmdh. ०त्त ऽ क्लृ०) adv. wie zerdrücktes Lack 105, 18.

निपुण (Vb. पुष् mit Suffix. न् wodurch (dialekt.?) पुषण = पुण) adj. वा fem. geschickt, erfahren, kundig (§. 554, I. II; 644, VIII; 653, II; VI, 1; 656, IV).

निषर्हण oder निषर्ह० (Vb. षर्ह) ntr. das Töten; in Zsstzg ausl. 40, 10 (ent-

weder Bhvr., oder episch ein Nomen agentis nach Anal. von §. 253 „Tödter“ und die Zsstzg Ttp.)

निभ (Vb. भि) adj. भा fem. ähnlich.

निमित्त (Vb. निष् eig. altes Plcp. Pf. Pass.? nach §. 333) ntr. (§. 710) Grund, Veranlassung, vermittelnde Ursache, das was nöthig ist, um irgend etwas zu bewirken, z. B. ein Instrument (verschieden von हेतु) 233, 155; Zeichen, Vorbedeutung 76, 38 (§. 485; 509, vergl. 506, Bem.); in Zsstzung ausl. „wegen“ 14, 17; vgl. कृ.

निमित्तहेतुवत् (nach §. 554 von हेतु, Kmdh. vom vor. ऽ हेतु) ntr. Zustand die vermittelnde Ursache zu sein 221, 16.

निमीलन (Vb. मील्) ntr. das Zwinken mit den Augen, Schliessen der Augen, Tod.

निमेष (Vb. निष्) msc. das Zwinken mit den Augen, Augenblick als Zeitmaass.

निम्न (von नि S. 240) adj. ना fem. tief; subst. ntr. (§. 708) Tiefe.

निवर्ति (Vb. नप्) fem. (Zwang अवयत्), eine religiöse Verpflichtung.

नियन्तृ (Vb. यप्) msc. ein Herrscher, Herr, Lenker, Wagenführer.

निष्कान्त्य (nach §. 554 vom vor.) ntr. Bezähmung, Beherrschung 204, 12.

नियम (Vb. यप् §. 327) msc. Bezähmung der sinnlichen Gelüste durch Übung religiöser Kasteiungen wie Fasten, Pilgerfahrten u. s. w., jede religiöse Übung, Versicherung, Versprechen, Sicherheit, Gewissheit.

नियोग (Vb. युज्) msc. Befehl, Auftrag, Ansehen, eifrige Beschäftigung.

नियोगतम् (nach §. 575 vom vor.) dem Befehl gemäss.

निर् (für *नित्र aus नि S. 236, ञ) Präfix

(§. 241, vgl. Bem. 2), vorderes Glied in Zsatzg (vgl. §. 624; 653, V, 2. 4) nieder, heraus, sicher, nicht, ohne (§. 48, s. Ntr.; 50; 498), vergl. निः० निष्० निस्० नीर्०.

निरतिशय (Bhvr. ऽचति०) adj. या fem. unübertrefflich 182, 22.

निरत्यय (Bhvr. ऽचत्य०) adj. या fem. unvergänglich 254, 111.

निरनुग (Bhvr. ऽचनुग) adj. मा fem. keinen Begleiter, Diener habend 285, 480.

निरन्तर (Bhvr. ऽचन्तर) adj. रा fem. keinen Zwischenraum habend, dicht.

निरपेक्ष (Bhvr. ऽचपेक्ष) adj. या fem. nicht beachtend 185, 19.

निरपेक्षम् (Avybh. ऽचपेक्ष) adv. ohne Rücksicht 192, 22.

निरमिष (Bhvr. ऽचमि०) Mangel, Unterjochung) adj. या fem. nicht demüthig 160, 54 (Galanos nimmt चमिष in der Bed. „das Übertreffen“, die Zssetzung „keine Übertreffung habend = höchst“).

निरय (eig. Bhvr. ऽचय) msc. Hölle.

निरय (Bhvr. ऽचय) adj. या fem. vermögenslos 252, 80; nutzlos, gewinnlos 105, 18.

निरर्थक (Bhvr. ऽचर्थ nach §. 671) adj. चिक्रा (Wils. hat चक्र?) gewinnlos, nutzlos, sinnlos; Acc. gen. ntr. adv. nutzlos 163, 66.

निरवयव (Bhvr. ऽचवयव) adj. हा fem. unabhängig.

निरसन (Vh. 2. चस्) ntr. Entfernung, Verwerfung, Vernichtung.

निरस्तराम (Bhvr. ऽचर०; das vordre Glied Ptcp. Perf. Pass. von 2. चस्) adj. मा fem. einer der die Liebe zu sinnlichen Bedürfnissen aus sich entfernt hat, sich andächtiger Askese gewidmet hat 148, 23.

निराकरिष्य (Vb. कृ §. 312) adj. hindernd (mit Abl.) 258, 154.

निराम्य (Bhvr. ऽचाम्य) adj. unschuldig 259, 172.

निरानन्द (Bhvr. ऽचान०) adj. रा fem. freudlos 9, 44.

निरामिव (Bhvr. ऽचामि०) adj. या fem. fleischlos 152, 9.

निराश्रय (Bhvr. ऽचाश्रय) adj. fem. या hoffnungslos s. कृ und भू.

निराहार (Bhvr. ऽचाह०) adj. रा fem. speiselos, fastend.

निरुदेग (Bhvr. ऽउदेग) adj. मा fem. furchtlos 62, 51.

निरुपय (Bhvr. ऽउपय) adj. मा fem. unvergleichlich, höchst 152, 9.

निरोध (Vb. हृ) msc. das Henmen, Zurückhalten 253, 93; Zwang 122, 10.

निरोधन (Vb. हृ) ntr. das Einschliessen 180, 24.

निर्याम (Vb. गन्) msc. das Herausgehen 201, 9.

निर्गुण (Bhvr. ऽगुण) adj. या fem. eigenschaftlos, ohne gute Eigenschaften, schlecht.

निर्गौरवम् (Avybh. गौरव) adv. ohne Stolz 246, 17.

निर्यन्त्र fem. या, oder निर्यन्त्रक (Bhvr. ऽचयन्त्र „Eigenthum“ §. 671 „einer der kein Eigenthum hat“) fem. चिक्रा ein religiöser Bettler, nackter Büsser, Gauner.

निर्यन्त्रिक 192, 18 Buddhismus (weil die Buddhisten als religiöse Bettler, Asketen insbesondere, auftraten; aber ich kanu diese Form mit keiner grammatischen Regel in Analogie bringen, sollte ०न्यिक zu schreiben sein? vgl. §. 554, III „Schule oder Lehre (Orden) der Nirgrantha's“? vgl. das vor.).

निर्घात (Vb. हन् S. 140, §. 380) msc. Orkan, Erdbeben (?) 138, 38.

निर्घृणता (nach §. 554 von घृण, Bhvr. von निरुऽघृणा) fem. Mitleidlosigkeit.

निर्जन (Bhvr. ऽजन) adj. नः fem. menschenleer, einsam 10, 11; 56, 20; 92, 42; ntr. Einsamkeit 276, 373.

निर्जितवर्मन् N. ppr. 266, 251.

निर्जीव (Bhvr. ऽजीव) adj. वा fem. leblos 180, 9.

निर्कर् (Vb. कर् ?) msc. eine Cascade, Wasserfall, Strom.

निर्णय (Vb. नी) msc. das Erschliessen, Vergewissern 216, 4.

निर्दय (Bhvr. ऽदय) adj. वा fem. mitleidlos, grausam, maasslos 268, 281.

निर्दुःख (nach §. 554 von दुःख, Bhvr. निरुऽदुःख) n. Schmerzlosigkeit 232, 144.

निर्दोष (Bhvr. ऽदोष) adj. वा fem. fehlerlos, tadellos, schuldlos.

निर्दोह (Bhvr. ऽदोह) adj. हा fem. unschuldig 262, 208.

निर्धन (Bhvr. ऽधन) adj. ना fem. arm.

निर्धन्य (Vb. धन्य) msc. hartnäckiges, heftiges Verfolgen von etwas, Hartnäckigkeit.

निर्वृष्टि (Bhvr. ऽवृष्टि) adj. verstandlos, dumm 118, 17.

निर्दय (Bhvr. ऽदय) adj. वा fem. furchtlos.

निर्भर (eig. Bhvr. ऽभर wohl in Bed. „Last“ von भृ) adj. रा fem. übermässig, viel 264, 230.

निर्भर (Bhvr. ऽभर) adj. रा fem. neidlos 248, 42.

निर्भरता (nach §. 554 von भृ Bhvr. निरुऽभरता) fem. Fischlosigkeit 127, 9.

निर्भरता (Tlpr. §. 653, V ऽभरता) adj. हा fem. die Angemessenheit überschreitend, unangemessen verfahren 28, 22.

निर्मल (Bhvr. ऽमल) adj. ला fem. fleckenlos, rein.

निर्मास (Bhvr. ऽमास) adj. वा fem. fleischlos 155, 23.

निर्मास्य (wohl eig. Bhvr. निरुऽमास्य, letzteres nach §. 554 von मल) ntr. Überrest eines einer Gottheit dargebrachten Opfers; Überrest überhaupt 197, 8.

निर्मेघ (Bhvr. ऽमेघ) adj. वा fem. wolkenlos 253, 94.

निर्मास (Vb. मसृ) msc. ntr. (§. 640) (Auspressung) Extract, Decoct 199, 12 (§. 475).

निर्मल (Bhvr. ऽललता) adj. हा fem. schaumlos 280, 418.

निर्वाण (Tlpr. Pf. Pass. von वा S. 419, n. 10) adj. पा fem. ausgehaucht, entschwunden, verloren 257, 147.

निर्वात (Bhvr. ऽवात) adj. हा fem. windlos, gegen den Wind geschützt 218, 4.

निर्वाह (Vb. वह) m. Durchführung, Standhaftigkeit 163, 69.

निर्विकल्पक (Bhvr. ऽविकल्प §. 671) adj. पिका fem. keine Gegenseitigkeit, kein gegenseitiges Aufeinanderwirken habend 217, 1; keines gegenseitigen Verhältnisses fähig (nicht bestimmbar) 225, 57; 231, 134.

निर्विघ्न (Bhvr. ऽविघ्न) adj. ना fem. ungestört, ungetrübt 247, 21.

निर्विघ्नता (nach §. 554 von विघ्न, Bhvr. निरुऽविघ्न) fem. Zwischenraumlosigkeit 238, 44.

निर्विघ्न (Bhvr. ऽविघ्नता = गह्वर) adj. का fem. furchtlos 121, 4.

निर्विष (Bhvr. ऽविष) adj. वा fem. giftlos 112, 18.

निर्वृत्ति (Vb. वृ) fem. (eig. Auswahl) Glück, Seligkeit, Ruhm, Zufriedenheit, Tod, das Verschwinden.

निर्वृत्ति (Vb. वृत्) fem. Vollendung, Seligkeit, Zufriedenheit.

निर्वेतन (Bbvr. ऽवे०) adj. ना fem. keinen Lohn erhaltend 262, 204.

निर्वेद (Vb. 3. चिद्) msc. Schaam, Niedrigkeit (Vergessen?) 90, 19.

निर्व्यथ (Bbvr. ऽव्यथ) adj. वा fem. schmerzlos 250, 61.

निर्व्याकृता (nach §. 554. von ०त्, Bbvr. निरु ऽव्याकृता "kein Falsch habend") fem. Truglosigkeit 166, 80.

नित् VI Par. schwer verstehn, un-
wegbar sein.

नित्य (Vb. लो S. 138, घ, 11) msc. Wohnung, Haus.

निर्वर्तक (Vb. कृत्) adj. तिका fem. auf-
behebend 231, 136.

निवर्तन (Vb. कृत्) ntr. Rückwendung, Ab-
wendung von 203, 15.

निवर्तितपूर्व (Kmdb. ऽपूर्व nach §. 656, II, 1;
jenes Ptcp. Perf. Caus. von कृत्) adj.
की fem. sich früher abgewendet ha-
bend 43, 21.

निवर्तिन् (Vb. कृत् §. 282) adj. नो sich um-
drehend 7, 13.

निवर्हणा s. निवर्हण.

निवह (Vb. वृत्) msc. Menge, Grösse.

निवास् (Dbtpth. 35, 33) X (wohl eig.
Denomin. vom folg.) Par. bedecken
(§. 209; 843; 844).

निवास (Vb. वृत्) msc. Haus, Wohnung
(§. 25, Ausn.; 539).

निवासिन् (vom vorig. nach §. 563 oder
eber von Vb. वृत् nach Anal. §. 254)
adj. नो fem. wohnend 119, 10; 170, 3.

निविड (S. 244, चिद्, eig. Zsitzg mit विल
„Loch“ und नि in der Bed. von निरु)
adj. उा f. zwischenraumlos, undurch-
dringlich, grob, dick.

निवृत्त (eig. Ptcp. Pf. Pass. von वृत् aber
nach §. 333) ntr. das Aufhören, Ruhe,
Lassen 183, 6.

निवृत्ति (Vb. वृत्) fem. das Aufhören (Ab-

kommen) 56, 14; 204, 3; Ablassen
von (Abl.) 162, 60; 190, 5; Ruhe
232, 148; Seligkeit 182, 4.

निवेदन (Vb. 3. चिद्) ntr. das Darbringen,
Opfern 249, 50.

निवेद्य (eig. Ptcp. Fut. Pass. von 3. चिद्)
ntr. Opfer 249, 52.

निवेशन (Vb. चिन्) ntr. das Eintreten, Haus,
Wohnung.

निष् I Par. denken, überlegen.

निष् s. निज्ञा.

निज्ञा (Vb. ज्ञो S. 136, घ, 5) fem. (wann
in der Declinat. निष् dafür eintreten
kann §. 754, XV) Nacht (§. 496; wann
in Zsitzg ausl. ntr. §. 640).

निष्ठाकर् (Ttp. ऽकर्० §. 277) msc. Mond.

निष्ठाचर (Ttp. ऽचर० nach §. 277) msc. री
fem. (eig. in der Nacht gebend) bö-
ser Dämon, Rākshasa.

निष्ठाचरोच्च (Ttp. von ऽर्च्च) msc. König der
Rākshasa's 88, 27.

निष्ठायापोष्य (Ttp. ऽपा०) msc. (eig. Ge-
mahl der Nacht) Mond 156, 27.

निष्ठीय (Vb. ज्ञो S. 165) msc. Mitternacht,
Nacht.

निश्चय (Vb. चि प्रäf. निरु §. 326, a) msc.
Entscheidung, Beschluss, Entschluss
23, 29; 43, 27; 48, 3; 65, 17; 72, 16;
102, 24; 113, 9; 14; 126, 7; 188, 1;
206, 24; Gewissheit.

निश्चयवत् (Bbvr. ऽवत्) adj. वा den Schein
der Gewissheit habend, nicht gewiss,
unrichtig 230, 127.

निष्कल (Kmdb. निरु ऽच०) adj. ला unbe-
weglich.

निष् (vgl. निष्) I Par. benetzen. Ptcp.
Pf. Pass. und Abs. (§. 896, २; 914, I).

निषाद (Vb. सद्) msc. ein kastenloser, oder
einer aus der niedersten Kaste (§. 430;
442; 509, vgl. 506; 566, I).

निषिद्धि (Vb. सिप्) fem. Verbot 192, 5.

निष्क X (eig. Denom. von निष्क 'kein bestimmtes Gewicht Goldes') Atman. (§. 789, V) wägen, messen.

निष्कण्टक (Bhvr. निरुःक⁰) adj. रिका fem. gefahrlos 274, 350; 281, 426.

निष्कम्प (Bhvr. निरुःक⁰) adj. वा fem. bewegungslos 87, 13.

निष्कर्ष (Vb. कृ) msc. Ausführung, Erläuterung 231, 137.

निष्कारणवैरिन् (nach §. 563 von ०र; dieses Kmdh. उवैर; das vordere Glied Bhvr. निरुःकारण) adj. रिणी f. grundlose Feindschaft habend 160, 51.

निष्कृति (Vb. कृ) fem. Reinigung 128, 15 (weil पुत्र von वृ abgeleitet wird); 279, 399.

निष्क्रमण (Vh. क्रम्) ntr. das Heransgehen (Ablat.) 103, 11 (§. 506 und Bem.; S. 225, इत).

निष्क्रिय (Bhvr. निरुःक्रिया) adj. वा fem. handlungslos 227, 85.

निष्ठ (Vh. स्वा §. 270) adj. ठा fem. feststehend (in) 218, 13; 204, 6 (kundig); wohnend 255, 123.

निष्ठर (Vh. स्वा §. 335) fem. das sich Befinden (in Bhvr.) 225, 68; Ende 252, 86.

निष्पालक (Bhvr. निरुःपाल §. 671) adj. लिका ungeschützt, unbewacht 267, 261.

निष्प्रभ (Bhvr. निरुःप्रभा) adj. भा fem. lichtlos, dunkel.

निष्प्रवाण, auch वाण, adj. neu, ungeheilt.

निष्फल (Bhvr. निरुःफल) adj. ला fem. unfruchtbar.

निस्तेजस् (Bhvr. निरुःतेज⁰) adj. kraftlos 113, 4.

निस्त्रिंश (Ttp. §. 653, IV निरुःत्रिंशत् §. 624) msc. Doleb.

नी (§. 25, 2) I Par. Atm. und in einigen Bedd. nur Atman. (§. 789, I; II) führen zu 106, 13; 87, 10; Parasm. 183, 5; mit Abstr. (ähnlich wie र, गम्) zu dem machen, was dessen Eigenschaftswort ausdrückt 132, 24; 171, 19;

99, 20 (unterrichten); 99, 22 (erfreuen); 117, 20 (vernichten); 127, 9 (äschleer machen); 173, 31 (verbreitet); bringen in 131, 13; 273, 338; verwandeln in 246, 16 (mit ०सात् §. 576) 104, 6; zubringen 108, 2; 114, 7; 184, 4; 7; 200, 16; wegführen 6, 7; 21, 5; 131, 16; entführen 85, 53; 54; — führen Atm. 187, 3; 263, 218; bringen 257, 144; bilden 275, 354. — Pass. geführt werden 107, 6; 125, 19; 20; Ptcp. Fut. Pass. (§. 906). — Caus. नाशि; ep. (§. 200, Bem.).

— चतु nachführen; (Par.) sich günstig machen, gewinnen 164, 70; 192, 17.

— चय wegführen 15, 5; 88, 26; — entfernen (Par.) 12, 26; 92, 40; 174, 46 (trennen); wegnehmen ep. Pf. periphr. (S. 380, n. 4) 30, 1.

— — चय entfernen (Par.) 24, 38; 19, 5.

— चनि herbeiführen, anführen 217, 4.

— चय wegführen, entführen, herabführen 43, 29 (?).

— चा herbeiführen, holen, bringen (Par.) 67, 23; 101, 12; 132, 1; (Atm.) 274, 347; ep. नविष्यामहे 54, 8 (könnte zu नम् gezogen werden, vergl. aber sogleich auch Par.); Pass. 61, 44; 106, 5; 120, 24; 121, 1; 125, 12; 195, 11; 201, 4; 250, 56; mit Ahstr. (vergl. Simplex) 251, 77 (aufziehen); — zurückführen (Par.) 267, 258; ep. नविष्यति 93, 52.

— — उपा anziehen zu 72, 17.

— उद्क erforschen, erkunden 200, 4.

— — समुद्क zusammen herausführen 257, 139.

— उप hinzuführen 188, 13; darbielen (Par.) 167, 90; erheben zu 241, 72.

— नि niederführen, hineinführen (Par.) 125, 14.

— निरु (erreichen) erkennen, finden 194, 19.

— परि herumführen (um das Feuer) um zu heirathen, heirathen 201, 3.

— निरु entfernen 60, 33; 68, 29; erziehen 92, 37; dressiren 290, 6.

नीच (von नच) adj. fem. चा (? Wils. ची s. Anm. zu S. 109, 6) niedrig, klein, gemein, tiefiegend (vom Nabel) 109, 6, Anm.

नीड (Vb. सदृ, für निवद = निवद = निरुड = नीड) msc. ntr. (§. 711) Nest.

नीति (नी) fem. das Führen, Aufführung, die Kunst sich zu betragen, Lebensweisheit, politische Klugheit, Moral 151; 158, 39; 166, 81; 278, 389; 279, 398.

नीर (von Vb. स्ना aus नार wegen Accent, vgl. नीर) ntr. (§. 708) Wasser.

नीरु (Tip. ३त nach §. 320) ntr. Lotus.

नीरुद (Tip. ३द von रा §. 270) msc. Wolke 186, 14.

नीरुह (Tip. ३ह von रुह §. 259) ntr. Lotus.

नील (ist nach einem Gr. §. 29, 1, Ausn. beizufügen) VI Parasm. schwarzblau sein, schwarzblau färben.

नील (§. 450; eher von निरु durch Suff. ल = निरुल = (lat. nigro in niger) = निरुल = नील) adj. fem. ला schwarzblau (§. 225; 435; fem. ली §. 691).

नीलकण्ठ (eig. Bhvr. ३क०) msc. Pfau.

नीलता fem. Name der Vitastā 253, 91.

नीललोह (Kmdh. ३लोह) msc. ntr. blauer Stahl 86, 57.

नीलाय Vb. Denom. (नील) Atm. (§. 225) blau werden.

नीली (§. 450) fem. Indigo-Pflanze, Indigofera tinctoria.

नीलोत्पल (Kmdh. ०ल ३उत्प०) ntr. blauer Lotus (Nymphaea caerulea).

नीलोत्पलमय (von ०ल) adj. नी fem. blauem Lotus gleich 184, 21.

नीरु (gehört nach mehreren Gr. zu §. 29, 1, Ausn.) I Par. fett werden.

नीरु oder नी (S. 153, §. 394) fem. Capital, Hauptbesitz, Schatz; die Enden des Frauengewands, welche, um die Taille genommen, dasselbe zusammenhalten.

नीहार (Vb. हृ mit Präf. नि vergl. S. 142) msc. Frost (§. 225).

नीहाराय Vb. Denom. (vom vor. §. 225) Atm. Frost machen.

नू (§. 155, II, A; ved. §. 29, 1, Bem.) II und VI (§. 149 auch नू) Par. loben. Aor. (§. 858, V); Prec. u. s. w. (§. 867; 869; 870; 871; 903; 917); vd. Intens. (§. 170). Desider. (§. 189).

— चा Atm. (§. 790).

नु (org. नू wie noch in den Veden, Zsziehung von नच vgl. §. 566, IV) Ind. (§. 786) nun; bei Frage (insbesondre hinter क्तिप्) 8, 28; Unterscheidung, Überlegung, Zweifel; नु-नु-नु entweder - oder - oder 170, 1; Achtung, Verachtung, Angabe eines Grundes; ved. mit Dehnung 291, 13.

नुड (§. 149) VI Par. schlagen.

नुति (Vb. नु) fem. das Loben, Lob, Verehrung.

नुद (§. 156, 1) VI Par. Atm. (§. 789, I) stossen, treiben; Atman. ved. नुनुदे (S. 377, n. 3) 292, 10. Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 1, Ausn.).

— ण vorstossen, herausstossen 241, 71.

— — क्षतिव sehr vorwärts stossen, antreiben; क्षतिवणुष (auch vielleicht Kmdh. क्षति ३व०) 193, 14.

३नुद (vom vor. §. 289) adj. entfernend 172, 28.

नू s. नू.

नू s. नु.

नूतन (von नव §. 566, IV) adj. नो fem. neu, jung.

नूनम् (aus नू (org. für नु) nach S. 238, न) Ind. (§. 786) wahrlich; sicherlich, auch bei Zweifel.

नृ (S. 159, च, Vb. च्च) msc. (Decl. §. 754, XIV; 750; ved. नृत् §. 98, 2, Bem.) Mann, Held. Superlat. नृत्यम क्रीडारिचत 293, 1. fem. (aus der stärksten Form नार् §. 754, XIV) नारी (§. 698) Frau, Mädchen.

नृत्य (S. 23, 1; 156, 3) IV Par. tanzen 31, 19; 274, 342; नृत्त s. bes.—Intens. §. 23, Ausn. — Caus. (§. 789, I, 2).

नृत्य s. नृ.

नृत् (Vb. नृत् S. 158, उ) comm. Tänzer, Tänzerin.

नृत् (Ptcp. Pf. Pass. von नृत् aber nach §. 333) ntr. Tanz 190, 9.

नृत्य (Ptcp. Fut. Pass. von नृत्) ntr. Tanz.

नृप (Tip. नृप von प §. 270) msc. König.

नृपति (Tip. उपति) msc. König.

नृपतिपथ (Tip. उपतिन् §. 624) msc. Hauptstrasse 199, 24.

नृपदीप (Kmdh. §. 656, III) msc. ein mit einer Lampe zu vergleichender König 115, 9.

नृपाध्व (Kmdh. §. 656, II नृपऽध्वम्) msc. ein sehr gemeiner, schlechter König 282, 441.

नृवत् (nach §. 562 von नृ, vd. statt नृवत्) adj. नो fem. heldenreich 296, 7.

नृपंस (Tip. उपंस) adj. सा fem. Menschen verletzend, schlecht, grausam.

नृपाच् (Tip. उपसाच् ved. nach Anal. von §. 285 von सच् vgl. सच् und §. 47) adj. Männer verehrend 290, 9.

नृपाक्ष (Tip. नृपाक्ष S. 423, n. 4, §. 47) ntr. (das von den Männern zu tragende) Schlacht 297, 22.

नृ (§. 29, 1, Ausn. Ntr.) IX Par. Speth. नृणा नृणी (§. 805) führen. — Caus. (§. 203, Ausn.; 881; 916).

नेतृ (Vb. नो) msc. ntr. जो fem. Führer, -rin, Herr, Gebieter (§. 30); wann in Bhvr. नेत्र (§. 669, E).

नेत्र (Vb. नो) ntr. Auge; in Zsstzg regiert ausl. fem. त्रा oder त्री (§. 693).

नेदृ s. निदृ.

नेदिङ् नेदीयस् s. छन्तिङ्.

नेम (Vb. नम्, ए statt Reduplication wie z. B. in नेमि Umkreis des Rades S. 152, vgl. S. 138, च, 11) msc. Theil.

नेप् I Atm. (§. 789, V) gehn, sich bewegen. Caus. Aor. (§. 844).

नेकऽ (नऽएक) adj. (का fem.) nicht eins, mehrere 198, 15.

नेगम (von निगम §. 509, vgl. §. 506, Bem.) msc. नो fem. Bürger, Kaufmann.

नेपुण्य (nach §. 554, I von निपुण) ntr. Geschicklichkeit 185, 22.

नेमिन्निक (von निमिन्न nach §. 485?) adj. (fem. की) durch besondere Umstände veranlasst 180, 21; 202, 11; 16; abgeleitet 222, 27; 233, 153; 154.

नेगानिक (von न्याय §. 485, vgl. §. 588, II) adj. को fem. Logik kennend, studierend, Anhänger der Nyāya-Philosophie.

नेरन्तर् (nach §. 554 von निर्न्तर) ntr. Fortgesetzttheit 185, 8.

नेखित् (von निखित nach §. 554) ntr. Dicke, Menge 268, 272.

नेत्र (von नित्रा §. 496) adj. जो fem. nächtlich, sich auf die Nacht beziehend; einer, der etwas bei Nacht thut.

नो (न उ) Ind. (§. 786) nicht.

नोचेदृ (das vor. und चेदृ) Ind. (§. 786) wenn nicht 104, 17; 110, 6; 125, 15.

नोदन (Vb. नुद) ntr. das Bewegen 230, 17. नोधस् (S. 149) N. ppr. eines Yedendichters 290.

नी von Pron. स्वयद् (wo s.).

नो (S. 160; eher aus *नाय zsgzogen, von स्त) fem. (§. 709, 8) Schiff (§. 532, VI; 563; S. 241, v, 10); wann in Zsitzg ausl. इनाय (§. 639); wann in Bhvr. ausl. इनीक (§. 671, I).

नीका (vom vor. §. 559) fem. Boot.

नक्त s. das folg.

न्यच् (Vb. चच् mit Präf. नि S. 133, 2; §. 647, 2) adj. नीचो fem. (§. 700) niederwärts, niedrig, gemein, verächtlich; klein, trüg, ganz; acc. gen. ntr.

न्यक् adv. verächtlich; vgl. कृ.

न्याय (Vb. ह् mit Präf. नि §. 326, Ausn.) msc. Angemessenheit, Passendheit

185, 20; 208, 22; angemessenes Verfahren, Verfahren überhaupt 132, 12; Methode 204, 7; Art 233, 164; Recht 189, 15; 16; 193, 13; das Angemessene, Richtige 75, 34; die Nyāya (wesentlich rationelle, logische) -Philosophie (§. 125; 126; 127, 2, 1; 485; 506, Bem.; 509; 539, VII).

न्याय (vom vor. §. 506, vgl. Bem.; 539, VII; 651) adj. या fem. passend, richtig, angemessen, mit Iudn. in Passivbed. 42, 16.

न्यास (Vb. 2. चच् mit Präf. नि) msc. ein Pfand, anvertrautes Gut 74, 18; Geschenk, vgl. कृ.

प

प (von Vb. पा §. 270) fem. पा herrschend, trinkend; wann in letztrer Bed. fem. पयो (§. 270, Ausn.).

पम्प s. das folg.

पम्प oder पम्प X Par. vernichten.

पक्क s. पक्.

पक्क I (nach an. nicht) X (eig. Denom. des folg. §. 209; 843; 844) Par. nehmen, zu jemand halten.

पक्ष msc. (S. 172, s; eher von reduplicationslosem Desiderat. von Wz. *पृ (vgl. पत्तस् Stärke) = lat. pag, πᾶγ vgl. GWL. II, 89 u. a. a. O., wohl eig. die durch die Rippen gebildeten „festen, barten“ Seiten der Brust (vgl. lat. pectus = der Nebenform पक्ष) im Gegensatz zu den „Weichen“ dann) Seite, Flügel (in dieser Bed. auch ntr.); Hälfte eines Mondenmonats; Genosse, Helfershelfer; Subject eines Schlusses (§. 468; 506, Bem.; 565, VIII; reg. ausl. fem. क्षा

Glossar.

oder क्षो §. 693); in Zsitzg ausl. hinter WW., welche „Haar“ bedeuten (Dichtigkeit) Falle.

पक्षिन् (vom vor. nach §. 563) msc. क्षिपी fem. (mit Flügeln versehen) Vogel.

पक्ष (von पक्ष nach §. 506, vergl. Bem. und §. 651) adj. या fem. in oder an der Seite, den Flügeln, den Mondhälften seiend; in den Mondhälften gegeben werdend, oder zu tuend.

पक्क msc. ntr. (§. 711) Sumpf, Schlamm, Thon (§. 565).

पङ्क (eig. Tip. vom vor. und ण) msc. Lotus (§. 563, IV).

पङ्क्ति (Vb. पच् S. 162, ति, 2; von पचन् §. 547, VIII) fem. auch क्षो Linie, Reihe, lebende Stamm 143, 105.

पङ् (anomal für पङ्क, vgl. पङ्क?) adj. गू fem. (§. 704) lahm.

1. पच् (§. 156, 1) -I Par. Atm. (§. 789, I) durch Hitze genießbar machen, kochen, reifen. Pass. refl. (§. 873, 1,

- Ausn.; 879); Ptcp. Pf. Pass. पक्व (§. 897, 2) gekocht, reif (§. 28, Ausn.; S. 170, छ; 646, I, Ausn.; 653, VI, 1); vgl. पच.
2. पच Vb. Denom. Atm. (§. 212, Bem. 2; 255) kochen (?).
- पल्ल (Tip. पादऽङ्ग nach Anal. von S. 248, XV) adj. aus den Füßen gehören, Sudra.
- पक्ष (alte Zsitzg चपऽचक्ष?) auch पच् I Atm. (§. 789, V) X Par. ausbreiten.
- पक्षक (von पच्न् §. 546, 2; 547, VIII) adj. जो fem. fünf enthaltend als Maass habend, fünf 156, 27; sbst. msc. ntr. (§. 711) Fünfzahl, Fünfheit 84, 42.
- पञ्चतन्त्रक (eig. Bhvr. पच्न्ऽतन्त्र §. 671 „aus 5 Büchern bestehend“) sbst. ntr. die 5 Bücher (ein Titel).
- पञ्चत्व (nach §. 554 von पच्न्) ntr. Fünfheit, insbes. die der (von den Indern angenommenen) 5 Elemente; dann die Rückkehr, Auflösung in diese = Tod.
- पञ्चदश (von पञ्च) msc. ntr. जो fem. (§. 770) funfzehnte (§. 496).
- पच्न् (Vb. पच das Ausbreiten der Hand, als Bezeichnung der Zahl durch die fünf Finger) gen. comm. Num. (§. 764, ff.) fünf, vgl. पक्षी bei कृ. (§. 430; 547, VIII).
- पचपञ्चाश msc. ntr. जो fem. Ord. (§. 770) fünfundfunfzigste.
- पचम msc. ntr. जो fem. Ordin. (§. 770) fünfte; die siebente Note in der Musik (weil nach der indischen Ansicht ihr Ton durch ans fünf Theilen des Körpers gezogene Luft gebildet würde; eher wohl von der Einrichtung eines musikalischen Instruments); eine der Tonweisen.
- पचवटी oder पटि (? vgl. वट msc. ntr. टी fem. „Seil“) fem. N. ppr. eines Waldes 77, 12.
- पचवीरगोष्ठ (nach S. 233?) ntr. (§. 710) Stall der fünf Helden, Namen eines
- Districtes (? s. Wils. Daçak. 77, n. 2) 190, 8.
- पञ्चशर (eig. Bhvr. पच्न्ऽs fünf Pfeile habend) msc. Namen des Gottes der Liebe.
- पञ्चष (aus पच्न्ऽष nach §. 666, 1 vgl. §. 669, D) adj. वा fem. fünf oder sechs 156, 27; 273, 333; 284, 464.
- पञ्चसत्र N. ppr. eines Districts 258, 155.
- पञ्चदल N. ppr. eines Districts 247, 24.
- पञ्चानन (eig. Bhvr. पच्न्ऽचानन „fünf Gesichter habend“) msc. Namen des Siva; Theil des N. ppr. des Vfs des Bhāshāpariccheda 235 Unterschr.
- पञ्चाल (S. 151, छाल; eher Zsitzung aus पच्न्ऽछालि, vergl. छाल bei W.) msc. Namen eines Landes im nördlichen Indien; ep. Name des Königs desselben 53, 3 (gegen §. 438; oder sollte पञ्चाल zu schreiben sein; vgl. aber analog §. 429); bildet den Plur. vom Patron. पञ्चाल (§. 439, vgl. 427; §. 441).
- पञ्चालक (vom vor. §. 488) adj. लिङ्ग fem. „pantchalisch“ 59, 18.
- पञ्चालराज (Tip. ३ राजन् §. 639) msc. König von Panchala 54, 8.
- पञ्चालराजन् = dem vor. (gegen §. 639 vgl. aber Bem. dazu) 54, 8.
- पञ्चाश msc. ntr. जो fem. Ordin. (§. 770) funfzigste.
- पञ्चाशत् fem. Num. (§. 764 ff.) funfzig.
- पक्षी s. कृ.
- पञ्चर ntr. (§. 708) Käfig, Vogelhaus (§. 476).
1. पट्ट I Par. gehn. Caus. zu Wege bringen 253, 92. — X Par. spalten, durchbohren, durchbrechen 187, 18; 282, 439; entfernen 245, 2; sprechen, scheinen.
- उद्द herausbohren 124, 20; herausbrechen, herausreißen, vertreiben 268, 279; 269, 291; 270, 298; zerschlagen 281, 432.

— वसुदू vertreiben, verjagen 269, 286; 270, 297.

— वि herausreißen 285, 477; entfliehen.

2. पट्र X Par. Th. पटि (§. 208; 209; 843; 844) bekleiden.

पट्र (Nbform von पट्र) msc. ntr. Tuch, feines Gewand, Ehrengewand 281, 429; टो fem. (§. 691) eine Art grob-
bes Zeug.

पट्र fem. टो altes Kleid.

पट्रभास (ob पट्र (von पट्र Vb. भा) ऽबल्लि §. 624; 669, oder sollte पट्रलास zu schreiben sein: eine Blindlaterne, wörtlich „ein Auge mit einem Dach (पट्र) darüber“) msc. ein Instrument zum Spionieren (Sch. bei Wils. zu Daçak. 71, n. 3) 186, 12.

पट्र ntr. und fem. ला oder लो Haufen, Menge, Fälle; ntr. Dach.

पट्र (S. 156, §. 397) adj. scharf, geschickt, redelustig (§. 554, VI; 644, VIII; 653, VI; 656, IV).

पट्रता (nach §. 554 vom vor.) fem. Geschicklichkeit 160, 53.

पट्रत्त (nach §. 554) ntr. = dem vor.

पट्रट्र (wohl dialekt. für पट्र) msc. ntr. (§. 711, vgl. aber §. 708) Zeug, gewebte Seide, Gewand, königliches Patent, Befehl (vgl. पट्र), Schild; eine Pflanze aus deren Fibern Seile gemacht werden; eine Bandage, Verband; fem. टा ein Putz auf der Stirn 100, 12.

पट्रक (vom vor. §. 558 ff.?) ntr. (? msc.?) Urkunde 278, 396.

पट्रत्त (nach Anal. S. 243, छ, oder sollte पट्रत्त „eine Art Canvass“ zu schreiben sein?) Zeug 258, 160.

पट्रट्रोपाथाव (Tip. पट्रट्रउपा०) msc. Ausfertiger königlicher Patente 278, 396.

पट्र I Par. (vergl. auch §. 789, IV) lesen, hersagen 97, 18; 248, 35.

— छत्तु छत्तुपठित (S. 225, इत्).

— नि निपठित (S. 225, इत्).

पठयन् N. ppr. msc. 297, 17.

पट्र I Atm. (ist §. 789, V hinzuzufügen); kaufen, spielen, wetten; Par. पट्राय (§. 211) preisen. Ptcp. Fut. Pass. (§. 906). पट्रा (vom vor. §. 327) msc. Kauf, Wette, Einsatz beim Spiel (§. 564, 2, 4).

पट्रट्र I Atm. (§. 789, V) gehn. — X Par. aufhäufen (vernichten?).

पट्रट्रा (vom vor.) Gelehrsamkeit, Weisheit.

पट्रित (vom vor. S. 225, इत्) msc. ein Gelehrter, Lehrer, ein der heiligen Wissenschaften kundiger Brahmane (§. 225; 554, VI; 644, VIII; 653, VI, 1; 656, IV).

पट्रितता (vom vorig. nach §. 554) fem. Weisheit 167, 88.

पट्रितमानिन् (nach §. 282, g) adj. नो fem. sich für weise, klug haltend, ohne es zu sein 90, 20.

पट्रितताय Vb. Denom. (von पट्रित) Atm. (§. 225) gelehrt weise werden.

पट्रयस्त्री (Kmdh. ऽस्त्री; erstres Ptcp. Fut. Pass. von पट्र) fem. eine Hure.

1. पत् (§. 29, 7; 154, 2, 5) I Parasm. fallen, fliegen; ved. Partcp. Perfect. Activ. (§. 154, 2, 5) पतित्वस्; Aor. (§. 858, vgl. 841); पतित (§. 653, I, 1; IV). — Absol. auf छत् (§. 909, vergl. छत्तिच्छिन्नपातव्). — Intensiv. पतोपत्त (§. 169, 3, ved. vgl. Bem.). — Desid. पतित्विष् und पित्विष् (§. 190). — Caus. पतित्विष् fallen machen, stürzen, werfen, niederwerfen, stossen 194, 12. — X Par. पति (पति? §. 208; 209; 843; 844) gehn; vd. fliegen.

- क्षपि anfallen 194, 10; 200, 2; herbeieilen 235, 1.
- क्षा herbeieilen 187, 3; heranstürmen, -stürzen, -kommen 2, 21; 21, 10; 32, 21; 267, 259; zufallen 97, 15; herbeifliegen वक्ष्ता (ved. Imper. Aor. §. 841). Ptcp. Fut. Pass. (§. 901).
- — समा zusammenherbeifliegen 34, 13; herbeieilen 201, 6.
- उद् aufliegen 91, 30; 236, 15; 294, 2; aufspringen, sich erheben 72, 19; 166, 83. — Caus. aufliegen machen 287, 5.
- — समुद् aufspringen 2, 17; herausspringen, समुत्पतित verloren 106, 21.
- नि niederfallen, fallen; sich stürzen auf (Loc.) 156, 31. — Caus. niederwerfen; schießen 263, 217.
- निद् herausfallen 68, 34; heraus, wegeilen 188, 14; 198, 11.
- पद् herumliegen 36, 24.
2. पत् IV (ursprünglich Denomin. von einem Nomen von पद् Atm. (§. 789, V) herrschen. — Caus. (vd. §. 202, Bem.).
- पत् Vb. Denomin. (पत्) Atman. (§. 212, Bem. 255) fallen (?).
- पतन् (Ttp. पत् „Flug“ ऽत „gehend“) msc. Vogel.
- पतङ्ग (S. 143, चङ्ग, eher wie das vor.; aber nach Anal. §. 279) msc. Vogel, Grasshüpfer, Sonne (welche in den Veden mit einem Vogel verglichen und wie ein Vogel angesehen wird); Motto (?) 138, 40.
- पतङ्गत् (nach §. 579 vom vor.) adv. wie ein Vogel (Lichtmotte?) 118, 3.
- पतन् (eig. Ptcp. Pr. von पत् daher nach §. 754, I) msc. Vogel.
- पतत्र (Vb. पत् S. 164, §. 410) ntr. Flügel.
- पतत्रिन् (nach §. 563 vom vor.) adj. त्रिपद् geflügelt 288, 3; msc. Vogel (§. 564, III).

- पतन ntr. das Fallen 232, 152; der Fall 32, 25; 101, 21; 267, 261 (§. 294; 551).
- पताका (Vb. पत् S. 150, चाक „die liegende“) fem. Fahne (§. 563).
- पति (S. 144 पति, eher von 2. पत्) msc. und fem. (Declin. §. 725; 727; 729; 731) Herr, -in, Gebieter, -in, f. पत्नी Gemahl, -lin; (§. 700) (§. 427; 554; S. 239, पत्; S. 246, III; S. 247, V; §. 632; 644, III, 11; vd. §. 104, Ausn. 3, 2).
- पतिधर्म (Ttp. धर्म) msc. Pflicht des Guten, Ehe.
- पतिधर्मत्सु (nach §. 575 vom vor.) adv. von der Pflicht des Gatten, der Ehe 48, 2.
- पतिलोक (Ttp. लोक) msc. Welt des Gatten 48, 4.
- पतिव्रत (Bhvr. व्रत) adj. ता zu dem Gatten Ergebenheit habend, ihm ergeben, treu 103, 24.
- पत्न (Vb. पत् S. 161, तन) ntr. Stadt.
- पत्रि (Vb. पद् S. 162, त्रि, 3) msc. Fussgänger.
- पत्र (so ist statt पत्र überall in der Chrestom. zu schreiben Vb. पत् §. 352) msc. ntr. (§. 711) Blatt, Flügel, Gefieder am Pfeil, Blatt zum Schreiben, Document 132, 13 (§. 543; 563, V).
- पत्रक (vom vor. §. 558 ff.) ntr. fem. त्रिका Sandelblätterschminke (vgl. das folg.) 99, 21.
- पत्रलेखा (Ttp. लेख) fem. Verzierung durch wohlriechende Schminke aus Sandel, Moschus u. s. w.
- पत्रिका s. पत्रक.
- पत्रिन् (nach §. 563 von पत्र) msc. Vogel, Pfeil.
- पत्रोर्पा (Ttp. पत्र उर्पा) ntr. gewebte Seide (sollte es nicht auch „Baumwolle“ sein können? vgl.) 69, 44.
- पत्नी s. पति.

पत्र पत्रक पत्रलेखा पत्रिका पत्रिन् s. stets ०त्र०.

पय् I Parasm. gehn. Aor. (§. 849, 2, Ausn.). — X (? sonst eigentl. Caus.) werfen.

पय् s. Declin. von पयिन्.

पयिन् (organischere Form पयन् वgl. Declinat. Vb. पय् S. 154, §. 365) msc. (Declin. §. 754, IV) Pfad, Weg (§. 104, Ausn. 3, 2; 468; 503; 506, Bem.; 539, I, VII; 551, XX; 558, VI); wann in Zsstz ausl. dafür अपय् (§. 624; 639, Ausn.; 660; 680); wann ntr. (§. 640; 660); regiert ausl. fem. अपयो (§. 699).

पय्य (vom vor. §. 506 u. Bem.; 651) adj. या f. angemessen, passend (§. 539, VII).

पद् (§. 29, 7; 156, 1) IV Atm. (§. 789, V) gehn. Aor. (§. 856, 6); Absol. (§. 909). Intens. पयोपद् (§. 169, Ausn. 3); Desid. पित् (§. 194). — X Atm. (§. 789, V) Spth. पदि (§. 208; 209; 843; 844). — vgl. खद्.

— छद्भिं hinzugehn, kommen zu, in (Acc.) 137, 30; 70, 52; zu Hülfe eilen (mit Acc.) 73, 9; verehren 237, 27.

— छा gehn zu, erlangen 191, 7; 155, 22; 221, 12; gerathen in 8, 30; 23, 21; 73, 4; 74, 13; in Unglück gerathen 196, 2; छापन् hinteres und vorderes Glied in Tip. (§. 653, I, 1).

— — दत्ता wieder erlangen 200, 19.

— — छा Caus. tödten 100, 1; 112, 2; 113, 19; 114, 14; 120, 2; 21; 122, 2.

— उद् aufgehn, entstehn 141, 78; 179, 7; 206, 16; 219, 8; 228, 93; 271, 313. — Caus. पादि entstehn machen, schaffen, hervorbringen 79, 37; 140, 63; 184, 15; 16.

— — प्रत्युद् प्रत्युपयन् bereit s. प्रत्युपयन्मति.

— — समुद् aufgehn; समुपयन् erhaben (?) 39, 8; entstehn 123, 8. — Caus. entstehn machen 117, 4; 272, 319.

— उप zugehn, zu Theil werden; ep. Parasm. 48, 9. — उपयन् angemessen 15, 9; 69, 42; 204, 8; begleitet, versehen, begabt 25, 52. — Caus. darbringen 249, 49.

— निद् zu Ende gehn, werden; निवपन् vollendet 279, 403. — Caus. machen 247, 21.

— द् vorwärts gehn zu, gehn zu (Acc.) 17, 25; 27; 19, 14; 43, 27; 44, 3; 286, 482; gelangen zu (चिन्ताम् überlegen) 51, 4; (मत्तिम् Entschluss fassen) 51, 7; erlangen 184, 24.

— — छद्भिं kommen 179, 20.

— पति zu, an etwas gehn (Aor.) 22, 25 (vgl. §. 653, I); 82, 9; (मन्त्रा überlegen) 11, 23; wiederkehren zu (Acc.), wieder annehmen 62, 51; 89, 2; annehmen, erlangen 58, 9; 63, 62; 200, 18; eingehn 198, 4; versprechen 191, 16; übernehmen 163, 69; antworten 113, 20; 195, 2; thun 195, 8. — darbieten 10, 6 (ep. Parasm.). प्रतियन् (§. 647, I; 674, II). — Caus. erlangen machen 14, 25; übergeben 153, 13; erkennen 216, 4.

— छि umkommen 155, 22; 262, 209; 263, 221; 265, 239; 267, 261.

— सम् (zusammen gehn) erlangen (Acc.) 87, 12; werden 26, 63; 82, 19; glücklich werden 216, 13. — संपयन् (§. 644, VIII) begabt 202, 13. — Caus. bewirken 121, 12; 196, 14; 285, 477; vollenden 191, 17; 247, 28; erfüllen 18, 41; möglich machen 200, 21 (vgl. §. 576); verschönen 161, 59.

पद् tritt vielfach für पाद् und पाद ein, welche siehe.

पद (Vb. पद्) ntr. (§. 708) Fuss, Fusstapfe, Schritt, Stelle, Amt 247, 29; Ort, Rast 287, 6; Gegenstand 117, 1; Wort,

Satz (पदे präfixartig §. 244; vgl. §. 104, Ausn. 3, 2; 485; 533, XX; 644, III, 9 vgl. पाद).
 ५ पदक in Bhvr. für पद (§. 671) 247, 29; fem. टिका.
 पदवि oder पदे fem. Pfad, Weg (§. 533, XIX).
 पदाति (Ttp. पद (S. 248, XV) ५ गति Vb. छत्. §. 329; S. 153, §. 394, Ausn.) msc. Fussgänger, Fusssoldat.
 पदाति (Ttp. पद (S. 248, XV) ५ गति Vb. छत्. §. 329; S. 153, §. 394, Ausn.) msc. Fussgänger, Fusssoldat (§. 461).
 पदातिमात्र (vom vor. nach §. 556) msc. blosser Fusssoldat 281, 424.
 पदार्थ (Ttp. पद ५ छत्) msc. wahre Bedeutung eines Worts oder Satzes; wahres Wesen, Wesenheit; logische Kategorie.
 पठति (Ttp. पद (S. 248, XV) ५ हति Vb. हत्) oder तो (§. 703) fem. Weg, Linie, Ritual (§. 461).
 पद्म (S. 166, m; wohl eher verstümmelt aus allem *पद्मत् mit पद् für पाद „stengelreich“?) msc. ntr. (§. 711) Lotus; eine Art meditirenden Sitzens 217, 17 (§. 460; 563, IV; 656, III).
 पद्मनाभ (eig. Bhvr. ५ नाभि §. 669) msc. N. ppr. des Vishnu (weil aus seinem Nabel (नाभि) der Lotus, welcher Brahman enthält, hervorwuchs).
 पद्मपुर (Ttp. ५ पुर oder पुर s. dieses) ntr. N. ppr. einer Stadt 273, 329.
 पद्मयोगि (eig. Bhvr. ५ योग) msc. N. ppr. des Brahman (weil ein Lotus seine Geburtsstatt).
 पद्मराम (eig. Bhvr. ५ राम „Lotusfarbe habend“) msc. Rubin.
 पद्माकर (Ttp. पद्म ५ अकर⁰) msc. ein grosser Teich, in welchem Lotus wächst oder wachsen kann.
 पद्माक्ष (Bhvr. पद्म ५ अक्षि §. 669) adj. जो

fem. Augen von der Farbe des Lotus habend 91, 26.
 पद्मोपल (Kmdh. nach §. 656, IV von पद्म ५ उपल lotusfarbiger Edelstein) msc. Rubin (vgl. पद्मराम) 79, 26.
 पदन् (ved. पाद + मन् nach S. 239, मन्) adj. तो fem. mit Füssen versehen 287, 5.
 पन् I Atm. (§. 789, V, aber Par. nach §. 211) Spth. nothwendig, generelles arbiträr पनाथ (§. 211) Par. preisen.— ved. auch X (§. 208, Bem.) -293, 3 (könnte hier Caus. sein „preisen machen“, verkünden).
 पन्थ (eig. Denomin. der starken Form von पयिन्) X Par. gehn.
 पन्थन् पन्थस् s. पयिन् Declination.
 पन्था (§. 272 Ttp.) msc. Schlange (nicht (न) mit Füssen (पद) gehend (न)).
 पपस्य (?) पपस्य Vb. Parasm. (§. 235) Schmerz empfinden.
 पम्ब पम्ब I Par. gehn.
 पय I Atm. (§. 789, V) gehn.
 पयस् (für org. पायस् aus पा) ntr. Wasser, Milch (§. 104, A, b; Ausn. 3, 2; 527; 563, IV, in Bhvr. ausl. ५ पयस् §. 671).
 पयस्य Vb. (eig. Denomin. vom vor.) Par. fliessen, flüssig sein (sich ausstrecken? für पयस्ती in der Erklärung ist wohl पयस्ती zu lesen).
 पयोधर (Ttp. पयस्धर) msc. weibliche Brust.
 पयोधि (Ttp. पयस्ध) msc. Ocean 156, 28.
 पयोध्व (Ttp. पयस्ध्व letztes nach §. 289) adj. Wasser mehrend 290, 11.
 पर (für org. अपर S. 242, र) adj. (Declin. §. 778, 1, 2) र fem. (mehr ab) entfernt, nachfolgend, hervorragend, umfassend 220, 7; bester, anderer, verschieden, fremd, entgegengesetzt, feindlich; in Bhvr. ausl. „als hervorragendes, höchstes habend“ =

„neifrig in, versenkt in“ 17, 28; 176, 76 u. m. — Ntr. Acc. als Adv. hinterher, nach 278, 394 (mit Instr.); ferner, aber 97, 17; 99, 12; 110, 3; 113, 3; 121, 15; 220, 2; sehr 4, 16; 116, 7; (anders) allein, ausser 284, 462 (§. 239, Bem. 1; S. 133, O, 2, b; §. 497; 560; 572; S. 246, III; §. 653, III; 656, IV).
 परता (nach §. 554 vom vor.) fem. Umfassendheit 220, 7; Höchstheit (in Ttp. क्षयात्परता höchster Sturz) 277, 377.
 परत्र (von पर §. 572) adv. in der andern (Welt) 99, 19; 124, 12.
 परत्व (nach §. 554 von पर) ntr. Nachfolgendheit, Posteriorität 220, 3; 227, 85; 230, 120; 121.
 परंतव (§. 279, c) adj. पा fem. einen andern, den Feind quälend.
 परपूर्व adj. वा fem. 6, 8 (Bhvr. „einen andern als früheren gehabt habend“ oder Ttp. „eines andern früher gewesen“?).
 परभूत (Ttp. अभूत Plcp. Pf. Pass. von भू) adj. ता fem. von einem andern ernährt; subst. msc. Kukkuk (weil er seine Eier in Krähenester zum Ausbrüten legen soll).
 परम (von पर S. 238, प) adj. (Decl. §. 778, I, 2, Bem.) वा fem. beste, höchste, erhabenste (§. 128; S. 247, VI; §. 644, VIII; 656, II). परमं नमो सारं गुणं
 परमक (vom vorigen §. 559) fem. मित्रा höchste 35, 11.
 परमहंस (Kmdh. अहंस vgl. letztes in Sāma-V.-Gl.) msc. ein Asket, der durch Meditation Herr seiner Leidenschaften geworden ist (vgl. Weber Ind. Stud. II, 76, ff. 175).
 परमाणु (Kmdh. ओम स षण्णु) msc. (eig. allerkleinst) Atom.
 परमार्थ (Kmdh. ओम स चर्व) msc. die ganz

eigentliche Bedeutung, das eigentliche, höchste Wesen 153, 14; 218, 21.
 परमार्थत्वं (nach §. 575 vom vor.) adv. im eigentlichsten Sinn 218, 19.
 परमेष्ठिन् (§. 44, 2; S. 153, §. 395, vergl. S. 246, II) msc. (im höchsten Raume sich befindend) Brahman.
 परस्पर (von पर nach §. 683, VI, Ntr.) adj. रा fem. auf, hinter einander folgend; subst. fem. रा Folge hinter einander, Ordnung, Methode (S. 227, र्त्न).
 परलोक (Kmdh. लोको) msc. andre Welt, Paradies (§. 588, V).
 परश्वध msc. Axt (§. 535).
 परश्वध्नि (vom vor. nach §. 563) adj. नो fem. mit Axt versehen 16, 17.
 परस्पर (पर nach §. 683, VI und §. 104, A, b) adj. रा fem. einander, abwechselnd, der immer folgende 136, 20.
 परा (alter Instrum. von पर) Präfix (§. 241 und Bem. 2) und vorderes Glied in Nominalszstz: seitab, weg, entfernt, über.
 पराक्रम (Vb. क्रम्) msc. Macht, Kraft, Tapferkeit.
 पराग (Vb. गम् §. 272? oder Vb. ता §. 270) msc. Staub, Blumenstaub.
 पराङ्मुख (Bhvr. vom folg. und मुख) adj. नो fem. (§. 693, ८) mit abgewandtem Gesicht.
 परावृ (Vb. वृ S. 133, O, 2) fem. चो (§. 700) Declin. (§. 754, II) seitwärts gewandt, abgewandt, abgeneigt 262, 203.
 पराजय (Vb. जि) msc. Niederlage.
 परापरत्व (nach §. 554 von पर, Dvnd. पर स षण्णु) ntr. Zustand des Umfassens und Nichtumfassens 222, 24; der Posteriorität und Priorität 224, 45.
 पराभव (Vb. भू) msc. Überwältigung, Niederlage, Verachtung.

परामर्श (Vb. मृञ्) msc. Unterscheidung, Beurtheilung, Urtheil 205, 11; 225, 65.

परायया (eig. Bbvr. पर + अयन् vgl. §. 26, 1) adj. (sich nach einem andern richtend) abhängig, versenkt in 56, 18; 78, 17.

परार्ध (Kmdb. पर + अर्ध) ntr. spätre Hälfte 160, 50; ungeheure oder unbestimmte Zahl 229, 106 (heisst sonst परार्ध ntr.; ist so a. a. O. zu schreiben? §. 500).

परार्थ (vom vor. nach §. 500) adj. या fem. höchste, beste; sbst. ntr. स. das vor.

परावन् (vd. von परा S. 243, वन्) 'adj. तो fem. fern, die Ferne 287, 7; 298, 3; 297, 13.

परावर (Dvnd. पर + अवर) adj. रा fem. vorhergehend und nachfolgend 143, 105; (Bbvr.) höchste und niedrigste enthaltend (Sch. सर्वतमक) 218, 15.

परावृत् (Vb. वृत्) msc. N. ppr. 296, 8.

परावर msc. N. ppr. des Vaters des Vyāsa (Vishnu Pur. S. 272, ff. und sonst; §. 443; 473; 491).

परि (von पर, archaist. Loc.) Präfix (§. 241 und Bem. 2 und Bem. 5; vergl. परिस् S. 244, ए) Präposition mit Accus. und Abl. (§. 784; vgl. §. 104, Ausn. 3, 2), in Zssetzungen anlautend (§. 682, I, 3): ringsum, um, an, aus, von, über, übermässig, sehr (§. 572); verdoppelt (§. 683, II).

परिकर (Vb. कृ) msc. Gefolge, Unterthan.

परिकीर्तन (Vb. कृन्) ntr. genaue Erwähnung, Erzählung 14, 27.

परिक्षा (Vb. क्षन्) fem. Festungsgraben (§. 544, III, IV); in Bbvr. क्षा fem.

परिग्रह (Vb. ग्रह §. 327, I) msc. (das Umfassen) das Annehmen, Annahme; Wurzel, Ursprung; Frau.

परिग्रह्य (vom vor. nach §. 554) ntr. Zustand einer Frau, Verheirathung.

परिचर्या (Vb. चर् nach §. 336) Dienst, Abhängigkeit.

परिचरक (Vb. चर्) fem. रिका Diener, -rin (§. 646, 2; 653, VII, Ausn. 10).

परिच्छेद (Vb. हिद्) msc. genaue Abscheidung, Unterscheidung, Definition 221, 1.

परितन (Kmdb. nach §. 656, IV) msc. umgebende Leute, Umgebung 154, 19; Gefolge, Dienerschaft 127, 7; 197, 19.

परितम्ब (Vb. ved. तम्ब = गम् S. 145, चन्) msc. Wind (?) 296, 4; Mond, Feuer.

परितृप्ति (Vb. तृप्ति S. 151, ट्, vielleicht eher von तृ eig. »reiben« (terram terere), aus welchem auch तृ entstanden ist) adj. herumgehend; Nom. Plur. तृत्तृप्ति 290, 5.

परिपानि (Vb. नप्) fem. Reife 132, 23; Ende 169, 97; Alter 245, 3.

परिषय (Vb. नो) msc. Hochzeit.

परिषायक (Vb. नो) msc. Freier, Liebhaber 241, 73.

परिषाह (Vb. मद्) msc. Breite, Umfang (§. 563, II).

परिषाहिन् (vom vor. nach §. 563, II) adj. fem. नो Umfang, Fülle habend 109, 3.

परितत् (von परि nach §. 572) adv. ringsum; mit Accus. (§. 785).

परिताप (Vb. तप्) msc. Qual, Leid.

परितापिन् (Vb. तप् §. 282) adj. नो fem. sehr quälend 238, 36.

परितोष (Vb. तुष्) m. Zufriedenheit, Vergnügen, Freude 99, 21; 101, 20; 155, 23.

परित्याग (Vb. त्यत्) msc. das Verlassen, Aufgeben.

परिपाक (Vb. पच) msc. das Verdauen, Verdauung 207, 13.

परिपालन (von पालि Caus. von प) ntr. Beherrschung 286, 481.

परिपूरक (Vb. पूर) adj. रिका erfüllend 167, 90.

परिबर्ह (Vb. बर्ह) msc. Abzeichen der königlichen Würde, Reichthum, Gefolge; Gewänder (Ober- und Untergewand Sch.) 180, 11.

परिभाष (Vb. भू §. 327, Ausn.) msc. Verachtung.

परिमण्डल (Kmdh. ऽमण्ड) ntr. Kreis, Kugel.

परिमण्डलित (vom vor. nach Anal. von S. 225, इत) adj. ता f. gerundet, kreisähnlich geformt 174, 42.

परिमन्त्र (Kmdh. ऽमन्त्र) adj. रा fem. sehr langsam 241, 78.

परिमन्द (Kmdh. ऽमण्ड) adj. दा fem. sehr matt 235, 3; sehr wenig 237, 27.

परिमन्दता (nach §. 554 vom vor.) fem. grosse Ermattung 238, 39.

परिमल (Vb. मल = मृ in Bed. „reiben“) msc. das Reiben von Räucherwerk; ausgezeichnet angenehmer Geruch, wie er durch das Reiben von wohlriechenden Substanzen entsteht.

परिमाप (Vb. मा) ntr. Maass, Grösse 224, 53, definirt 229, 108.

परिमापाक (nach §. 558 ff. vom vor.?) ntr. = dem vor. 228, 94.

परिमिति (Vb. मा vgl. §. 154, 2, 3) fem. Grösse 220, 3.

परिमुग्धता (vom Ptcp. Pf. Pass. von मुह nach §. 554) fem. Lieblichkeit und Thorheit 237, 32.

परिमुहता (vom Ptcp. Perf. Pass. von मुह nach §. 554) fem. Verwirrung, Irrthum 241, 70.

परिमृम्भ (Vb. मृम् §. 149, 5) msc. Umarmung.

परिवत्सर (Kmdh. ऽवत्स) msc. Jahr (§. 549).

परिवर्तिन् (Vb. वृत् §. 282) adj. नी fem. sich umdrehend, sich im Kreislauf befindend 155, 24; sich befindend 239, 54.

परिवार (Vb. वृ) msc. (Umgebung), Un-

Glossar.

terthan, Gefolge, Diener (Hilfsmittel) 182, 20, ff.

परिवाराण (Vb. वृ) ntr. Bedeckung, Decke 25, 51.

परिवृह (eig. Ptcp. Perf. Pass. von वृह §. 896, 2, wohl eher von वृह) msc. Herr, Gebieter, Eigenthümer; (Ptcp. Perf. Pass. von वृह) erhaben; Comp. परिवृहयिस्; Superl. परिवृहिव (S. 228, ईयस्; §. 554, VI).

परिवृहिव ऽवृहयिस् s. das vor.

परिवृह (Vb. वृह S. 133, §. 364) msc. Betelmonch (§. 66, 1, Ausn.).

परिवृहक (Vb. वृह) msc. तिका fem. Betelmonch (§. 554; 629).

परिग्रह (Vb. ग्रह) msc. Ermüdung, Leid.

परिग्रह (Vb. ग्रह §. 252, Ausn. 5) fem. (§. 709) Versammlung insbesondere von Zuhörern, Zuschauern, um etwas zu hören, oder zu sehen, Gesellschaft (§. 485; 487, Ausn.; 520; 521; 564, XVI).

परिग्रहा (Vb. ग्रहा) fem. Zahlung 141, 72.

परिग्रह (Vb. ग्रह) msc. Bezirk am Saum eines Flusses, Berges, um eine Stadt.

परिस्कन्द (Vb. स्कन्द) msc. Pflegekind (vgl. §. 212, Bem. 255).

परिस्पन्द (Vb. स्पन्द) msc. Umlauf 230, 122.

परिहासपुर (eig. Kmdh. ऽपुर) ntr. N. ppr. einer Stadt 253, 99; 258, 160.

परिष्कल (Vb. ईक्ष्) adj. तिका fem. sorgsam erforschend, prüfend, Prüfer.

परिष्का (Vb. ईक्ष्) ntr. Prüfung.

परिष्का (Vb. ईक्ष् §. 334) fem. Prüfung.

परिहार (Vb. हृ vgl. S. 241, च, 23, 9) msc. Weglassung 214, 13; Verachtung.

पह्व (von पह्व „Knoten, Knollen im Rohr“ S. 158, उय) adj. दा fem. (knollig), rauh, hart, grausam.

परोक्ष (Tip. nach Anal. von §. 653, V;

पह्व (ved. vergl. S. 224, चय) ऽ चक्षि nach §. 624 eigentl. „über die Augen

gehend^a, übersinnlich) adj. स्त्रा fem. unsichtbar, unbegreiflich. — ॐन् (Avybh. §. 680).

परोक्षत्व (nach §. 554 vom vor.) ntr. Unsichtbarkeit 213, 4.

पर्क (Vb. पृक्) msc. Mischung 16, 19.

पर्ण X (eig. Denomin. des folg.) Par. grün sein.

पर्ण (S. 165, न; eher für *पर्ण von Vb. पृक्; vgl. *πέταλο, πτερό, πτελέα*, abd. *fedara* und GGA. 1852, S. 564) ntr. (§. 708) Blatt (§. 430; 473; 479; in Zsstz ausl. fem. ३ पर्णो §. 690); msc. (§. 708) eine Art Baum (*Butea frondosa*); fem. पौ eine Wasserpflanze, *Pistia stratiotes* (§. 480; 492, vergl. 517; 510; 535; 563, V).

पर्णाला (Kmdh. §. 656, V ३ण⁰) fem. eine Hütte von Blättern, Einsiedelei.

पर्द I Atm. (§. 789, V) einen Wind lassen.

पर्प (१) I Par. gebn.

पर्ष s. पश्च.

पर्षु (ursprünglich Ttp. §. 653, V ३चरु in Bed. „Körper“) msc. Bett (auch पल्लु) Palankin.

पर्यटित (Plcp. Perf. Pass. von चट् nach §. 333) ntr. das Herumwandern 122, 18.

पर्यन्त (eig. Ttp. nach §. 653, V ३चन्त zum das Ende seind^a) msc. ntr. Saum, Rand 90, 11; 198, 17; Ende 210, 6; 223, 43.

पर्यय (Vb. २ ep. gegen §. 326, Ausn.) msc. das Herumgehn, Wechsel 137, 30; das Vorübergehn, Verlauf 49, 15; Vernachlässigung durch Gebot oder Gewohnheit obliegender Gebräuche.

पर्ययु (Bhvr. §. 666, 4 ३चयु) adj. von Thränen umströmt 5, 3.

पर्षाकुल (Kmdb. ३चकु⁰) adj. स्त्रा fem. wirr, schnüchlig 148, 21; wild 21, 12; 26, 73.

पर्याय (Vb. २ §. 326, Ausn.) msc. regelmäßige Folge 97, 7; Überlieferung 97, 7; Abwechslung 269, 284.

पर्ष I Par. anfüllen (vgl. पृ पर्ष).

पर्षगुल (cig. Ttp. पर्षन् ३गु⁰ Vb. गुप् §. 357) msc. N. ppr. 280, 419.

पर्षत (S. 144, छत, eig. aus einer schwachen Form von पर्षन् *पर्षत् durch sek. च „aus Knollen (Erhebungen) bestehend“) msc. Berg (§. 441; 492; 517; 515, vgl. ॐतो bei कु).

पर्षतमेव (Kmdh. nach §. 656, II, 3) adj. स्त्रा fem. bester Berg 87, 5.

पर्षन् (S. 171, चन्) ntr. Knollen, Knoten, Verbindung, Absatz im Rohr (des Pfeils) 28, 20; Glied am Körper, Verbindung, Zusammentreffen von Sternen, Sternzeiten, welche eine Mond- oder Sonnen-Eclipse herbeiführen 156, 27; Bezeichnung bestimmter Tage im Mondenmonat; Absatz, Abtheilung in Büchern.

पर्ष oder चर्ष स्पर्ष I Atm. (§. 789, V) nass werden.

पर्षद् (Zsziehung von चर्षिद्) fem. Versammlung, Hof 259, 170 (§. 520; 521).

पल् I Par. gehn; vgl. पाल्.

पलाय s. झय् mit Präf. परा. !

पलायन (Vb. चय्) ntr. Flucht.

पलायिन् (Vb. चय् §. 282) adj. स्त्री fem. fliehend, s. चय⁰.

पलाय (vgl. पल्ल पल्लय) ntr. Blatt (§. 464; 472; 473; 475; 526).

पलित (S. 161; §. 400; 401) adj. fem. त्रा oder ॐलिकी (§. 689) grau; sbst. ntr. (§. 710) graue Farbe des Haars (§. 564; S. 226, २न्).

पल्युल पल्यूल वल्युल वल्यूल (wobl aus चर्षि व् entstanden) X Par. (§. 208; 209; 843; 844) abschneiden, reinigen.

पल् I Par. gebn.

पल्लव (wohl von पल्ल ^{„kriechende Pflanze“} nach Anal. von S. 243, अ) msc. (§. 708, 4) ein Schössling, Zweig (S. 225, इत).

पव् (?) I Atm. (würde §. 789, V hinzuzufügen sein) gehn.

पवन (Vb. वृ) msc. Luft, Wind.

पवि (S. 153, §. 394, Ausn.) msc. Rad (Roth Nir. Erl. V, 5) 290, 11; Donnerkcll (vgl. lat. pavio n. s. w. GWL. II, 77).

पवित्र (Vb. वृ §. 263; 353) adj. त्र fem. rein, eine reine, heilige Person; shst. ntr. (§. 711) heiliges Gras, das Gefüss, in welchem das Argha-Opfer dargebracht wird, die brahmanische Schnur; fem. त्र der eilfte der hellen Hälfte des Mondenmonats, an welchem ein Fest des Vishnu gefeiert wird.

पव् (auch पव् पव्) X Par. binden; — (auch पव्) X (§. 241, Bem. 8) Par. (§. 208; 209; 843; 844) binden, gehn, schlagen, herühren. — Intensiv. (von पव् oder पव्) §. 169, 2. — vgl. 1. स्पञ्ज्.

पव् (S. 156, उ, wohl vom vor. das „an-gebundene Vieh“, vgl. jumentum पव् von पव्) msc. Thier, Ziege, lebendes Wesen, Weltseele (§. 632).

पवधर्म (Ttp. उ ५०) Recht, Art und Weise eines Viehs; Instr. wie ein Vieh 100, 1.

पवपति (Ttp. उ पति) msc. (Herr der lebenden Wesen) Namen des Siva (§. 427).

* पवपाव (Ttp. उ पाव von पाव nach §. 554) ntr. Viehzucht 182, 20.

पवपान् (Abl. von *पव् für organ. पवपान् vom schwachen Th. पवपान् aus पवपान्:पवपान् (vgl. तिरपान् aus तिरपान्:पवपान् S. 218, n. 1) adv. nach, hinter (mit Gen. §. 785, 11), hinterher, nachher (§. 498; 573; 682).

पवपान्नाप (Kindh. उ नाप) msc. Reue.

पव s. दृग्.

पव् s. पव् und 1. स्पञ्ज्.

पव् s. पव् und 1. स्पञ्ज्.

1. पा (§. 154, २, 3) I Par. Specth. पित्र पित्र (§. 795, VI) trinken; Aor. (§. 856); वेव (Ptcp. Fut. Pass.) s. bes.; vd. Inf. चित्रये 293, 4; पीत Partcp. Perf. Pass. (§. 154, २, 3) geplündert 280, 421 (§. 656, IV); vd. Desid. (§. 193, Bem. 2); Caus. पायि (§. 199; vd. 207; vgl. §. 789, I, 2; Aor. 844; उ पाय §. 651, IV).

— चा austrinken 89, 9.

— नि hereintrinken, küssen 104, 21.

— चि trinken; vcd. III Atm. चिपिपान austrinken könnend 297, 15; चिपीत (§. 656, IV).

2. पा II Par. schützen; ved. पाय (mit Dehnung des Auslauts §. 813, 3) 292, 1; पान् (§. 104, Ansn. 3, 2). — Caus. पालि (§. 199) auch in Bed. des primären Thema, daher पाल् und auch पाल als besondere Themen der X. Conj. Cl. angeführt werden mit Bed.: schützen 57, 12; 115, 11; bevormunden 264, 227; 269, 289.

— परि ringsschützen, schützen 298, 25; — Caus. u. s. w. (s. Simpl.) bewahren 70, 55; beschützen, beherrschen 119, 19; wahren, halten 3, 5.

पापु oder पापु (welches wohl etymolog. richtiger, da es wohl von पव् stammt, S. 156, उ, 1) n. Staub, Dünger (§. 563, V; 564, XIII).

पापन (Vb. पव्) adj. नी fem. vernichtend, verderbend (Trikāṇḍa 3, 1, 10 = दूषक) 75, 25, vgl. Rāmāy. in Bohl. Chrest. S. 122, 71.

पाक (Vb. पव्) msc. das Kochen, das Reifen (in Zusammensetzung ausl. की fem. §. 690); fem. का (§. 689) ein Junges (wohl auch von पव् ein reifendes,

- vergl. jedoch S. 160, क); (§. 468; 554, VI).
- पाकड (Tlp. ड) adj. ता durch Erwärmen entstanden.
- पाकडल्य (vom vor. nach §. 554) ntr. das Entstehen durch Erwärmen 228, 104.
- पाकाल adj. fem. ली (von पकाल §. 427; 521, vgl. §. 459; 526) vom Pantschāla stammend (dann Pl. aus पकाल §. 439; dagegen aber) 54, 8; König von Pantschāla 54, 9; pantschalisch, sich auf Pantschāla beziehend.
- पाकालराज (Kmdh. ड राजन् §. 639) msc. der König von Pantschāla.
- पाकाल्य (von पकाल nach §. 5677) adj. fem. वा (ली?) zu dem Volke von Pantschāla gehörig 53, 6; 58, 10; 59, 15; 62, 60.
- पाटल ntr. ला fem. die Blume der Bignonia suaveolens; adj. (§. 526) ला fem. blassroth, von der Farbe der Bignonia; blutroth 273, 332 (§. 460).
- पाटलि msc. fem. oder ली fem. (§. 712) eine Blume: Bignonia suaveolens (§. 526, Ausn.).
- पाट्य (nach §. 554, II) ntr. Geschicklichkeit.
- पाठक (Vb. पठ्) msc. Leser, öffentlicher Vorleser der Puranen oder andrer heiliger Schriften; ein das Gesetz auslegender Pandita; ein geistlicher Lehrer.
- पाठीन msc. Schellfisch (Silurus Pelorus).
- पाणि (S. 153, §. 394) msc. (§. 708, 4) Hand (§. 244; 280) in Bhvr. auslautend hinter Waffennamen: in der Hand habend (§. 664).
- पाणियहण (Tlp. ड⁰ das an die Hand Fassen) ntr. Heirath.
- पाण्डुर adj. रा fem. gelblich weiss, weiss 79, 27.
- पाण्डुर (von पाण्डु) msc. ली fem. Nachkomme des Pāṇḍu.
- पाण्डुरमेव (Kmdh. §. 656, II ड⁰) adj. हा fem. bester Nachkomme des Pāṇḍu 42, 19.
- पाण्डित्य (nach §. 554, VI von पण्डित) ntr. ली fem. Gelehrsamkeit, Weisheit.
- पाण्डु adj. gelblich weiss, bleich (§. 564, XIII). — N. ppr. des Vaters des Yudhishthira und seiner Brüder, der Helden der einen Partei im grossen Bharatidenkampf (S. 229; §. 601; 624).
- पाण्डुर (vom vor. §. 564, XIII) adj. रा fem. gelblich weiss, bleich.
- पात (Vb. पत्) msc. das Fallen, der Fall.
- पातक (Vb. पत्) ntr. Sünde (auch msc. §. 711).
- पाताल (Vb. पत् S. 151) n. Unterwelt, Hölle.
- पात्र (Vb. पा S. 164) msc. ntr. जो fem. (§. 714); Gefäss; ntr. Opfergefäss, Körper, Gegenstand, Person 192, 22; 196, 19; 246, 15; Minister des Königs; Angemessenheit, das Angemessene 165, 80 (§. 104, A; 547, III; VI; IX; 650, VI).
- पात्रेव (von पतिन् §. 539, III) ntr. Wegzehrung, Reisevorrath (§. 488; 517).
- पद (kennt die Gram. nur in der Zusammensetzung, s. पाद; aber das Lexikon auch als Simplex) msc. Fuss (Decl. §. 754, VIII; wo पद vor sek. Suff. §. 585, IV, vgl. S. 223, डक; fem. पदा oder पदे oder पदा §. 700, vgl. 686, I).
- पाद (Vb. पद् §. 260; S. 142, च, 23) msc. (Declin. §. 754, XV, wann Nebenth. पद्) Fuss, Sonnenstrahl; diese beiden Bedd. zugleich 156, 30; 238, 34; bedeutungsloser Beisatz 161, 55 (nach §. 656, II ?); ein Vertheil, insbesondere eine Viertelstrophe 296 (§. 441; 532, VII; VIII; 539, V; 546, 2, 4; 558, VI; 565, VI; wann in Zsstz ausl. पदा

§. 670, vergl. ऽपाद् und S. 223, सक; wann ऽपद् S. 239, मन्; S. 241, व, 10, c; S. 244, ज्ञस्; wann dafür in Zsstzung anlaut. पद् S. 248, XV, vgl. auch पत्त).
 पाद्प (Tlp. ऽप von Vb. 1. पा §. 270, Ausn. „mit dem Fuss (der Wurzel) trinkend“) msc. Baum (§. 460; 520).
 पादज्ञस् (von पाद् nach §. 578) adv. einen Fuss nach dem andern 142, 82; in dem Verhältniss wie die Füße = um ein Viertheil 142, 83.
 पादुका (Vb. पद् §. 299) fem. Schuh.
 पान (Vb. 1. पा) ntr. das Trinken, Trank (wann ऽपादा §. 26).
 पानदोष (Tlp. ऽदोष) msc. Schuld des Trinkens, Betrunktheit 196, 3.
 पानीव (eig. Ptcp. Fut. Pass. von 1. पा) ntr. Trank 113, 2; Wasser.
 पाप (S. 166; eher für org. अपाप von Vb. अप् mit Präf. अप „ungeziemend“) adj. पा fem. (wann सो §. 689) böse, schlecht, gemein, lasterhaft, sündig; Compar. पापतर and पापोयस्; Superl. पापतम पापिष्ठ; verdoppelter Superlat. पापिष्ठतम (S. 234, तम) 189, 9 (mit Abl. comparativisch); sbst. ntr. (§. 708) Sünde, Verbrechen (§. 575; 644, VIII; 650, VII; 656, II).
 पापकृन् (Tlp. ऽकृन् von Vb. कृ §. 319) adj. sündig, Bösewicht.
 पापयुक्ति (Tlp. ऽयुक्) fem. böser Sinn 85, 50; (Bhvr.) adj. bösgesinnt, sündig 61, 47; msc. N. ppr. 130, 19; 133, 14.
 पापाम्यन् (Bhvr. ऽआम्यन्) adj. fem. (§. 699) böse 103, 7; 113, 6.
 पापाथम्य (Kmdh. §. 656, II पाप ऽअथम्य) adj. मा f. allergemeinst, allerbösest 121, 24.
 पापिन् (nach §. 563 von पाप) adj. नो fem. sündig 278, 402.
 पापिष्ठ s. पाप.
 पापिष्ठतम s. पाप.

पापोयस् s. पाप.
 पापोयस्त्र (nach §. 554 vom vorigen) ntr. Sünde 260, 178.
 पाप्यन् (S. 167, मन् für org. अपाप्यन् vgl. पाप) ntr. Sünde, Schlechtigkeit.
 पापर (von पाप्यन् Krütze §. 477) adj. र्पा fem. (Wils. bat र्पो, wofür ich keine Regel kenne) böse (eig. rüdig), gemein, thöricht; ntr. das Schlechte, Schlechtigkeit 279, 400.
 पापु (S. 157, उ?) msc. Aler.
 पाद् (eig. Denom. von पार) X (§. 209; 843; 844) zu Ende bringen, leben 46, 22; Pass. gelingen 271, 316.
 पार (von अपा organ. Form von अप and Suff. र् vergl. S. 242, र्?) ntr. das entferntere, entgegengesetzte Ufer; msc. ntr. (§. 711) Ende (§. 104, Ausn. 3, 2; §. 682, II).
 पारम (Tlp. पार ऽग §. 272) adj. ग्ता fem. übersetzend, vollendend 82, 8; studirt habend 60, 25.
 पार्यायिक s. Anm. zu S. 200, 24.
 पारावत msc. Taube.
 पाराशर्य (von पाराशर §. 443, 3) fem. (S. 242, व, 16) Nachkomme des Parāçara, Bez. des Vyāsa 182, 12 (§. 518, Bem.).
 पारिजात od. पारक (wohl von पारिजात) msc. Corallenbaum.
 पारिमापडल्य (ob von einem Bhvr. *परिऽमापडल्य? (letztes nach Analogie von §. 554 von मपडल्य „Kreis“) „rings Kugelgestalt habend“ durch sek. अ „kugelgestaltig“? doch existirt परिमपडल्य „Kugel“; davon könnte aber nur पारिमपडल्य kommen; wäre so zu corrigiren?) Atom 221, 14 (Sch. अणुपरिमाप).
 पारिषद्य (von परिषद् §. 533, XXI; 539, III) adj. द्वी f. Versammlungen besuchend, in Gesellschaften sich gut benehmend, Zuschauer, Hofmann 284, 465.

पारिहृत्य (von परिहृत्य eig. Plcp. Fut. Pass. von हृ, aber sbst. msc. „Armband“) msc. Armband.

पारी (Vb. प) fem. ein Trinkgefäß.

पार्य msc. N. ppr. 266, 254.

पार्वत (Ttp. ऽत) msc. Sohn des Pārtha 285, 478.

पार्विव (von पृथिवी §. 427) adj. खा oder खी fem. irdisch; vd. खा für खानि (§. 742, IV) 290, 3; msc. König (§. 521, vgl. 459; 526; 547; 656, V).

पार्विवर्ध (Kmdh. §. 656, III ओवऽवधम) msc. ein ausgezeichnete König 55, 4.

पार्विवधम (Kmdh. §. 656, II ओवऽवधम) msc. ein ganz gemeiner König 283, 447.

पार्श्व (S. 170, ख, 3, vgl. §. 460 wonach von पशु „Rippe“; vgl. GWL. II, 87) ntr. Rippenmenge; msc. ntr. (§. 711) Seite (Rippengegend). Acc. पार्श्वम् zu 284, 467 (§. 563, V; 575).

पार्श्वग (Ttp. ऽग) adj. गा fem. Anhänger, Gefolge 250, 56.

पार्श्वतस् (von पार्श्व §. 575) adv. zur Seite (§. 492, vgl. 517).

पार्श्वस्थ (Ttp. ऽस्थ von स्था §. 270) adj. वा fem. zur Seite stehend 152, 9.

पार्यत (von पृथत) Patronym. fem. तो Nachkomme des Pārshata (Bez. von dessen Enkel Dhṛṣṭadyumna, Sohn des Dru-pada) 50, 10; 51, 17; 63, 62.

पार्ष्णि (S. 166, नि GWL. II, 87) msc. fem. Ferse (§. 563, V).

पाल् s. 2. पा.

पाल (§. 256; eher Vb. 2. पा) msc. Schützer (§. 474); पाली s. bei पालि.

पालक (von Vb. पाल्) msc. Schützer, Vormund 267, 263 (vgl. §. 701 u. 711).

पालन (Vb. पाल्) ntr. das Beschützen, Ernähren; Bevormunden 269, 290.

पालि oder पाली fem. (eig. fem. von पाल) Damm (§. 656, II).

पात्रक (Vb. पू S. 143) adj. वक्रा (nur ved.; sonst विका?) fem. (a. a. O., vgl. §. 687) reinigend, Reiniger; sbst. msc. Feuer.

पावन (Vb. पू Caus.) adj. तो fem. rein, reinigend.

पात्र (Vb. पत्र्) msc. Fessel, Kette, Strick, in Zusammensetzung oder suffixartig hinter WW., welche „Haar“ bed.: Fälle (z. B. केशपात्र „volles Haar“); hinter कर्ष „Schönheit“ (कर्षपात्र „schönes Ohr“), sonst „Tadel“ (§. 561; 472; 656, II; 104, A).

पात्रपति (von पत्र्पति §. 427) adj. तो fem. sich auf Siva beziehend 279, 403; Anhänger des Siva.

पापपट msc. (§. 708, 4) Ketzer.

पापपटपव (Ttp. ऽपविन् §. 624) msc. Weg der Ketzer, Irrlehre.

पापापा msc. Stein.

पि VI Par. gehn.

पि = चपि (§. 241, Bem. 3).

पिम् X (I) Par. sprechen, leuchten.

पिच्च s. das folg.

पिक्क (पिच्च) X Par. zerschneiden, crhitzen; vgl. पिक्क.

पिच्च (पृच्च?) II Atm. (§. 789, V) färben (verbinden, verehren, lösen). —* X (I) Par. schlagen, stark sein, geben, nehmen(?), wohnen, sprechen, leuchten.

पिच्चर् (vom vor.) ntr. (§. 708) Gold.

पिच्चरित् (vom vor. nach Anal. S. 225, इत्) adj. ता fem. s. पच्चरीपिच्चरित् 199, 1.

पिट् I Par. lösen, aufhäufen.

पिट् I Par. schlagen, Schmerz leiden.

पिण्ड I Atm. (§. 789, V) X Par. sammeln, aufhäufen.

पिपड (vom vor.) msc. (§. 708) Klumpen, Haufen, Menge; Mundvoll, Happen, Essen; Körper (§. 441; 700); fem. तो

(§. 691) Nabe eines Rades, Namen mehrerer Pflanzen, unter andern des Asoka (Jonesia Asoka) 185, 19 (Wilson Daçak. 69, n. 2).

पिण्डवत् (vom vor. §. 579) adv. wie ein Klumpen 205, 21.

पिण्डोत्पट (nach Anal. §. 460, 11) msc. Asokafeld 185, 10.

पितामह (von पितृ S. 224, ग्रामह) m. Grossvater, Brahman; fem. ह्ये Grossmutter.

पितृ (S. 163, §. 404 von पा, Schwächung des Vokals zu इ, weil das Thema oxytonirt) msc. (Declin. §. 754, XIV) Vater; Dual: Eltern; Plur.: Vorfahren, Manen (§. 427; 456; 510; S. 224, ग्रामह; §. 631).

पितृघातिन् (Tlp. घात० von Vb. हन् §. 282, vergl. S. 154, §. 396) Vatermörder 283, 448.

पितृव्य (von पितृ §. 554) ntr. Vaterschaft 110, 19.

पितृपैतामहिक (Tlp. पैता०) adj. को fem. (schon) den Vätern von den Grossvätern überliefert (?) 127, 1.

पितृहन् (Tlpr. हन् §. 289) msc. Vatermörder 283, 447.

पित्त ntr. (§. 710) Galle (§. 563, V).

पित्र्य (von पितृ §. 456, 4; 510) adj. या fem. väterlich, sich auf die Vorfahren beziehend.

पिधान (Vb. धा mit Präf. ष्यि §. 242, Bm. 3) msc. ntr. (§. 640) Deckel.

पिधानवत् (vom vor. §. 562) adj. तो fem. zugedeckt 251, 74.

पिधानकता (nach §. 554 von क nach §. 252 von Vb. धा mit Präf. ष्यि §. 242, Bem. 3) fem. Zustand eines Bedeckenden 206, 1.

पिनाक (S. 150?) msc. ntr. (§. 711), der Bogen oder Dreizack des Siva.

पिनाकभृत् (Tlp. भृत् von भृ §. 289, S. 131,

O, 1) msc. der den Dreizack führende = Siva.

पिन्ध् I Parasm. benetzen, bewässern 290, 5; 297, 12; befruchten 296, 3; herabgiessen 290, 6.

पिपासा (vom Desiderat. von 1. पा) fem. Durst (S. 225, इत्).

पिपीलिक msc. grosse schwarze Ameise. fem. लिका gewöhnliche kleine rothe Ameise (§. 705, Bem.).

पित् (वित् कित्) I Par. werfen.

पिप् s. 1. पा.

पिप्श VI Par. Specialtb. पिप्श (§. 797, V) gliedern, theilen, bilden, schmücken (eig. „bunt sein“, vgl. पित्त-श्लो).

पिप्श (vom vor.) msc. Rob 290, 8 (Sch.).

पिप्शु (ist S. 143 bei च्च hinzuzufügen) adj. तो fem. (§. 689) schwärzgelb (§. 650, I).

पिप्शाच (§. 623; aus einem Thema *पिप्शाच् (nach S. 134, Bem. 3 von पिप्श und Vb. च्च durch sek. च, wohl in Bed. von पिप्शु) msc. को fem. böser Geist (§. 439; 558, VI; 563, IV; 566, I; 567, VII); Plnr. m. zugleich von पिप्शाच (§. 567, VII).

पिप्शाचक adj. fem. चिका (§. 558, VI); msc. fem. mit dem vor. gleichbedeutend (nach §. 558 II).

पिप्शाचकपुर (Tlp. पुर) ntr. N. ppr. einer Stadt 284, 468.

पिप्शित (S. 161, §. 401) ntr. Fleisch.

पिप्शुन (S. 157, उन) adj. ना fem. grausam, böse.

पिप्शुनता (vom vor. §. 554) fem. Grausamkeit, Schlechtigkeit 159, 49.

पिप् (S. 23; 66, 2; 156, 1) VII Par. zermahlen; Aor. (§. 856, 10), Absol. auf च्च (§. 912); पिट् Plcp. Pf. Pass. (§. 430; 444; 526).

— ति

- छिनि reiben 89, 1.
 — चर्चि schlagen rings auf (Acc.) 75, 30.
 पिस् च् (चिस् चेच् छिच् चेच्?) I Parasm.
 gehn. — Caus. Aor. (§. 854). — चिस्
 X Par. gehn (schlagen, stark sein,
 neben, wohnen?).
 पो IV Atman. (§. 789, V) trinken (eig.
 Pass. refl. von पा zu generellem Vb.
 erweitert) Ptcp. Pf. Pass. पोन् (§. 897, 5).
 ऽपो (von पो S. 132, O, 1) adj. fett wer-
 dend.
 पोठ (prakritartig aus पि ऽत्तद् = पिथद् =
 पिथद् = पिथद् = पोठ) ntr. (§. 710)
 Sitz, Stuhl, Sessel; der heilige aus
 Kusa-Gras gebildete Sitz eines Stu-
 direnden; Göttersitz 249, 46; 285, 473.
 पोठमर्द (Tlp. ऽमर्द Vb. मृद् §. 268) msc.
 Hurer.
 पोड़ (aus पिऽत्तद् (पिऽत्तद्) entstanden, vgl.
 पोठ) X Par. drücken, quälen 30, 38;
 151, 5; 186, 14; drängen, verdrän-
 gen, entfernen 139, 51; Aor. (§. 844,
 B); Absol. (§. 909).
 — च्छिनि quälen 40, 19.
 — नि zusammendrücken 105, 18.
 — उपनि bezwingen 58, 1.
 — निन् बefreien 252, 88.
 — द्र sebr quälen 31, 16; 35, 5.
 पोउन (vom vor.) ntr. das Quälen, Be-
 drängen.
 पोडा (Vb, पोड़ §. 335) fem. Qual, Be-
 drängnis, Leid.
 पोत (wohl von पो nach der Farbe der
 Hauptfettigkeiten, Butter und Öl) adj.
 ता fem. gelb (§. 450; 566, VI).
 पोतता (vom vor. §. 554) fem. Gelbheit
 230, 127.
 पोति (Vb. 1. पा §. 154, 2, 3) f. das Trinken.
 पोच (Vb. 1. पा S. 165, w) ntr. Wasser.
 पोचिन् (in कोप्रपोचिन् nach §. 563 von ओ,
 welches Kmdh. nach §. 656, III) adj.

नी fem. mit dem mit Wasser zu verglei-
 chendem Schatz versehen = den Schatz
 wie Wasser behandelnd, austrinkend,
 ausschöpfend, vergeudend 281, 422.

पोन s. पो und पाय्.

पोय्व (auch पोय्व S. 159, उय von 1. पा) ntr.
 Göttertrank, Götterspeise.

पोय्ववर्ष (Kmdh. §. 656, IV) msc. ntr. ein
 aus Göttertrank bestehender Regen.

पोय्ववर्षाय Vb. Denomin. Atm. (vom
 vor. §. 225) zu einem Regen von
 Nektar werden 165, 78.

पोल् I Parasm. bindern, aufhören, er-
 starren.

पोव् (eig. Denomin. von einem Nbtb.
 पोव् von पोवन्) I Par. fett werden.

पोवन् (Vb. पो S. 170) adj. fem. चर्चि fett,
 gross.

पोवर् (S. 171, चर्चि; eig. von der Nbtbform
 des vor. पोवर् durch sek. च्) adj. री
 fem. fett, gross.

पुलिङ्ग (Tlp. पुंस् (§. 83, Ausn. zu 2) स्लिङ्ग)
 ntr. männliches Geschlechtsglied 58, 3.

पुंखदिधान (Kmdh. पुंखन् (nach §. 575 von
 पुंस्, vergl. §. 83 Ausn. zu 2) ऽखि०)
 ntr. die Vorschrift wie bei einem
 Knaben 51, 19.

पुंखली (Tlp. पुंस् (§. 83 Ausn. zu 2) ऽखल
 von Vb. खल्) fem. Hure.

पुंस् X Par. zermalmen.

पुंस् (S. 158, उंस्; organischer पुंस्; für
 पुंस्मन् von चपिऽमन् genaueres an e.
 a. O.) msc. (Declin. §. 754, VI; 742)
 Mann, Mensch (§. 79, Bem. 3; 83, 2,
 Ausn.; 104, A, C; 427; 653, II; in
 Zusammensetzung auslaut. fem. ऽपुंसी
 §. 700; in Bhvr. auch ऽपुंस् §. 671).

पुंस्कोकिल (Kmdh. पुंस् (§. 83, 2, Ausn.)
 ऽक० §. 653, II) msc. männlicher Kuk-
 kuk 147, 14; 245, 1.

पुंस्व (nach §. 554 von पुंस्व vgl. §. 83, 2, Asn.)
ntr. Mannheit, männlicher Samen.

पुंस्व msc. (§. 708, 4 u. ntr. §. 711) der
gefederte Theil eines Pfeils.

पुंस्व (पुंस्व (§. 83, 2, Ausn.) s गो nach
§. 639, 3) msc. Bulle; in Kmdb. als
Vergleich nachstehend, vgl. §. 656, III
und रात्रिपुंस्व गोपुंस्व नरपुंस्व.

पुंस्व (von हवि und dem Vb. welches हवि
zu Grunde liegt) msc. ntr. (§. 711)
Schweif; in Zsatzg regiert auslautend
fem. हा und हो (§. 693).

पुंस्व Vb. Denomin. (vom vor.) Atman.
(§. 222); mit Präf. उद् den Schwanz
in die Höhe heben.

पुंस्व s. युक्.

पुंस्व (हवि s पुंस्व von Vb. पुंस्व?) msc. (§. 708, 4)
Haufen, Menge.

पुंस्व VI (§. 149) Par. zusammenschließen,
verbinden, umarmen. — X
binden (§. 208; 209; 843; 844), sprechen,
leuchten. — vgl. पुंस्व und पुंस्व.

पुंस्व (vom vor. §. 149) msc. das Zusammen-
fallen, Zusammenlegen von etwas,
so, dass eine Höhlung gebildet wird;
msc. ntr. und fem. हो (§. 691; 714)
Deckel (§. 441, 2, b; 471); in Bhvr.
ansl. हा fem. 110, 1; s पुंस्व (nach §. 671).

पुंस्व (Vb. पुंस्व §. 149) ntr. eine Höhlung
gebildet durch ein trichterartig zu-
sammengelegtes Blatt; Lotus; vergl.
पुंस्व (§. 563, IV).

पुंस्व (पुंस्व?) X Par. klein sein.

पुंस्व (छद् मुद्) VI Par. (§. 149) heraus-
lassen. — vgl. 2. पुंस्व.

पुंस्व VI Par. gut sein. — vgl. पूण.

पुंस्व (?) X Par. sprechen, leuchten.

पुंस्व s. 2. मुद् मुद्.

पुंस्वरी (S. 155, र्क; eher durch sek. र्क
von पुंस्व = पुंस्व Vb. पुंस्व zermal-
Glossar.

men) msc. Elephant; ntr. weisser Lo-
tus (§. 558, VII; 656, III).

पुंस्व (von *पुण (von Vb. पुंस्व (s. निपुण)
für organ. पुण) + ण) adj. वा rein, tu-
gendhaft, gerecht; ntr. Tugend, gu-
tes Werk (§. 643).

पुंस्व (Ttp. s कृत् Vb. कृ §. 319) msc.
fem. tugendhaft.

पुंस्व (Bhvr. s गन्ध §. 670, 3) adj. rein-
duftend 34, 6.

पुंस्व (Bhvr. s गोपुंस्व) adj. ला fem. tu-
gendhaften Charakter habend 9, 36;
46, 24.

पुंस्व ntr. (Kmdh. पुंस्व s हवन् nach §. 640)
ein (reiner) heiliger Tag.

पुंस्व (Vb. पू S. 163, 3) msc. (§. 710) Sohn;
त्रो fem. (§. 689) Tochter (§. 19; 104,
Ausn. 2 und 3, 2; 436; 442; 547, II;
564, XVI; 566, VII, 5; S. 247, V; §. 629;
631; 632; 651; 656, IV Nr.; 700);
in Bhvr. ausl. fem. त्रा 85, 51.

पुंस्व (nach §. 559 vom vor., vgl. jedoch
auch §. 566, VI) msc. fem. प्रका und
त्रिका (§. 687, Bem.) Söhnchen, Töch-
terchen.

पुंस्व (Ttp. s कृ) ntr. Opfer für die
Geburt eines Sohns 55, 4.

पुंस्व (Ttp. s कृ) ntr. mit dem vor.
gleichbedeutend 50, 16.

पुंस्व (nach §. 575 von ०म् Ttp. पुंस्व
s धर्म) adv. in Folge der Gebräuche
wie bei der Geburt eines Sohnes 55, 20.

पुंस्व (nach §. 575 von पुंस्व) adv. wie
bei einem Sohn 50, 16; 51, 3.

पुंस्व IV Par. schlagen, wüten. — X Par.
sprechen, leuchten.

पुंस्व (S. 236, 3) Ind. (§. 783) Verbalpräfix
(§. 241) zurück 8, 27; wiederum, da-
gegen, andererseits, aber 122, 8. —
binter किम् „geschweige“ 132, 19;

verdoppelt पुनःपुनः fort und fort, wiederholt, jeden Tag von neuem 295, 10.

पुन्य् andre युन्य् I Par. schlagen, Leid erregen, Leid fühlen.

पुर (cig. Denomin. vom Thema von पुरा पुरश्च) VI Par. vorangehn.

पुर (Vb. प् §. 313) fem. (§. 709) Stadt 170, 5 (§. 104, 2; in Zsstzung ausl. पुर ntr. §. 624).

पुर (Vb. प्) msc. (§. 711) eine Art Harz, bdellium; ntr. Haus, Körper; ntr. und fem. री (auch पुर्णि S. 153, §. 394 fem.) Stadt, Haus (§. 430; 434; 491; 649, I).

पुरःसर (Tip. पुरस्सर von Vb. सृ §. 277) adj. री fem. voran gehend; रम् Acc. adv. (in Zsstzg ausl.) nach 202, 11; in Folge von 215, 4.

पुराण्य (Tip. पुराण्य von Vb. णि nach §. 279, 1) adj. städtebesiegend 22, 20.

पुरात् (von पुर dem Nominalthema von पुरा nach §. 373 s. Ntr.) Ind. (§. 783) adv. vor; mit Gen. (§. 785, 11).

पुरंदर (Tip. §. 279, e „städtezerstörend“) msc. Namen des Indra.

पुरवर (Kmdh. §. 656, II स्र्) ntr. schönste Stadt 258, 157.

पुरश्च (§. 573, vgl. S. 224, स्र् und 242, र्) Ind. (§. 783) adv. vor, östlich (mit Gen. §. 785, 11) vorn, voran, früher, in Osten (§. 498; s. कृ und §. 104, A, 4).

पुरस्तात् (§. 573, vgl. §. 608, S. 235) Ind. (§. 783) adv. vor, östlich (mit Gen. §. 785, 11) vorn, vorne, früher.

पुरा (alter Instrum., vgl. S. 242, र्) Ind. (§. 783) adv. vor alter Zeit, früher, jüngst, einstmals, zukünftig.

पुराण (vom vor. S. 238, ण) adj. fem. पुरा oder पुरी (§. 693) alt; sbst. ntr. Purāna Namen einer bestimmten Classe von Götter- Menschen- u. Naturgeschichte

im religiösen Sinn darstellenden Werken (§. 656; II).

पुराण्य Vb. Par. (§. 235).

पुरातन (von पुरा) adj. नी fem. alt, früher geschehn.

पुराविद् (Tip. पुरा im Sinn von पुराण und विद्) adj. die Vorzeit kennend 257, 148.

पुरी s. पुर.

पुरीतम् (Tip. पुरी (= पुर Körper) ञन् (von Vb. तन् §. 289, S. 133, O; 1; S. 132) „spannend = füllend“) msc. ntr. Eingeweide.

पुरीष (S. 156, इष Vb. प्) ntr. (§. 708) Unrath, Excremente (S. 225, इष).

पुरु (Vb. प् S. 156, उ, 1) adj. viel (§. 576).

पुरुकुत्त msc. N. ppr. 296, 7; उत्तानो dessen Frau (§. 693).

पुरुष, auch पुरुष (S. 158, ड्य, eher von einem Nominalth. पुरुस् = पुरु N. ppr. eines mythischen Stammvaters der Menschen, wie मरुद् von मरुत् vergl. Sāma-V. Gl. unter diesem Worte und मानुष „Spross des Manus = Mensch“ von मनुस् S. 222, ष, 17) msc. Mann, Seele, Energie 136, 19; Weltseele, höchstes Wesen, Brahman (§. 520; 521, vgl. 459; 526 und Ausn.; 544; 554; 556, Bem.; 576; in Dvigu-Zsstzg वा oder वो §. 661).

पुरुषकार (Tip. ऽकृ०) msc. Menschenarbeit 45, 18; Manneswerk, Mannhaftigkeit 175, 52.

पुरुषत्वं (nach §. 554 von पुरु) ntr. Mannheit 49, 13.

पुरुषन्ति msc. N. ppr. 298, 23.

पुरुषमानिन् (Tip. §. 282, g) adj. नी fem. sich für einen Mann haltend 16, 12.

पुरुषर्षभ (Kmdh. §. 656, III पुरु ऽ षभ) msc. ein Mann wie ein Stier; ein tapftrer ausgezeichnete Mann.

पुरुषव्याघ्र (Kmdh. §. 656, III ऽ व्र) msc.

- ein Mann wie ein Tiger, ein tapfrer, ausgezeichnete Mann 21, 8; 82, 19.
- पुरुषशीर्षक (Bhvr. *पु० शी०* nach §. 670; 671) adj. einen Menschenkopf habend; eins der Diebesinstrumente, welches einen Holzkopf hatte 186, 10 (Wils. Daçak. 71, 2).
- पुत्रवत् (S. 149) msc. N. ppr. Sohn des Budha, berühmt durch sein Verhältniss mit Urvaçi (Vishnu Pur. 399 und sonst) 88, 22.
- पुत्रोत्तम (Kmdh. *पु० उत्त०* von Vb. *पु०* S. 149) msc. der Hauspriester.
- पुत्रोद्दिष्ट (Kmdh. *पु० उत्त०* Ptcp. Pf. Pass. von *पु०*) msc. (eig. der vorangestellte, beim Opfer an der Spitze stehende). Hauspriester (§. 534; 554).
- पूर्व (पूर्व) I Par. füllen. — (auch पूर्व) wohnen (aus *पु०*).
- पुल I. VI. X Parasm. gross, hoch sein (aus *पु०*).
- पुलक (§. 259, Bem.) ntr. das Sträuben der Haare am Körper, als Zeichen der Freude (S. 225, *इत*); gelbes Aupigment.
- पुलकित (vom vor. S. 225, *इत*) adj. *ता* fem. haarsträubend (vor Freude) 120, 5.
- पुलक्य (von पुलत् = *पु०* durch Suff. *क्य*) msc. N. ppr. eines Rischis, Sohn des Brahman (s. Vishnu Pur. Ind.).
- पुलह msc. N. ppr. eines Rischis, Sohn des Brahman.
- पुलिन (S. 154, *इत*, 2) msc. ntr. (§. 711) Insel, Fels in einem Fluss (§. 476).
- पुष्प I. IX. X Par. nähren, pflegen 158, 38; 210, 14; 258, 159. — IV Parasm. (§. 156, 1; Aor. §. 856, 10) wachsen, gesegnet sein 291, 13; *पु०* stark 4, 18. — Absol. (§. 912). — vgl. *पुष्प*.
- *पु०* *पु०* *पु०* (vielleicht Kmdh.) übermässig blühend, versehen 184, 14.

- *पु०* X sehr pflegen 158, 38.
- *पु०* IX zunehmen 153, 13.
- पुष्कर (S. 160, *कृ०*; eher anomale Zsstzg *पु०* *पु०* *कृ०*) ntr. (§. 708) Himmel, Wasser, die Spitze eines Elefantenrüssels (fem. *पु०* §. 691; vergl. §. 480; 495; 563, IV).
- पुष्कल (S. 160, *कल* und §. 563, 5; eher dem vorigen gleich mit *ल* für *र*) adj. *लो* fem. (§. 691, aber Wils. *ला*) vorzüglich, ausgezeichnet, viel, vollständig (§. 464; 495).
- पुष्टि (Vb. *पु०*) fem. Zunahme, Segen.
- पुष्प IV Par. aufblühn (wohl Denomin. vom folg. nach Anal. §. 235); *पुष्पित* s. bes.
- पुष्प (Vb. *पु०*) ntr. (§. 708) Blume (§. 280; 558, VII; S. 225, *इत*; in Zsstzg ausl. fem. *पुष्पो* §. 690).
- पुष्पक (vom vor. §. 558ff.) ntr. N. ppr. eines Wagens 87, 6.
- पुष्पधनुस् (eig. Bhvr. *पु०* „Blumenbogen habend, mit Blumen schiessend“) msc. Namen des Gottes der Liebe (§. 669, 3) 238, 41.
- पुष्पवत् (von पुष्प §. 579) adv. wie eine Blume 151, 4.
- पुष्पागम (Ttp. *पु०* *पु०*) msc. (Ankunft der Blumen) Frühling 150, 34.
- पुष्पित (S. 225, *इत* und Ptcp. Pf. Pass. von पुष्प) adj. *ता* fem. mit Blumen versehen, blühend 78, 23; 92, 43; 147, 15; 148, 25; 149, 28.
- पुष्पित् (von पुष्प §. 563) adj. *विपु०* fem. mit Blumen versehen 139, 47.
- पुष्प्य Vb. Par. (§. 235) blühen (?).
- पुष्य (S. 168, *पु०*, 1) mso. *ता* fem. das achte Mondhaus (§. 451; 686, 2).
- पुस्त s. *पु०*.
- पुस्त X Par. binden. — (? *पु०*) ehren, nicht ehren.

पू IX Par. Atm. (§. 789, I; 29, 6, Ausn.)
I. IV Atm. (§. 789, V) reinigen 143, 105;
Ptcp. Perf. Pass. (§. 895, 9; 896, 2;
897, 5); पूत rein 259, 163; Absol.
(§. 914, I, Ausn.). — Desid. (§. 189).

— चय चयपूत (§. 626).

— लि reinigen. Ptcp. Fut. Pass. (§. 906).

पूत (§. 160, ३; oh चयऽपूत, vergl. पुच ?)
msc. (§. 708, 4) Menge (§. 506, vgl.
Bem.; §. 557; 656, IV).

पूत (vom vor. §. 506, vergl. Bem.) adj.
ता fem. in einem Haufen enthalten,
gegeben (§. 651).

पूत X Par. ehren 11, 17; 16, 19; 56, 13;
60, 32; 62, 59; 81, 50; 110, 2.

— वलि begrüßen 135, 1.

पूतक (vom vor.) msc. ntr. तिका fem. ver-
ehrend, Verehrer 249, 49 (§. 646, 2;
653, VII, Ausn. 10).

पूत (Vb. पूत §. 337, a) fem. Verehrung,
Ehrerweisung.

पूत (prakitart. Denom. von पूत; aber
? auch पूत पूत) X Par. aufhäufen. —
vgl. पूत.

पूत Nachbildung des Tones des Pustens
129, 22.

पूत I Atm. (§. 789, V) faulen, stinken.

पूत (aus पू) IV Atm. (§. 789, V) X Par.
(eigentl. Caus.) füllen; Aor. von IV
(§. 858, X); Ptcp. Pl. Pass. (§. 897, 2,
vgl. 896, Bem.) पूत voll; पूत gld.
97, 15; 122, 23; 240, 64. Absol. (§. 912).

— ता anfüllen 189, 24.

— परि परिपूत परिपूत voll 119, 2; 120, 5;
61, 37; übergroß 81, 52.

— सम् संपूत voll 144, 109; 157, 37;
247, 24.

पूत (vom vor.) msc. (§. 708, 4) Wasser-
fülle (§. 474).

पूत (Vb. पूत) adj. तिका fem. anfüllend;
subst. msc. das Athmen durch die

linke Nasenöffnung, bei Verschliessung
der rechten, eine der speculativ-re-
ligiösen Manipulationen.

पूर (Vb. पूर) ntr. das Füllen, Ausfüllen
(§. 551).

पूर (Vb. पूर S. 156, 3, 1) adj. fem. viel oder
sehr viel 292, 6 (§. 438; 449; 703).

पूर s. पूर.

पूरानन्द (Kmdh. ३७०) msc. Vollmond 78,
16; 85, 44.

पूराना (nach Anal. von §. 532, X von
पूर) fem. Tag des Vollmonds.

पूर s. पूर.

पूर s. पूर.

पूरिच (ved. von पूरिच Tip. पूरिच oder
Tip. पूरिच letzteres in Abstractbed.
nach Analog. von §. 338 und sonst)
ntr. (?) Kampf 297, 14.

पूर्व s. पूर्व.

पूर्व (auch पूर्व geschrieben; S. 243, ३) adj.
ता fem. (Decl. §. 778, I, 2) vordere,
frühere, ältere, östliche (§. 239, Bem. 1;
S. 133, O, 2, b; §. 560; 566, XII; 572;
573; 579; S. 225, इन्; §. 644, VIII;
653, II; VII, 6; 656, II; 683, IV; VI).

पूर्वचिन्ता (Kmdh. ३७०) fem. das erste
Gedenken 296, 1.

पूर्वत (Tip. ३३) adj. ता fem. früher geho-
ren, Vorfahr 185, 7.

पूर्वता (§. 572, IV) adv. wie früher 294, 2.

पूर्वभाव (Kmdh. ३७०) msc. früherer Zu-
stand 221, 18.

पूर्ववर्तिता (nach §. 554 von पूर्वर्तिन्) fem.
frühere Zuständigkeit 221, 15.

पूर्वपुत्र (S. 236, §. 613) adv. gestern,
morgens.

पूर्वार्ध (Kmdh. ३७३) ntr. vordere Hälfte
160, 50.

पूर्वोत्पन्न (nach §. 554 von ०त्त) ntr.
Zustand des Früher-gewesen-seins
230, 122.

पू (vgl. पू) I Par. zusammenhäufen.

पू (aus पू) I Par. nähren.

पू (vom vor. S. 145, च्) msc. (Declinat. §. 754, III; XVI) Sonne (§. 634).

पू V Par. erfreuen. — VI Atm. (§. 789, V) sich anstrengen. — vgl. पू.

पू VII. X. Par. — (auch पू पू पू?) II Atm. (§. 789, V) verbinden. Ptcp. Perf. Pass. (§. 896, 2, 3, wo jedoch hinzuzufügen nach einigen in II. C. C. mit र्).

पू s. पू.

पू s. प्रकृ.

पू s. पू.

पू s. पिञ्च und पू.

पू VI Par. erfreuen.

पू VI Par. erfüllen (von पू).

पू s. पूना.

पूना (S. 161, तन) fem. (Declin. mit Nehensthema पू §. 754, XV) Heer, Schlacht 291, 14.

पूतन्य Vh. Denom. (vom vor. §. 226, Ausn. 4) Par. kampflustig sein.

पू s. प्रथ.

पू (S. 144, च्; vgl. jedoch S. 134, O, 2 und lat. part) Ind. (§. 783) adv. getrennt, besonders, ohne (mit Acc. Instr. Abl. §. 785).

पू (vom vor. nach §. 554) ntr. Besonderheit, Individualität 220, 3; 227, 88.

पूतन (Kmdh. पूत्) msc. ein gemeiner, böser, sündiger Mensch; Plur. Kinder von einem Vater und verschiedenen Müttern.

पूतिव (Bhvr. पूत्त्वि) adj. w fem. verschiedenartig 138, 40.

पू fem. Name der Kunti, Frau des Pandu.

पूत (Tlp. पूत्) msc. Sohn der Prithā (= Kunti) Bez. des Ardschuna 175, 51.

पू msc. N. ppr. 297, 15.

पू (S. 148, इत्; vielmehr für पू oder पू jenes archaist. dieses gewöhnl. Femin. von पू) fem. Erde (§. 427; 547; 643).

पू (Tlp. पूत् nach §. 289) msc. König 176, 110; 261, 189.

पू (Vh. पू S. 156, 3, 1) adj. fem. पू oder पू sich ausdehnend, gross, breit; Compar. पूत् sehr gross 161, 59 und प्रवीत्; Superlat. पूतम und प्रविह (S. 228, इत्; vgl. §. 104, Ausn. 3, 2; 554, VI; 563, V).

पू (vom vor. §. 563, V) adj. ला fem. gross, breit.

पू (S. 166, नि vergl. Sāma-V. Gl. und S. 272, n. 2) Sonnenstrahl; Namen der Mutter der Marut.

पू (eig Bhvr. पूत् nach §. 625, schöne Kuh habend?) N. ppr. 296, 7 (Sāma-V. Gl. S. 129, Col. 2, Z. 29 u. S. 130, Col. 1, Z. 1 u. 6 schr. man ebenfalls पू; der anomale Nom. Plur. पूति-मात् welcher mich zur Annahme des anomalen Th. verführte, findet seine Analogie in Skr. Gr. S. 305, n. 2, 4).

पूतिमात् (Bhvr. पूत्) adj. (fem. §. 698, Ausn.) Priṇi zur Mutter habend 291, 2.

पू I Par. benetzen (verletzen, gehen); Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I); vgl. पू.

पू (S. 144, च्) ntr. Wassertropfen; msc. तो fem. Antelope, Vehikel der Marut 290, 8 (Declin. §. 754, I).

पू (S. 154, च्; eher vom vor. durch sek. च) msc. Regentropfen, Antelope; N. ppr. des Vaters des Drupada 51, 7.

पू s. पू.

पू (von पूत् nach §. 558 ff. ?) msc. Pfeil (schnell wie eine Antelope).

पृषदश्च (Bhvr. पृषत्. s) adj. घ्रा fem. Antelopen als Rosse habend 293, 4.

पृष्ठ (S. 135) ntr. (§. 708) Rücken (§. 104, Ausn. 3, 2; 460; 565, VI; in Zsstzung ausl. §. 677).

पृष्ठम् (vom vor. nach §. 575) adv. von hinten 43, 25; 122, 12.

पू III. (auch पृ), IX. (Specth. पूषा पूषो §. 805), X (auch पृ) Par. füllen; Perf. red. (§. 828, Ausn. 4, Bcm.); Ptcp: Pf. Pass. पूर्त (§. 897, 2; S. 225, इत्); ved. Conj. Aor. पर्यय (§. 860, 2, 2) erfüllen 292, 7 (Sch. zu पूष).

पेट msc. टा oder टो fem. Korb.

पेटक msc. ntr. टिका fem. (vom vorigen §. 558 ff.) kleiner Korb, Behälter 197, 4.

पेण् s. पैण्.

पेक् s. पैक्.

पेय (eig. Ptcp. Fut. Pass. von 1. पा) ntr. ntr. Getränk, Wasser, Milch.

पैल् I Par. gehn; sich hin und her bewegen; Caus. Aor. (§. 844).

पैक् (पैक् प्रेक्) I Atm. (§. 789, V) verehren. Caus. Aor. (§. 844).

पेजल (nach §. 563, V von पेज, welches nach §. 325 von Vb. पिज्) adj. ला fem. schön, sanft, angenehm, geschickt, listig.

पेजस् (Vb. पिज् griech. ποικ-ίλο) ntr. Schmuck 294, 4; 294, 5.

पेय (यिप्) I Atm. (§. 789, V) sich anstrengen. Caus. Aor. (§. 844).

पैस् s. पिस्.

पै I Par. trocken werden. Caus. पायि (§. 199, Bem. 2).

पैण् (पिण् लैण् प्रैण्?) I Par. gehn, umarmen, schicken. Caus. Aor. (§. 844).

पैतामहिक (von पितामह) adj. की fem. (?) grossväterlich 127, 1.

पैतृक (von पितृ nach §. 510) adj. की fem. väterlich 269, 288.

पैलार्ग (Dvnd.) Paila und Garga; (oder Kmdh.) N. ppr. Garga Sohn der Pila (fraglich, da ich keinen Zusammenhang zwischen der Pila (vergl. पौला §. 432; 449) und Garga kenne; Garga ist einer der Vedendichter, welcher zum Rig-V. als Bhāradvāja aber zum Sāma-V. (in NA) als Āngirasa bezeichnet wird; vgl. Vishnu Pur. p. 449; Paila wird als Anordner des Rig-V. angeführt Vishnu Pur. 277; 275, vgl. auch Roth zur Litt. des Veda 27, Weber Sanskrit-Handschriften der Berl. Bihl. 127; 136; 251 (S. 58); 366) 46, 28.

पेट msc. Grundlage eines Hauses; fem. टा eine Frau mit einem Bart (§. 225).

पेटाय Vh. Denomin. (von पेट) Atm. eine पेटा machen (?).

पेत (S. 161, n, 2) msc. तो das Junge eines Thiers; msc. die Lage eines Hauses; Gewand.

पेतक (vom vor. nach §. 559) in चूतपोतक „das Junge (Thier gleichsam) eines Mangobaums = ein junger Mangobaum (?) 179, 9.

पोषपा (Vb. पुष्) ntr. das Ernähren.

पौत्र (von पुत्र) msc. Enkel; fem. औ Enkelin (§. 442; 446; 449; 521, vergl. 459; 629).

पौनःपुन्य (nach §. 554 von पुनःपुनर्, vergl. §. 587) ntr. öftre Wiederholung.

पौर (von पुर) adj. री fem. städtisch, Bürger. पौरलोक (Kmdh. श्लोक) msc. pl. städtische Leute 114, 2.

पौरवृत्त (Kmdh. §. 656, II) adj. डा fem. vornehmer Bürger 185, 1.

पौराण (von पुराण) adj. की fem. alt, eingewurzelt 24, 1.

पौरुष (von पुरुष §. 556, Bem.) adj. दी fem. männlich; ntr. (§. 554) Wesen eines Mannes, Menschen, Mannheit, Tapferkeit.

पोलस्त्य (von पुलस्त्य §. 443) m. तो f. Sohn, Tochter des Pulastya, Patronymikum des Kuvera insbesondere, aber auch des Ravana und Vibhishana und seiner Schwester Sūrpanakhā (§. 459; 521 nach 443).

पोष (von पुष्य §. 451) msc. der Monat Pausha = December-Jannar; fem. दी (§. 686, 2) der Tag des Vollmonds in diesem Monat.

प्याय् (§. 29, 6, Ausn.) I Atm. (§. 789, V) fett werden, wachsen; Pl. red. (§. 829); Aor. (§. 858); Prec. (§. 867); Ptcp. Pf. Pass. प्यान पीन (§. 895, 2, Bem.; 897, 5; zu पीन vgl. §. 477) fett, stark, dick, gross; Absol. (§. 914, I, Ausn. 3); Intensiv (§. 173).

— चा fett werden; Ptcp. Perf. Pass. (§. 895, 2).

प्युष {
प्युस् } s. व्युष.

प्ये I Atman. (§. 789, V) fett werden, wachsen.

प्र (S. 242, २) Verbalpräfix (§. 241, und Bem. 2. 5; §. 86, Ausn. 3), vorderes Glied in Nominalzusammensetzungen (z. B. nach §. 653, V; 666, vgl. §. 626), Indec. (§. 783) vor, vorwärts, weg, vorragend, sehr (§. 496, d; 566, IV. VII); verdoppelt (§. 683, VIII).

प्रकट (von प्र nach §. 566, VII; eig. Zusammensetzung mit कट) adj. दी fem. ausgebreitet, sichtbar, vergl. ०ट्टे mit कृ 241, 80; und मृ.

प्रकटि Vb. Denom. (vom vor.) sichtbar machen, erhellen 238, 40.

प्रक्रम्य (Vb. कम्प्) msc. heftige Bewegung, Sturm 33, 33.

प्रकर् (Vb. कृ und कृ) msc. Menge, Blumenbouquet, Hölle.

प्रकर्षा (Vb. कृ) ntr. Einleitung, Bach. प्रकर्षात् (vom vor. nach §. 554) ntr. der Zustand, eine Einleitung zu sein 202, 8.

प्रकर्ष (Vb. कृ) msc. das Vorwalten 233, 156; Vorzüglichkeit 271, 311; 277, 381 (§. 547, IX)

प्रकाण्ड (Kmdh. सकृ०) msc. ntr. Baumstamm.

प्रकार (Vb. कृ) msc. Verschiedenheit, Besonderheit, Ähnlichkeit, Art und Weise.

प्रकारता (§. 554 vom vor.) fem. Zustand der Besonderheit 231, 135.

प्रकारान्तर (S. 662, 2) ntr. eine andro Art 182, 3.

प्रकाश (Vb. काण् S. 142, च, 23) das Sichtbarwerden, Bekanntwerden, Ausbreitung; adj. offen, öffentlich, sichtbar, bekannt.

प्रकाशक (Vb. काण्) msc. Erleuchter.

प्रकाशकश्च (nach §. 554 vom vor.) ntr. Zustand Erlauchter zu sein.

प्रकाशन (Vb. काण्) ntr. das Zeigen, Offenbaren 239, 55; das öffentliche Zeigen 180, 11.

प्रकृति (Vb. कृ) fem. Natur; die materielle (passive) Grundlage alles endlichen, der natürliche Zustand eines Wesens, sein eigentliches Wesen, Charakter, Schamtheile.

प्रकृतित्व (Tip. दस्य von Vb. कृ §. 270) adj. चा fem. sich in seinem natürlichen Zustand befindend = hergestell 195, 21; natürlich 241, 79; in Naturzustand sich befindend = nackt und bloss = ganz ausgeplündert 185, 15.

प्रकोप (Vb. कृ) msc. das Erzürnen, Bösmachen 130, 15.

प्रक्रम (Vb. कम्) msc. das Vorwärtsschreiten 206, 18.
 प्रक्रिया (Vb. क्, vgl. क्रिया) fem. das Tragen der königlichen Abzeichen.
 प्रव्य (Vb. व्वा nach §. 320) adj. (in Zusammensetzungen) वा fem. ähnlich.
 प्रव्यापन (Caus. von व्वा vgl. §. 29, 6, Ausu.) ntr. das Verkündenmachen, Ausbreiten 180, 12.
 प्रगल्भ (Vb. गल्भ्) adj. वा fem. kühn, frech.
 प्रगे (Local. von प्रा Vb. गम् §. 272) Ind. (§. 783) am Morgen (§. 496).
 प्रगेतन (vom vor. §. 496) adj. नी fem. morgendlich.
 प्रचव (Vb. चि) msc. Menge, Haufen.
 प्रचुर (Vb. च्च vgl. §. 154, 2, 3) adj. र्ता viel; vgl. ०त्ति bei भू.
 प्रचुरत्व (vom vor. §. 554) ntr. Fülle 204, 21.
 प्रचतस् (Bhvr. ऽचे०) adj. weise 290, 8; Name des Varuṇa; N. ppr. eines Rishi (§. 108, Ausn. 2).
 प्रच्छन्न (Ptcp. Pf. Pass. nach §. 333) ntr. das Verborgene 75, 26.
 प्रक् (§. 154, 2, 2; 156, 1) VI Par. Spth. पृक् (§. 797) fragen; vd. चपात्सु (Sch. पृष्टवानसि Leseart geschützt) 216, 15 (wäre es Condit. mit anomaler ved. Dehnung? sehr zweifelhaft wegen der Bed.). — Pass. refl. (§. 873). — Desid. (§. 191).
 — वा Atm. (§. 790) वापृह्य (ved. Ptcp. Fut. Pass. §. 906, II, Ausn. 2, 7) anzustaunend 291, 13.
 — सम् Atm. wenn intransitiv (§. 790) fragen.
 प्रता (Vb. तन् §. 330) fem. (§. 709) Nachkommenschaft, Volk, Unterthanen; wo in Zstzge' ausl. ऽप्रतस् (§. 669).
 प्रतापार् (Vb. ताप्) msc. das Wachen, Fürsorgen, Fürsorge.
 प्रतानाय (Tip. ऽना०) msc. König 261, 191.

प्रतापनि (Tip. ऽप०) msc. König, Brahman; Namen der von Brahman zuerst geschaffenen zehn Rishi (§. 534).
 प्रतापाल (ऽप०) msc. Fürst 268, 277.
 प्रताळत् (von प्रता §. 562) adj. नी fem. reich an Nachkommen 294, 7.
 प्रत् (Vb. ता) adj. ता fem. kundig, weise.
 प्रत्ता (Vb. ता §. 335) fem. Erkenntniss, Verstand (§. 563, V. XI).
 प्रत्तान (Vb. त्त) ntr. Kenntniss, Wissen, Weisheit.
 प्रत्तानि (Vb. नम् §. 154, 2, 4, Ausn.) fem. Beugung zum Gruss, Verehrung, Huldigung 237, 145.
 प्रत्ताय (Vb. नी) msc. Liebe (§. 563, IV).
 प्रत्तायिता (nach §. 554 vom folg.) fem. Liebe 161, 55.
 प्रत्तायिन् (nach §. 563, IV von ०त्) adj. नी fem. liebend; msc. Liebhaber, Mann; fem. Liebhaberin, Frau.
 प्रत्ताय (Vb. नम्) msc. ehrfurchtsvoller Gruss, Fussfall 194, 9.
 प्रत्ताय (Vb. नम्) msc. Tod 282, 438.
 प्रत्तायान (Vb. वा mit Präf. नि (§. 29, 7) und त्) ntr. tiefe religiöse Meditation.
 प्रत्तायि (Vb. वा wie im vor.) msc. Spion.
 प्रत्ताय (Vb. त्) ntr. das Durchschiffen 94, 10 (allein das Metrum s. S. 328 n. macht प्रत्ताय fast nothwendig).
 प्रत्तवत् (Tip. oder Bhvr. ऽत०) sehr kräftig 293, 1.
 प्रतान (Vb. तन्) msc. niedrige Schlingpflanze.
 प्रताप (Vb. तप्) msc. Hitze, Würde, Majestät, hoher Geist.
 प्रतापन (Vb. तप् Caus.) msc. Hölle; ntr. das Plagen, Quälen, Bedrängen; danach könnte man 83, 29 als Bhvr. fassen; eher aber ist प्रतापन ep. (nach Anal. von §. 253) Peiniger.

प्रतापवत् (nach §. 562 von ००) adj. तो fem. würdig, majestätisch 13, 11; 25, 59; 77, 4; 86, 2; 89, 1.

प्रतारुषा (Vb. त्) ntr. das Betrügen, Betrug.

प्रति (S. 235, त्) Präposition (aber fast nur postpositiv gebraucht mit Accus. Abl. §. 784, vgl. §. 575), Partikel, Verbalpräfix (§. 241 und Bem. 5), vordres Glied in Nominalzusammensetzungen (z. B. §. 653, V; 681; 682, I, II), hinteres (§. 683, I, 3): entgegen, gegen (feindlich) 50, 5; zu, bezüglich, für, anstatt, hintereinander, ein wenig.

प्रतिकर् (Vb. क्) msc. Auflehnung, Gewalt 259, 169.

प्रतिकर्मन् (Kmdh. ङ क्) oder vom Vb.? क्) ntr. Anzug, Schmuck.

प्रतिकामिन् (Kmdh. ङ क्) adj. तो fem. (entgegenliegend) fem. Nebenbuhlerin 238, 35.

प्रतिकितव (Kmdh. ङ क्) msc. Gegenspieler 185, 24.

प्रतिकूल (Ttp. §. 653, V ङ क्) „dem Ufer entgegengesetzt, sich davon entfernend“ adj. widerhaarig, widerwärtig 232, 144; verkehrt 94, 10; widersetzlich 102, 15.

प्रतिकूलता (nach §. 554 vom vor.) fem. Widerwärtigkeit 235, 6.

प्रतिक्रिया (Vb. क् s. क्रिया) fcm. Vergeltung 16, 12; 18, 30; Gegenwehr, Wehr 253, 92.

प्रतिग्रह् msc. Geschenk, wie man es einem Brahmanen giebt; Annahme eines solchen Geschenkes.

प्रतिग्रामम् (Avybh. §. 682 ङ) adv. Dorf für Dorf 254, 111.

प्रतिग्रामम् (Avybh. §. 682 ङ) adv. Bauer für Bauer 259, 172.

प्रतिघात (Vb. हन् vgl. S. 140, §. 380) msc. Abwehr 33, 3; 40, 16.

प्रतिघातिन् (Vb. हन् §. 282 vgl. S. 140, §. 380) adj. तो fem. abwehrend 181, 1.

प्रतिज्ञा (Vb. ज्ञा §. 335) fem. Versprechen, Übereinkommen, Verpflichtung.

प्रतिदान् (Vb. दा) ntr. Rückgabe, Tauschgabe, Gegengabe 188, 3.

प्रतिदिनम् (Avybh. §. 682 ङ) adv. Tag für Tag.

प्रतिनिधि (Vb. धि) msc. Ebenbild.

प्रतिपक्ष (Kmdh.) msc. Widersacher, Feind, Gegner.

प्रतिपक्षित (von ०त् nach Anal. von S. 225, दा) adj. ता fem. (mit dem Gegner versehn, Widerspruch enthaltend) sich aufhebend 226, 70.

प्रतिपक्षिता (von ०त्त्न (nach §. 563 von ०त् vgl. das vor.) nach §. 554) fem. Aufhebung durch sich selbst 226, 76.

प्रतिपत्ति (Vb. पद्) fem. das Gewinnen, Entschluss, Handlung.

प्रतिपथ (Kmdh. ङ पत्ति) nach §. 639, Ausn.) ntr. (§. 640) Rückweg 252, 88 (S. 231, क, 10, a; क, 11).

प्रतिपादक (Vb. पद्, Caus.) adj. दिक्ता fem. darthuend 204, 1.

प्रतिपादन (Vb. पद् Caus.) ntr. Darthung, das Beweisen; (Übergebung) Geschenk.

प्रतिप्रणाम (Vb. नम्) msc. Gegengruss 264, 223.

प्रतिग्रन्थक (Vb. ग्रन्थ्) adj. धिक्ता fem. hindernd 232, 146.

प्रतिग्रन्थ (Kmdh. ङ चि० s. letztes) msc. ntr. Reflex, Spiegelbild 118, 12; 205, 15; 210, 10; 236, 18 (S. 225, दा).

प्रतिग्रन्थित (vom vor. S. 225, दा) adj. ता fem. zurückgespiegelt 215, 10.

प्रतिग्रन्थिन् s. ०ग्रन्थिन्.

प्रतिग्रन्थित s. ०ग्रन्थिन्.

प्रतिभा (Vb. भा §. 335) fem. Licht, Verstand, Selbstvertrauen.

प्रतिभास (Vb. भास्) m. Widerschein 219, 14.

प्रतिमा (Vb. मा §. 335) fem. Ähnlichkeit, Bild.

प्रतियोगिन् (Vb. युज्) Gegensatz, Verbindung (? s. अवतियोगिन्).

प्रतियोगिन् (nach §. 563 vom vor., vgl. jedoch auch §. 315) adj. नो fem. einen Gegensatz, Negation habend (s. Roer zu Bhāṣāpar. S. 74 *).

प्रतिरूप (Kmdh. ३ रूप) ntr. Bild.

प्रतिवचन (Vb. वच्) ntr. Antwort.

प्रतिवचस् (Kmdh. ३ वच्) ntr. Antwort 59, 24.

प्रतिवार्पा (Vb. वृ) ntr. Abwehr 32, 31.

प्रतिविम्ब s. प्रतिविम्ब.

प्रतिवेश (Vb. विष्) msc. Nachbarhaus.

प्रतिग्रह (Kmdh. ३ ग्रह) msc. Widerhall 118, 13.

प्रतिश्रम (Vb. श्रम्) msc. Beruhigung, Stillung 57, 30.

प्रतिश्रव्य (Vb. श्रु) msc. Versprechen.

प्रतिषेध (Vb. सिध्) msc. Verbot.

प्रतिषेधन (Vb. सिध्) ntr. das Verhindern, Abwehren 56, 13.

प्रतिष्ठा (Vb. स्था §. 335) fem. Ort, Pfalz, Stelle, Befestigung, Einsetzung, Einweihung, Vollendung, Ruhm, Berühmtheit.

प्रतिसंधान (Vb. धा) ntr. Wiederzusammenfügung 189, 10.

प्रतिशर (Vb. शृ) msc. ntr. fcm. रू- dienend, Diener; msc. ntr. (§. 640) Schnur, welche bei der Hochzeit um die Hand getragen wird; Schmuck; msc. Guirlande.

प्रतिवृत्ति (Vb. वृत् S. 154, 2, 4, Ausn.) fem. Gegenstoß, Rückstoß, das Abprallen 239, 49.

प्रतिवृत्तिन् (Sch. वासन्नामृद्वेष्टापति Wils. Daçak. 62, n. 2) msc. (von प्रतिवृत्ति) „zur Hand seiende, benachbarte“ (Hurenvorsteher) 180, 22.

प्रतिहार (Vb. हृ) msc. Thür, Thürhüter.

प्रतिहारव्य (vom vor. §. 554) ntr. Amt eines Thürhüters 119, 23.

प्रतीक (von प्रत्यक्ष?) adj. का entgegen seiend, umgekehrt; sbst. msc. Glied, Theil.

प्रतीकार (०ति gedehnt nach S. 142, च, 23; Vb. कृ) msc. das Heilen; Vergeltung.

प्रतीक्षिन् (Vb. ईक्ष §. 282) adj. क्षिणी fem. erspähend 279, 405.

प्रतीक्षान् (०ति gedehnt nach S. 142, च, 23; Vb. हन् S. 140, §. 380) msc. Abwehr (in Bhvr.) 33, 3.

प्रतीति (Vb. र्) fcm. Kenntniss, Bekanntheit, Überzeugung 229, 113.

प्रतीप (S. 238, च, von Vb. घ्राप्) adj. वा fem. verkehrt, rückwärts, entgegengesetzt, widersprechend 190, 24 (§. 225; 532, XIII; 563, IV; 664).

प्रतीपाय Vb. Denom. (vom vor.) Atm. (§. 225) verkehrt sein (?).

प्रतीहार (०ति gedehnt nach S. 142, च, 23, vgl. ०तिहार) msc. Thür, Thürhüter.

प्रतीहारना (vom vor. nach §. 554) fem. Amt eines Thürhüters.

प्रतीद (Vb. तुद) msc. Stachelstock.

प्रत्य (von प्र §. 496) adj. मा fem. alt (§. 566, IV; 579).

प्रत्यक्ष (Ttp. §. 653, V ०ति ३ चक्षि nach §. 624) adj. क्षा fem. in die Augen fallend, wahrnehmbar; ntr. das Wahrnehmen 224, 51; 225, 61; 231, 131.

प्रत्यक्षम् (Avybh. ०ति ३ चक्षि §. 680) adv. vor Augen 114, 5.

प्रत्यक्ष (Vb. चक्ष S. 133, O, 2) adj. fem. ०तोक्षी (§. 700) Declination (§. 754, II) ved. entgegengehend zu (mit Acc.) 289, 5; 294, 9; gewöhnlich: (entgegengesetzt) hinter, später, westlich (§. 500); Acc. gen. ntr. प्रत्यक्ष adv. mit Abl. (§. 785).

प्रत्यगात्मन् (Kmdh. ओत्तु ३३०) msc. der hintere (nachfolgende) Geist, der allmächtige Geist (vgl. Windischmann Sank. 100) 210, 12.

प्रत्यभिज्ञा (Vh. सा §. 335) fem. das Wiedererkennen 233, 159.

प्रत्यय (Vb. इ) msc. Erkenntniss, Sicherheit, Überzeugung, Vertrauen, Eid, Hilfsmittel (S. 225, इत).

प्रत्यवार (Vh. इ mit Präff. प्रति वार) msc. Hinderniss, Sünde.

प्रत्यवेक्षा (Vh. इक्ष) fem. Durchsicht, Durchforschung (?) 259, 168; Verwaltung 260, 180.

प्रत्यहम् (Avybh. ओति ३३६ nach §. 680) adv. Tag für Tag; Morgens.

प्रत्याज्ञा (Kmdh. ओति ३३३) fem. Vertrauen.

प्रत्याहर्षा (Vb. हृ Präff. ओति ह्रा) ntr. das Bewältigen der Sinne, so dass Gleichgültigkeit gegen Freud und Leid entsteht.

प्रत्याहार msc. = dem vorigen.

प्रत्युत्तर (Kmdh. ओति ३३०) ntr. Gegenantwort, Antwort.

प्रत्युत्पन्नमति (Bhvr. ३मति; jenes Ptcp. Pf. Pass. von पदु mit den Präff. प्रति उद्) adj. kühn, selbstvertrauend, stolz; N. ppr. 126, 2.

प्रत्युपकार (Vb. कृ) msc. Gegendienst, Vergeltung, Belohnung 128, 23; 261, 190.

प्रत्युष (Kmdh. ओति ३३५ = उषस्) msc. Tagesanbruch, Morgen.

प्रत्युष (Kmdh. ओति ३३५ = उषस्) msc. Tagesanbruch, Morgen.

प्रत्युह (Vh. उह) msc. Hinderniss.

प्रत्येकम् (Avybh. ओति ३३६) adv. je einzeln 208, 18; 256, 127.

प्रत्यक्षत् (Bhvr. ३त्तु ० s. Sāma-V. Gl. s. v.) adj. grosse Stärke habend 293, 1 (Sch. anders).

1. प्रथ् I Atm. (§. 789, V) sich ausbreiten 193, 18; 276, 366; ved. प्रथान (S. 410, n. 2) ausbreitend, entsendend (vergl. 2. प्रथ्) 295, 12. Caus. प्रथि (§. 202; 843, 1, Ausn.; 881, 4; 916) ausbreiten, gross machen 158, 37; zeigen 170, 3; herühmen, preisen 47, 40; 82, 12; 236, 16. — X Par. rühmen.

2. प्रथ् पृथ् X Par. werfen, strecken (vgl. das vor.).

प्रथम् (S. 148, प्रथ, vgl. aber S. 236, प्रथ; S. 238, प्रथ) msc. ntr. (Deel. §. 778, III) fem. मा Ordin. (§. 770) erster, früherer, oberster; Acc. ओम् zuerst, vorher (§. 485; 506, Bem.; 508; 644, VIII; 653, VII, Ausn. 3; 656, II; 667; verdoppelt §. 683, IV).

प्रथमतस् (nach §. 575 vom vorigen) adv. zuerst 226, 75.

प्रथा (Vb. प्रथ् §. 335 f.) fem. Ruhm, Berühmtheit.

प्रथि प्रथीयस् s. पृथ्.

प्रद (Vh. दा §. 259) adj. दा fem. gehend; msc. fem. Geber, -rin.

प्रदान् (Vh. दा) msc. ntr. fem. जो Spender, -rin 260, 182.

प्रदान (Vb. दा) ntr. das Schenken, Hin-gehen 180, 17; Gabe, Geschenk, Mittheilung 108, 13; Auflegung 99, 11.

प्रदीप (Vh. दीप्) msc. Lampe (§. 543).

प्रदेज (Kmdh. ३देज) msc. Platz, Gegend, Gebiet, ein kurzer Spann von der Spitze des Daumens his zu der des Zeigefingers.

प्रदेजस्व (Ttp. ३स्व Vh. स्व) adj. वा fem. in der Gegend gelegen 248, 39.

प्रदेक्षिनी (eig. fem. von ओक्षिन् „zeigend“) fem. Zeigefinger.

प्रदीप (Kmdh. „दीप, welches nur im alten

- Instrum. दोषा bewahrt ist) msc. Abend, erster Theil der Nacht (§. 496; 503).
- प्रधान (Vb. प्र) ntr. Natur, Wesenheit (in Bhvr. ausl.) 204, 17; Haupt, vorzüglichste 122, 3; 4; in Zssetzung ausl. 57, 27; 133, 5; als adj. msc. 122, 14; ntr. 169, 99; in Zssetzg Kmdh. anlaut. 122, 13; 191, 14; in Bhvr. ausl. fem. ना 204, 17.
- प्रधानता (nach §. 554 vom vorigen) fem. Naturwesenheit, Naturvermögen 206, 12—15; Vorzüglichkeit 66, 12.
- प्रपञ्च (Vb. पञ्च) msc. Entfaltung (Eintritt) 230, 126.
- प्रपलायन (Vb. चय् mit Präf. परा (s. चय्) und प्र) ntr. Flucht 126, 10.
- प्रपाठक (von *प्रपाठ Vb. क् durch क §. 558 ff.) msc. Vorlesung, Capitcl 216, 5.
- प्रपित्तु (vom Desider. von पल्) adj. fallen wollend, im Begriff zu sinken 135, 1.
- प्रकुल s. कल् und vergl. auch §. 212, Bem. 2.
- प्रखल (Bhvr. खल) adj. ला fem. sehr stark, gewaltig 185, 3 (oder Kmdh. nach §. 656, III und Bed. „Schössling“?); 251, 68; überwiegend 211, 18; sbst. msc. Schössling.
- प्रखल (Kmdh. खल) msc. ntr. (§. 640) junger Schössling, neues Blatt, Coralle.
- प्रखलमणिशृङ्ग (Bhvr. शृङ्ग; das erstre Dvnd. खलमणि) adj. fem. मा od. गी (§. 693) Hörner (wie) von Corallen und Perlen habend 67, 21.
- प्रखलमणिशृङ्गिन् (vom vor. aber als Kmdh. nach §. 563) adj. fem. गिणी mit Hörnern (wie) von Corallen und Perlen versehen 66, 4.
- प्रचोध (Vb. धु) msc. das Wachen, Erkennen, Verstand.
- प्रभु (Vb. भू) msc. Geburt, Entstehung (in Bhvr.) 135, 2; 238, 42.
- प्रभवित् (Vb. भू) msc. Mächtiger 166, 80.
- प्रभा (Vb. भा §. 335) fem. Licht, Glanz; in Bhvr. auslaut. भा fem. भा 68, 37; 91, 25; 171, 12.
- प्रभाकर (Tip. अकर §. 277) msc. Sonne, Mond; N. ppr. = Kumarila Bhāṭṭa, einer der hervorragendsten Philosophen der Mīmāṃsā (Windischmann die Philos. im Fortg. I, 4, 1755, Roer Bhāṣāpar. S. 67, n.)
- प्रभाकरदेव msc. N. ppr. 264, 229; 285, 471.
- प्रभाकरवर्मन् msc. N. ppr. 247, 30.
- प्रभाकरवर्मात्मन् (Tip. अत्मा) msc. Herr des Prabho, Statue der Schutzgotttheit des Prabho 247, 30.
- प्रभात (eig. Ptcp. Perf. von भा) ntr. Tagesanbruch, Morgen, Frühe.
- प्रभाव (Vb. भू §. 327, a) msc. Macht, Stärke, Grossherzigkeit, Grösse, Majestät, Würde.
- प्रभु (Vb. भू §. 267, vergl. aber §. 363, Bem. 7) adj. fem. भू oder भा (§. 703) hervorragend, stark; msc. Herr, Gebieter.
- प्रभुत्व (vom vor. §. 554) ntr. Herrschaft 119, 18.
- प्रभृति Ind. (kennt die Grammatik nicht) von an, mit Abl. 108, 1; 180, 3; 255, 117; hinter ह्य von heut an (wo ich es zusammengesetzt geschrieben, indem ich es als Apybh. von प्रभृति fem. „Art, Weise“, in der Zusammensetzung „ähnliches, und so weiter“ (wohl von भृ in eig. Bed. „Vorantragung, Vorbild oder Vorderes“ überhaupt) nahm; wegen der Stellen, wo es den Abl. regiert, könnte man auch getrennt schreiben) 61, 48; 103, 11; 114, 17;

125, 27; fem. Art und Weise; in Bhvr. Zusammensetzung auslautend „und die übrigen“ 156, 27.

प्रभेद (Vb. भिद्) fem. Unterschied, Art.

प्रमद (Vb. मद् §. 327) msc. Freude. — fem. दा eine schöne Frau, Frau überhaupt.

प्रमा (Vb. मा §. 335) fem. wahre, richtige Erkenntniss.

प्रमाणा (Vb. मा) ntr. Maass, Grösse, Maassstab, Zeugniss, Beweis, Autorität.

प्रमाणान्तरता (nach §. 554 von ०१ Tlp. ०माणाऽऽन्तरं §. 653, VI) fem. der Zustand ein andrer Beweis zu sein 232, 142.

प्रमापित (von ०माणा nach Anal. S. 225, इत्) adj. ता fem. bewiesen 262, 205.

प्रमातृ (Vb. मा) msc. जो fem. der, die Beweisende 202, 13.

प्रमात्र (nach §. 554 von ०मा) ntr. Zustand der richtigen Erkenntniss 231, 135.

प्रमोचिन् (Vb. मृच् §. 296) adj. नो fem. verletzend, tödtend.

प्रमाद (Vb. मद् §. 327) msc. Unvorsichtigkeit, Nachlässigkeit, Sorglosigkeit, Zufall (?) 263, 217 (§. 646, I, Ausn.).

प्रमुख (Tlp. nach §. 653, V) adj. जा fem. (an der Spitze gehend) vorderste, erste, beste, Oberhaupt.

प्रमोद (Vb. मुद्) msc. ausserordentliches Vergnügen 275, 364.

प्रमदयु (Vb. वृद् S. 168, यु) adj. vorzüglich zu verehrend (vergl. jedoch Sâma-V. Gl.) 292, 7.

प्रयत्न (Vb. यत्) msc. grosse Anstrengung, Sorgfalt 115, 13.

प्रयत्नतस् (nach §. 575 vom vor.) adv. sorgfältig 143, 103.

प्रयत् (Vb. यो) ntr. Opfer 292, 7 (vergl. Sâma-V. Gl.).

प्रयाग (Vb. यत्) msc. Opfer; ein berühmter Wallfahrtsort am Zusammenfluss der Gangâ und Jamunâ.

प्रयासा (Vb. या) ntr. das Gehn, Angriff 255, 123.

प्रयास (Vb. यच्) msc. Arbeit, Mühe, Ermüdung.

प्रयुत (Vb. यु) ntr. eine Million (§. 647, I, Ausn.).

प्रयोग (Vb. युज्) msc. Thätigkeit, Bemühung 180, 10; Ausübung 105, 5; Bewegung 241, 79; Zweck, Lohn (§. 547, IX; 588, V).

प्रयोजन (Vb. युज्) ntr. Beweggrund; das was man bezweckt, Zweck (vergl. ०योन Sddh. Kaum. 181b) 202, 9; 231, 139; Absicht 109, 11; Nutzen (vgl. ०योन) 216, 12.

प्ररोहिन् (Vb. रूह् §. 282) adj. हिप्पो fem. hervorwachsend 139, 46.

प्रलय (Vb. ली) msc. Auflösung, Tod (§. 588).

प्रलाप (Vb. लप्) msc. Klage 127, 21; 24.

प्रवचन (Vb. वच्) ntr. vorzügliche Rede (§. 125; 126, 127, 2, 1).

प्रवर्त्त (Kmdh. ऽवर्त्त) adj. दा fem. best, schönst 25, 60; 50, 14.

प्रवर्त्तन (Vb. वर्त्) ntr. Thätigkeit.

प्रवर्त्तिन् (Vb. वर्त् §. 282) adj. नो fem. handelnd, thugend 94, 10.

प्रवर्ष (Vb. वृष् oder Bhvr. ऽवर्ष) adj. stark regnend 129, 20.

प्रवह्वा (Vb. वह्) ntr. ein bedeckter Wagen für Frauen.

प्रवाद (Vb. वद्) msc. Gerücht.

प्रवास (Vb. वस्) msc. das Wohnen ausser seinem Hause, seiner Heimath (§. 506 und Bem.; 539; 551, XXIII).

प्रवासिन् (vom Vb. वस् §. 296) adj. नो fem. der entfernt von seiner Heimath sich aufhaltende, Reisende.

प्रवाह (Vb. वह्) msc. Beschäftigung, Strom, Strömung (§. 563, IV).

प्रविभाग (Vb. भृ) m. Eintheilung 140, 66.

प्रवीर (Kmdh. ऽवीर) msc. Held.

प्रवृत्ति (Vb. वृत्) fem. Thätigkeit, Nachricht.

प्रवृष्टि (Vb. वृष्) fem. Ausbreitung, Glück 278, 388.

प्रवेक (Vb. विच्) adj. का fem. (ausgezeichnet) beste, vorzüglichste.

प्रवेग (Vb. विन्) msc. das Hineingehen, Eingang, hartnäckige Verfolgung einer Absicht.

प्रवेष्ट (Vb. विष्) msc. ntr. द्वे fem. einer, (eine) der (die) in etwas hineingeht.

प्रवेष्टृत्व (nach §. 554 vom vor.) ntr. Zustand eines Eingehenden (vergl. das vor.) 209, 14.

प्रव्रजित (eig. Plcp. Pf. Pass. von व्रज् aber nach §. 333) ntr. das Herumirren 10, 5.

प्रव्रया (Vb. व्रज् §. 338) fem. das Herumirren 10, 8.

प्रव्रजन् (von Caus. von व्रज्) ntr. das Verjagen 81, 6.

प्रव्रसन (Vb. व्रस्) ntr. das Preisen 216, 14.

प्रव्रसा (Vb. व्रस् §. 334) fem. Preis, Lob.

प्रव्रन (Vb. व्रन् vgl. S. 140, §. 380) msc. Ruhe, Vernichtung 117, 20, Beruhigung 242, 87.

प्रव्रमन (Vb. व्रम्) ntr. Bewußtlosigkeit 194, 4; Tödtung.

प्रव्रस्य (eigentl. Plcp. Fut. Pass. von व्रस् §. 906, II, Ausn. 2, 5) adj. वा fem. vorzüglich, trefflich, gut; Compar. श्रेष्ठ (s. auch hes.) oder ज्ञावत्; Superl. श्रेष्ठ oder श्रेष्ठ (S. 228, द्वेवत्; vergl. §. 217; 588, I).

प्रशस्त्रिय Vb. Denom. (vom vor. §. 217) Par. vorzüglich machen u. s. w.

प्रशासन (Vb. शास्) ntr. Herrschaft 296, 3.

प्रश्न (Vb. वृक् §. 330, §. 163, न; §. 72) msc. Frage.

प्रसव (Vb. सि) msc. Liebe, liebevolles Bitten.

प्रस् I Atm. (§. 789, V) ausbreiten. Caus.

प्रसि (§. 202; 881, 4; 916).

प्रसक्ति (Vb. सक्) fem. Thätigkeit, Anstrengung (Sch. प्रयत्नि उत्साह) 175, 50 (Anhänglichkeit, Genossenschaft, Freundschaft?).

प्रसङ्ग (Vb. सङ्) msc. Verbindung, Vereinigung 179, 11; Zeit 275, 353; 276, 367; Einleitung, Einschlebung.

प्रसङ्गवत् (vom vor. §. 562) adj. तो fem. mit Vereinigung versehen, in Gesellschaft, Versammlung vollzogen 180, 11.

प्रसङ्गिन् (von प्रसङ्ग nach §. 563) adj. तो fem. Hang habend zu 146, 1.

प्रसन्नकल्प (von प्रसन्न (Plcp. Pf. Pass. von सद्) nach §. 565, II, 2) adj. वा fem. ziemlich ruhig 200, 6.

प्रसभम् Ind. (§. 783) mit Gewalt 109, 8; 148, 24.

प्रसार (Vb. सृ) msc. das Sichausdehnen, Sichausbreiten.

प्रसाद (Vb. सद्) msc. Gunst, Gewogenheit.

प्रसादक (Vb. सद्) adj. दिका fem. gewogen machend 92, 36.

प्रसारण (vom Caus. von सृ) ntr. das Ausdehnen 220, 5.

प्रसिद्धि (Vb. सिद्ध्य) fem. Ruf, Bekanntheit 184, 13.

प्रसू (Vb. सू §. 289) fem. Mutter.

प्रसूति (Vb. सू) fem. Geburt, Hervorbringung, Nachkomme, Kind 111, 19.

प्रसूति (Vb. सू) fem. hoble Hand, Handvoll 157, 37.

प्रसूयव (S. 248, XVII) msc. N. ppr. cines Vedendichters.

प्रस्ताव (Vb. स्तु §. 327, Atisn.) msc. Lob 116, 12.

प्रस्तावना (vom Caus. von स्तु §. 337) fem. Lobbewirkung 180, 14; ein dramatischer — mit einer eine Gottheit preisenden Strophe beginnender — Prolog.

प्रस्व (Vb. स्वा §. 328, S. 133) msc. ntr. (§. 711) Bergebbe, eine Art Maass (§. 487; 491; 650, I).

प्रसवण (Vb. रु) msc. N. ppr. eines Berges 92, 44.

प्रस्थाप (Vb. स्थाप im Caus.) ntr. N. ppr. einer Waffe (einschläfernd, tödtend) 38, 12; 39, 18; 41, 23.

प्रदरुण (Vb. रु) ntr. Waffe.

प्रहार (Vb. ह S. 142, च, 23) msc. das Schlagen, Töden, Schlag 102, 17; 106, 12; 121, 7; 156, 29.

प्रह्व (Vb. ह्व S. 136) adj. वा fem. gebogen, sich krümmend, geneigt.

प्रा II Par. anfüllen (vgl. पृ).

प्राक् s. प्राक्.

प्राकार (Vb. कृ mit den Präff. पृ प्रा) msc. Mauer.

प्राकृत (von प्रकृति) adj. नी fem. natürlich.

प्रामात्र (Kmdh. ०च् ३ च्च ०) msc. vorheriges Nichtsein 221, 11.

प्रामाग्नयन् (nach §. 562 von ०न्, Kmdh. ०च् ३ च्च ०) adj. नी fem. mit dem Gang nach vorn versehen 207, 10.

प्राज्ञा (so Wils., der es durch primäres Suff. ज्ञन् von ज्ञृ leitet, allein es ist eher Kmdh. पृ ३ च्च ० (auch ज्ञृण) und danach könnte die Schreibweise ०ज्ञन् auch richtig sein; doch scheint die mit प्रा die herrschende) ntr. Hof.

प्राज्ञतत् (richtiger ०ज्ञातत्, s. das vor.; nach §. 575 vom vor.) adv. in der Nähe des Hofes 248, 40.

प्राच् (Vb. चच् S. 133, O, 2) adj. fem. ०चो

(§. 700); Declin. (§. 754, II); vordre, frühere, erste, östlich; Acc. gen. ntr. प्राच् adv. vor, vorher, mit Abl. (§. 785). प्राच् (vom vor. §. 500) adj. वा fem. östlich 224, 46.

प्राह् und ३ प्राह् (Vb. ०ह् S. 134, O, 5, vgl. S. 132, O, 1) msc. Frager.

प्रतापय (von प्रतापति §. 427, 5) adj. वा fem. von Pradschapati stammend 38, 12.

प्राप्त (von वृत्ता §. 563, XI; von वृत्त §. 566) adj. fem. प्रा und लो, verständig, weise, kundig; Superl. ०स्तम.

प्राप्त (Vb. च्चत्; eig. Plcp. Fut. Pass. gegen §. 147) adj. वा viel, erhaben.

प्राञ्जलि (Bhvr. पृ ३ च्च ० §. 666) adj. die Hände bittend vorgestreckt habend 16, 18; 36, 18; 249, 50; stehend 193, 16.

प्राण (Vb. च्चन्) msc. Hauch, Athem, der aufwärts gehende Lebenshauch 207, 9; die Einheit der feinen Körper 208, 3; Plur. Leben (§. 441).

प्राणन (Vb. च्चन्) ntr. das Athmen 288, 10; Lehen.

प्राणपति (Tlpr. ३ पति) msc. Herr des Lebens, Gemahl (§. 427).

प्राणवृत्ति (Tlpr. ३ वृत्ति) fem. Lehensthätigkeit, Leben 260, 183.

प्राणाघात (Tlpr. ०घा ३ च्च ०) msc. Lebensverletzung, Verletzung von etwas Lehenhem 162, 60.

प्राणिन् (von प्राण nach §. 563) adj. नी fem. beseelt 137, 22; lebendiges Geschöpf.

प्राणेश्वर (Tlpr. ०घा ३ च्च ०) msc. Gemahl 156, 27.

प्रातर (S. 148, च्चत्, vergl. aber S. 234, §. 606 प्रा organ. für पृ) Ind. (§. 783) adv. in der Frühe, Morgens; ver-

- doppelt ^०तःपातर् jeden Morgen 189, 17 (§. 496).
- प्रातिवक्ष्य (von प्रतिवक्ष; die Bed. passt zu §. 506, vgl. Bem.; die Form müsste aber प्रति^० lauten; darf man so corrigiren?) adj. (वा fem.) im Nachbarhause wohnend, benachbart 197, 11.
- प्राथमिक (von प्रथम §. 485, 508, vgl. 506 und Bem.) adj. की fem. im ersten seiend, das erste studierend, erläuternd; erste 208, 18.
- पातर् (Tip. nach §. 653, V von पा (für प vgl. पातर्) und टर् vd. für टर्) Ind. (§. 783) Verbalpräfix (§. 243; 244; 48) Adv. (eig. ausserhalb der Thür, im Freien) sichtbar, zur Erscheinung, existirend, augenscheinlich, nämlich.
- प्रादेशिक (von प्रदेश) adj. (की fem.?) auf einen (kleinen) bestimmten Raum beschränkt, beschränkt überhaupt 228, 98.
- पुन्त (Kmdh. ऽपुन्त) msc. Schärfe, Spitze 109, 19 (§. 441, 2, b).
- प्राप्तव्य (Bhvr. ०त् (Ptcp. Pf. Pass. चाप्) ऽव्य) adj. वा fem. schön, klug 198, 5.
- प्राप्ति (Vb. चाप्) fem. das Gelangen zu 283, 447; Aufsteigen zu 203, 4; Erlangen 229, 114.
- प्राचल्य (nach §. 554 von प्रचल) ntr. das Überwiegen 211, 20.
- प्राभाकर (von प्राकर §. 518, Bem.) msc. ein Anhänger des Prabhākara 211, 6 (vgl. Ztsch. der morgenl. Gesellsch. I, 200).
- प्राभृत (eig. Ptcp. Pf. Pass. von भृ mit Präff. पृ षा) ntr. Geschenk.
- प्रामाण्य (von प्रमाण nach §. 554) ntr. Zustand Beweis zu sein 231, 139.
- प्राय (Vb. र्) msc. das sich zu Tode Fa-
- sten; Fülle, Menge; ०त्पा gewöhnlich 161, 57; 166, 83; 175, 49; um wie viel mehr, geschweige 148, 23; in Zusammensetzung ausl. adj. वा fem. ähnlich (§. 125; 126; 127, 2, 1).
- प्रायश्चस् (vom vor. §. 578) adv. grösstentheils 230, 124.
- प्रायश्चित्त (vgl. S. 248, XVII; eher Kmdh. ०त् ऽचित्त) ntr. (nach §. 333 von Vb. चित्; Wils. hat msc., vgl. aber Chrcst. S. 202, 17) Kasteiung (wohl eigentl. Reue), Busse, Strafe 266, 255.
- प्रायश्चित्तविधि (Tip. ऽविधि) msc. Vorschrift (Art und Weise) der Kasteiungen 144, 116.
- प्रायस् (wohl altes Nbth. von ०त् S. 142, vgl. §. 381 und die Themen auf च्त् neben denen grösstentheils gleichbed. auf च् existiren) Ind. (§. 783) häufig, grösstentheils, gewöhnlich.
- प्रायेषा s. प्राय.
- प्राग्भ (Vb. र्भ् §. 149, 5) Anfang 191, 19.
- प्रावर्त्ता (Vb. चर्त् §. 337) fem. das Verlangen, Bewerbung 200, 23.
- प्रात्येय (nach §. 588 von प्रत्ये; eher vielleicht von Ptcp. Fut. Pass. von लो) ntr. Fröst.
- प्रात्येयान् (Bhvr. vor. ऽच्यु) msc. Mond (kalte Strahlen habend).
- प्रावर्त्ता (Vb. वृ mit den Präff. पृ षा) ntr. Obergewand.
- प्रावृत्ति (Vb. च्च) msc. Schützer 293, 4.
- प्रावेष्टय ntr. (von प्रवेष्टि, dessen Bed. „un- geschmücktes Haar, Elephantenschabrücke“ nicht passt; sollte es „Haar- geflecht“ überhaupt sein, oder von वेष्टि in der Bed. „das Weben“ stammen und überhaupt „eine Art Gewebe“ bezeichnen?) 69, 44.

प्रावृत्त (nach Anal. §. 554 von einem Th. ^{प्रावृत्त ? oder sollte प्रावृत्त fem. nach §. 338 zu schreiben sein?} ntr. das Herumpilgern als Bettelmönch 9, 42. प्रावृत्तिक (von प्रावृत्त nach §. 545?) adj. की fem. den Anfang bildend (?) 251, 67. प्रासाद (Vb. सद् प्रा. vgl. S. 142) msc. Pallast, Tempel. प्राह्ण (Kmdh. प्राह्णन् nach §. 639 und §. 25, 5) msc. (§. 628; 640) der Morgen; Vormittag (vgl. §. 682, IV). प्राह्णे (Locat. des vor.) Ind. (§. 783) adv. am Morgen (§. 496) प्रिय (Vb. प्री §. 259) adj. प्रा fem. geliebt, theuer, gewünscht; Comp. प्रियतर and प्रेयस्; Superl. प्रियतम und प्रेष्ठ (S. 228, ईयस्); msc. Gemahl; fem. Frau, Geliebte (§. 244; 279; 283; 349; 551, VI; S. 228, ईयस्; 644, III, 12; 664; 667; 683, IX); ntr. das Lieben, die Liebe 22, 18; 249, 47. प्रियङ्गु (von प्रिय and गन् nach Anal. §. 279; 283 und S. 156, 3, 2) fem. (§. 708, 4, D) Priyangu eine wohlriechende Pflanze. प्रियता (nach §. 554 vom vor.) fem. Liebe 274, 351. प्रियसक्त (Kmdh. सक्तन् nach §. 639) msc. fem. को lieber Freund, -din 13, 12. प्रियार्ह (Tlpr. प्रियः सार्ह §. 276) adj. हा fem. Liebe verdienend, lebenswürdig 175, 51. प्री I. IX. X Par. Atm. (§. 789, I wo X hinzuzufügen) IV Atm. (§. 789, V eig. Pass. refl.); Spth. der Xten; प्रीति (§. 208, Bem. 1); sich freuen, zufrieden sein 193, 19; und — ausser nach IV — erfreuen; Ptcp. Pf. Pass. प्रीत und प्रीता (§. 897, 5). — Caus. प्रीयति (§. 201) erfreuen. प्रीति (vom vor.) fem. Freude, Liebe.

Glossar.

प्रीतिमत् (vom vor. nach §. 562) adj. तो fem. erfreut 6, 7; 60, 30. प्रु I Atman. (§. 789, V) berühren. — Caus. (§. 789, I, 2; Aor. §. 843). — Desid. des Caus. (§. 185, Bem.). प्रुष I Par. brennen. Ptcp. Perf. Pass. Absol. (§. 896, 2 wo hinter प्रुष I zu setzen; 914, I, vergl. 225). — IX Par. nass werden, benetzen, füllen. प्रुष्टाय Vb. Denom. (von प्रुष्ट §. 225) Atm. प्रेक्षक (Vb. ईक्ष्) adj. क्षिका fem. zuschauend, Zuschauer 26, 63. प्रेक्षा (Vb. ईक्ष् §. 334) fem. das Sehen, Beobachten, Wahrnehmungsvermögen, Tanzen (§. 471; 650, I). प्रेक्षित (Ptcp. Pf. Pass. nach §. 333) ntr. das Sehen, der Blick 190, 15. प्रेक्षिन् (Vb. ईक्ष् §. 282) adj. क्षिणी fem. sehend 77, 13. (§. 471). प्रेक्षित् X Par. hin und her bewegen (§. 209; 843; 844). प्रेष (Rig-V. Sch. leitet es I, 879 von Wz. प्रेष् welchem dieselben Bedd. wie प्रेष् (s. प्रेष्) gegeben werden und erklärt सान्तेः प्रेषित् Lobsänger; eber wohl von प्री „liebend“?) msc. 296, 10. प्रेषन् (nach §. 554 von प्रिय vgl. S. 228, ईयस्) msc. Liebe. प्रेषण (Vb. ईर्ष्) ntr. das Senden, Richten, Antreiben, Antrieb. प्रेषणा (von Vb. ईर्ष् Caus. §. 337) fem. Anreizung 271, 316; 285, 478. प्रेष (aa. हेष) I Atm. (§. 789, V) geben (vgl. इष्). Caus. Aor. (§. 844). प्रेषण (Vb. इष्) ntr. das Schicken (§. 532, VIII; 547, IX). प्रेष्य (Vb. इष् §. 86, Ausn. 8) msc. Diener. प्रेष् s. प्रेष. प्रेषैत् (Kmdh. प्रेषत्) adv. sebr laut 126, 24.

प्रोत्साहन (Vb. सट् mit Präf. प्र उद् vgl. प्रोत्साहक प्रोत्साहित bei Wils.) ntr. Anreizung, Anregung 180, 23.

प्राथ् I Par. Atm. (§. 789, I) genügend sein; wiehern; Caus. Aor. (§. 844). — Intensiv (§. 174).

प्रोथितभर्तृक (Bhvr. प्रोथित (Ptcp.Pf. Pass. von प्रथ् mit Präf. प्र) भर्तृ nach §. 671) adj. fem. eine, deren Gatte entfernt, verweist ist 146, 9.

प्रोढ s. Vb. प्रद् mit Präf. प्र.

प्रक्ष् s. भक्ष्.

प्रक् s. प्रव्.

प्रव् (auch प्रव्. beide aus Spth. von प्लु entstanden) I Atm. (§. 789, V) gehn; auch Denom. प्रव् Atm. (§. 212, Bem. 2).

प्रिह् I Atm. (§. 789, V) gehn.

प्री (त्व्री?) IX Par. Spctb. (§. 805) stark lila (लिलना), schwach lilane (लिलनी) gehn. Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 5).

पु I Atm. (§. 789, V) schwimmen, baden 46, 25. — Caus. प्लावि schwimmen machen; überschwemmen 267,

269; begiessen 111, 17. — Aor. und Desid. Caus. (§. 942; 185, Bem.).

— चा Ptcp. Fut. Pass. (§. 901). — Caus. baden, sich baden 46, 29 (Atman. §. 789, I, 2).

— परि परिप्लुत umströmt 74, 14; überschwemmt 30, 37; 76, 39; 91, 23.

— अभिपरि अभिपरिप्लुत überschwemmt, bewegt 17, 29.

— वि विप्लुत (auseinandergelassen), gemischt 7, 21; verwirrt 35, 7; sich bewegend, herumtreibend, verfloßen 247, 20.

पूष् (vgl. पूष्) I. IV Par. brennen. Aor. (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. u. Absol. (§. 896, 2; 914, I; vergl. §. 225). — IX Par. (vgl. पुष्) nass werden, benetzen, füllen, brennen.

पुष्टाय Vb. Denom. (पुष्ट) Atm. (§. 225).

पुस् IV Par. brennen, theilen (Aor. §. 858).

प्रव् s. पेक्.

प्ता (aus भृत् §. 140, 2; 29, 7) II Par. essen.

फ

फक्क् I Par. langsam gehn, sich schlecht betragen.

फट् (wohl von einer Nbform von स्फुट् स्फुट्, vgl. स्फुर स्फुर u. aa.) msc. ntr. टा fem. die ausgebreitete Haut, oder Hals der Brillenschlange, deren Helm; msc. fem. टा Zahn.

फण् I Par. gehn, leicht bereiten; Pf. red. (§. 828, Ausn. 3 फण्ण oder फेण्) Ptcp. Pf. Pass. फापट (§. 896, 2, 7; 448); Intensiv (§. 169, Bem. 3); — Caus. (§. 202; 881, 4; 916).

फण् (vom vor. vgl. फट्) msc. ntr. fem.

फा die ausgebreitete Haut oder Hals der Brillenschlange, deren Helm.

फपाक्त् (nach §. 562 vom vorigen) msc. Schlange.

फपा s. कपा.

फपिन् (nach §. 563 von कपा) m. Schlange. फपिपति (Tip. फपिन् ऽपति) msc. König der Schlangen 165, 77.

फपिमुख (eig. Bhvr. फपिन् ऽमुः "Schlangenkopf habend") eine Art Spaten 186, 10 (Wils. Daçak. 71, n. 2).

फल् I Par. aufplatzen; Frucht tragen (wegen des Platzens

- des reifen Samens), als Frucht tragen, befruchtet sein mit, mit Inst. 158, 38; 168, 94; wachsen 173, 38; Pf. red. (§. 828); Ptcp. Perf. Pass. कलित befruchtet, Frucht getragen habend 196, 1; कुल्ल aufgeplatzt, blühend 146, 6; 78, 19; कुल्ल (§. 894; 896, 2, 8; 897, 2). — Intens. (§. 169, Ausn. 2; 173; 806).
- उद् Ptcp. Pf. Pass. उन्कुल्ल (§. 897, 5) aufgeplatzt, weit geöffnet 133, 10; gross 71, 15; 73, 5; blühend 174, 39.
- — मोद् Ptcp. Perf. Pass. मोकुल्ल (§. 897, 5) aufgeblüht 154, 34.
- प्र वकुल्ल (vgl. §. 897, 5) aufgeblüht 29, 31; 146, 1; 150, 32.
- वति entgegenprallen, zurückplatzen, reflectirt werden 238, 37.
- फल (vom vor.) msc. ntr. (§. 711) Frucht, Ergebniss, Gewinn, Schild, Pfeilspitze (§. 281; S. 140, w, 20; §. 473; 474; 564, VII).
- फलक (von Vb. फल् oder vom vor. nach §. 558 ff.) msc. ntr. Schild (in Vergleich nach §. 656, III) 238, 37; Fruchtkapsel 239, 47 (Sch.); ein Blatt zum Schreiben; Stirnknochen, Spitze (?) 156, 28 (§. 471).
- फलपुर (फल + पुर) ntr. N. ppr. einer Stadt 253, 99.

- फलवत् (von फल् §. 562) adj. तो fem. fruchttragend.
- फलित् (von फल् §. 563) adj. तो fem. fruchttragend.
- फलु (von फुल्, vergl. GWL. II, 538 ff. insbes. 588 ff., in der Bed. luftgebläht, = leer, sein) adj. eitel, nutzlos, saftlos, marklos; sbst. fem. Falschheit; (aus der Bed. „platzen, blühen“, vgl. कल्) Frühling.
- फलुता (nach §. 554 vom vorigen) fem. Marklosigkeit, Elendigkeit, Gemeinheit 152, 9, vgl. 155, 23.
- फलुन (S. 157, उन, eher von फलु Bed. „Frühling“) msc. ein Monatsnamen (= Februar-März); fem. तो Namen einer Constellation.
- फलुनक (vom vor.) msc. N. ppr. 265, 472.
- फलुन (S. 157, उन; vgl. फलुन von welchem es durch sek. व abgeleitet) msc. ein Monatsnamen (= Februar-März).
- फुल् Ind. (§. 786) Ton der Verachtung; nachahmender Ton des kochenden Wassers.
- फुल्कर्तुमन् adj. (Bhvr. फुल्कर्तुम् (S. 247, VI) + मन्) Ton der Verachtung ausdrücken wollend 106, 10.
- फुध् (eig. aus कुल्ल (s. कल्) Denom.) I Par. blühen.
- फिल् I Par. gehn. Caus. Aor. (§. 844).

व

- वड् वड् I Atm. (§. 789, V) wachsen.
- वडिश् वडिणस् S. वडुल.
- वड् S. वड्.
- वड् S. वड्.
- वडवा fem. eine Stute; die Nymphe Asvini; das personifizierte Sternbild gleiches

Namens, durch einen Pferdekopf repräsentirt (§. 494; 563, II; 628).

- वडवानल (Ttp. vom vor. वडनल्) msc. ein Feuer unter dem Meere, Seevulkan, eine mythologische Anschauung; es wird mit dem Kopf einer Stute gedacht (Lass. I. A. I, 715).

बण् s. वण्.

वणिक्पत्र (Ttp. vom folg. und वणिन् §. 639)
masc. Weg, Treiben des Kaufmanns,
Handel 142, 90.

वणिह् auch वणिह्, aber jenes besser
(Vb. वण् S. 153, इह्) jedoch ved. व०;
masc. Kaufmann (§. 554, A; C; 566, I).

बद्ध (पद् बन्द्) I Par. fest sein.

1. बध् s. हन्. — 2. s. बन्ध्. — 3.
statt des primären Vb. anomales Desid.
बोधस् (§. 183; 188) Atm. (§. 789, V)
binden, verabscheuen.

बध s. वध्.

बधिर (Vb. बन्ध् S. 169, §. 419) adj. र्
fem. taub (§. 467; 554, VI; 657).

बध् s. bei हन्.

बधस्थान (Ttp. बध् (= वध् unter हन्)
स्थान) ntr. Riechplatz 107, 6.

बन् s. वन्.

बन्द् s. बद्ध्.

बन्ध् (§. 154, 2, 2; 156, 1) IX Par. bin-
den 194, 14; knüpfen 265, 245; win-
den 201, 4. — episch Atman. (nach
Anal. von §. 789, I) sich umbinden
27, 2. — Ptcp. Pf. Pass. बद्ध (vergl.
§. 895, 2 mit 154, 2, 2) gebunden;
umbunden, umgürtet 27, 8; 186, 9;
verbunden (in Bhvr.) 187, 10; zu-
sammengefügt, gebildet 183, 11; बद्धबद्ध
(verdoppelt) festgebunden 173, 36; fest
257, 149; eingewurzelt 277, 377;
Absol. (§. 912). — vd. Intens. (§. 169,
Bem. 1 u. 4). — Caus. बन्धि einfassen
lassen 252, 90. — X (auch बन्ध्) bin-
den; vgl. 3. बन्ध्.

— बन्ध् binden; auflegen; बन्ध्बद्ध über-
nommen (verpflichtet zu) 181, 1.

— बन्ध् anbinden; बन्ध्बद्ध verbunden (in
Bhvr.) 173, 33; 253, 92; zusammen-
gefügt, gebildet 199, 14; sich umgür-
ten 70, 3.

— निरु (vgl. निर्बन्ध्) hartnäckig verfol-
gen (?), bedrängen 193, 3.

— प्रति (zurückbinden) sich losmachen
von (mit Acc.) 190, 6; प्रतिबद्ध besetzt,
235, 8.

— बि बिबद्ध (§. 475, a, b).

बन्ध् (vom vor. S. 142, ब, 23) msc. das
Binden, Verbinden, das Bauen 254,
114; Bilden 274, 344; Verbindung,
Vertrag 183, 19; 191, 16; Band, Fessel
(S. 246, II; §. 646, I, Ausn.; 653, VI, 1).

बन्धकी (Vb. बन्ध्) f. eine Hure (§. 431; 432).

बन्धन (Vb. बन्ध्) ntr. das Binden, Fesseln;
ntr. u. fem. नी Instrument zum Bin-
den: Strick, Fessel, Kette; Band (des
Anzugs) 146, 8.

बन्धनागार (Ttp. ०नः बन्धन) ntr. Gefäng-
niss 197, 17.

बन्धु (Vb. बन्ध् S. 156, §. 397) msc. Ver-
wandter, Freund (§. 427; 460; 566, I;
S. 247, V; §. 675).

बन्धुजन = बन्धु (vgl. जन) msc. 158, 42.

बन्धुर (Vb. बन्ध् S. 158, उर्, eher von बन्ध्
nach Anal. §. 564, XIII; XVII; in der
etymol. Bed. „Knoten“) adj. uneben,
vgl. बन्धुर.

बम्ब (aus बम्भ् Speth. von भम् nach III. C.
Cl.) बम् I Par. herumirren, gehn.

बम्ब s. बर्ब.

बर्ब (बर्ब wohl = बर्ब in Bed. „Milch“
und बर्ब von Vb. हा nach Anal. S. 137,
ब, 10) msc. oder ntr. (?) Euter 294, 4.

बर्ब बम्ब मर्ब मम्ब I Par. gehn.

बर्ब बर्ब बल्ब बल्ब I Atm. (§. 789, V)

· sprechen, schlagen, bedecken (geben);
X Par. sprechen, leuchten; vergl.

बर्ब und बल्ब.

बर्बिस् (vom vor. S. 154, इस्) ntr. Opfer-
streu 291, 6 (§. 543; S. 241, v, 10).

बल् I Par. leben, unglücklich machen. —

- X Par. unterstützen; leben (§. 208; 209; 843; 844). — vgl. मल.
- बल (vom vor. dessen eig. Bed. „stark sein“ §. 256.) adj. ला fem. stark; sbst. ntr. Stärke, Armee; msc. Krähe (§. 476; 479; 563, II; VII; 565, V); N. ppr. eines Asuren.
- बलमिदू (Tlp. ३ मिदू) msc. (Tödter des Bala) N. ppr. des Indra 166, 85; 174, 43 (eigentlich Wolkenspalter, vgl. Sāma-V. Gl. बल).
- बलवन् (von बल §. 562) adj. तो fem. stark; Compar. बलीयस् (§. 228, ईयस्) 91, 27; 251, 69.
- बलबल (Dvnd. बल ३ बल ० §. 629, C) Dual oder Sing. ntr. Stärke und Schwäche 182, 2.
- बलिन (von बल §. 563, II) adj. नी fem. stark.
- बलीयस् s. बलवन्.
- बल्ल s. बर्.
- बप s. बप.
- बस् s. 3. बस्.
- बहु (von बहु S. 156, ३) adj. fem. हु oder ह्री (§. 703) viel; किं बहुना kurz 219, 10; sehr 103, 2; Comp. भूयस् (§. 228, ईयस्) mehr; Acc. gen. ntr. Ind. (§. 783) als Adv. wiederholt, nochmals 43, 28; 99, 9; wiederum 248, 32; ferner 97, 14; भूयो पि von neuem 104, 4; 270, 296; भूयोभूयस् wiederholt 103, 13; Superl. भूयिष्ठ meist, sehr viel (§. 487, Ausn.; 492; 545, Bem.; 554, VI; 557; 565, II, 2, vgl. S. 238; §. 572; S. 228, ईयस्; §. 644, IX; 669; भूयिष्ठ §. 125; 126; 127, २, १).
- बहुनिव (nach §. 557 vom vor.) adj. नी fem. vielste; Acc. gen. ntr. adv. recht viel 57, 23.
- बहुधा (nach §. 580, vgl. 545, Bem. von बहु) adv. vielfach, auf vielerlei Arten.

- बहुल (von बहु nach Anal. §. 563, V) adj. ला fem. viel, reich 47, 41; Compar. बहोयस्; Superl. बहिष्ठ (§. 228, ईयस् §. 463; 503; 554, III; VI; 650, VI).
- बहुविध (Bhvr. ३ विध) adj. वा fem. vielartig, verschiedenartig, mannigfach.
- बहुयस् (nach §. 578, vgl. S. 244) adv. in Fülle, oft.
- बहुसाधनता (nach §. 554 von ०न, Kmdh. बहु ३ साधन) fem. Besitz vieler Hilfsmittel 235, 6.
- बाह् बाह् I Atman. (§. 789, V) baden, tauchen. Caus. Aor. (§. 844).
- बापिष्ठ (von बापिष्ठ §. 554, A) ntr. Handel.
- बाध् बाध् I Atm. (§. 789, V) drängen, quälen 182, 6; widersprechen, aufheben 215, 7; 294, 5. — Caus. Aor. (§. 844).
- अनु verfolgen 282, 442.
- अप verjagen 291, 3.
- प vernichten 134, 7.
- बाध् बाध् (vom vor.) msc. वा fem. (Widerspruch) Aufhebung, Absurdität 211, 17; 226, 77.
- बाध् (Vb. बाध्) ntr. Aufhebung 218, 11.
- बाधितव्य (nach §. 554 von ०न Plcp. Pf. Pass. von बाध्) ntr. Zustand des Widersprohenseins, aufgehobenseins 211, 21; 215, 9; 218, 13.
- बान्धव (von बन्धु §. 566, I) msc. (नी fem.) Verwandter.
- बाल (§. 256, vgl. बल) msc. ला od. ली fem. (§. 699; 690; 693) Knabe, Mädchen, Kind, bezeichnet gewöhnlich ein Kind unter fünf Jahren, jedoch bisweilen auch bis zum sechzehnten Jahr; adj. ला fem. jung, unmündig 267, 263. — sbst. msc. Rossschweif, Elefantenschweif 278, 386. — msc. ntr. (§. 711) eine wohlriechende Grassart (§. 554, II; VI; 667).

बालक (vom vor. §. 559) msc. बालिका fem.
ein kleiner Knabe; Junges 133, 21;
kleines Mädchen.

बालिष्ठ (von बाल nach Anal. S. 244, ब
aber mit Schwächung des ब) adj. मा fem.
jung, unwissend.

बालिष्ठ (vom vor. nach §. 554, 2) ntr.
Dummheit 193, 8.

बालुका fem. Sand, Kiess, Pulver (? vgl.
Wils. Daçak. S. 91, n. 7) 199, 13.

बाल्यं (von बाल §. 554, II) ntr. Kindheit,
Jugend.

बाह् s. बाह्.

बाहु (vom vor. S. 156, उ, 1) msc. fem.
(§. 708) Arm; 291, 6 (Sch. schutz-
bringend? es scheint die grösste
Schnelligkeit veranschaulichen zu sol-
len); in Zsstz. ausl. wann fem. बाहु
(§. 704; 430, 1, 2; 475).

बाहुदण्ड (बाहु + दण्ड) msc. ntr. Armstrafe
= Faustschlag (?) 201, 11. (बायामिन्
wäre dann „tüchtig“: ihm (der die
Hand ergreifen wollte) einen tüch-
tigen Faustschlag versetzt habend).

बाहुलता (Kmdh. §. 656, II) fem. Schling-
gewächsen zu vergleichende Arme
247, 27.

बाहुल्य (von बाहुल nach §. 554, I, vgl. VI)
ntr. Vielheit, Menge 250, 56.

बिद् बिद् बिद् बिद् I Par. schreien,
fluchen, schwören.

बिन्दू (भिन्दू) I Parasm. (vergl. jedoch
§. 795, II wo बिन्दू statt बिन्दू zu corr.)
spalten.

बिम्ब s. बिम्ब; बिम्बित s. बिम्बित.

बिल् s. मिल्.

बिष्णु s. पिम्.

बिम् IV Par. werfen; vd. gehen, spal-
ten, wachsen; Aor. (§. 858).

बोभ चीभ I Atm. (§. 789, V) prahlen.
Caus. Aor. (§. 844).

बोभत्स s. बोभ 3.

बुक्क् I. X. Par. bellen.

बुद्ध s. बुद्ध.

बुद्ध X. I Par. tödten.

बुद्ध s. बुद्ध und पुद्ध.

बुद्ध s. बुद्ध.

बुद्धि (Vb. बुध्) fem. das Erkennen, Wahr-
nehmen, Erkenntniss 220, 4; 230, 128;
234, 165; Überlegung 65, 14; intel-
lectuelles Vermögen, Verstand, defini-
nirt 206, 24; 224, 50; Geist 5, 8.

बुद्धित् (nach §. 575) = Ablat. des vor.
230, 121.

बुद्धिम् (nach §. 562 von बुद्धि) adj. तो
fem. weise; mit Wahrnehmung be-
gabt 143, 96.

बुद्धिबुद्ध (onomatopoeitisch durch Verdop-
pelung (nach Anal. S. 138, ब , 11, Bem.)
von बुद्ध dem Ton platzender Blasen)
msc. (§. 708, 4) Blase.

बुध् I Par. Atm. (§. 789, I) IV (§. 156, 1)
Atm. (§. 789, V) wahrnehmen 295, 11;
erkennen, aufwecken; बुद्ध erweckt,
wissend 215, 5; Aor. (§. 856, 6; 858);
vgl. बुध्बुध्. Caus. बोधि in Kenntniss
setzen 285, 474; zum Bewusstsein
bringen 194, 14; erwecken 294, 9.

— बुध kennen 197, 17. — Caus. er-
kennen machen 215, 4.

— — सम्यक् erwecken 237, 24.

— ति erfahren (Imper.) 38, 8; 58, 2;
140, 68; 145, 119.

— व erwachen; बुध् 237, 30; 279, 408.

— प्रति erwachen 39, 41; 171, 74.

— वि Caus. zur Erkenntniss bringen,
belehren 181, 17.

— सम् Caus. ermahnen 112, 2; erwe-
cken 218, 6.

बुध (vom vor. §. 259) adj. धा fem. weise;

msc. N. ppr. Sohn des Mondes; Regent des Merkur und damit identificirt.

बुद्ध् aa. बुद्ध्; बुद्ध् बुद्ध् (§. 154, 2, 2)

I Par. Atm. (§. 789, I) sehen, hören, denken (vergl. बुध्). Aor. (§. 858);

Ptcp. Pf. Pass. u. Abs. (§. 897, I; 914).

बुद्ध् X Par. binden. — 2. s. बुद्ध्.

बुभुक्ष् (vom Desider. von भुज् nach §. 334) fem. Hunger (§. 536; S. 225, इत्).

बुभुक्ष् (vom Desiderat. von बुध् IV) adj. zu erfahren hegiebig (Abl. ps.) 179, 8.

बुल् X Par. tauchen.

बुस् IV Par. ausgießen. Aor. (§. 858, VIII).

बुस्त s. पुस्त.

बृह् s. वृह्.

वृह् s. वृह्.

वृहत् (ved. gewöhnlich वृहत्; vom vor. S. 144, वत्, 3) adj. fem. तो (§. 700) Declinat. (§. 754, I) gross (§. 427; 566, VI).

वृहस्पति (vd. gew. वृहस्पति; Ttp. von वृहत् wahrscheinlich Genit. eines Th. वृह् (vgl. S. 246, III) und वति S. 12, n. 1; §. 104, A, 6; wohl: Herr des Sich-erhebens, der Andacht) msc. N. ppr. einer vedischen Gottheit, des Herrn der Andacht, des Gebets; später Regent des Jupiter und damit identificirt.

वृ s. वृ.

वेण् s. पिस्.

वेह् s. वेह्.

बोध (Vb. बुध्) msc. Erkenntniss 231, 140; Verstand, Weisheit; in Zsitzg ausl. (nach §. 269) adj. धा fem. erkennend 225, 63 (§. 443; 491; 515).

बोध (Vb. बुध्) msc. Lehrer; adj. धिका fem.) lehrend, erkennen machend 204, 2; 212, 20.

बोधतस् (nach §. 575 von बोध) adv. = Abl. von बोध 231, 140.

बोधन (Vb. बुध्) ntr. das Erwecken 237, 24; das Unterrichten, Kenntniss.

बोध (von बुद्ध, als Bezeichnung des Stifters der Buddhistischen Religion §. 518, Bem.) adj. ठो fem. Buddhist.

बुय् s. व्युय्.

ब्रण् s. 1. त्रण्.

ब्रह्मचर्य (eig. Bhvr. ब्रह्मन्ऽचर्या) ntr. die vorgeschriebene Lebensweise eines die heiligen Schriften Studirenden, insbesondere die damit verbundene Keuschheit.

ब्रह्मन् (Vb. बृह् nach Anal. von §. 149, 2; S. 169, वन्) ntr. (eig. Erhebung, Andacht) Gehet 293, 4; Übung religiöser Andacht und Kasteiung, heilige Wissenschaft, die Veden; die göttliche Grundursache alles Endlichen, deren Anfang und Ende. — msc. der Name des höchsten Wesens; dessen Gemahlin ब्रह्मणी (§. 701); ein Priester, Brahmane (§. 520; 554, IV; S. 221, §. 592; 710) wann in Zsitzg ausl. ऽब्रह्म (§. 639).

ब्रह्मभूय (Kmdh. ब्रह्मन्ऽभूय nach §. 333) ntr. das Brahmathum, Identification mit Brahman 143, 98.

ब्रह्मर्षि (Kmdh. ब्रह्मन्ऽर्षि) msc. ein Seher (religiöser Dichter) aus der Brahmanen-Kaste.

ब्रह्मलोक (Ttp. ब्रह्मन्ऽल⁰) msc. Welt des Brahman, das Paradies der Frommen.

ब्रह्मवादिन् (Ttp. ब्रह्मन्ऽवादिन् von वृद्ध §. 282) msc. Veden sprechend, fromm, Brahmane 20, 21; 41, 23; ein Anhänger der auf den Veden beruhenden Vedantaphilosophie.

ब्रह्मविद् (nach §. 554 von ब्रह्मविद् Ttp. ब्रह्मन्ऽविद् von Vb. विद् nach §. 289) ntr. Zustand eines die Weltseele kennenden, erkannt habenden 219, 5.

ब्रह्महत्या (Tip. ब्रह्मन् ३ ह० letzteres von Vb. हन् nach §. 338) fem. die Ermordung eines Brahmanen 23, 29; 202, 15.

ब्रह्मण्ड (Tip. ब्रह्मन् ३ षण्ट) msc. das Ei des Brahman, das Welte, die gesamte Welt.

ब्राह्म (von ब्रह्मन् S. 221, §. 592) adj. नी fem. brahmanisch 40, 15; 16; sich auf Brahman beziehend, von ihm benannt 140, 68; 141, 72; 73.

ब्राह्मण (von ब्रह्मन् S. 221, §. 592) msc. नी fem. (§. 690) (von Brahman stammend) ein Brahmane, einer aus der Priester-Kaste (§. 441; 460; 508, vgl. 506, Bem.; 544; 554; 650, III; 656, IV).

ब्राह्मणकुल (Kmdh. ३ कुल §. 656, II, vergl. 655, II) fem. ब्राह्मणकुला (S. 233) ein schlechter Brahmane 24, 38.

ब्राह्मणिसत्त्वम् (Kmdh. nach §. 656, II ३ सत्त्व Superl. von सत्) adj. fem. ब्राह्मणिसत्त्वम् (S. 233) bester Brahmane 22, 15.

ब्राह्मण्य (nach §. 554 von ब्रह्मन्) ntr.

Zustand eines Brahmanen, Frömmigkeit 28, 24.

ब्रू (von Vb. ब्रू §. 212, Bem. 2) adj. वा fem. (wohl eig.: „sich ausgebend für“) in Zsatzg. ausl. als Tadelwort (Siddh. Kaum. 60^b), schlecht.

ब्रू II Par. Atm. (§. 789, I) nur im Specialthema gebraucht (§. 147; Anomalien §. 833); ep. und selbst in Daçak. Imperf. Sing. 1. ब्रूयन् statt ब्रूयन् 5, 1; 21, 9; 26, 68; 28, 13; 29, 36; 30, 37; Daçak. 185, 11; 187, 2; 16; sprechen; Atman. 24, 49. — ब्रूहि gilt für Ind. (§. 786; 134, 13); die generellen Ff. werden aus ब्रू gebildet (§. 147, vgl. §. 789, I); das Pf. red. in den meisten Personen auch aus ब्रू (§. 833).

— व sprechen; वाह (von ब्रू vgl. Simpl.) 21, 10; 48, 12; 90, 14; 99, 12; 121, 10; 204, 8.

ब्रूतो s. ब्रूतो.

भ

भ (von Vb. भा §. 270) adj. भा fem. scheinend.

भक्ति (Vb. भज् und भज्) fem. Verehrung, Dienst, religiöser Glaube; Bruch, Theilung, Theil (§. 667).

भक्ष् I Par. Atm. (§. 789, I aa. भक्ष् भक्ष् भक्ष् लक्ष्); X Parasm. essen 115, 21; 116, 20; 118, 24; 121, 5; 123, 2; Pass. 119, 1; 131, 19; 70, 50; 133, 22; 280, 416, vgl. भक्ष bes.

भक्ष (vom vor. nach §. 275) adj. भा fem. essend (§. 644, VII).

भक्ष (S. 142, 23) msc. (§. 325) oder भक्ष (von भक्ष nach §. 334) fem. das Essen, Speise 114, 18 (§. 536).

भक्षण (Vb. भक्ष्) ntr. das Essen, Geniessen.

भक्ष (eig. Ptcp. Fut. Pass. von भक्ष्) sbst. ntr. Speise.

भक्ष्यभक्ष्य (भक्ष् ३ षण्ट० Dvnd. nach §. 629, C. 3) ntr. Sing. das zu essen erlaubte und nicht erlaubte 144, 113.

भा (Vb. भज्) ntr. (§. 708) weibliche Geschlechtstheile; Glück; göttliche Macht (fem. भा oder नी §. 693, 7, 1; in Zusammensetzung regiert ausl. fem. भा §. 693, 7, 3).

भावन (vom vor. §. 562) adj. नी fem. Declin. (§. 754, I) Voc. भावो (ebdas. und §. 110) mit Glück, Schönheit, göttlicher Macht versehen; ehrwürdig.

भगिनी fem. (von भगिन् nach §. 563 von भग) Frau, Schwester.

भगिनी msc. N. ppr. eines Königs, der durch seine Kasteiungen die Ganga vom Himmel zur Erde brachte, daher sie dessen Tochter heisst 24, 47.

भगोष् (eig. Vocal. msc. von भगवत् welches s., aber auch) Ind. (§. 783) ehrwürdiger, in ehrfurchtsvoller Anrede (§. 110).

भङ्ग (Vb. भञ्ज S. 141, 23, 2) msc. das Zerbrechen, der Bruch, Zerstörung 112, 11 (§. 547, IX); fem. भा Hanf (§. 555; S. 232, कट).

भङ्गिन् (vom vor. nach §. 563, oder ob eher nach Anal. von §. 296 von Vb. भञ्ज?) adj. fem. जो zerbrochen oder zerbrechend, zu Grunde gehend 167, 88.

भङ्गुर (Vb. भञ्ज §. 305) adj. रा fem. gebogen, gekrümmt.

भक्ष् (§. 156, 1) I Par. Atm. (§. 789, I) Pf. red. (§. 828) verehren; Par. üben 163, 70; lieben 103, 5; zu Theil erhalten 121, 12. — Atm. lieben 7, 12; 84, 42; 90, 16; 111, 29; 164, 72; 278, 386; in Besitz nehmen 137, 28; 174, 42; 236, 19; einnehmen 239, 48; annehmen 89, 3; Ptcp. Pf. Pass. भक्ष्य ergeben, treu 7, 12; 245, 4 (§. 537; 539). — X Par. geben, kochen.

— प्रति zurück zu Theil erhalten, zurückkehren zu Par. प्रति भक्ष्यन्ति (mit र् gegen §. 156, 1; jedoch in Übereinstimmung mit dem Gramm. Vyaghr. s. West.) 193, 5.

— वि theilen, eintheilen, vertheilen; Atm. 140, 65; 79, 32; 120, 3; 208, 18; 247, 21; 254, 109; 259, 168.

— संवि Atm. vertheilend beschenken (Acc. Instr.) 254, 109.

Glossar.

भञ्ज (§. 154, 2, 2; 156, 1) VII Par. brechen, zerbrechen 127, 19. Pass. Aor. (§. 881, 5); Ptcp. Pf. भञ्ज (ist S. 419, n. 3 hinzuzufügen) zerbrochen, geschlagen 5, 23; 34, 14; 87, 9; 101, 23; 166, 85; 273, 34; vernichtet, verloren 166, 82. — Intensiv (§. 169, 2). — वि विभज् (§. 475).

भट् I Par. dinge, ernähren. — 2. sprechen. Caus. भटि (§. 202; 881, 4; 916).

भट्ट msc. ein Philosoph, ein Gelehrter, ein Kenner der philosophischen Systeme.

भट्टाचार्य (Kmdh. vom vor. und चर) msc. der Philosophie kundiger Lehrer 234.

भण् I Par. sprechen 198, 13. — Aor. Caus. (§. 844).

भण्ट X Par. täuschen.

भण्ट I Atm. (§. 789, V) tadeln, scherzen, verspotten, sprechen. — X Par. glücklich sein, glücklich machen.

भू (Vb. भू S. 169, nr. 4) adj. रा fem. glücklich, vortrefflich 288, 13; 1; tugendhaft, fromm, lieb 131, 12; 185, 11. ntr. Glück; als sbst. u. adv. „glücklich, gut, recht“ oft unabhängig eingeschoben 10, 5; 11, 13; 12, 3; 42, 14; insbesondere bei Einwendungen 74, 19; 79, 37; 81, 2.

भूक् (vom vor. nach §. 559) रिक् fem. schön, angenehm, lieb 195, 1.

भून् I Atm. (§. 789, V) glücklich sein, erfreuen. — X Par. glücklich machen.

भय (Vb. भो) ntr. (§. 326) Furcht (in Zusammensetzung §. 653, IV).

भयंकर (Ttp. भयंकर nach §. 278; 279) adj. रि fem. Furcht machend, fürchterlich, schrecklich.

भर् (Vb. भृ §. 327) msc. Übermaass (eig. Last), Menge 163, 68; 69; 239, 47; Fülle 241, 78 (S. 225, इत्).

भरण्य Vb. Par. (§. 235) ernähren (?).

भरत (Vb. भृ S. 144) msc. N. ppr. des Sohnes des Dushmanta und der Sakuntalā, der für den ersten Herrscher von ganz Indien gilt; eig. Personification des in den Veden erscheinenden Volksstamms Bharata (§. 427; 431; 439); bildet den Plur. msc. und ntr. zu (dem nach §. 438 (vgl. 439) und 567, II gebildeten) भार्ता, auch in Zusammensetzungen (§. 621).

भरतर्षभ (Ttp. भृत् ऋषभ⁰, oder stände ep. भरत für भार्ता? dann nach der gewöhnl. Anal. Kmdh. nach §. 656, III) msc. Stier = trefflichster der Bharata's (oder stiergleicher Bharatide?) 24, 48; 25, 57; 29, 27; 41, 6.

भरतप्रहूल (ऽज्ञा⁰ Zsstzung wie die vor.) msc. Tiger (= vortrefflichster) der Bharata's (oder tigergleicher Bharatide) 39, 6.

भरतश्रेष्ठ (तऽश्रेष्ठ⁰ wesentlich wie भरतर्षभ aber im zweiten Fall nach §. 656, II) adj. चा fem. bester der Bharata's (oder bester Bharatide) 41, 6.

भरतवज्रम (wie die vor.) adj. मा fem. bester der Bharata's (oder bester Bharatide) 25, 55.

भर्तृ (Vb. भृ) msc. त्रौ fem. Nährer; msc. Gemahl, Herr, König; in Zsstzg ansl. (§. 646, 2; 653, VII, Ausn. 10).

भर्तृहरि msc. N. ppr. eines Dichters, welcher für den Bruder des Vikramāditya gilt 151.

भर्तृ X Atm. (§. 789, V) ep. und im Panschat. auch Par. (nach Vop. auch in der gewöhnlichen Sprache Par. Atm. nach §. 789, I) tadeln 195, 14; drohen; s. भर्त्सित bes.

— च्च drohen; ep. Par. 26, 66.

— निद्र drohen, tadeln; Par. 60, 22; 105, 20; 116, 7.

भर्त्सित (Ptcp. Pf. Pass.; aber nach §. 333) ntr. Drohung 185, 21.

भर्त्स s. भर्त्स.

भर्त्स s. भर्त्स.

भर्त्स (भर्त्स भर्त्स) I Par. schlagen. Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 2).

भर्त्स (चल?) I Atm. (§. 789, V) beschreiben, tödten, geben. — X Atm. (§. 789, V) beschreiben, werfen (?).

भर्त्स I Atm. (§. 789, V) beschreiben, tödten, geben.

भर्त्स (vom vor.) msc. ntr. (§. 708, 4) Pfeil (§. 464; 467).

भर्त्स msc. N. ppr. 262, 203.

भव (Vb. भृ gegen §. 327, Ausn.) msc. das Sein, das Existirende, Welt, Siva dessen Gemahlin भवानी wos. (§. 700).

भवत् (S. 148, च्चत्; eher von भृ anomales Ptcp. Pr. = च्चत्) तौ fem. (§. 700) Declin. (§. 754, I; 773, V, 9) höfliche Form des Pronomens der 2ten Pson: der Herr, die Herrin; wird mit der 3ten Pson des Verbi construiert (§. 239, Bem. 1; S. 133, O, 2, b; S. 136, च, 6; §. 431, Bem.; 491; 560; 572, Bem.; 582; 683, VI; 775).

भवत् (eig. Imperat. 3. Sing. von भृ, aber Indecl. (§. 782) „sei es“ bei widerwilliger Zustimmung (Entschliessung); „einerlei“ (Hemachandra 285, 1).

भवन् (Vb. भृ) ntr. (u. msc. §. 711) Wohnung, Haus, Tempel 253, 100.

भवानी (von भव wie भवानी (aus भवानी) von भव⁰) fem. die Frau des Bhava; die Göttin Pārvatī oder Durgā.

भवानीपति (Ttp. भव⁰) msc. (Gemahl der Bhavānī) Siva 171, 21; 182, 9.

भव (eig. Ptcp. Fut. Pass. von भृ vergl.

§. 905, 4) adj. वा fem. (werden, sein, müssend) glücklich, gut, recht, treu.
 भव्यरूप (Bhvr. ३ वृ०) adj. वा fem. mit glücklicher, guter Gestalt begabt, gnt 78, 14.
 भव् I Par. bellen. — Denom. (von भव „Hund“) Atm. (§. 212, Bem.) glbd.
 भस् (§. 154, 2, 5) III Par. essen (§. 801, IV).
 भस्त्रा (S. 164, व) fem. (§. 710) ein (Balg) Blasebalg (§. 473; 532, IX; S. 230, §. 602).
 भस्त्रिका oder भस्त्रिका (vom vor. nach §. 559, vgl. §. 532, IX; S. 230, §. 602) fem. ein kleiner Balg, Beutel 189, 2.
 भासन् (S. 167, व; vgl. §. 323) ntr. Asche (§. 441).
 भासमान् (vom vor. nach §. 576) adv. in, zu Asche 104, 6.
 भा (§. 29, 6) II Par. glänzen 171, 20; leuchten 29, 30; scheinen 206, 4; sich zeigen 253, 94.
 — वा (von allen Seiten) heran strahlen 288, 9; beleuchten 289, 4.
 — उद् aufstrahlen, erscheinen 135, 7.
 — प्रति entgegen glänzen 41, 3; erscheinen 187, 22; scheinen 80, 42; 266, 257; gut scheinen 127, 6.
 — सि auseinander glänzen; leuchten 162, 63; 275, 355; aufleuchten 237, 26; 294, 6; sich offenbaren 217, 5.
 भा (vom vor.) fem. Licht, Schönheit.
 भाग (Vb. भृ) msc. Theil, Zugetheiltes, Glück (§. 547, IV; IX; 566, XI).
 भाग्येव (vom vor. nach §. 566, XI, eig. Zsstzg mit धेव Ptep. Fut. Pass. von धा) ntr. das vom Glück bestimmte Theil. — msc. fem. वा oder लो (§. 698) Erbe, Erbin.
 भागिन् (von भृ nach §. 296 und von भाग nach §. 563) adj. लो fem. zu Theil erhaltend, erlangend 121, 4; Antheil nehmend 246, 15.

भागिन् (Patron. von भागिन्) msc. लो fem. Tochter des Bhagiratha (wo s.) = Gangā 43, 27.
 भाग्य adj. (von भाग §. 547, IV. IX) fem. वा Theil, Glück empfangend, verdienend; sbst. ntr. (nach §. 554) Glück, Geschick gutes oder böses; Wollust 277, 385.
 भाग्य X Par. (§. 209; 843; 844) theilen.
 भाग्य (in Zsstzg ausl. von Vb. भृ §. 252, Ausn. 5; 285; 289) adj. zu Theil erhaltend, zu Theil habend, erlangend 103, 3; 115, 21; 144, 109; 172, 13; 175, 52; 224, 46.
 भाग्य (Vb. भृ) ntr. Gefäss (§. 442; 444).
 भाग्य (von भाग्य) msc. ein Anhänger des Philosophen Kumāra Bhāṭṭa, eines der bedeutendsten und ältesten Mīmāṃsaka's (Vedantisten).
 भाग्य ntr. ein Gefäss; Schmuck.
 भाग्यपुर ntr. N. ppr. einer Stadt 264, 231.
 भागिड Vb. Denom. (von भाग्य) Atm. (§. 222).
 — सम् Gefässe sammeln.
 भाग्येव (Tip. ०२ ३ उद्) ntr. Bauch eines Gefässes (in vergleichender Kmdh.-Zsstzg nach §. 636, III) 168, 93.
 भाग्य (Vb. भा) ntr. das Erscheinen, Sichtbarwerden 217, 3; 225, 64.
 भाग्यसु (nach §. 575 vom vor.) = भाग्य in Folge des Erscheinens 202, 5.
 भाग्य (Vb. भा S. 166, ३) msc. Licht, Strahl, Sonne.
 भाग्य I Atman. (§. 789, V). — X Par. (§. 209; 843; 844) zürnen.
 भार (Vb. भृ) msc. Gewicht, Last, ein Gewicht Goldes = 1000 Palas; ein Joch.
 भारत (von भार §. 427; 439; 567, II) adj. fem. लो भारतेisch, Nachkomme des Bharata (§. 431; 521, vgl. 459; 526);

- Plur. msc. nnd ntr. wann aus भृत
 (§. 439; 567, II).
- भारतसन्तम (Kmdh. §. 656, II उत्त०) adj. वा
 fem. bester Bharatide 40, 17.
- भारवि N. ppr. des Dichters des Kirā-
 tārdschunlya.
- भारिक msc. Lastträger 262, 204 (Schatz-
 meister, Troyer und vgl. meine Anm.
 zu S. 260, 176).
- भार्गव (Patronym. von भृगु) msc. खो fem.
 Nachkomme des Bhṛgu; den Plur. msc.
 bildet भृगु (§. 444); Bezeichnung des
 Paraśurāma 12, 27; 17, 30; 42, 14;
 117, 23.
- भार्या (Vb. भृ S. 168, व, 5) fem. Gattin.
- भाल (Vb. भा) msc. Licht, Stirn 158, 41.
- भाज (Vb. भृ §. 327, Ausn.) msc. Zustand,
 Wesenheit, Eigenthümlichkeit; Geist,
 Secle, Herz, Empfindung, Gefühl, Lei-
 denschaft, Liebe (§. 563); in Bhvr.
 ausl. fem. वा 22, 22; 86, 61.
- भावस (Ttp. सृज् von Vb. भा) adj. भा fem.
 Herz kennend 250, 62.
- भावना (vom Caus. von भृ §. 337) fem.
 geistige Wahrnehmung, Erinnerung,
 gegenwärtiges Bewusstsein von frū-
 heren Wahrnehmungen.
- भाजितात्मन् (Bhvr. ओत सृज् "den höchsten
 Geist erkannt habend") adj. weiso
 255, 125.
- भाविन् (von Vb. भृ §. 315; S. 154, §. 395)
 adj. नो fem. sein werdend; sein müs-
 send 221, 19; (episch von भा nach
 Anal. von §. 563, XII) schön 10, 8;
 11, 6; 17, 32; 44, 1; 84, 39.
- भाष् I Atm. (§. 789, V) sprechen. Caus.
 Aor. (§. 844). भाषित s. bes.
 — व sprechen 75, 25.
 — वति entgegenreden, anreden 27, 1;
 28, 82 (beidemal ep. Parasm.); 17, 23.
- सत् zusammensprechen 56, 18; 101,
 24 (Acc.); 103, 9.
- भाषा (vom vor.) fem. Sprache.
- भाषापरिच्छेद (Ttp. सृज्) msc. Unterscheid-
 ung der Rede, Titel eines logischen
 Werks: Categorieenbestimmung 221, 1.
- भाषित (Ptcp. Pf. Pass. von भाष् nach §. 333)
 ntr. Sprache, Rede.
- भाषिन् (Vb. भाष्) adj. विप्रो sprechend
 250, 61; 81, 52 (hier eher nach §. 563
 von वरिष्पूर्णभाषा).
- भास् (eig. Denomin. des folg.) 1 Atm.
 (§. 789, V) leuchten, glänzen, erschei-
 nen 217, 4; Caus. offenbaren 215, 22;
 Aor. (§. 844).
- स्र sich offenbaren 212, 12; Caus.
 erleuchten 238, 37.
- उद् Caus. zeigen 160, 49.
- प्रति erscheinen 204, 15.
- भास् (§. 313; eher von Vb. भा phonet.
 aus भान्त् Ptcp. Pr. wie भास् aus भान्
 von भा) fem. (§. 709, 9) Licht, Glanz,
 Lichtstrahl; in Bhvr. ausl. 106, 24
 (den Glanz des Schweisses auf der
 Stirn habend).
- भासक (Vb. भास्) adj. सिका fem. offenba-
 rend 211, 22.
- भासुर् (Vb. भास् §. 305, eig. aus भास्वर
 phonet. entstanden) adj. र्ता fem. glän-
 zend 39, 19; 156, 27; 170, 5.
- भासुरक (vom vorigen nach §. 559) msc.
 N. ppr. 114, 13; 116, 15.
- भास्कर (eig. Ttp. भास् सृज् §. 277, vgl.
 §. 104, B) msc. Sonne, Feuer.
- भास्वत् (nach §. 554 von भास् eig. Ptcp.
 Fut. Pass. von भास् aber in Sbstv-
 Bed.) ntr. Zustand des Sichoffenba-
 rens 211, 19.
- भास्वन् (nach §. 562 von भास्) adj. नो
 fem. glänzend, leuchtend.
- भास्वर (§. 310; eher aus *भास्वर Neben-

form von भास्वन्, abgestumpft aus भास्वन्, der starken Form von भास्वन् vergl. लोचन् neben लोचन् *niac*, GGA. 1852, S. 551, ff.) adj. रा fem. leuchtend 223, 40.

भिच् (eig. altes Desider. von भृच् nach Anal. von §. 190) I Atm. (§. 789, V) betteln.

भिच्ता (vom vor. §. 334) fem. das Betteln (§. 461; 509, vgl. §. 506, Bem.).

भिन्तु (Vb. भिच् §. 298) msc. Bettler.

भिन्तुक (vom vor. §. 558 ff., oder eher nach Anal. §. 299 von भिच्) msc. को fem. (vgl. §. 688, Bem. 2) Bettler, -rin 180, 14 (§. 458; 657).

भिन्त्य Vb. Par. (§. 235) betteln (?).

भिन्ति (Vb. भिच्) fem. das Spalten, Spalt, Riss, Wand, Loch, Stück, Theil, Ort (§. 656, II).

भिद् (S. 156, 4) VII Par. Atm. (§. 789, I); Par. spalten, durchbohren 72, 18; 240, 66; verrathen 197, 20; Atman. sich unterscheiden 239, 46; Aor. (§. 856, 5); Ptcp. Pf. Pass. भिन्त (§. 897, 2) geschieden 160, 50; 260, 176; getrennt 199, 5; 267, 260; abgeschieden (in Bbvr. „obne“) 106, 21; verschieden (ausser) 220, 8; 231, 133.

— उद् aufwärts spalten 209, 8; hervorbrechen 199, 5.

— निच् zerspalten Par. 89, 10; niederbrechen 201, 1; verrathen 193, 8; bekannt machen 200, 20.

— त्रि sich trennen von, verstossen 240, 58; verrathen 199, 22.

— चि durchspalten 292, 10; durchbrechen, mischen 173, 34.

भिद् (vom vor. §. 252, Ausn.; 289) adj. spaltend.

भिद्ता (Vb. भिच् §. 335) fem. das Spalten, Trennen.

भिन्द s. बिन्द.

भिल् बिल् VI. X Par. spalten (vergl.

भिद्, wohl eig. Denomin. aus einem Nomen *भिल für *भिल्ल = भिद् + ल).

भिपद् (S. 144, षत्; eher aus षणि सप्) msc. Arzt (§. 443; 491).

भिपदय Vb. Par. (§. 235) beilen (vgl. das vor.).

भिपयद् (S. 165, नत्) vergl. das folgende (§. 443; 491).

भिपणाय Vb. Par. (§. 235) studiren (vgl.

निष्पात „gelehrt“ von स्ना; daher *स्नत् vgl. GWL. II, 54, dessen um च verstümmelte und vokalisch geschwächte Form नित् ist).

भो III Par. sich fürchten (Anomal. §. 801);

Pf. (§. 836); ved. I Atm. 292, 8. — ep. Aor. 2. Sing. भैत् hinter मा (S. 389, n. 2) 36, 16; 55, 20; Ptcp. Pf. Pass.

(§. 894, II) fürchtend 8, 24; 115, 23; furchtsam 19, 14; 54, 11; 64, 2; erschrocken 122, 6 (in Zsstzg §. 653, IV). — Caus. भायि Par. und im Atm.

(§. 789, III) भायि भोयि (§. 200) erschrecken; भोयित erschrocken 193,

15. — X Par. fürchten.

भो (vom vor.) fem. Furcht (in Zsstzg §. 653, IV).

भोति (Vb. भो) fem. Furcht, Zittern (in Zsstzg §. 653, IV).

भोय (Vb. भो §. 359, S. 166, य) adj. मा fem. furchtbar, schrecklich.

भोयसाह्वत् (von ओह nach §. 562; jenes Kmdh. भोयसाह्वत्) adj. तो fem. mit furchtbaren Fischen versehen 47, 37.

भोर (Vb. भो §. 306) adj. fem. रू oder द्र (§. 704) furchtsam; fem. Frau, Mädchen 16, 10 (in Zsstzg §. 656, II).

भोरता (nach §. 554 vom vor.) fem. Furchtsamkeit, Furcht 261, 190; 262, 203.

भीरुव (nach §. 554 wie das vor.) ntr.
Furcht 105, 5.

भीष्य (vom Caus. भीषि von भी §. 359,
S. 166, म) adj. मा fem. schrecklich;
msc. N. ppr. eines der Haupthelden
des Mahābhārata (Lassen Ind. Alt.
I, 628).

भीष्यक (vom vor. nach §. 559) msc. der
verächtliche Bhīṣma 6, 6.

भुक्ति (Vb. 2. भुज्) fem. das Essen, Speise
259, 170.

1. भुज् (§. 156, 1) VI Parasm. biegen;
Ptcp. Pf. Pass. भुज् (§. 897, 2).

— वा वाभुज् (wohl eher Kmdh. वा s sein
wenig gebogen^u) 198, 21.

2. भुज् (§. 156, 1) VII Par. und in Bed.
„essen“ Atm. (§. 789, V): essen, ge-
niessen Atm. 81, 3; 7; 88, 17; 128, 5;
143, 101; 125, 26; 270, 304; be-
herrschen; Ptcp. Fut. Pass. भोज्य zu
essend, zu verzehrend, sonst भोज्य
(§. 905, 3) 120, 20; 133, 11; 260, 180;
191, 1; 212, 2; 280, 412; भुज् (§. 564;
656, IV).

— उप geniessen Atm. 114, 21; 189, 21;
110, 13.

— परि geniessen 170, 5.

— प्र vorzugsweise schützen (?) Par. 287, 5.

— वि विभुज् (§. 656, IV).

— सम् geniessen mit, Atm. 269, 283.

भुज् (Vb. 1. भुज् S. 141, च, 23) msc. Arm,
Krümmung.

भुज्ग (Ttp. vom vor. und ग „krumm ge-
hend“ msc. Schlange.

भुज्गराज (Ttp. vom vor. und राजन् §. 639)
msc. der Schlangenkönig = Śeṣha
170, 4.

भुज्ज (Ttp. भुज्ग nach §. 279 „krumm
gehend“ msc. Schlange.

भुज्जम् (wie das vor. nach §. 279) msc.
Schlange.

भुज् (Vb. भुज् S. 168) msc. das Essen;
N. ppr. 296, 6.

भुज्ज (झण्ड्) I Atm. (§. 789, V) tragen,
nehmen.

भुज्ज Vb. Par. (§. 235) halten, nähren;
eifrig sein, thätig sein 289, 5 (vgl.
Sāma-V. २०२ n. 9, vs. 11; Roth Nir.
Erl. S. 163, vgl. lat. furere).

भुज्ज (Vb. भू S. 145, च, 2) ntr. Welt;
Mann, Menschheit, Wesen 290, 3;
Geschöpf 292, 8.

भुज्ज (vom vor. S. 149) Ind. (§. 781)
eine der 7 Oberwelten, der Raum
zwischen Erde und Sonne; verwan-
delt स in र् (§. 108, Ausn. 2), ins-
besondere vor लोक भुज्जलोक Bhuvas ge-
nannte Welt 209, 1.

भू (§. 29, 6; 242—244) I Par. wann
Atm. (§. 789, II; V) werden, sein;
Pf. red. (§. 826, IV; 829; als Hilfs-
verbum §. 835); Aor. (§. 840, III; IV;
858; 861; 862); Ptcp. Pf. red. (§. 891);
mit Dat. dienen 235, 6; Pass. Imps.
mit Instrum. (statt Nom. mit Par.)
280, 418. भाव्य (Ptcp. Fut. Pass. §. 906,
2) nothwendig werden müssend 66, 13;
168, 91. भव्य s. bes. भूत् geworden,
seiend (in Zsitzg vorderes und hin-
teres Glied §. 656, IV) s. bes. —
Caus. entstehen machen, hervorbrin-
gen 187, 6; 11; erkennen 255, 125.

— च्नु sich unterziehen 195, 19; ge-
niessen 103, 18; 114, 7; 198, 8; er-
fahren, kennen lernen 75, 50; 102, 14;
185, 23.

— क्षमि überwältigen 149, 29; 215, 11;
(von Schmerz ?) 127, 21.

— उद् entstehen 263, 216; 224, 53; 54
(Roer: proportionate). Caus. zur Vor-
stellung bringen 206, 9.

— — समुद् entstehen 107, 17.

- पर्वा zu Grunde gehn 128, 20.
- पर्वा verachten 112, 4.
- व वरान werden (sein); mächtig (vorwaltend) werden (sein) 168, 92; 268, 279; 270, 304; 274, 352. वभूत (§. 564, III; S. 231, क, 11) hervorragend, viel, gross 101, 12; 113, 3; 121, 14; 124, 2; 125, 12; 131, 8; 180, 15 (वभूततम höchste); vorzugsweise geworden (§. 656, IV) 180, 15.
- वि Caus. erforschen, bemerken 110, 13; 242, 81; entdecken 176, 96; überzeugen 192, 14.
- सम् zusammen werden, sich vereinigen 201, 6; 267, 258; entstehen 28, 19; 137, 27; 172, 22; 206, 17; werden 63, 64; eintreten 39, 2; 214, 13. Caus. denken, erkennen 188, 12; ehren 156, 27. संभावित (§. 656, IV).
- छटप्रानी (von ओत् (als Bhvr.) §. 242) nicht sehend werden 100, 9.
- चक्षुः (von ओ §. 242) blind werden 129, 10.
- क्षपणी (von ओ §. 242) s. क्षपण.
- तहणी (ओ §. 242) ein Mädchen werden 186, 22.
- निःस्त्री (स्त्र §. 242) arm werden 193, 5.
- निराशी (von ओ §. 242) hoffnungslos werden 97, 18.
- पकटो (von ओ §. 242) sichtbar werden 237, 23.
- प्रचुरो (ओ §. 242) reichlich werden, zunehmen 236, 20.
- पादुर (§. 243; 244) sichtbar werden 40, 18; 76, 38.
- चन्धकी (ओ §. 242) zur Hure werden 284, 466.
- भूतो (ओ §. 242) zum Diener werden 258, 51.
- महत् (nach §. 242) gross werden 237, 29.

- राज्ञो (ओ §. 242) zu einem Haufen werden, aufgehäuft werden 261, 190.
- ज्ञातो (ओ (von Vb. ज्ञच्. mit Präf. वि Ptcp. Pf. Pass.) §. 242) sichtbar werden 265, 240.
- ज्ञाकुलो (ओ §. 242) verwirrt werden 111, 3 (aber ओलोभूत्वा gegen §. 915).
- ज्ञामी (ओ §. 242) dunkelblau werden (= blühen vom blauen Lotus) 173, 37.
- सन्तो (ओ §. 242) gerüstet werden, sein 23, 34.

भू (vom vor.) fem. Erde, Platz; Plur. Ländereien 255, 121; Welten 292, 5.

भूत (eig. Ptcp. Perf. Pass. von भू) msc. ntr. (§. 711) ein böses Wesen, Dämon; ntr. Wesen, Geschöpf, Element, deren die Inder fünf annehmen: Erde, Feuer, Wasser, Luft u. Äther (§. 461).

भूतल (Ttp. सतल) ntr. Erdboden 32, 25; 108, 6.

भूति (Vb. भू S. 162) fem. das Werden; Hervorbringen, Glück, übermenschliche Macht, insbesondere die des Siva, oder durch Joga oder Zauber zu erringende.

भूतेश (Ttp. ओत् स ईश) msc. Siva.

भूतेश्वर (Ttp. ओत् स ईश्वर) msc. Siva 248, 40; 249, 48.

भूधर (Ttp. भू स धर von Vb. भू §. 290) msc. Berg.

भूय (Ttp. स व von Vb. वृ) msc. König.

भूयति (Ttp. स वति) m. König (§. 644, III, 11).

भूपाल (Ttp. भू स) msc. König.

भूभट msc. N. ppr. 274, 347; 280, 421; 281, 422.

भूर्भर्तृ (Ttp. स भू, vgl. §. 653, VII, Ausn.) msc. König 251, 69.

भूमि (Ttp. भृङ् von Vb. 2. भृङ् §. 289) msc. König.

भूमि (Ttp. भृङ् Vb. भृङ् §. 289, vgl. S. 131, O, 1) msc. König.

भूमि (von भृङ् nach §. 554, VI, vgl. mit S. 228, ईयत्) msc. Menge; vd. (Vb. भृङ्) ntr. Erde (s. S. 167 u. Sāma-V. Gl.) 291, 5.

भूमि (Vb. भृङ् S. 167) oder भूमि fem. Erde, Land 264, 222; (§. 432; 510; wann in Zsstg भूमि §. 624).

भूमिपाल (Ttp. भृङ्) msc. König 280, 418.

भूमिका fem. theatrale Kleidung, Charakteranzug, Bilder, Tempel, Thorwege, welche als Zierde dienen.

भूमिज (Ttp. भूमिज von Vb. रत्ना nach §. 44, 2) adj. ज्ञा fem. auf der Erde stehend 27, 1.

भूमि भूमिज s. भृङ्.

भूमिज (nach §. 554 von भृङ्) ntr. Zustand des Mehrseins (des Zwischenraums bis die Sonne an die Stelle kommt) 230, 131.

भृङ् Ind. (§. 782) eine der Unterwelten.

भृङ् (S. 169, रि; eher aus *भृङ् vgl. भृङ्, wie भृङ् aus भृङ् + ईयत्, भृङ् aus भृङ् + र्मन्) adj. viel 165, 76; 263, 215; 247, 19; 20; acc. gen. ntr. als adv. viel, oft (§. 432).

भृङ्गिणम् (Avybh. भृङ्गिण) adv. mit vielen Opfergaben 56, 13.

भृङ् I. X Parasm. schmücken 61, 37; 273, 335.

— वि schmücken 27, 7; 66, 2; 67, 19; 84, 41; 154, 16; 238, 33; 296, 4.

भृङ्ग (vom vor.) ntr. (und msc. §. 711) Schmuck.

भृङ् (von Vb. भृङ् §. 334) f. das Schmücken.

भृङ् (folgt nach Vop. der Analogie von §. 154, 3, 2, c) I. III (§. 801, II) Par.

Atm. (§. 789, I) tragen, bringen Par. 16, 17; 79, 26; 171, 12; 297, 21; 273, 332; gewinnen Atm. 291, 13; nähren 188, 5; Pf. (§. 830; 837; 836); Ptcp. Fut. Pass. (§. 906); vd. Intensiv (§. 167, Bem. 2); Desiderat. (§. 189). — भृङ् भृङ्ग (ob Kmdh. भृङ् भृङ्) voll 171, 20.

— नि निभृङ् verborgen 111, 15; 198, 24.

— द् darbringen; ved. भृङ् (Imper. mit Dehnung §. 813, 3) 291, 1.

भृङ् (?) X. I Par. sprechen, leuchten.

भृङ् s. भृङ्.

भृङ् (S. 146, 3 Vb. भृङ् vgl. भृङ् und Roth Nir. Erl. VII, 26) msc. N. ppr. eines der 10 ersten Geschöpfe des Brahman; vgl. भृङ् (§. 444).

भृङ्गन् (Ttp. भृङ्) msc. Spross des Bhṛigu, Bezeichnung des von ihm stammenden Paraçurāma 47, 25; 41, 2.

भृङ्गार्ह (Ttp. von भृङ् (als Plur. von भृङ्) und भृङ् oder Kmdh. (nach §. 656, III) und भृङ् ep. für भृङ्, vgl. die mit भृङ् anlautenden ähnlichen Zusammensetzungen) msc. Tiger der Bhṛiguiden oder tigergleicher Bhṛiguide 22, 14.

भृङ्गेश (भृङ्गेश Ttp. oder Kmdh. (nach §. 656, II) wie das vor.) adj. ज्ञा fem. bester der Bhṛiguiden, oder bester Bhṛiguide 20, 24; 26, 74.

भृङ्गश्च (भृङ्गश्च wie das vorige) adj. ज्ञा fem. bester der Bhṛiguiden, oder bester Bhṛiguide 45, 11.

भृङ् (S. 160, न? von Vb. भृङ्) msc. eine grosse schwarze Biene, Hummel.

भृङ् I Atm. (§. 789, V) rösten, braten; Ptcp. Perf. Pass. भृङ् (§. 896, 2 frictu fricu).

भृङ् (§. 149) VI Par. untertauchen.

- भृत् (von Vb. भृ §. 289; S. 131, O, 1) adj. tragend.
- भृत् (Vb. भृ eig. Ptcp. Fut. Pass. §. 906) msc. Slav, Diener, Untertan; fcm. (§. 331) वा Lohn.
- भृत् IV Par. fallen (vergl. भृत्) Aor. (§. 858); Ptcp. Perf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, 1).
- भृत् (wohl zusammengezogen aus भृत्ति von भृत् nach Anal. §. 563, IX, vgl. S. 244 u. das Indecl. भृत्त् durch गृत् nach Anal. §. 578) adj. वा fem. viel, übermässig; Comp. भृत्तयस्; Superl. भृत्तवः (S. 228, 2; 255); acc. gen. ntr. गृत् adv. viel, sehr, wiederholt 73, 2 (§. 128; 225; 554, VI; S. 247, VI; §. 644, VIII).
- भृत्तय Vb. Denom. Atm. (§. 225) viel werden.
- भृत्ति s. सहस्रभृत्ति.
- भृत् IX Par. (stark भृत्, schwach भृत्) §. 805) tragen (vgl. भृत्); tadeln; rüsten (vgl. भृत्); krümmen.
- भृत् (S. 160, क?) msc. Frosch.
- भृत् (Vb. भृत्) msc. das Spalten, Theilen, Zwiespalt, das Scheiden, Unterscheiden, Unterschied, Abart, Verschiedenheit.
- भृत्तिन् (Vb. भृत् §. 282) adj. नो fem. spaltend, verwundend 29, 33.
- भृत्ति (S. 169) msc. fcm. oder नो fem. Pauke.
- भृत् I Par. Atm. (§. 789, I) sich fürchten (s. भृत्). Caus. Aor. (§. 844).
- भृत् (von भृत्) adj. fcm. नो schrecklich, fürchterlich; Acc. gen. ntr. adv. (§. 784).
- भृत् (aus भृत् wo s.) Ind. (§. 783) Rufpartikel (cig.: Herr!); auch verdoppelt भृत्तो (§. 783).
- भृत् (Vb. 2. भृत्) msc. Geniesser 211, 5.
- भृत् (Vb. 2. भृत् S. 142, क, 23) msc. Ge-
- noss, Vergnügen; (Vb. 1. भृत्) Schlangenhaut (§. 544).
- भृत्कर् (Ttp. ३कर् nach §. 277, c) adj. नो fem. Genuss, Vergnügen verursachend 154, 17.
- भृत्कृत् (nach §. 562 von भृत्) m. Schlange.
- भृत्कृती fem. Namen der Hauptstadt der Schlangen (vergl. das vor. S. 232, §. 604; S. 239, मत्).
- भृत्तिन् (nach §. 563 von भृत्) msc. Schlange.
- भृत् s. 2. भृत्.
- भृत् N. ppr. eines Königs 258, 151; eines Landes = Patna und Bagalpur (S. 240, क, 5).
- भृत् (Vb. 2. भृत्) ntr. das Essen, Speise.
- भृत्तिन् (Vb. 2. भृत् §. 282) adj. नो fem. essend 279, 402.
- भृत् (Vocat. von भृत् §. 754, I) Ind. (§. 782; 783) Rufpartikel he! (§. 110; 134, 2, Bem. 1 vgl. भृत्).
- भृत् I Atm. (§. 789, V) fürchten.
- भृत् भृत् (§. 154, 2, 2) IV Par. (Speth. भृत्), I Atm. (§. 789, V) abfallen 125, 1; 279, 408; verloren gehn 88, 20; 120, 18; 271, 305; beraubt werden 153, 10. — Aor. (§. 858, VIII); Ptcp. Pf. Pass. u. Absol. (§. 896, 2; 914, 1). — Intensiv (§. 169, Ausn. 3). — Caus. berauben 48, 2.
- पृत् beraubt werden 266, 256.
- खि Caus. berauben 21, 6; 22, 19.
- भृत् (vom vor.) msc. das Fallen; das Sichverlieren, Abirren 121, 2; Verlust 271, 307.
- भृत् s. भृत्.
- भृत् s. भृत्.
- भृत् (§. 66, 1; 154, 2, 1; 156, 1) VI Par. Atm. (§. 789, 1) Speth. भृत् (§. 797) rüsten, braten (vergl. भृत्). Pf. red.

(§. 827, 3; 828); Aor. (§. 847); Prec. (§. 867); Desider. (§. 191).

भ्रण I Par. tönen.

भ्रम् (§. 154, 1) I. IV Par. (Specih. von IV भ्रम्य भ्राम्य §. 796, V) herumirren, herum-schweifen, wandern 108, 4; 120, 17; 121, 12; 20; 129, 14; 131, 5; 7; 156, 27; 168, 93; 194, 2; 273, 332; um jemand, ihn umgeben 257, 146; Pf. red. (§. 828, Ausn.); Aor. (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, 1); भ्रान्त herumeilend 35, 2; irrend, wirr 92, 36 (भ्रमत् §. 225). — Caus. भ्रमि (§. 202; 881, 4; 916).

— उद् ausser sich gerathen 183, 17 (ist उद्भ्रम्य zu schreiben; denn ein Causale, wollte man auch die anomale Dehnung zulassen, wäre hier nicht passend).

— वृत्ति herumirren 97, 4.

— वि herumschweifen; विभ्रान्त verwirrt.

भ्रम (vom vor. §. 254) msc. das Herumschweifen, Irrthum.

भ्रमण (von भ्रम) ntr. das Herumirren.

भ्रमर् (S. 148, छट्) msc. eine grosse schwarze Biene (§. 520).

भ्रमर्कटपत्रक (nach §. 558 oder 559 (?) von ०ट्, Tipr. भ्रमर्कटपत्र) msc. ein Bienenkörbchen; ein Korb mit einem Licht darin, Diebeslaterne 186, 11 (Wils. Daçak. 71, n. 2).

भ्रमाय Vb. Denom. (भ्रमत् §. 230) Atm. (§. 225) ein Vagabund werden.

भ्रम् IV Par. fallen; Pass. imperson. 241, 73; Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, 1).

भ्राज् (§. 66, 1) I Atm. (§. 789, V) glänzen, leuchten 67, 5; 78, 23; vd. Par. 289, 3; Pf. red. (§. 828, Ausn.); Caus. Aor. (§. 844).

— वि auseinander leuchten, nach allen Seiten, sehr leuchten 78, 21; 291, 4.

भ्राजदृष्टि (Bhvr. ०जत् (von भ्राज् ved. Par.) दृष्टि) adj. leuchtende Schwerdter (= Blitze) habend 290, 11.

भ्राज् (Vb. भृ S. 163, §. 405) msc. (Declin. §. 754, XIV) Bruder (§. 104, Ausn. 2; 433; 564, XVI in Zsätz §. 671).

भ्राज्य (vom vor. §. 433) msc. Bruder-sohn, Feind.

भ्रान्त (Ptcp. Pf. Pass. von भ्रम्, aber nach §. 333) ntr. das Herumirren 121, 14; 153, 11.

भ्राज् भ्रास् I. IV Atm. (§. 789, V, wo „I und IV“ zu setzen) leuchten, glänzen (vgl. भ्राज्); Pf. red. (§. 828, Ausn.); Caus. Aor. (§. 844, A; B).

भ्री IX Par. (Specih. §. 805) tragen, fürchten, zürnen; Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 5).

भ्रुकुटि oder भ्रुकुटि oder ०टि (Tip. भ्रुकुटि; letzteres von Vb. कुट् in Bed. „krümmung“ S. 247, IV) fem. (§. 709) das Zusammenziehen, Runzeln der Augenbrauen.

भ्रुज् (§. 149) VI Par. bedecken, vereinen.

भ्रू (S. 158, छ) fem. (Declin. §. 723; 725; 727; 729; 731; 733; 739; 741; 744; 750) Augenbraue (§. 431; 565, VI; 630; 632).

भ्रुकुटी s. भ्रुकुटि.

भ्रूण (Tip. ३ण) msc. das Ziehen der Augenbrauen 147, 11.

भ्रूज् (Tip. ३भृ) msc. das Brechen der Augenbrauen, Stirnrunzeln 279, 398.

भ्रूण X Atm (ist §. 789, V hinzuzufügen) hoffen, fürchten, wünschen.

भ्रूणता (Kindh. ३ण० nach §. 656, III) fem. einer Schlingpflanze gleiche Augenbraue 190, 15.

भ्रेज् I Atman. (§. 789, V) glänzen (aus

भाह् vgl. dessen Pf. red.). Caus. Aor. (§. 844).

भेष I Par. Atm. (§. 789, I) gehn, fürchten, zürnen. Caus. Aor. (§. 844).

भ्लत् s. भल्.

भ्लाम् भ्लास् I. IV Atm. (§. 789, V) wo

II u. IV* zu setzen) glänzen, leuchten (vgl. भाह्); Pf. red. (§. 828, Ausn.); Caus. Aor. (§. 844).

भ्लेष I Par. Atman. (§. 789, I) gehn; Caus. Aor. (§. 844).

म

मह् I Atm. (§. 789, V) wachsen, geben. — X. I Par. sprechen, leuchten.

मकर msc. ein Seeungeheuer, fabelhaftes Seethier.

मकरध्वज (eig. Bhvr. ध्वज einen Makara (auf der Fahne) als Zeichen habend) msc. Bez. des Gottes der Liebe.

मक्क् s. मस्क्.

मच् s. म्रच्.

मल्लिक s. das folg.

मल्लिका (S. 172, लिङ्ग; oder von Vb. मल् durch चक् §. 252; vergl. GWL. II, 42) fem. Fliege; im Dvnd. (§. 628) erscheint मल्लिक 138, 40 u. 45.

मलु (Loc. Pl. wohl für *मल्लु von मल् (in मया „mit“) und मल्, in der schwächsten Form ohne मल् wie मल् von त (मल्) vd., gewöhnlich मल् (mit Bewahrung des org. Nasal) Ind. (§. 782; 783) adv. rrsch 291, 15 (= lat. mox).

मल् मल् I Par. gehn.

मल् msc. Opfer; opferreich (?) 290, 11.

मगध्य Vb. Par. (§. 235) umgeben, bedienen.

मग्न s. मल्.

मग् (wohl von Vb. मल् vgl. मल्) msc. Vergrüßen; ntr. vd. (Macht) Reichtum (§. 563, XIV); fem. वा Namen eines Sternbilds, des zehnten Nakshatra.

मग्ग (vom vor. nach §. 562) adj. reich (Bez. der Opferer ved.) 291, 14.

मग्ग (= dem vor. §. 563, XIV; वन् die abgestumpfte Form von वन्, statt वत् der schwachen vergl. S. 239, मत्, IX) msc. (Declinat. §. 754, III) reich 287, 2; Bez. des Indra (mächtig?); fem. मग्गती (von मग्गत्, welches s.) oder मग्गती (§. 699).

मङ् I Atm. (§. 789, V) schmücken, gehn.

मङ् = मल्, wo s.; viel.

मङ् s. मल्.

मङ् I Par. gehn.

मङ्गल (S. 148, लल) adj. लो fem. (§. 691) glücklich, segensreich; sbst. ntr. Glück, Gebet 188, 23; 201, 10; 286; 482; Fest 201, 5; msc. Planet Mars.

मङ्गलविधि (Tlp. ३ लि०) msc. Festordnung, Festapparat 180, 6.

मङ्ग्व I Par. schmücken. — I Atman. (§. 789, V) gehn, tadeln, anfangen, eilen, täuschen.

मच् मश् मच् मश् I Atm. (fehlt §. 789, V) betrügen, schlecht sein, prahlen, zermalmen.

मश् (§. 154, 2, 2) I Atm. (fehlt §. 789, V) halten, hoch werden, verehren, leuchten; Ptcp. Perf. Pass. und Abs. (§. 896, 2; 914, I). — vgl. मच् und मल्.

मडञ् (§. 149, 3; 156, 1) VI Par. tauchen, untertauchen 78, 19; 167, 91;

- 197, 6; versinken 17, 27; Ptcp. Perf. Pass. मग्न (§. 897, 2).
 — उद्गु auftauchen 237, 30.
 — नि niedertauchen, versinken 199, 6; 241, 74; 252, 85.
 मग्नन् (S. 167, मन्) ntr. Grösse 290, 3; Stärke 296, 3.
 भञ्ज s. मार्ज.
 मञ्जरि msc. fem. oder तो Schüssling; fem. Stengel, Perle (S. 228, रत्न).
 मञ्जरीपिञ्जरित (nach S. 228, रत्न aus पवित्र Dvnd. मञ्जरी + पिञ्जर) adj. ता fem. mit Perlen und Gold versehn 199, 1.
 मण् I Par. wohnen, zerreiben (?).
 मण msc. ntr. (§. 711, vgl. 708; fem. तो §. 691) Kloster, Schule, Aufenthaltsort junger Leute, die sich dem Studium der heiligen Schriften widmen.
 मण्ड N. ppr. eines Districts in Kaschmir 252, 84; 270, 302; 283, 446.
 मण् I Par. tönen.
 मणि msc. fem. (§. 712) oder णो fem. Edelstein, Perle (Dual णो §. 90, Ausn. 2; 563, V; 565; 566, VI; S. 239, मण्ड).
 मणिप्रवेक (Kmdh. nach §. 656, II) adj. (का fem.) vorzüglichster Edelstein 78, 24.
 मणिमय (von मणि) adj. यो fcm. aus Juwelen bestehend 226, 74.
 मण् I Atm. (fehlt §. 789, V) ersehen; mit Sehnsucht sich erinnern.
 मण्ड I Atm. (§. 789, V, wo hinzuzufügen ausser in Bed. „sich schmücken“ in welcher es Par.) ankleiden, theilen, sich schmücken (Par.). — X Par. schmücken, erfreuen.
 मण्ड (vom vor.) msc. ntr. (§. 711) Schaum; msc. (§. 708) Schmuck (§. 563, V).
 मण्डन (vom vor.) ntr. Schmuck.
 मण्डल (nach §. 563, V von मण्ड?) msc. ntr. und तो fem. (§. 640; 711; 691) die Scheibe der Sonne oder des Mon-

- des; ntr. Kreis, Kugel, Scheibe, Reflex, reflectirtes Bild 174, 41; Umgebung, Menge, Provinz, Reich, Bez. einer grössern Abtheilung des Rig-Veda (§. 558, VII).
 मण्डलोत्तम (Kmdh. उत्तम) adj. (या fem.) bestes Reich 267, 262.
 मण्डूक (S. 159, उक्र) msc. Frosch (§. 430) + मन् (von Vb. मन् nach §. 289, vergl. S. 131, O, 1) adj. denkend.
 मन् s. मद्.
 मत (Ptcp. Pf. Pass. von मन् nach §. 333) n. Gedanke, Ansicht, Absicht, Wunsch, Willen.
 मतङ्ग (nach S. 143, चङ्ग, eig. Ttp. मत + म nach (seinem) Willen gehend“ nach Anal. §. 279) msc. Elephant.
 मतङ्गत्त (Ttp. मत्त letztes von मन् §. 320) msc. Elephant.
 मति (Vb. मन् S. 161, ति, 2) fem. Verstand, Gedanke, Wunsch, Absicht, Entschluss, Gedächtniss, Erinnerung; ved. Lied (ausgedachtes) 292, 2 (§. 427; 434).
 मतिमार्ग (Bhvr. + मार्ग) adj. भा fem. mit Verstand erfüllt 240, 62.
 मतिमन् (nach §. 562 von मति) adj. तो fem. verständig 117, 4; 167, 87; 251, 78.
 मत्कुपा msc. Wanze.
 मत्सु (nach §. 575 von मद्) adv. von mir 240, 59 (§. 572).
 मत्सर (S. 172, सर; eher Zsstzg von मद् (Prnth. der 1. Ps.) und सर von Vb. सृ nach Anal. §. 277 „sich auf das Ich beziehend“, vgl. अहंकार u. aa.) msc. रा fem. (Egoismus) Neid.
 मत्सरिन् (vom vor. §. 563) adj. रिपो fem. neidisch, böse.
 मत्स्य (Vb. मद् S. 172, स्य) msc. तो fem. (§. 686, 2; 690; 691) Fisch (§. 558, VII).
 मत्स्यज्ञोविन् (Ttp. ज्ञो §. 282) msc. Fischer 126, 3; 12.

मय् I Par. hin und her bewegen, rühren; Aor. (§. 849, 2) vgl. मन्च्.

मय् ergänzt मयिन् wo s.

मयिन् (Vh. मन्च् S. 154, §. 395) msc. (Declin. mit Nebenth. मयन् मयस् und मय् §. 754, IV) Rührholz* beim Buttern; in Zsstzg auslaut. fem. ३ मयी (§. 699).

मद् Thema von मस्मद् (Pronomen der 1. Person) im Singular (§. 239, Bem. 1; S. 133, O, 2, b; S. 136, च, 6; §. 431, Bem.; 560; wann dafür in Zsstzg मस्मद् S. 246, I).

मद् IV Par. Speth. माप (§. 796, V) trunken sein (madidum esse), sich freuen 273, 338; Aor. (§. 858, VIII); Ptcp. Pf. Pass. मज् (§. 896, 2; 475) trunken, erfreut, wüthend; Ptcp. Fut. Pass. (§. 906); — ved. I Par. sich freuen 291, 1. — Caus. मादि und in Bed. „erfreuen, schlaff machen“ मदि (§. 202; 881, 4; 916) 105, 19. — X Atman. (§. 789, V) sich ergötzen 291, 6.

— मन् sich freuen; मन्मज् toll 200, 14 (und das einmal als Kmdh.: von der Tollheit zurückgekehrt = „wieder vernünftig“?).

— उद् toll sein; उम्मज् toll 89, 8; 114, 12; 200, 14; 252, 81; Caus. उम्मदि trunken, toll, verlieht machen 191, 18; मादि trunken, toll machen 180, 16; 197, 7.

— व sorglos sein; वमज् unvorsichtig 168, 95; 196, 21; wahnsinnig 35, 6; hrünstig 127, 17.

— वि विमज् hrünstig 175, 47.

मद् Vh. Denomin. (vom folg.) Atman. (§. 212, Bem., 255) trunken sein.

मद् (Vb. मद् §. 212; 255; 327) msc. Ransch, Freude, Wahnsinn, Stolz, Leidenschaft, Liebe, Brunst, Brunstsaft des Elefanten (der ihm in der Brunstzeit aus

zwei Öffnungen an der Schläfe fließt); berauschendes Getränk.

मदच्युन् (Ttp. ३ च्युन् von Vb. च्यु nach S. 131, O, 1, od. च्युन्; heidomal nach §. 289) adj. Freude (Seligkeit) trüfelnd (spendend) 291, 7.

मदन (Vb. मद् §. 253) msc. Gott der Liebe (der erfreuende).

मदिता (Vb. मद् S. 169, §. 419) fem. Wein, berauschendes Getränk.

मदिताक्षी fem. (von ०क्ष Bhvr. von मदिता ३ क्षति §. 669) Frau, Mädchen (eig. wie von Wein trunken (schmachtende) Augen habend).

मदीय (von मद् §. 491) adj. वा fem. mein.

मदीकट (Ttp. ०ट् ३ उक्कट; letztes nach §. 566, VII hoch, stolz, wüthend) msc. ein hrünstiger Elephant.

मय (Vh. मद्) ntr. berauschendes Getränk, Wein.

मदिष (Bhvr. मद् ३ विषा) adj. वा fem. mir gleich 24, 40; 70, 53.

मधु (Vh. मद् S. 156, §. 397? oh ५ durch Einfluss des ३ entstanden ist, aus welchem ३ erst hervorging?) adj. fem. ५ oder ३ (und ved. ५? §. 704) süß; shst. ntr. Honig; ein gewisses berauschendes Getränk; msc. der Monat Chaitra = März-April (§. 443; 465; 491; 520; 564, IV; XIII; S. 221, §. 592; S. 241, व, 10; in Bhvr. ausl. anch ३ मधुक §. 671).

मधुकर (Ttp. vom vor. ३ कर) msc. Biene.

मधुप (Ttp. ३ व von Vh. वा „trinken“) msc. Biene.

मधुमत् (von मधु §. 562, vgl. §. 465 und S. 239, मत्) adj. तो fem. honigsüß 296, 9 (§. 501; 505; 517).

मधुर (von मधु §. 564, XIII) adj. रा fem. süß, angenehm, lieblich (§. 472; 554, VI).

मधुवर्ण (Bhvr. ३३०) adj. पा fem. honigfarbig, honiggleich 293, 2.

मधुवृत्त (Bhvr. ३३३) msc. Biene.

मध्य (durch v von einem Adv. *मध aus Pronomen m im zend. maǧ griech. μέ-με) adj. वा fem. in der Mitte seiend; msc. ntr. (§. 711) die Mitte, der mittlere Theil des Körpers, die Taille (Local. मध्ये präfixartig §. 244; 492; 499; 506 und Bem.; 517; 575; S. 246, II; in Zsstz §. 656, II; 682, II).

मध्यदिन (§. 506 und Bem.; 427, aus मधं दिनस्य) adj. mittäglich 129, 14 (gegen Gr.; es ist wohl मध्य० zu schreiben nach den citirten Stellen).

मध्यम (von मध्य §. 499) adj. मा fem. (§. 689) mittelst, in der Mitte seiend (§. 432; in Zsstz §. 656, II).

मध्याह्न (मध् + हन् nach §. 639) msc. (§. 640) Mitto des Tages (§. 656, II) 115, 24; 129, 7.

मधेपुत्रम् (Avybh. nach §. 682, II) adv. mitten auf dem Rücken 156, 28.

मन् (§. 154, 2, 4, Ausn.; 156, 1) VIII. IV Atm. (§. 789, V) denken, meinen, halten 81, 52; ehren; ved. lernen मन्तवे (ved. Infin. §. 915) 296, 2; Aor. (§. 858); Ptcp. Perf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I); मत् (in Zsstzung §. 656, II; IV) mit Genit. (Pāṇ. 2, 3, 67); मन्ते wird zusammenhanglos eingeschoben, daher es für Indecl. (§. 783) gilt: „meine ich“ (spottend) 75, 25 (§. 127, 2, 9; Bem. 2). — (Hieher gehört das anomale Desiderativ (theils nach Anal. von §. 193) मोमांस (§. 183; 188) Atm. (§. 789, V) überlegen). — X Atm. (§. 789, V) stolz, thöricht sein.

— मनु heistimmen 184, 3; 188, 13; 191, 11.

— मव verachten 53, 23; 61, 47; 70, 53; 153, 14.

— मन् denken 77, 2; beschliessen 81, 4; Ptcp. Pf. Pass. gleich geachtet, gleich 32, 23; geehrt 49, 14.

मनन (vom vor.) n. das Begreifen 216, 1; 21.

मनस् (Vh. मन् S. 149) ntr. Geist, als Mittel der Wahrnehmung und der Leidenschaft, Herz, definirt 206, 24; Wille, Absicht 266, 251. मनसा mit Absicht, gern (Sch. durch Lobgesang) 297, 18 (§. 441, 2, b; 443; 566, I, A; S. 247, VI; in Zsstz मनसा §. 653, II, Bem.; wird मनस §. 680; dient präfixartig 241; 242, Bem.; ebenso der Loc. मनसि §. 244).

मनसः s. das vor.

मनसि (Tip. मनसि (Loc. vom vor. s. das.) ऽत्त von Vh. तन् §. 320) msc. Gott der Liebe.

मनस्य Vh. Par. (§. 235).

मनस्विन् (von मन्स् nach §. 563, XII) adj. स्त्री fem. verständig, aufmerksam; fem. tugendhafte Frau.

मनाक् Ind. (§. 783) ein wenig, langsam, zögernd.

मनायु (nach §. 289 von einem Denomin.

मनाय von मन्स् nach §. 229) adj. verständig 294, 9.

मनोषा (§. 86, Ausn. 1; vgl. S. 156, इष, aber jene Etymol. von *मन (= मन्स्) und इष nähert sich hier vielleicht dem Richtigen mehr, vergl. das folgende) fem. Verstand; vd. Lobgesang 298, 24.

मनोहित (vom vor. nach S. 225, इत्त) adj.

ता fem. im Sinn gehabt 12, 4; 18, 35.

मनोचिन् (nach §. 563 von चिन्) adj. विषाी fem. weise.

मनु (Vh. मन् S. 156, §. 397) N. ppr. des Stammvaters der Menschen (§. 437; 443); seine Frau मनु मनाकी मनायी (§. 701; vgl. 712).

मनुज (Tlp. ज्ञ von Vb. जन् §. 320) adj.
ज्ञा fem. Mensch, Mann, Fran.

मनुज्य (vom folg. §. 437) msc. श्री fem.
Mensch, Mann, Fran (§. 459; 576;
S. 223, §. 594).

मनुस् (Vb. मन् S. 158, उस्) msc. = Manu
(S. 243, खत्).

मनोगत (Tlp. मनस् गत⁰, letztes Ptcp. Pf.
Pass. von गप्) ntr. Wunsch 20, 18.

मनोगति (Tlp. मनस् गत⁰) fem. Gang nach
Wunsch; die Möglichkeit sich, wie
und wohin man will, zu bewegen
(oder „Gang so schnell wie ein Ge-
danke, vergl. das folg. und मनोज्ञ
bei Wils.) 83, 31.

मनोवृ (Tlp. मनस् वृत्त nach S. 131, O, 1
letzte Zeile) adj. gedankenschnell,
schnell wie ein Gedanke 291, 4.

मनोत्त (Tlp. मनस् उत्त von Vb. ज्ञा) adj. ज्ञा
fem. schön (§. 554, III).

मनोभय (eig. Tlp. मनस् भय von भू „im
Herzen entstehend“) m. Gott der Liebe.

मनोरथ (eig. Tlp. मनस् रथ) msc. Wunsch,
Verlangen.

मनोरम (Tlp. मनस् रम von Vb. रम्) adj.
मा fem. (herzerfreuend) schön, lieblich.

मनोहृ (Tlp. मनस् हृत् von Vb. हृ) adj. हृ
fem. (herzrauhend) schön, lieblich.

मन्तु (Vb. मन् S. 162, तु) msc. Mann, Kö-
nig, Sünde; fem. Verstand.

मन्तूय Vb. Par. (§. 235; eig. Denom.
vom vor.) sündigen, zürnen.

मन्त्र (eig. Denomin. vom folg.) X Atm.
(§. 789, V) rathen, rathschlagen; episch
und auch im Panchat. Par. 55, 6;
121, 13. मन्त्रित 56, 15; überlegt 127, 1
(§. 443; 491).

— ऋत्तु mit Zaubersprüchen begleiten
31, 12.

— ज्ञा zum Abschied begrüßen 7, 13;
92, 43.

— उप anreden 45, 11 (verabschieden?)
197, 10.

— नि einladen ep. Par. 81, 52.

— — उपनि einladen 81, 51.

— सप् रathschlagen, herathen 53, 6
(ep. Par.) 14, 23; 81, 4.

मन्त्र (S. 139; eher von Vb. मन् durch त्र
S. 163, ळ.) msc. (§. 710) geheime Be-
rathung, Rath, Vedenvers, eine irgend
einem bestimmten Gott heilige For-
mel, mystischer Vers, Zauberspruch
(§. 653, IV).

मन्त्रविद् (Tlp. ऽविद् von Vb. विद् §. 289)
adj. (Rathes kundig) Rathgeber, Spion,
geheimer Agent, Priester.

मन्त्रिता (nach §. 554 von मन्त्रिन्) fem. Amt
eines königlichen Rathes, Ministers
281, 424.

मन्त्रित्व (vom folg. nach §. 554) ntr. Rath.

मन्त्रिन् (§. 254; eher von मन्त्र nach §. 563)
msc. Rathgeber, königlicher Rath,
Minister.

मन्त्रिवत् (nach §. 579 vom vor.) adv. wie
Minister 277, 389.

मन्थ् (§. 154, २, 2) I. IX Par. hin und
her bewegen, rühren, quirlen 172, 30;
quälen; Ptcp. Pf. Pass. मथित (§. 895, २,
vgl. mit §. 154, २, 2) 114, 23; Absol.

मन्थित्वा od. मथित्वा (§. 914, II, Ausn. 2).

— नि quälen 88, 28.

मन्थन् s. मथिन्.

मन्थत् (Vb. मन्थ्) adj. ते fem. (§. 691) lang-
sam, träg.

मन्द् I Atm. (§. 789, V) trunken sein,
sich freuen, schmachten, schlafen,
langsam gehn, schön sein.

मन्द (vom vorigen) adj. हृ fem. (§. 689)
langsam, träg, schwer, wenig, dumm;
मन्दमन्दम् recht langsam; Schritichen
vor Schritichen 97, 12; 116, 2 (§. 225;
554, I. VI).

मन्दचेतस् (Bhvr. ३६०) adj. wenig Bewusstsein habend, ohnmächtig 29, 35.

मन्दर (Vh. मन्द) adj. रा fem. langsam, gross; ntr. (§. 708) N. ppr. des Berges, mit welchem von den Göttern und Asuren der Ocean gequirt wurde, um das Amrita zu gewinnen.

मन्दायन् (Bhvr. ०८३ वा ० „thörichte Wesenheit habend“) adj. thöricht 61, 40.

मन्दाय Vh. Denom. (von मन्द) Atman. (§. 225) langsam, träg, thöricht werden.

मन्दिर (मन्द S. 169, §. 414) ntr. fem. रा Haus, Tempel.

मन्दात् msc. N. ppr. 297, 13.

मन्मथ (S. 138, ४, 11) von einem nach Anal. von §. 169, Ausn. 2 gebildeten Intensiv von मन्ध msc. Gott der Liebe. ३ मन्ध (von मन् nach §. 282) adj. वा fem. sich haltend.

मन्यु (von मन् S. 168, ४) msc. fem. (§. 712) Zorn, Ärger, Kummer, Stolz, Unglück.

मन्वन्तर (Ttp. मन् सन्तर) ntr. Periode eines Manu; der Zeitraum, in welchem ein Manu über das Universum herrscht = 71 mal 12000 Götterjahren; vierzehn Manvantara bilden einen Kalpa, Weltabschnitt.

मभ्र s. वभ्र.

मभ्र s. वभ्र.

मय I Atm. (§. 789, V) gehn.

मयस् (S. 149) ntr. Freude.

मयूष (S. 159, ६) msc. Lichtstrahl, Glanz, Schönheit.

मयोधु (Ttp. मयस् म् letztes von Vh. म्) adj. zur Lust seiend, Freude spendend 295, 18.

मरकत msc. Smaragd.

मर्या (Vb. म्) ntr. das Sterben, Tod.

मरोचि (S. 155, ३) msc. fcm. (§. 712) Lichtstrahl; N. ppr. eines der 10 cr-

sten Geschöpfe des Brahman; eines Weisen 179, 7.

मरु (Vb. म्) msc. wüstes, wasserloses Land.

मरुत् (S. 157, ३) msc. (§. 708) Luft, Wind, Windgottheit (§. 439; 465; 564, III; 566, I, A; B; 567, II; S. 239, मत्).

मरुत् (S. 233, त, 2) msc. N. ppr. eines mythischen Königs (s. Vishnu-Pur. 352).

मरुत्तल (Kmdh. ३ स्थल) ntr. Wüstenland.

मरुत् (S. 160, क) msc. Luft, Körper, Affe.

मरुट msc. Affe, Spinne, Kranich, eine Art Gift.

मर्च s. मार्च.

मर्त (Vh. मृ S. 161, त, 2) msc. ein Sterblicher, Mensch (§. 566, XII).

मर्त्य (vom vorigen §. 566, XII) msc. ein Sterblicher, Mann; वा fcm. Frau.

मर्ब s. खर्ब.

मर्मन् (Vb. मृ ?) n. Gelenk, Glied, Körper (?) 72, 19; 201, 2 (§. 563, XII).

मर्म (S. 168, ४, 3) msc. Mensch 290, 2; fem. वा Gränze.

मर्मदा (Ttp. vom vor. und द् von Vb. दा) fem. Gränze (Gränzpfad), Fortgang auf dem richtigen Weg, Rechtschaffenheit, tugendhafte Aufführung.

मर्ब I Par. anfüllen. — vgl. मार्ब.

मल (मल) I Atman. (§. 789, V). मल् XPar. (Speth. मल मलापि §. 208; 209; 843; 844) halten.

मल (S. 148, ६) msc. eher म् in Bed. „reihen“ s. GWL. I, 494) msc. ntr. Schmutz (§. 564, XVIII); Schwärze und Sünde 277, 377.

मलपङ्क्ति (nach §. 563 von ०ङ्क Dvnd. मल पङ्क्ति) adj. नो fem. mit Schmutz und Schlamm bedeckt 46, 20.

मलमलक ntr. ein Kleid, welches um die Lenden geschlungen wird (= कोपीन nach Vajjay. Wils. Daç. 68, n. 3) 184, 24.

मलय (S. 148, यत्) msc. N. ppr. einer Bergkette, von welcher das beste Sandelholz kommt, die westlichen Ghats im Dekhan.

मलयत्त (Ttp. vom vor. und त् von Vb. तन् §. 320) msc. ntr. Sandel (vgl. das vor.).

मलिन (S. 154; besser von मल §. 564, XVIII) adj. ना fem. schmutzig, befleckt, schwarz, gemein, sündig; sbst. ntr. Sünde, Fehler (§. 476).

मलीमल (von मल §. 564, XVIII) adj. ना fem. schmutzig.

मल्ल s. मल्ल.

मल्लि (S. 152, §. 394) oder ली fem. arabischer Jasmin.

मल्लिका (vom vor. nach §. 558 ff.) fem. arabischer Jasmin.

मल्ल (§. 152) I Par. binden. — Intensiv (§. 166, Bem. 2; 818).

मल्ल I Parasm. binden. — Intensiv (§. 166, Bem. 2).

मल्ल मिश्र I Par. tönen, zornig sein (vgl. मल्ल).

मल्लक (vom vor.) msc. Mäcke.

मल्ल (मुप) I Par. tödten, verletzen.

मल्ल s. मल्ल.

मल्ल msc. Smaragd.

मल्ल I Par. messen; Aor. (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. मल्ल (§. 896, 2).

मल्ल मल्ल मल्ल I Atm. (§. 789, V) gehn, sich bewegen.

मल्ल ntr. Kopf.

मल्लक (vom vor. §. 558 ff.) msc. ntr. (§. 711) Kopf, Spitze 168, 95 (S. 246, II).

मल्ल I. X (Speth. महि महावि §. 208; 209; 843; 844) Par. ehren (vgl. महि eig. gross machen); महि geehrt 170, 7; 172, 23 (§. 443; 491; mit Genit. Pān. II, 3, 67). ved. मामहन्ताम् (Pad. मामहन्ताम् Glossar.

nach Sāy. (I, p. 769) Imperat. nach III. Conj. Cl. mit anomaler Dehnung des Reduplicationsvokals; eher Intensiv; mit ved. Bewahrung des न् der Personalendung S. 366, n. 1) mögen ehren, bewahren 298, 25.

मल्ल (vom vor.) fem. ली (§. 691) gross 288, 14.

मल्ल (von मल्ल = महि S. 144, यत्, 3) fem. ली (§. 700) Declin. (§. 754, I; 742) gross; ved. Accus. msc. महाम् (aus महान्तम् S. 310, n. 2) 297, 14; ntr. das Grosse, die Grösse 222, 25; (§. 427; 554, VI; wo es vor Suff. und als vorderes Glied महा statt महान्, Nomin. Sing. msc. statt Thema wie im Zend vgl. S. 246, I) wird S. 233 तानीव (eig. Zsstzg nach §. 656, II); §. 638; 639; 655, III; IV; 656, II; 668).

मल्ल (vom vor. nach §. 554) ntr. 225, 57 Grösse (proportionate greatness Röer).

मल्लोक्त (Kmdh. महत् ३ ल०, vgl. तान्त् und मुखत् nach Anal. von §. 108, Ausn. 2; Weber Ind. St. II, 178 und vgl. 7 u. 213) msc. eine der Oberwelten oberhalb des Polarsterns, Aufenthalt der Heiligen, welche eine Weltzerstörung überdauern.

मल्लि (Kmdh. महा (s. महत्) ३ ऋवि) msc. ein hoher Seher, einer aus der besonders hervorragenden Classe der Rishi's.

मल्ल (S. 149 von मह्) ntr. ein Festtag, Licht, Glanz, Opfer; eine der Oberwelten = महल्लोक्त; wird (nach Anal. von §. 108, Ausn. 2) महत् 209, 1 (vgl. महल्लोक्त).

मल्ल in Zsstzg anlaut. für महत् s. dieses. महाकायशिरोधर (Ttp. श्रुत् (von Vb. धृ); der vordere Theil Kmdh. महत् ३ क०; der letzte Dynd. काय ३ शिरस्) adj. grossen Körper und Haupt tragend 89, 2.

महाकाव्य (Kmdh. ३क०) ntr. ein (grosses) regelmässiges classisches Gedicht.

महागत (Kmdh. ३ग०) msc. ein grosser Elephant 121, 6.

महाचल (Kmdh. ३च०) msc. grosser Berg 84, 43.

महातन (Kmdh. ३त०) msc. ein grosser, tugendhafter Mann (§. 539; 544).

महातपस् (Bhvr. ३त०) adj. grosse Busse habend, sehr fromm 9, 40; 16, 18; 26, 74; 39, 4.

महातल (eig. Bhvr. ३त० n grosser Tiefe habend^u) ntr. eine der sieben Unterwelten, Aufenthalt böser Wesen.

महातेजस् (Bhvr. ३ते०) adj. grossen Glanz, Stärke habend 11, 19; 33, 4; 82, 13; 140, 62.

महात्मन् (Bhvr. ३त्त०) msc. (fem. s. §. 693) grossinnig 9, 36.

महावय (Kmdh. und Bhvr. ३वय०) msc. grosses Verderben, vollständiger Untergang 11, 15; adj. grosses Verderben bringend 22, 22.

महादंष्ट्र (Bhvr. ३दंष्ट्र०) adj. grosse Zähne habend 72, 20.

महादण्ड (Kmdh. ३द०) msc. grosse Strafe 61, 40.

महादेव (Kmdh. ३दे०) msc. Siva; fem. die Königin 50, 7; 263, 220; 278, 386.

महावृत्ति (Bhvr. ३वृ०) adj. grossen Glanz habend 23, 34; 25, 50; 73, 10; 142, 87.

महाधन (Bhvr. ३ध०) adj. werthvoll 62, 59; (Kmdh. vergl. GWL. II, 276) Schlacht 297, 17.

महानदी (Kmdh. ३न०) fem. grosser Strom 253, 98 = Gangā 26, 70; 36, 17 (§. 427).

महानाद (Kmdh. ३न०) msc. lautes Geschrei.

महानुभाव (Bhvr. ३नु०) adj. za fem. grosse Kraft habend.

महान् starke Form von महन् wo s.

महापय (eig. Kmdh. ३प०) msc. N. ppr. eines See 251, 68; 254, 103.

महापुरी (Kmdh. ३पु०) fem. grosse Stadt 84, 37; 87, 14.

महाफल (Bhvr. ३फ०) adj. za fem. grosse Früchte habend 167, 86.

महाबल (Bhvr. ३ब०) adj. za fem. sehr stark.

महाबाहु (Bhvr. ३बा०) adj. grossarmig, mächtig 3, 2; 38, 13; 92, 36; 38.

महासुक्ति (Bhvr. ३सु०) adj. sehr weise 6, 7.

महाब्रह्मन् (Kmdh. ३ब्र०) msc. ein grosser Brahmane 20, 18.

महाभाग (Bhvr. ३भा०) adj. za fem. grosses Glück habend, sehr glücklich 9, 41; 24, 47; 47, 38.

महाभाण्ड (Kmdh. ३भा०) ntr. grosses Gefäss 119, 2.

महाभारत (Kmdh. ३भा०) ntr. Name des dem Bharatidenkampf besingenden grossen Epos (§. 644, VIII; Lassen I. A. I, 486, n.).

महाभूत (Bhvr. ३भू०) adj. fem. za und णी (§. 693) grossarmig 27, 2; 89, 4.

महाभूत (Kmdh. ३भू०) ntr. Urelement, deren die Inder fünf annehmen (s. भूत).

महावृत्ति (Bhvr. ३वृ०) adj. hochweise 6, 4; 22, 8.

महामनस् (Bhvr. ३म०) adj. grossherzig.

महामातव्य (Kmdh. महा ३वय०) msc. Minister 245.

महामुनि (Kmdh. ३मु०) msc. grosser, ehrwürdiger Büsser, Bez. des Paraçurama 15, 29; 19, 12; des Agastya 70, 50.

महामूढ (Kmdh. ३मू० Ptcp. Pf. Pass. von मूह्) adj. za fem. grosser Thor 103, 24.

महायज्ञ (Kmdh. ३य०) msc. (grosses Opfer) Bezeichnung der fünfheiligsten Werke (Sakramente), welche die indische Religion vorschreibt 144, 112.

महायज्ञस् (Bhvr. ३य०) adj. grossen Ruhm habend, berühmt.

महाराण (Kmdh. म०) msc. ntr. grosser Kampf 23, 35.

महाराण्य (Kmdh. महा०) ntr. grosser Wald.

महाराज (Kmdh. म०) msc. grosser Wagen 91, 32; (Bhvr.) grossen Wagen habend, Held 49, 14; 82, 11.

महाराज (Kmdh. म०) msc. fem. die grosser König, -gin (§. 456; 517).

महाराज्य (Kmdh. म०) ntr. Herrschaft 3, 5.

महावन (Kmdh. म०) ntr. grosser Wald.

महावाक्य (Kmdh. म०) ntr. das erhabne Wort 205, 21; 210, 9.

महावायु (Kmdh. म०) msc. Luft als Element 223, 43.

महाविष (eig. Bhvr. म०) msc. eine kleine für zweiköpfig ausgegebene giftige Schlange.

महावीर्य (Bhvr. म०) adj. er fem. sehr stark 14, 18; 37, 4; 82, 12.

महावेग (Bhvr. म०) adj. er fem. sehr rasch 29, 33.

महाव्रत (Bhvr. म०) adj. er fem. grosse Büssungen (vollzogen) habend 17, 27; 18, 38; 40, 15 (von einer Waffe; sollte ०तः zu schreiben sein?).

महाबाहु (Kmdh. म०) ntr. herrliche Waffe 25, 52.

महाप्रियन् (Kmdh. महा०) msc. Edelstein, Rubin (Sch.) 170, 8.

महासंकट (Bhvr. म०) adj. er fem. Engen, Undurchdringlichkeiten, Mühseligkeiten habend 168, 93.

महासती (Kmdh. म०) fem. sehr tugendhafte Frau 103, 24.

महासेन (Bhvr. म०) adj. er fem. grosses Heer habend 52, 12.

महासू (Kmdh. महा०) ntr. grosse Waffe 44, 4.

महासूत्र (Bhvr. म०) adj. er fem. einen

lauten Ton bildend, schnaufend, schreiend 91, 32.

महाह्व (Kmdh. महा०) msc. grosser Kampf 23, 32; 32, 30.

महि (Vb. मह् = मह् S. 152, §. 394, Bem. 2) adj. gross (§. 471, vgl. Sāma-V. Gl.).

महित्वन् (vom vorigen nach S. 236) ntr. Grösse 291, 7.

महिमन् (von मह् nach §. 554, VI, vergl. S. 228, र्यत्) msc. Grösse, Majestät 291, 2.

महिष (Vb. मह् = मह् S. 154) msc. Büffel; vd. (gross?) 290, 7. — fem. मी (§. 694) Weibchen des Büffels, Königin insbesondere die gekrönte (§. 465; 534).

मही (eig. fem. von मह् §. 691) fem. Erde (Maia für माह्या), Land 122, 3 (§. 494).

महोक्तिन् (Tip. म०) von Vb. क्ति §. 289; S. 131, O, 1) msc. König.

महोत्तल (Tip. म०) ntr. Erdboden 79, 36.

महोन्न (Tip. म०) von Vb. न्त् §. 270) msc. Berg.

महोपति (Tip. म०) msc. König 47, 32; 252, 83.

महोपाल (Tip. म०) msc. König 263, 215.

महोभूत (Tip. म० §. 653, VII, Ausn.) msc. König 247, 23.

महोभूत (Tip. म० §. 289) m. König 246, 11.

महोभूत (Tip. म० §. 289, vgl. S. 131, O, 1) msc. Berg 170, 1.

महोयम (Tip. म०) msc. eine Antelope der Erde 69, 45.

महोयय Vb. Atm. (§. 235) geehrt werden.

महोरुह (Tip. म० nach §. 289) msc. Baum.

महोरुह (Tip. म० Vb. रुह nach Anal. §. 259) msc. Baum.

महेन्द्र (Kmdh. महा०) msc. Indra, als König des Paradieses; Namen einer Bergkette der nördliche Theil der Ghats (§. 456).

महेन्द्रचाप (Tip. म०) msc. Indra's Bogen = Regenbogen 277, 381.

महेश्वर (Kmdh. महाऽश्वर) msc. Siva.

महोदधि (Kmdh. महाऽदधि) msc. fem. grosser Köcher 70, 2.

महोत्साह (Bhvr. महाऽउत्साह) adj. हर fem. grosse Tapferkeit habend, hartnäckig, standhaft.

महोदधि (Kmdh. महाऽदधि) msc. Ocean, Indra.

महोदय N. ppr. 247, 28.

महोपम (Bhvr. महाऽउपम) adj. मा fem. grosse Anstrengung machend (mit Infin.) 256, 136; (mit Dat. nach §. 325) 261, 188.

महोपाधाय (Kmdh. महाऽउपाधाय) msc. hoher Lehrer 175; 234.

महोरस्क (Bhvr. महाऽउरस्क nach §. 671) adj. का fem. hreite Brust habend 85, 45.

महोलका (Kmdh. महाऽउलका) fem. grosser Feuerbrand (Flamme) 34, 8.

महोपधि (Kmdh. महाऽउपधि) fem. Namen einer Pflanze (Mimosa pudica) 173, 33 (? Sch. nur यवाङ्गुरादि).

I. मा (§. 154, 2, 3 u. Bem.) II Par. III. IV Atm. (§. 789, V) Speth. nach III stark विमा, schw. मिमी (§. 801) messen; vd. Atm. tauschen, wechseln 289, 6; Prec. (§. 865); Plcp. मित (§. 154, 2, 3, Ausn. und मान §. 897, 5) gemessen, abgemessen, mässig 180, 4; wenig 283, 453 (§. 280; in Zsstzung §. 656, IV; 674, II). — Desider. मिस् (§. 194).

— अनु anzeigen, folgern, schliessen 175, 47; 224, 49.

— उप zumessen, geben 294, 7.

— नि (§. 29, 7) tauschen.

— निरु bilden, schaffen, hauen 94, 5; 136, 13; 255, 120; 281, 425.

— — अभिनिरु schaffen 170, 3.

— — विनिरु schaffen, machen 72, 18; 152, 7; 247 23; 258, 157.

— परि abmessen, begränzen 90, 12.

— प्र abmessen. *

— प्रति an (einander) messen, vergleichen 286, 482.

— सम् zusammen messen; संमित ähnlich, gleich 35, 6.

2. मा (§. 154, 2, 3 und Bem.) III Atman. (§. 789, V) Speth. stark विमा, schwach मिमी (§. 801) tönen, brüllen; Prec. (§. 865); Desider. (§. 194).

मा Ind. (§. 783; 786) dass nicht (नृ); mit Imperat. 41, 3; mit Impf. bei folg. स्व und Aor. überhaupt, aber in beiden Fällen ohne Augment, in Imperativbed. (§. 808, Bem. 4); dagegen ep. mit Augm. 6, 9; verdoppelt मावा ja nicht 26, 66 (S. 231, क, 11).

मास्य (मा und स्य §. 786) = मा 41, 4; 42, 10.

मांस s. das folg., für welches es in der Declination und sonst eintreten kann.

मांस (S. 172, स?) ntr. Fleisch; msc. Wurm (Declin. §. 754, XV; 537; 551, XXIII; 563, V; in Zsstzg 104, A, h; S. 247, VII).

माघ (von मघा) msc. ein Monatsnamen = Januar-Februar; N. ppr. eines Dichters 235.

माघवन (von मघवन्) adj. नी fem. von dem Maghavan (Indra) heherrscht 237, 25.

माङ्ग I Par. wünschen.

माङ्गलिका (von मङ्गल) fem. N. ppr. 196, 16.

माचिरम् (Kmdh. माऽचिरम्) Ind. ohne Verzug 19, 5; 57, 54.

माद् s. माद्.

मापउव्य (Patron. Gotra von मपु §. 443, vergl. §. 585 und §. 60, Bem. 1) msc. व्यापनी fem. aus dem Gotra des Maṇḍu 46, 28; Vedenautor, Weber Berlin. Hdschriften 127; 136, 366; Mhbhār. I, 158 (§. 521; 459).

मातङ्ग (von मत्तङ्ग in Bed. „sich nicht nach den religiösen Vorschriften richtend“)

msc. ein kastenloser, einer aus der niedrigsten Classe der Bevölkerung 245, 6.

मातरिच्यन् (S. 149, vgl. Sāma-V. Gl. und Roth Nir. Erl. VII, 26) msc. Luft, Wind (§. 564, III).

मातामही (S. 224, ग्रामहृ eig. Zsstzung mit Nomin. im vorderen Glied (vgl. Futur. I) मालाऽमही) fem. Grossmutter (von Mutters Seite) 269, 289.

मातुल (von मातृ S. 228; eher für मातृ + ल vgl. S. 221, §. 592) msc. mütterlicher Obcim; ला mütterliche Tante; ली oder लानी Frau des mütterlichen Oheims (§. 701).

मातृ (Vb. मा in Bed. „hilden“ S. 163, §. 404) fem. (§. 709; Declin. §. 754, XIV) Mutter, Göttermutter = der Kraft der Götter (S. 221, §. 592; S. 224, ग्रामहृ; in Dynd. §. 631; Bhvr. §. 671, wo es ऽमातृ wird §. 670; 698).

मातृका (vom vor. nach §. 558 ff.) fem. Mütterchen, Amme, mütterliche Grossmutter (nach der Vajjāyanti Wils. Daçak. 62, n. 5) 181, 3.

मातृचक्र (Ttp. ऽचक्र) ntr. (eine sich auf die Göttermütter beziehende mystische Figur?) Zauberkreis 250, 55.

मातृवत् (nach §. 579 von मातृ) adv. wie eine Mutter 132, 8.

ऽमात्र s. das folg.

मात्रा (S. 164, ञ) fem. (§. 710) Maass, Quantität (Summe) 98, 7; 11; (Reichthum) 99, 22; (Kleinheit, Moment, Emanation) 136, 16; 19; 137, 27; Local. Ind. (§. 783); in Bhvr. Maass 131, 11; für Suff. geltend, im fem. ञे (§. 556, S. 246) ungefähr, nur, allein, kaum 202, 17; 246, 18; 250, 58; als shst. ntr. (eig. Bhvr.) nur, allein; vergl.

चिन्मात्र तन्मात्र तालमात्र (§. 644, III, 10; 662, 2).

ऽमाय (oh nach Analogie von §. 554, I aus मय? oder gegen §. 906 eig. Plcp. Fut. Pass. in Abstractbed. wie कार्य u. aa.? oder vom Caus. von मय? oder zu corrigiren?) ntr. Trunkenheit 183, 3.

माध्व (von मधु §. 491; 521, vergl. 459; 564, IV) msc. Frühling; ntr. Süssigkeit.

माधवसेनाराज्ञन् (Ttp. König des Heeres des Frühlings oder der Süssigkeit; es ist aber wohl unzweifelhaft Kmdh. und राज्ञन् (gegen §. 639, vgl. aber §. 624, Bem.) hinteres Glied; dann ist aber ऽसेनर⁰ zu schreiben und Mādhavasena Namen des Königs) 191, 2.

मायुष्य (von मयुर् §. 554, VI) ntr. णि fem. Süssigkeit, Lieblichkeit.

मान् X. I Par. (eig. Denom. vom folg.) schützen, ehren 28, 3; 42, 9; 164, 70; 273, 337; ep. Altan. 43, 23. मीमांस. s. bei मन्.

— चनु ehren.

— प्रति ehren 83, 27.

— सम् ehren 22, 26.

मान (Vb. मा) ntr. das Messen 229, 109; Ermessen 151, 1 V. L.; Maass. — (Vb. मन्) msc. Ehre 42, 17; 115, 8; 256, 132; 265, 234; Stolz 154, 20; 155, 22; Übermuth 117, 22; 153, 13; Zorn 238, 36; 242, 84; 87; (§. 656, V).

मानद (Ttp. ऽद von Vb. दा) adj. दा fem. Ehre gebend 38, 15. *Harz*

मानपर (Bhvr. ऽपर) adj. दा fem. sehr stolz 240, 57.

मानत्र (Patron. von मनु §. 437) msc. वी fem. Mann, Frau (§. 521, vgl. 443; 459)

मानवत् (nach §. 562 von मान) adj. ली fem. zürnend 242, 84.

मानस (von मनस्) adj. ली fem. geistig;

sbst. ntr. (§. 566, I) Geist; Herz; N.ppr. eines Sees auf dem Himālaya.
 मानसूत्र (Ttp. §. 653, III) ntr. Messlinie 196, 11 (Wils. Daçak. 71, n. 2).
 मानिन् (Vb. मन् §. 282) adj. तो fem. bal-
 tend für, sich haltend für.
 मानुष (von मनुष §. 437, vgl. S. 222, 17)
 msc. तो fem. Mensch, Mann, Frau; adj.
 menschlich 81, 3; 140, 65.
 मान्त्रिक (von मन्त्र) msc. Zauberer 253, 102.
 मान्थ् (?) I Par. verletzen, quälen.
 मान्य (von मन्ध nach §. 554, I) n. Wenigkeit
 105, 4; Dummheit, Stumpfheit 218, 17.
 मान्धातृ (vgl. मन्धातृ) msc. N. ppr. eines
 mythischen Königs 255, 122.
 माय (von मय Genit. des Pron. der 1. Ps.
 gegen S. 221, III, 2) adj. mein (statt
 मायक) 133, 24 ff. bis 134, 8 oft.
 मायक (von मयक nach S. 221, III, 2) adj.
 fem. मिका (a. a. O. VII; und मको §. 689)
 mein.
 माया (S. 168, 4) fem. Trug, im vedantisti-
 schen Sinn: das Endliche als Ergebniss
 einer blossen Täuschung (der Unkunde
 des Absoluten), in Wahrheit aber ohne
 alle Realität; Verstand (§. 494; 563, I
 u. XII).
 मायाधर (Ttp. सधर von Vb. धृ) adj. रा fem.
 Täuschung tragend, trugvoll 67, 17.
 मायामय (von माया) adj. तो fem. täuschungs-
 artig, nicht wirklich, ntr. scheinbar
 68, 31; 91, 31.
 मायामूढ (Kmdb. nach §. 656, V) msc.
 Scheinantelope, nur scheinbare Ante-
 lope 67, 21; 71, 9.
 मायाविन् (nach §. 663, XII von मया) adj.
 तो fem. trugbegabt, täuschend 69, 47.
 मायिन् (von माया nach §. 563) adj. तो fem.
 weise 290, 7.
 मार (Vb. मृ) msc. das Töden, Tod.
 मारीच (Patron. von मरीचो §. 430?) msc.

N. ppr. eines bösen Dämons, Rāksbasa
 (§. 521, vgl. 459).
 मारुत (von मरुत् §. 439; 564, III; 566, I,
 A; B; 567, II) adj. तो fem. (aber pa-
 tronym. nach §. 439 मरुत्) den Ma-
 rut's (Windgöttern) gehörig 293, 6;
 aus Marut's bestehend 291, 12; sbst.
 msc. = मरुत् Wind, Luft, Windgott-
 heit (Plur. msc. ntr. patronym. und
 in der Bed. nach §. 567, II aus मरुत्).
 मार्ग (eig. Denom. vom folg.) X I su-
 chen. — X reinigen, gebn.
 मार्ग (Vb. मृत् §. 148, 1) mac. das Suchen,
 Weg.
 मार्गण (Vb. मृत्) msc. Pfeil.
 मार्ग (as. मर्च मर्च मञ्च) X Par. rei-
 nigen (vgl. मृत् und §. 148, 1), tönen.
 मार्गपट (Patron. von मृपट) msc. Sonne.
 मार्व (von मृद Patronym. §. 442; 446;
 521, vergl. 459, und Abstr. nach
 §. 554, VI) ntr. Sanftmuth.
 माला fem. Linie, Reibe, Schnur, Guir-
 lande, Gewinde, Kranz (§. 464; 563, II;
 IV; 650, I).
 मालाकार (Ttp. vom vor. und कार् von Vb.
 कृ nach §. 269) msc. Gärtner, Blumen-
 händler.
 मालव (von माला) ntr. Guirlande, Kranz.
 माल्यगुणाय Vb. Denom. (von ०ण als
 Ttp. माल्यसृणुष) Atm. (§. 225) die Ei-
 genschaft eines Kranzes annehmen,
 sich in einen Kranz verwandeln 165, 78.
 मास s. das folg., für welches es in der
 Declinat. eintreten kann.
 मास (aus Vb. मा für org. मान् + च) msc.
 ntr. (§. 711; Declin. §. 754, XV mit
 Nbh. मास, ved. मास §. 737, III; 746;
 748) Monat (§. 550; 557; S. 247, VII).
 माह माइ (?) §. 156, 3) I Par. Atman.
 (§. 789, I) messen (vgl. मा).

माहात्म्य (nach §. 554, I von महात्मन्) ntr.
Grösse 113, 20; 21; 247, 24.

मि (§. 149, 4) V Par. Atm. (§. 789, I)
werfen, vernichten (vgl. सी); Pf. red.
(§. 826, 5; 830, Bem. 1); Desiderat.
(§. 194); Cans. (§. 199).

मिह् (पिह्) VI Par. quälen.

मिश्च (?) X Par. reden, leuchten.

मित्र (Vb. मिद् S. 163, ३; daher diese
Schreibweise die etym. richtige, मित्र
die verkürzte, vgl. §. 21, Bem.) ntr.
Freund; adj. २१ fem. freundlich; msc.
N. ppr. einer ved. Gottheit 298, 25;
Sonne, Freund und Sonne 236, 17
(§. 441; 506; 554; 566, I; in Zsstzg
§. 674, II).

मित्र s. das vor.

मित्रमहस् (Bhvr. s महस्) adj. freundlichen
Glanz habend 289, 11.

मिथ् मिद् मिध् मेद् (Auslaut fraglich)
I Par. Atm. (§. 789, I) weise sein,
schlagen (eig. „abwechseln, täuschen“
s. weitere Beitr. zur Erkl. des Zend
S. 50); Cans. Aor. (§. 844).

मिथ् (vom vor.) Ind. (§. 783) adv. wech-
selseitig, einander 107, 13; mit ein-
ander 284, 461; insgeheim.

मिथ्वा (von मिथ् wohl altes Absol., vergl.
§. 915, Bem. und S. 429, n. 1) Ind.
(§. 783) falsch (täuschend), irrig 51, 6.
lügenhaft.

मिद् I Atm. (§. 789, I) IV Par. (Speth.
नेप §. 796, IV); X (auch मिन्द्) Par.
klebrig sein, lieben; Aor. (§. 858, VIII);
Ptcp. Perf. Pass. (§. 894, II; 895, 9;
897, 4, Ausn. c). — vgl. मिष्.

मिध् s. मिथ्.

मिन्द् s. मिद्.

मिन्व् (aus मिह् nach der 5ten (*मिह् mit
Einbuss des ह मिन्, vergl. रोमन् von

रुह्) mit Zutritt des ह der ersten, vgl.
§. 802 und S. 47) I Par. beneizen,
verehren (?).

मिल् VI Par. Atm. (§. 789, I) zusam-
menkommen, sich verbinden, sich mi-
schen (wohlanspr. Denom. aus *मिल्
+ल = मिल्ल मिलल् = मिल् vgl. मिश्र
und संमिश्र Sv.-Gl. und सील्) 113, 16;
207, 3; 274, 341; 284, 465.

मिश्र s. मश्र्.

मिश्र (मिस्) X (eig. Denom. vom folg.)
Par. (§. 209; 843; 844) mischen.

मिश्र (Vb. *मिल् GWL. II, 42) adj. २१ fem.
gemischt (§. 224, Bem.; in Zsstzg
§. 643; 653, II); sbst. msc. ein Ele-
phant, eine ehrwürdige Person (in
letzterer Bed. zsgesetzt nachstehend
§. 656, II eig. in Bed. von §. 656, III;
Plur. §. 716).

1. मिष् I Par. ausgiessen; Ptcp. Pf. Pass.
u. Abn. (§. 896, 2; 914, I), vgl. 2. मृष्.
2. मिष् VI Par. (mit den Augen zwin-
ken, drohen?) kämpfen (widerwillig
zusehn) 4, 16; wetteifern.

— उद् die Augen aufzwicken, öffnen;
Ptcp. Praes. aufblinkend, hervorblin-
kend = sehr schön 186, 16 (vergl.
das folg.).

— — त्रयुद् entgegen die Augen auf-
zwicken, aufgehen (von der Sonne)
184, 4.

मिस् IV Par. gehn.

मिस् s. मिश्र्.

मिह् (§. 156, 1) I Par. Wasser aus-
giessen, regnen, Urin lassen, मिहे
(vd. Infin. §. 915) 290, 6; Ptcp. Perf.
red. सीह् (§. 891).

— सम् Desid. besprengen 288, 16 (मि-
मिस्त्वा vd. Imper. Pf. red. vgl. §. 837

und S. 380, n. 6); 293, 6 (ved. Perf. red. S. 380, n. 6).

1. मो (§. 29, 4, Ntr.; 149, 4) IX Par. Atm. (§. 789, I) ved. Specialth. stark min, schwach मिनो (§. 805): verletzen; IV Atm. (§. 789, V) umkommen, sterben (eig. Pass. refl.); Pf. red. (§. 826, 5; 830, Bem. 1); Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 5); Desid. (§. 194); Causale (§. 199). — vgl. Sāma-V. Gl.

— वा verletzen; die Flügel verkleinern (s. Sāma-Gl.), beschneidend (?) 295, 10. — व verletzen 295, 11. — Caus. मापि (§. 199) wöden 139, 57.

2. मो X. I Par. gehn.

मोन (S. 165, n?) msc. Fisch (§. 477; 533, XVIII).

मोम् I Par. gehn, tönen. Caus. Aor. (§. 844).

मोमांस s. मन्.

मोल (eig. Denomin. aus मिय्+ल vgl. मोल und auch म्पोल् म्पोल्) I Par. die Augen zuzwinken. Caus. Aor. (§. 844).

— म्पि schliessen (von den Augen) 274, 348.

— वा schliessen (von den Augen) 199, 4.

— उद् öffnen (von den Augen), spenden, 187, 23.

— — समुद् sich öffnen, aufgehn, aufblühn 165, 78.

— नि sich schliessen (von den Augen) 129, 8; 13; 236, 11; verbergen 286, 481; schlafen, unthätig sein 139, 52. — Caus. schliessen 149, 26.

मोच I Par. fett werden.

मुकुर (S. 158?) msc. Spiegel (S. 225, इत्).

मुक्ता fem. (eig. Ptcp. Pf. Pass. von मुच्) Perle.

मुक्ताकण (ob dialekt. für मुक्ता und Bbvr. nach Anal. von §. 665, 1, Ausn.? oder

मुक्ता msc. N. ppr. eines Dichters 248, 34.

मुक्ताकारता (nach §. 554 von मुद्, welches Ttp. मुक्ताऽवाकार) fem. Zustand die Gestalt der Perle zu haben, Form einer Perle 161, 57.

मुक्ति (Vb. मुच्) fem. Ablösung der Seele vom Körper oder überhaupt allem Irdischen, Befreiung.

मुच (S. 139, §. 376; S. 140, व, 15) ntr. Mund, Gesicht, Öffnung; msc. Schnabel; adj. वा fem. vorderste, hervorragend, hauptsächlichst (§. 492; 506, vgl. Bem.; 517; 558, VII; 564, XIII; 565, VI; in Zsstzg §. 674, II; regiert ausl. fem. वा oder लो §. 693).

मुचब्राह्मपादतस् (nach §. 575 von मुद्, Drvnd. मुचऽब्राह्मऽऊऽपाद) adv. aus Mund, Arm, Hüfte und Fuss 137, 31.

मुचर् (von मुच §. 564, XIII) adj. ता fem. thöricht, gemein sprechend, plappernd.

मुचरता (vom vor. §. 554) fem. Plapperhaftigkeit 159, 44; Geschwätzigkeit 171, 16.

मुचरित (von मुचर् nach Anal. von S. 225, इत्, oder Ptcp. Pf. Pass. eines Denom. मुचरि von मुचर्) adj. ता fem. geschwätzig tönen gemacht, widerhalend 286, 482.

मुच्य (von मुच §. 506, vgl. Bem.; 558, VII; 651) adj. वा fem. hauptsächlich, erste, vorderste, vorzüglichste.

मुच s. मुच्.

1. मुच् s. मच्.

2. मुच् (§. 156, 1) VI Par. Atm. (§. 789, I) Specialth. मुच् (§. 797) lösen 102, 3; 4; 180, 1; loslassen 98, 8; 99, 22; (das Leben = sterben) 118, 14; auflösen 190, 19; befreien 218, 10; 19, 5; entsenden, abschiessen, schleudern

32, 29, 36, 20; 41, 22; 63, 67; 72, 18; 156, 29; 184, 21; ausstossen (vom Ton) 118, 12; vergiessen 34, 15; 128, 5; 185, 10; ausgiessen 149, 28; ausspucken 173, 38; Absol. ausser 109, 12; Aor. (§. 797); मुक् Ptcp. Perf. Pass. (§. 653, IV); Desiderat. (§. 194). — Caus. lösen (befreien) machen 192, 18. — X Par. befreien 82, 16; 197, 24.

— उद् losmachen 187, 2; befreien 104, 9. — Caus. oder X befreien 103, 8.

— निरु loslassen 34, 12; fahren lassen (das Leben = sterben) 255, 25.

— प्र werfen 44, 4.

— वि loslassen 75, 33; 107, 13; befreien 121, 8; 216, 13; 219, 15; entsenden, ausstossen 41, 8; 279, 488; annehmen 139, 56. विमुक्त (§. 564, III).

मुच (von 2. मुच् nach §. 289) adj. lassend.

मुञ्ज मुञ्ज मृञ्ज मृञ्ज I Par. tönen, abwechseln (vgl. मृत्).

मुञ्च s. मच मुञ्च.

मुञ्च s. मुञ्ज.

1. मुञ्ज VI (§. 149) Par. zerreiben, tadeln. — X Par. zerreiben.

2. मुञ्ज मुण्ड मुञ्ज मुण्ड पञ्ज पण्ड I Par. zerreiben.

मुञ्ज s. पञ्ज und 2. मुञ्ज.

मुण् VI Par. geloben, versprechen.

मुण्ड s. 2. मुञ्ज.

मुण्ड I Atm. (§. 789, V) fliehen, schützen (?).

1. मुण्ड I Par. schaben, reiben, vgl. मुद्.

2. मुण्ड I Atm. (§. 769, V) rein sein, niedrig sein.

मुण्ड (von 1. मुण्ड) adj. डा fem. kahlköpfig; Glossar.

sbst. msc. ntr. (§. 711) Kopf (§. 224; 656, IV).

मुद् I Atman. (§. 789, V) sich freuen; मुदित erfreut (§. 894, 4, 3) 14, 24; 32, 21; 60, 31.

— चनु sich mit (jemand) über etwas freuen. चनुमोदित (nach §. 895, 9, d) 55, 3.

— प्र मुदित sehr erfreut 114, 1.

मुद् (vom vor.) fem. (§. 709, 3) Freude, Trunkenheit, Wahnsinn.

मुद् fem. Freude.

मुद् msc. Keule.

मुद् (S. 169, 1) fem. Siegel, Siegelring, Stempel, religiöse Handbewegung beim Beten (S. 225, 22).

मुदित (vom vor. S. 225, 22) adj. ता fem. gesiegelt, gestempelt.

मुद् (von der organ. Form des Vb. मुद् §. 782) Ind. (§. 783) adv. vergeblich.

मुनि (S. 152, §. 394 von मन्, उ für द् durch Einfluss des Lippenlauts) msc. fem. oder नी fem. (§. 709, 3; 712) ein heiliger Weiser; ein Asket, Anachoret (§. 432; 558, VII; 563, IX S. 239, मन्; §. 650, I).

मुनिवर् (Kmdh. मन् §. 656, II) adj. bester Muni 149, 30.

मुमुक्षु (vom Desider. von मुच्) adj. begierig sich (von allen weltlichen Eindrücken zur ewigen Seligkeit) zu befreien; ein Weiser der thut was zur ewigen Seligkeit führt.

मुमुक्षुत्व (vom vor. nach §. 554) ntr. Zustand eines Mumukshu 203, 7.

मुमुक्षु (vom Desider. von मु) adj. einer der sterben will 246, 14; der im Begriff ist zu sterben.

मुद् VI Par. umgeben, bekleiden.

मुक् I Par. verwirrt, betäubt, bethört werden; heftig, gross werden; Ptcp.

- Perf. Pass. मूर्त्तं मूर्त्तः (§. 896, 2) be-
 thört 37, 27.
 — सम् बेत्तुग werden, viel werden 174, 41.
 मूर्त्त I Par. binden. Ptcp. Perf. Pass.
 मूर्त्तः (§. 897, 2).
 मूर्त्त s. मूर्त्त.
 मूर्त्त IX Par. stehlen 100, 19; 147, 18;
 189, 22; 191, 16; plündern 259, 168;
 bestehlen 267, 268; Absol. (§. 914,
 III, Ausn.); Desider. (§. 192, Ausn. 1)
 vgl. मृत् मृत् मृत्.
 मृत्तल s. मृत्तल.
 मृत्तक (von मृत्तित, Ptcp. Perf. Pass. von
 मृत्, nach §. 538 ff.) adj. fem. त्रिकत auf
 schlechte Weise gestohlen 188, 14.
 मृत्ति (Vb. मृत्) msc. fem. (§. 712) Faust
 (§. 280).
 मृत् मृत् IV Par. zerbrechen. Aor.
 (§. 858, VIII).
 मृत्तल oder मृत्तल (vom vor. S. 148) msc.
 ntr. (§. 711) Mörserkeule (§. 443; 491;
 543; 547, IX; S. 225, 27).
 मृत्त X Par. zusammenhäufen.
 मृत्ति (§. 66, 5; 156, 3) IV Par. betäubt
 werden (ursprüngl. wohl von einem be-
 täubenden Schlag), die Besinnung ver-
 lieren, ohnmächtig werden 32, 24;
 35, 4; bethört werden; मृत् (§. 434)
 90, 20; verwirrt 241, 77; Thor 262,
 198; मृत् (vgl. §. 66, 5) verliebt 109, 20;
 239, 55; lieblich 239, 47; thöricht
 284, 463. Caus. bethören, verwirren
 68, 30; 90, 22; 274, 352; 276, 374.
 — मृत्ति मृत्ति (eber Kmdh. मृत्) sehr
 verliebt 197, 2.
 — मृत्ति verwirrt werden. — Caus. (Atm.
 nach §. 789, I, 2, Ausn.).
 — मृत् Caus. bethören 277, 378.
 — मृत् Caus. bethören 105, 19..

- मृत्तु (wohl aus einem Nomen *मृत्तु Be-
 täubung durch त्र, verstümmelt zu त्र
 S. 236 „in Betäubungen“, vgl. मृत्तु)
 Ind. (§. 783; 104, C) adv. wiederholt,
 wieder und wiederum, मृत्तुः ग्लद.
 146, 9; das Moment einer Betäubung,
 einen Augenblick, eben 71, 10 (vgl.
 मृत्तु).
 मृत्तु (von मृत्तु, vgl. S. 233, n, nach Anal.
 von §. 57, 2) msc. ntr. (§. 711); (das
 Moment einer Betäubung) Augenblick
 35, 5; 63, 66; 71, 6; 74, 12; technisch:
 der 30ste Theil eines vollen astronom.
 Tages oder 48 Minuten (§. 509; vgl.
 506, Bem.).
 मृ I Atm. (§. 789, V) binden.
 मृत् (vom vor. „dessen Zunge nicht ge-
 löst ist“ griech. *μυρό* vgl. lat. *mōtu*
 = sskr. मृत् Ptcp. Pf. Pass. vom vor.)
 adj. त्र fem. stumm (§. 656, IV).
 मृत् s. मृत्.
 मृत्तु (vom vor. §. 579) adv. wie ein
 Thor 8, 30.
 मृत्त (eig. Denominat. vom folg.) Par.
 Specth. मृत्त मृत्तः (§. 209; 843; 844)
 Urin lassen. Intensiv (§. 164).
 मृत्त (aus *मृत्तु für मृत्तु wie मृत्तु aus मृत्तु)
 ntr. Urin.
 मृत्त (Vb. मृत्त §. 359; S. 137, §. 327) adj.
 त्र fem. thöricht (§. 554, VI; 656, II).
 मृत्त (Vb. मृत्त) fem. Ohnmacht, Bewusst-
 losigkeit (§. 225; S. 225, 27).
 मृत्तः Vb. Denomin. (vom vor.) Atm.
 (§. 225) ohnmächtig werden.
 मृत्त (Ptcp. Perf. Pass. von मृत्त wo s.) त्र
 fem. stark, materiell, körperlich.
 मृत्तः (vom vor. nach §. 554) ntr. Kör-
 perlichkeit, Form 222, 54.
 मृत्तमात्र (von मृत्त vgl. मात्र) ntr. nur kör-
 perliches 233, 157.

मूर्ति (Vb. मूर्त्) fem. Form, Gestalt, Körper, Substanz, Verkörperung 143, 98. |

मूर्तितत् (nach §. 575 vom vor.) adv. aus der Gestalt 139, 55.

मूर्धन् (S. 145, चन् ?) msc. Haupt (S. 246, II).

मूल I Par. fest stehn, Wurzel sein. — मूल (मुल) X Par. pflanzen (eig. Denom. vom folg.).

— उद् X entwurzeln.

— — समुद् ausrotten 263, 214.

मूल (S. 169, ल von Vb. मृद् für *महिल, उ durch Einfluss des Labials) ntr. Wurzel, Ursprung, Grund 183, 12; Capital; m. n. (§. 711) Name eines Sternbilds, Nakshatra; in Bhvr. ausl. fem. ला (§. 476; 479; 503; 506, Bem.; 545; 565; Ayybh. §. 681).

मूलतस् (nach §. 575 vom vor.) adv. von der Wurzel (an) 147, 16.

मूलतोमस् (Kmdh. §. 656, I) ntr. Hauptstrom 253, 96.

मूलहरात् (nach §. 554 von ०१ Ttp. मूल हर्त् von Vb. ह्) ntr. Zustand, Thätigkeit eines der die Wurzel ausreißt = Ausrottung, vollständiger Ruin 189, 4.

मूल्य (von मूल §. 476; S. 241, य, 10) ntr. (§. 708) Preiss, Lohn; adj. वा fem. käuflich, billig.

मूष मूष I Par. (aus मुष vgl. पूष) stehlen.

मृ VI Atm. im Speth. Aor. und Prec.; sonst Parasm. (§. 789, V); Speth. मिथ (§. 797, II) sterben 72, 21; 134, 7; मृत gestorben, todt 39, 17 u. sonst; Desider. मुष्य् im Begriff sein zu sterben 246, 13. Caus. मारि tödten 99, 24.

मृच s. मृच.

मृग IV Par. X (Speth. मृगि मृगादि §. 208; 209; 843; 844) Atm. (§. 789, V) aufspüren (eig. von der Jagd und ursprünglich Denom. vom folg.), jagen.

मृग (Vb. मृत् wischen (mit der Schnauze) = spüren ?) msc. das Spüren, Suchen, Jagen; (das was ausgespürt wird) Rothwild, Hirsch, Reh, Antelope, Thier überhaupt; Name eines Sternbilds, Nakshatra, gewöhnlich मृगशिरस् genannt; Moschus; fem. मृगि Hindin (§. 638; wann मृगः für मृगोः §. 639).

मृगतृणाका (vom gld. मृगा durch क nach §. 558 ff., eig. Ttp. मृगा) fem. Nehel der sich in Wüsten zeigt und aus der Ferne wie Wasser aussieht, Mirage (eigentlich: Durst eines Wilds = das wonach das durstende Wild läuft).

मृगदृष्ट (Bhvr. ३१०) adj. antelopen- (gazellen-) süßig 105, 6; 239, 53.

मृगधर् (Ttp. ३११ von Vb. ध्) msc. Mond (eig. Wildträger, nach dem mit einem Hasen identificirten im Mond erscheinenden Bilde).

मृगनाभि (Ttp. ३१० „Nabel des Moschusthiers“) msc. Moschus.

मृगपति (Ttp. ३१०) msc. Löwe (König des Wilds wörtlich).

मृगया (von मृग् X §. 336) fem. Jagd.

मृगराज (Ttp. ३१०) msc. Löwe (König des Wilds wörtlich).

मृगशिरिन् (nach §. 563 von ०१ Ttp. मृगः शिरि) adj. पिपा die Gestalt einer Antelope habend 67, 21; 69, 47.

मृगस्तत्रय (Kmdh. §. 656, II) adj. beste Antelope 67, 25.

मृगावतो fem. N. ppr. 269, 283.

मृगोदृष्ट (Bhvr. ३१०) adj. Augen einer Hindin habend 275, 357.

मृगेन्द्र (Ttp. मृगः इन्द्र) msc. Löwe (Indra, = König, des Wilds).

मृगोन्नय (Kmdh. मृगः उन्नय nach §. 656, II) adj. beste Antelope 70, 54; 74, 22.

मृग्य Vb. Par. (§. 235) jagen (?).

1. मृत् (§. 66, 1; 148, 1, Ntr.; 156, 3)
II Par. (Speth. §. 800) wisohen, reiben,
auswischen 167, 89. — Pf. red. (§. 827);
Partep. Fut. Pass. मृत् मार्य (§. 906);
Absol. (§. 914, III, Ausn.). — Intensiv
(§. 806 ved. §. 171). — Caus. मर्त्ति
(§. 203, Ausn.) reinigen. Ptcp. Perf.
Pass. weiss 276, 369.

— नि Desider. herunterstreifen wollen
= blitzen मृत्सृष्ट (ved. Pf. red. S. 380,
n. 6) 290, 4 (West. zu मृत्).

— ण auswischen, vernichten 164, 75.
— सम् zusammenlegen 251, 74; reini-
gen 61, 38.

2. मृत् s. मृत्.

मृञ्च s. मृञ्च.

मृत् VI. IX Par. erfreuen; Absol. (§. 914,
III, Ausn.).

मृत् (aus मृ durch das Speeth. von मृ
vermittelt) VI Par. tödten.

मृत्पाल (S. 151, बाल) msc. ntr. (§. 711)
Lotusblätter; fem. लो (§. 705).

मृत्पय (von मृत् durch Suffix. मय §. 528) adj.
दो fem. erdartig, thönern 216, 18;
217, 3.

मृत्पठ oder मृत्पठ (§. 86, Ausn. 1) msc.
Vater der Sonne (nach Wils. मर्त्तपठ),
Sonne.

मृत्पिका (von मृत् §. 566, X) fem. Erde,
Thon.

मृत्पु (S. 163, मृत् wohl aus einem Denom.
मृत् von मृत् nach Anal. §. 235 und
sonst) msc. Tod.

मृत् X Par. reiben, zerreiben; मृत्ति
mitgenommen, angegriffen 157, 36;
Absol. (§. 914, III, Ausn.).

मृत् (vom vor. „zerreibbares“) fem. Erde,
Thon (§. 528; 565; 566, X).

मृत्त्र (S. 143, मृत्) msc. (§. 708) Trommel.

मृत् (Vb. मृत्) adj. fem. दु oder दो milde,

zart, sanft; Compar. मृदीयस्; Superl.
मृदिष्ठ (§. 442; 446; 521, vergl. 459;
554, VI; 563, V; S. 228, ईयस्).

मृत् I Par. Atm. (§. 789, I) feucht sein,
feucht machen; tödten (vgl. मृ). Ptcp.
Pf. Pass. u. Absol. (§. 896, 2; 914, I).
मृत् (vom vor.) ntr. Kampf.

मृत् (§. 66, 4; 149, 2; 156, 1) VI Par. berüh-
ren, streicheln, tasten, denken. Aor.
(§. 856, 10); statt des मृ erscheint oft मृ.
— ण berühren 238, 34.

— ण्ता ergreifen, erobern 6, 7; über-
wältigen 21, 6; Gewalt anthun 199, 11.

— णि überlegen 17, 28; 166, 84; Caus.
überlegen 97, 9; 11.

— ण्ता überdenken 181, 25.

1. मृत् I. IV. X (§. 208, Ausn. 2; vgl.
209; 843; 844) Par. Atm. (§. 789, I)
ertragen, insbesondere unwillig, doch
auch mit Ergebung; lassen (mit Infin.)
Par. 199, 10. Ptcp. Perf. Pass. und
Absol. (§. 895, 9; 896, 2; 914, I. III).

— ण्ता

— ण्ता über Vermögen ertragen,
leiden; Par. 185, 5.

— ण्ता nur Par. (§. 790, 2) unwillig sein.

2. मृत् I Par. ausgießen; Ptcp. Perf.
Pass., Absol. (§. 896, 2; 914, I u. III).

मृत् (von 1. मृत्) Indecl. (eig. Instrum.
§. 783) adv. falsch, unnütz.

मृत् IX Par. Speth. stark मृत्, schwach
मृत्पु (§. 805) tödten (vgl. मृ).

मे Nebencensus von मृत्पु wo s.

मे (§. 154, 2, 3) I Atm. (§. 789, V) tau-
schen; Absol. (§. 915, II, Ausn.); De-
sid. (§. 194).

— ण्ता abtauschen; Absol. (§. 911, vgl.
915, II; 532, X).

— नि (§. 29, 7, Ntr.) vertauschen. "

मेघला fem. Gürtel (§. 563, I. XII).

मेघ (Vb. विट् S. 138, च, 11) msc. Wolke (§. 225; 506 u. Bem.; 558, VII).

मेघवत् (nach §. 579 von मेघ) adv. wie eine Wolke 35, 9.

मेघवाहन msc. N. ppr. 250, 64.

मेघवृन्द (Ttp. ऽवृ^०) n. Wolkenmasse 25, 62.

मेघाय Vb. Denomin. (von मेघ) Atman. (§. 225) wolkig werden.

मेघ s. म्लेच्छ.

मेघ s. म्लेच्छ.

मेघ मेघ I Par. Atm. (§. 789, I) zusammentreffen, verletzen, weise sein. Caus. Aor. (§. 844).

मेघ s. मिथ.

मेघश्च (Vb. विट्) ntr. Mark und die seröse Secretion welche sich durch die Muskelfasern verbreitet (§. 104, A, b).

मेदिनी fem. Erde.

मेध s. मेय.

मेध (Vb. मेय) msc. Opfer; scheint vod. auch ntr. 293, 3 मेधा für मेधानि (§. 742, IV) Sch. anders (§. 212, Bem.; 255; 547, IX; fem. धी §. 691).

मेधा (Vb. मेय §. 335) fem. Verstand, Weisheit (§. 506; 543; 547, IX; 563, XII; 564, XVIII; 629; dafür in Bhvr. ऽमेधश्च §. 669, vgl. S. 149).

मेधाय Vb. Par. (§. 235) schnell begreifen.

मेधाविन् (von मेधा §. 563, XII) adj. नी fem. weise (§. 554, III).

मेध (von मेध §. 506 u. Bem.; 543; 547, IX; 651) adj. दा fem. für Opfer passend, rein.

मेनका (S. 143, चक, 2) fem. N. ppr. einer der Apsarasen.

मेप I Atm. (§. 789, V) gehn. Caus. Aor. (§. 844).

मेघ s. मेघ.

मेरु (S. 169, ह) msc. N. ppr. eines für sehr heilig gehaltenen Berges (§. 656, V).

मेरुमहीभूत (Kmdh. §. 656, V ऽमहृ^०) msc. der Meru genannter Berg 170, 1.

मेरुर्धन msc. N. ppr. 267, 266; 284, 469.

मेव म्लेच मेव I Atm. (§. 789, V) verehren. Caus. Aor. (§. 844).

मेव (Vb. 1. मिथ) msc. Widder (§. 212, Bem.; 255).

मेय (von मित्र §. 554) ntr. नी fem. Freundschaft.

मेयिल (nach §. 438 von मिथिला N. ppr. einer Stadt und Landschaft) msc. लो fem. Nachkomme des Königs von Mithilā; Bez. der Sita, der Frau des Rāma.

मेर्य ntr. ein berauschendes Getränk (§. 650, I).

मे (aus मा उ) dass nicht 289, 13.

मेमुकाय (Ttp.; Infin. von मुच् (मोमुच्) mit काम §. 275; S. 247, VI) adj. मा fem. abzuschossen willig 41, 22.

मेम् X Par. lösen, befreien, werfen. — vgl. 2. मुच्, dessen Desider. es nach §. 194 bildet.

मेम् (vom vor.) msc. Befreiung der Seele von dem Körper und weiterer Seelenwanderung, ewige Seeligkeit.

मेम्न (Vb. मुच्) ntr. das Befreiende 198, 10.

मेय (Vb. 1. मुच्) msc. das Stehlen, Bestehlung 198, 10.

मेह (Vb. मुह) msc. Bethörung, Verwirrung 53, 24; 115, 5; 149, 26; 192, 13.

मेहिक (von मुक्ता) ntr. Perle.

मेन (von मुनि §. 554, II) ntr. das Schweigen; (Patronym. §. 432, fem. नी).

मेनिन् (vom vor. §. 563) adj. नी fem. schweigend.

मेम्व (von मूर्ख §. 554) ntr. Dummheit.

मेर्य (Patron. von मुर् §. 434) msc. दा fem.

zum Stamm des Mura gehörig; Bez. der mächtigsten indischen Dynastie, der Maurya.

मौर्यदत्त msc. N. ppr. eines Königs 193, 17.

मोलि msc. (§. 708, 4; nach Wils. auch fem.) Diadem.

मना I Par. Spth. मन (§. 795, VI) sorgsam überdenken, gedenken, preisen.

— मया समाम्नात (§. 656, IV).

मृक्ष मृक्ष मक्ष I Par. aufhäufen. — मक्ष zürnen. — मृक्ष मृक्ष X Par. salben, barbarisch sprechen, aufhäufen, zerschneiden (?).

म्रद्ध I Atm. (§. 789, V) reiben, zerreiben (vgl. मृद्). — Caus. मृदि (§. 202; 881, 4; 916; Aor. §. 843, 1, Ausn.).

मुच म्लुच I Par. gehn. Aor. (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. u. Absol. (§. 896, 2; 914, I).

मुक्ष म्लुक्ष मक्ष मुक्ष (§. 154, 2, 2) I Par. gehn; Ptcp. Pf. Pass. u. Absol. (§. 896, 2; 914, I).

मेद्र s. म्लेद्र.

मेद्र म्लेद्र मेद्र I Par. irrsinnig sein. Caus. Aor. (§. 844).

म्लक्ष (?) X Par. zerschneiden.

म्लुच s. मुच.

म्लुक्ष s. मुक्ष.

म्लेक्ष I. X Par. barbarisch, dunkel sprechen. Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2, 7).

म्लेद्र मेद्र मेद्र I Par. irrsinnig sein. Caus. Aor. (§. 844).

म्लेद्र s. मेद्र.

म्लेव s. मेव.

म्ले I Par. hinschwinden 166, 82; hinwelken, schwach werden; म्लान (Ptcp. Pf. Pass. §. 897, 4) schwach 281, 431.

य

यकन् in mehreren Casus Nebenth. von यक्तु wo s.

यकन् ntr. (§. 710; Declin. §. 754, XV) Leber.

यक्ष X Atm. (§. 789, V) verehren (vgl. यज्ञ).

यक्ष msc. eine Art Halbgott, Diener des Kuvera; क्षी Frau eines Yaksha 79, 35.

यक्षद्व Name eines Districts 252, 87.

यक्षराज (Ttp. यक्षराज् §. 639) msc. Kuvera (vgl. यक्ष).

यक्षेन्द्र (Ttp. यक्ष इन्द्र) msc. (Indra =) König der Yaksha's = Kuvera 61, 54.

यत्कृ s. दा und यप्.

यज्ञ (§. 66, 1, Ausn.; 154, 3; 156, 1) I Par. Atm. (§. 789, I) opfern, verehren. Pf. red. (§. 926, 3; 828); Ptcp. Fut. Pass. (§. 905; 906).

यत्न (vom vor.) ntr. das Opfern 142, 88.

यत्मान (eig. Ptcp. Pr. von यत्, aber nach §. 264) msc. der welcher ein Opfer für sich vollziehen lässt und dessen Kosten trägt, Opfrer (§. 534; 554).

यत्तुस् (von यत् S. 158) ntr. Name des 2ten der vier Veda's.

यत्त (Vb. यत्तु §. 330, S. 165, न) msc. Opfer, Ceremonie, bei welcher ein Opfer gebracht wird, vgl. Sch. Pān. 4, 3, 68 (§. 435; 485; 551).

यत्तवाहृस् (Ttp. यत्तवो von Vb. यत्त S. 149) msc. Opferträger (Bez. der Marut's) 292, 2.

यत्तसेन (eig. Bhvr. यत्तसेना) msc. Nebennamen des Drupada 55, 6.

यत्तिय (von यत् §. 551) adj. या fem. zum Opfer tauglich, passend.

यञ्चन् (Vb. यत् §. 318) msc. fem. (vd. fem. यतो und यतो §. 699) Opfrer.

यत् 1. Atm. (§. 789, V; ursprünglich Denomin. von einem von यच् abgeleiteten Nomen यति oder यत् §. 75) sich anstrengen 4, 16; 292, 8; sich bemühen, Mühe geben 125, 10; 185, 12; 261, 190; machen 70, 56. Aor. (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2, 3) यत् gelenkt 25, 53; sich anstrengend (§. 894) 25, 53; Ptcp. Fut. Pass. (§. 906). — X Par. यति quälen, überwinden, verachten, bereiten.

- यधि überbinden 290, 4 (vgl. यच्).
- या चायत्न abhängig (angehörnd) 123, 15; 168, 92; 197, 19; 252, 83.
- — चाया sich übermässig anstrengen 182, 6.
- य sich bemühen 196, 14.

यत् (nach §. 289, vgl. S. 131, O, 1 von Vb. यच्) adj. bündigend.

यत्तम यत्त §. यद्.

यत्तच् (vom Pronom. यद् nach §. 572) Ind. (§. 783) adv. von wo, weil, dass 26, 67; यत्तस्तत्तच् von wo von da = von wo immer es sei 19, 5 (§. 127, 2, 7 n. Bem.).

यति (Vb. यच्) fem. Rubepunkt, Verbindung; — (von Vb. यत्) m. (S. 152, §. 394) Büsser, Weiser; — (vom Pronom. यद् §. 556, Bem.) wie viel (Declin. §. 780, II).

यत्कारण (Kmdh. यद् + कृ०) ntr. acc. adv. weil 90, 12.

यत्कृते (Tip. यद् + कृ० s. कृत) adv. durch welchen 48, 4.

यत्न (Vb. यत् §. 330) msc. Anstrengung, Kraft, Beharrlichkeit, Sorgfalt 51, 1; Willen 220, 4; 223, 33.

यत्नस्तच् (vom vor. §. 575) adv. angestrengt 151, 5; 169, 97.

यत्न (vom Pronom. यद् §. 572) Ind. (§. 786)

adv. wo यत्तत्तत् wo da = wohin es immer sei 8, 22 (§. 127, 2, 7 u. Bem.)

यत्ता (vom Pronom. यद् §. 572) Ind. (§. 783) adv. auf welche Weise, gleichwie, dass (mit Futur.) 12, 30; 83, 25; (mit Potent.) 11, 15; so wahr (bei Bethenerung) 7, 16 (§. 123; 127, 2, 7 u. Bem.; S. 236; §. 612; 682, I, 12; 13).

यत्ताकय (Avybh. यत्ता + कय §. 678, vgl. 682, I, 12) im Acc. यत् wie immer, mit n auf keine Weise 182, 6.

यत्ताकर्म (Avybh. यत्ता + कर्मन् §. 680, 5 vgl. 682, III, 12) acc. ntr. adv. den Werken gemäss 138, 41.

यत्ताकाम्य (Avybh. vgl. das vor.) im Acc. ntr. यत्तम् adv. nach Lust 56, 17; 62, 56; in Zsätzg ०काम्य 46, 25.

यत्ताकाल (Avybh. यत्ता + काल s. das vor.) im Acc. ntr. यत्तम् adv. der Zeit gemäss 42, 19; zur richtigen Zeit 50, 14.

यत्ताक्रम्य (Avybh. यत्ता + क्रम्य s. das vor.) im Acc. ntr. यत्तम् adv. der Ordnung, dem Rang gemäss, der Reihe nach.

यत्तागत (Avybh. s. vor.) Acc. ntr. adv. यत्तम् wie gekommen 45, 11.

यत्तातत्त्व (Avybh., vgl. यत्ता + तत्त्व) im Acc. ntr. यत्तम् adv. der Wahrheit gemäss 17, 22; 55, 1.

यत्तातय (Avybh. यत्ता + तय vgl. यत्ताकय) im Acc. ntr. adv. यत्तम् angemessen.

यत्तान्याय (Avybh., vgl. vor.) im Acc. ntr. यत्तम् adv. wie passend ist 15, 16; 16, 19; 23, 32; 61, 43; 75, 34; 135, 1.

यत्तापूर्व (Avybh., vgl. vor.) im Acc. ntr. यत्तम् adv. wie früher 102, 4.

यत्ताफल (Avybh., vgl. vor.) im Acc. ntr. यत्तम् adv. der Frucht gemäss, wie es Frucht bringt 114, 21.

यत्ताभीष्टदिश (Avybh. यत्ता + भीष्ट (von Vb. इष्ट) दिश, vgl. vor., nach §. 680, III, 4)

im Acc. ntr. यम् adv. nach welchem Ort sie wünschen 119, 4.
 यथामति (Avybh. ३५०) im Acc. ntr. adv. der Einsicht gemäss 202, 6.
 यथार्थ (Avybh. यथा ३५५) im Acc. ntr. यम् adv. der Wahrheit gemäss 184, 13; der Bedeutung entsprechend 186, 23.
 यथावत् (nach §. 579 von यथा) adv. angemessener Weise 55, 7; 63, 63; 135, 2.
 यथाविधि (Avybh. ३५० s. ३५५) Acc. ntr. adv. der Vorschrift gemäss 3, 6; 41, 7.
 यथावत् (Avybh., s. vor.) Acc. ntr. यम् adv. wie geschehn 9, 37; 11, 22; 26, 68; 45, 13; 52, 18; 58, 11.
 यथाशक्ति (Avybh. §. 682, I, 12) Acc. ntr. adv. nach Vermögen 44, 1; 45, 7.
 यथासुख (Avybh. ३५० s. ३५५) Acc. ntr. यम् adv. nach Vergnügen 62, 56; 118, 15.
 येच्छा (Kmdh. यथाऽरुच्छा) fem. Wie-wunsch = jeglicher Wunsch 103, 17.
 येच्छा (Avybh. s. ३५५) Acc. ntr. ह्यम् adv. nach Wunsch 189, 21.
 येष्ट (Avybh. यथाऽष्ट Ptcp. Pf. Pass. von यष्ट्) Acc. ntr. ह्यम् adv. wohin man will 6, 9; 44, 3; wie es will 106, 81.
 यथोत्साह (Avybh. ३५०) Acc. ntr. ह्यम् adv. nach Vermögen 45, 7.
 यद् Pronomen relativ.: welcher, -e, -es (Declin. §. 776); = unserm indefiniten „wer“ 23, 30; ep. die Apposition anknüpfend (wie im Zend) 42, 11 (vgl. auch 48, 5); mit Potent. 23, 28; (wie lat. qui) auf dass 24, 41; 295, 5 (Sch. anders); verdoppelt (§. 683) wer immer 136, 20; 266, 257; mit folg. Pronom. interrog. wer irgend 93, 48; 265, 235; ved. Instrum. येना (S. 297, n. 2) 289, 5; येन wodurch, damit (iva ३५५-za fast wie येन कम्) 98, 14; वस्मात् weil 16, 11; 74, 11 (§. 127, 2, u. Bem.); 239, Bem. 1; S. 133, O, 2, b; 136, w, b;

§. 431, Bem.; 556, Bem.; 560; 570; 572; 582; ये §. 134, 13; यत् alter Abl. Ind. §. 782; 786; येन Instr. Ind. mit Accus. §. 785; in Zsstzg §. 685; wird ३५५ §. 680; Compar. यतः; Superl. यतम् (§. 570, vgl. S. 234; Decl. §. 778, 2).
 यद् (Acc. gen. ntr. des vor. aber) Ind. (§. 786) Partik. weil, da, als, wesshalb (§. 127, 2, 7 u. Bem.); mit folg. वा oder 282, 441.
 यदर्थं (यद् ३ nach §. 785) im Acc.; ह्यम् wesshalb 3, 3; 65, 10.
 यदा (von यद् nach §. 572) Ind. (§. 783) adv. zu welcher Zeit, wann, als, sobald als 290, 7 (§. 127, 2, 7).
 यद्वि (von यद् S. 237, c) Ind. (§. 786) wenn; mit Potent. 10, 10; 13; 19, 10; 27, 2; 72, 23; 277, 378; mit Futur 47, 35; mit folg. वा oder 23, 31.
 यद् msc. Land in der Nähe der Jamuna um Mathura, der Schauplatz von Krishna's Jugend; der Plur. dient als Plur. des Volksnamens यद्वय (nach §. 439, c) 238, 38 (in Kmdh. Zsstzg.).
 यद्विषय (S. 172, §. 424) msc. N. ppr. Fatalist (es komme, was da kommen will) 126, 1.
 यन्त्र (eig. Denomin. vom folg.) X. I Par. zwingen.
 — नि beherrschen 209, 17; eindämmen 254, 103.
 यन्त्र (Vb. यम्) ntr. Maschine, Instrument, eine Art Gefäss, das Einhalten, Zwang (S. 226, ३५, 2).
 यन्त्रणा (von यन्त्र §. 337) Beherrschung, Zwang, Strick (?) 185, 5.
 यन्त्रि डाभ्रि डाभ्रि (§. 156, 1) I Par. beschlafen (auf umgekehrte Weise, inhiare (vgl. ह्यम्)).
 यम् (§. 154, 2, 4; 156, 1) I Par. Speth. यच्छ auch für दा nach I (§. 795, V vgl.

- रु) strecken, reichen, geben; zwingen, regieren, lenken, bändigen (यमान ved. §. 30); Aor. (§. 847, 4; 856); Ptcp. Pf. Pass. यत und Absol. (§. 894; 896, 2; 914, I); Ptcp. Fut. Pass. यम्य aber hinter Präf. यम्य (§. 906, vergl. नि). — Caus. (§. 202; 881, 4; 916). — X Par. (§. 808; 809; 843; 844; 881, 4). — यमि spenden 292, 12.
- या wann Par. u. Atm. nach §. 789, I und wann bloss Atman. (§. 790, 25); spannen 71, 9. — यायत gross 205, 24 s. bes. — Caus. wann Atm. (§. 789, I, 2, Ausn.).
- उद्दु wann Par. u. Atm. nach §. 789, I und wann bloss Atm. (§. 790, 25), erheben. उपत sich erhebend, gewillt 265, 237; (mit Infin.) 266, 246; 281, 429; erhoben 3, 1; 23, 28; 47, 32; 193, 16; lenken 36, 19.
- उय wann Atm. (§. 790, 25), heirathen (Atm.) 193, 23 (vgl. §. 847); 188, 7.
- नि lenken 295, 16; einhalten, zwingen, befehlen 50, 9; नियत gezwungen. Acc. gen. ntr. adv. nothwendig 148, 20; 158, 41; 189, 20; 193, 3; 221, 15; Ptcp. Fut. Pass. नियम्य (§. 906). — Caus. Ptcp. Pf. Pass. नियमित gezwungen 168, 93.
- — प्रतिनि प्रतिनियत vorausbestimmt 168, 92; bezähmt 187, 22.
- द darreichen, geben 100, 1; 110, 5; 131, 5; 176, 96; 196, 11; दच्छतात् 2te Pson Imp. (§. 809, Bem. 2) 288, 15.
- — दत्ति zurückgeben 195, 14.
- वि spenden; वन्त (vd. Imper. Aor. I) 292, 12.
- सम् wann Par. u. Atm. nach §. 789, I und wann bloss Atman. (§. 790, 25), beherrschen, lenken.
- यम (vom vor. §. 327) msc. Bezähmung der Leidenschaften, Askese; der Todes-

Glossar.

gott (§. 427); adj. मा fem. zwillingsverbunden; sbst. ntr. ein Paar.

यमन (Vb. यम्) ntr. das Binden, Bezwingen 254, 114.

यमुना fem. N. ppr. eines Flusses, jetzt Jmna.

ययि (Vb. या S. 151, द, 2) msc. Wolke (eilend) 293, 2.

यव (यु? S. 139, य, 12) msc. Gerste, Hordeum hexastichon (§. 528; 544; 555; 563; 565; S. 239, यत्); fem. यवानो schlechte Gerste, Ligusticum sjiwaen (§. 705).

यवस (S. 244 य) msc. Wiesengras.

यवित्र यवीयस् s. युवन्.

यज्ञ-काय (Kmdh. यज्ञ⁰ nach §. 656, V od. Tatp.) msc. ntr. ruhmefüllter Körper, oder Ruhmesfülle (vgl. Rghv. II, 57) 155, 21.

यज्ञस् (S. 149) ntr. Ruhm; adj. ruhmreich 294, 8 (§. 551).

यज्ञकृत् (§. 104, Ausn. A) msc. N. ppr. 285, 472.

यज्ञाय (von यज्ञस् §. 551) adj. ruhmgewährend 144, 106.

यज्ञस्विन् (von यज्ञस् §. 563, XII) adj. no fem. ruhmreich.

यष्टि masc. fem. (§. 712) oder ह्ये fem. (§. 703) Stab, Stock, Schlingpflanze (§. 535).

यस् IV und I (jedoch nach I nur, wenn ohne Präfix oder mit सम्) sich anstrengen. Aor. (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I).

— या IV sich anstrengen. Caus. (Atm. nach §. 789, I, 2 Ausn.).

— सम् IV. I Par. (s. Simpl.).

या II Par. gehn 6, 2; 24, 50; 45, 10; 64, 6; 71, 5; 87, 6; gehn zu (mit 2 Acc.) 93, 48; mit Abstracten im Accus.

- „das werden, was das Eigenschaftswort des Abstract ausdrückt“: ein Kschatriya werden 29, 25; besonnen 103, 8; gerathen in (Acc.) 122, 11; गत (mit Infin.) gegangen um zu 249, 48 (§. 532, X). — Caus. गच्छि machen dass jemand geht, bewegen 194, 4.
- अनु nachgehn 264, 225; folgen 163, 70; अनुगत begleitet 190, 15; 275, 358.
- अय weggehn 242, 83; fallen 35, 3 (Abl.); weggehn zu (Acc.) 57, 31.
- — अय weggehn 33, 38; ablassen 42, 13.
- अग्नि hinzugehn, herbeikommen 16, 17; 27, 10; 170, 1; angreifen 54, 14; 57, 28.
- आ hinzugehn, herankommen, kommen zu, erreichen 5, 23; 13, 13; 106, 23; 248, 31; 257, 146; 274, 341; 276, 376.
- — उपा gerathen in (स्यतम् = sterben) 255, 126.
- — समा zusammentreffen 100, 2; zusammenkommen 34, 6; 111, 8.
- उप hinzukommen 25, 57; mit Abstr. (werden, wie beim Simpl.) 169, 99 (Freund werden). उपयात (§. 532, X).
- नि (§. 29, 7).
- निर herausgehn, ausziehen, sich entfernen 249, 53; 254, 104; 266, 254; 257; 267, 259.
- — विनिर herausgehn, sich entfernen 53, 3; 250, 59; 263, 218; 266, 256; 283, 448; 272, 327.
- परि um (etwas schützend) gehn 297, 13.
- प्र vorwärts gehn 25, 55; 187, 15; (Acc. zu) 45, 15; 59, 17; 146, 6; 168, 91; 174, 72 (zur Ruhe); 273, 336; weggehn 87, 9; 257, 147; 241, 70 (Pass.imps.); hervorgehn 276, 374; mit Abstr. (werden wie bei Simplex) 101, 5; 269, 292.
- प्रति zurückgehn 13, 29; 58, 7; 60, 32; 181, 17.
- त्रि durchgehn (den Himmelsraum) 287, 7; durchdringen, durchbohren, vernichten 292, 10. त्रिगत schaaolos (§. 554, VI).
- यग (Vb. यज्) msc. Opfer.
- याचू I Par. Atm. (§. 789, I) bitten, begehren Par. 22, 14; 26, 71; Atm. 81, 6; 82, 11; 195, 1. — Pass. 7, 20; 50, 8. — Ptcp. 53, 24; 162, 61 (वाप्सि §. 532, X). Caus. Aor. (§. 844).
- य verlangen 26, 65 (Atm.).
- यत्न (vom Caus. von यज्) ntr. die Leistung eines Opfers.
- यतना (vom Caus. von यज् nach §. 337) fem. das Quälen, Qual, Tortur.
- यतृ (S. 159 क? eher von यम् wie गतृ von गम्) fem. (Declin. §. 754, XV) des Bruders Frau (§. 698).
- यात्रा (S. 164, य, 3) fem. das Gehn, Wandern, Reisen, Reise; Fortgang, festliche Procession, Fest; Mittel.
- यादृक् (Vb. ved. याद् neben या s. West.?) ntr. (§. 709) Seethier.
- यादृश (याद् + दृश् von Vb. दृश् §. 274, S. 136, य, 6) adj. शो fem. welchem ähnlich, welch.
- याम (Vb. या S. 166, य, und यम् S. 142, य, 23) msc. Gang 287, 7; 293, 2; (Einhaltung), Ruhe, Nachsicht; der achte Theil eines Tages, eine Wacht von drei Stunden.
- याम्य (Vb. या) ntr. Gang, Opfer 291, 1; 296, 1.
- यामातृ (Vb. यम् anomal, vgl. *ज्ञेयातृ in ज्ञेयातृ msc. (Declin. §. 754, XV) der Tochtermann.
- यामिनी (fem. von यमिन् von याम „Wacht“ nach §. 563) fem. Nacht.
- याम्य (von यम् vgl. §. 427) या fem. Süden.

ऽयायिन् (Vb. या §. 282) adj. जो gehend 139, 50.

यव msc. Lack.

यवक (vom vor. §. 566, VI) msc. Lack.

यवन् (von वद् §. 556 Bem. S. 243, वद्, 2)

adj. तो fem. so gross als, so viel als, wie viel 93, 49; welch. Aec. gen. ntr. als adv. (Ind. §. 786), Correlat. von नावन् während 66, 13; 114, 3; 266, 254; 273, 340; so lange als 57, 31; 97, 6; 248, 36; bis 134, 9; bis dass 90, 19; 125, 17; 181, 16; 195, 1; als 98, 1; 119, 3; dass 18, 34 (§. 682, 1, 2; 127, 2, 7 u. Bem.).

यवनिय (vom vor. noch §. 557, III, 3) adj. तो fem. der, die, das, wie vielste (Ordinale von यवन् durch निय = तरो).

1. यु (§. 155, II, A) II Par. IX Par. Atm. (§. 789, I) verbinden, mischen. युन (nach §. 896, 2, 2) verbunden 79, 26; 222, 31; versehn, voll 13, 9; Ptcp. Fut. Pass. यय्य (§. 906); Desider. (§. 189).

— सम् verbinden; संयुत versehn 57, 24; 106, 23.

2. यु III Par. abhalten. — Caus. (§. 203 Ausn.). — X Atm. (ist §. 789, V hinzuzufügen) verachten.

— ह्य entfernen 295, 11.

युक्त (s. युत्) fem. ता eine Pflanze Elāni.

युक्तव्य (von युक्त Ptcp. Pf. Pass. von युत् nach §. 554) ntr. Passendheit 214, 3.

युक्ति (Vb. युत्) fem. Verbindung, Schluss aus Umständen oder Gründen, Analogie 211, 16; Angemessenheit, angemessene Weise 252, 90; Verfahren, Anwendung 259, 165; Gebrauch, ungeschriebenes Gesetz.

युक्तिम् (vom vor. §. 575) adv. wie angemessen 15, 8.

युग (Vb. युत् S. 141, य, 23) msc. Joch (ep.

ntr.) 34, 14; ntr. ein Paar, Weltalter, ved. Alter überhaupt 295, 11 (§. 543; 547, IX).

युगपद् (eig. Ttpr. युग in der etym. Bed. „Verbindung“ u. Vb. यद् §. 289) Ind. (§. 783) adv. (zusammengehend) zu gleicher Zeit, zugleich.

युगल (von युग nach Anal. §. 563, V) ntr. Paar.

युगम् (Vb. युत् S. 166, य) ntr. Paar.

युग्य (theils von Vb. युत् §. 906, theils vom Nomen युग §. 543; 547, IX) msc. Wagen, Zugthier.

युक्त्त I Par. verlassen (vgl. 2. यु).

युक्त्त (युक्त्त मुक्त्त?) I Par. nachlässig sein.

युग्य (§. 156, I) VII Par. Atm. (§. 789, I, wann nur Atm. §. 790, 17) X Par. verbinden Atm. 290, 7; anschirren 291, 4, 5; 294, 2; 287, 7; sich anschirren 295, 15 (ved. युक्त्त statt युक्त्त); 289, 9; 293, 2; spannen, zielen Par. 41, 2 (episch ह्ययुक्त्तम् für ह्ययुक्त्तम्). 39, 18; den Geist anspannen um durch tiefe Meditation sich mit dem Atman zu vereinen, युक्त्तान ein nach dieser Vereinigung strebender 225, 64 (§. 564, III); युक्त्त einer der diese Vereinigung erreicht hat ebds.; Pass. angemessen sein 97, 7; 106, 15 (mit Gen.); 117, 24; 131, 13 (mit Inf.); युक्त्त verbunden, angestellt 63, 63; freu 144, 108; passend 55, 6; 121, 15; 166, 85 (mit Inf.); 18, 39; 80, 39; mit Loc. 15, 7; 16, 12 (§. 656, IV). — IV Atm. (§. 789, V) sich in tiefe Meditation versenken, um sich mit dem Atman zu verbinden. — Aor. (§. 856, 5, b). — Absol. योग्य (युग्य s. bes. §. 906; 905, 1; 3) s. bes. — Caus. verbinden 254, 104; vollenden 279, 403; begaben 137, 26; einsetzen

- 256, 129; zwingen 18, 34; Atm. (nach §. 789, I) sich verbinden machen, sich gewöhnen 162, 64. — X Par. werfen 33, 2; geben, zurückgeben 185, 12. — X Atm. verachten (? §. 789, V).
- च्नु nur Atm. (§. 790), untersuchen, befehlen; च्नुयुक् 193, 13 (S. 225 इन्). — च्चि nur Atm. (§. 790), sich anschicken 190, 2; anrücken in feindlicher Absicht 200, 23; anklagen (Pass.) 176, 96; च्चिगुक् beauftragt 190, 5; beflissen 217, 4.
- चा nur Atm. (§. 790), चायुक् Beauftragter, Agent (S. 226, रन्).
- उद् wann nur Atm. (§. 790); उयुक् rüstig 273, 331.
- उप nur Atm. (§. 790), anwenden 199, 18; Pass. sich passen 215, 19.
- नि nur Atm. (§. 790), bestellen über (Loc.), beauftragen mit 137, 28; zwingen 10, 3 (नियोज्य nach §. 905, 3 Ausn. a oder c) 15, 2; Caus. oder X sich anbieten 122, 9; verurtheilen 132, 11; Ptcp. Fut. Pass. (§. 905, 3 Ausn. a u. c).
- ण् nur Atm. (§. 790): anspannen 291, 5; entsenden, werfen 31, 11; 40, 16; 41, 2; 56, 11; 31, 9 (X); 41, 3 (X); richten 287, 4; bestellen, beauftragen 75, 25; 192, 20; Ptcp. Fut. Pass. (§. 905, 3, Ausn. a und c).
- ति nur Atm. (§. 790), trennen, entlassen 47, 35 (ep. Par.); Caus. 196, 12.
- त्स् verbinden 59, 22; (befolgend, treu) 144, 109. — Caus. od. X Atm. (nach §. 789, I, 2) sich rüsten 38, 13.
- युत् (vom vor.) msc. (Decl. §. 754, I) ein Verbinder.
- ऽयुत् (nach §. 252, Ausn. 5; 289) adj. verbindend, bespannt 27, 7.
- युष्मान् s. युष्.
- युत्त s. युत्.

युठ (Vb. युष् eig. Ptcp. Pf. Pass. aber nach §. 333) ntr. Kampf (§. 563, II).

युठनय (vom vor.) adj. को fem. kriegerisch 24, 41.

युष् (§. 156, I) IV Atm. kämpfen 20, 16; 23, 34; 27, 4; 28, 16; 33, 4; 117, 5. — ep. Par. 23, 26; 28; 26, 65; 28, 15; 36, 19; 42, 16 गोत्तो: (ep. Aor. mit Guna statt Vriddhi S. 388, n. 1). — Caus. (bleibt Par. nach §. 789, I, 2 Ausn.).

— यति bekämpfen 72, 16.

युष् (vom vor.) fem. (§. 709, 9) Kampf.

युधिस्त्रेण (Tip. mit Loc. des vor. im vorderen Glied nach Anal. von S. 246, II युधिऽस्त्रे; oder sollte man lieber trennen ?) adj. bester in der Schlacht 49, 1.

युन्थ s. पुन्थ.

युप् IV Par. verwirren, verletzen; Aor. (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. u. Abs. (§. 896, 2, 914, I).

युयुत्ता (vom Desider. von युप् nach §. 334) fem. Kampflust 24, 50.

युयुत्सु (vom Desider. von युप् §. 298) adj. kampflustig 27, 9; 63, 66.

युयुधि (Vb. युप् S. 152 इ) adj. kampflustig 292, 8.

युवति fem. vom folg.

युवन् (S. 145 च्नु) adj. (Decl. §. 754, III) fem. युवति युवतो युवो (§. 699) jung, Jüngling, junges Mädchen; Comp. यवोयस् oder कनोयस्, Superl. यविव्र oder कनिव्र (§. 28 Ausn.; §. 554, II; S. 223, §. 594; S. 228, इवस्; युवति in Zsstz. §. 699; यविव्र §. 566, XII).

युवः s. युष्मद्.

युवराज (Kmdh. युवन् + राजन् §. 639) msc. Kronprinz (§. 496).

युष्मद् Pronomen der 2ten Pson du, ihr (Decl. Sgthema त्व, Dual. युव u. s. w.

- §. 773) ved. Loc. त्वे 288, 10; Dual. Nom. युक्त्वा 295, 17; युक्त्वोस् (statt युक्त्वोस्) 296, 2; ते vd. hinter नक्तिस् zu टे (§. 51 und 32) 287, 6 (§. 239, Bem. 1; S. 121, O, 2, b; S. 136, c, 6; §. 431, Bem.; 439; 491; 560; 582; 583; S. 221, §. 592; S. 227, ईन्; S. 243, क्त्वा, 2; S. 246, I).
- यूक् (S. 160, क?) msc. का fem. Laus.
- यूष (S. 165, य) ntr. (msc. §. 711) Menge von vierfüßigen Thieren oder Vögeln; fem. यो (§. 691) eine Art Jasmin (§. 476; 477; 506, vgl. Bem.; 651; S. 241, य, 10).
- युन् bildet Casus u. aa. Formen aus युक्त्वा wo s.
- युष्म Nom. Plur. von युष्मद् wo s.
- यूष s. यूष्.
- यूष msc. ntr. (§. 711) Suppe (Declin. §. 754, XV).
- येष s. पेष्.
- योग (Vb. युज्) msc. Verbindung, Rüstung; tiefe Meditation (vgl. युज् IV); die dadurch erlangte übermenschliche Macht, Zauberkraft, mystischer Dienst des Siva und der Durga; Angemessenheit, Regel (§. 551, XXIII).
- योगचूर्ण (Kmdh. ऽचूर्ण §. 656, V) msc. Zauberpulver 186, 10 (Wils. Daçak. 71, n. 2).
- योगज्ञ (Ttp. ऽज्ञो) adj. ज्ञा durch Meditation und deren Folgen entstanden 225, 62.
- योगवर्तिका (ऽवर्त) fem. Zaubherdocht, Zauberberlaterne 186, 10 (Wils. Daçak. 71, n. 2).
- योगशायिन् (Ttp. ऽशायि von Vh. यो §. 282) adj. यो fem. in tiefer Meditation liegend 253, 100.
- योगिता (vom folg. nach §. 554) fem. Verbindung 222, 23.
- योगिन् (von युज् nach §. 296 u. योग nach §. 563) adj. यो fem. Verbindung habend, verschn 222, 27; einer der tiefe

Meditation (vgl. युज् IV) üht, der sich überirdische Macht dadurch erworben hat, Zaubrer.

योगेश्वर (गो ऽ ईश्वरो) msc. (Herr der mystischen Verehrung) der geistliche Lehrer 100, 8.

योग्य (Ptcp. Fut. Pass. von युज् §. 906; und vom Nomen योग nach §. 551, XXIII) adj. या fem. passend, angemessen, tauglich, geschickt.

योग्यता (vom vorigen nach §. 554) fem. Passendheit (consistency Röer) 227, 81, vergl. 82.

योग्यत्व (von योग्य nach §. 554) ntr. Passendheit 207, 22 (vgl. das vor.)

योजन (Vb. युज्) ntr. (§. 708) das Verhindern; Anstrengung 294, 3 (Sch.); ein Längenmaass von 8, nach aa. 5 engl. Meilen (§. 551, XX).

योद्ध (Vh. युध्) msc. Kämpfer, Krieger.

योध (Vh. युध्) msc. (ntr. §. 711) Kämpfer; in Zsstz. ausl. adj. या fem. kämpfend 146, 1.

योधिन् (Vb. युध् §. 282) adj. यो fem. kämpfend 4, 18; 49 14.

योनि (Vh. यु S. 166) msc. fem. (§. 709, 3, B) oder fem. यो weibliche Geschlechtstheile, Geburtsort, Ursprung.

योधा (Vb. युध् mit य für ज्ञ wie oft) fem. Frau.

योधिन् (Vh. युध्, vergl. das vor., S. 153) fem. Frau.

योगपथ (von युगपद् nach Anal. §. 554, I) ntr. Gleichzeitigkeit.

यौद्ध यौद्ध I Par. verhindern. Caus. Aor. (§. 844).

यौवन (von युक्त्वा oder युवति nach §. 554, II) ntr. (msc. auch §. 711?) Jugend, Zustand wo man für einen Jüngling,

junges Mädchen gilt; heirathsfähiges
Alter 51, 4; 52, 13; (von युवति nach
§. 461) Mengo von jungen Mädchen.

यौवराज्य (von युवराज nach §. 554, I) ntr.
Kronprinzenenthum, Stelle des Kron-
prinzen 197, 15; 247, 22; 256, 129.

र

रिह् 1 (Vop. X) Par. eilen. Caus. zur Eile
antreiben 291, 5. — X रिह् oder रंह्
reden, leuchten.

रिह् (S. 149 vom vor.) ntr. Eile.

रिक् लक् रिक् लक् रिक् X Par. schme-
cken, erlangen.

रिक् msc. N. ppr. 281, 423.

रिक्कता (Ttp. ३३०) fem. die Jayā des
Rakka, Namen einer Bildsäule 281, 425.

रिक् (Ptcp. Pf. Pass. von रिक् wo s.) ntr
fem. roth; ntr. Blut.

रिक् 1 Par. schützen 36, 13; 18; 76, 37;
100, 8; 104, 13; 109, 13; 122, 14;
168, 95; 175, 50; 271, 316; ep. Atm.
22, 19; 38, 9; 57, 29; Ptcp. Pf. Pass.
„geschützt“ und „schützend“ (§. 894;
653, III). — Caus. glibd. 122, 18.

— चमि beschützen, hesorgen 115, 13.

— परि beschützen 11, 14; परिहित
(S. 226, ३३).

— सम् schützen, bewahren, behüten
104, 15; 263, 218; 264, 222; 272, 324.

परिहित (S. 226, ३३).

रिक्ता (vom vor.) ntr. Beschützung, Be-
wahrung.

रिक्त् (von रिक् nach §. 359, vgl. S. 149)
msc. eine Classe böser Dämonen (vgl.

रिक्त् von welchem es nach §. 567, II
den Plur. bildet); ntr. die Gesamt-
heit derselben 292, 9 (§. 439; 566, I;
567, II; S. 241, ४, 10).

रिक्ता (von Vb. रिक्) fem. das Beschützen,
Schutz (§. 650, I).

रिक्ताह्व (Ttp. §. 653, III) msc. Schutz-
mann, Wächter.

रिक्त् (von रिक् oder wäre es in रिक्त्
zu ändern) adj. (को fem.) beschützend,
Wächter 188, 18.

रिक् रिक् रिक् 1 Par. gehn, sich be-
wegen.

रिक् 1 Par. vermuthen. Aor. (§. 849, 2);
Caus. (§. 202; 881, 4; 916). — vgl. रिक्.

रिक् s. रिक्.

रिक् (von Vb. रिक् S. 156, ३, 1) N. ppr. ei-
nes mythischen Königs von Ayodhya,
im Plur. dessen Stamm (ep. vgl. भुक्)
70, 57; 71, 6; ved. = लघु „schnell“.

रिक्त् (Kmdh. ३३० letztes von Vb. रिक्
S. 170, ३३) adj. रिक् fem. schnell flie-
gend 291, 6.

रिक्त् (Kmdh. रिक्त् von Vb. रिक् S. 289,
S. 131, O, 1, 2) adj. schnell strömend,
eilend 290, 7.

रिक्त् (Kmdh. oder Ttp. fraglich wie bei
भुक्त् und den dort II.) adj. he-
ster Raghuide oder der Raghuiden
71, 6.

रिक् msc. eine Art Antelope, gefleckte
axis (§. 489; 501).

रिक् s. रिक्.

रिक् रिक् 1 Par. gehn, sich bewegen.

रिक् (Vb. रिक्) msc. Farbe, Platz wo ge-
tanzt, gesungen, Drama gespielt wird;
Tanzen, Singen, Dramenaufführen,
Schlachtfeld; N. ppr. 275, 353.

रिक्त् (Ttp. ३३० §. 653, III) msc. ntr.
Singplatz, Concertsaal 190, 10.

रिक्त् (Ttp. ३३०) fem. Kampfplatz 100, 13;
Bühne.

रङ्ग I Atm. (§. 789, V) gehn, eilen. —
X Par. reden, leuchten.

रञ्ज् X Par. Speth. रञ्जि oder रञ्जापि (§. 208;
209; 843; 844) ordnen, bereiten, ma-
chen 152, 6.

— रञ्जि bereiten, anrichten 183, 6.

— रञ्जि machen, verfassen 97, 1; 173, 31;
291, 16.

रञ्जना (vom vor. nach §. 337) fem. An-
ordnung, Verzierung, schriftliche Ab-
fassung, Bereitung.

रञ्जक (§. 252, Ausn. 1; S. 142, रञ्जक) msc.
रञ्जिका fem. Färber, -in; aber „neines
Färbers Frau“ रञ्जिकी (nach §. 701).

रञ्जत (Vb. रञ्ज् S. 144) adj. ता fem. weiss;
subst. ntr. (msc. §. 711) Silber, Gold,
Halsband.

रञ्जतन (Vb. रञ्ज् S. 145, रञ्जत) ntr. das Färben
(fem. नो §. 691 s. das folg.).

रञ्जति (Vb. रञ्ज् S. 147, §. 391) oder नो
fem. Nacht.

रञ्जनीकर (Ttp. रञ्ज् S. 147) msc. Mond.

रञ्जनीचर (Ttp. रञ्ज् S. 147, §. 277)
msc. रोजी fem. ein Rākshasa, böser Dä-
mon, Dieb, Nachtwächter.

रञ्जस् (Vb. रञ्ज् S. 149, eig. Anhänglich-
keit) ntr. Staub; die zweite der Ur-
eigenschaften (guna) alles endlichen,
das Hängen am Weltlichen; die Lei-
denschaft, welche mit sinnlicher Be-
gierde, Stolz, Falschheit verbunden
ist; ved. Welt (aus Erde = Staub?)
289, 6 (§. 242, Bem. 1 (रञ्जो ऋ); 563, XII;
wann in Zsstzung रञ्जस् §. 680).

रञ्जस्तुर (Ttp. रञ्ज् S. 149, §. 289,
vgl. S. 132, O, 1) adj. weltbesiegend
291, 12.

रञ्जस्य Vb. Par. (§. 235).

रञ्जित रञ्जोष् Superl. und Comp. von रञ्ज
wo s.

रञ्जु (S. 156, §. 397, wohl für organ. *रञ्जु

von रञ्ज् „winden“) fem. (in Zsstzg auch
msc. §. 709, 4, vgl. 704) Strick.

रञ्जुनात्रव (nach §. 554 von रञ्ज, vgl. मात्र)
ntr. Zustand nur ein Strick zu sein
211, 24.

रञ्ज् (§. 154, 2, 2; 156, 1) I (Speth. रञ्ज
§. 795, V) IV (Speth. रञ्ज §. 796, II)
Par. Atm. (§. 789, I) anhängen (vgl.
लगा), ergeben sein, färben. Ptcp. Pf.
Pass. रञ्ज् roth 29, 31; 79, 34; 89, 4; 5;
90, 11; 13; 148, 19; ergeben 180, 20;
197, 19; Pass. refl. (§. 875). — Caus.
रञ्जि färben 147, 13; ergeben machen,
gewinnen 109, 20; 151, 3; 280, 418;
282, 437; Aor. Pass. u. Absol. auf रञ्ज्
(§. 881, 4; 916); — in Bed. „jagen“ रञ्जि
(§. 204).

— रञ्जु roth und leidenschaftlich werden
(Par.) 235, 7; lieben (Atm.) 90, 15; रञ्जुर्क
ergeben, liebend 90, 20; 200, 22. —
Caus. रञ्जि gewinnen (vergl. Simpl.)
100, 9; 114, 4; 181, 22; 196, 17.
— रञ्जि feind werden, leidenschaftlos wer-
den; रञ्जिर्क lieblos 151, 2; leidenschaft-
los 98, 23.

— रञ्जु roth werden; रञ्जु 22, 17; 75, 24;
90, 12.

रञ्जन (vom vor.) ntr. das Färben; rothes
Sandelholz; Erregung oder Gewin-
nung von Liebe.

रङ्ग I Par. schreien, heulen. — X Par. Th.
रङ्गि oder रङ्गापि sprechen (§. 208; 209;
843; 844).

रङ्ग I Par. sprechen.

रण्ज् I Par. tönen, gehn. Caus. (§. 202;
881, 4; 916; Aor. 844, B). — vd. IV
tönen, sich freuen (aus रञ्ज् nach IX
*रञ्ज् entwickelt); रण्ज (Ptcp. Fut. Pass.
ved.) worüber man sich freuen muss,
freudiges 292, 10 (Sch. erfreuend).

— रण्ज sich freuen 297, 18.

रण (vom vor. §. 327, f; S. 139) msc. ntr.
(§. 711) (Kampflust) Schlacht (§. 441;
S. 225, रत्न).

रणस्वामिन् (Tlp. सख⁰) msc. Siva (Gebie-
ter der Schlachten) 278, 394.

रण्य स. रण्.

रण्य रम्ब र्ण्य र्म्ब I Par. gehn.

रत्न (eig. Ptcp. Pf. Pass. von र्म् aber nach
§. 333) ntr. Beischlaf, Liebe.

रत्ति (Vb. र्म्) fem. Beischlaf, Liebe.

रत्तिपति (Tlp. सख⁰) msc. Gott der Liebe.

रत्न (S. 163, रत्न) ntr. (§. 708) Edelstein,
das beste in seiner Art 189, 2; 191, 16
(anders Wils. Daçak. 75 n. 3).

रत्नभात् (Tlp. सभात् nach §. 252, Ausn. 5
von Vb. भात्) adj. Edelsteine erlan-
gend 69, 42.

रत्नवर्धन msc. N. ppr. 248, 40; 256, 128;
258, 162.

रत्नाकार (रत्न सखा⁰) msc. N. ppr. eines
Dichters 248, 39.

रत्न (S. 165, रत्न, 2 GWL. II, 306) msc. Wa-
gen, Kriegswagen, Glied, Körper
(§. 460; 521, vgl. 459 u. 427; 532, VII;
538; 544; 564, XII).

रत्नकार (Tlp. सखा⁰ von Vb. कृ §. 269) msc.
Wagenmacher, Zimmermann, Name
eines Sohnes eines aus der Kaste der
Mahishya von einer aus der der Ka-
rana (§. 434; 475).

रत्नतुर (Tlp. सतुर von Vb. तुर §. 289 und
S. 132, O, 1) adj. Kriegswagen be-
wältigend 293, 2 (vergl. Sāma-V. Gl.
वृत्ततुर).

रत्नसन्म (Kmdh. सख⁰ §. 656, II) msc. be-
ster Wagen 63, 64.

रत्निन् (von रत्न nach §. 563) adj. नो fem. mit
Wagen vorsehn; msc. Krieger, welche
auf Kriegswagen fechten (§. 460).

रत्नेया (रत्न सख⁰ Tlp.) fem. Wagendeichsel
34, 14.

रत्नोत्तम (Kmdh. रत्न सख⁰ §. 656, II) msc.
beste Wagen 31, 15.

रत्नोत्तम (Tlp. रत्न सख⁰) msc. Hüfte, Hinter-
theil des Wagens 35, 3.

रत्न (von रत्न §. 521, vgl. 459; 538; 544)
ntr. Rad (der Regierung, vergl. चक्र)
265, 241; या fem. (vgl. §. 460) Wa-
genmenge, Heerstrasse.

रत्न I Par. spalten, graben.

रत्न (vom vor.) msc. das Spalten, Zer-
theilen, Zahn.

रत्न Vb. Par. (§. 235).

रत्न (S. 149, 5; 156, 3) IV Par. umkom-
men, verletzen; in Jemandes Gewalt
gerathen 289, 13 (Aor. अरत्नम् §. 857).
Desid. (§. 194). Caus. रत्नि (§. 149, 5)
in jemandes Gewalt liefern 289, 13.

रत्न I Par. sprechen, loben; Ptcp. Fut.
Pass. रत्न्य (§. 906, II, Ausn. 1, Ausn. a).

रत्न रम्प् रप् I Par. gehn, tödten.

रत्न (S. 149, 5; 156, 4) I Atm. (§. 789, V)
begehren, unbesonnen handeln (eig.
stark, heftig, wüthend sein, packen;
lat. rōb-ur, rāb-ies). Desider. (§. 194).

— या (anpacken) anfangen, beginnen,
unternehmen 5, 8; 76, 36; 77, 12;
100, 21; 114, 3; 118, 24; 120, 6;
121, 12; 182, 2; 183, 6; 259, 165.

— या anfangen, unternehmen 164,
73; 274, 349 (mit Inf.).

— रत्ति umfassen, umarmen 241, 72.

— रत्न सख⁰ wüthend 31, 20; 40, 16;
86, 1; erregt, heftig 274, 344.

रत्न (vom vor. nach S. 140, vgl. §. 564, I)
ntr. Heftigkeit Rv. I, 9, 6; vgl. 120, 4;
121, 8.

रत्न (von Vb. रत्न nach S. 150; vom vor.
nach §. 564) रत्न fem. freudig (hef-
tig) 170, 1. — sbst. msc. Eile, Freude;
Betrachtung der Vergangenheit und

Zukunft, Vermissen; Abl. (fast adverb.) schnell 261, 190; 277, 377.

रम् (§. 154, 2, 4; 156, 1) I Atm. (§. 789, V) sich freuen (ursprünglich: „ruhon“) 83, 20; lichen 181, 5. Aor. (§. 856); रत् (Ptcp. Perf. Pass. §. 896, 2; vergl. Absol. 914, I) beschäftigt mit, aufmerksam auf 82, 12. रम् (Ptcp. Fut. Pass. §. 906, II, Ausn. 1) lieblich, angenehm, bezaubernd 64, 7; 79, 34; 146, 2; 150, 34; 171, 11; 182, 22; 286, 480. — Caus. रम् (§. 202, Ausn.; 881, 4; 916) ergötzen 105, 20.

— चम् sich erfreuen; चम् रत् ergehen, sorgfältig üben 14, 26; 69, 38.

— च्च ablassen, aufhören.

— चा Par. (§. 790) sich erfreuen 200, 9; चार्त् sanft 170, 6.

— उप Par. aber, wenn intransitiv, arbiträr auch Atm. (§. 790): ablassen, aufhören 30, 38; (mit Ptcp. in Infinitivbed.) 114, 14; 181, 12; उपार्त् gestorben 130, 11; 133, 14.

— नि निर्त् ergehen 65, 18.

— पर्त् Par. (§. 790) sich erfreuen.

— खि Par. (§. 790) aufhören 130, 10 (mit Ptcp. in Infinitivbed.); 164, 72; 172, 24 (mit Infin.); 236, 12. विर्त् (§. 476).

रम् (vom vor.) adj. मा fem. erfreuend, theuer; shst. msc. Liebhaber, Mann; fem. मा Liebende, Frau; Name der Lakshmi, Gattin des Vishnu.

रम्पा (Vb. रम् §. 253) msc. Liebhaber, Mann; fem. मा Liebende, Frau.

रमाकान्त (Ttp. रम् Ptcp. Pf. Pass. von Vh. कम्) m. der Geliebte der Lakshmi 111, 9.

रम्भ s. रम्भ.

1. रम्भ I Atm. (§. 789, V) tönen. —

2. रम्भ.

Glossar.

रम्भ लम्भ I Atm. (§. 789, V) tönen.

रम्भ s. रम्भ.

रम् लम् I Atm. (§. 789, V) gehn.

रम् (S. 153, §. 394, Bcm.) msc. Reichtum 288, 13; 290, 10.

रम् s. रम्भ.

रम् (Vb. र्) msc. Ton, Geschrei.

रम् (S. 153, §. 394, Ausn.) msc. (§. 708, 4) Sonne.

रम् (wohl richtiger रम् welches vgl. S. 146, §. 388) fem. Zunge, Gürtel.

रम् (S. 167, vi Vh. रम्? vgl. §. 149, 2) msc. Lichtstrahl, Zügel.

रम् I Par. tönen. — X Par. (eig. Denomin. des folg.; Thema रम् रम्पा §. 208; 209; 843; 844) schmecken.

रम् (vom vor.) fem. मा Zunge, Erde; रम् msc. Geschmack, Gefühl, Bewegung, Leidenschaft als Gegenstand künstlerischer Darstellung, Leidenschaft überhaupt, Saft, Ausschwitzung, der von den Indern angenommene Ursatz des Körpers, aus welchem Blut und die übrigen Feuchtigkeiten entstehen; Quecksilber; ein mineralisches oder metallisches Salz, wie Schwefel, Borax u. s. w.

रम्पा (Ttp. रम् von Vh. रम् §. 270) fem. Zunge (die Geschmack erkennende).

रम् (Vb. रम् S. 146, §. 388) ntr. das Schmecken; मा fem. Zunge, Gürtel.

रम् fem. s. रम्; Fluss der Unterwelt 297, 12.

रम्भन (Ttp. रम्भ n. eine Art Collyrium.

रम्भल (Ttp. रम्भ ntr. Unterwelt; die unterste der sieben Unterwelten.

रम्भन (Ttp. रम्भन ntr. Gift, Buttermilch; Lehenelixir, ein Mittel welches die Jugend erhält und langes Leben gewährt, Alchymie.

रह् I. X (Thema रहि und रहापि 208; 209; 843; 844; S. 385, n. 2) verlassen; रहित beraubt, verlassen, ohne 77, 5; 171, 10; 216, 23.

— खि verlassen 74, 17; विरहित verlassen, beraubt 97, 7; 117, 16; 170, 6; 241, 75.

रहस् (vom vor. S. 149) ntr. Verlassenheit, Einsamkeit, Geheimniß; Acc. als adv. insgeheim, einsam, allein (§. 225; 230; 242, Bem. (रहो कृ); in Zsstzg ausl. wann रहस् §. 624).

रहस्य (Ttp. रहस् स्य §. 106, Bem. 1) adj. या fem. sich allein befindend 111, 1.

रहस्य (von रहस् §. 506, vergl. Bem.; 651) adj. या fem. geheim; ntr. sbst. Geheimniß, Mysterium.

रहाय Vb. Denom. (von रहस् §. 225; 230) Atm. Geheimniß werden.

रहित (Ptcp. Pf. Pass. von रह् aber nach §. 333) ntr. Verlassenheit, Einsamkeit; im Loc. insgeheim, allein 37, 2; 54, 12; 88, 23.

रा II Par. geben.

राक्षस (von राक्ष्) adj. सो fem. dämonisch, rakschasisch; Spross eines Rakschas (fem. u. Plur. msc. ntr. aus राक्ष् §. 439); sbst. msc. fem. सो ein böser Dämon Rākshasa (§. 466, I); Verein der Rakschas (Plur. msc. ntr. aus राक्ष् §. 567, II, 4).

राक्षसेन्द्र (Ttp. राक्ष् इन्द्र) msc. König der Rākshasa, Bez. des Rāvaṇa.

राख् लाख् I Parasm. trocken werden, schmücken, genügend sein, abhalten. Caus. Aor. (§. 844).

राम (Vb. राप् S. 141, 23) msc. Farbe, Liebe, Leidenschaft, Sinnlichkeit, Weltlichkeit; Musikweise, deren 16 aufgezählt werden (S. 247, IX).

रामयन्त्रिका (von रन्त्रि nach §. 559, vgl.

S. 229, §. 602) fem. schlechte Rāga-manjarī 194, 21.

रामयन्त्रि (eig. Ttp. रम्) fem. N. ppr. 190, 7.

रामिन् (von राप् §. 296) adj. निमो leidenschaftlich liebend; färbend.

राघ् लाघ् I Atm. (§. 789, V) stark sein. Caus. Aor. (§. 844).

— उद् mit लाघ् bildet Ptcp. Perf. Pass. उल्लाघ einer der sich von einer Krankheit erholt (§. 897, 5, 2).

राघ्य (Patron. von राघ्) msc. खो fem. aus dem Stamm des Raghu.

राङ्ग्य (von राङ्ग §. 489) adj. खो fem. aus dem Haar einer Antelopeart (Ranku) gemacht, wollen.

राङ्ग (S. 66, 1, Ausn.) I Par. Atm. (§. 789, I) glänzen, leuchten 25, 52 (राङ्गन्तम् ep. für रङ्गन्तम् vergl. S. 310 n. 5.) राङ्गित leuchtend 170, 9; Perf. red. (§. 825). Intensiv ved. (§. 174, wo aber die Kürze nach §. 820 entstanden ist).

— परि rings glänzen 66, 3.

— खि strahlen (Par.) 78, 25; 240, 62; (Atm.) 79, 50; 105, 12; 171, 16; Ptcp. Pf. Pass. leuchtend 170, 4.

राङ्ग्य (vom vor.) msc. (§. 66, 1, Ausn.) König; in Zsstzg ausl. (§. 252, Ausn. 5 und 289) adj. glänzend, leuchtend.

राङ्गकुल (Ttp. रङ्गः कुल) ntr. Königsfamilie, Hof 52, 18; 106, 4; 132, 5; 183, 18.

राङ्गल (von रङ्गल §. 526) adj. नो fem. silbern; ntr. Silber 65, 1 (oder sollte man रङ्गल corr.?).

राङ्गधान (Ttp. राङ्गन् धान letztes von Vb. धा wohl in Bed. „Sitz“) ntr. नो fem. Hauptstadt.

राङ्ग्य (Vb. राङ्ग S. 145, 23) msc. König; fem. राङ्गी Königin (§. 433; 459; 497; 554; 644, III, 15; VIII; am Ende von Zsstzg स राङ्ग §. 639).

राजन्व (S. 147, वन्व; besser vom vorigen §. 433) msc. einer aus der Krieger- (Königs-)Kaste (§. 459; 463; S. 223, §. 594).

राजपुत्र (Ttp. राजन् + पु) msc. ein Kshatriya; Sohn eines Königs; fem. जो (§. 622, II) Tochter eines Königs (§. 459).

राजपुरुष (Ttp. राजन् + पु) msc. Mann, Diener, Wachtmann des Königs 106, 12; 133, 10; 284, 467 (§. 554, vgl. §. 588, V).

राजराज (Ttp. राजन् + राजन् nach §. 639) msc. König der Könige, König der Welt, Kaiser.

राजर्षि (Kmdh. राजन् + ऋषि) msc. ein Seher, Weiser aus der Klasse der Könige oder Kshatriya's.

राजगार्हपत्य (Kmdh. राजन् + गार्हपत्य nach §. 656, III) msc. ein tigergleicher, ausgezeichnete König 16, 17; 68, 28.

राजसत्त्व (Kmdh. राजन् + सत्त्व §. 656, II) msc. bester König 53, 5.

राजसिंह (Kmdh. राजन् + सिंह §. 656, III) msc. ein löwengleicher, ausgezeichnete König 35, 12; 41, 8; 52, 10.

राजार्ह (Ttp. राजन् + अर्ह) adj. हा fem. eines Königs würdig 69, 42.

राजि (S. 153, §. 394, Ausn., von *रज् in Ableitungen von रज्जु) oder जो fem. (§. 709) Linie, Reihe.

राजीव ntr. Lotus (§. 563, IV).

राजेन्द्र (Kmdh. nach §. 656, III oder Ttp.) msc. ein mit Indra (dem Götterkönig) zu vergleichender König, oder ein Indra (Oberkönig) der Könige 3, 7; 4, 11; 21, 3; 26, 69; 41, 5.

राजी s. राजन्.

राज्य (von राजन् nach §. 554, vgl. S. 240, §. 615) ntr. Herrschaft, Regierung, Königreich (§. 651, II).

रात्रि s. रात्रि.

रात्रि (Vb. रम् GGA. 1852, S. 547) oder जो (§. 700) fem. (§. 709) Nacht; Loc.

रात्रौ Ind. (§. 783); in Zsstz ausl. रात्रि (§. 639; 549) wird msc. (ved. ntr. §. 628; 640); wo in Zsstzung anlaut. रात्रिम् (§. 653, I, 1, Bem.).

रात्रिम् (vom vor. §. 558 ff.) fem. Nacht 286, 482.

राध् (§. 156, 1) V Par. vollenden. Pf. red. (§. 828).

— या vollenden 197, 16; Caus. sich zum Freunde machen, gewogen machen, gewinnen 50, 7; 151, 3; 4; verehren 169, 96; 202, 6.

राध् (vom vor.) ntr. Vollendung, Vollkommenheit 287, 2 (Sch. Reichthum), Seegen 288, 14 (Sch. Opfer).

राधा fem. N. ppr. 110, 3.

राधिव Bez. des Karṇa nach der राधा, der Frau des Wagenführers von Dhṛtarāṣṭra, von welcher er, nachdem ihn seine Mutter ausgesetzt hatte, gefunden und aufgezogen ward, (nach §. 431) als ob er deren wirklicher Sohn gewesen wäre 277, 379 (ein Karṇa gleichsam).

राम (Vb. रम्) msc. N. ppr. dreier Incarnationen des Viṣṇu 1. als Paraçurāma Sohn des Dśhamadagni; 2. als Rāmātschandra Sohn des Daçaratha, Held des Ramayana; 3. als Balarama Bruder des Krishna (§. 430); fem. मा eine schöne Frau.

रामत् msc. N. ppr. 247, 29.

रामदेव msc. N. ppr. 265, 238.

रामदेव (Ttp. रम् + देव) msc. (heiliger) Teich des Rama, N. ppr. eines bestimmten Wallfahrtteichs 46, 28.

रामायण (Ttp. राम + अयन्) ntr. Namen des die Thaten Ramas, des Sohns des Daçaratha, besingenden epischen Gedicht

राक्षसा (Vb. ह् im Caus. §. 253) msc. N. ppr. des Rakshasa-Königs, Gebieters von Lanka = Ceylon.

राश्व s. रास्.

राशि (S. 153, §. 394, Ausn.) msc. (§. 708) Haufen, Zeichen des Zodiacus (§. 656, IV).

राष्ट्र (Vb. राष्) msc. ntr. (§. 711) Königreich, Reich, bewohntes Gebiet (§. 490).

रास् राश्व I Atm. (ist §. 789, V hinzuzufügen) tönen (vgl. रस्). Caus. Aor. (§. 814).

रास्य (S. 147, अर) msc. Esel.

राष्टु msc. N. ppr. eines Daitya, dessen Kopf von Vishnu abgehauen ward aber lebendig blieb und am Himmel umherirrend durch Verschlingen der Sonne und des Mondes deren Eclipsen bewirkt.

रि VI Par. gehn. — 2. V Par. = 2 अ verletzen.

रिष्ट रिञ्ज s. रश्.

रिञ्ज s. रञ्ज.

रिच (§. 156, 1) VII Par. Atm. (§. 789, I) Platz machen, leer machen. Aor. (§. 856, 5). रिक्त leer 132, 3. — X. I Par. mischen, trennen, verlassen.

— अति अतिरिक्त übrig 221, 19; Pass. refl. überragen.

— — अति अतिरिक्त von einander verschieden; Pass. refl. überragen; अतिरिक्त howältigt, beherrscht 203, 14; 15.

— अ Caus. अश्लेषित gemischt, zusammengezogen 190, 15.

— उद् Pass. überragen; उद्विक्त deutlich, sicherlich 20, 19. — Caus. उद्वेषित überragen gemacht, überragend, ausgezeichnet 276, 365.

रिञ्ज (?) I Atm. (§. 789, V) braten, rösten.

रिष्व s. राष्व.

रिपु (S. 156, 3, 1 Vb. लिप् vgl. रिप रेप und रेप्स् n verächtlich gemein^u aus „schmutzig“; oder ob vom Causale von 1. रि anomal?) msc. Feind.

रिप् (रिप् रिष्ट) VI Par. erzählen (? prahlen), kämpfen, tadeln, verletzen, geben.

रिम्प् (§. 154, 2, 2) VI Par. verletzen.

रिम्ब s. राष्व.

रिम् (§. 156, 4) VI Parasm. verletzen, schlagen.

रिञ्जदस् (*रिञ्ज + दस् vgl. §. 286, Vb. षट्) msc. Vernichter der Schädiger 290, 5.

रिप् (§. 156, 3) I. IV Par. verletzen, tödten. Aor. (§. 858).

रिष्ट s. रिप्; ved. = लिष्ट.

1. रि IX Par. Speth. stark रिषा, schwach रिषो (§. 805): gehn, brüllen, tödten. Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 5). — Caus. रेपि (§. 199).

2. रि IV Atm. (§. 789, V) tropfen, Biessen. Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 5). — Caus. रेपि (§. 199).

— अनु nachströmen (Acc.) 291, 3.

रीव (?) I Par. Atm. (würde §. 789, I hinzuzufügen sein) nehmen.

1. रू (§. 155, II, A) II Par. (Anomalie §. 819) hrüllen, heulen. Desid. (§. 189). — रि klagen, weinen 149, 26.

2. रू (§. 155, II, A) I Atm. (§. 789, V, wo (I) hinzuzufügen), gehn, brüllen, klagen, schlagen (?); zürnen; Aor. (§. 858); Precat. u. s. w. (§. 867; 869; 870; 871; 903; 917); Desider. (§. 189).

— रि brüllen; रिरोतुम् (§. 917) 120, 6.

रुम् X. I Par. sprechen, leuchten.

रुक्म (Vb. रुच् S. 166, n) ntr. (§. 708) Gold; vd. msc. 293, 2; goldne Kette (?) 290, 4.

रुच (vgl. रुच) adj. सा fem. hart, rauh.
रुच्य (Vb. रुच vgl. das vor.) adj. = dem
vor.; bis auf die Knochen abgezehrt
281, 433 (ob in रुच zu ändern?)

रुच (S. 156, I) I Atm. leuchten, strahlen
187, 24; gefallen 51, 7; 122, 16. Aor.
(S. 858); Caus. bleibt Parasm. gegen
S. 789, I (S. 789, I, 2 Ausn.).

रुच (vom. vor. S. 132, O, 1) fem. Licht,
Glanz, Blitz, Wunsch; in Zsätzg. ausl.
(S. 289) adj. Gefallen findend 277, 377.

रुचक (Vb. रुच) msc. Hals- oder Brust-
schmuck; ntr. Guirlande; Kranz.

रुचि (Vb. रुच) od. चो fem. (S. 709, 3) Licht,
Glanz, Lichtstrahl, Schönheit, Wunsch,
Begierde, Appetit (zu); Gefallen,
Freude 156, 27.

रुचिमान् (Tlp. S. 40) ntr. Wohnung des
Lichts = Sonne 236, 13.

रुचिर्मान् (Tlp. S. 653, VII Ausn.) msc. Herr
des Lichts 236, 17.

रुचिर् (Vb. रुच S. 169, S. 419) adj. रूत fem.
schön, lieblich, angenehm, süß.

रुच (S. 156, I) VI Par. zerbrechen. Ptcp.
Pf. Pass. रुच (S. 897, 2).

1. रुच रुच I Atm. (S. 789, V) entgegen-
schlagen, widerstehen, Schmerz leiden,
leuchten. Aor. (S. 358); vgl. रुच्य.

2. रुच X. sprechen, leuchten.

रुच 1. s. I रुच. — 2. I Par. schlagen,
niederwerfen.

रुच रुच I Par. stehlen.

रुच I Par. 1. s. रुच. — 2. gehn. —
3. hinken, trüg sein, sich widersetzen.

रुच s. रुच.

रुच (Ptcp. Pf. Pass. von रु nach S. 333)
ntr. Geschrei, Summen 238, 34.

रुच II Par. (Anomalie S. 819) weinen
7, 11; 8, 25; 18, 1; 105, 7; 128, 6;
133, 24; 134, 2; 149, 26; ep. Atm.

und nach I; 24, 46; ep. Ptcp. Praes.
fem. (gegen S. 858) रुचन्ती 76, 42. —
Aor. (S. 858); Absol. (S. 914, III Ausn.).
Desid. (S. 191).

रुचि (Ptcp. Pf. Pass. des vor., aber nach
S. 333) ntr. das Weinen.

रुच (von रुच in der Bed. „brüllen“ S. 169
रु) msc. Siva; dessen Frau रुचाणी
(S. 701); Vater der Marut 290, 2 (Sch.
Rig. V. I, 575); Plur. Rudrasöhne (heu-
lend) 290, 3; eine Classe von Halb-
göttern (S. 520; 554; 634).

रुच (S. 156, I) VII Par. Atm. (S. 789, I)
einschliessen, schliessen 187, 14; ein-
halten (binden) 152, 6; zurückhalten,
hindern 33, 33; 241, 72; 75, 82; 283, 451;
abwehren 33, 5; verbergen 89, 10.
Aor. (S. 856, 5); Aor. Pass. refl. (S. 879);
Ptcp. Pf. Pass. (S. 894); Absol. auf रुच
(S. 909, 2, b).

— रुच auch IV Atm. (S. 789, V) lieben
(wohl eig. Pass. refl. mit anomaalem
Acc. „sich um jemand klammern“).

— रुच belagern 200, 23.

— रुच stören 182, 17.

— रुच Caus. zuschliessen lassen 281, 428.

— रुच einhalten, hindern 43, 30; un-
fähig machen (?) 28, 21.

— रुच zuhalten 149, 26; रुच entgegen-
gesetzt; sich widersetzend 283, 452;
widersprechend 240, 62; widerspruchs-
voll 226, 70; 73 (vgl. Müller Ztschr.
d. DMG. VII, 290).

— रुच bändigen, bewältigen 153, 14.
Caus. einschliessen, einfassen lassen
254, 106.

रुचि (S. 169, S. 419, vgl. GWL. II, 125)
ntr. Blut.

रुच IV Par. stören, verwirren. Aor. (S.
858). Ptcp. Pf. Pass. u. Absol. (S. 896, 2;
914, I).

रुप् (§. 156, I) VI Par. verletzen; vd. roth sein रुजत (mitanom. Acc.) 288, 13; 294, 2.

रुप् (§. 156, 3) I. IV Par. verletzen, tödten. — IV. X Par. zürnen; Aor. (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. (§. 156, 3, 2; 894) रुह u. रुहित zornig 41, 8; 84, 42; vom Caus. od. X रोषित in Zorn gebracht, zornig 186, 16; 236, 18.

रुह् (§. 156, I) I Par. in die Höhe steigen, wachsen 166, 84; Ptcp. Pcrf. Pass.

रुह (§. 894) gewachsen 259, 173; bekannt 193, 10; gewöhnlich, durch Ueberlieferung festgestellt. — Caus. रोहि oder रोषि (§. 200).

— रुषि besteigen 235, 1; 263, 17. — Caus. रोषि übersteigen machen, beilegen.

— रुषि besteigen 36, 17.

— रुह herabsteigen; Caus. verringern 142, 82; रुहरोहि (§. 473).

— रुह ansteigen, besteigen 27, 2; 64, 5; 6; 108, 4; 109, 24; 111, 8; 252, 84; 263, 218; anwachsen 109, 6. — Caus. रोषि besteigen machen 4, 14; 91, 33; hängen 107, 6; heben 11, 21; 104, 9; wachsen machen 257, 149; anwenden, übertragen 210, 12.

— रुह ansteigen 188, 16.

— रुह ansteigen 45, 12; 113, 12; Caus. besteigen machen 109, 17.

— रुह auseinander wachsen, verwachsen, vernarben (von einer Wunde); Caus. heilen 195, 21 (vgl. विरोषण Sakunt. p. 55 dist. 89).

रुह (vom vor. §. 259) adj. रुह fem. wachsend.

रुह् X Par. Thema रुहि रुहापि (§. 209; 843; 844) rauh sein.

रुह (vgl. das vor.) adj. रुह fem. hart, rauh, grausam.

रुह s. रुह.

रुहि (Vb. रुह्) fem. das Wachsen, Wachstum, Geburt; Bekanntheit; überlieferte conventionelle Bedeutung eines Wortes im Gegensatz zu der etymologischen.

रुह् X Par. (eig. Denom. des folg. vgl. §. 213, Bem. 1) Thema रुहि रुहापि (§. 209; 843; 844) zeigen, bilden.

— रुहि bemerken 200, 10; untersuchen, prüfen; निरुहि erkannt, erklärt 230, 124; geprüft = sicher 229, 107.

रुह (S. 166, v von Vb. रुह्) ntr. (§. 708) Gestalt (aus Wuchs), schöne Gestalt, Schönheit, Form, Farbe, natürliche Eigenthümlichkeit (§. 213 Bcm.; 563; 564, IV; 566, XI; dient als Suffix §. 565, II; vgl. §. 127, 2, 1).

रुह (vom vor. §. 564, IV) adj. रुह fem. schön; ntr. (§. 708) Silber; gemünztes Gold und Silber (§. 435; dient als Suffix §. 510; 565, I).

रुह् I Par. schmücken. — X Par. (Thema u. s. w. §. 209; 843; 844) zittern, zerspringen (?).

रे Interject. (§. 786) beim Ruf, aber insbesondere verächtlich.

रेक् I Atm. (§. 789, V) Verdacht haben. Caus. Aor. (§. 844).

रेखा (Vb. लिख् §. 335) fem. Linie; ein wenig; Betrug; Fülle.

रेखाय Vb. Par. (§. 235) schmeicheln, quälen.

रेचक (Vb. रिच्) adj. रिचक fem. öffnend, Entleerung, Stuhlgang bewirkend.

रेचन (Vb. रिच्) ntr. das Ausleeren, Stuhlgang.

रेश् I Atm. (§. 789, V) glänzen, zittern. Caus. Aor. (§. 844).

— रेश् sehr zittern 293, 2.

रेट् Par. Atm. (§. 789, I) sprechen, verlangen. Caus. Aor. (§. 844).

रेव् I Atm. (§. 789, V) gehn, tönen.
Caus. Aor. (§. 844).

रेव् s. रेव्.

रेभ I Atm. (§. 789, V) tönen, loben,
preisen. Caus. Aor. (§. 844).

— वि (§. 896, 2, 7).

रेभ msc. N. ppr. 296, 5 (§. 443).

रेव् रेव् I Atm. (§. 789, V) gehn, wogen.
Caus. Aor. (§. 844).

रेवन् (aus रवि nach §. 562, vgl. S. 239,
मन्) adj. तो fem. reich 295, 14.

रेप् I Atm. (§. 789, V) heulen. — Caus.
Aor. (§. 844).

रेहाय Vb. Denom. (aus रेह् §. 225; 230)
Atman.

रे I Par. bellen.

रे (S. 153, §. 394, Ausn.) msc. Reich-
thum (Declin. wañ in Zsstz ausl.
§. 737; 746; 748; 752; S. 300 n. 1).

रेख msc. N. ppr. des fünften Manu der
jetzigen Weltperiode 140, 62 (§. 467).

रोम (Vb. रुम् §. 260) msc. Krankheit
(S. 225, इत्).

रोमाम् (Tip. म् nach Vb. रुम् nach §. 252,
Ausn. 5) adj. an einer Krankheit lei-
dend 107, 14.

रोचन (Vb. रुच् §. 253) adj. ना fem. strah-
len machend, schön glänzend; sbst. ntr.
das leuchtende, Äther 288, 1; 289, 4;
fem. ना (S. 146, §. 388) ein gelbes
Pigment Gorochanā genannt u. aa.
(§. 245, 2; 450).

रोद्र I Par. wahnsinnig sein. — रोद्र रोद्र
gcing schützen. — Caus. Aor. (§. 844).

रोदृ ntr. Himmel. Dual. (§. 90, Ausn.)
तो Himmel und Erde (nach §. 637, 2,
Bem. 2), nach Hemach. 284, 93. Indecl.
(ved. jedoch nicht und anomal S. 304,
n. 2 und 4).

रोध (Vb. रुध्) msc. Ufer (N. ppr. §. 430).

रोधस् (Vb. रुध्) ntr. Ufer.

स रोधिन् (Vb. रुध् §. 282) adj. नो fem. hin-
dernd, übertäubend.

रोप् s. रुप्.

रोपणाका fem. (= शाटिका Turdus Salica;
Sch.) 289, 12.

रोमन् (Vb. रुह् S. 167, मन्) ntr. das Haar
des Körpers (§. 465; 468; 476; 563, IV).

रोमन् msc. (§. 708) das Wiederkäuen
(§. 225).

रोमन्थाय Vb. Denom. (vom vor.) Atm.
(§. 225) wiederkäuen.

रोमरात्रिय (Tip. स्पक्त् §. 639; das vordre
Glied Tip. रोमन् s रात्रि) msc. der Pfad
der Haarlinie (vom Nabel abwärts),
Taille 237, 22.

रोष (Vb. रुष्) msc. Zorn, Ärger.

रोध (Vb. रुध्) msc. Erhebung 246, 15;
Knospe, Blume.

रोहिणी s. रोहित.

रोहित (S. 161, §. 401, GWL. II, 125) adj.
fem. ना oder हिणी (§. 689) roth; far-
big, bunt (?) 153, 38; fem. हिणी auch
हिनि N. ppr. einer Tochter des Daksha,
welche zugleich eines der Sternbilder,
Nakshatra, bildet, und der Mutter des
Balarāma.

रोचिन् (von रोचना) adj. की fem. mit
Rocanā gefärbt, orangefarbig.

रोद्र s. रोद्र.

रोद्र s. रोद्र.

रोद्र (von रुद्र) adj. री fem. schrecklich,
furchtbar; fem. Namen der Gattin des
Siva; ntr. Wuth, Hitze.

रोप्य (von रूप) ntr. Silber.

रोप्यम् (vom vor.) adj. की fem. silberu
249, 46.

ल

लक्ष् s. रक्ष्.

लक्ष् X Par. und in derselben Bed. auch Atm. (§. 789, V, vgl. §. 789, I, 2) sehn, erkennen 98, 12; 115, 10; 184, 9; 186, 15; Caus. kennlich machen, zu erkennen geben 20, 17; andenten (durch Ellipse) 214, 17; लक्ष् zu sehend, sichtbar 198, 24; zu kennzeichnend, bezeichnend 210, 18; 212, 13, vgl. 212, 22; s. bes.

— क्ष erblicken 186, 13; 276, 356.

— उप sehn 181, 23.

लक्ष ntr. fem. क्ष Hunderttausend; msc. Ziel, Trug.

लक्ष्पा (Vb. लक्ष्) ntr. das Sehn, Bezeichnen, Bezeichnung, Definition, Zeichen, Art 144, 112; 113; Namen; Fleck; fem. क्ष Andeutung, Auslassung von etwas aus dem Zusammenhang leicht verständlichen, zu supplirenden, Ellipse; msc. N. ppr. (S. 146, §. 388, Bem.; §. 430; 485; 564).

लक्ष्ता (von लक्ष nach §. 554) fem. Zustand das Ziel zu sein 184, 24.

लक्षितव्य (von लक्षित Ptcp. Pf. Pass. Caus. von लक्ष् nach §. 554) ntr. Zustand des Angeedeutetseins, des Supplirtwerdens 214, 15.

लक्ष्म्या (S. 167, मन् vgl. §. 563, VIII, wo von लक्ष्मी; von einem Th. *लक्ष्मन्) adj. क्ष fem. glücklich; ntr. Zeichen; Fleck; msc. N. ppr. des Bruders des Ramachandra; mit beiden letzten Bedd. 237, 31 (§. 431).

लक्ष्मी (S. 167, मी) fem. (§. 709; Declin. auf Tafel zu §. 762 nr. 45) N. ppr. der Frau des Vishnu, Göttin des Glücks und Reichthums; Glück, Reichthum, Herrschaft, Glanz, Schönheit; Bei-

name der Sita, der Frau des Rama (§. 563, VIII; in Bhvr. auslaut. auch लक्ष्मीक §. 671).

लक्ष्य (eig. Ptcp. Fut. Pass. von लक्ष् „das, was man ins Auge zu fassen hat“) ntr. das Ziel, Object 205, 22 (§. 485).

लक्ष्यता (nach §. 554 von लक्ष् Ptcp. Fut. Pass. von लक्ष्) fem. Zustand des Gesehenwerdensmüssens = Sichtbarkeit 272, 321.

लक्ष् लक्ष् लिक्ष् I Par. gehn, sich bewegen.

लग् 1. s. रक्ष्. — 2. I Par. an etwas hängen (vgl. रक्ष्), haften. Aor. (§. 849, 2, Ausn.); Ptcp. Pf. Pass. लग्न „hängend“ 199, 13; 280, 410; sonst लगित (§. 897, 3, S. 419, n. 3). — Caus. लगि (§. 202; 881, 4; 916).

— खि von etwas hängen, angeknüpft hängen; विलग्न hängend 236, 20; herabgefallen, aufgelöst 242, 84.

लगुड msc. (§. 708, 4) Stock, eiserne od. eisenbeschlagne Keule.

लघि Vb. Denom. (von लघु nach §. 217, vgl. mit S. 228, ईयस्) Par. leicht machen 170, 4.

लघु (Vb. लक्ष् S. 136, उ) adj. fem. लु oder ल्वी leicht, schnell, gering, wenig, klein; Compar. लघुतर und लघीयस्; Superl. लघुतम und लघिष्ठ (§. 554, VI).

लघुता (vom vorigen nach §. 554) fem. Leichtsinn 239, 56.

लङ्का fem. (§. 709) Hauptstadt von Ceylon und Ceylon selbst (§. 436; 441).

लङ् s. लङ्घ

लङ्क् (§. 154, 2, 2) I Par. gehn. hinken.

लङ्घ I Par. und in derselben Bed. (nicht mit dem Unterschied nach §. 789, I) Atm. (§. 789, V) übersprin-

gen, überschreiten. — nur Parasm.
„austrocknen“. — X überspringen,
übertreffen, gering schätzen, spre-
chen, leuchten.

— π übertreten, geringschätzen 181, 4;
191, 21; 278, 396.

— \bar{x} X übersteigen 170, 1.

जङ्घन (vom vor.) ntr. das Überschreiten,
Überschiffen 183, 1; Bespringen, Bei-
schlaf 182, 11.

लक्ष् लक्ष् (phonet. von लक्ष्) I Par.
kennzeichnen.

1. लङ् लङ् (§. 79, 1) VI Atm. (§. 789, V)
sich schäumen 163, 69; Ptcp. Pl. Pass.
लङ्ग (§. 897, 3). — X (?) hedecken.

2. लसू लसू I Par. tadcln, verläumden, rösten, braten. — X लति लत्रि लत्रापि लत्रापि (§. 208; 209; 843; 844) erscheinen.

लङ्ग s. 1. लङ्ग.

लज्जा (vom vor.) fem. Schaam, Bescheidenheit.

लङ् s. 2. लङ्. — od. लुङ् X Par. stark
sein, schlagen, wohnen, gehen, spr-
chen, lenchten.

लट् I Parasm. kindisch sein, schreien
(vgl. ११).

लट्ठय Vb. Par. (§. 235).

लट् लङ् I Par. wollüstig sein, spielen;
ललित schön, lieblich 173, 32; 275,
359. — Caus. (लटि §. 202; 881, 4;
916 nur in bestimmten Bedd., z. B.
lallen; in aa. लाटि s. West.). — लाट्
लाल् X Par. lieben, lieblosen, erfreuen;
लालित 245, 6; 274, 341. — लल् लट्
X Altan. (§. 789, V) wünschen. —
लट् लाट् Thema लटि लाटि लटायि ला-
टायि (§. 208; 209; 843; 844) werfen.

लपट्ट X Par. herauswerfen (vergl. das
vor.), sprechen (7).

Glossar.

लता fem. Schlingpflanze, Zweig, Strauch.
लतागृह (Kmdh. लृ०) ntr. ein Haus, wel-
ches aus Sträuchern besteht, Laube
170, 5.

लताकुलि (Kmdh. ३ अक्ष०) fem. ein Finger
welcher ein Zweig ist (dessen Stelle
ein Zweig vertritt) 235, 4.

लतिका (von लता nach §. 558 ff.) fem.
Schlingpflanze.

लप् I Par. sprechen, klagen. Ptcp. Fut.
Pass. लाप्य (§. 906). — Caus. Aor.
अलीलपत् und अललापत् (§. 844, B).

— **ग्र** Caus. anreden machen, fragen
130, 6; 8.

— π sprechen 130, 10.

— वि klagen 100, 22.

— सम् सम्मेलन 197, 7.

लभ् (\$ 149, 5; 156, 4) I Aitm. (\$ 789, V)
empfangen, erlangen 30, 2; 31, 18;
49, 13; 50, 10; 12; 62, 60; 70, 54;
100, 20; 128, 4; 151, 5; 155, 23;
161, 58; 174, 43; 175, 49; 189, 23;
256, 135; über sich nehmen 258, 154.—
ep. Par. empfangen 21, 8; Pass. in-
begriffen werden 220, 5; refl. em-
pfangen 254, 108; Aor. (\$ 881, 1);
Desider. (\$ 194).

— छा anfasen 7, 16; Ptcp. Fut. Pass.
(§. 906).

— — उपा तदचन 240, 60.

— उप empfangen 270, 297; finden 185, 14; 192, 10; 11; hemerken, erfahren, einsehn, begreifen 179, 8; 187, 17; 197, 6; 225, 61.

— **प्र** täuschen.

— — जिप्र betragen 53, 23.

— वि विलम्बः verschenkt (? s. विलम्बः
Geschenk) 267, 265.

लम्ब I Atm. (§. 789, V) können, fallen,
niedersinken 236, 20.

— sich stützen 234, 166; 238, 39.

— वा sich stützen 28, 16; 97, 11; anpacken 281, 432; anstimmen 72, 22.

— वि zögern.

— — प्रवि aufhängen 133, 15.

लम्ब (vom vor.) adj. वा fem. (weit) herabhängend, gross, breit, geräumig.

लम्ब s. रम्ब.

लम्बन (von Vb. लम् and dessen Causale §. 149, 5) ntr. Erlangung, Erwerbung; Schmähung; das Erlangenmachen, das Sichern 180, 12.

लम्ब s. रम्ब.

लम्ब (Vb. लम् S. 138, 11) ntr. (Wils.) Auflösung; msc. der Schlaf des Geistes 217, 22; 23.

लम्ब I Par. gehn.

लम्ब s. लम्.

लम्ब ntr. (§. 708) Stirn (§. 506, vergl. Bem.; 563, VII; S. 231, 11).

लम्ब ntr. Zeichen, Schmuck, Majestät; erstes, hauptsächlichstes (§. 533, XX).

लम्ब (von लम् Ptcp. Pf. Pass. aber nach §. 333) ntr. Liebe anzeigende Bewegung, Schmachten u. s. w.

लम्बित्व msc. N. ppr. 251, 69.

लम्बित्व msc. N. ppr. 258, 154; 264, 232.

लम्ब (Vb. लम्) msc. das Schneiden (Schnittzel), Kleinheit, Bischen, klein; in Zsstzg ausl. 151, 3; 157, 32; 174, 44 (Tropfen); 198, 17.

लम्ब msc. N. ppr. 260, 176; 262, 204.

लम्ब (Vb. लम् §. 253, S. 156, nr. 5) ntr. (§. 708) Salz; msc. Salzigkeit (§. 554, VI; 532, XI; 535, XXIII; 564, I; fem. लम् §. 691; in Zsstzg §. 644, III; 224, Bem.; 233; 245, 2).

लम्बित्व Vb. Denom. (vom vor. §. 233) Par. heftig nach Salz begehren.

लम्ब s. 2. लम्.

लम्ब I. IV Par. Atm. (§. 789, I) begehren. — vgl. 2. लम्.

— वमि begehren 104, 5; 106, 16.

1. लम् I Par. glänzen, leuchten, umarmen. — Caus. ergötzen.

— उद् Caus. ergötzen, leuchten lassen 146, 8.

— — समुद् strahlen 174, 41.

— वि erglänzen, Liebesspiele treiben 242, 87.

2. लम् लम् X Par. eine Kunst üben.

लम् (ntr.?) N. ppr. eines Districts, Lahor 249, 51.

लम् II Par. nehmen.

लम् fem. (§. 709) Lack, eine rothe Farbe (§. 450).

लम् s. रम्ब.

लम् s. रम्ब.

लम्ब (nach §. 554, VI von लम्) ntr. Leichtigkeit 5, 23; Schnelligkeit 34, 7.

लम्ब (S. 148, 11) ntr. Pflug (§. 86, Ausn. 1; S. 221, §. 592).

लम्ब (S. 148, 11) ntr. Schweif.

लम्ब लम् I Par. verleumden, rösten, braten (vgl. 2. लम्).

लम्ब (vom vor.) Plur. msc. oder वा fem. geröstetes Korn.

लम्ब s. लम्.

लम्ब s. लम्.

लम्ब Vb. Par. (§. 235) leben.

लम्ब s. लम्.

लम्ब msc. N. ppr. 264, 226.

लम्ब X Par. लम् लम्बित्व (§. 209; 843; 844) werfen, senden.

लम्ब (Vb. लम्) msc. das Erlangen, Gewinn.

लम्बित्व (Vb. लम् §. 282) adj. नी fem. erhaltend 256, 131.

लम्ब s. लम्.

लम्ब ntr. (Vb. लम्) das Lieben, Wollust 99, 14; 157, 34; Liebkosen 269, 290

लालस (vom Intens. von लच् in der Bed. „begehren“, vgl. लच् und लि लच् und GWL. II, 137) msc. und सा fem. heftige Begierde.

लाला (von anomalem Intens. von लो; vgl. §. 149, 4, GWL. II, 121) fem. Speichel.

लालित s. लट्.

लालितक msc. N. ppr. 264, 228.

लल्य msc. वा fem. eine Art Wachtel, *Perdix Chinensis*.

लल्यपय (von लल्यप nach §. 554) ntr. Schönheit, Salzigkeit.

लिख् VI Par. schreiben 167, 89; 194, 3; 278; 396; 397 malen.

— च्च schreiben 199, 14.

— छा durchschaben, durchbrechen 173, 30 s. n. (vgl. das folg. u. West. bei उट्).

— छि durchbrechen 169, 98; malen, bezeichnen 111, 9.

लिङ् s. लङ्.

लिङ् I Par. gehn. — X (eig. Denom. vom folg.) das Geschlecht eines Wortes bilden.

— च्च umarmen 263, 219; 280, 410; 281, 431.

लिङ् ntr. (§. 708) Zeichen, männliches Geschlechtszeichen; Geschlecht; Natur als Grundlage der Schöpfung 206, 11; der feine Leib (vgl. Windischmann Philos. im Fortg. I, 4, 1831; Kennzeichen (Müller, Ztschr. d. DMG. VII, 306); Prämisse, Prämissen, welche zu einem Schluss führen (vergl. Röer zu Bhāṣāp. S. 31 u. 32 **).

लिङ्गदेव ntr. (Kmdh. s. ग्र०) die Urkörper, welche Linga, der feine Leib (vgl. das vor.) genannt werden 206, 21.

लिट् Vb. Par. (§. 235) klein sein, gering schätzen.

लिप् (§. 156, 1) VI Par. Atm. (§. 789, I) Speth. लिप्प (§. 797) salben, beschmieren, beschmutzen 143, 104; Aor. (§. 856, 5); Ptcp. Pf. Pass. (§. 894).

— च्च salben, beschmieren 183, 6; 239, 51 (Atm.); baden 236, 15; Caus. salben machen 200, 7.

— च्चवलित् stolz, übermüthig 22, 25; 152, 8.

— च्च einsalben 147, 12 V. L.

लिपि (vom vor. S. 152, §. 394) oder वो fem. Schreiben, Malen.

लिप्त् (§. 156, 1) IV Atm. (§. 789, V) klein sein.

लिह् (§. 156, I) II Par. Atm. (§. 789, I) lecken 85, 50; 173, 38; Intensiv I ep. Atm. (gegen S. 352, n. 1) 39, 5.

— च्च schaben, schleifen 137, 36.

— परि Intens. I mit der Zunge herum lecken 116, 4.

s. लिह् (§. 259, Ausn. 5; 289) adj. leckend.

ली (§. 149, 4) IX Par. (Specth. stark लिन्ना, schwach लिन्नी §. 805); IV Atm. (§. 789, V) klebrig sein, flüssig werden, an etwas hängen, erlangen; Pf. red. (§. 826, 5; 830); Ptcp. Perf. Pass. लीन (§. 897, 5) aufgelöst 219, 12; abgelöst 172, 26 (Sch.). — Caus. (§. 199; 200) wann Atm. (§. 789, III). — X Par. (§. 208) flüssig machen.

— च्च hängen.

— सयव IV sich auflösen 219, 15.

— नि IV ruhen auf etwas. निलीन (§. 475).

— ट IV sich auflösen 139, 54.

लीला (von einem allen verstümmelten Intensiv. von लच्) fem. Liebespiel, Spiel überhaupt.

लुच् (§. 154, 2, 2) I Par. ausreissen. Ptcp. Pf. Pass. u. Absol. (§. 896, 2; 914, I u. II).

लुञ्ज (vom vor.) ntr. das Ausreissen 185, 3.

लुञ्ज s. लञ्ज.

1. लुट् I. IV Par. sich wälzen, verbunden sein. Caus. Aor. (§. 844, B).

2. लुट् I. Atm. (§. 789, V) sich widersetzen, Schmerz leiden, leuchten. — X sprechen, leuchten Aor. (§. 858). — vergl. रुट् und लुञ्ज.

लुट् I Par. schlagen, niederwerfen. — I Atm. (§. 789, V) sich widersetzen, Schmerz leiden; Aor. (§. 858). — VI (§. 149, 1) Par. sich hin und her wälzen 253, 92. Caus. Aor. (§. 844, B). — निट् VI herabwälzen 252, 88. — X ausplündern 258, 159.

1. लुट् oder लुञ्ज I Par. bewegen, in Verwirrung, Bewegung bringen. — Caus. glbd. 235, 4.

2. लुट् (§. 149, 1) VI Par. anhängen, ergeben sein; bedecken.

1. लुपट् und लुपट् I. X Par. stehlen.

2. लुपट् X Par. verachten.

लुपट् रुपट् I Par. stehlen, plündern; लुपिट 264, 231; 274, 345; 281, 427.

लुपट् s. 1. लुपट्.

लुन्थ I Par. schlagen, tödten, Schmerz leiden.

लुप् VI (§. 156, 4) Par. Atm. (§. 789, I); Spth. लुप् (§. 797) brechen, zerbrechen; IV Par. verwirren; Aor. der VIten (§. 856, 5), der IVIten (§. 858, VIII); Ptep. Pf. Pass. und Absol. der VIten nur लुप् लुप्त्वा, wegen der IVIten (s. §. 896, 2; 914, III). Intensiv (§. 165, Bem. 2). — Caus. Aor. (§. 844 B).

— परि unterbrechen 187, 4.

— वि stören.

लुब्ध (Ptep. Pf. Pass. von लुभ् vgl. §. 894) adj. fem. भ्रा gierig, geizig; msc. Jäger, Wollüstling.

लुब्धक (vom vor. §. 558 ff.) msc. gierig; Jäger, Wollüstling.

लुब्धता (von लुब्ध nach §. 554) fem. Geiz 260, 186.

लुभ् (§. 156, 3, 2) IV VI Par. begierig sein, begehren 68, 31; Ptep. Pf. Pass. लुब्ध (wann लुब्धित s. §. 156, 3, 2) willig 197, 21 vgl. bes. — Caus. begierig machen, anlocken 68, 39; verlocken 71, 6.

— लुन्नु Caus. hinter sich locken, sich verlocken lassen 69, 38 (nach §. 789, 1, 2 u. Ausn.?).

— वि verwirren (Ptep. Pf. Pass. u. Abs. §. 156, 3, 2). — Caus. bethören 191, 10.

लुम्ब I Par. quälen. — X Par. quälen, unsichtbar sein (§).

लुल s. 1. लुट्.

लुप s. 2. लुपट्.

लुट् (phonet. aus लुभ्) I Par. begehren.

लु IX Par. Atm. (§. 789, I) Spth. stark लुना, schwach लुनी (§. 805) schneiden, zerschneiden (लुन); Ptep. Pf. Pass. लुन 104, 18 (§. 897, 5; 566, VI).

लुना fem. Spinne, Ameise.

1. लुप् I Par. schmücken. — X Par. verletzten, tödten.

2. लुप् लुप् I. X Par. stehlen.

लेख (Vb. लिख्) msc. Brief; Gottheit (§. 441); fem. भ्रा das Schreiben, Malen; Linie, Reihe, Zeile, Streif.

लेखाय u. लेख्य Vb. Par. (§. 235) wollüstig sein, wanken.

लेख्य (eig. Ptep. Fut. Pass. von लिख्) ntr. das Malen und Schreiben.

लेट्य und लोट्य Vb. Par. (§. 235) Betrüger sein, der vordere sein, schlafen, glänzen.

लेप् I Atm. (§. 789, V) gehn, ver-
ren (?). — Caus. Aor. (§. 844).

लेप (Vb. लिप्) msc. das Beschmieren,
Speise, Mörtel.

लेपन (Vb. लिप्) ntr. das Verschmieren
(mit Baumaterial), Vermörteln 57, 22.

लेलाय Vb. Par. (§. 235) glänzen.

लेज (Vb. लिज्) msc. Kleinheit, ein Bischen.

लेप् s. वेप्.

लोक् I Atm. (§. 789, V) sehn. — Caus.
Aor. (§. 844). — X Par. sehn.

— बज erblicken, sehn 102, 7; 111, 5;
116, 6; 125, 19; 129, 23; 167, 89;
246, 12; nach etwas blicken X Pass.
242, 84.

— छा X ansehen, erblicken 60, 35;
125, 18; 242, 84.

— छि erblicken, sehn 102, 5; 152, 9;
167, 87; 171, 17 (durch blosses An-
sehn). — X blicken 156, 26; in Au-
gensein nehmen 111, 9.

लोक (vom vor.) msc. das Sehn; Welt,
Menschheit, Lente (§. 506, vgl. Bem.).

लोकपाल (Tip. ३५⁰) msc. König.

लोच I Atm. (§. 789, V) sehn. — Caus.
Aor. (§. 844); vgl. लोक्. — X Par.
reden, leuchten (?).

— छा I betrachten 202, 8.

लोचन (vom vor.) ntr. Auge; in Bhvr.
ausl. ना fem. 50, 11.

लोह s. लोह.

लोहय s. लोहय.

लोह लोह लोह I Par. wahnsinnig sein
(vgl. रोह). — Caus. Aor. (§. 844).

लोध्र (vgl. रुध्र?) msc. ein Baum, dessen
Rinde zum Färben dient, symlocos
racemosus.

लोभ (Vb. लुभ्) msc. Begierde (nach ma-
teriellen Gewinn, irdischen Gütern).

लोमन् (S. 167 मन् Vb. हृह्) ntr. das Haar
am Körper (§. 430, 1, 2; 440; 441;
464; 563, XI; wann in Zsstz. ausl.
३ लोम §. 624).

लोमवाहिन् (Tip. ३४⁰ von Vb. वृह् §. 282)
adj. नी fem. Haar tragend (?gefedert?
oder sollte लोमन् = लोमहर्षण sein (vgl.
das folg.) haarsträubend? Beisatz der
Pfeile) 32, 30.

लोमहर्षण (Tip. ३४⁰ von Vb. वृह्) ntr. das
in die Höhe Starren der Haare; ep.
adj. (vgl. §. 253) haarsträubend 39, 2.

लोम्य Vb. Par. (§. 235).

लोल (Vb. लुल्) adj. ला fem. zitternd;
begierig.

लोह I Atm. (§. 789, V) Scholle sein (eig.
Denom. vom folg. nach §. 212 Bem.).

लोह (S. 161. §. 400? wohl zu GWL II,
119 ff.) ntr. (§. 708) Erdscholle.

लोहवन् (vom vor. §. 579) adv. wie eine
Erdscholle.

लोहित (S. 161. §. 401 vgl. रोहित) adj.
fem. ना oder हिनी roth. subst. masc.
rothe Farbe; ntr. Blut (§. 234; 443;
566, VI; 588, VII).

लोहिताय लोहिनीय Vb. Denomin. Par.
Atm. (§. 234) roth werden.

लौकिक (von लोक §. 506, vgl. Bem.) adj.
की fem. weltlich, menschlich.

लौह s. लोह.

लौल्य (nach §. 554, I von लोल) ntr. Gio-
rigkeit, Begierde 100, 13; 16; 118, 23.

ल्वी ल्वी ल्वी (?) IX Par. Speth. mit kur-
zem ३ (§. 605), sich anschliessen.

ल्वी s. ल्वी u. ल्वी.

व

वंश msc. (§. 708, 4) Bambusstab; Stamm, Geschlecht, Familie; msc. fem. स्त्री Flöte, Pfeife (§. 396, vgl. Bem.; 345; S. 239 मत्).

वंश (vom vor. §. 506, vgl. Bem. n. §. 651) adj. मा fem. zum Geschlecht gehörig 256, 127; abstammend 140, 61; von guter Familie seiend; sbst. msc. Sohn, Schüler.

वह् s. वह् und रंह्.

वक्र msc. Kranich.

वकुल (Vb. वृक्) msc. eine Pflanze, Mimulus elengi; eine Apothekerwaare, Cacoli.

वक्त्र s. वक्त्र्.

वक्तुमन् (Bhvr. वक्तुम् (Infia. von वच्) सम् nach S. 247, VI) adj. zu sprechen die Absicht habend, im Begriff zu sprechen 125, 21.

वक्त्र (Vb. वच्) adj. स्त्री fem. sprechend, Sprecher, Gesprächig, beredt, wahr redend, weise.

वक्त्र (Vb. वच् S. 164 ऋ) ntr. (und masc. §. 711) Mund, Gesicht; Vers (§. 488; 517).

वक्र (Vb. वृक् §. 169 ऋ) adj. मा fem. krumm, unredlich, betrügerisch; sbst. ntr. (§. 708) Arm eines Stroms (§. 554, VI).

वच् I Par. zürnen (?); wachsen; Pf. red. gross, hoch sein 290, 3 (Sch. anders); Ptcp. Pf. Pass. ved. उज्जित (§. 895, 2 Bem.) mächtig geworden 291, 2 (Sch. anders).

वक्तु (S. 149) ntr. Brust.

वक्त्र वृच् I Par. gehn.

वृच् I Atm. (§. 789, V) krumm gehn.

वृच् s. वक्त्र्.

वृच् I Par. gehn, hinken.

वृच् I Atm. (ist §. 789, V hinzuzufügen) gehn, tadeln, einen Weg beginnen, anfangen, eilen.

वच् (§. 147; 154, 3; 156, 4) II Par. (wo Atm. §. 789, 1; defect. §. 821) sprechen, nennen, sprechen zu, anreden, mit Accus. der Person und Sache 3, 2; 4, 14; 15, 30; 42, 9; 43, 24; 44, 36; 50, 6; 66, 10; 83, 20; 106, 13; 18; 107, 4; 113, 3; 133, 3; 187, 7; 246, 16; 252, 82; beschreiben 34, 7; Atm. (§. 789, I) 103, 13; 126, 8; 202, 6. Pf. red. (§. 826, 3; 828); Aor. (§. 841; 856, 3); Aor. Pass. (§. 883); Ptcp. Pf. Pass. उक्त (§. 656, IV); Ptcp. Fut. Pass. वाच्य zu sprechend u. s. w. s. bes. (§. 905); mit वृच् preisen 251, 67. — Desider. zu sagen begehren 57, 26; 286, 481. — Caus. u. X sagen machen, zu sagen befehlen; mit स्वस्ति „Seegen u. s. w.“ (wo s.) 26, 51 (ep. Absol. वाच्य §. 915 Bem.); sagen.

— निरु erklären 204, 11; निरुक्त (§. 485; 509, vgl. 506 Bem.).

— वृ herausreden, verkünden, sprechen, sprechen zu, anreden 44, 5; 58, 1; 114, 7; 132, 10; 24; 135, 2; 143, 103; 276, 367; वृचनीय (§. 901).

— वृत्ति entgegenreden, antworten (Acc. der Person) 48, 8; 57, 25; 84, 43; 86, 61; 91, 23.

— सम् zusammen sprechen (Acc. der Person) 132, 22.

वचन (vom vor.) ntr. das Sprechen, Rede, Satz, Befehl.

वक्तु (Vb. वच् S. 149) ntr. Rede, Stimme, Befehl 12, 27.

वक्तु (vom vor. nach Anal. §. 564, I) adj. मा fem. beredt, weise 296, 2.

वञ् I Parasm. gebn, herumstreifen (lat. vag-us). — X Par. einen Weg machen (pfästern), gebn, ved. stärken.

वञ् adj. (vom vor. S. 169 र vgl. उञ्) र् fem. hart; sbst. msc. ntr. (§. 711) Donnerkeil, Diamant, emblic myrobalan, Phyllanthus emblica; saurer Hafer-schleim; Kind.

वञ्पत् (Ttp. सु०) msc. Indra (der Träger des Donnerkeils).

वञ्सात् msc. N. ppr. 264, 226.

वञ् (§. 154, 2, 2) I Par. gebn, herum-irren; Ptcp. Pf. Pass. u. Absol. (§. 896, 2; 914, I; II); Ptcp. Fut. Pass. (§. 905); Intens. (§. 169, 3). — Caus. wann Atm. (§. 789, III) u. X Atm. (§. 789, III) be-trügen 54, 16; 55, 20; 100, 21; 104, 22; 130, 23; 186, 24.

— चञ् Caus. oder X betrügen 59, 20.

वञ्क (vom vor.) adj. चिका fem. betrü-gend, Betrüger.

वञ्चन (Vb. वञ्च) ntr. Betrug.

वद् I Par. umgeben, bekleiden. — I Par. sprechen. — Caus. (§. 202; 881, 4; 916). — od. वद् X Par. (§. 208; 209; 843; 844) kleiden, knüpfen, theilen.

वद् msc. der grosse indische Feigenbaum (ficus Indica).

वद् वद् I Par. fett sein, stark sein.

वद्वा I. वद्वा wo s.

वण् वण् I Par. einen Ton von sich geben. — Caus. Aor. (§. 844).

वणिग् s. वणिग्.

वण्ड I u. X (§. 209; 843; 844) Par. theilen.

वण्ड I Atm. (§. 789, V) allein gehn.

वण्ड I Atm. (§. 789, V) theilen, klei-den. — X Par. theilen (vgl. वद् वण्ड).

वत् Indec. (§. 786 alter Instrum. (१) des Ptc. Pf. Pass. वत् von वन् lödten, „ver-

nichtet“. Interj. bei Schmerz: webe! bei Mitleid; Freude; Erstaunen; Ruf.

वत् ntr. Brust; msc. Kalb, Jahr; masc. fem. सा zärtliche Bezeichnung eines Kindes, Schülers; N. ppr. eines Lan-des 46, 24; Volkes 47, 41 (§. 443; 554, VI; 561, V; 563, V).

वत्स (S. 172 वत्; vergl. das vor.) msc. Jahr (§. 549).

वत्सल (von वत्स §. 563, V) adj. ला fem. liebend.

वत्सलता (nach §. 554 vom vor.) fem. Liebe 261, 194.

वद् (§. 154, 3) I Par. Atm. (§. 789, I wann nur Atm. §. 789, V) sprechen, anreden, länen; Par. 7, 10; 59, 24; 75, 22; 102, 10; 103, 12; 111, 7; 113, 16; 119, 21; 179, 12; 194, 20; 252, 81;

वद्मसि (ved. §. 813, 2). — Atman. 15, 1; 46, 30; 58, 3; Perf. redupl. (§. 826, 3; 828); Aor. (§. 849, 2 Ausn.); Ptcp. Pf. Pass. vd. उदित gesprochen 241, 69; Ptcp. Fut. Pass. (§. 906, 5); Absol. (§. 914, II). — Caus. und X (beachte §. 789, I, 2 Ausn. 3) reden länen ma-chen; sprechen, befehlen.

— चव wann nur Atm. (§. 790) zanken, schimpfen.

— चञ् Caus. od. X sich beugend be-grüssen, grüssen 12, 29 (ep. चञ्चिवाद्मिवा §. 915 Bem.); 31; 17, 24; 26, 68; 76, 44.

— चा (Par.) anbrüllen 290, 9 (वद्ता vd. mit gedebntem Auslaut §. 813, 3).

— वत् verläumdten; वत्वादित (S. 226, इन्).

— व् erklären (Par.) 132, 14; 162, 64.

— वत्ति antworten (Par.) 181, 13.

— वि uneins sein (Atm. §. 789, V), strei-ten 132, 10 (vgl. n.).

— वच् zusammen reden (Par.) 19, 8.

वद्ध Vb. Denomin. Atm. (§. 212, Bem. 2) sprechen.

वदन (Vb. वद्ध) ntr. Mund, Gesicht.

वदन्त्य (Vb. वद्ध S. 150) adj. वा fem. freundlich redend, beredt, freigebig (§. 656, IV).

वप् स. हन्.

वप (vom vor. S. 139 व, 12 §. 327) auch वप msc. das Morden, Töden, Vernichten, Mord; Mörder (§. 547, IX).

वप् (S. 158 उ Vb. वद्ध org. *वप्) fem. Frau, junge Frau, Frauensperson (§. 520; 554, II).

वप्ति fem. eine junge Frauensperson, die im Vaterhaus verheirathet, oder unverheirathet, lebt; des Sohnes Frau.

वन् (§. 154, 2, 4) I Par. tönen, ergeben sein, verehren, lieben 157, 36. — I Par. handeln, tödten. Caus. (§. 202; 881, 4; 916). — VIII Atm. (§. 789, V wo s.) bitten, verlangen; ved. annehmen 288, 11 (संख ved. Imper. Aor. oder nach II Conj. Cl.). Aor. (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I); ved. Desider. (§. 190 Bem.). — X s. 2. तन्.

वन ntr. (§. 708) Wald, Wasser, Haus (§. 472; 476; 479; 626; §. 25, 1 Ausn. 4.; S. 246, IV).

वनगज (Kmdh. §. 656, V) msc. Waldelephant, wilder Elephant 127, 17.

वनचर (Ptcp. स च⁰) adj. री fem. im Walde lebend 153, 11.

वनमृग (Kmdh. §. 656, V) msc. im Walde lebende Gazelle 69, 45.

वनरात्रि oder त्री fem. Waldreihe 78, 23; 92, 45.

वनल (Ttp. स ल von Vb. लन्) adj. वा fem. im Walde wohnend, wild; msc. Eremit, Reh.

वनस्पति (Ttp. वनस् Genit. von वन् (s. Sāma-

V. Gl.) od. Thema वनस् (in vd. वनर्षद् Rv. II, 7, 14, 1) = वन) und त⁰; S. 12, n. 1) msc. Baum.

वनिता (fem. von Ptcp. Pf. Pass. von वन्, wo s.) fem. Frau.

वनिन् (nach §. 563 von वन) adj. नो fem. mit Wasser versehen, Wasserspender 291, 12.

वनेचर (Ttp. वने (Loc. §. 246, II) स चर §. 277) adj. री fem. Waldbewohner, Wilder, Dämon.

वनोकस् (Bhvr. वन स चोकस्) adj. waldbewohnend 25, 61; msc. Eremit 11, 18; wildes Thier 69, 38; Affe.

वन्द I Atman. (§. 789, V) begrüßen, verehren 44, 34; 92, 43; 168, 92.

— चप्रि ehrfurchtsvoll grüssen 179, 15.

वन्दन msc. N. ppr. 296, 5.

वन्दना (Vb. वन्द §. 334) fem. das Preisen insbesondere der Götter, Beten.

वन्दिन् (Vb. वन्द) msc. Lobsänger, Barde, Schmeichler.

वन्धुर (wohl eig. identisch mit वन्धुर, wo vergl.) ntr. (nach Sch.) Balken des Wagens (Sch. der Sitz des Wagenlenkers s. Sāma-V. Gl. त्रिवन्धुर) 290, 9.

वन्य (von वन §. 476) adj. वा fem. im Walde gewachsen, hervorgebracht, wild.

वप् (§. 154, 3; 156, 1, eig. Caus. von वी वापि mit Verkürzung nach Anal. von §. 199, Bem. 2; vergl. वी und वन-वि) I Par. Atm. (§. 789, I) Samen geben, säen, werfen, scheeren. Pf. red. (§. 826, 3; 828).

— चप्रि (Atm.) über sich werfen, sich anziehen (vgl. वप्ति) 294, 4 (Sch. sehr spalten, zertheilen).

— नि (§. 29, 7) säen.

— वप्ति schmücken 198, 16.

वप् Vb. Denom. Atm. (§. 212 Bem. 1) scheeren, säen (?).

वपुस् (Vb. वप् S. 158, उच्) ntr. Körper, schöne Form oder Gestalt; Schönheit 290, 4.

वप्यदेको fem. N. ppr. 268, 281; 269, 289.

वप (Vb. वप् S. 169, ण्) msc. ntr. (§. 711) Saatfeld, Wall, Ufer, Hügel 173, 36.

वभ्र s. वभ्र.

वम I Par. erbrechen; Pf. red. (§. 828).

Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I). — Caus. (§. 202; 881, 4; 916).

वम् msc. N. ppr. 297, 15.

वय I Atm. (§. 789, V) gehn.

वयस् (vom vor. oder Vb. को S. 149) ntr. Vogel; Lebenszeit, Alter, Jugend (§. 439; 564, III; 566, I; 567, II).

वयस्य (vom vor. S. 241, ण्, 10) adj. वा fem. jugendlich; msc. Freund (Altersgenoss).

वयुन (Vb. को S. 157, उन्) ntr. Erkenntniß (? Bewegung, Gang) 294, 2; 6 (in den Stellen im Sāma-V. theilweis „Ritus“ ?) Tempel.

वयोवृत् (Ttp. वयस् वृत् Ptcp. Pf. Pass. von वृत्) adj. वा fem. alt 13, 7.

वय msc. N. ppr. 296, 6.

वर् X Par. वरि वरापि (§. 208; 209; 843; 844) wählen; 52, 9; 10. — X Par. Atm. वारि bedecken (vgl. वृ).

वर (Vb. 2. वृ §. 327) adj. रा fem. (zu wählend) beste, vorzüglichste, älteste; Ntr. Acc. वरम् Indecl. (§. 783) besser, gewöhnlich mit folg. न „als“ 153, 11; 165, 77; vielmehr 293, 2 (Sch. anders „den Preisenden“); msc. das Wählen, Bitten, (das Gewählte) Geschenk, Gabe, Segen; (der Gewählte) Bräutigam.

वरा (S. 146, §. 388) msc. ein gewisser Baum, capparitis trifoliata.

वरपय Vb. Par. (§. 235).

वर्द (Ttp. वृद von Vb. दा) adj. दा fem. Segen spendend 57, 26.

वर्कणिन् (nach §. 563 von वर्ण Kmdh. „beste Kaste“) adj. नी fem. von edelster Kaste stammend 6, 5; 18, 2; 47, 39; 49, 17; 83, 30.

वर्क (Vb. 1. वृ §. 293) adj. को fem. gemein, niedrig, unrein, elend 106, 20; 107, 7; 129, 6; 186, 2; 200, 1.

वर्गरोह (Bhvr. वर्गरोह) f. हा eine schöngebaute Frau.

वर्ग msc. Eber (§. 475; 656, III).

वर्गवत् (vom vor. §. 579) adv. wie ein Eber 254, 104.

वर्ग (S. 156, उ, 2) msc. Eber (vgl. वर्ग und Roth Nir. S. 56; Sch. „Feinde tödtend“) 294, 5.

वरिवस्य Vb. Denomin. Par. (§. 224) verehren, bedienen, gebrauchen 189, 23.

वरिष्ठ वरीयस् s. उह.

वरुण (Vb. 1. वृ) msc. schützend 289, 6; Gottheit der Gewässer und Regent des Westens; seine Frau वरुणानी (§. 701; 464; 480; 561, III; IV; 588, V).

वरुण (Vb. 1. वृ S. 165, §. 413) ntr. Rüstung.

वरुणिनी (fem. von वरुन् vom vor. nach Thema §. 563) fem. Armeo.

वरुह (Bhvr. वर्ग उह) adj. schönste Hüfte habend 81, 53.

वर्ग (vulgus Vb. वृ) msc. Abtheilung, Classe, Menge, von ähnlichen Gegenständen (§. 506, Bem.).

वर्च I Atm. (§. 789, V) leuchten, glänzen. वर्चस् (vom vor.) ntr. Glanz, Gestalt, Unrath (§. 225; 230; 566, XII, wo in Zsstz §. 624).

वर्चीय Vb. Denom. (vom vor.) Atman. (§. 225; 230) glänzen.

वर्ज (Vb. वृ) adj. वा fem. ermangelnd, ausser 294 Überschr.

वर्जन (Vb. वृ) ntr. das Verlassen, Aufgeben.

वर्ण X Par. वर्ण वर्णादि (209; 843; 844; eig. Denom. vom folg.) malen, beschreiben 171, 18; 207, 23; 257, 67; loben, sich anstrengen, werfen, senden. — नि ansehen (sollte निरु zu corr. sein? dieses ist in dieser Bed. belegt (vgl. West. und निर्वर्णन), aber für नि wäre dies das erste Beispiel, vgl. jedoch das sehr ähnliche निरु) 187, 12.
वर्ण (Vb. 1 वृ S. 165 न) msc. Farbe, Kaste; msc. ntr. (§. 711) Buchstab, artikulierter Laut 233, 163 (§. 477; 563, I. IV. VI).
वर्णक (in Bhvr. nach §. 671 vom vor.) फिका fem. 184, 8.
वर्णन (Vb. वर्ण) ntr. Beschreibung, Malen; fem. णा Preis, Lob.
वर्णित (Vb. Denom. von वर्ण §. 213 Bem. 1) Farbe annehmen, वर्णित gefärbt 199, 13.
वर्णिका (von वर्ण) fem. eine Schreibfeder.
वर्णक (Vb. वर्ण) msc. कता und तिका fem. (S. 143, §. 385) Wachtel (*perdix dioeca*).
वर्णनि (Vb. वर्ण S. 147; 391) fem. Weg, Pfad 298, 18 (Sch. Wagen).
वर्णमान (Ptcp. Praes. von वर्ण) ntr. Gegenwart 113, 11.
वर्णिन् (Vb. वर्ण) adj. नी fem. sich aufhaltend, befindend.
वर्णित् (Vb. वर्ण S. 154 रु) ntr. Weg (Sch. Haus) 295, 16.
वर्णिका (Vb. वर्ण S. 162, तिक) fem. Wachtel (s. वर्णक); Docht, Lampe in योगव^० Zauberlande 186, 10.
वर्णन् (Vb. वर्ण S. 167 §. 360) ntr. Pfad, Weg; gegen Gramm. msc. 185, 2.
वर्ण X Par. spalten, füllen.
वर्णन (Vb. वर्ण §. 253) ntr. Zunahme, Vermehrung.
वर्णित् (Vb. वर्ण Caus. §. 282) adj. नी fem. vermehrend 51, 5.
वर्ण (S. 149 wohl von einem alten Caus. von वर्ण) ntr. Gestalt.

वर्णन् (Vb. 1 वृ) ntr. Panzer (§. 563, S. 221 §. 592; S. 225 रु).
वर्ण s. वर्ण and vgl. वृष्ट.
वर्ण (Vb. वृष्ट) msc. ntr. (§. 711) Regen, Jahr, Erdtheil, Wolke; fem. Plur. (§. 709, 3; 716) Regenzeit (§. 485; 496; 547, II; 549; 588, II).
वर्णित् (Ttp. ३५० von Vb. वृ) msc. Eunuch.
वर्णन् msc.; fem. पु. od. ऋ (§. 703) Frosch (Declination §. 723; 725; 727; 729; 731; 733; 739; 741; 744; 750).
वर्णित वर्णित् s. वृष्ट.
वर्णित् I Atm. (§. 789, V) gut, vortrefflich sein. — X schlagen, vgl. वर्ण.
वर्णित् ntr. (§. 710) Pfauenschweif (§. 564, VII).
वर्णिता (vom vor. §. 564, VII) msc. Pfau (§. 526 Ausn.).
वर्णित I Atm. (§. 789, V) bedeckt werden, gehn. — Caus. (§. 202; 881, 4; 916)
वर्णित bewegt, sich bewegend 275, 360; 286, 481.
— वर्णित sehr bedeckt sein वर्णितवर्णित (eher Kmdb. ३५०) 189, 22.
— वर्णित संवर्णित verbunden, gemischt 173, 38; 175, 48.
वर्णित msc. ntr. (§. 711) Armband.
वर्णित X Par. sprechen.
वर्णित msc. ntr. (§. 711) Baumrinde; ein aus Baumrinde gemachtes Kleid.
वर्णित I Par. springen, gallopiere 274, 342.
वर्णित (vom vor.) fem. Zügel.
वर्णित (Vb. वर्णित S. 156, §. 397) adj. schön (§. 443; 480; 558, VII; 235).
वर्णित Vb. Par. (§. 235) ehren, süß, hold sein.
वर्णित I Atm. (§. 789, V) essen.
वर्णित् वर्णित् s. पत्युल्.
वर्णित I Atm. (§. 789, V) bedeckt werden, gebn (vgl. वर्णित).

वस्त्व (S. 147 वृ) adj. मा fem. geliebt, theuer (§. 650, I).

वलि oder ली fem. eine sich um etwas in die Höhe windende Schlingpflanze.*

वल्ह वल्ह I Atm. (§. 789, V) gut, vortrefflich sein s. वर्ह u. vgl. वर्ह.

वष् (§. 154, 2) II Par. wünschen, wollen 292, 10 उष्मसि (ved. §. 813, 2).

वज्र (vom vor. §. 327) msc. ntr. Wunsch, Wille; ntr. Gewalt, Macht, Ansehen; Willigkeit, Unterwerfung; Abl. vermittelt 98, 6; adj. वा fem. unterworfen, gezähmt, bezaubert; Sbst. fem. वा Frau, Geliebte; msc. N. ppr. 296, 10. वज्रम् Indec. (§. 783); वजे präfixartig (§. 244; vgl. §. 656, II).

वज्रा (vom vor. nach §. 272) adj. मा fem. in die Gewalt fallend, unterliegend 102, 7; 168, 92.

वज्रस्य (nach §. 575 von वज्र) adv. in Folge der Gewalt 168, 91.

वज्रिष्ठ (ved. वज्रिष्ठ Superlat. von वज्र) msc. N. ppr. eines Rishi, Vedendichters.

वज्र (von वज्र S. 141, v, 10) adj. मा dem Willen unterwerfbar, besiegbar, gelehrt, gezähmt.

वप् वप् I Par. verletzen, tödten.

वज्रं विज्ज् X Par. sehen (§. 209; 843; 844). — s. वज्ज्.

1. वस् (§. 32; 154, 3; 156, 1) I Par. wohnen, übernachten, weilen, leben 9, 36; 10, 6; 9; 11, 13; 60, 30; 79, 37; 82, 16; 83, 23; 88, 17; 90, 21; 93, 48; 119, 20; 121, 5; 153, 12; 184, 1; 189, 13; 264, 228. Pf. red. (§. 826, 3; 828); Ptcp. Pf. Pass. उचित und Absol. उचित् (§. 896, 1 Ausn. §. 914, I). — ved. Morgen machen, leuchten (vgl. उज्ज्) 287, 3; वसत्वे (Inf. §. 919 Sch. „wohnen“) 287, 2. — X Par. वासि वातापि (§. 208; 209; 843;

844) wohnen. — Caus. wohnten machen 22, 22; Atm. (nach §. 780, 1, 2) 5, 7.

— वधि wohnen 81, 3; bewohnen (mit Acc. Pāṇ. I, 4, 48) 171, 21; 172, 27.

— उद् Caus. herauswohnen machen = vertreiben (?) 112, 8 (vgl. mit निद्; jedoch auch उद्दत्त das Morden).

— नि wohnen, bleiben 62, 53; 185, 11; 278, 393.

— निद् Caus. vertreiben, ins Exil senden 193, 18; 20.

— परि पृथुषित übernachtet 106, 4.

— व entfernt wohnen, प्रेषित abgegangen 179, 11, vgl. hes.

— वत्ति neben wohnen, wohnen 98, 5; 107, 23; 114, 13; 118, 22; 126, 3; 213, 24: ep. Atm. 83, 23.

2. वस् (ist nach Vop. §. 154, 3, 2, c hinzuzufügen) II Atm. (§. 789, V) sich anziehen 143, 101; 241, 75; Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 6).

3. वस् वस् IV Par. ungeheugt sein. Aor. (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. u. Ahsol. (§. 896, 4; 914, I).

4. वस् X lieben, spalten, wegnehmen, darbielen, tödten (?).

वस् Casus von वृज्ज् wo s.

वसति (Vb. 1. वस् S. 144 वति) oder तो fem. Wohnung, Haus, Nacht (§. 539).

वसन (Vb. 1. 2 वस्) ntr. (u. masc. §. 711) das Bedecken, Gewand, Kleid, Haus (§. 546, I).

वसन (S. 147, vgl. aber GWL. I, 309) msc. (und ntr. §. 711) Frühling (§. 485; 496; 523).

वसनवन्धु (Tip. वसन्धु) msc. (Freund des Frühlings) Gott der Liebe 199, 11.

वसनलोभ (Tip. वसन्धु s. bes.) msc. (in Frühling kämpfend) Gott der Liebe 146, 1.

वसा (Vb. 4 वस्?) fem. das Mark (des Fleisches, etwas von dem Mark der

Knochen verschiedenes nach indischer Ansicht), Fett.

वसिष्ठ = वसिष्ठ 296, 9 (§. 469).

वसु (Vb. 4 वस् vgl. GWL. I, 303) adj. ved. fem. सुो (§. 703) süß; sbst. msc. Name einer Classe von Halbgöttheiten, Vasu's; Lichtstrahl; ntr. (§. 708) Reichthum; Strahl und Reichthum 236, 10 (§. 439; 547, II; 564, III; 566, I; XII; 567, II; S. 241, 8, 10).

वसुदेव msc. N. ppr. des Vaters von Krishna; auch statt वसुदेव (wo s.) Krishna selbst (Lassen Ind. A. I, 619), wonach sich 112, 8 vertheidigen liesse; dennoch glaube ich, dass es in das gewöhnliche वसु^० zu corrigiren ist, vergl. 109, 20.

वसुधा (Tlp. ३५ von Vb. वृ) fem. (Reichthum tragend) Erde.

वसुधापि (Tlp. vom vor. und वसिष्ठ) msc. König 153, 12.

वसुंधरा (वसु und वृ von Vb. वृ §. 279) fem. (Reichthum tragend) Erde.

वसुपालित (nach §. 357) msc. N. ppr. 184, 12.

वसुमन् (nach §. 562, vgl. 564, III) adj. तो fem. mit Reichthum versehen; fem. sbst. Erde.

वसुमित्र msc. N. ppr. 189, 3.

वसुयु (nach §. 298 von einem Denomin. von वसु nach §. 224; 226) adj. Reichthum begehend 289, 4.

वस्व वस्व वस्व I Atm. (§. 789, V) gehn, sich bewegen.

वस्तु X Atm. (§. 789, V) verwüsten, plagen, tödten.

वस्तु (Vb. 1 वस् S. 162 तु, 2) ntr. (§. 708) natürliche Anlage, Wesen, Natur, Ding, Sache (S. 221 §. 592; S. 241 8, 10).

वस्तुलपात् (Kmdh. nach §. 656, V वस्तु^० s. लपा) adv. in einem der Sache angemessenen Augenblick, im wichtigen

Moment (den Moment benutzend) 277, 378.

वस् (Vb. 2 वस् S. 164 §. 409) ntr. (n. msc. §. 711) Kleid.

वस्त्रि Vb. Denom. vom vor. (§. 213 Bem. vgl. §. 224 Bem.) Par. sich bekleiden.

वह् (§. 55 Ausn.; 154, 3; 156, 1) I Par. Atm. (§. 789, I, vgl. IV) fahren, tragen, bringen (Par.) 25, 58; 31, 19; 122, 15; 156, 28; 243, 33; 246, 11 (fühlen); 259, 171; 297, 19; heirathen 55, 5; Pf. red. (§. 826, 3; 828). — Caus. befehlen zu bringen 268, 274.

— वृत्ति Caus. zubringen (die Zeit) 181, 5.

— वृत्त wegbringen वृत्त (§. 653, IV). — Caus. wegbringen lassen 184, 24; 188, 19; 192, 5.

— वृत्त (§. 134, 13 u. Bem.) herbeiführen 288, 9; 291, 6; bewirken 182, 14.

— — उद्वा zurückführen 31, 15.

— — उपा herbeibringen 288, 11.

— उद्वा heraufführen 289, 1; aufheben 89, 9; 274, 342; tragen 241, 73.

— उप herbeibringen 288, 11; उपोद्वा angeordnet (vorgegeben) 194, 6.

— नि (§. 29, 7) zuführen 297, 19.

— परि (nur Par. ? §. 790) herumtragen.

— वृत्त nur Par. (§. 790) वृत्त (§. 86 Ausn. 3) vorgerückt, alt 283, 457; stolz 285, 476 (वृत्त ? §. 682, IV).

— वि वृत्त breit 89, 4; in Schlachtordnung gestellt 267, 260; heirathen. — Caus. heirathen machen 111, 12.

— वस् bringen. Ptcp. Fut. Pass. (§. 905).

वह् Vb. Denom. Atm. (§. 212 Bem. 2) fahren (?).

वह् (Vb. वह् §. 345; 359; S. 140 §. 379) msc. Schuller, Wagen, Weg; in Zusammensetzg. ausl. adj. bringend 141, 76 (§. 491; S. 246, IV).

वहल adj. लय fem. hart, fest, dicht.

वहिस्य (Kmdh. वहिस्, च०) adj. herausgehend, ausserlich geworden, aussen seiend 192, 2.

वहिस् (§. 782, vgl. S. 237) Indecl. (§. 783; 48) ausserhalb (mit Abl. §. 785), im Freien 268, 275 (§. 427, in Apybh. §. 682, II).

वह्नि (Vb. वह् S. 166 für der Opferentförende) msc. (§. 709, 3, B) Feuer; Opferbringer 288, 11.

वह् (Vb. वह् §. 355; S. 168, v, 3) ntr. (§. 708) Wagen.

वा II. IV Par. wehen 34, 6; 87, 12. — Caus. (§. 199 Bem.); Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 5).

— वा anwehn वावात् (Ptcp. Pr.) in (nach §. 683) verdoppeltem Nom. msc. Sing. वावानावान् immer wehend 173, 36.

— नि (§. 29, 7).

— निरु auswehn निर्वाण s. bes.

— व wehen 77, 11.

— वि durchwehn 148, 22.

वा (S. 11 n. 2; vom Pronth. व alter Instrum.) Indecl. (§. 786) oder; वा-वा entweder- oder 9, 34; 22, 23; hinter वच oder aber 8, 28; 97, 7; hinter वदि oder 23, 31; 97, 9 (§. 127, 2, 11 u. Bem.).

वाक्य (Vb. वच् S. 168 v, 5) ntr. Satz, Rede.

वादेवी (Ttp. वाच् स०) fem. Göttin der Rede, Sarasvatī.

वादेवीकुल (Ttp. वच् स०) ntr. Familie der Sarasvatī = Mittel der Beredsamkeit 258, 158.

वामित्व (nach §. 554 vom folg.) ntr. Beredsamkeit 285, 474.

वामिन् (von वाच् §. 441, 2; 564, VIII) adj. नो fem. beredt.

वायन् (Vb. वह् s. Sāma V. Gl.) msc. Priester 294, 6.

वाञ् I Par. wünschen.

वायनस (Dvnd. वाच् स०) §. 629; 630)

ntr. Sing. oder ,Du. Wort und Geist 202, 3.

वायुमत्र (वाच् स० s. letztes) ntr. ein blosses Wort 127, 1.

वाच् (Vb. वच् S. 131, O, 1) fem. (§. 709, 9) das Sprechen, Rede, Satz, Stimme 44, 36; 74, 20; Göttin der Rede (§. 427; 434; 564, VIII; 566, VI; S. 230 क, 11; §. 697).

वाचक (vom Caus. von वच्) msc. Wort, ein bedeutungsversehener Ton.

वाच्य (eig. Ptcp. Ful. Pass. von वच् §. 905) fem. वा das zu sprechende, das von etwas zu prädicierende; zu tadelnd, gemein (vgl. auch §. 427; 434).

वाति Caus. von वा wo s.

वात (vom vor. und von वच्) msc. ntr. Feder; msc. Eile; ntr. geschmolzene Butter; Wasser, Reissopfer beim Todtenritus; msc. Stärke; Speise 288, 12; 291, 5; 13; Opfer 288, 11 (§. 443).

वातयसूत (Ttp. स० von Vb. वच्) adj. ता fem. opfergezengt 294, 8.

वातयति (Ttp. स०) fem. Nahrungsspende 298, 24.

वातिन् (nach §. 563 von वात) msc. Pferd; Opfer 292, 3; adj. नो fem. rasch, stark 290, 6 (? Sch. Wolke).

वातिनीवत् (vom fem. des vor. nach §. 562) fem. तो opferversehn 287, 6; 288, 16; 295, 13.

वाञ् I Par. wünschen (vgl. वाञ् 152, 6; 155, 23; 167, 86; 169, 96; 269, 288.

वाह्य (vom vor. §. 334) fem. Wunsch.

वाट msc. ntr. हो fem. (§. 714) ein eingeschlossener Raum, Hof, Garten.

वाट् s. वाट्.

वाह (eig. Ptcp. Pf. Pass. §. 896, II) adj. हा fem. viel, übermässig, hart, fest (Compar. साधीय, Superl. साधिज S. 228,

ईयत्); Ntr. Acc. ऽष्ट् Inddecl. (§. 783) sehr, gut, ja.

वाण (Vb. वण्) msc. ntr. (§. 708) Pfeife, Pfeil (wohl aus Bed. „Rohr“?); ved. Blitz (?) 292, 10.

वाणमय (vom vor.) adj. की fem. aus Pfeilen bestehend 34, 9; 39, 3.

वाणिज्य s. वाणिक्य.

वाणिन् (von वाण nach §. 563) adj. नो fem. mit Pfeilen versehen 90, 12.

वाणी (Vb. वण्) fem. Ton, Stimme, Sprache, Göttin der Rede.

वात् (Denom. vom folg.) X Par. वाति वातापि (§. 209; 843; 844) Wind machen. वात (von वात् Ptcp. Pr. von वा durch च) msc. (§. 708, 4) Wind, Luft (§. 460, 7, Ausn.; 563, IV; VII; 565).

वातप्रभो (Tlp. ऽप्र० von Vb. प्रो S. 155 „Wind überragend, übertreffend“) msc. fem. (§. 708, 4, C) schnelllo Antelope (Declin. §. 723; 731; 744).

वातापि msc. N. ppr. eines Asuren, welcher von Agasty gefressen ward (Lassen Ind. Alt. I, 582, n.).

वातगन्ध (Tlp. वात ऽगन्ध०) ntr. (Windgang) Fenster.

वातूल (von वात für वातूल wo s.) adj. toll; sbst. msc. Wirbelwind, Windbeutel.

वातूल (von वात §. 460, 7, a. b; 563, VII; 565) msc. Windbeutel; adj. toll.

वाता (von वात §. 469, 7, b) fem. (§. 709, 2) Sturmwind.

वातसल्य (nach §. 554, I von वातसल) ntr. Liebe 247, 22.

वातस्य (von वात nach §. 443; 521, vergl. 459) msc. तो fem. aus dem Stamme des Vatsa.

वातस्यायन (eig. vom vor. nach §. 446) msc. N. ppr. eines Schriftstellers über Liebesgenuss (Web. Ind. St. I, 21, 7) 110, 10.

वाद (Vb. वद्) msc. das Sprechen, Rede, Unterhaltung, Discussion, bewiesene Behauptung, Schluss, Resultat.

वादित्र (Vb. वद् Caus. S. 164, §. 410) ntr. musikalisches Instrument.

वादिन् (Vb. वद् S. 154, रून्, 4) adj. नो fem. sprechend, behauptend.

वाद्य (eig. Ptcp. Fut. Pass. Caus. von वद्) ntr. ein musikalisches Instrument, Instrumentalmusik 180, 7.

वाध् s. बाध्.

वानर msc. रो fem. Affe.

वाचि oder वो (§. 329, vgl. S. 153, §. 394, Ausn.) fem. Teich.

वाय (S. 166, य wohl von वय) adj. या fem. links, schön; ntr. Reichthum 287, 7.

वायव्य (von वायु §. 456) adj. वा fem. sich auf den Wind, auf dessen Gottheit beziehend, ihr heilig 31, 11.

वायस msc. Krübe (§. 439; 564, III; 566, I; 567, II).

वायु (Vb. वा S. 157, उ, 5) msc. Wind, Gottheit des Windes (§. 456; 631).

वायुयल (Tlp. ऽय० von Vb. यच्) adj. ना fem. wahnsinnig (vgl. वातूल und das folg. und Wils. Daçak. 92 n. 3) 200, 9.

वायुनिष्ठ (Tlp. ऽयि० wo s.) adj. ना fem. toll 200, 9 (vgl. das vor.).

वायुभक्ष (Tlp. ऽयि० Vb. भज्) adj. वा fem. (Luft essend =) fastend 46, 12.

वार msc. Menge, Schaar, Schwadron 283, 453; Tag, Gelegenheit, Augenblick; ntr. ein Gefäß für geistige Getränke (§. 474).

वार्पा (S. 146, §. 368, Bem.) msc. Elephant.

वार्पासाह्व ntr. (eig. Bhvr. ऽस० letztes Kindh. समान (nach S. 248, XII) ऽसाह्व „einen mit वार्पा gleichbedeutenden Namen habend“, nämlich हस्तिन =) Hastinapura 8, 27.

वामुख्या (Tlp. ३ नु०) fem. Vorsteherin von Hetären.

वारयुक्ति (Tlp. ३ नु० s. युक्त्) fem. eine Hetäre 179, 14.

वारयोपित् (Tlp. ३ गो० wo s.) fem. Hetäre 189, 4.

वारङ्गना (Tlp. वार ३ षङ्ग०) fem. Hetäre 158, 39.

वारि (S. 153) ntr. Wasser; fem. रि oder री (§. 703) Wassergefäß.

वारित्र (Tlp. ३ त्र) ntr. Lotus.

वारिद (Tlp. ३ द von Vb. द) msc. Wolke.

वारिभृ (Tlp. ३ भृ Vb. भृ) msc. Wolke, 277, 377.

वारिरात्रि (Tlp. ३ रात्रि) msc. Ocean.

वारिहृ (Tlp. ३ हृ von Vb. हृ §. 259) ntr. (?) Lotus 171, 13.

वारुण (von वरुण) adj. fem. जो dem Varuna beilieg, oder von Varuna stammend, erhalten, Namen einer Waffe 31, 12 (§. 464).

वारुणो fem. eine Art Brandwein (aus Palmsaft u. aa.).

वार्क्य (ved. Tlp. वारु (Wasser) ३ Ptcp. Fut. von कृ §. 104, Ausn. 2) वा fem. durch Wasser zu vollziehend (ob eher vielleicht von *वार्क्य n Wasserbereitung, ein Wasser = Regen verschaffendes) 293, 4.

वार्त्त (von वृत्ति §. 563, XI) ntr. Gesundheit (Befinden); fem. त्ता Nachricht, Neuigkeit, Bericht, Gerücht, Handwerk, Geschäft, Mittel zum Lebensunterhalt.

वार्त्तुक (von वृत्त §. 459) ntr. eine Menge von alten Leuten; das Alter.

वार्षिक (von वर्ष §. 496; वा §. 485; 547, II) adj. जो fem. jährlich, sich auf ein Jahr beziehend.

वावृत् वृत् IV Atm. (§. 789, V) wählen, dienen. Ptcp. Perf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I).

वालजितु msc. N. ppr. 264, 225.

वाष् वास् IV Atm. (§. 789, V) heulen. Caus. Aor. (§. 844).

वाष्तो (vom vor.; wenn, was wahrscheinlich, identisch mit वाष्तो Rig-V. VIII, 5, 19, 4, so ist es fem.; Nom. वाष्तो) 293, 3 das Schreien, Heulen, Singen; Namen einer Waffe der Maruts (der brüllende Donnerkeil?) 293, 3, vergl. Rv. I, 37, 2; IV, 3, 11, 4.

वाष्तोमत् (vom vor. §. 562, vgl. S. 239, मत्) adj. तो fem. mit der Waffe वाष् versehen 293, 6.

वाष्प (S. 166, v; wohl mit वारु n Wasser^a verwandt) msc. Danst, Thräne (§. 225).

वाष्पाय Vb. Denom. (vom vor.) !Atm. (§. 225) weinen.

वास् X (eig. Denom. vom folg.) Par. वासि वासापि (§. 209; 843; 844) duften, duftig machen. — s. वाष्.

वास (Vb. 1. 2. वस् und वा?) msc. (und ntr. §. 711) das Wohnen, Wohnung, Kleid, Wohlgeruch (§. 472; S. 246, II).

वासताम्यूल (Kmdb. nach §. 656, V ३ न०) ntr. Betel mit wohlriechenden Substanzen gemischt, mit Cardamom, Gewürznägeln, Kampher u. aa. 197, 4 (vgl. Wils. Daçak. 88, n. 2).

वासना (vom Caus. von 1. वस् nach §. 337) fem. Kenntniss von etwas vermittelt des Gedächtnisses; gegenwärtiges Bewusstsein vergangener Wahrnehmungen, Fantasie, Einbildung, Überzeugung, Unwissenheit.

वासर् (Vb. 1. वस् in ved. Bed. S. 148) msc. ntr. Tag.

वासव (von वस्) msc. Name des Indra (Gotrabildung; wann fem. वस् und Plur. msc. aus वस् §. 439; vgl. 494; 564, III; 566, I; 567, II mit Plur. msc. aus वस्).

वासम् (Vb. 2. वस् S. 149) ntr. Kleid.

३ वासिन् adj. नी fem. (von Vb. 1. वस्, S. 246, II) bewohnend 118, 23; (von वास „Kleid“ nach §. 563) bekleidet 78, 19; 25; 181, 19.

वासुदेव (von वसुदेव wo s.) msc. Krishna (§. 518; 564, II; Lassen Ind. Alt. I, 608, n. 3; 619).

वासु fem. junges Mädchen.

वास्तव्य (Ptcp. Fut. Pass. von 1. वस् §. 901; 903, V) वा fem. zu bewohnend (?); Bewohner (von वास्तु durch sek. व, 10, vgl. Mahldh. zu Yajurv. 16, 39) 114, 2; 262, 216; 274, 345.

वास्तु (Vb. 2. वस् S. 162, तु, 2) msc. ntr. Haus.

वाय = वाय.

वाह्वा वाह्वा I Atm. (§. 789, V) sich anstrengen; Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2). — Caus. arbeiten machen (missbrauchen ?) 120, 8.

३ वाह् (von Vb. वह् §. 285) adj. fem. ३ उहो (§. 702) tragend (Declin. §. 754, X; vgl. §. 585, IV; 686, I).

वाह (Vb. वह्) m. Pferd (§. 526 nach 427).

वाहन (vom Caus. von वह् S. 146, वन, 7) ntr. Vehikel, ein Mittel fortzubewegen, wie Pferd, Wagen u. aa. (§. 28, 7; 532, VIII).

३ वाहिन् (Vb. वह् §. 282) adj. नी fem. tragend 32, 30; 263, 217 (eilig); 284, 460.

वाहिनो (fem. einer Ableitung वाहिन् von वाह nach §. 563) fem. (nach Anal. von §. 460, 8) Menge von (Kriegs-) Vehikeln, Heer, Bataillon von 81 Elephanten, 81 Wagen, 213 Pferden und 405 Mann Infanterie.

वास्त (von वहिस् §. 427; 526) adj. वा fem. ausserhalb seiend; fremd 120, 11 (§. 506, vgl. Bem.).

वि (aus हि „in zwei“ welche Bed. sich einerseits in die des Getrenntseins, Beraubtseins, andererseits in die des Auseinandergehens, Sichvermannigfaltigens spaltet) Präfix (§. 241), vorheres Glied in Zssatz (z. B. §. 653, V, 2, 4; 666) und Ableitungen (§. 566, VII; S. 223 लु प्य लु मः: getrennt, weg, ohne; bezeichnet Gewissheit, Trennung, Abscheu, Ungeduld, Verschiedenheit, Mannigfaltigkeit, Grund, Bewegung, Ausbreitung, Beraubung.

वि (S. 153, §. 394) msc. fem. लो Vogel. विंश Ordin. (von विंशति §. 770) msc. ntr. लो fem. zwanzigste.

विंशति Cardin. (§. 764, ff.) fem. zwanzig; Nom. statt Acc. (vgl. §. 769) 37, 31 (§. 546, 2; 556, 2; S. 220, §. 590).

विकच (Vb. कच्) adj. वा fem. auseinandergegangen, geöffnet, blühend; vergl. क्.

विकट (§. 566, VII; eig. Bhvr. von कट) adj. fem. टा oder टी (§. 693, I) gross; N. ppr. 125, 2.

विकल (Bhvr. ३ कल) adj. verwirrt, verwelkt, schwach.

विकल्प (Vb. कृप्) msc. Zweifel, Unentschlossenheit, Wahl (im Gegensatz von „Gebot“) 181, 20; Ungewissheit, Irrthum; in Bhvr. (nach §. 671) एक 217, 2.

विकल्पिन् (vom vorigen nach §. 563) adj. नी Irrthum erregend = ähnlich 150, 34.

विकार (Vb. कृ) msc. das Verändern (die Veränderung) der Gestalt oder Natur; Krankheit, leidenschaftliche Bewegung.

विकारम् (vom vor. nach §. 554) ntr. Zustand des Veränderns, Umbildens 209, 12.

विकाश (Vb. कृ०) msc. das sich Oeffnen, Entfalten, Entfaltung.

विक्रम (Vb. क्र०) msc. Ueberwältigung, Kraft, Tapferkeit, Macht.

विक्रमोर्वशी (Kmdh. §. 656, V) fem. die durch Tapferkeit gewonnene Urvaś, Name eines Drama.

विक्रय (Vb. क्री०) msc. das Verkaufen, Verkauf.

विक्रान्त (Ptcp. Pf. Pass. von क्र० nach §. 333) ntr. Schritt, Gang 83, 45; msc. Löwe, Held.

विक्रिया (Vb. कृ० §. 336) fem. Veränderung 123, 23; 217, 7; falsche, unrechte That, Bösthat 70, 56; Krankheit 187, 7 (vgl. विकार).

विक्रान्त (Denom. vom folg.) I Atm. sich fürchten.

विकल adj. वा fem. von Furcht oder innerer Bewegung überwältigt, verwirrt.

विक्षेप (Vb. क्षि०) msc. das Wegwerfen; das Verwirrtsein in Folge von Unwissenheit oder Irrthum, Verwirrung.

विक्षेपण (Vb. क्षि०) ntr. das Verwirrtsein in Folge von Unwissenheit oder Irrthum 217, 24.

विगन्धि (Bhvr. ३ गन्ध nach §. 670, wo jedoch vergl.) adj. abscheulichen Geruch habend 152, 9.

विगम (Vb. ग०) msc. das Weggehen, die Trennung.

विगर्हण (Vb. गर्ह०) ntr. वा fem. Tadel, Vorwurf.

विगुण (Bhvr. ३ गु०) adj. वा fem. ohne die Eigenschaft seiend 274, 352; ohne Auszeichnung, Tugend seiend 236, 12.

विग्रह (Vb. ग्रह०) msc. Ausdehnung, Körper, Leib, Gestalt; msc. ntr. Krieg, Feindschaft (§. 470).

विग्रह (Vb. ह० S. 133 §. 328) msc. Hinderniss, Störung (S. 225 ह०).

Glossar.

विग्रित (vom vor. S. 225 ह०) adj. वा fem. gehindert, gestört 130, 5.

विग्रह (§. 156, I) VII Par. Atm. (§. 789, I) trennen. Aor. (§. 856, 5). — vgl. 2. विग्रह. — वि trennen; विग्रित getrennt 29, 29; einsam 184, 7; 185, 10. — Caus. abscheiden, unterscheiden 137, 26.

— प्रवि प्रविग्रित getrennt 208, 13.

विचक्षण (Vb. चक्ष० §. 253; S. 145 च०) adj. fem. वा sehr erkennend 289, 8; kundig, weise, geschickt.

विचक्षित (Kmdh. ३ च०, wo s.) adj. वा fem. mit wohlriechenden Salben eingerieben 147, 12.

विचक्षणा (S. 147 §. 391) msc. durchschauend (vgl. Sāma V. चक्षणा) 291, 12.

विचल (Vb. चल०) adj. वा fem. beweglich.

विचार (Vb. च०) msc. Ueberlegung, Betrachtung, Discussion (S. 225 ह०).

विचित्र (Kmdh. ३ चि०) adj. वा fem. buntfarbig, mannigfach 267, 261; gefleckt, schön, wundervoll.

विचित्रवीर्य msc. N. ppr. eines Königs, Sohn des Çāntanu, Halbbruder des Bhisbma 3, 6; 7.

विचित्रित 5. चित्र.

विचेतन (Bhvr. ३ चेतन) adj. वा fem. besinnungslos 108, 11.

विचेष्टित (Ptcp. Pf. Pass. von चेष्ट० nach §. 333) ntr. das Gesuchte; Untornehmen 130, 24; Beginnen 133, 14; 185, 20.

विच्छेद (Vb. छि०) msc. Trennung.

विकृ VI Par. Speth. und arbiträr generelles विच्छेद (§. 211): gehen, sich nähern. — X Par. sprechen, leuchten.

1. विग्रह (§. 149) VII Par. zittern, sich fürchten. Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 3).

— उद्ग VI Atm. (§. 789, V) zittern, erschrecken, be-

kümmert 11, 19; 32, 29; 71, 5; 179, 9. —
Caus. erschrecken 181, 17; 185, 5.

— सम्पुद् सम्पुद्दिन erschreckt 32, 26.

— वि विविन sehr aufgebracht (zitternd
vor Wuth?) 273, 339.

— सम्पु संविन zitternd, erschreckt 32, 25;
64, 1.

2. विद् विच् (§. 156, I) III Par. Atm.

(ist §. 789, I hinzuzufügen) Speth. वेविच्
वेविच् (§. 801) trennen; Aor. (§. 856, 5).

विच् msc. Vogel 295, 10.

विजय (Vb. वि) msc. Sieg, Triumph (§. 558, VI).

विजयिन् (vom vor. nach §. 563) adj. नी
fem. siegreich, Eroberer.

विजयेण (Tip. ओ स ईज) msc. (Herr des Sie-
ges =) Siwa 249, 76.

विजालीय (von वि nach §. 565, IV, vergl.
aber S. 233 जालीय) adj. या fem. ver-
schiedenartig, nicht gleichartig 216, 23.

विजेत् (Vb. वि) msc. Bewältiger; mit पुत्रम्
„der Städte“ Bezeichn. des Siwa 173, 34.

विज्ञान (Vb. ज्ञा) ntr. Erkenntnis, Kennt-
nis, Weisheit, Wissenschaft, Gelehr-
samkeit.

विट्ट s. विट्ट.

विट्ट msc. (§. 708, 4) ein zur Unzucht
dienender Knabe, ein Schuft, Betrü-
ger (§. 656, II).

विट्टप (S. 147 वट्ट?) msc. ntr. (§. 640) Baum-
zweig.

विट्टपिन् (vom vor. nach §. 563) msc.
Baum; die ficus Indica.

विट्ट s. विट्ट.

विट्टम्ब X Par. (§. 209; 543; 844) nach-
ahmen 174, 46; sich verkleiden, ver-
stellen 105, 19.

विट्टयन (vom vor.) ntr. Nachahmung
durch Annahme einer gleichen Klei-
dung u. s. w., Verkleidung.

विट्टाल msc. Katze (und ntr. §. 711 wohl
in Bed. „Auripigment“ = विट्टालक ntr.)

विण्ट वण्ट X Par. tödten, umkommen
(vgl. सुट्ट).

वितर्क (Vb. तर्क) msc. Discussion, Über-
legung, Zweifel.

वितल (Kmdh. सप्त) ntr. eine der sieben
Unterwelten.

विमला fem. N. ppr. eines Flusses im
Pendschab jetzt Behut 252, 88; 268, 271.

विमान (Vb. तन्) msc. ntr. das Ausbreiten,
Überhang, Zelt; Opfer.

वितृप्ति Vb. Denom. (तृप्ति) Par. (§. 213
Bem. vgl. 224 Bem.) die Haare schlicht
machen.

विन् (?) würde §. 209 hinzuzufügen und
eig. Denom. vom folg. sein) X Par.
verlassen, geben (?).

विज (eig. Ptcp. Pf. Pass. von 2. विट्ट §. 897, 1
Ausn.; nach §. 333) ntr. (§. 710) Reich-
thum, Eigenthum, Ding.

विजक s. 1. विट्ट.

विजज्ञानि (Bhvr. aus Ptcp. Pf. Pass. von 2. विट्ट
und ज्ञाया nach §. 670, 4) adj. eine Frau
geheirathet habend 297, 15.

विजदुग्ध (Kmdh. सप्त nach §. 656, III) ntr.
mit Milch zu vergleichender Reich-
thum 115, 3.

विजमात्रा (Tip. सप्त) fem. das Capital des
Besitzes 98, 7.

विजय msc. N. ppr. 247, 26, vgl. Anm.
zu 256, 129.

विद्य विद्य विध I Atm. (§. 789, V) bit-
ten. — Caus. Aor. (§. 844).

विद्युत् (Vb. व्यप् S. 158 उत) adj. रा fem.
sich ängstigend, sich fürchtend 293, 3
(Sch. anders); msc. Dieb, Dämon.

1. विट्ट II Par. (Anomalieen §. 813, II, III)
wissen. Pf. red. (§. 821; 835; 836);
Ptcp. Praes. विट्टस् (§. 886), aber 249, 54
(in der Rädscht.) विट्टन्. — 51, 19;
119, 14; 126, 15; 129, 4; 137, 33;
141, 73; 271, 311. विट्टा (mit gedchn-

- tem Auslaut ved. §. 813, IV, 3) 292, 8 (mit Genit. Sch. anders); विदित् gewusst, gekannt, bekannt 6, 9; 20, 20; 26, 67; 38, 11; 134, 15; hieher ziele ich (vgl. jedoch 2. विद्) विज्ञ in Bed. „gekannt, berühmt“ (§. 897, 1 Ausn.) 179, 20; dann विज्ञ (nach §. 558 ff.) ziemlich berühmt 180, 12. Absol. विदित्वा (§. 914, III); 60, 29; 93, 52; auf अन् (§. 912, I). — Infin. वेदितुम् 13, 14. — Desider. (§. 192, Ausn. 1) विदितुम् zu erkennen streben 203, 1.
- वा Caus. zu wissen thun, benachrichtigen, melden 283, 450.
- नि Caus. zu wissen thun, benachrichtigen, melden 5, 24; 11, 22; 45, 12; 52, 15; 55, 2; 108, 21; 121, 3; 129, 5; 132, 5. निवेदित्वा (§. 915 Bem.) 133, 14 (Pantschat.).
- — विनि Caus. kund thun 45, 17.
- वति Caus. kund thun 63, 62.
- सन् Atm. wenn intransitiv (§. 790); bewußt sein, erkennen 182, 24; 276, 366.
2. विद् VII. (§. 156, 1) Atm. (§. 789, V) erforschen, erkunden 60, 28; Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 1 Bem.).
- नि (S. 29, 6 Bem. Ntr.) vgl. 3. विद्.
3. विद् (§. 156, 1? s.) VI Par. Atm. (§. 789, I) Speth. विन्द (aus 2. विद् entstanden) erlangen, gewinnen, erhalten 23, 30. विद्ने (ved. Pf. red. S. 373, 9 und S. 377 n. 3) 293, 6; Ptcp. Pf. red. (§. 890); Aor. (§. 856, 5, vgl. 858, VIII, 3) 294, 9. Ptcp. Pf. Pass. विन् in Bed. gewonnen (vgl. Wils. s. v. und 1. विद्). Absol. auf अन् (§. 912, 2).
- अयि erlangen 256, 135.
- नि Caus. darbringen, übergeben 249, 52.
- नि (S. 29, 6) sich schämen.

- — परिनिर् परिनिर्विषा sich schämend 48, 6.
4. विद् (§. 156, 1) IV Atm. (§. 789, V) existiren, sein, leben, sich befinden 10, 9; 22, 19; 74, 16; 122, 22; 126, 14; 219, 1; 265, 237; विषयान् (§. 693).
5. विद् X Atm. (§. 789, 4) zu wissen thun, erzählen, wohnen.
- ॥ विद् (§. 252 Ausn. 5; §. 289) adj. wissend; wann ॥ विद्म् (§. 690).
- विद्स् (S. 144 अन् Vb. 1. विद्) msc. ein Weiser, Heiliger; ntr. Opfer 290, 1; 291, 1.
- विद्स् (Kmdh. ॥ ०) adj. ॥ fem. sehr fern (§. 511).
- विद्स्वक (Vb. दुष् im Caus.) adj. विक्ता fem. tadelnd, spottend, witzig; msc. ein zur Unzucht dienender Knabe; ein (Lustigmacher) Zwischenredner im Drama; ein Gefährte (Lustigmacher) des Königs bei seinen Vergnügungen.
- विदेष् (Kmdh. ॥ ०) msc. andre Gegend 239, 48; Fremde 101, 16; 154, 17.
- विदेष् (Bhvr. ॥ ०) adj. हा fem. körperlos; msc. König von Videhā; fem. हा N. ppr. eines Gebiets = Mithilā in Behar (§. 488; 517).
- विषा (Vb. 1. विद् §. 331) fem. Kenntniß, Wissenschaft, insbesondere die heilige der Veden und ihrer Litteratur und Praxis (§. 485; 509; vgl. 506 Bem.; 566, I).
- विपुत् (Vb. पुत् §. 313) fem. Blitz.
- विपुम्बत् (vom vor. nach §. 562, aber ved. gegen S. 239 मत्) adj. ती fem. mit Blitz verschn 293, 1.
- विपुल्लेशा (Kmdh. §. 656, V विपुत् ॥ ले ०) fcm. Blitzeslinie, Blitzstrahl 175, 76.
- विदुम् (Kmdh. ॥ ०) msc. Coralle (Corallenbäumchen).
- विद्स् (Ptcp. Pr. von विद् §. 886) fem.

दुदो (Doelin. §. 754, V) wissend, weise; in Zusstzung anlautend विद्वत् (nach §. 83, 2, vgl. mit §. 754, V) 154, 19; 163, 70 (§. 566, I).

विधिष (Vb. दिष् §. 252 Ausn. 5) msc. Feind 164, 70; 202, 2.

1. विधि स. विष्.

2. विधि VI Par. (aus वि + धा entstanden) heilige Ritus vollziehen; opfern, handeln. विधर्मन् स. वैधर्म.

विधा (Vb. धा nach §. 335) fem. erscheint jedoch nur in adjectivischer Zsstzung als hinteres Glied msc. ntr. ध, fem. धा in Bod. „Form, Art“, vgl. तयाविध विधिष त्वदिध नानाविध व्युत्तिध मदिध विधिष u. aa.; nach §. 329 würde man विधि oher erwarten, welches auch als Simplex existirt (vgl. §. 669, E und विधिष).

विधान् (Vb. धा) msc. Brahman (der Ordner, Schöpfer).

विधान (Vb. धा) ntr. Disposition, Anordnung, Verwaltung 56, 17; Regel, Vorschrift (§. 656, IV).

विधायिन् (Vb. धा) ad. नो fem. bewirkend, machend, aufstellend, befestigend, vertrauend.

विधि (Vb. धा §. 329) msc. Anordnung, heilige Vorschrift, Ritus, Befehl, Schicksal, Handlung, Art und Weise, Form. विधियन् (nach §. 579 vom vor.) Adv. der Vorschrift, Regel gemäss; angemessen.

विधुर् (Vb. धुन् und Suff. डर् nach Anal. §. 158 डर्, 2) adj. रर fem. bewegt, überwältigt von Angst, Furcht, Verlegenheit; sbst. ntr. Schrecken, Angst.

विधयत्त (Ttp. ऽत्त von Vb. हत; das vordre Glied Ptcp. Fut. Pass. von धा) adj. हत fem. das zu thuende kennend 128, 16.

विनय (Vb. नो) msc. (eig. Erziehung, Wohlgezogenheit) Bescheidenheit, Ehrfurcht, angemessenes Betragen (§. 566, VI).

विनयन (Vb. नो) ntr. Erziehung 180, 8.

विना (von वि, S. 237, न, alter Instrum.) Indecl. (§. 783) ohne; mit Accus. Instrum. Abl. (§. 785.).

विनाश (Vb. नाष्) msc. Vernichtung, Untergang, Verlust.

विनाशन (Vb. नाष् Caus.) ntr. Vernichtung 56, 19; 132, 10.

विनाशिन (Vb. नाष्) adj. नो fem. (scheinbar) untergehend, sich umwandelnd 137, 27; vernichtend.

विनिद्र (Bhvr. ऽनिद्रा) adj. रर fem. schlaflos, wach, aufgeblüht.

विनिपात (Vb. पत) msc. das Niederfallen, Unglück, Uebel, Leid.

विनिमय (Vb. नो vgl. Sāma-V. 91. und धा) msc. Tausch, Abwechslung, Pfand.

विनिर्णय (Vb. नो) msc. gerichtliche Entscheidung 144, 114.

विनिश्चय (Vb. चि) Entscheidung 15, 6; 17, 31.

विनेत् (Vb. नो) msc. Führer, Lehrer, Herrscher, Züchtiger, 92, 37.

विन्दु (S. 156, §. 397) msc. Wassertropfen; (§. 298) wissend (§. 442; 567, II).

विन्ध msc. N. ppr. eines Gebirgs, Vindhya.

विन्ध msc. N. ppr. 256, 129, vgl. Anm.

विप् व्यप् व्यय् (allo aus वि und Vb. इ in alter Causalform) X Par. werfen (ved. §. 208 Bem. 2).

विपत्त (Kmdh. ऽपत्) msc. Feind, Gegner; widersprechend, entgegengesetzt, Ausnahme.

विपत्ति (Vb. पट्) fem. Unglück, Missgeschick, Tod, Leid.

विपय (Kmdh. ऽपयिन् §. 624; 639) ntr. (§. 640 aber in AK. msc.) falscher, schlechter Weg (§. 467).

विपद् (Vb. पट् §. 331 Ausn.) fem. Missgeschick, Leid.

विपरीत (Vb. इ mit परि und वि) Ptcp. Pf.

Pass. ता fem. umgekehrt; ntr. umgekehrter Liebesgenuss, wo die Frau oben liegt 276, 372.

विपर्यय (Vb. इत् mit परि u. वि) msc. Gegensatz 218, 12; Umkehr, Wechsel 102, 15.

विपर्यय (Vh. 2. चत् mit परि u. वि) msc. Gegensatz, Irrthum 230, 126.

विपाक (Vb. पक्) msc. Kochen, Reifen; Veränderung der Gestalt oder des Zustands; unerwarteter Ausgang, Leid, Armuth.

विपाटन (Vh. पट Caus.) ntr. Verjagung 267, 264, vgl. 268, 278.

विपाण्डु (Kmdh. इत्) adj. verschiedenartig gelblich; auf der einen Seite hell, auf der andern grau 235, 3; 170, 6.

विपाश fem. N. ppr. eines Flusses im Pendschab, Beyas (§. 440; 441, wann इ विपाशम् §. 680).

विपाश (Bhvr. इत्) „Kriegsinstrument des Varuṇa“ adj. शा fem. ohne Strick 87, 9; fem. शा = विपाश (§. 467).

विपाशि Vb. Denom. (vom vor. §. 213 Bem. 1, §. 224 Bem.) Par. Fesseln lösen.

विपिन (S. 154 रू) ntr. (§. 708) Wald.

विपुल adj. ला fem. gross, breit, tief.

विपुलिनम्बुरुह (Bhvr. विः; das hintere Glied Dvnd. पुलिन इत्) adj. हा fem. ohne Inseln und Lotus seiend 171, 10.

विप्र msc. Brahmane; Seher, Priester 292, 3; 11.

विप्रर्षि (Kmdh. विप्र इत्) msc. Seher aus der caste der Brahmanen.

विप्रलम्भ (Vh. लम् §. 149, 5) msc. Betrug, Täuschung durch falsche Versicherung oder Bruch eines Versprechens, Täuschung überhaupt.

विप्रिय (Kmdh. इत्) adj. शा fem. unliebes; ntr. Verletzung, Sünde.

विप्रलम्भ (Vb. लम्) msc. Anfall, Rauferei,

auf Bente gerichteter irregulärer Krieg; Räuberei, Erpressung, Unglück, Schlechtigkeit.

विप्रलम्भ (vom vor. §. 575) Adv. in Folge des Unglücks 285, 471.

विफल (Bhvr. इत्) adj. ला fem. fruchtlos, unnütz, eitel.

विफलम्भ (vom vor. §. 554) ntr. Fruchtlosigkeit 235, 6.

विद्युध (Vh. द्युध §. 259) msc. Gott.

विभक्ति (Vb. भक्) fem. Theilung, Theil, Erbschaft.

विभङ्ग (Vb. भङ्ग) msc. Einbrechung, Eindämmung (?), Zerbrechung, Vernichtung 162, 60.

विभ्रम (Vb. भ्रम्) msc. übermenschliche, höchste Macht, Reichthum, Grossherzigkeit.

विभा (Vh. भा) fem. Glanz.

विभागा (Vb. भा in Bed. theilen) msc. das Theilen, Vertheilung, Theil, Erbtheilung, Erbschaft.

विभावन (nach §. 265 von भा) adj. खरी fem. strahlend 287, 1; 295, 14.

विभीषण (vom Caus. von भि) adj. पा fem. schrecklich.

विभु (Vh. भू §. 267) adj. fem. भू oder भो durchdringend, allgegenwärtig, ewig (vgl. Müller Ztschr. d. DMG. VI, 26), fest, mächtig, fähig 174, 43 (mit Infin.); msc. Herr.

विभूति (Vb. भू) fem. übermenschliche Gewalt, Macht überhaupt 246, 78; 284, 459.

विभूषण (Vb. भूष) ntr. Schmuck.

विभ्रम (Vb. भ्रम्) msc. Herumirren, Laune, lannenhaftes, coquettes Betragen als Zeichen der Liebe (wohl eigentlich: Herumirren der Augen; lebhaftes, verliebtes, wollüstiges Augenspiel); Liebreiz, Schönheit.

विमति (Kmdh. ३ म०) fem. Unverstand, vgl. das folg. (§. 434; 554, VI).

विमतिता (vom vor. nach §. 554, I) fem. Zustand der Dummheit 159, 44.

विमद (Bhvr. ३ म०) adj. दा fem. rauschlos 103, 10; freudlos 118, 5.

विमन्सु (Bhvr. ३ म०) adj. traurig, verwirrt, ausser sich seiend 21, 9 (§. 554, VI).

विमद (Vb. मृ०) msc. das Reiben, Reibung, Ermüdung 42, 13.

विमदक msc. N. ppr. 186, 7.

विमद (Vb. मृ०) daher eher विमदं zu schreiben; aber द scheint sich in diesem Worte festgesetzt zu haben, während im Vb. wenigstens noch ein stetes Schwanken herrscht) msc. Ueberlegung 60, 28; Erforschung, Untersuchung.

विमल (Vb. ३ म०) adj. ला fem. fleckenlos, rein, klar = Tag 37, 31 vgl. 35, 1.

विमलता (vom vor. §. 554) fem. Klarheit 35, 1.

विमदसु (Bhvr. ३ म०) adj. mannigfachen, ausgezeichneten Glanz habend 292, 1.

विमान (Vb. मा ?) msc. ntr. (§. 640) Wagen, insbesondere der Götter, jedes Vehikel, Pferd, Palast.

विमानना (Vb. मान् §. 337) fem. Verachtung 273, 339.

विमुञ्च (Bhvr. ३ म०) adj. fem. ला oder ली (§. 693, Wils. giebt nur ली) mit abgewandtem, zu Boden gesenktem Gesicht.

विमोक्ष (vom Desid. von मुञ्च) msc. Befreiung von aller Endlichkeit 217, 7; Erlösung 54, 19.

विमोहन (Vb. मुह) ntr. Sinnverwirrung durch Erregung der Leidenschaften.

विम्व (diese Schreibart hat Hemach. und sie scheint der von mir nach Gr. S. 150 द, Un. IV, 97 oft aufgenommenen

menen विम्व vorzuziehen; die Etymol. ist dunkel) msc. ntr. (§. 711; im Am. K. n. auch fem. दा खे vgl. §. 691) Scheibe der Sonne oder des Mondes; Schatten, reflectirte Form, Bild; ntr. fem. दा खे eine gurkenartige Pflanze mit rother Frucht, Momordia monadelphica, in Kmdh. (nach §. 656, III) 9, 6 (§. 563).

विम्वित (vom vor. nach Anal. S. 225 इत) adj. ता fem. reflectirt, zurückgestrahlt 274, 343.

विम्व (Ttp. वि (in Bed. „Windregion“) und वत् Ptcp. Pr. von Vb. इ in der schwachen Form, vgl. GWL. I, 20) ntr. Himmel, Atmosphäre, Aether.

विम्वेग (Vb. वृ०) msc. Trennung, Abwesenheit; Uneinigkeit.

विम्वत्सु (Bhvr. ३ म०) adj. ohne die zweite der Ureigenschaften, ohne Weltlichkeit, Stolz u. s. w. (vgl. रत्नसु) 16, 17.

विम्वि (Vb. रच्) msc. Brabman.

विम्वि (Vb. रम्) fem. das Aufhören, das Sichenthaltan 203, 11.

विम्व (Vb. रम्) msc. das Aufhören, Untergang der Sonne 236, 11.

विम्वल (Vb. लट् ?) adj. ला fem. Zwischenräume habend, nicht dicht, fein, zart, wenig 235, 3; 250, 56; mit vielen Zwischenräumen, lose, weit (nach vielen Zwischenräumen wiederkehrend), entfernt.

विम्विन् (vgl. Rotb. Erl. Nir. 91, Sāma V. Gl. 91. 172) adj. mächtig 290, 10; 293, 1.

विम्व (Vb. रच्) msc. Trennung, Abwesenheit, Nichtdasein.

विम्व (Vb. रच् vgl. रग) msc. Nicht-Weltlichkeit, Entsagung von, Gleichgültigkeit gegen alle weltliche Eindrücke (§. 547, IX).

विवाह (Vb. वाह्) msc. der mannigfaltig Glänzende, technische Bezeichnung des Gesamt-Bewusstseins 209, 11; N. ppr. der ersten Zeugung des Brahman nach seiner Scheidung in Mann und Weib.

विदाम (Vb. रम्) msc. Anruhe, Ruhe.

विदम्पन् (ved. von *विहृच् S. 293 मत्, §. 94 Ausn.; vgl. jedoch S. 166 ved. primäres मत्) adj. glänzend, glänzender Schmuck 291, 3 (schwache Form des msc. statt fem.? oder anomales Thema मत् mit einer von der Etymologie abgelösten Bed.; vergl. jedoch बुभ्).

विहृत (Ptcp. Pf. Pass. von ह् aber nach §. 333) ntr. das Summen 150, 33.

विहृष (Bhvr. ऽहृ०) fem. वा oder वो (Wils. vgl. §. 693) missgestaltet, hässlich.

विहृषक (vom vor. §. 559) msc. Spitzname: der arme hässliche 184, 12; 192, 16.

विहोचन (Vb. हृच्) msc. Sonne, Mond, Feuer.

विहोचिष्णु (Vb. हृच् §. 312) adj. sichtbar machend 141, 77.

विहोष (Vb. हृप्) msc. Hinderung, Beschränkung, Widerspruch, Gegensatz, Feindschaft.

विहोषिन् (vom vor. §. 563) adj. नो fem. hindernd, ausschliessend, feindlich.

विल VI Par. bedecken, verbergen. — X Par. werfen (vgl. पिल्).

विल (vom vor.) ntr. Höhle, Grotte.

विलक्षणा (Bhvr. ऽल०) adj. वा fem. verschieden gekennzeichnet, verschieden.

विलङ्घन (Vb. लङ्) ntr. das Berühren (? Sch. विवर्द्धित) 172, 29.

विलम्ब (Vb. लम्ब) msc. das Fallen, Herabhängen, Hängen, Langsamkeit, Trägheit.

विलम्बिन् (vom vor. §. 563) adj. नो fem. herabhängend 162, 62; 170, 6.

विलय (Vb. ली) msc. (Auflösung) Untergang 165, 77; 236, 17; Vernichtung der Welt.

विलसन (Vb. लस्) ntr. das Spielen 199, 1.

विलसित (Vb. लस् Ptcp. Pf. Pass. aber nach §. 333) ntr. das Strahlen 174, 46.

विलास (Vb. लस्) msc. Spiel, insbesondere Liebesspiel, Bewegungen, welche Liebe verrathen, Wechseln des Orts, der Stellung, Blicke.

विलासिन् (Vb. लस् §. 296 und vom vor. nach §. 563) adj. नो fem. muthwillig, lustern; fem. नो ein Mädchen.

विलेपन (Vb. लिप्) ntr. das Einsalben mit wohlriechenden Essenzen; wohlriechende Essenzen mit denen man sich einsalbt.

विलोकन (Vb. लोक्) ntr. das Sehen, Betrachten, Gesicht.

विलोचन (Vb. लोच्) ntr. Auge, Blick 173, 33.

विलोल (Vb. लुल्) adj. ला fem. zitternd.

विल्व (S. 170 अ) msc. ein Obstbaum, Aegle marmelos (§. 467; 472; 526; 528).

विवर् (Vb. वृ) ntr. Oeffnung, Höhle.

विवर्त (Vb. वृत्) msc. das Herumgehen, Sichherumdrehn, Tanzen; (Umdrehung) Irrthum, das Nehmen der Dinge für etwas was sie nicht sind.

विवर्तिन् (vom vor. §. 563) adj. नो fem. sich umdrehend 171, 15.

विवर्धन (Vb. वृप् Caus.) ntr. Entfaltung 66, 41; Förderung 144, 106.

विवश (Bhvr. ऽल०) adj. वा fem. (machtlos) in Begriff zu sterben gegen oder mit Willen.

विवस्वत् (Vb. वप् vgl. उच्छ् mit वि; S. 239 मत्, 1X; vgl. aber die Anal. S. 170 मत् ved.) msc. Sonne.

विवाद (Vb. वद) msc. Streit, Process.

विवाह (Vb. वद्) msc. Heirath, Hochzeit.

विविक्ता (von विविक्त Ptcp. Pf. Pass. von विच् nach §. 554) fem. Einsamkeit, Trennung, leerer Raum 275, 354.

विविध (Bhvr. वि + विधा, s. letztes; Wils. nimmt als hinteres Glied ein Substitut von विधि vgl. §. 669, E) adj. वा fem. mannigfach, verschiedenartig, verschiedenförmig.

विवृष्टि (Vb. वृष्) fem. Wachstum, Zunahme 137, 31.

विवेक (Vb. विच्) msc. Trennung, Unterscheidung, Vermögen die Dinge nach ihren Eigenthümlichkeiten von einander zu sondern und zu classificiren; insbesondere in der Vedānta-Philos. die Unterscheidung des eigentlichen Seins von dem Schein, des Absoluten vom Endlichen; Erfahrung.

विवेक (Vb. विच्) msc. einer der den विवेक (s. dieses) zu üben vermag; ein Weiser 245, 5.

विवेचन (Vb. विच्) ntr. das Unterscheiden des Wahren vom Falschen, Urtheil.

विश्र (S. 156, 1) VI Par. eingehn, eindringen 263, 217; sich ergiessen 257, 140; Ptcp. Pf. red. (§. 890); Absol. auf चम् (§. 909); वेष्ट s. bes.

— वा eingehn 136, 18; 137, 29; 185, 14; überfallen 35, 5; 40, 13; durchdringen, erfüllen वाविष्ट 7, 21; 29, 36; 31, 15; 54, 13; 78, 20; 106, 8; 116, 3; gequält 121, 10.

— — स्या ganz hineingehen, kommen, durchdringen 139, 56; 166, 81.

— उप sich setzen 11, 17; 69, 43; 100, 10; 114, 18; 184, 10.

— नि Atm. (§. 790) eintreten 20, 24; 65, 18; निविष्ट liegend 84, 35. — Caus. eingehn machen 256, 138; legen 189, 17.

— — वभिनि Atm. (§. 790) sich einem Gegenstand widmen (Vopad.), in etwas versenken 190, 21.

— — वभिनि Atm. (§. 790) वभिनिविष्ट hartnäckig, eingefleischt 152, 4.

— — विनि Atm. (§. 790). — Caus. eingehn machen 272, 318; zulegen 248, 39; setzen 282, 445.

— — संनि Atm. (§. 790). — Caus. verbinden 136, 16.

— ए eintreten, hineingehn, gehn zu, kommen 24, 50; 45, 12; 49, 19; 50, 9; 75, 29; 76, 41; 80, 47; 97, 17; 99, 12; 100, 13; 108, 22; 118, 9; 23; 131, 15; 133, 2; 189, 13; 18; 201, 10; 246, 13; 250, 58; 263, 214; 268, 27; 275, 358 (vortreten); 278, 393; 283, 451. — Caus. einführen (als Frau) 6, 8.

— — वमुप hinterher eintreten 186, 13; 280, 410.

विश्र (vom vor.) msc. Mann; ein Mann aus der dritten Kaste; ved. fem. Haus, Familie, Geschlecht 289, 5; 296, 3 (Sch. anders; ved. Loc. Pl. विश्र §. 66, 4 Ausn.; 83, 2; wann + विश्रम् §. 680).

विश्र oder विस ntr. (§. 708) Lotusüber (§. 431; 465; 472; 563, IV).

विश्रक्त (nnorg. für विश्रक्त aus वि + स्तु; letztes eig. Bhvr. von वस् + क्त; §. 566, VII) adj. दा oder ही fem. (§. 693, 2) gross, weit, gewaltig 111, 67.

विश्र adj. दा fem. weiss, rein, klar, augenscheinlich.

विश्राला fem. Namen eines Sternbilds, 16tes Nakshatra (§. 503; 551; 716).

विश्रार्द्र adj. दा fem. gelehrt, weise, kühn, selbstvertrauend, berühmt (§. 554, VI).

विश्राल (S. 151 बाल und §. 566, VII, aber eher von Vb. वि mit Behandlung des णि als ob es वृ wäre) adj. ला oder लो fem. (§. 693, 2) gross, umfangreich

(§. 441, 2, h; 473, a; c; 561, III. IV; msc. ntr. §. 711?).

विशिख (von demselben Vb. woher जिखा mit Präfix. वि; doch ist dieses noch dunkel) ntr. Pfeil.

विशुद्धवंश (von वंश nach §. 506) adj. m. fem. von reinem Stamme seiend 273, 335.

विशुद्धल (Bhvr. ३ शुद्धला) adj. ला fem. ungefesselt, ungezügelt, zügellos.

विशेष Vh. जिष्) msc. Unterscheidung, Besonderheit, das besondere Attribut (irgend eines Subjects), Unterschied 128, 2; Art; in Zsitzg. (§. 662, 2).

विशेषक (vom vor.) adj. चिका fem. unterscheidend, besondernd, charakterisierend, charakteristisch. — sbst. masc. ntr. Attribut; in Bhvr. auslautend (nach §. 671) statt des vorigen.

विशेषण (Vh. जिष्) ntr. das Unterscheidenden. — adj. चा fem. unterscheidend.

विशेषणता (vom vor. nach §. 554) fem. Besonderheit 225, 60.

विशेषणवत् (von वत् nach §. 562) adj. तो fem. mit Unterscheidung begabt 231, 131.

विशेषतश्च (von विशेष §. 575) adv. insbesondere 152, 3; zumal 5, 7; 42, 10; vorzugsweise 112, 9.

विश्वला fem. N. ppr. 296, 10.

विश्ववत् msc. N. ppr. 83, 30.

विश्व (Vb. विश्) fem. (Declin. §. 778, I, 2) all, ganz, vollständig; Name einer bestimmten Götterklasse; technischer Ausdruck der Vedāntaphilosophie (wohl von Vh. विश्) der Durchdringer (?) 209, 13 (§. 239 Bem. 1; S. 133, O, 2, b; §. 560; 572; 579; 582; 626; 675, I; 683, VI).

विश्वकर्मन् (Bhvr. oder कर्मन् archaisch als nomen actoris §. 265) msc. (alles

hewirkend) Sonne; N. ppr. des Künstlers unter den Göttern, Sohns des Brahman.

विश्वकृत (Ttp. ३ कृत Ptcp. Pf. Pass. von कृ) adj. ता fem. von den Viṣva's (oder (विश्व für विश्वकर्मन्) „von Viṣvakarman“) gemacht 38, 12 (?)

विश्वच् s. विश्वच्.

विश्वचर्षणि (Ttp. ३ चर्ष) adj. alles schauend (vergl. चिचर्षणि) 291, 14.

विश्वतुर (Ttp. ३ तुर, letzteres von तृ) adj. alles besiegend 288, 16.

विश्वनाथ (Ttp. ३ नथ) msc. Name des Siva; s. das folg.

विश्वनाथपञ्चानन msc. N. ppr. der Verfs des Bhāṣnapariccheda 234.

विश्वपेक्ष (Bhvr. ३ पेक्ष) adj. alle Schönheiten habend 288, 16.

विश्वराज (Ttp. ३ राज) msc. Universal-König (wann विश्वराज? §. 717; 737; 746; 748; 750; S. 247, IV).

विश्वरार (Bhvr. ३ रार s. Sāma V. Gl.) adj. रार fem. alles Gute enthaltend 288, 13.

विश्ववेदश्च (Bhvr. ३ वेद S. 149) adj. alles Wissen (oder alle Schätze) enthaltend 290, 8.

विश्वसुखिद् (Ttp. ३ सुखिद्, letztes Kmdh. सुः खिद् nach §. 252 Ausn. 5; 289) adj. alles schön spendend 287, 2.

विश्वसृ (Ttp. ३ सृत् letztes nach §. 289) msc. (Nom. u. s. w. s. §. 66, 2 Bem.) Brahman (der Schöpfer von allem).

विश्वानर (Bhvr. विश्वानर S. 247, IV) msc. alle Männer enthaltend (§. 441; 442; 521, vergl. 459).

विश्वसा (Vh. विश्वस्) msc. Vertrauen, Verlass.

विश्वसाख्यान (Ttp. ३ खय) ntr. Pfand 116, 18.

विश्वसायत् s. विश्वस् mit Präfix वि.

विश्वैकसार msc. N. ppr. 249, 44.

1. विष् (§. 156, 1; nach Vop. nicht) I Par.

- benetzen. Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, 1).
2. विष् (§. 156, 1) III. Par. Atm. (§. 789, I) Spth. वेविष् (§. 801) durchdringen. Aor. (§. 856, 10, wo jedoch „arbiträr“ nach Vopad. hinzuzufügen). Absolut. (§. 914, 1, vergl. mit §. 896, 2).
3. विष् (§. 156, 1) IX Par. trennen.
- विष (Vb. 2. विष्) msc. ntr. Gift (§. 543).
- विषता (vom vor. §. 554) fem. Zustand des Giftes 240, 68.
- विषम (Kmdh. विऽसम §. 44, 5) adj. मा fem. uneben, ungleich, unrecht 274, 350; rauh, leidvoll, schwer, unglücklich; ntr. Unebenheit, rauhe Gegend, Bergsturz, gefährlicher Ort überhaupt 102, 24 (§. 492; 517; 554; 682, IV).
- विषमय (von विष) adj. fem. मयी, aber (gegen Gr.) मया 105, 23 (Pantschat. ob wegen Metrum) giftig.
- विषमस्य (Ttp. ऽस्य von स्या) adj. या fem. im Uneben stehend; unglücklich 8, 26 (§. 554).
- विषय (Vb. सि?) msc. (das, was in Verbindung steht, Bereich) Land, bewohnt oder unbewohnt, Heimath, Provinz, Sphäre; alles was irgend jemanden genau bekannt ist als Wohnung oder besondere Beschäftigung; ins Bereich der Sinne fallend: Sinnesobject, Object der Wahrnehmung, Gegenstand der Erkundung, Object überhaupt (§. 461).
- विषया (Vb. सो S. 146 धन, 7 Bem.) msc. ntr. (§. 640) Horn.
- विषाद (Vb. सद्) msc. Ermattung, Niederbeugeugtheit, Betrübniß, Leid.
- विष् (alter Loc. Pl. von वि aber) Ind. (§. 783) gleich (in zwei gleichen Theilen); mannigfach (zertheilt), vergl. वि.
- विष्क s. वष्क.
- विष्टि (Vb. विष्) fem. Arbeit, Lohn 294, 3.
- विष्णु (Vb. 2. विष्) msc. N. ppr. Vishnu, eine der Gottheiten der indischen Dreieinigkeit; ved. 291, 7 (§. 442).
- विष्णुवर्त्मन् msc. N. ppr. des angeblichen Vis des Pantschatantra.
- विष्णुस्वामिन् (Kmdh. (?) ऽस्व०) msc. (Vishnu der Herr?) Namen eines Tempels oder einer Bildsäule des Vishnu 253, 99.
- विष्यक् s. das folgende.
- विष्यस् (Ttp. विष्ऽस्य nach S. 133, O, 2) adj. fem. दृष्टो (§. 700; 686; Declin. §. 754, II) allwärts gehend, alldurchdringend. Ntr. acc. sing. विष्यक् adj. überall hin 207, 11.
- विस् s. पिस्.
- विर s. विज्ञ.
- विस्वदिन् (Vb. वद् §. 282, vgl. §. 296 u. 254) adj. नो fem. widersprechend 261, 193.
- विस्व (Bhvr. ऽसत्ता) adj. ता fem. besinnungslos 237, 26.
- विस्म (Vb. स्म S. 141, व, 23) msc. das Verlassen, Loslassen; Ueberlassen, Gabe; das Ausleeren, Stuhlgang; die weiche Aspirata, welche durch : bezeichnet wird (§. 551, XXIII).
- विस्मर्त (Vb. स्मृ) ntr. das Verlassen, Entlassen, Ueberlassen, Geschenk.
- विस्मर्पिन् (Vb. स्पर् §. 282) adj. पिपी fem. auseinandergehend, sich verbreitend 238, 26.
- विस्मर् (Vb. स्म) msc. das sich Ausbreiten, Ausdehnung; Instr. स्मृता vollständig 9, 37; 11, 22; 107, 12.
- विस्मरता (vom vor. §. 554) fem. Ausbreitung 146, 7.
- विस्मय (Vb. स्मि) msc. Erstannen, Verwunderung, Stolz, Zweifel.
- विस्वर् (Bhvr. ऽस्व०) adj. रा fem. misslösend 75, 23.

विहंगम (Tip. §. 279 Bem.; विह् für विहा nach Anal. von S. 137 nr. 10, indem letztes ursprünglich schwerlich Indecl. (§. 781) war) mso. (eig. durch die Luft gehend) Vogel.

विहा (Vb. हा das Auseinandergähnen, der leere unermessliche Raum, vgl. das folg.) Ind. (§. 781) Himmel, Paradies.

विहास (Vb. हा S. 149 χάος) msc. ntr. Luft, Atmosphäre, Himmel. Instr. ओसा Ind. (§. 783) durch die Luft 87, 6; 92, 35.

विहार (Vh. हृ) msc. ntr. (§. 640) das Herumgehn zum Vergnügen, Belustigung, das Herumwandern, buddhistisches Kloster.

विहारिन् (vom vor. §. 563) adj. रिणी fem. lustwandelnd 108, 1.

विह्वल (Vh. ह्वल्) adj. ला fem. überwältigt von Furcht oder Bewegung, bewegt, verstört, ausser sich, unfähig sich zu beherrschen.

वी (§. 147) II Par. (Anom. §. 815, 3) gehn, erlangen, wünschen, lieben 287, 6; concipiren 115, 12; werfen, essen. Inteus. (§. 166 Bem. 2); Caus. वावि; in Bed. concipiren machen auch वापि (§. 200, vgl. वप्).

वीक्षित (eig. Ptcp. Pf. Pass. von ईक्ष् mit वि aber nach §. 333) ntr. das Sehen, Auge 147, 11 V. L.

वीचि msc. fem. oder वी fem. (S. 155 ईचि; eher aus वाच् von विच्च् S. 133, 0, 2 mit Verkürzung des Femininalcharakters) Welle.

वीक्ष् I Atm. (? fehlt §. 789, V) gehn. — X Par. (§. 209; 843; 844) fuchern, Kühlung machen 25, 56 (ursprünglich Denom. aus वीक्ष्).

वीक्ष् ntr. (§. 710) Samen (§. 244; 431; 470; 475; 543; 633).

वीक्ष् (Vh. वीह्) ntr. das Fächern 278, 386. Fächer.

वीक्ष् (Kmdh. §. 656, V वीक्ष् चक्षुः) msc. Samenschössling.

वीक्ष् (Kmdh. §. 656, V वीक्ष् चक्षुः) msc. Beschüler 268, 280.

वीक्ष् fem. die Betelpflanze piper betel; ein Präparat der Areca-Nuss mit Specereien, eingewickelt in Betel-Blätter; ein Knoten, Befestigung.

वीष्ठा (S. 160 वा?) fem. die indische Laute (§. 563, V).

वीष्ठा (eig. Bhvr. स्तृ) fem. N. ppr. (Lautenton habend) 128, 17.

वीष्ठा oder वी fem. Reihe, Linie, Strasse, Bude; Reihe und Bude 237, 32.

वीष्ठा (eig. Denom. des folg.) X (§. 209; 843; 844) Atm. (§. 789, V) ein Held sein.

वीष्ठा (S. 169 र्, eher von वृ) msc. Held, Krieger, Opferfeind (§. 656, II).

वीष्ठा msc. N. ppr. 284, 468.

वीष्ठा (von वीष्ठा §. 562) adj. ती fem. heldenreich 291, 15.

वीष्ठा (Tip. §. 289) msc. ein Brahmane der das heilige Feuer hat ausgehen lassen.

वीष्ठा ntr. (?) N. ppr. einer Stadt 263, 213.

वीष्ठा (von वीष्ठा S. 241 व, 10) ntr. Stärke, Tapferkeit, Heldenmuth, Würde, Macht.

वीष्ठा (vom vor. §. 562) adj. ती fem. tapfer, siegreich.

वृक्ष् I Par. verlassen.

वृष्ट् s. विष्ट्.

वृष्ठा (§. 155, II, A) I. V. IX. Par. Atm. (§. 789, I), aber IX in Bed. „wählen für sich“ nur Atm. (ist §. 789, I hinzuzufügen; §. 808 Bem.; 105 Ausn. 5) 1. (Urbed. umringen, sich um etwas krümmen?) umgeben, bedecken 62 58

- 87, 8; schützen, abwehren, zurückhalten 48, 6; in denselben Bedd. X Par. 31, 12; 13; 34, 11; 284, 463. — 2. (in Besitz nehmen?) wählen 48, 8 (Atm.); 5, 6; 59, 6; — Pf. red. (§. 830; 831, 4; 3); Aor. (§. 858, VII); Prec. (§. 867); Ptcp. Fut. Pass. (§. 906, 4). Desider. (§. 189), vergl. वृ.
- वृन् wählen 5, 6; 14, 22.
- वृ 1. bedecken 32, 32; 36, 22 (Par.); 78, 16; 206, 5; 251, 70; umringen 293, 4; verachliessen 265, 235.
- — वृमा bedecken, umgeben 32, 32; 87, 15.
- नि bedecken 296, 5. — X beschützen 42, 15; abwehren, verwehren 37, 28; 39, 3; 41, 3; 181, 7; einhalten 261, 191. — Atm. (§. 789, I, 2) sich enthalten 162, 64.
- निर्वृत्त sorglos 139, 54.
- परि umgeben 16, 7; 113, 23; 119, 22 (Par.). — X umgeben 4, 19; 13, 8; 21, 3; 26, 63; 36, 12; 108, 5; 237, 31; 252, 79; abwehren 4, 20; schützen 42, 9.
- वृ Caus. zum Wählen ausstellen, freigeben 8, 31.
- प्रति X zurückdrängen, abwehren 27, 5; 67, 22.
- वि V enthüllen 260, 185; 198, 18; durchbrechen (ved. Aor. (S. 382 n. 1) वायव्ये वृत्तं वृत्तं वृत्तं Augment (§. 808 Bem., vgl. aber I, 319) §. 105 Ausn. 5) 294, 4.
- वृ bedecken, संवृत्त bedeckbar 79, 35.
- — वृत्तम् V bedecken (ep. ohne Augm. S. 362 n. 2) 36, 23.
- वृद्ध वृद्ध (§. 151) I Par. wachsen, zunehmen; brüllen (wie ein Elefant); Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2); Caus. (§. 204; aber ep. वृद्धि). — X Parasm. reden, leuchten.
- उप उपवृद्धि erfüllt 182, 6.
- परि परिवृत्त (§. 896, 2) s. bes.
- वृक्ष I Atm. (§. 789, V) nehmen.
- वृक्ष (Vb. वृक्ष S. 136 §. 372) msc. Wolf (§. 565; 567, II; 656, III).
- वृक्ष I Atm. (§. 789, V) wählen, bedecken, abhalten (vgl. वृ, das Mittelglied bildet वृत्त, vgl. S. 75).
- वृक्ष (Vb. वृक्ष S. 137 §. 372) msc. Baum (§. 443, I, 2; 473).
- वृत्त s. das folg.
- वृत्त VII (aa. वृत्त) Par. X. I Par. II (oder वृत्त) Atm. (§. 789, V) bedecken, abhalten, ausschliessen, verlassen, verlieren. Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2). — Caus. oder X verlassen 74, 12; 80, 41; 123, 5 (frei von); 175, 47; 271, 312; vermeiden 105, 10.
- वृ Caus. oder X beugen (vorgl. lat. vergo); besiegen 183, 19; gewinnen 191, 13; 270, 303.
- वि Caus. od. X vermeiden 276, 374.
- वृत्त (vom vor. S. 145 वृत्त) adj. ना fem. gekrümmt, leidend (?); msc. Geschöpf (?) 287, 5; Haar (sollte diese verschiedene Bed. an der angef. Stelle passen? oder die im Naigh. gegebene „Stärke“); ntr. Sünde, Himmel.
- वृत्त s. वृत्त.
- वृत्त (§. 154, 2, 4 Ntr.) VIII Par. Atm. (§. 789, I) essen; Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I). — VI Par. erfreuen.
1. वृत्त (§. 156, 2, 2) I Atm. (§. 789, V) sich drehn, sich betragen 23, 30; 181, 12; sich befinden, sein 60, 35; 111, 22; 120, 2; 121, 22; 125, 8; 132, 8; 252, 98; weilen, vertrauen 12, 25; Statt finden 30, 2; bestehn 127, 5; eintreten, geschehn, sein 78, 25; 104, 3; 133, 7; 141, 70;

- 265, 241; stark 135, 6; episch Par. sich befinden 12, 1. — Aor. auch Par. (§. 858, VIII); Fut. II Cond. auch Par. (§. 870; 871); Absol. auf वृत् (§. 912). वर्तमान u. वृत् s. bes. — Desider. Atm. u. Par. (§. 790, II). — Caus. machen 292, 9; leben 74, 12; 116, 17; Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, Bem.). — X Par. leuchten, reden.
- वृत्ति zuvorkommen, übereilen 71, 6; entgegen 62, 57; 187, 15.
- वृत्ति nachgehen 66, 8; nachfolgen 219, 7; verfolgen 169, 100; verehren 196, 7.
- वृत्ति sich zuwenden 37, 27; 78, 15; sich nähren, entstehen 16, 13.
- वृत्ति sich zuwenden.
- — उपरि heimlich (?) herbeikommen 201, 7; Caus. heimlich (?) herbeiführen 201, 7.
- — न्या zurückkehren 252, 85.
- — प्रत्या zurückkehren 263, 15; 285, 473.
- — व्या sich trennen 226, 27. — Caus. entfernen (durch Worte, als unbedeutend darstellen) 197, 7.
- — सया werden 40, 10.
- उप zurückkehren, sich erholen (?) 30, 2.
- नि sich zurückwenden, zurückgehen, zurückkehren 18, 34; 48, 5; 50, 6; 73, 28; 118, 5; 131, 9; 183, 23; 198, 14; sich abwenden, fliehen 5, 23; ablassen 139, 53; aufhören, vollendet werden, ganz sein 36, 19; ep. Par. abstehn 43, 20. — Caus. sich zurückwenden, abwenden, umkehren machen 26, 17; 43, 21; 46, 23; abwenden 45, 18; 203, 15; ablassen 44, 3; zurückhalten 48, 1.
- — विनि umkehren 23, 36; ablassen 43, 22; ep. Par. sich abwenden 43, 25. — Caus. zurückwenden 41, 8.

- निरु Caus. vollenden, schaffen 137, 31.
- परा परावृत्त zur Seite gedreht 198, 24.
- परि sich umdrehn परिवृत्त (§. 475).
- प्र vorwärts gehn, kommen 53, 1; wandeln 185, 7; sich auf den Weg machen 253, 93; anfangen 190, 9; entstehen, werden 8, 30; 158, 40; 201, 9; 279, 329; verfahren, sich betragen 23, 31; 183, 20. — Caus. jemand sich befinden machen, ihn behandeln 23, 30; beginnen machen 255, 122; vorwärts bringen, fördern 260, 175; 179.
- प्रति sich zuwenden 141, 81.
- वि sich herumdrehn 34, 9; Caus. 174, 39.
- सय् geschehn, werden 104, 6; 107, 16; 108, 2; 126, 7.

2. वृत् a. वावृत्.

वृत्ति (Vb. वृत्) fem. das Umgeben, Einschliessen, Einschluss; Zaun; ein eingeschlossener Boden zur Kultur irgend einer besondern Pflanze.

वृत्ति (eig. Ptcp. Pf. Pass. von वृत् aber nach §. 333) ntr. (§. 710, auch msc. §. 711) Betragen, Lebensweise, Thun, Treiben; in Bhvr. ausl. fem. ता 85, 54.

वृत्तान्त (Ttp. vom vor. u. वृत्त) msc. Ganzheit; Gegenstand; Geschichte, Begebenheit, Gerücht, Nachricht, Art und Weise, Zwischenraum.

वृत्ति (Vb. 1. 2. वृत्) fem. Lebensweise, Handwerk, Mittel den Lebensunterhalt zu erwerben; das Sein, Zustand, Sichbefinden, Verweilen; Erklärung, Gedankenthätigkeit 215, 15; 18; Dienst 94, 3; das Fassen, Einhalten (§. 485; 539; 563, XI).

वृत्तिवृत्ति (vom vor. §. 554) ntr. Zustand des Sichbefindens 225, 67.

वृत्ति (Vb. वृत् S. 164 ३, 4) msc. (§. 710) Na-

men eines Dämon (Personification des Nebels), welchen Indra erschling.

वृथा Ind. (§. 783) adv. vergeblich, umsonst, müheelos 294, 6.

• वृत् (Ptcp. Pf. Pass. von वृष्) vr fem. all, zugenommen, voll, reichlich (§. 442; 459; 554, VI; 657); Comp. ज्ञातुं वर्धितुं, Superl. ज्ञेयं वर्धितं (§. 228 र्धितुं). वृद्धि (Vb. वृष्) fem. Zunahme, Vermehrung, Wachstum, Erhebung, Glück (§. 633, XIV; 632).

वृद्धिमान् (vom vor. §. 562) adj. ती fem. zunehmend 160, 50.

वृध् (156, 2, 2) I Atm. (§. 789, V) wachsen 257, 140; gesegnet sein 111, 12; zunehmen, dauern 284, 461; वृत् (s. bes.) angesehen 201, 7; वृषे (ved. Infin. §. 919) 291, 1; 298, 24; Aor. auch Par. (§. 858, VIII); Fut. II und Cond. auch Par. (§. 870; 871). — Desid. anch Par. (§. 790, II). — Caus. wachsen machen 196, 18.

— वृत् aufwachsen, zunehmen 110, 23; 261, 194.

— वृत् zunehmen 115, 17; वृत् aufgewachsen 246, 8; 251, 73; gross 87, 15; 248, 33; 252, 85 (§. 647, I Ausn.; 662).

— वृत् sehr zunehmen 104, 17.

— वृत् wachsen 277, 382. — Caus. aufziehen 189, 4.

वृत् msc. Hanfen, Menge, Versammlung (§. 477; 564, VI).

वृष्ट IV Par. wählen; Aor. (§. 858, VIII).

वृष् I Par. regnen 167, 90; regnen lassen (werfen) 29, 32; 39, 3; verletzen, quälen; geben, zeugen, herrschen; X Atm. (§. 789, V) zeugungsfähig sein, herrschen; Ptcp. Ps. Pass. Absol. (§. 896, 2; 914, 1); Ptcp. Fnt. Pass. (§. 906).

— वृष्टि I beregnen 34, 11.

— वृष्टि I entgegen regnen lassen = werfen 34, 15.

वृष (vom vor. S. 135 वृ, 1) msc. ein Bullochs, Stier (§. 435; 437; 544; 554, VI; 656, III); fem. die ein Sitz von heiligem Gras.

वृषभादि (Tip. वृषन् = सोम (ved.) od. Stier und बादि von बाट्) adj. Soma trinkend (dadurch stark, feurig geworden) oder: Stiere verzehrend (vgl. वृषवान् beides Beiwort der Marut) 290, 10 (?).

वृषन् (Vb. वृष् S. 145 वृन्) msc. der Tropfen (= Soma, welcher ausgepresst in Tropfen herabfällt) 291, 7; regnen lassend, spendend 291, 7; 296, 8; Bullochs, Held, Indra (§. 544; S. 241 वृ, 10; §. 656, III).

वृषभ (S. 147 वृभ; eher vom vor. durch वृ, vgl. वृषभ) msc. Bullochs, Stier; in Zsstz: ausgezeichnet.

वृषभस्त (Bhvr. वृषभ⁰) msc. Siva (Stier in der Fahne habend).

वृषवान् (Bhvr. वृषव⁰) adj. Stierhanfen habend 291, 4 (Sch. Wolkenschaaren bildend; wohl dem Sinne nach richtig: die Wolken = Stieren wegen des bei Wolkenbildung eintretenden Sturmwind).

वृषस्कन्ध (Bhvr. वृषस्क⁰) adj. वा fem. die Schultern eines Stiers habend 89, 4.

वृषस्य Vb. Denom. (वृष) Par. (§. 233) brünstig sein (von einer Kuh).

वृष्टि (Vb. वृष् §. 359; S. 162, ति, 2) fem. Regen (§. 476).

1. वृद्ध वृद्ध (§. 156, 3) VI erheben; Par. Aor.

— उद् erheben, herausziehen 136, 14.

2. वृद्ध I Par. wachsen, brüllen. Aor. (§. 858, VIII).

वृहन् s. वृहन्.

वृहत्तिका (von वृहती fem. von वृहत् nach §. 554) fem. Obergewand, Mantel, Umschlagetuch.

वृहस्पति s. बृह०.

वृ वृ IX Par. Speth. stark वृणा schwach वृणा (§. 805) = वृ (aber aa. वृ = ५).

वे (§. 154, 3) I Par. Alm. (§. 789, I) weben. Pf. red. (§. 829); Absol. (§. 914, II Ansn.). — Caus. (§. 199 Bem. 2).

वेच्छ वृच्छ X Par. (§. 209; 843; 844) sehn.

वेग (Vb. वृत् S. 142 ४, 23) mac. Eile, Strömung, Lauf; plötzlicher Anstoss, plötzlicher Übergang der Stimmung; unbesonnene Eile 97, 10; Energie (S. 225, ३२).

वेगच्छत् (vom vor. §. 562) adj. ती fem. eilig, rasch.

वेदाय Vb. Par. (§. 235).

वेद्य (aa. वेय) Vb. Par. (§. 235) trügerisch sein, schlafen.

वेण वेन् I Par. Alm. (§. 789, 1) gehn, wahrnehmen, erkennen, denken; ein musikalisches Instrument spielen; ved. Lieben 292, 8. — Caus. Aor. (§. 844).

वेपि (S. 166 नि?) oder वी fem. ungeschmücktes Haar, wo das Haar bloss in eine Flechte gebunden wird; Haarflechte überhaupt.

वेणु (S. 156, ३, 7) msc. Bambus (§. 465; 473; 475; 526 Ausn.; 539).

वेतन (S. 161 तन) ntr. (§. 708) Lohn (§. 532, VIII).

वेताल (वेत (für वृतेत) Ptcp. Pf. Pass. von वृत् सृ und वृत्तय? eig. Bhvr.) msc. (§. 708, 4) ein böser Geist, welcher in Leichen (वृतेत) fährt und darin haust (००० §. 243).

वेत् (Vb. I. वृत् msc. ntr. वी fem. Kenner -rin; msc. Weiser.

वेथ a. वृथ.

वेद (Vb. I. वृत् S. 139; 142, ४, 23) msc. Kenntniss, Wissenschaft; Bezeichnung der heiligen Schriften, Veden, als Quelle der Erkenntniss (§. 543).

वेदन (§. 324 Ausn.; 337; n. nach aa. §§.) ntr. fem. ना Wahrnehmung durch die Sinne; Wissenschaft; Leid, Schmerz; das Übergeben.

वेदपाग (Tip. स००) msc. einer der die Veden durchstudirt hat 60, 25.

वेदमातृ (Tip. स००) fem. Mutter, Quelle der Veden, Bez. der heiligen Gâyatri des Hauptgebetes der Inder.

वेदविद् (Tip. वेद स० विद् von Vb. वृत् §. 289) adj. vedenkndig; msc. ein Brahmane der die Veden studirt hat.

वेदविदस् (Tip. स० विदस् letztes Ptcp. Praes. von I. वृत् wo s.) adj. die Veden kennend 12, 2.

वेदार्थ (Tip. वेद स० अर्थ) ntr. (Glieder der Veden) Bezeichnung einer Classe von Schriften, welche zum richtigen Gebrauch und Verständniss der Veden dienen.

वेदान्त (Tip. वेद स० अन्त) msc. (das Ziel des Veda) ein auf den Upanischaden als Autorität, Beweismittel, beruhendes philosophisches Lehrgebäude.

वेदान्तसार (Tip. स० सार) msc. Essenz, Wesenheit des Vedānta, Titel eines Werks 202, 1.

वेदापि Vb. Denom. (वेद §. 220 Bem.) Par. Wissenschaft hervorbringen, zu wissen thun n. s. w.

वेदिन् (nach §. 282 von वृत्) adj. नी wissend 113, 11; 143, 97; msc. ein Wissender, Gelehrter.

वेय a. वेद्य.

वेध (Vb. वृत्) msc. Durchbohrung, Durchbruch 253, 95; Tiefe.

वेधस् (S. 149 अ०? vgl. Sāma V. Gl. und

auch वेदस् daselbst) der weise, der höchste Gott 290, 1.

वेन् s. वेण्.

वेन (Vb. वेन्) msc. Brahman §. 434).

वेप् (§. 29, 6 Ausn.) I Atm. (ist §. 789, V hinzuzufügen) zittern 11, 21; 86, 62; 110, 9; 129, 20; 201, 13. — Caus. Aor. (§. 844).

— प्र प्रवेपमान (§. 29, 6 Ausn.) zitternd 87, 5.

वेपयु (vom vor. §. 343) msc. das Zittern.

वेर् msc. ntr. Körper, Safran.

1. वेल् X (eig. Denom. von वेल्) Par. (§. 209; 843; 844) die Zeit angeben.

2. वेल् वेल् वेल् I Par. gehn, sich hin und her bewegen, wollüstig sein. वेल्लित wankend, zitternd, hin und her bewegt, gedreht, gekrümmt 198, 19. — Caus. Aor. (§. 844).

— ऋ ऋवेल्लित daruntergekrümmt 198, 18.

वेला (vom vor. ?) fem. Zeit, Gelegenheit, Gränze, Seeküste; Locat. Ind. (§. 782; 783) an der Seeküste; gelegentlich.

वेलाय Vb. Par. (§. 235).

वेल् s. वेल्.

वेवी (§. 58 Ausn. 2; 149, 1 Ntr.) II Atm. (§. 789, V; Spth. §. 815) gehn, erlangen, concipiren, begehren, werfen, essen (vgl. वे); Pf. periphr. (§. 835); Aor. (§. 849 Ausn. 4); Prec. (§. 865); Fut. I u. s. w. (§. 869 ff.); Pass. Spth. (§. 874); Aor. (§. 881); Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2); Ptc. Fut. Pass. (§. 903; 905); Absol. (§. 914, III). — Caus. (§. 203 Ausn.).

वेज (Vb. विज् §. 260) msc. Eingang; Haus; Hetärenhaus; Kleidung (§. 128; 506, vgl. Bem.; 532, VIII; S. 247, VI; §. 644, VIII), vergl. वेज.

वेज्मन् (Vb. विज्) ntr. Haus, Tempel 259, 167 (§. 473; 475).

वेज्ज ntr. Hetärenhaus; fem. व्र (wohl Ptcp. Fut. Pass. von विज्, vgl. jedoch वेज und §. 506; 651) Hetäre.

वेष् (Vb. विष्? auch वेज् wohl falsch msc. Kleidung, Schmuck.

वेष्ट I Atm. (§. 789, V) umlegen, umhüllen 139, 49; ankleiden, schmücken 262, 206. — Caus. Aor. (§. 843).

— परि Caus. umringen 133; 281, 430.

वेहन (vom vor.) ntr. Diadem; das Umringen, Umringung.

वेष् I Par. gehn, wünschen. — Caus. Aor. (§. 844).

वेष्ट वेष्ट I Atm. (§. 789, V) sich anstrengen.

वेष्टु (S. 131, O, 1; 144, वृ, 3) fem. eine Kuh die eine Fehlgeburt gemacht hat (§. 225, 230).

वेष्टाय Vb. Denom. (vom vor.) Atm. (§. 225; 230) abortiren (von einer Kuh).

वेष्ट s. वेल्.

वे I Par. trocken, welk werden. Ptcp. Pf. Pass. वान (ist S. 419 n. 4 hinzuzufügen).

वे (vom Pronth. व) Ind. (§. 786) Partik. verstärkend, bekräftigend: so, wahrlich 3, 5; 5, 24; 7; 6, 6; 18, 2; 23, 26; 26, 67; 37, 27; 31; 41, 5; 57, 25; 86, 57; 210, 16; doch 36, 10.

वेकल्य (von विकल nach §. 554) ntr. Schwäche 102, 11.

वेकपठ (metronym. von विकपठ Mutter des Vishnu) msc. Vishnu (Sohn der Vikunthā); ntr. Paradies des Vishnu.

वेकृत (von विकृत §. 566, I) adj. तो fem. verändert; ntr. Abscheu, Wechsel 271, 314.

- वैचक्षण्य (nach §. 554 von विचक्षण) ntr. Geschicklichkeit, Kenntniss.
- वेदम् (von विद्म nach Anal. von §. 554, II) ntr. Scharfsinn, Schlanheit, Geschicklichkeit.
- वैर्य (von विद् as N. ppr. eines Berges §. 511) ntr. Lapis lazuli, Lasurstein.
- वैर्यम् (vom vor.) adj. को fem. aus Lasurstein gemacht 169, 98.
- वेदेनिक (von विदेह) adj. को fem. fremd 275, 353.
- वेदेही (fem. von व, Patronym. von विदेह) Tochter des Königs von Videhā, Bezeichnung der Sittā.
- वैधर्म्य (nach §. 554, I von einem Adj. welches nach §. 669 विधर्मन् lauten müsste, Bhvr. von विधर्म „verschiedenes Gesetz habend, entgegengesetzt“) ntr. Gegensatz 222, 27.
- वैध्व्य (nach §. 554, I von विध्व) ntr. Wittwenschaft 264, 329.
- वेधेय (von विधेय Ptcp. Fut. Pass. von व „einer der leicht zu etwas zu bestimmen ist“) adj. fem. दी thöricht.
- वेनेतेय (Metronym. von विनता der Frau des Kaçyapa) msc. (Sohn der Vinatā) Bezeichnung des Garuḍa, Vogel des Vishṇu.
- वेन्यस्वामिन् (Kmdh. वेन्य als Gotraname von वेन nach §. 434 (vgl. Web. Berl. Hdschr. nr. 104 und S. 60) passt wohl nicht; es bezeichnet auf jeden Fall eine Gottheit) msc. Bildniss (oder Tempel?) des Vainya 253, 97; 99.
- वेमय (von विमति nach §. 554, VI) ntr. Nicht-Übereinstimmung 284, 462 (vgl. §. 434).
- वेमल्य (nach §. 554, I von विमल) Fleckenlosigkeit 246, 15.
- वेमात्र (von विमात् §. 431) adj. री fem. eine verschiedene, andre Mutter habend 82, 19; 86, 4; msc. Sohn einer Stiefmutter.
- वैमानिक (von विमान) msc. Gott (eig. auf dem Götterwagen fahrend) 276, 370.
- वैमात्र्य (von विमात्र (Vb. वृ) nach §. 554, VI) ntr. Schaamlosigkeit 277, 384.
- वैयाव (von व्याव, vgl. §. 588) adj. री fem. aus Tigerfell bestehend 25, 51; mit Tigerfell bedeckt.
- वेर (von वीर) ntr. (§. 708) Heldenmuth, Tapferkeit; Feindschaft, Krieg (§. 225).
- वैराग्य (nach §. 554 von विराग) ntr. Freiheit von Weltlichkeit, Leidenschaftlosigkeit, Leid 133, 22.
- वैराय Vb. Denomin. (von वैर) Atman. (§. 225) kämpfen, streiten 156, 27.
- वैरिन् (von वैर §. 563) adj. रिणो fem. Feind.
- वैर्य्य (nach §. 554 von विर्य्य) ntr. Häßlichkeit.
- वैरोचन (von विरोचन) adj. नो fem. der Sonne gehörig, von ihr ausgehend 174, 46.
- वैलक्ष्य (nach §. 554, I von विलक्ष) aber in Bed. von विलक्षण) ntr. Unterschied 250, 60.
- वैवर्ण्य (nach §. 554, I von विवर्ण, Bhvr. वर्ण verschiedenfarbig: u. s. w.) ntr. Veränderung der Gesichtsfarbe, Abweichung von der Kaste, Verschiedenartigkeit.
- वैवाहिक (von विवाह) adj. को fem. Hochzeit betreffend, Hochzeit ausrüstend, vorbereitend 14, 21.
- वैष्णवायन masc. N. ppr. eines Weisen (§. 518, Bem.).
- वैशाख (von विशाखा §. 551) msc. Namen eines Monats, April-Mai (§. 503).
- वैजिह्व (nach §. 554, I von विजिह्व Vb. जिह्व) ntr. Verschiedenheit 208, 22.
- वैजेषिक (विजेष §. 566, VI) adj. को fem.

charakteristisch, speciell eigenthümlich 223, 43; 227, 90; msc. Anhänger eines bestimmten philosophischen Systems, der Vaiśeṣika-Schule 228, 104; 231, 140.

वैश्य (von विष्णु) msc. ein Mann aus der dritten Kaste; वर eine Frau aus derselben.

वैश्यवप (von विश्यवप §. 430) msc. (patronymische Bez. des) Kuvera (§. 434; 629).

वैश्यवपानुत्त (Tlp. vom vor. u. अनुत्त) msc. der jüngere Bruder des Kuvera = Rāvaṇa 89, 3.

वैश्वानर (von विश्वानर §. 442; 521; vgl. 459) msc. Agni, Feuer; in der Vedānta-Philosophie das allgemeine Lebensfeuer 209, 11 (Web. Ind. St. II, 107).

वैश्ववर्तिक (von विश्ववर्त) adj. को fem. Zutrauen verdienend 180, 10.

वैष्णव (von विष्णु §. 442) fem. जो sich auf Viṣṇu beziehend; Anhänger, Verehrer des Viṣṇu (§. 446; 521; vergl. 459).

वैष्णवत्व (vom vor. §. 554) ntr. Glauben an Viṣṇu 255, 124.

वोल्लासक N. ppr. einer Stadt 264, 224.

व्यक्त s. चक्षू mit Präf. वि.

व्यय (Bhvr. aus वि + य०?) adj. रा fem. (verschiedne Ziele habend) geschäftig, aufgeregter 257, 144; zerstreut, verwirrt, erschreckt.

व्यङ्ग (Bhvr. वि + चङ्) adj. verstümmelt; Krüppel, Frosch (§. 588, II).

व्यङ्गता (nach §. 554 vom vor.) Verstümmelung 107, 15.

व्यङ्गि Vb. Denom. (von व्यङ्ग nach §. 213) Par. verstümmeln 104, 1; 106, 15.

व्यच (s. 134, 2) VI Par. (Spth. विच §. 797) (umringen) umarmen, (umgehen) läuschen. Pf. red. (§. 826, 3; 828).

व्यक्त (Vb. चक्षू §. 345) msc. ein Fächer.

व्यक्तन (Vb. चक्षू) ntr. Fächer, Wedel.

व्यतिकर (Vb. कृ mit den Präf. वि चति) msc. abwechselnde, wechselseitige Handlung, Abwechslung, Wechsel, Unglück.

व्यतिक्रम (Vb. क्रम Präf. wie eben) msc. Umkehr, Gegensatz, Uebertretung 111, 22; 279, 398.

व्यतिरेक (Vb. रिच) msc. Getrenntheit, Verschiedenheit, Unähnlichkeit (vgl. Müller Zeitschr. d. DMG. VI, 232).

व्यतिरेकतत्त्व (nach §. 575) = ०कान् s. das vor. 232, 141.

व्यथ I Atm. (§. 789, V) leiden. Pf. red. (§. 826, 3). — Caus. व्यथि (ist §. 202 Ausn. §. 881, 4; 916 hinzuzufügen) quälen 190, 11; 45, 15; 86, 61; 121, 8; 147, 18; 171, 11; 193, 1.

— व प्रव्यथित sehr ängstlich 194, 7.

व्या (vom vor. §. 335) fem. Leid, Unglück, Furcht, Unruh.

व्यधृ (§. 154, 2; 156, 4) IV Par. (Spth. §. 796, II) schlagen, werfen, verwunden 31, 14; 16; 34, 16; 149, 28; 197, 2; विधृता (ved. mit gedehntem Ausl. §. 813, IV, 3) 292, 9.

— चनु verwunden 147, 13.

— ध्य wegwerfen 172, 30; 193, 21.

— धा anwerfen.

— — ध्या durchwinden (?) 199, 1.

— निरु verwunden 72, 19.

व्यप s. विप.

व्यपदेश (Vb. दिष् mit den Präf. वि ध्य) msc. Benennung, Namen; Trug, Unredlichkeit.

व्यभिचार (Vb. चर् mit den Präf. वि चमि) msc. unrechter, sündiger Wandel; das Irrgehen; Irrthum.

व्यभिचारतत्त्व (vom vor. §. 575) adv. in Folge des in die Irre Gehens 224, 47.

व्यभिचारिता (nach §. 554 vom folg.) fem. Irrthum.

व्यभिचारिन् (von ०१ nach §. 563) adj. रिपो fem. irrend; unrecht thuend.

व्यय् I Par. Atm. (§. 789, I) X (altes Causale von इ mit चि) Par. (§. 206; 209; 843; 844) gehn, verschwenden; vergl. विप्.

व्य (Vb. इ mit Präf. चि; vgl. das vor.) msc. des Ausgeben, Verschwendung; adj. वा fem. veränderlich 136, 14.

व्यर्थ (Bhvr. चिः व्यर्थ) adj. वा fem. unnütz.

व्यलोक (Vb. लल् S. 155 ईक) adj. का fem. unangenehm, unpassend, schmerzlich; ntr. Fehler, Leid, Unglück, Betrug.

व्यवधान (Vb. धा mit den Präf. चि च्य) ntr. das Bedecken, Verschwinden; Zwi-schentreten (Verhindern) 239, 51.

व्यवसाय (Vb. सो mit den Präff. wie eben, §. 258) msc. beharrliche Anstrengung, Beharrlichkeit, Absicht.

व्यवस्था (Vb. स्था Präff. wie eben) fem. das getrennt ausoinander Stellen; der verschiedene Zustand (Verlauf?) 252, 80; schriftliche Erklärung eines Gesetzes durch Rechtsgelehrte, Decret 284, 461.

व्यवहार (Vb. हृ Präff. wie eben) msc. (ge-genseitiges (in Anspruch?) Nehmen) Process, Processverfahren, Gewohn-heitsrecht, Angemessenheit, Contract, Geschäft, Vorgang 110, 14, Gebrauch (Benennung).

व्यवय (Vb. इ Präff. wie eben) msc. Paarung.

व्यव्य (Bhvr. चिः व्यव्य) adj. वा fem. rosselos 297, 15.

व्यति (Vb. चत्) fem. Getrenntheit, Beson-derheit 204, 13.

व्यसन (Vb. सत्) ntr. Sünde, Verbrechen; Unglück; Leid; angestrenzter Fleiss.

व्यसनित्व (vom folg. §. 534) ntr. Schlech-tigkeit 266, 252.

व्यसनिन् (von ०न §. 563) adj. नो fem. sich angestrengt belleissigend 169, 100; Unglück habend 35, 7; sündig.

व्यसु (Bhvr. चिः व्यसु) adj. leblos, todt 265, 241.

व्याकरण (Vb. कृ mit Präf. चि वा) ntr. Grammatik (§. 509, vgl. 506 Bem.).

व्याकुल (Kmdh. चिः व्याकु) adj. ला fem. ver-wirrt, ängstlich, vgl. कृ u. भू (S. 226 रत).

व्याकुलत्व (vom vor. §. 554) ntr. Verwir-rung, Angst 125, 7.

व्याकुलित (von ०ल S. 226 रत) adj. ता fem. verwirrt 116, 2; 119, 15.

व्याख्यात् (Vb. स्था Präf. चि वा) msc. Er-klärer 247, 29.

व्याघ्र (§. 261 Ausn., S. 135 §. 369 Vb. घृ) msc. घो fem. Tiger, -rin; in Kmdh. (§. 656, III) vorzüglichst.

व्याघ्र (Vb. घृ) msc. Verstellung, List, Betrug (Schein) 186, 2; Schlechtigkeit.

व्याध (Vb. व्यध् §. 258) msc. Jäger.

व्याधि (Vb. व्यध्) msc. Krankheit (S. 225 रत).

व्यान (Vb. चन्) msc. eine der fünf Lebens-hauche: der den ganzen Körper durchdringende.

व्यापक (Vb. घाप्) adj. पिका fem. sich weit verbreitend, umfassend, in sich begrei-fend; msc. Prädicat 231, 137 (vergl. Röer Bhâshâp. S. 31 n.).

व्यापकत्व (vom vor. §. 554) ntr. Zustand der etwas in sich begreifende zu sein 221, 9, vergl. 232, 142.

व्यापार (Vb. पृ Präf. चि वा) msc. Beschäf-tigung, Thätigkeit (gegenseitige Auf-einanderwirkung) 225, 58; 226, 79; Geschäft, Sache 118, 6; 130, 3.

व्यापित्व (vom folg. nach §. 554) ntr. Durchdringung, Erfüllung 205, 3.

व्यापिन् (Vb. घाप्) adj. नो fem. sich ver-breitend, erfüllend 171, 18; bedeckend 223, 42.

व्याप्त (Ptcp. Pf. Pass. von वाप्) msc. das (von einem वापक Attribut) unter sich begriffene, Subject 225, 62 (Röer Bhāshāp. S. 31 n.).

व्याप्ति (Vb. वाप्) fem. Durchdringung, das Durchdringen, Inhärenz, inhärende wesentliche Gegenwart einer Sache oder Eigenschaft in einer andern; die logische Beziehung eines Begriffs auf einen andern in einem Urtheil; die des Subjects (व्याप्त व्याप्य) zum Prädikat (वापक) 225, 65; 67; 68; 231, 136 (Röer Bhāshāp. S. 31 n., Müller Zeitschr. d. DMG. VI, 229 n. 2).

व्याप्य (Ptcp. Fut. Pass. von वाप्) msc. das von einem Gegenstand, Begriff, Prädikat zu durchdringende Subject; die propositio major eines Schlusses, z. B. das Dasein von Rauch als Grund, dass Feuer da sein müsse (vgl. Müller Zeitschr. d. DMG. VI, 229; VII, 301).

व्याप्यत्व (vom vor. §. 554) ntr. Durchdringbarkeit, Erlangbarkeit 215, 15; Zustand von anderm durchdrungen zu sein, Subject zu sein, Grund zu sein 221, 9; 225, 24; 76.

व्याम (aus विऽयम् nach Anal. §. 91, vgl. चावोक) msc. Klafter, der Raum zwischen den Fingerspitzen wenn die Arme ausgebreitet sind.

व्याल adj. ली fem. (Wils.) schlecht; msc. Raubthier, Schlange 22, 22 (§. 532, VII).

व्यालोल (Vb. लुल Präf. वि वा) adj. ला fem. zitternd 276, 372.

व्यावर्त (Vb. वृत् Präf. wie eben) msc. das Einschliessen; das Ausschliessen.

व्यावर्तक adj. तिका fem. sich ausschliessend. व्यावर्तकता (nach §. 554 vom vor.) fem. Zustand des Einschliessens, Ausschliessens.

व्यावर्तन (Vb. वृत् Präf. वि वा) ntr. das Umwinden, Umwindung 172, 30.

व्यावहारिक (von व्यवहार nach §. 566, VI, vergl. 588, II) msc. technische Bez. der Vedānta-Philosophie; adj. thätig, geschäftig 207, 6.

व्यास msc. N. ppr. eines Weisen, dem die Anordnung der Veden und vieles andre zugeschrieben wird: der mythische Ausdruck der litterarischen Sammelperiode? (§. 430).

व्युत्क्रम (Vb. कृप् Präf. वि उद्) msc. umgekehrte Ordnung.

व्युत्पन्न (Vb. स्वा Präf. wie eben, vergl. §. 241 Bem. 1) ntr. Unabhängigkeit, (Leben) Betragen nach eigener Neigung; Widersätzlichkeit; Verhinderung; Vollendung religiöser Contemplation, Ende einer Periode derselben.

व्युष् oder व्युष् IV Par. brennen (eig. विऽउष्). — od. व्युष् व्युष् पुष् व्युष् व्युष् IV Par. theilen; Aor. (§. 858, VIII). — od. व्युष् पुष् X Par. herauswerfen.

व्युष्टि (von Vb. कृप् mit Präf. वि (wo s.), vgl. §. 154, 3 und §. 32) fem. Aufgang der Morgenröthe 287, 6.

व्ये (§. 154, 3) I Par. Atm. (§. 789, I) bedecken; Pf. red. (§. 826, 3; 7; 827, 4; 828; 830; 831; 832); Absol. (§. 915, II). — Caus. (§. 199 Ausn.).

— परिऽपरिवीत (§. 154, 3) umhüllt 174, 42.

— सम्ऽसंवीत (§. 154, 3) bedeckt 71, 12; bekleidet 71, 12; 77, 9; geschmückt 79, 30 (§. 653, VI, 1).

व्योमन् (S. 167, मन् Vb. वृष्) ntr. Himmel, Atmosphäre, Wasser.

व्युद्ग I Parasm. gehn 97, 7; 285, 480; laufen 119, 16; mit Accusativ des Zieles: kommen in 122, 22; eintreten in 98, 14; erlangen 114, 22 (mit Ab-

stracken: werden, was deren Eigenschaftswort ausdrückt, vergl. ण्य र); Aor. (§. 849, 2, Ausn.). X Par. bereiten, schmücken.

— व्र weggehn, ins Exil gehn 82, 16; 83, 21. व्रवृत्ति s. bes.

वृत्त (vom vor. §. 343) msc. (u. ntr. §. 711) Heerde, Menge, Kuhstall, Weg; ntr. (Wils.) das Herumirren.

वृश्च (?) I Par. gehn.

1. वृण ब्रण X Par. tönen.

2. वृण (eig. Denomin. vom folg.) Par. (§. 208; 209; 843; 844) verwunden. — Vb. Denomin. Atm. (§. 212, Bem. 2) verwunden.

वृण (= οὐλή für ρολή = ρολή, (vgl. ὀλλν für ὀλν und vello für velno) vulnus GWL. I, 48) msc. ntr. (§. 711) Wunde (S. 225, ३३).

वृत्त (Vb. वृ) msc. ntr. (AK.) eine verdienstliche (freiwillig übernommene) Handlung der Frömmigkeit, ein Gelübde, Busse, Verpflichtung, heiliges Werk, Werk 295, 12.

वृत्तचर्य (Bhvr. चर्य) msc. einer der die heiligen Schriften studirt 144, 111.

वृत्तस्थ (Tlp. स्थ von स्था) adj. वा fem. in Busse sich befindend, Busse ühend 47, 35.

वृत्ति Vb. Denomin. (वृत्त) Par. (§. 213, Bem. 1, vgl. §. 224, Bcm.) Busse gegen etwas üben, in Folge von einem Gelübde etwas vermeiden, essen.

वृश्च (§. 66, 1, Ausn. u. 4; 154, 2; 156, 3, 1) VI Par. Speth. वृश्च (§. 797) zerreißen, verwunden. Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 3); Absol. (§. 914, I, Ausn.).

वृत्त msc. (§. 708, 4) Menge, Versammlung, Hochzeitsgesellschaft, Abkömmling eines Kastenlosen, Handarbeit.

वृत्ति IX Par.; Speth. verkürzt den Vokal nach einigen (§. 805): wählen; IV Atm. (§. 789, V) gewählt werden, wählen. Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 5). — Caus. (§. 199).

वृत्ति IV Par. sich schämen; ep. I Conj. Cl. 52, 15; वृत्ति verschämt (§. 894) 56, 18. — werfen.

वृत्ति (vom vor.) fem. Schaam.

वृत्त s. वृत्त.

वृत्ति VI Par. bedecken, aufhäufen, untertanzen.

वृत्त s. वृत्त.

वृत्त (aa. वृत् कृत् वृत्) X Par. verletzen.

वृत्ति वृत्ति IX Par. Speth. stark क्लिप्ता, schwach क्लिप्ता (§. 805) gehn, wählen, halten; Ptcp. Perf. Pass. (§. 897, 5); Caus. (§. 199).

वृत्त s. वृत्त.

श

शस् (§. 154, 2, 2) I Par. ansagen, erzählen, anzeigen 60, 29; 93, 46; 50; 172, 23; 176, 105; ep. Atm. 92, 43; 44; 45; rühmen, preisen 282, 435; 292, 4; Ptcp. Pf. Pass. शस् (§. 896, 2) jedoch auch शस्ति (s. Wils. bes.) 103, 1.

Absolut. (§. 914, I); Ptcp. Fut. Pass. शस् und शस् (§. 906). — unglücklich sein, verletzen.

— श्वा ansagen 179, 13 (Atm. gegen die nähere Bestimmung §. 790); in Bod. „wünschen“ Atm. (§. 790); (§. 896, 2;

915, I und 154, 2 gelten in dieser Bed. nicht]. Ptcp. Perf. Pass. छाप्रसितt ersehnt 175, 52.
 — प्र loben 7, 12; 78, 22; 99, 13; 117, 11; 118, 15; 133, 15; 183, 14. प्रप्रास्य s. bes.
 प्रसिन् (vom vor. §. 282) adj. नो fem. kund gebend 241, 77.
 शस्त् s. सस्.
 प्रसृ (Vb. प्रसृ S. 162, नृ. 1) msc. (Declin. §. 754, XIV) Lobsänger, Schmeichler.
 प्रश्व (§. 156, I) V. VI Par. Atm. (§. 789, I) vermögen, können: (Par.) 19, 14; 37, 4; 41, 21; 78, 19; 109, 2; 121, 9; im Pass. mit Infin. 45, 8; 108, 16; 164, 75; 272, 317; ep. mit Ptcp. (in Infin.-Bed.) 46, 23; Aor. (§. 856, 5); Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 1, Ausn.) प्रश्व vermögend (mit Inf.) 88, 27; 121, 22; 192, 9; stark 283, 457. Ptcp. Fut. Pass. (प्रश्व §. 906, II, Ausn.) möglich (mit Inf. oft, statt Act. mit Infin. Pass. in unserm Sinn) 8, 27; 11, 11; 23, 33; 34, 7; 38, 5; 83, 23; 85, 47; 183, 24; 227, 81; 231, 132. — Desider. प्रिश्व (§. 194) wann Atm. (§. 790, II); wird auch als besondres Vb. Atm. (§. 789, V) angeführt: können wollen = lernen: (Par.) 167, 91; 189, 1 (? s. n.); प्रिश्वित gelernt 284, 469; 246, 8; gelehrt 251, 78; geschickt. — Caus. प्रिश्वित lehren 186, 1; 272, 317.
 — वा Desider. jemand (einer Sache) mächtig machen, spenden 297, 14.
 प्रकल 260, 176 (Volksname (ob प्रकल zu corrig.? s. über diese Lassen I. A. I, 652, vgl. 569) oder Eigenname?).
 प्रकन् bildet Casus von प्रकृत् wo s.
 प्रकल (S. 148, चल) msc. ntr. (§. 711) Theil (०ल präfixartig §. 244; N. ppr. §. 431; 443; 450; 465; 491).
 प्रकृत् (S. 133, §. 365, auch सकृत्, wel-

chesorgan; Vb. कृ ntr. (§. 710; Declin. §. 754, XV) Excremente.

प्रकृ s. प्रकृ.

प्रक्रि (Vb. प्रकृ) oder तो (§. 703) fem. Macht, Kraft, Vermögen, Bedeutung 226, 79; eiserner Speer, Pfeil (§. 465; 532, VII; 535).

प्रक्रितस् (vom vorigen §. 575) adv. nach Vermögen 128, 6.

प्रक्र (Vb. प्रक्र S. 169) msc. Namen des Indra, Beherrscher der östlichen Weltgegend 237, 26; dessen Frau प्रक्रापी (§. 701).

प्रक्र I Atm. (§. 789, V) Bedenken tragen 67, 16; 152, 9; fürchten 80, 48; 87, 11; 12; 106, 21; 196, 7; 257, 147; 271, 311.

— च्चि bezweifeln 14, 26.

— वा vermuthen 193, 2; fürchten 208, 20.

— वरि in Verdacht haben; वरिप्रक्रित in Verdacht seiend 54, 15; in Verdacht gesetzt, Verdacht habend 18, 36 (§. 894).

— चि in Verdacht haben 76, 35.

प्रक्र (Ttp. प्रसृकर von कृ §. 276) msc. Siva (§. 473).

प्रक्रवर्धन msc. N. ppr. 267, 268.

प्रक्रवर्मन् msc. N. ppr. 256, 128.

प्रक्रा (Vb. प्रक्र) fem. Furcht, Angst, Zweifel 173, 38; 174, 42; 217, 13; 231, 136.

प्रक्रिन् (Vb. प्रक्र §. 282) adj. नो fem. fürchtend 257, 144.

प्रक्र (S. 160, च?) msc. ntr. (§. 711) Muschel, diente als Opfergefäß und vorzüglich als Kriegshorn (§. 441, 1 u. 2, b; 443; 515).

प्रक्रवर् (Kmdh. प्रक्र §. 656, II) msc. ntr. trefflichste Muschel 25, 60.

प्रक्रमुका (Kmdh. प्रक्र §. 656, V) fem. (Muschelperle =) Perlmutter (?) 68, 36.

शच I Atm. (§. 789, V) sprechen.

शचो (vom vor.? oder eher von प्रक्र)

fem. die Frau des Indra; vd. Werk (Stärke?) 296, 8.

शचीपति (Ttp. sq0 S. 12, n. 1, vgl. उवापति) msc. Indra.

शच्छ s. श्चच्.

शच्छ I Par. krank sein, sich auflösen, zerschneiden, niedergebeugt sein, gehn. — vgl. 2. शच्छ.

1. शच्छ I Par. täuschen, verletzen, Schmerz empfinden. — X Par. trüg sein.

2. शच्छ शच्छ शच्छ X Atman. (§. 789, V) loben.

3. शच्छ शच्छ X Par. (§. 208; 209; 843; 844) gut reden, schlecht reden, wahr sein.

4. शच्छ शच्छ शच्छ सच्छ (§. 33) स्वच्छ (§. 33) vollenden, schmücken; unvollendet, ungeschmückt lassen.

शच्छ adj. ठा fem. schlecht, böse.

शच्छ I Par. geben, gehn. Caus. (§. 202; 881, 4; 916).

शच्छ I Atman. (§. 789, V) krank sein (vgl. शच्छ).

शच्छ Card. ntr. (§. 764, IV ff.) hundert; ved. Nom. für Instr. (vergl. §. 769) 287, 7; in Zssetzg ausl. (§. 564, 4) fem. नौ 140, 69 (§. 546, 2, 4; S. 223, चक).

शच्छक (vom vor. §. 546, 2; S. 223, चक, 3) adj. fem. तिका hundert enthaltend, hundert.

शच्छकनु (Bhvr. s क०) masc. mit hundert Opfern verehrt 298, 23; Name des Indra.

शच्छनय msc. ntr. नौ fem. (Ord. von शच्छ §. 770) hundertste.

शच्छधा (von शच्छ §. 580) adv. auf hundert Weisen, hundertfach.

शच्छमुच (Bhvr. s न०) adj. चा oder नौ fem. (§. 693) hundertartig, hundertfältig 153, 10 (s. n.).

शच्छपोत्तनखत् (von ०न nach §. 579; das

vordre Glied Kmdh.) adv. wie hundert Yojana's (ein Längenmaass) gross 131, 11.

शच्छश्रस्व (von शच्छ nach §. 578) adv. hundertfach 30, 8; 36, 22.

शच्छश्रस्व (nach §. 554 von ०न, welches Bhvr.) ntr. Zustand eines hundert Zweige habenden 276, 376.

शच्छसंख्य (Bhvr. s संख्या) adj. ठा fem. hundert als Zahl habend, hundert 29, 34.

शच्छदृष्टा fem. (von einem Bhvr. शच्छदृष्टा „hundert Strahlen habend“) Blitz, Donner.

शच्छिन् (nach §. 563 von शच्छ ved.) adj. नौ fem. hundertfältig 291, 15.

शच्छु (S. 169, रु) Feind (§. 564, XVI).

शच्छु (§. 156, 1) I. VI Par. Specialth. शीय (eig. Pass. refl. von शी §. 795, VI; 797, VI) fallen. Aor. (§. 856, 5). — Caus. (§. 204).

शच्छकैस् (von शच्छेस् nach §. 560, vgl. S. 222) adv. langsam 41, 5; 237, 26.

शच्छैश्च (Kmdh. शच्छैश्चर von Vb. चर) msc. der Planet Saturn (der langsam gehende).

शच्छैस् (wohl für org. शच्छैस् Instrum. eines alten Ptcp. Perf. Pass. von शच्छ vergl. शच्छैस्) Ind. (§. 783) adv. langsam, zögernd, unabhängig, nach Willkür; शच्छैश्चैस् Schritt vor Schritt 100, 17; 114, 21; 134, 11.

शच्छान्ति (von शच्छ S. 234) fem. Glück, glückspendend 297, 20.

शच्छा (§. 156, 1) I. IV Par. Atm. (§. 789, I) in Bed. „fluchen“ nur Atm. (§. 789, II) aber ep. Par. 28, 16; 61, 46; schimpfen, schwören, fluchen 62, 56. Intens. (§. 169, Ausn. 2).

शच्छय (vom vor. S. 144) msc. ntr. (§. 711) Eid, Beschwörung 194, 8; Fluch.

शच्छल (S. 148 auch शच्छल) adj. buntfarbig (§. 473).

शब्द (eig. Denom. vom folg.) X Par. einen Ton von sich geben, sprechen.

शब्द (Vb. शब्न् mit द् von Vb. दृ S. 135) msc. (§. 708) Ton, Wort (Anssage eines Gewährsmanns Müller Zeitschr. d. DMG. VII, 303, 308). — (§. 533, XVI; 563; 632; 225).

शब्दमात्र (vom vor. und मात्र wo s.) ntr. blosser Ton 97, 2.

शब्दाय Vb. Denom. (von शब्द) Atm. (§. 225) schreien 120, 4.

शम् (§. 154, 1) IV Par. Spth. शाम्य (§. 796, V, Anom. §. 819, 3, b) sich beruhigen 43, 29; 163, 67; geheilt und gesühnt werden 279, 400; von weltlichen Leidenschaften frei werden; Aor. (§. 858); Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, 1). शान्त leidenschaftlos 99, 1; ruhig 151, 1; 187, 14; gesühnt 200, 13; gelassen 203, 20; mutlos 48, 10; — beruhigen; tödten, opfern शान्तमान (Ptcp. Pf. Act.) 292, 12; 8 (vgl. Sāma V. Gl.). — Caus. शमि (§. 202; 881, 4; 916) beruhigen 218, 6. — X Atm. (§. 789, V) erblicken, zeigen.

— उप Caus. stillen उपशमय (§. 915, II, Ausn. 3) 184, 17.

— नि (§. 29, 7) bemerken, sehen, wahrnehmen, hören 183, 2; 252, 81; निशान्त (§. 473). — Caus. seben शामि (§. 202) 179, 8.

— — अभिनि bemerken. — Caus. शामि (§. 202) 201, 14.

— — संनि Caus. zusammen seben, hören शामि. — Caus. davon: zusammenrufen 52, 10.

— द sich beruhigen 22, 14; शान्त gelassen 203, 21; gestorben 256, 127.

शम् (vom vor.) Ind. (§. 783) Heil, Glück

(mit Dat. oder Gen. §. 785; §. 276; 564, IX, S. 234 ताति).

शम् (Vb. शम् S. 139) msc. Leidenschaftlosigkeit, Gelassenheit, Seeligkeit (§. 691).

शमि (Loc. wohl von शम्, vgl. Sāma V. Gl. ८a, Sch. von शमो ved. Werk von शम् „sich abmühn“) 293, 5 Schlacht, Kampf.

शमो fem. eine Baumart mimosa suma Roxb. (§. 465; 526 Ausn.; 561, V; 650, I).

शम्ब s. शर्व् und सम्ब.

शम्बर msc. Namen eines Dämon.

शम्बरहृत् (Ttp. ३ हृत् von हन् nach §. 338 Bem.) ntr. die Tödtung des Çambara 297, 14.

शम्भुर्धन msc. N. ppr. 270, 300.

शम्भु (Ttp. शम्भु von भू §. 267) msc. Namen des Siva, des Brahman.

शय (Vb. शो) adj. या fem. schlafend, liegend (S. 246, II).

शयन (Vb. शो) ntr. Lager, Bett (§. 646, II).

३ शयिन् (Vb. शो) adj. नो fem. liegend 199, 7.

शयु (Vb. शो) msc. eine grosse Schlange (Boa); N. ppr. 297, 16.

शया (Vb. शो §. 331, vgl. S. 168 द, 1, 4) fem. Lager, Bett, Sopha (§. 532, VIII).

शयापालक (nach §. 554 von ०ल Ttp. शया ३ पाल) ntr. Amt eines Betthüters 119, 23.

शर (Vb. शृ) ntr. (§. 708) Pfeil; Verletzung, Wunde, Unglück (§. 465; 475; 528; S. 239 मत्).

शरण (Vb. श्रि aber als ob es शृ laute) ntr. Haus, Zufluchtsort, Zuflucht, Schutz, Hilfe (§. 558, VII).

शरण्य (S. 147 शय; besser nach §. 558, VII vom vor.) adj. zufluchtsbedürftig, arm, elend; zufluchtbildend 17, 25; ntr. Haus, Schutz, Beschützer.

शरद् (श्रु S. 145 श्रु) fem. (§. 709, 9) die schwüle Jahreszeit, Herbst (§. 485; 496; 503; wann ३ शरदम् §. 680).

शरीर (Vb. श्रु S. 155 श्रु) ntr. (§. 708, auch msc. §. 711) Körper, Leib.

शरीरकर्तृ (Tip. ३ क० gegen §. 653, VII Ausn.) ntr. Vater 15, 28.

शरीरिन् (nach §. 563 von श्रु) adj. रिपो fem. mit Körper versehen; lebendiges Geschöpf; = Seele 222, 26.

शरीरम् (श्रु ३ उत्तम Kmdh. §. 656, II) ntr. bester Pfeil 72, 16.

शरीष (Tip. श्रु ३ शोष) msc. Pfeilmenge; Instr. शरीषण 34, 15 (vergl. §. 28, 3).

शर्करा (S. 160 कृ) fem. Scherbe von einem zerbrochenen Topf; Kiess; ein grandiger oder mit kleinen Steinen bedeckter Boden; Zuckerkandis (§. 473; 475, c. f.; 480; 558, VII; 564).

शर्ष msc. Schaar 290, 1.

शर्व् I Par. tödten. — 2 od. शर्व् gehn. — vergl. शर्व्.

शर्मन् (Vb. श्रि S. 167; vergl. शर्पा) ntr. Heil, Glück (eig. wohl Schutz) 292, 12 शर्म ved. für शर्माणि (§. 742, IV).

शर्मात msc. N. ppr. 297, 17.

शर्व् सर्व् (letztes folgt §. 32, gegen Ausn. in 33, und ist da ausgelassen) I Par. tödten.

शर्व (Vb. श्रु) msc. Siva.

शर्वट msc. N. ppr. 280, 413; 291, 422.

शर्वरी (Vb. श्रु S. 171 श्रु eig. fem. von einem Th. श्वन् S. 170 §. 421) fem. Nacht.

शल् I Atm. (ist §. 789, V hinzuzufügen) sich hin und her bewegen, bedecken. — I Par. gebn, laufen. — Vgl. शल् und शल्ल.

शल्म (S. 147 श्रु) msc. Grashüpfer, Heuschrecke.

शल्मत् I Atm. (§. 789, V) sich proben. Glossar.

शल्ल (Vb. श्रु S. 168, व, 4, vgl. शर्) msc. ntr. (§. 711) Pfeil; msc. Stachelschwein.

शल्लक (vom vor. nach §. 558 ff.?) msc. Stachelschwein 272, 319.

शत्र् I Par. gohn, verändern, zu Grunde richten.

शत्र msc. ntr. (AK.) Leichnam; ntr. Wasser.

शल्ल s. शल्ल.

शल्ल (Vb. श्रि S. 149) ntr. Kraft 290, 8 (S. 239, श्रु).

शाम् (für org. शम् wie die verwandten Sprachen zeigen) I Par. springen (ist nach Vop. §. 828 Ausn. zu 2, 2 hinzuzufügen, z. B. शाम्).

शाम (vom vor.) msc. Hase.

शामक (vom vor. §. 559) msc. Häuschen 114, 12; 15; 116, 13.

शामकाथम् (Kmdh. §. 656, II) msc. gemeinsames elendes Häuschen 116, 7.

शामाश्रु (eig. Bhvr. शाम ३ श्रु) msc. Mond (weil man in ihm das Bild eines Hasen zu sehn glaubte).

शल्लत् (für org. शल्लन् von Vb. श्रि) adj. तो fem. (§. 703); ntr. Acc. Sing. Ind. (§. 783) stets, häufig, wieder und wiederum, wiederholt (§. 225; 230; S. 234 श्रु).

शल्लाय Vb. Denom. (vom vor.) Atm. (§. 225; 230) ewig werden.

शल्ल I Par. verletzen, schlagen.

शल्ल (S. 168, व auch शल्ल lat. cespia in cespit aus cāspa-va) ntr. (§. 708) junges Gras (§. 488, vergl. 517).

शल्लवृषी (Kmdh. nach §. 656, V श्रु) fcm. Rasenkussitz 68, 29.

शल्ल I Par. schlagen, tödten. Pf. red. (§. 828 Ausn. zu 2); Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, 1); Ptcp. Fut. Pass. (§. 906, II Ausn.). — vgl. शत्.

शल्ल (vom vor. §. 352; S. 163, श्रु, 1; S. 164,

- §. 404) ntr. Waffe; msc. Schwerdt; fem. जो Messer.
- शस्त्रभूत (Ttp. श्मृत् letzteres von भृ §. 289, vgl. S. 131, O, 1) adj. Waffen tragend 13, 5; Waffenträger 44, 2.
- शस्त्रिक (in Bhvr. nach §. 671 von शस्त्रो oder wäre es anomal von शस्त्र) adj. mit einem Messer (Schwerdt?) 189, 6; 201, 10.
- शस्त्रिन् (von शस्त्र §. 563) adj. त्रिणो fem. mit Schwerdt bewaffnet 250, 58.
- शक्र msc. ntr. (§. 711) Küchenkraut, Kohl (§. 431; 441; 473; 521 (nach §. 443), vergl. 459; 650, II. III; 656, V).
- शक्राहार (vom vor. u. चाहार Bhvr.) adj. रा fem. Kohl als Speise habend 165, 79.
- शक्राव msc. Namen des Buddha des Stif- ters der buddhistischen Religion.
- शक्राभिलुक् msc. को fem. (Kmdh. श्रि0) ein buddhistischer Bettelmönch, eine buddhistische Nonne 191, 15.
- शाख् प्रलाख् I Par. durchdringen, um- armen. — Caus. Aor. (§. 844).
- शाखा fem. Zweig (§. 558, VII).
- शाखाभूत (Ttp. श्मृत् §. 289, S. 131, O, 1) msc. Baum 173, 37.
- शालिन् (von शाखा §. 563) msc. Baum.
- शाल्य (von श्रुत §. 554, I) ntr. Schlech- tigkeit.
- शास्त्र शाल् I Atm. (§. 789, V) loben, preisen. — Caus. Aor. (§. 844).
- शापा (Vb. श्रो) msc. णो fem. Schleifstein (§. 546, 4; 588, IV).
- शापितृष्य msc. N. ppr. eines Weisen, Chandogy. Up. I, 3, 9, Röer p. 79 (vgl. Web. Berl. Handschr. nr. 299; 392 und p. 61. Ind. Littsch. mehrfach).
- शापितृष्यविद्या (Ttp. श्रि0) fem. Wissenschaft, Lehre des Çāṇḍilya in der Tschhan- dogya-Upanishad 202, 18 (vgl. Chan- dogya Up. ed. Röer p. 209 und dazu Anandagiri p. 210).
- शान्त (von श्रो Ptcp. Pf. Pass. §. 154, 2, 3 Ausn.) ला fem. scharf.
- शान्तकुम्भ (von शान्तकुम्भ Namen eines Ber- ges) ntr. Gold.
- शाट् (§. 256, S. 165, ट?) msc. Gras; Schlamm (§. 478).
- शाटल (vom vor. §. 478) adj. ला fem. grasreich.
- शान्त् nur in der etwas anomalen Desi- derativform श्रोशान्त् (§. 183, 188) Par. Atm. (§. 789, I) schärfen (vgl. श्रो).
- शान्तनव (vom folg.) msc. Sohn des Çāntanu = Bhīshma.
- शान्तनु msc. N. ppr. eines Königs, Vaters des Bhīshma.
- शान्तात्मन् (Bhvr. शान्त (Ptcp. Pf. Pass. श्रम्) ३ चा0) adj. (fem. §. 699) ruhig.
- शान्ति (Vb. श्रम् S. 162, ति, 1) fem. Ruhe, Freiheit von Wellichkeit, Leiden- schaftlosigkeit, das Beruhigen, Stillen 155, 23.
- शान्त् सान्त् (§. 33) X Par. (eig. Denom. von einem Thema *शान्त् von श्रम्) trösten 38, 7 (mit श्र); beruhigen 10, 45 (mit स).
- शान्त (s. das vor.) ntr. Trost.
- शाय (Vb. श्रम्) msc. Eid, Fluch.
- शायद् (von शब्द) adj. दी fem. lönnend, durch Worte vermittelt 226, 80 (vgl. Müller Zeitschr. d. DMG. VI, 220).
- शायिन् (Vb. श्रि §. 282) adj. नो fem. lie- gend 188, 15; 251, 75; 253, 100.
- शार् स. सार्.
- शार (Vb. श्र? §. 348) adj. रा fem. ge- sprengelt; msc. Luft, Wind; ein Stein im Schachspiel; das Verletzen, das Geflecktsein; eine Mischung von blau und gelb. — ved. (nach Say.

Rv. I, S. 882 in Bezug auf §. 526)
adj. र fem. री Pfeil 297, 16.

शारी (ved. s. das vor.).

शारीकसूत्र (Ttp. ३५०) ntr. die Lehr-
sprüche, welche den verkörperten
Geist erkennen machen, Bez. der
Brahmasūtra von Bādarāyaṇa, des
Grundwerks der Vedantaphilosophie
(Weh. Ind. Littgsch. 216) 202, 7.

शारिल msc. Tiger, (in Kmdh. nach Anal.
§. 656, III nachstehend) ausgezeichnet.

शार्व (von शर्व) adj. der dem Siva ange-
hörig 152, 10.

शाल् s. शाङ्-

शाला fem. Haus.

शालामृग (शालाऽमृग) msc. Schakal.

शालि msc. Reiss; in Bhvr. ausl. Ofalik
(§. 671).

शालिन् (von शाला §. 563) adj. नी fem.
zu einem Hause gehörig; besitzend,
glänzend von.

शाल्य msc. Plur. die Einwohner eines
Gebiets in Indien (Lassen I. A. I, 614
u. sonst).

शाल्यपति (Ttp. ३५० vgl. उमापति) msc. König
der Salva 18, 34.

शाल्यराज (Ttp. ३५० §. 639) msc. König
der Salva 6, 9; 15, 7; 18, 35.

शाल्यराजन् (राजन् gegen §. 639) msc. =
dem vor. 8, 32.

शाल्यत (von शाल्यन्) adj. नी fem. bestän-
dig, ewig.

शास् (§. 32; 62; 154, 2, 3) II Par. (§. 800;
813) regieren, befehlen, strafen
92, 39; lehren शिष्ट (§. 154, 2, 3) ge-
lernt 25, 35; Aor. (§. 841; 858); Prec.
(§. 866, 5); Ptcp. Pf. Act. (§. 891);
Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2;
914, I und 915, II); Ptcp. Fut. Pass.
(§. 906). — Intens. (§. 806). — Caus.
Aor. (§. 844, S. 386 n. 1).

— श्नु श्नुषिष्ट belehrt 279, 400; be-
fohlen 191, 8.

— शा I u. II in Bed. „wünschen“ Atm.
(§. 790; 800) 28, 14.

— ष् strafen श्राधि (§. 62) 16, 24; be-
herrschen 38, 14.

शासन (vom vor.) ntr. (§. 708) Befehl,
Vorschrift.

शास्त्र (Vh. शाप् §. 324 Ausn.) ntr. Vor-
schrift, Befehl; Anordnung; Buch,
insbesondre ein, religiöse oder Vor-
schriften des Rechts, Gewohnheiten,
Lehre enthaltendes, welchem ein
göttlicher Ursprung zugeschrieben
wird; heilige Schrift, Rechtshuch,
Lehrhuch (S. 225 इत्).

शास्त्रकृत् (Ttp. ३५० von कृ §. 319, S. 133,
O, 1) msc. Verfasser von einem
Sāstra (Lehrbuch) 215, 17.

शाहि msc. Namen einer Dynastie 258,
154; 264, 231; 232.

शि V Par. Atm. (§. 789, I) schärfen.

शित् scharf 29, 35; 72, 17 (vgl. श्रो).

— नि निशित scharf 29, 6; 27; 104, 19.

— सम् संशित vollkommen 9, 38; 45, 16.

शिक्त् s. शक्.

शिक्षा (vom vor.) fem. Erkenntniss; Be-
zeichnung eines der Vedāṅga: Lehre
von dem richtigen Sprechen der
Veden.

शिक्षु (vom Desider. von शक् §. 298) adj.
ein lernen wollender.

शिक्षपट (mit शिक्षा verwandt) msc. (§. 708, 4)
Pfauenschweif; Locken, welche zur
Zeit, wo den Kindern der Kopf ge-
schoren wird, übrig gelassen werden.

शिक्षपिड्न् msc. नी fem. N. ppr. der in
einen Mann verwandelten Tochter des
Drupada (Lassen I. A. I, 695; §. 466;
vergl. S. 221; §. 592).

शिक्षर् (mit शिक्षा verwandt) msc. ntr.

- (§. 711) Spitze, Gipfel eines Berges; eine Art Edelstein von glänzend rother Farbe.
- शिशिरिन् (vom vor. §. 563) adj. mit Spitzen versehen, scharf 79, 27 (?); msc. Berg.
- शिशिा fem. Spitze, Locke auf dem Wirbel, Kamm, insbesondere eines Pfau; Flamme (§. 435; 477; 478; 563, II; 564, XVIII; fem. स्त्री §. 693, 2, in Bhvr. ausl. nur स्त्री §. 693, 3 Ausn.).
- शिशिन् (vom vor. §. 563, II) adj. नी fem. mit einer Locke auf dem Wirbel 77, 9; msc. Feuer; Pfau, Hahn.
- शिशू I Par. gehn, sich bewogen.
- शिशूध् I Par. riechen.
- शिशू II (aa. auch X) Atm. (§. 789, V) klingen.
- शिशू सिद्र I Par. gering schätzen.
- शिशिता (von शित (Vb. शि) nach §. 554) fem. Schärfe 240, 66.
- शिशिल (S. 170, §. 420 Vb. श्लथ्) adj. ला fem. lose, locker, erschläft, schwach, unwirksam.
- शिशिलित (vom vor. nach Anal. S. 225 द्त) adj. ता fem. weich gemacht, aufgelöst 184, 8.
- शिर (abgestumpft aus dem folg.) ntr. Kopf.
- शिरम् (S. 149 Vb. शि mit der Bed. als ob mit उद् zusammengesetzt) ntr. (Declin. §. 754, XV) Kopf, Gipfel 171, 17 (§. 104, I; 547, IX; 558, VII; 585, V; 633; wo in Tddh.-Abl. dafür शिर्यन् §. 585; wo in Zsstzg §. 670).
- शिरस्त्वं (vom vor. §. 575) adv. vom Kopf 152, 10 V. L.
- शिरस् (eig. Ttp. vom vor. u. श्र von Vb. श्) ntr. Helm.
- शिरिष (S. 156 ईव?) msc. (AK. aber ntr. §. 708) ein gewisser Baum, mimosa sirisha (§. 467; 475, b. f.; 526; 563, 10).

- शिल् सिल् VI Par. übriggebliebene Aehren auflesen.
- शिला (Vb. शि) fem. Stein, Fels; od. ली Pfeiler, Querbalken; nur ली Pfeil, Spiess (§. 558, VII).
- शिलोमुख (eig. Bhvr. शिली (s. das vor.) मुख) msc. Biene, Pfeil; beides 238, 41.
- शिलोत्तय (eig. Bhvr. शिला उत्तय) msc. Berg.
- शिल्प (S. 166, प?) ntr. (§. 708) Kunst.
- शिव (Vb. शिव S. 170, व) adj. fem. वा glücklich; ntr. Glück, Wohlbsein 103, 19; 20; msc. N. ppr. des 3ten Gottes der indischen Dreieinigkeit; Dual: Siva und seine Frau (vergl. §. 637, 2, b) 174, 40 (§. 430; 441, 2, b; S. 234 ताति; §. 629).
- शिवशक्ति msc. N. ppr. 256, 131.
- शिवस्वामिन् msc. N. ppr. eines Dichters 248, 34.
- शिविर (S. 169, §. 419) ntr. Lager, Hoflager, Residenz; msc. 276, 176 (nimmt Troyer in Bedeut. des ntr.? ob hier Volksname?)
- शिशिर (Vb. श् S. 138, व, 11, S. 169, §. 419) adj. र्ता fem. kalt; msc. ntr. (§. 711) die kalte Jahreszeit (§. 485).
- शिशिरागुल्य (nach §. 554 von श् Bhvr. श् रश्चु „kalte Strahlen habend“) ntr. Zustand, kalte Strahlen zu haben 87, 12.
- शिशु (Vb. शिव S. 133, §. 365) msc. Kind, Mündel.
- शिशुदेव (nach §. 565, II, 2, oder eher von श्देव nach §. 506) adj. वा fem. statt eines Kindes seiend, an Kindes Statt 263, 220.
- शिशुपाल msc. N. ppr. König einer Gegend in Mittelindien, welcher von Krishna erschlagen ward.
- शिशुपालवध (Ttp. श्व⁰) msc. die Erschla-

charakteristische Merkmal) Wesenheit, Natur, Eigenschaft, Charakter; gute Ausführung, guter Charakter; stete Beobachtung von Gesetz und Sittlichkeit, Tugend. — In Zsstzg. ausl. adj. ला fem. (wohl eig. Bhvr.) besitzend (§. 275; 563, IV; 644, VII).

श्रीलतम् (vom vor. §. 575) adv. dem Charakter nach 186, 8.

श्रीश्रीश्च s. श्रान्.

मु s. सु.

मुक् I Par. gehn.

मुक् (Vb. 2. मुच् S. 136, §. 372) msc. Papa-gei; N. ppr. des Sohnes von Vyāsa, eines Barden, daher Bez. von Dichtern überhaupt 248, 31 (§. 431; 458).

मुक्ति (Vb. 2. मुच्) fem. Perlmuschel; die Auster, in welcher Perlen entstehen; eine kleine Muschel.

मुक्ल (Vb. 2. मुच् S. 169 r) adj. (= मुक्ल) fem. र्ता glänzend 288, 14; ntr. (§. 708) der männliche Samen; msc. Feuer; Planet Venus; = Monat Jyeshtha, d. i. April–Mai (§. 431; 456; 470; 554, VI; 564, IV).

मुक्ल (Vb. 2. मुच् S. 169 ल) adj. ला fem. weiss, rein 25, 56; msc. die helle Hälfte des Monats, die vom Neumond bis zum Vollmond; ntr. Silber (§. 629).

1. मुच् (ist nach Vop. §. 154, 3, 2, c hinzuzufügen) I Par. Kummer fühlen, sich betrüben; sich betrüben über (Acc.) 128, 3; 284, 466; bedauern, beklagen 284, 459; Atm. (in Pāntschat.) 100, 17. — ep. Aor. II klagen 19, 2; Absol. (§. 914, I Ausu.; vgl. jedoch den bemerkten Ntr. zu §. 154, 3, 2, c).

— क्न् mit Klage begleiten, beklagen 128, 1; ep. Ptc. Pr. im Acc. Fem. क्न्प्रोक्षतीम् (gegen §. 888) 78, 14.

2. मुच् IV Par. Atm. (§. 789, I) rein sein, leuchten, feucht sein, faul sein; Aor. (§. 858, VIII); Ptc. Pf. Pass. मुक् (§. 896, 2).

मुच् (Vb. 1. मुच्) fem. Kummer, Klage, Leid, Unglück.

मुचन्ति msc. N. ppr. 296, 7.

मुचि (Vb. 2. मुच् S. 152, §. 394) adj. weiss, klar, rein, fromm; sbst. msc. Feuer; heisse Jahreszeit = Monat Jyeshtha (Mai–Juni) und Aschādha (Juni–Juli); Reinigung durch Badeu; Tugend (§. 564, S. 239 मन्).

मुचिमि (eig. Kmdh. स्म⁰) msc. fem. Crystal 173, 34 (Sch.).

मुचिचर्चीय Vb. Denom. (von मुचिचर्चस् §. 230) Atm. (§. 225) reinen Glanz haben.

मुचिस्मित (Bhvr. स्मित ntr. Ptc. Perf. Pass. vou स्मि nach §. 333) adj. ता fem. heiter lächelnd 9, 37; 15, 4; 55, 19; 67, 22; 80, 42.

मुचीय Vb. Denom. (vou मुचिस् §. 230) Atm. (§. 225) weiss, rein werden.

मुच्य चुच्य I Par. Saft ausdrücken. Ptc. Pf. Pass. (§. 896, 2).

मुह I Par. hinken. X Par. trüg sein (vergl. 1. मुह).

मुणह I. X Par. ausdrücken. — I Par. hiukeu (vergl. मुह).

मुणह I Par. zerbrechen, quälen.

मुञ् s. मुन्ध.

मुदन्त (eig. Bhvr. मुठ (Ptc. Pf. Pass. von मुध) s. क्न्त्त reine, heil ge (unübertretbare) Gränzen habend) msc. Harem, die Frauengemächer im königlichen Palast.

मुध (§. 156, 1) IV Par. sich reinigen. मुठ rein 169, 100. Aor. (§. 856, 5). — Caus. प्रोधि reinigen, aufklären 215, 4.

— वि विभुत rein 19, 19; 22, 24; 204, 17; klar 150, 34.

— सम् Caus. reinigen 252, 89; 253, 92.

शुन् VI Par. gehn.

शुन्ध् (§. 154, 2) शुन् I Atm. (§. 798, 1) reinigen.

शुन्धु (wohl von einem alten Denomin. nach Anal. von §. 235 u. 298) msc. reinigend (ved. Acons. Plur. शुन्धु, vgl. S. 305 n. 2) 289, 8; msc. Feuer.

1. शुभ्र I Atm. (§. 789, V) VI Par. glänzen, strahlen (I) 40, 9; 68, 33; 157, 36; 276, 372. Aor. (§. 858, VIII). Intens. (§. 164 Bem.). शुभ्रे (ved. Inf. §. 919); 290, 4; 293, 2. — Caus. शुभ्रि शुभ्रिष्क 31, 19; 61, 38; 275, 363; ved. शुभ्रि (§. 203 Ansn.) 291, 3.

— सम् Caus. schmücken 148, 23.

2. शुभ्र शुभ्र (§. 154, 2) शुभ्र शुभ्र (§. 154, 2) leuchten, reden; tödten, schlagen.

शुभ्र (Vb. 1. शुभ्र) adj. भा fem. schön, glänzend, ausgezeichnet, gut, glücklich (§. 435; 441).

शुभ्र (Vb. 1. शुभ्र S. 169 र) adj. रा fem. weiss, strahlend 291, 3 (oder sollte hier शुभ्र fem. = zend. *çufra* „Lanze“ als Bez. der „Blitze“ sein?) (431; S. 239 मन्).

शुभ्र (§. 154, 2) VI Par. glänzen; ved. Atm. sich schmücken 295, 10. — vergl. 2. शुभ्र.

— ण ved. Atm. sich sehr schmücken 291, 1.

शुभ्र X Par. schaffen, schenken, erwerben, übrig lassen; erzählen (vgl. शुभ्रक).

शुभ्रक (S. 160 क) msc. ntr. (§. 711) Zoll, Brautgeschenk, Abschlagsgeld, welches bei einem Kauf gegeben wird, um ihn zu ratificiren; Gewinn, Preis

180, 15; in Bhvr. Gewinn habend, bildend 4, 14; 190, 24; 191, 1.

शुभ्र (vom Desider. von शु §. 334) fem. Wunsch zu hören (Gehorsam), Bedienung, Dienst.

शुभ्र (§. 156, 1) IV Par. trocknen. Aor. (§. 856, 10); Ptcp. Pf. Pass. शुभ्र (§. 897, 2) vgl. auch S. 160 क; §. 646, 1 Ausn.; 653, VI, 1; Absol. auf सम् (§. 912).

— उद् Caus. austrocknen 57, 23.

— वृ rings eintrocknen, sich abzehren 12, 25.

शुभ्र (vom vor. S. 166 म) msc. Feuer, Sonne, Luft; ntr. Glanz; (ved.) msc. Stärke (aus ausgetrocknet, hart?) 291, 14.

शुभ्र (S. 169 र) msc. रा fem. (§. 690) ein Mann, Frau aus der vierten Kaste (§. 632).

शुभ्र (aus शुन von Vb. शुन eig. „wie aufgebläht von Luft“) adj. वा fem. leer, eitel 72, 24; öde, einsam; in Zsstz: leer von, frei von 221, 15; beraubt 226, 69; ntr. (das Leere) leere Raum, Himmel; Null (Nichts), Punkt; das Leere als Princip der Buddhisten 211, 14 (§. 566, VI).

शुभ्र (§. 579 vom vor.) adv. wie ein Nichts, wie vernichtet 183, 22.

शुभ्र IV Atm. (§. 789, V) [od. शुभ्र] verletzen, tödten; fest sein. — Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 2). — X Atm. (§. 789, V) tapfer sein (§. 209; 843; 844); eig. Denom. vom folgenden (vgl. §. 235 und 213 ff.).

शुभ्र (Vb. शुभ्र S. 169 र) msc. Held; Namen des Grossvaters des Krishna; Sonne; eine Banmart Shorea robusta; N. ppr. 248, 32; 249, 47; statt शुभ्रम् 247, 26.

शुभ्र ntr. Namen einer Stadt 248, 39.

शूरभट्ट msc. ntr. Kloster des Çûra 248, 39.

शूरवर्मन् msc. N. ppr. 247, 22; 266, 250; 269, 291; 282, 445.

शूरेश्वर msc. die Bildsäule eines Gottes unter diesem Namen (Schutzgott des Çûra) 248, 36.

शूर्प X Par. messen.

शूर्प I Par. krank sein, schreien, aufhäufen (?).

शूर्प msc. ntr. (§. 711) Waffe, Spiess, Dreizack, Nadel, (schneidender, reisender) Schmerz von Colik, Rheumatismen. — fem. ला Pfahl zum Spiessen von Verhrechern (§. 244; 445).

शूर्पाणि (eig. Bhvr. §. 664) msc. (Dreizack in der Hand habend) Siva 51, 5, ep. (wegen Metrum?) nach Anal. des Ntr., oder vielmehr der ved. Accus. mit न ऋगिरूपम् (Th. ०५) ऋगिरूपम् (Th. ०५), Genit. ऋगिरूपः; schwerlich darf man, gegen alle Analogie, ein Thema ऋगिरूपम् annehmen.

शूर्पिन् (nach §. 563 von शूर्प) msc. der mit dem Dreizack versehene = Siva.

शूर्प s. सूय.

शूर्पाल msc. लो fem. Schakal; fem. weibliches Schakal, Fuchs.

शूर्पालिका (vom शूर्पाली s. das vor. nach §. 559) fem. N. ppr. 194, 9.

शूर्पल msc. ntr. ला fem. Kette, Kette einen Elefanten zu binden, Wehrgehäng.

शूर्प (S. 160 n Vb. शूर्प) ntr. Horn, Gipfel eines Berges; msc. N. ppr. eines Muni; eine gewisse Heilpflanze gew. Jivaka; fem. लो (§. 691) Gold (§. 558, VII; 564, VI; XVIII; 565, VI; 677; in Bhvr. ausl. fem. ला oder लो §. 693).

शूर्पार (S. 151 शूर्प, wohl vom vor.) msc. Liebe; ntr. Mennig; wohlriechendes Pulver zum Schmuck; in Bhvr. fem. रा (S. 225 शूर्प).

1. शूर्ध (§. 156, 2) I Atm. (§. 789, V) farzen. Aor. Ful. II, Cond. und Desider. auch Par. (§. 858; 870; 871; 790, II).

2. शूर्ध I Par. Atm. (§. 789, I) benetzen. Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (nach Anal. von §. 896, 2 (wo es hinzuzufügen) und 914, I).

3. शूर्ध X (I) Par. sich anstrengen; Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (nach Anal. von §. 896, 2 (wo es hinzuzufügen) und §. 914, I).

शूर् IX Par. stark शूर्पा schwach शूर्णी (ist §. 805 ausgelassen) verletzen, zerbrechen, abbrechen; शूर्णी 118, 5 abgefallen 46, 22; Pf. red. (§. 828).

— शूर् zerbrechen 127, 20 Pass. refl. verwelken 155, 25.

शैल् शैल् (§. 33) I Par. gehn, sich hin und her bewegen. — Caus. Aor. (§. 844).

शैलाय Vb. Par. (§. 235).

शैव (unorg. für शैव welches vgl.) I Atm. (§. 789, V) verehren. — Caus. Aor. (§. 844).

शैव (Vb. शैव) msc. Überrest; (übrige Kasten) 143, 102; das Vernichten, Ende 116, 3; die Weltschlange, König der Schlangen und Lager des Vishnu und Stütze der Welt.

शैवशरीर (nach Analogie von शैवशरीर bei Wils. „Rest der Nacht = letzte Nachtwache“ vergl. §. 653, VII, Bem.) ntr. Rest des Körpers, der übrige Körper 103, 20.

शै s. श्रा.

शैलाश्रम msc. N. ppr. eines Anachoreten 9, 39.

शैविल्य (nach §. 554, I von शैविल) ntr. Schläftheit, Erschlaffung 188, 11.

शैल (von शैला nach §. 457) msc. Berg

शैलमय (vom vor.) adj. तो fem. bergartig 254, 103.

शैलेय (von शिला) adj. तो fem. in Bergen entstanden, bergig, bergbewohnt, berggleich; msc. Bienc.

शैव (von शिव §. 430) adj. तो fem. sich auf Siva beziehend; msc. ein Verehrer des Siva.

शैवता (vom vor. §. 554) fem. Verehrung des, Glauben an, Siva 249, 43.

श्री (§. 154, 2, 3 Bem.) IV Par. Spth. श (§. 796) schärfen. Aor. (§. 856). Ptcp. Pf. Pass. श्रात (vgl. bes.) und श्रात (§. 895, vergl. mit 154, 2, 3 Bem.). — Caus. (§. 199); vergl. शि.

शोक (Vb. शुक्) msc. Kummer.

शोकपट्ट (Kmdh. §. 656, III) msc. ntr. mit einem Sumpf zu vergleichender Kummer 17, 27.

शोकवत् (nach §. 562 von शोक) adj. तो fem. kummervoll 17, 25.

शोचिकेय (Bhvr. शोचिस्केय) adj. fem. श oder तो (? §. 693) durch Flammen vorgestellte Haare (Kmdh. §. 656, III) habend 289, 7; Feuer.

शोचिस् (Vb. शुक् S. 154 र्श) ntr. Licht, Glanz, Strahl, Flamme.

शोष I Par. roth werden (vgl. das folg., von welchem es Denomin.), gehn. — Caus. Aor. (§. 844).

शोष (mit unorg. श, wenn, wie nach Lassen, aus शुष्प) adj. fem. पा und तो (§. 691) carmoisinroth, roth überhaupt; msc. (§. 709) carmoisinrothe Farbe; ein Pferd von röthlicher oder kastanienbrauner Farbe; Feuer oder der Gott des Feuers (§. 650, 2).

शोधन (Vb. शुध्) ntr. das Reinigen; Bestrafen 144, 115; Corrigiren, Befreien von Fehlern, von fehlerhafter Auffassung 212, 11.

Glossar.

शोधिन् (Vb. शुध् §. 282) adj. तो fem. ins Reine bringend, quittirend, sich bedankend für (?) 190, 14.

शोभ् Vb. Denom. (von शोभ fem. भा Glanz) Atm. (§. 212 Bem.) glänzen.

शोभन् (Vb. 1. शुभ् §. 294) adj. ना fem. schön, strahlend, glückbedeutend.

शोभा (Vb. 1. शुभ्) Licht, Glanz, Pracht, Schönheit, Schmückung 146, 6, V. L.

शोभिन् (Vb. 1. शुभ् §. 282) adj. तो fem. strahlend, glänzend 275, 358; 284, 465; sich auszeichnend 277, 384.

शोष (Vb. शुष्) msc. das Austrocknen, Trockenwerden, Lungenschwindsucht.

शोषेय msc. 200, 12 Beiname des Garuda, oder ein schwarzgefäugelter Feind der Vögel (Vajjay. bei Wils. Daçak. 93, n. 2; vgl. aber auch §. 430; 434).

शौच (von शुचि nach §. 554, II) ntr. Reinheit, Reinigung.

शौद्र शौद्र I Par. stolz sein. — Caus. Aor. (§. 844).

शौरीर (vom vor. S. 155 र्श) adj. रा fem. stolz; msc. Held, Asket; ein Parvenu (§. 554).

शौद्र s. शौद्र.

शौर्य (nach §. 554 von शूर) ntr. Tapferkeit, Heldenmuth, Heldenthum.

शुत् s. श्युत्.

श्युत् शुत् (eig. Denomin. von einem Nomen von शु org. श्यु) I Par. tropfen, träufeln श्योत् (Ptcp. Pr.) 172, 29. Aor. (§. 858).

— उप unten (herab) träufeln श्योत्ति 293, 2.

श्युत् (nach §. 289) adj. träufelnd 170, 9.

श्नथ् I Par. schlagen, tödten, vernichten. — Caus. श्नथि (§. 202; 881; 916).

श्मन् (Vb. शम् S. 145 श्मन्) Ind. (§. 781) Gesicht, Mund (? s. das folg.).

श्रमशान (eig. Tlp. von श्रम in Bed. „Tö-
ter“ u. श्रवन्) ntr. (§. 708) Todtenhof.

श्रम्यु (S. 137, 3, 4 ?) ntr. Bart (§. 632).

श्रमील स्मील (§. 33; vergl. auch स्मील
und मोल) I Par. die Augen zu-
zwinken.

श्रम (Vb. श्रे S. 166 bezeichnet wohl
eig. die Farbe, welche geronnene
Milch annimmt, vgl. GWL. II, 151)
adj. मा fem. grün, dunkelblau, schwarz;
msc. grüne, dunkelblaue, schwarze
Farbe (§. 225; 431; 444, 2, b; 563, V).

श्रामल (vom vor. §. 563, V) adj. ला fem.
von dunkelblauer, schwarzer Farbe.
श्रामाय Vb. Denom. (von श्रम) Atm.
(§. 225) grün, dunkelblau, schwarz
werden.

श्राल auch श्राल msc. Schwager (Bruder
der Frau), Günstling des Königs
283, 451.

श्राव (Vb. श्रे vgl. श्रम) adj. वा fem. braun.

श्रेत (S. 161 §. 401 wohl von Vb. श्रे vgl.
श्रम श्राव) adj. fem. ना oder श्रेनी
(§. 689) weiss; msc. weisse Farbe.

श्रेन (S. 154 इन, wohl eher von श्रे vgl.
das vor.) msc. Falke; weisse Farbe.

श्रे I Atm. (§. 789, V) gehn, gerinnen.
Ptcp. Pf. Pass. (§. 895; 897, 4).

श्रु स्त्रु श्रुत् I Atm. (§. 789, V) gehn.

श्रु श्रुत् श्रुत् स्वश्रु I Par. gehn.

श्रण् I Par. spenden. — Caus. श्रणि (§. 202;
881, 4; 916). — X Par. gld. Aor.
(§. 844 B, wo hinter श्रण् X hinzuzu-
fügen).

— वि X verschenken 194, 2.

श्रत् Indec. (§. 783 altes Ptcp. Aor. II.
von श्रु) dient als Präf. (§. 241) (Gehör)
Glauben (vergl. श्र).

श्रथ् I Par. tödten (?). — Caus. श्रथि
(§. 202; 881, 4; 916). — I. X lösen,

tödten, binden. Pf. red. (§. 828). —
lose sein (§. 208; 209; 843; 844).

श्रठा (von Vb. धा mit Präf. श्रत् §. 335)
fem. Glauben, Verehrung (§. 551;
563, XI; S. 225 इन; §. 629).

श्रन्थ् (§. 154, 2, 2) IX Par. lösen, er-
freuen, knüpfen. — I Atm. (§. 789, V)
lose sein. Pf. red. (§. 828). Pass. refl.
ohne Charakteristikum (§. 875; Aor.
u. s. w. §. 879; 883; 884). — X (I) Par.
verknüpfen, schlagen, tödten.

श्रम् IV Par. Spth. श्रम्य (§. 796, V) er-
müdet werden 283, 451; sich ca-
steien, leiden. Aor. (§. 858, VIII). Ptcp.
Pf. Pass. श्रान्त und Absol. (§. 896, 2;
914, I). — Caus. (§. 202).

— परि परिश्रान्त sehr ermüdet 273, 334.

— वि विश्रान्त ausgeruht (§. 894, 3) 11, 17;
179, 10.

श्रम (vom vor.) msc. Ermüdung; (ermü-
dende) Anstrengung, Arbeit, Mühe;
in Zsstz. ausl. „sich abmühend in“
bearbeitend 247, 29 (?).

श्रमण (Vb. श्रम्) msc. पा fem. einer (eine),
der (die) sich casteit, ein Asket, Bet-
telmönch, insbesondere buddhistischer
(§. 554; 656, IV).

श्रम्न श्रम्न (§. 154, 2, 2) I Atm. (§. 789, V)
nachlässig sein. Aor. (§. 858, VIII). Ptcp.
Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I).

— वि zuversichtlich sein, विश्रम्न ver-
trauensvoll 68, 33; 112, 4; 199, 6;
muthig 32, 30; विश्रम्न ruhig 73, 10.

श्रवण (Vb. श्रु) msc. ntr. das Hören, Stu-
diren (technisch) 216, 2; Ohr; msc.
fem. पा Namen einer der Mondsta-
tionen, Nakshatra (§. 451; 452; 554).

श्रवस् (Vb. श्रु S. 149) ntr. Ohr; ved. Ruhm
(*xlēoc*), Hymnus 294, 8; rühmens-
werthes (Sch. gew. „Speise“).

अवस्य (nach §. 298 vom Denomin. अवस्य nach §. 225 vom vor. s. Sāma V. Gl.) adj. gierig nach Ruhm 292, 8; nach rühmensewerthem, schätzigierig 287, 3.

आ II Par. अ (से अ) I Par. kochen, reifen, schmelzen; Ptcp. Pf. Pass. ज्ञत, आषा (§. 895, 1 Ausn.). — Caus. आपि आपि (§. 199; 881, 4; 916). Ptcp. Pf. Pass. (§. 895, 1 Ausn.).

आठ (von अठ) adj. हो fem. gläubig; sbst. ntr. (§. 710) ein Todlencere-moniell, bestehend aus Darbringungen für die Götter und Manen (§. 563, XI; S. 226 इत्).

आम् s. ग्राम्.

आषा s. सप्तआषा.

अि (§. 155, II, A) I Par. Atm. (§. 789, I) gehn (mit अनुकूल Freund werden, An-hänger werden, vgl. इ गप् und über-haupt die Vb. welche "gehn" bedeuten mit Abstracten) 256, 132 (अिअयन्, da es kein Causale sein kann, fehlerhaft für अिअयन् §. 858, IV, wohl zu corrigiren); ved. अिअयन् (wohl anomale Form der 3 Plur. von Aor. III nach Analogie des Impf. der 3ten Conj. Cl. §. 799) 294, 2 (भानुम् "strahlend werden"); auch Aor. I अयेत् (S. 381 n. 4 भानुम् wie eben) 294, 5; dienen, ved. Inf. अियसे (n. 919) 293, 6. Aor. (§. 858, IV); Pass. refl. ohne Charakteristikum (§. 875; Aor. u. s. w. §. 879; 883; 884). Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2, 2) अित (§. 653, I); Absol. अित्वा (§. 914, I Ausn.). Desid. अियिष्व oder अियिष्व (§. 189).

— अि besteigen (Par.) 188, 20.

— अि hinzugehn 46, 19; 32, 25 (sinken zu); 129, 10 (Par. दोलम् schwanken, bald hierhin bald dorthin sich neigen); 256, 130; unterstützen 269, 286; seine

Zuflucht nehmen 117, 6; 202, 4 (Atm.); sich stützen 136, 17 (Par.); folgen 157, 33 (Par.); erreichen 125, 3; sich befinden 68, 33; inhäreren 227, 85; bewohnen 127, 19; 255, 123.

— — उषा seine Zuflucht nehmen.

— — — समुषा besetzen 257, 141.

— — — समा hinzugehn zu etwas; sich niederlassen 127, 18; fassen 65, 16; übernehmen, annehmen 29, 25; versinken in 139, 55; beitreten 266, 248.

— उद् in die Höhe gehn. उच्छ्रित hoch 84, 36; 170, 1; in die Höhe schän-men 171, 15.

— सम् seine Zuflucht nehmen संघितव्य (gegen §. 155, I, A) statt व्यघितव्य (Pantschat.) 126, 11; zusammengehn, sich vereinen 273, 335.

अिम् (vom. vor. §. 289) adj. gehend, ragend zu (vgl. नमःअिम्).

अिप् श्लिप् I Par. brennen. Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I).

अो IX Par. Atm. (§. 789, I); kochen; ved. Ptcp. Pf. Pass. (S. 416, n. 15).

अो (S. 132, O, 1 eher von अे) fem. (Göttin des Reifens: Ceres) N. ppr. der Gemahlin des Vishnu, der Göttin der Fülle und des Gedeihens; Glück, Reichthum, Schönheit, Glanz, Herrlichkeit, Ruhm; die drei Objecte des Lebens: Reichthum, sinnlicher Genuss und Pflicht; vorderes Glied in Zsstzg (Kmdh. §. 656, V) mit Namen von Gottheiten, ehrwürdigen Personen: Königen, Weisen, Dichtern; ehrwürdigen Werken, Gegenständen, in Bed.: "glücklich, heilig" (§. 563, V; S. 221; §. 592).

अोम् (vom vor. §. 563, V) adj. हो fem. glücklich, reich, berühmt, schön.

शु V Par. Speth. stark शृणो schwach
 शृणु (§. 802) hören 3, 3; 6, 10; 89, 8;
 97, 5; 99, 5; 102, 6; 106, 14; 120, 5;
 135, 4; (findet sich, Pass.) 22, 24;
 ved. शृणुता (mit gedehntem Ausl.
 §. 813, IV, 3) 292, 2; शृणि (Ptcp. Aor. I)
 288, 10; Pf. red. (§. 830; 831); Ptcp.
 Pf. Pass. शृणु s. auch hes. — Desider.
 Atm. (§. 790, II) hören wollen 74, 11. —
 Caus. hören machen श्रात्रि (ved. auch
 श्रित्रि) 59, 22; 140, 54; Aor. u. Desid.
 (§. 185 Ausn. 843). — vergl. शु.
 — श्रा anhören; श्रावन्तु ved. Imper. Aor.
 IV (§. 862, vgl. S. 388, n. 1) gchor-
 chen 292, 5. — Desid. Par. (§. 790, II).
 — Caus. (§. 134, 13, vergl. Bem.).
 — उप zuhören 11, 17; 75, 34.
 — प्रति versprechen 19, 8. Desid. Par.
 (§. 790, II).
 — वि विश्रुत berühmt 3, 4; 84, 32; 179,
 12 (§. 656, IV).
 — शृणु wenn intrans. Atm. (§. 790, I),
 hören.
 श्रुत (Ptcp. Pf. Pass. des vor.) ntr. das Ge-
 offenbarte, heilige Schrift (S. 126, इन्).
 श्रुतम् msc. N. ppr. 296, 9.
 श्रुतवत् (von श्रुत nach §. 562) adj. ती fem.
 fromm 157, 33.
 श्रुति (Vh. शु S. 162, ति, 2, vergl. §. 351)
 fem. das Hören, Gerücht, Nachricht,
 Kunde, Ohr; Offenbarung, heilige
 Schrift; Schriftstelle 202, 1.
 श्रुती = श्रुति (gegen §. 703) wegen Me-
 trum 91, 34.
 श्रुतपात्र (nach §. 554 vom Ptcp. Präs.
 Pass. von शु) ntr. Zustand des Ge-
 hörtwordens 214, 9.
 श्रेय s. श्रेयः.
 श्रेयि (Vh. श्रि S. 166 ति) msc. fem. oder
 यो fem. Linie, Reihe, Corporation,
 Gesamtheit (§. 656, IV).

श्रेयस् s. श्रेयस्; subst. ntr. Tugend, Glück,
 ewige Seeligkeit.

श्रेय s. श्रेयः.

श्रेयिन् (vom vor. nach §. 563) msc. ein
 vornehmer Künstler, Handwerker,
 Kaufmann.

श्रेय s. श्रेयः.

श्रेय (von श्रेय nach §. 554, I) ntr. Zu-
 stand der beste zu sein 143, 100.

श्रेया प्रलोपा I Par. aufhäufen. — Caus.
 Aor. (§. 844).

श्रेयि (S. 147, §. 391 Bem.; S. 166 ति)
 msc. fem. (§. 709) oder fem. यो Hüfte,
 Lende.

श्रेय (Vh. शु S. 164, त्र, 3) ntr. Ohr;
 Kenntniss der (Offenbarung) heiligen
 Schriften (§. 461; 566, 2; S. 226 इय).

श्रेयि (vom vor. S. 226 इय) msc. ein
 vedenkundiger Brahmane (§. 554, II;
 656, II; vgl. Sakunt. Böhl. S. 254 zu
 74 d. 128).

प्रलङ्ग s. अङ्ग.

प्रलङ्ग s. अङ्ग.

प्रलथ् X Par. (§. 208; 209; 843; 844)
 lose, schlaff sein (vergl. अथ).

प्रलथ् (vom vor.) adj. वा fem. lose, schlaff,
 erschlaft.

प्रलात् s. आत्.

प्रलात् I Atm. (§. 789, V) schmeicheln,
 preisen 90, 16; 112, 24 (zu preisend,
 ehrenvoll); 161, 55; 186, 21; sich
 brüsten 183, 20.

— शु schön, sehr preisen 105, 3.

प्रलात् (vom vor. §. 334) fem. Ruhm,
 Diensl, Wunsch.

प्रलात् (wohl vom vor. nach Anal. §. 563)
 adj. ती fem. hegendend 20, 19.

प्रलात् (§. 156, I) IV Par. umarmen, hin-
 den, verhindern 198, 19; hefestigen.
 Aor. (§. 856, 10); Ptcp. Pf. Pass.

- (§. 894, 4). — X Par. umarmen; verbinden. — vergl. श्वि.
 — शति überbinden, überwerfen 198, 21.
 — छा umarmen 242, 85; 272, 322.
 — उप umarmen 195, 24; drücken 188, 6.
 — प प्रलित (§. 647, I Ausn.).
 श्लोल (von शो §. 563, V, vgl. S. 243 ल)
 adj. ला fem. glücklich.
 श्लेष्मन् (Vb. श्लिष् in Bed. „kleben“ S. 166
 §. 415) msc. schleimige Feuchtigkeit
 des Körpers (§. 563, V; VII).
 श्लेष्माशु (Kmdh. §. 656, V) ntr. aus schleimiger
 Feuchtigkeit bestehende Thräne
 128, 5.
 श्लोका I Atm. (§. 789, V; eig. Denomin.
 vom folg. §. 212 Bem.) Verse machen,
 schreiben, erlangen, verlassen.
 श्लोक (Vb. श्लु S. 160 क) msc. Ruhm 295, 17;
 Vers (eig. Lobvers).
 श्लोण s. श्लो.
 श्लु स्त्रु I Atm. (ist §. 789, V hinzuzu-
 fügen) gehn, sich bewegen.
 श्लु s. श्लु.
 श्व श्वश् श्वश् श्वश् श्वश् I Atm. (§. 789, V)
 gehn.
 श्व s. श्वश्.
 श्वश् s. श्वश्.
 श्वश् s. श्वश्.
 श्वन् s. 4. श्वन्.
 श्वण् s. 4. श्वन्.
 श्वन् (S. 154; Vb. श्वि abgestumpft aus
 श्वन् Ptcp. Aor. II §. 841 GWL. II, 165)
 msc. (Decl. §. 754, III) शुनो fem. (§. 699)
 Hund, Hündin (§. 104, A, b; 280; 431;
 458; 470; 543; 588; S. 221, §. 592;
 S. 246, III; 247, IV; §. 639).
 श्वपच (Ttp. श्वन् + च von Vb. च् §. 276
 „Hunde kochend“) msc. चा fem. ein
 Mann, Frau aus der niedrigsten Kaste,
 oder vielmehr ganz kastenlos; ge-
 meiner Mensch 278, 390; 279, 304.

- श्वपाक (Ttp. श्वन् + पाक von Vb. पक् §. 276)
 msc. की fem. = dem vor. 263, 217;
 277, 383; 278, 390 (§. 520).
 श्वर्त् स्त्रर्त् (ist §. 33 hinter स्त्रु hinzu-
 zufügen) X Par. gehn, in Elend leben.
 श्वश् X Par. gehn, in Elend leben, durch-
 bohren.
 श्वल् श्वल् I Par. laufen.
 श्वल्श् X Par. erzählen (vergl. श्लक्).
 श्वल् s. श्वल्.
 श्ववृत्ति (Ttp. श्वन् + वृत्) fem. Zustand eines
 Hundes, Sklaverei 256, 133.
 श्वगुर (unorg. für श्वगुर S. 158 उर) msc.
 Schwiegervater; fem. श्वगू (§. 704).
 श्वगू fem. (des vor. wo s.) Schwieger-
 mutter (§. 430).
 श्वस् II Par. (Anom. §. 819, 2, 3) athmen
 36, 14; schnaufen, zischen 40, 11.
 Aor. (§. 849, 2 Ausn.).
 — छा aufathmen. Ptcp. Pf. Pass. (§. 896,
 2, 6); Caus. athmen machen, wieder
 herstellen 234, 38; trösten 9, 45; 32, 27;
 40, 14; 76, 43; 179, 17; 185, 14.
 — — पर्या Caus. trösten (ep. Atm.) 11, 21.
 — — समा sich beruhigen (श्वस्तिहि
 §. 819) 83, 23; समाश्वस्त (§. 896, 2, 6)
 vertrauensvoll 40, 15. — Caus. trösten
 200, 16.
 — उद् aufseufzen. — Caus. sich erholen
 machen, erfrischen 146, 8 V. L.
 — नि seufzen 179, 12; zischen 85, 55.
 — निर् seufzen 64, 1.
 — — विनिर् seufzen 44, 5.
 — शि trauen (श्वस्तिहि §. 819) 98, 7; 105, 8;
 mit Gen. 119, 14; शिश्वाश्वाश्वा
 vertrauend, sich verlassend, unbe-
 sorgt 98, 14; 120, 22; 121, 14; 279,
 404; entschieden 279, 405. शिश्वाश्वाश्वा
 sehr zuverlässig 186, 7. — Caus. Ver-
 trauen einflüssen 98, 14; 105, 8; 121, 1.
 श्वस् (von einem Ptcp. Aor. श्वन् (vergl.

- प्रवृत्त) einer Wz. प्रवृत्ति mit der Bed. „weiss sein, glänzen“ §. 144, vergl. GWL. II, 168) Ind. (§. 783) der morgende Tag, morgen (ursprünglich: Morgenröthe); (Vb. प्रवृत्ति) Partikel glücklicher Vorbedeutung (§. 496; 588).
- प्रवसन (Vb. प्रवृत्ति) msc. Luft, Hauch, ntr. Athem; das Athmen, Seufzen.
- प्रवसित (Ptcp. Pf. Pass. von प्रवृत्ति nach §. 333) ntr. der Athem 240, 65.
- प्रवृत्त msc. (nach Sāyana Ttp. प्रवृत्तिः हन् von Vb. हन् §. 289; vielleicht eher Thema प्रवृत्ति nach §. 273 durch Hunde tödtend) fem. प्रवृत्ति (bei Sāy. Erklärung nach §. 696; 699 u. 154, 2, 5 Bcm.) Jägersfrau 295, 10.
- प्रवापट (Ttp. (?) प्रवृत्तिः पट S. 247, IV) msc. ein Raubthier; wildes Thier überhaupt 115, 20; 119, 15; 18; adj. दी fem. wild.
- प्रवास (Vb. प्रवृत्ति §. 258) msc. Athem.
- प्रवृत्ति (§. 154, 3; 155, II, A) I Par. schwelen, wachsen, gehn; ved. Ptcp. Pf. red. प्रवृत्तिवृत्ति (vgl. S. 373, n. 8) gross 291, 15; Pf. red. (§. 829); Aor. (§. 844; 849; 858); Pass. Aor. u. s. w. (§. 879; 883; 884); Ptcp. Pf. Pass. प्रवृत्ति (§. 897, 5).
- Intens. (§. 178). — Caus. in Desider. (§. 192 Bem.).
- उद् उच्छ्वन्न aufgeschwollen 268, 271.
- प्रवृत्तसौख्य 179, 19 (Daçak.; Ttp. aus प्रवृत्तिः सौख्यम् (Comparativ von सौख्य) gegen Grammat. (§. 662, 3), wonach es प्रवृत्तसौख्यत् sein müsste; so vielleicht zu corrigiren) adj. सा fem. glücklich; ntr. das Glück in der andern, zukünftigen, Welt.
- प्रवृत्ति I Atm. (§. 789, V) weiss sein. Aor. (§. 858, VIII); Ptcp. Pf. Pass. (§. 895, 9; 896, 2).
- वि ved. Aor. (S. 389, n. 2) प्रवृत्ति (Par. vgl. §. 858, VIII) erglänzen 295, 12 (anders Sāy.).
- प्रवृत्ति I Atm. (§. 789, V) weiss sein, kalt sein (?); vergl. प्रवृत्तिवृत्ति (S. 150) सान eig. Ptcp. Pf. red. mit Einbusse des न vergl. §. 828 Ausn. 3 u. n.) unschuldig.
- प्रवृत्ति (von Wz. *प्रवृत्ति vergl. प्रवृत्ति) adj. fem. सा oder नो (§. 689) weiss.
- प्रवृत्ति Vb. Denom. (von प्रवृत्ति im Sinn von प्रवृत्तिप्रवृत्ति) Atm. (§. 219; 222) ein weisses Pferd nennen, auf einem solchen reiten u. s. w. (§. 213).
- षट्क (von षट् §. 546, 2) adj. का fem. sechs umfassend, sechs; ntr. Sechsheit 222, 31.
- षट्त्रिंशत् Card. (षट् षट्त्रिंशत् §. 764 ff.) fem. sechs und dreissig.
- षडक्षर (Bhvr. षट् षडक्षर) adj. सा fem. aus sechs Sylben bestehend 99, 8.
- षड्विध (Bhvr. षट् षड्विध) adj. सा fem. sechsfältig, sechsfach 223, 34.
- षट् Card. (§. 764 ff.) gen. comm. sechs (Declin. §. 766, VIII).
- षट् Cardin. (von षट् §. 764) fem. sechzig (§. 546, 2).
- षड् Ordin. (vom vor. §. 770) msc. ntr. षो fem. sechste.
- षड्क s. षड्क.
- षोडश Ord. (vom folg. §. 770) msc. ntr. षो fem. sechzehnte.
- षोडशन् (षट् षड्शन् §. 112) Card. (§. 564) gen. comm. sechzehn.
- ष्टम्भ s. स्तम्भ.
- ष्टी s. स्त्री.

शिव (§. 159 Bem.) I. IV Par. Speth. शिव
(§. 795, III), शिव (§. 796, I). — शिव
(§. 159 Bem.) speien. Ptcp. Pf. Pass.
शिव Absol. (§. 895, 4; 896, 2; 914, I).
Desider. (§. 190).
— नि ausspeien. निशिव 253, 96; 284, 463.

— नि (शिव I) hinwerfen (skizziren),
malen 199, 18.

शिव (vom vor. Vopad. 26, 172) ntr.
Speichel 284, 462.

शिव शिव शिव शिव शिव शिव (§. 33)
I Atm. (§. 789, V) gehn.

स

स Prnth. (S. 333 n. 5) dies: vieles
als eines gefasst, bildet Nom. Sing.
msc. und fem. von स (wo s.), dient
als vorderes Compositionsglied in Bed.
von स (S. 247, VI) und सह (S. 248, XII;
§. 679) „vereint“, „zusammen mit“, u.
समान (S. 133, O, 2; S. 136, च, b; S. 171,
स; S. 233 तानीय; S. 248, XII) „gleich“
(§. 486; 673; 693).

सयत् (Vb. यत् nach S. 133, O, 1, c mit
Präf. सत्) msc. fem. Krieg, Kampf.

सयत् (Vb. यत् Präf. सत् §. 327) msc. Ein-
haltung von, Bezaehlung, Selbstüber-
windung.

सयत् (Vb. यत् Präf. सत् vgl. S. 141, च, 23)
msc. Kampf, Krieg (§. 539).

सयोग (Vb. युत् Präf. सत्) msc. Verbindung.

सयोग (Vb. युत् Präf. सत्) ntr. das Ver-
binden; Verbindung.

संरक्षण (Vb. रक्ष् Präf. सत्) ntr. Beschützung
158, 40.

संरम्भ (Vb. रम्भ §. 149, 5 Präf. सत्) msc.
Wuth, Zorn; Stolz, Übermuth.

संलाप (Vb. लप् Präf. सत्) msc. Unterhal-
tung, Gespräch.

संवत् (wohl सत् und वत्, welches in
वत् = *νέπω* erscheint und „Jahr“
bedeutet zu haben scheint, vgl.
ἔτος ἐν-α-α-α-α) Ind. (§. 781) Jahr,
Jahr der Aera des Vikramāditya.

संवत्सर् (S. 172 सत्; eher vom vor. und
सत् von Vb. सत् „in einem संवत् ge-

hend“) msc. Jahr (§. 496; 509 vgl.
506, 6; 523; 549; 557; 588, 10).

संवनन (Vb. वन् Präf. सत्) ntr. Bezaube-
rung durch Zaubermittel; Bezaube-
rung überhaupt 261, 188.

संवर्तक (Vb. वृत् Präf. सत्) msc. Feuer
unter dem Meere.

संवर्धन Vb. वर्ध् Präf. सत्) ntr. das Zu-
nehmen, Vermehrung, Gesegetsein.

संवर्ध्मि Vb. Denom. (von वर्ध् mit Präf.
सत्) Par. (§. 213 Bem.) sich panzern.

संवाह (Vb. वह् oder वाह् Präf. सत्) msc.
das Reiben und Kneten des Körpers
(beim Baden); Bez. der Bedrückung
260, 175; 261, 191 (? oder von वह्
„Zusammenschleppung“). (§. 496; 539).

संविभाग (Vb. भृत् Präf. सत् वि) msc. Ver-
theilung 185, 22.

संशय (Vb. शो Präf. सत्) msc. Zweifel,
Ungewissheit; Gefahr 74, 13 (§. 551).

संशयित s. Vb. शो.

संशयत् (S. 144 वत्, 3; eher von Vb. चत्,
org. वत् vgl. चत्) ntr. Betrug (§. 225;
230).

संशय Vb. Denom. (vom vor.) Atm.
(§. 225; 230) betrogen werden (?).

संशय (Vb. शि Präf. सत्) msc. Schutz, Zu-
flucht; Verlass 98, 10.

संसर्ग (Vb. सर्ग §. 252 Ausn. 5; §. 331) fem.
Versammlung.

संसर्ग (Vb. सर्ग Präf. सत्) msc. Verbindung,

Annäherung, Berührung, Umgang, Vertrautheit, Bekanntschaft.

संसर्गतम् (vom vor. nach §. 575) adv. in Folge der Verbindung, des Umgangs 161, 57.

संसार (Vb. सृ. Präf. सम्) msc. Welt, weltliche Existenz.

संसारसमुद्र (Kmdh. असमुद्र §. 656, III) msc. meergleiche Welt 98, 22.

संसारसागर (Kmdh. ससागर §. 656, III) msc. meergleiche Welt 99, 5.

संसिद्धि (Vb. सिध्. fem. Vollendung; Natur, natürlicher Zustand.

संसेक (Vb. सिच्. Präf. सम्) msc. Anfeuchtung 268, 271.

संसेवा (Vb. सेव्. Präf. सम्) fem. Verehrung, Dienst, Bedienung 246, 15.

संस्कार (Vb. क. Präf. सम् vgl. §. 241 Bem. 5) msc. das Vollenden, das Vollkommenmachen; das Verschönen, Schmücken; Reinigung, Reinigungsritus; Vorstellung, Gedanke; geistige Fähigkeit (self-reproductive quality Zeitschr. d. DMG. VI, 13; 30), Gedächtniss.

संस्तु s. संस्तु.

संस्थ (Vb. स्था. Präf. सम्) adj. या fem. zusammenstehend, verbunden; sich befindend; sbst. fem. या Stellung, Zustand, Gestalt, Betragen, Beschäftigung 136, 21.

संस्थान (Vb. स्था. Präf. सम्) ntr. Form, Gestalt (S. 231, क, 11).

संस्पर्श (Vb. स्पृच्. Präf. सम्) msc. Berührung.

संहतता (nach §. 554 ओह्त Ptcp. Pf. Pass. von हन्) fem. enge Verbindung und Einstimmigkeit 238, 44.

संहति (Vb. हन् §. 154, 2, 4 Präf. सम्) fem. Versammlung, Menge; Verein 266, 147.

संहार (Vb. हृ. §. 345) msc. Zerstörung der Welt.

संहिता (eig. Ptcp. Pf. Pass. von धा mit

Präf. सम्) fem. Sammlung, Anordnung (§. 485; 647, I Ausn.).

संहृष्टरोमाङ्ग (Bhvr. ण्यङ्ङङ्ङ; das vordre Glied ebenfalls Bhvr. संहृष्ट (Ptcp. Pf. Pass. von हृच्) ऽरोमन्) adj. fem. मा oder गो (§. 693) den Körper mit in die Höhe starrenden Haaren habend 89, 5.

सकम्पल (Bhvr. ऽक०) adj. ला fem. lotusreich 172, 25.

सकम्पन (Bhvr. ऽक०) adj. ना fem. von Erdbeben begleitet 36, 23.

सकर्मक (Bhvr. ऽकर्तुं nach §. 671) adj. का fem. mit dem Agens versehen 224, 46.

सकल (Bhvr. ऽकला) adj. ला fem. ganz, all (§. 468).

सकलत्र (Bhvr. ऽक०) adj. त्रा fem. sammt seiner Frau 111, 15.

सकलहृद् (Bhvr. ऽक०) adj. ह्रा fem. streitend 171, 13.

सकलहंसगाया (Bhvr. doppelsinnig सकलहंस-गाया oder सकलहंसगाया) adj. या fem. mit Schaaren von Kriechenten versehen, oder mit allen Schaaren der Flamingos 171, 13.

सकाम (S. 147, VI und Bhvr. ऽका०) adj. या fem. voll Liebe 146, 2; Wunsch erreicht habend 81, 52; 92, 41; acc. gen. ntr. ण्यन् Adv. mit Vergnügen 109, 10; freilich 195, 4.

सकाग्र (eig. Bhvr. ऽकाग्र von Vb. काग्र in Bed. „sehen“) msc. Nähe (wohl eig. Gegenwart) 6, 6; 116, 15; Abl. aus der Gegenwart = „von“ 102, 8; 145, 119; 152, 8; 189, 15; 196, 15.

सकिरीटकोस्तम्भ (Bhvr. ऽकि०; letztes Dvn. किरीटऽका०) Adj. sammt Diadem und Brustjuwel 109, 16.

सकृत् (vgl. प्राकृत् u. §. 580; सकृत् von Vb. कृ nach S. 131, O, 1) adv. einmal (dies = eins machend); mit; immer.

सकोपम् (Avybh. ऽकोप) adv. zornig 103, 23; 121, 24.

सक्ति (Vb. सञ्ज्) fem. Verbindung 174, 46.

सक्त्वन् bildet Casus des folg. wo s.

सक्त्रि (S. 165, लि) ntr. (§. 710, Declin. §. 754, XII) Schenkel (S. 239, यत्; wo in Zsstzg ऽसक्त्रि §. 639; in Bhvr. §. 669, vergl. §. 693; 674, II).

सक्तोष् (Bhvr. ऽक्त०) adj. घा fem. zornig 57, 28.

सक्त्रा (Bhvr. ऽक्त०) adj. गा fem. mit dem Schwerdt (in der Hand) 272, 385.

सखि (S. 153, §. 394; ob von Vb. सख् सख्?) msc. (Declin. §. 754, XIV; 725; 727; 729; 731) स्त्री fem. (§. 703; ved. auch लि) Freund, Freundin (§. 474; 554, I. C.; wo in Zsstzg ऽसख §. 639).

सख्य (vom vor. §. 554, I. C.) ntr. Freundschaft.

सङ् (§. 33) decken. Aor. (§. 839, 2); Caus. (§. 202; 881, 4; 916).

सगणा (Bhvr. ऽग०) adj. घा fem. mit seiner Schaar (von Begleitern) 171, 13.

सगद्गद्म् (Avybh. ऽग०) adv. stammelnd 108, 15.

सगन्धर्ष (Bhvr. ऽग०) adj. घा fem. sammt den Gandharben 40, 19; 86, 3.

सगर msc. N. ppr. eines mythischen Königs, dessen Enkel den Ganges vom Himmel herab und in den Ocean leiteten.

सगुणा (Bhvr. ऽग०) adj. घा mit den Guna (s. गुण) versehen 202, 18; mit den Eigenschaften begabt, weltlich 204, 12.

सघ् (§. 33) V Par. schlagen, tödten; empfangen.

सङ्कट (von सक् §. 566, VII, eig. Bhvr. ऽकट्) adj. टा fem. dicht gedrängt; undurchdringlich, eng; msc. N. ppr. 125, 1; 265, 241 (§. 471).

Glossar.

संकर (Vb. कृ) msc. das Vermischen, Vermischung; gemischte Kaste.

संकर्याणा (Vb. कृप्) msc. Bez. des Baladeva, älteren Bruders des Kṛṣṇa.

संकल्प (Vb. कृप्) msc. Wille, Wunsch, Verlangen, Entschluss; feierliches Gelübde.

संकल्पसिद्ध (Tip. ऽसिद्ध letzteres Ptcp. Pf. Pass. von सिद्) einer der durch seine Willenskraft die höchste Vollendung erreicht hat 58, 4.

संस्कारा (Vb. कर्त्तु) adj. ग्रा ähnlich, gleich; nah (§. 476).

संकुल (Vb. कुल्) adj. ला fem. verwirrt, dicht gedrängt, voll.

संकीर्त्तु X (eig. Denom. vom folg.) Par. (§. 209; 843; 844) einladen.

संकेत (Vb. क्तिन् Präf. सम्) msc. Zeichen, Übereinkommen, Bestellung.

संकोच (Vb. कुच्) msc. das Zusammenziehen, Binden 246, 14 (Schauder, Demuth?).

संक्रम (Vb. क्रम्) msc. ntr. ein mit Schwierigkeiten verbundener Marsch durch unwegsame Gegenden; Mittel solch einen Weg passabel zu machen; msc. das Gehen, Reisen.

संक्रमय (Vb. क्रम्) ntr. das Zusammenschreiten, Verbindung 113, 18.

संख्य (Vb. 1. क्षि) msc. Vernichtung; Vernichtung der Welt.

संख्य (Vb. ख्या) ntr. Kampf, Schlacht. — fem. ग्रा Zahl; Überlegung, Berathung, Verstand.

संख्यातस् (vom vor. nach §. 575) adv. aus Zahl 229, 110.

संख्यातस् (vom vor. §. 579) adv. wie Zahl 229, 112.

संग (Vb. सञ्ज् und गम् mit Präf. सम् §. 272) msc. Zusammentreffen, Verbindung;

- Begierde, Wunsch, Verlangen, Hängen 181, 3.
- संगति (Vb. गम् §. 154, 2, 4) fem. das Zusammentreffen, Verbindung (§. 566, VI).
- संगम (Vb. गम्) msc. ntr. (§. 640) Verbindung, Vereinigung, Umgang.
- संगर् (Vb. ग्) msc. Versprechen, Übereinkommen; Kampf, Unglück.
- संगीत (Vb. गे §. 154, 2, 3, eig. Ptcp. Pf. Pass., aber nach §. 333) ntr. Gesangkunst, Concert.
- संगीतक (vom vor. §. 558 ff.) ntr. Concert 190, 8.
- संग्रह (Vb. ग्रह्) msc. das Nehmen, Annahme; das Verbinden 233, 155; Schutz 123, 22; abkürzende Zusammenfassung; Beistimmung, Anstrengung, Ausübung.
- संग्राम् X Atm. (§. 789, V eig. Denomin. vom folg.) kämpfen (§. 209; 893; 844).
- संग्राम (Vb. ग्रह् vgl. ग्राम) msc. ntr. (§. 640 714) Kampf, Schlacht; msc. N. ppr. 271, 305; 281, 423 (§. 506, B; 539; 551, XXIII).
- संग्रह (Vb. ग्रह्) msc. das Zusammentreffen, Zusammenstoß (§. 485).
- संग्रहण (Vb. ग्रह्) ntr. das Zusammentreffen, Verbindung, das Sammeln 273, 340.
- संगर्ष (Vb. घृष्) msc. das Zusammenreiben, Eifersucht, Neid, Wetteifer.
- संगत (Vb. हन् S. 140, §. 380; vgl. S. 141, 20) msc. (Zusammenschlagen) Verbindung, Haufen (§. 506 Bem.; 539; 551, XXIII).
- सच् I Atm. (§. 789, V) folgen, verehren; vgl. सच्.
- सचरपालात्ताराम (Bhvr. ३च०; dieses Ttp. ग्राम; und चरपा म्नाहा Ttp. nach §. 653, III) adj. ता fem. die Farbe von zur Färbung dienendem Lack an sich habend 172, 23.
- सचिव (Vb. सच्) msc. (वा fem.) Freund, Gefährte, Begleiter, Minister, Rathgeber (Owa §. 667).
- सचिवता (nach §. 554 vom vor.) fem. Stand, Dienst eines Ministers 278, 389.
- सचेनन (Bhvr. ३चेनना) adj. ना fem. mit Bewusstsein versehen 108, 110.
- सचेतस् (Bhvr. ३चे०) adj. vernünftig 232, 143.
- सत्तनामात् (Bhvr. ३त्त० letzteres Dvnd. तनऽघमात्) adj. वा fem. sammt Leuten und Räthen 53, 25.
- सत्ताति (Bhvr. ३त्ताति) adj. gleichartig.
- सत्तातीय (nach S. 233 त्तातीय) adj. वा fem. von derselben Kaste, demselben Stamm, derselben Gattung stammend; gleichartig.
- सत्तुब् (von Vb. तुप् mit स für सम्) adj. (Nom. aller drei Geschlechter ०तुः §. 57, 3; 66, 2 Ausn.) Genosse, Gefährte; Accus. Gen. ntr. सतुः Indec. (§. 783) adv. mit (mit Instrum. §. 785; präfixartig §. 243).
- सदत्त (dialekt. aus dem Pass. von सच् सद्य entstanden; vgl. सच्) सद्य (§. 154, 2, 2) (सच्? würde §. 154, 2, 2 folgen) I Par. (viell. „und Atm.“ nach §. 789, I) gebn, sich bewegen.
- सद्य (vom vor.) adj. ता fem. gerüstet, vorbereitet, geschmückt, bereit; sbst. fem. ता Rüstung, Schmuck.
- सद्यता (vom vor. nach §. 554) fem. Bereitheit, Dienstfertigkeit 181, 3.
- सच् s. सदत्त.
- संचय (Vb. चि Präf. सम्) msc. Haufen, Menge, Fülle.
- संचरपा (Vb. चर् Präf. सम्) ntr. Bewegung 109, 17.
- संचार (Vb. चर् Präf. सम्) msc. ein Engpass; schwieriger, beschwerlicher Weg; Weg überhaupt; Körper; das Gebn 79, 34; Bewegung 232, 151.

संचारिन् (Vb. च् प्रäf. सम्) adj. रिपो fem. sich bewegend.

सञ्च (§. 35; 154, 2, 2; 156, 1) I Par. Spoth. सञ्च (§. 795, V) hängen; Pf. red. (§. 528 Ausn. 3); Pass. सञ्च, wofür oft सत्त und ep. auch mit End. des Parasm. (S. 406, n. 1) 20, 20; Ptcp. Pf. Pass. सञ्च hängend 151, 2. — vergl. सत्त्.

— छति; in छतिसत्त 182, 21 ist छति nicht Präf. (sonst würde es nach §. 35 छतिवत् lauten), sondern dieses ist Kmdh. छतिऽत्० sehr hängend.

— — छति sich zur Abwechslung gesellen. Atm. (§. 789, IV) 186, 3.

— च्नु Pass. refl. sich hängen an 182, 15.

— च्च hängend befestigen 85, 52; 235, 7.

— चा anhängen, befestigen 77, 9; 111, 15.

— ड्, डत्त hängend 256, 127.

— नि befestigen नियत्त 199, 3; 201, 9.

— प्र hängen an 183, 3; Pass. refl. sich befinden 225, 61; प्रत्त anhängend, gefesselt 105, 15; 196, 22.

— — छतिप्र in छतिप्रत्त (eher Kmdh. छतिऽत्०) übermässig, zu anhänglich 104, 18.

— — च्नुप्र च्नुप्रत्त gefesselt an 240, 63.

— छि छिप्रत्त befestigt 183, 23.

— सम् संत्त hängend an 101, 22; ver-
hunden 276, 366.

संज्ञा (Vb. ज्ञा Präf. सम्) fem. Erkenntniß, Verstand, Besinnung 31, 18; 40, 12; Erkennungszeichen; Zeichen (§. 435; 563, II).

सद् I Par. Theil sein (von etwas).

सट् msc. ntr. टा fem. die Haartracht eines Asketen (vergl. ऋट्); Mähne.

सट्कुम् (Bhvr. ऽत्०) adj. र्ता fem. mit Ruhm versehen, berühmt 280, 417.

सद्द्र X Par. lödten, stark sein, gehen (nehmen?), wohnen.

सद् s. शद्.

सत् (Ptcp. Pr. von च्) msc. ntr. तो fem. seiend, wahrhaft, gut, recht, angemessen, brav, tugendhaft, weise; fem. तो eine tugendhafte Frau, insbesondre eine die sich mit ihrem verstorbenen Mann lebendig verbrennen lässt (§. 656, II; präfixartig §. 243, vergl. क्).

सत्त (für संत्त Ptcp. Pf. Pass. von तन् mit Präf. सम् S. 247, VI) msc. ntr. ता fem. beständig, ewig; acc. gen. ntr. ताम् adv. immer, ewig.

सत्त्व (Bhvr. ऽत्तत्त्व letztes Dvnd. तद् und त्व für त्वम् technischer Ausdruck der Vedānta-Philosophie) adj. das तद् „diess“ und त्व „du“ enthaltend 219, 3.

सत्त्व (nach §. 554 von सतो fem. von सत्) ntr. Zustand einer tugendhaften Frau 104, 4; 6.

सत्कार (von क् mit सत् (präfixartig) davor) msc. gasliche Aufnahme 81, 50; 248, 33.

सत्किदा (von क् mit सत्, vergl. das vor. und क्रिया) fem. das Guthandeln, Tugend; Leichenbegängniß, Vollzug der Leichencereemonien; Verehrung, gasliche Aufnahme.

सत्ता (nach §. 554 von सत्) fem. Wesenheit 220, 7; das Sein, Güte.

सत्तावत् (vom vor. §. 562) adj. तो fem. mit Wesenheit begabt 24, 13.

सत्त्व (nach §. 554 von सत्) ntr. Wesenheit, Gewissheit, Wahrheit, Vortrefflichkeit; Macht, Stärke. msc. ntr. Geschöpf, Thier.

सत्त्ववत् (vom vor. §. 562) adj. तो fem. mit Stärke begabt 156, 31.

सत्य (von सत् durch sek. व, 10 nach §. 547, 2, b ?) adj. वा fem. wahrhaft, die Wahrheit redend, aufrichtig; sbst. ntr. (§. 708) Wahrheit, Eid; Acc. Ind. (§. 783) adv. in Wahrheit, wahrlich, Partikel der Frage und Versicherung (§. 127, 2, 2; 244; 536; S. 235, §. 608).

सत्यता (vom vor. nach §. 554) fem. Zustand der Wahrhaftigkeit, Tugendhaftigkeit, Verdienst (?) 247, 27.

सत्यवत् (vom vor. nach §. 562) adj. ती fem. wahrhaft.

सत्यवती fem. (vgl. das vor.) N. ppr. Mutter des Vyāsa (Lassen JA. I, 632).

सत्यवाच् (Ttp. अवाच् von Vb. वच् S. 131, O, 1 Ausn. zu d) adj. Wahrheit redend 82, 12.

सत्यवत् (Bhvr. अवत्) adj. ता fem. der Wahrheit treu; Wahrheit liebend, ühend, aufrichtig.

सत्यशक्त (Bhvr. अवत्) adj. wahrhafte Kraft habend 292, 8.

सत्यश्रावण (Ttp. श्रावण letztes vom Caus. von श्रु) ntr. (wörtlich: Hörenmachung des Eids) Eidschwur 133, 2.

सत्यसंध (Bhvr. असंधा) adj. वा fem. (wahrhaft in seinen Versprechen) der Wahrheit treu, Wahrheit liebend, ühend, aufrichtig.

सत्यान्त (Dvnd. सत्यश्रुत) adj. wahr und unwahr seiend, Wahrheit und Lüge zugleich enthaltend 134, 4.

सत्यापि Vb. Denomin. (von सत्य) Par. (§. 220) die Wahrheit sagen.

सत्र X Atm. (§. 789, V) ausführen, vollenden, verhindern (§. 209; 843; 844).

सत्र (Vb. त्रे, wenigstens theilweis, mit स für सत्) ntr. Opfer; Bedeckung, Trug, Wald.

सत्रम् (von स S. 344, n. 4) Ind. (§. 783) mit (mit Instr. §. 785).

सत्रा (von स S. 236, Z. 1) Ind. (§. 783) Adv. mit (mit Instr. §. 785).

सत्राय Vb. Denom. (सत्र) Atm. (§. 225) Opfer zu eigenem Unglück vollziehn (?).

सत्रापन्न (Kudh. nach §. 656, V सत्रऽन्नपन्न) msc. Bedeckung gewährendes Versteck 190, 10.

सत्त्व S. संख्य (§. 21 Bem.).

सत्त्वं (von सत् mit वन् für वत् S. 243 वत्) adj. kräftig, stark 290, 2.

सत्त्वं (Bhvr. अवत्) adj. त् ए eilend, rasch; ०म् (Avybh.) adv. schnell.

सद् (§. 35. 36; 156, 1) I. VI. Par. Speth. सीद् (§. 795, VII; 797, VI für org. सिसद् nach III. C. Cl.) sitzen (zusammensinken), zu Grunde gehn 132, 1. — Aor. (§. 856, 5). Ptcp. Pf. Pass. सन्न (ved. §. 897, 1 Ausn.); Intens. (§. 165, Bem. 2).

— ऋति, — ऋनु, — ऋपि, — ऋभि (§. 35. 36).

— ऋव (herabsinken) erschlaffen 189, 9; 194, 12; zu Grunde gehn 164, 74; 193, 10. — Caus. betrüben.

— ऋ niedersetzen 291, 6; I X heran- gehn, kommen, (I) 65, 18; 100, 24; 127, 22; 213; Ptcp. Pf. Pass. ऋसन्न nah 71, 10; 221, 17; 250, 21; 272, 320 (§. 666); (X) kommen zu 6, 3; 53, 22; 59, 18; 118, 8; 121, 20; 125, 4; 185, 10; 195, 24; befolgen 281, 430; antreffen 152, 5; finden 70, 53; erhalten 58, 10; erwerben 131, 8; erlangen 196, 5.

— — ऋग (I) betreten 175, 52.

— — उपा (X) उपасаदित (§. 225 रुन्).

— — प्रत्वा (I) प्रत्वासन्न nahe 119, 1; 205, 1.

— — सया (I) gehn zu, zusammengehn mit 58, 10; 183, 9; (feindlich) 27, 11;

- (X) zusammenkommen mit 29, 33; 128, 19; begegnen 121, 21.
- नि (§. 35. 36) sich niedersetzen 13, 8; 183, 9; 10. — निपण sitzend 184, 7. — Caus. निपादित (S. 225, दन्).
- — संनि niedersinken 31, 15 संन्यसोदम् (gegen §. 35 statt ०न्यसोदम्, vgl. aber §. 43, 5).
- निरु, — वरि (§. 35. 36).
- ण ग्नाद्विग्न sein 195, 9; vergeben 22, 23; प्रसन्न freundlich 107, 3; gnaadig 38, 5. — Caus. zufrieden stellen 61, 49; versöhnen 42, 15; gewogen machen 123, 24; erheitern 155, 10; Atm. (nach §. 781, I, 2) sich jemand gnaadig machen, eine Gunst erbitten 22, 21.
- प्रति (§. 36).
- वि (§. 35. 36) betrübt sein (auseinander sinken) 73, 7. — Caus. betrüben 35, 3; 105, 20.
- सद् (vom vor. §. 252 Ausn. 5; 289) adj. sitzend (wo सद् §. 47 Bem.; wo ausl. असद्म् §. 680).
- सदक्षिण (Bhvr. सदक्षिण) adj. पा fem. mit Geschenken verbunden 269, 258.
- सद्य (Bhvr. सद्य) adj. सा fem. liebevoll 105, 21.
- गदश्वत् (von श्वत् nach §. 579; jenes Kmdh. सत्सु श्वत्) adv. wie ein gutes Pferd 27, 3.
- सदस् (Vb. सद् S. 149) ntr. Versammlung; ved. Sitz, Wohnung 291, 2.
- सदसदानक (Bhvr. सदसत्सु सत्सु nach §. 671, das vordre Glied Dvnd. सत्सु सत्सु) adj. निष्ठा fem. die Natur des Wesenhaften und Nichtwesenhaften, des Guten und Bösen habend 136, 12; 141, 74.
- सदा (von स im Sinn von सर्व §. 572, III, vgl. S. 246, द्वा) Ind. (§. 783) adv. immer, stets.
- सदाचार (Kmdh. सत्सु सद्) msc. (guter

Wandel) die überlieferten (Lebensweise) Gebräuche der Kasten, wie sie im heiligen Lande zwischen den Flüssen Sarasvatī und Drishadvatī geübt werden.

सदान (Bhvr. सद्) adj. ना fem. mit dem Brunstsaft versehen, brünstig 170, 9.

सदानन्द msc. N. ppr. 219, 16.

सदाशिव (eig. Kmdh. शिवः „immer glücklich“) msc. N. ppr. Siva.

सदृश (स im Sinn von समान S. 133, 0, 1; 248, XII; und Vb. दृश् §. 274) adj. ähnlich, gleich (§. 66, 4 Ausn.; 644, III, 5).

सदृश (wie das vor. S. 136, च, 6; 248, XII; §. 274) adj. श्री fem. ähnlich, gleich, angemessen, passend (§. 473; 653, II).

सदेवसुराक्षस (Bhvr. सद्, letztes Dvnd. देवसुराक्षस) adj. सा fem. sammt Göttern, Asuren und Rākshasa's 41, 22.

सयन् (Vb. सद् §. 167, यन्) ntr. Haus, Wohnung.

सयस् (von स and Abl. von दिव् „in einem Glanz, Blitz“) S. 236, §. 613) Ind. (§. 783) augenblicklich, sogleich (§. 704, A, 6).

सयस्यन् (Bhvr. सयस्य nach §. 669) adj. सा fem. (§. 699) gleich, ähnlich.

सन् (§. 46; 154, 2, 4) I Par. verehren, lieben, erlangen; VIII Par. Atm. (§. 789, I) geben; Aor. (§. 858, IX); Prec. (§. 866, 6); Pass. Speth. (§. 874); Ptcp. Pf. Pass. von VIII सान (§. 896, 2); Absol. (§. 914, I; 915, II). Intens. (§. 178; ved. §. 169, Bem. 3); Desid. (§. 190) सिद्वास् begehren 296, 5. — Caus. Desid. (§. 33, 6).

सन्त (von स durch sek. न S. 238; ntr. acc.) Ind. (§. 783) beständig, immer.

सनलदानलद (Dvnd. ०दसन्तः; erstes Glied Bhvr. ससनलद, letztes Tip. सनलदः;

- द von Vb. दो) adj. दा fem. mit Andropogon Muricatum versehen und Brand beruhigend 172, 25.
- सना (von सन (vgl. सनत्) alter Instrum. S. 238) Ind. (§. 783) adv. immer, beständig.
- सनात् (von सन (vgl. सनत्) Abl. S. 238) Ind. (§. 783) adv. immer, beständig.
- सनातन (von सना S. 233) adj. नो fem. ewig, beständig, immerwährend.
- सनाथ (Bhvr. स्नाथ) adj. वा fem. mit einem Herrn versehen, versehen überhaupt 125, 12; 133, 20.
- सनिष्ठा (Bhvr. स्नि⁰) adj. मा fem. religiöse Gebräuche (das Abendgebet) verrichtend 174, 40.
- सनिर्घात (Bhvr. स्नि⁰) adj. ता fem. von Orkanen begleitet 36, 23.
- सनिर्वेदम् (Avybh. स्निर्वेद) adv. verschämt 179, 14.
- सनुत् (von सान् S. 234, S. 606) Indec. (§. 783) adv. (gewiss), zum Verschwinden, weitweg 295, 11.
- संनक्षपा (Vb. तक्ष्) ntr. Tadel 180, 24.
- संतत (Ptcp. Pl. Pass. von तन् mit Präf. सन्) msc. ntr. ता fem. beständig, ewig; acc. gen. ntr. तम् Ind. (§. 783) adv. beständig, stets.
- संतति (Vb. तन्) fem. Ausdehnung, eine sich ausdehnende Linie, Nachkommenschaft, Stamm.
- संतमस (Kmdh. सन् ऽ तमस् nach §. 624) ntr. grosse Finsterniss 237, 22.
- संतान (Vb. तन्) msc. Ausdehnung, Nachkommenschaft.
- संताप (Vb. तप्) msc. Hitze, Leidenschaft, Qual, Leid, Kummer (§. 551, XXIII).
- संतोष (Vb. तृप्) msc. Zufriedenheit, Freude, Glück.
- संत्रास (Vb. त्रस्) msc. Furcht 264, 224; 279, 398.
- संदंष्ट (Vb. दंष्ट्) msc. eine Zange.
- संदंष्टक (vom vor. §. 558 ff.) msc. eine Art Zange 186, 10 (Wils. Daçak. 71, 2).
- संदर्शन (Vb. दृष्ट्) ntr. das Zusammensehn, Sehn, Gegenwart 25, 59.
- संदेह (Vb. दिह्) msc. Zweifel, Ungewissheit, Gefahr 101, 21.
- संधा (Vb. धा) fem. Übereinkunft, Versprechen, Beständigkeit, innigste Verbindung, Zwieliht.
- संधान (Vb. धा) ntr. Verbindung, Mischung; ntr. नो fem. Destillation, Bereitung berauschender Getränke.
- संधि (Vb. धा §. 329) msc. Verbindung, Friede (§. 44, 5; 432).
- संधुक्षपा (Vb. धुक्ष्) ntr. Entflammung 180, 23.
- संध्या (von संधि) fem. Zwieliht, Morgen- und Abenddämmerung; religiöse Ceremonien, Gebet, Andacht u. s. w., welche insbesondere in der Dämmerung vorgenommen werden müssen; die Periode, welche zwischen dem Ende von einem und dem Beginn von einem andern Weltalter (Yuga) verfließt (§. 496).
- संध्यात्र (Tlp. vom vor. und संत) msc. Zwieliht, Periode am Ende eines Weltalters (vgl. das vor.).
- संध्याव्य (von संध्या nach §. 554) ntr. Zustand der Dämmerung 184, 2.
- संनिकर्य (Vb. कृष् Präf. सम् नि) msc. Nähe, Verbindung 225, 62; 231, 121.
- संनिधान (Vb. धा Präf. सम् नि) ntr. Nähe; Sichtbarkeit, Wahrnehmbarkeit.
- संनिधि (Vb. u. s. w. wie eben) msc. Nähe; Wahrnehmbarkeit, Gegenwart, Sichtbarkeit.
- संनिपात (Vb. पत् Präf. सम् नि) msc. (das Zusammenfallen) krankhafter Zustand; das Vermischen, Gemisch; Menge; Kampf 229, 116.

संनिभ (Vb. भा. mit Präf. सम् नि, oder Kndh. सम् ऽ निभ) adj. भा. fem. ähnlich 37, 28; 254, 107; 255, 118; 269, 290; gleich 90, 13.

संनिवेश (Vb. निष् Präf. सम् नि) msc. Nachbarschaft, Bau, Construction.

संन्यास (Vb. 2. षष् Präf. सम् नि) msc. das Aufgeben aller weltlichen Neigungen.

सप् (॥ 33) I Par. folgen, verehren, verbinden.

सप्त (Bhvr. ऽ पत् wo s.) adj. सा fem. das Subject enthaltend 226, 72; (S. 248, XII) msc. ein Anhänger, Parteige-nosse.

सप्तलेख (Bhvr. ऽ पत्) adj. सा fem. mit wohlriechender Schminke versehen 146, 7.

सप्तन msc. Feind 75, 26 (wohl eig. von सप्तनी stammende Kinder: Kinder von einem Vater und verschiedenen Müt-tern; doch kenne ich keine Regel, wonach es gehildet wäre).

सप्तनी fem. (von ऽ पत् §. 700; S. 248, XII) eine Frau, deren Mann mehrere Frauen hat, eine Mitfrau (§. 432).

सपदि Ind. (§. 783, vgl. §. 682, III, wo-nach aus सम्ऽपद् mit द्, wo aber zu bemerken war, dass das स् eingehüsst wird; eher das letzte Loc. von पद् §. 754, XV eig. „in einem Sprung“) adv. augenblicklich, sogleich, schnell.

सपद् (Bhvr. ऽ पत्) adj. सा fem. mit Lotus versehen 146, 2.

सपन्मा (Bhvr. ऽ पत्) adj. मा fem. mit Schlangen versehen 86, 3.

सपरिकृ (Bhvr. ऽ पत्) adj. रा fem. Gefolge bei sich habend, sammt Gefolge 129, 110.

सपर्य Vb. Par. (§. 235) verehren (vgl. Sāma V. Gl.).

सपर्वतवनद्भुस (Bhvr. ऽ पत्, letztes Glied Dvnd.

पर्वतवन ऽ हुव) adj. या fem. sammt Ber-gen, Wäldern und Bäumen 40, 20.

सपल्लव (Bhvr. ऽ पत्) adj. या fem. sammt Zweigen 147, 16.

सपादक (Bhvr. ऽ पादका) adj. का fem. Schuh an habend 77, 9.

सपिशाच (Bhvr. ऽ पि०) adj. चा fem. sammt den Piçātscha's 86, 3.

सपुत्र (Bhvr. ऽ पु०) adj. रा fem. sammt dem Sohn 248, 42.

सपुष्प (Bhvr. ऽ पु०) adj. (fem. रो §. 690) sammt Blumen, blühend 146, 2.

सप्तक (von सप्तन् §. 546, 2; 547, VIII) adj. की fem. sieben umfassend, sieben.

सपति Card. fem. (§. 764 ff.) siebenzig.

सप्तदश msc. ntr. श्रो fem. (§. 770) sieben-zehnte.

सप्तन् (S. 161, तन् Vb. सप् ?) Card. gen. comm. (§. 764 ff.) sieben (§. 430, 1, 2; 547, VIII).

सप्तनवत msc. ntr. तो fem. Ord. (§. 770) siebenundneunzigste.

सप्तभूमिक (von ऽ भूय nach §. 624) adj. (की fem. ?) sieben Stockwerk hoch 109, 19 (? s. Anm.).

सप्तम msc. ntr. सो fem. Ord. (§. 770) siebente; fem. siebente Tag eines halben Monats.

सप्तयोत्तनी (Dvigu सप्तन् ऽ योत्तन §. 660) fem. eine Strecke von sieben Jodschana 254, 103.

सप्तसप्तकषेत्र (Ttp. ऽ क्षेत्र gegen §. 653, VII Ausn.) msc. Kenner der siebenmal sieben Wissenschaften 84, 41.

सप्तसपति fem. Card. (§. 764) siebenund-siebenzig.

सप्तसपति msc. (eig. Bhvr. सप्तन्ऽसपति eig. „sieben Rosse habend“ =) Sonne.

सप्ताह msc. (Dvigu nach §. 660, vergl. 639) eine Zusammenfassung von sie-

ben Tagen; Acc. als Zeitbestimmung 253, 91.

सप्ति (Vb. सप् eig. „Geschirr“ ?) msc. Ross; ved. 291, 1 (Sch. सर्पकालिल).

सप्रणयम् (Avybh. सप्रणय) adv. liebevoll 44, 32.

सप्रणयम् (Avybh. सप्रणय) adv. mit liebevoller Bitte 98, 19.

सफल (Bhvr. सकृ०) adj. ला fem. Frucht mit sich habend, fruchtbringend, beglückt 276, 373.

सखल (Bhvr. सकृ०) adj. ला fem. mit Kraft ausgerüstet 118, 4.

सखलानुग (Bhvr. सकृ० letztes Dvnd. खल सकृ०) adj. मा fem. sammt Heer und Begleitern 54, 16.

सखायु ved. (स für सम् Vb. खायु) msc. zerstörend (?) 290, 5 (Sch. gequält).

सख्य (Bhvr. सकृ०) adj. वा fem. voll Furcht seiend 110, 9.

सभा (Vb. भा, स für सम्) fem. Haus, Palast, Versammlung, Hof 278, 391; 280, 417 (§. 539; wann in Zsitzg ausl. ntr. §. 640, vergl. 649, 1).

सभाद्रु (§. 33) X Par. (wohl eig. Denom. (vgl. Vb. भद्रु und §. 285) verehren, erfreuen, zeigen (§. 209; 843; 844).

सभापति (Tlp. सपति vgl. उभापति) msc. der Eigenthümer eines Spielhauses (§. 427).

सभार्त (Bhvr. सभार्ता) adj. sammt Gattin 58, 12; 92, 42; 100, 24.

सभासदृ (Tlp. सदृ §. 258; 289) msc. in einer Versammlung sitzend, am Hof sitzend 278, 387; Richter 106, 14.

सभिक (von सभा) msc. Herr eines Spielhauses.

सभ्य (von सभा §. 539) adj. वा fem. sich auf eine Versammlung beziehend, dafür passend; vertraut, treu; msc. Mitglied einer Versammlung (Akademie)

248, 32; Hofmann 252, 86; Richter 106, 13.

सम् स्तम् (§. 154, 1) I Par. nicht verstört werden, verstört werden. — X Par. (§. 208; 209; 843; 844) verstört werden.

सम् (Ntr. Sing. Nom. Acc. des Pronth. स) Verbalpräfix (§. 241), vorderes Glied in Kmdhār. — und Bhvr. — Zsitzg (ved. trennbare Präposition mit Instr. §. 785) in eins, zusammen, schön, sehr (wird स S. 247, VI; संसम् §. 683, VIII).

सम् (alter Superlat. vom Pronth. स S. 239, म; S. 11 n. 2) adj. (Declin. §. 778, I, 2) all, ganz, gleich, eben, gut; ntr. acc. sing. Ind. (§. 783) mit, zusammen mit (mit Instr. §. 785); auf gleiche Weise; fem. (§. 709, 3, vgl. §. 716) मा Jahr (सम् wird सति S. 133, O, 2; §. 492; 517; 549; S. 225 सख्य; S. 238 न; §. 653, II; 681; समा §. 550).

समसम् (Avybh. सम्सृष्टि §. 680; 681) adv. vor Augen 44, 36; 193, 20.

समय (Bhvr. सम्सृष्टि „Spitze (Ende) mit habend“ = bis zum Ende gehend) adj. मा fem. vollständig, all (§. 554, 1).

समदृ (Bhvr. ससृष्टि) adj. दा fem. trunken 149, 27; wüthend 156, 29.

समन (von सम् nach S. 238 ? od. Vb. सम्) subst. ntr. Kampf (Sāma V. Gl.), Wett-eifer, Fleiss (?) 287, 6.

समनन्तरम् (Kmdh. सम्सृष्टि; letztes Avybh.) sogleich 14, 20.

समन्त (Bhvr. für समान सन्त nach S. 247, VI) adj. gleichgesinnt 295, 16.

समन्त (Kmdh. सम्सृष्टि) msc. Gränze.

समन्तान् (Abl. des vor.) Ind. (§. 783) von der Gränze her = ringsum, von allen Seiten.

समन्त्रिण (von ०त्रिन् nach §. 554; jenes

Bhvr. सऽमन्त्रिन् ntr. Belrath, Beistimmung 266, 248.

समय (Vh. इ प्रäf. सम्) msc. Übereinkommen, Vertrag, Verpflichtung, sittliches oder religiöses Herkommen, Eid, Befehl, Zeichen; (Zusammentreffen) Gelegenheit, passende Zeit, Zeit überhaupt; (das Zusammengehn) Concinnität von Prämissen im Schluss, Schlussfolgerung, Anweisung richtige Schlüsse zu bilden 180, 8 (§. 244; 551, XXIV; 566, VI).

समया (S. 150, वा; eher Instr. fem. von सम) Ind. (§. 782; 783) mit; nah; zur schuldigen Zeit (in dieser Bed. wohl von समय alter Instr.); mit Accus. (§. 785).

समर् (Vb. अ प्रäf. सम्) msc. ntr. (§. 640) Schlacht, Kampf; msc. N. ppr. 247, 25 (§. 474).

समर्चयन् msc. N. ppr. 256, 135.

समर्चयामिन् (Ttp. स्त्र०) msc. eine vom vorigen aufgestellte Bildsäule eines Gottes (seines Schutzpatrons) 247, 25.

समर्च (Bhvr. सम्ऽचर्च) adj. वा fem. stark, fähig, passend.

समर्पया (vom Caus. von अ) ntr. Einhändigung 270, 299.

समर्थ Vb. Par. (§. 235).

समवतार (Vh. त् mit Präf. सम् अव) msc. ein Ort an einem heiligen Strom, wohin gewallfahrtet wird.

समवाय (Vh. इ प्रäf. सम् अव) msc. Menge; innre Beziehung; (Inhärenz, Müller DMG. VI, 13); 33; 228.

समवायनम् (vom vor. §. 575) adv. in Folge der inneren Beziehung 225, 58.

समवायिन् (von वाय nach §. 563) adj. नी fem. mit der inneren Beziehung begabt 221, 16; 17 (vgl. Müller Ztsch. d. DMG. VI, 223).

Glossar.

समष्टि (Vb. अष्ट् Präf. सम्) fem. Ganzheit 204, 13.

समस्त (Picp. Pf. Pass. von 2. अस्त) ता fem. verbunden, vollständig, ganz, all.

समा S. सम.

समाकार (Bhvr. समऽका०) adj. त् fem. gleichförmig, gleich 105, 24.

समाकुल (Vh. कुल् Präf. सम् वा S. वाकुल) adj. स्मा fem. verwirrt 110, 17; 146, 8.

समागम (Vh. गम् Präf. सम् वा) msc. Zusammenkunft 102, 22; 257, 147; Zusammentreffen 40, 17; Verbindung; Ankunft.

समाचार (Vh. चर् mit Präf. सम् वा, vergl. वाचार) msc. Wandel 107, 8; 129, 3 (§. 566, VI).

समाद्य (Vh. अद्य S. 141, अ, 23) msc. Versammlung, Gesellschaft, Menge.

समादेश (Vb. दिष् Präf. सम् वा, vgl. वादेश) msc. Anweisung, Befehl 117, 12.

समाधान (Vb. धा Präf. सम् वा) ntr. andächtige Betrachtung, Versunkenheit in Meditation.

समाधानमात्र (vom vor. und मात्र wo s.) ntr. hlosse Versunkenheit in Meditation 182, 5.

समाधि (Vb. धा §. 329 Präf. सम् वा) msc. Andacht, Versunkenheit in Meditation.

समान (von *समा = griech. ἴσα, altem Instrum. in Adverbialbed. wie पुन durch न S. 238) adj. fem. ना und bisweilen नी (s. §. 689) gleich, gleichmässig 285, 480; ähnlich; ein und derselbe 295, 10 (dafür स S. 233, O, 2; S. 136, अ, 6; S. 171, स; S. 248, XII; §. 506, vgl. Bem.; 656, II). — msc. (Vh. अन् Präf. सम्) einer der Lebenshauche, der zur Verdauung nöthige 207, 12.

समानाधिकरण (Bhvr. सऽधि० letztes in Bed. „Überschrift, Ruhrik, Sphäre“)

- adj. या fem. in derselben Sphäre be-
findlich 231, 138.
- समागम (Vb. रभ्. §. 149, 5; Präf. सम् उद्) msc. Anfang, Unternehmen 7, 14.
- समास (Vb. 2. छप्) msc. Verbindung, Zu-
sammenziehung.
- समासतम् (vom vor. §. 575) adv. in der
Kürze 140, 68.
- समाख्य (Bhvr. सम्ऽछाया) adj. या fem.
glücklichen Stand habend 10, 8.
- समित्र (Bhvr. समित्र) adj. रा fem. samit
dem Freunde 54, 16.
- समिध् (Vb. दन्ध्. S. 131, O, 1) fem. Brenn-
material, Holz (§. 521, vergl. 459).
- समोकरण (von सम् mit कृ nach §. 242) ntr.
Assimilierung, Verdauung 207, 13.
- समोप (für org. *समाप von Vb. छाप् mit सम्
S. 238, 9) adj. या fem. nah; ntr. (§. 708)
Nähe; Acc. als Adv. nah.
- समुत्थ (Vb. स्वा mit Präf. सम् उद् §. 241
Bem. 1) adj. या fem. sich erhebend,
entstanden.
- समुत्थान (Vb. स्वा mit Präf. सम् उद् §. 241
Bem. 1) ntr. das Sicherheben, Zuneh-
men, (das Aufstehn) Anstrengung,
Fleiss, Beschäftigung, Vollziehung
einer Arbeit.
- समुत्पत्ति (Vb. पद् Präf. सम् उद्) fem. Ent-
stehung 144, 111.
- समुत्सुक (Kmdh. सम्ऽउत्सुक s. letztres) adj.
का fem. bekümmert, betrübt; be-
dauernd.
- समुत्सुक्य (nach §. 554 vom vor.) ntr. Be-
trübtheit 147, 15.
- समुद्य (Vb. इ Präf. सम् उद्) msc. Aufgang;
Menge, Zahl (Zählung) 53, 5; Krieg;
Anstrengung.
- समुद्र (Vb. गम् §. 272, mit Präf. सम् उद्)
msc. (§. 708, 4) Kasten.
- समुद्रक (vom vor. §. 558 ff.) msc. Kästchen.
- समुद्भव (Vb. भू Präf. सम् उद्) msc. Entste-
hung, Beginn 121, 2.
- समुपम (Vb. वम् Präf. सम् उद्) msc. Erbe-
bung 29, 25.
- समुद्ग (§. 359; cher eig. Bhvr. सम्ऽउद्
aus उद्ग von उद्ग (s. उद्ग), vgl. वोखद्
und वोखन्) msc. (Wasser zusammen
habend) Occan, See, Meer (§. 488,
vergl. 517; 540).
- समुद्देग (Vb. बिह् Präf. सम् उद्) msc. Furcht
90, 18.
- समुन्नति (Vb. नम् §. 154, 2, 4; Präf. सम् उद्)
fem. Erhebung, Höhe, Würde, Stolz.
- समुद्ग (Vb. वद् vgl. §. 154, 2, 3, aber mit
Dehnung, anomale Bildung) msc. Ver-
sammlung, Menge (§. 566, VI).
- समुद्धि (Vb. ऋप्) fem. Zunahme, Seegen,
Glück, Macht.
- समुद्धिन् (von ०ठ Ptcp. Pf. Pass. von ऋप्
nach Anal. S. 226 र्द्) adj. नो fem.
gesegnet, beglückt gewesen 81, 3.
- समोक्त (Bhvr. सम्ऽओ) adj. zusammen-
wohnend, versehn 290, 10 (mit Instr.).
- संपद (Vb. पद् §. 331 Ausn.) fem. (§. 709, 9)
glücklicher Erfolg, Zunahme von ir-
gend etwas Angenehmen, von Reich-
thum, Macht u. s. w., von Menschen
256, 137; Fülle an guten Eigenschaften,
Vortrefflichkeit; Tugend 28, 23;
203, 7; Grösse 235, 1.
- संपराय (Vb. इ Präf. सम् पद्) msc. Schlacht
(Niederlage), Unglück (§. 551, XXIII).
- संपात (Vb. पत्) msc. das Zusammenfallen,
Zusammenstossen 100, 16; Zusam-
menlauf 188, 15; das Niederfallen
186, 15; das Stürzen 156, 29; Sturz
268, 275.
- संपत्ति (Apybh. सम्ऽपत्ति §. 682, IV) Ind.
(§. 783) adv. jetzt, in dieser Zeit
(§. 566, VI).
- संप्रदाय (Vb. दा Präf. सम् ण) msc. traditio-

nelle Lehre, von einem Lehrer stets durch Unterricht auf einen ihm nachfolgenden übertragen.

संप्रवेष्ट (Vb. विज्ञा. Präf. सम् प्र) msc. Zugang 265, 235.

सम्बन्ध (S. 33) सम्बन्ध सम्बन्ध (S. 33) X Par. zusammenbinden, verbinden. — vgl. सम्बन्ध.

सम्बन्ध (Vb. सम्बन्ध) msc. Verbindung; wesentliche nothwendige Verbindung, Beziehung, wie z. B. die einer Eigenschaft mit oder zu einer Substanz; Eigenschaft, Angemessenheit, Erfolg, Glück; adj. सम्बन्ध fem. passend, angemessen, gut, richtig.

सम्बन्धक (vom vor. S. 559) adj. सम्बन्धक fem. passend, angemessen, gut 55, 7.

सम्बन्धित (von ०५ nach S. 563) adj. सम्बन्धित fem. in Verbindung stehend, sich beziehend, iabürrend, verwandt; gute Eigenschaften habend.

सम्बन्धित Vb. Par. (S. 235) zusammentragen.

सम्बन्धित (Vb. सम्बन्धित) adj. aber nur msc. (AK.) eng, angefüllt; ep. fem. 87, 16.

सम्बोधन (Vb. सम्बोधन Caus.) ntr. das Rufen, Ruf.

सम्बन्ध (Vb. सम्बन्ध) msc. Entstehung, Ursprung, Grund; Verbindung, Mischung; Übereinkommen; Möglichkeit, Fähigkeit, Bekanntschaft.

सम्बन्ध (Vb. सम्बन्ध) msc. (das Zusammenbringen) Menge, Fülle.

सम्बन्धन (Vb. सम्बन्धन Caus.) msc. ntr. (S. 640) सम्बन्धन fem. (nach S. 337) Möglichkeit, Verehrung; Ruhm.

सम्बन्धन (Vb. सम्बन्धन) fem. Unterhaltung; Vortrag; Kriegsgeschrei, Parole.

सम्बन्धित (Vb. सम्बन्धित) fem. Entstehung, Ursprung 251, 73.

सम्बन्धित Vb. Par. (S. 235) wiedergeboren werden.

संभोग (Vb. सम्भोग) msc. Liebesgenuß; Vergnügen; Benutzung.

संभय (Vb. सम्भय) msc. Eile, Verwirrung aus freudigem Eifer; Ehrfurcht, Furcht.

संभयम्भुत् (Ttp. सम्भुत् von Vb. सम्भुत् S. 131, O. 1) adj., verwirrt 241, 71.

संभय (eig. Ptcp. Pf. Pass. von सम्भय aber nach S. 333) ntr. Gedanke 30, 1.

संभय (Vb. सम्भय) msc. Kampf, Schlacht.

संमिश्रित ved. für संमिश्र (vgl. मिश्र) adj. सम्मिश्र fem. zusammen gemischt, verbunden, versehen 290, 10.

संमुख (Bhvr. सम्मुख) adj. fem. सम्मुख oder सम्मुख (S. 693) einander gegenüber stehend, vor Augen, entgegen.

सम्मुख s. das folg.

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

सम्मुख (Ttp. सम्मुख nach S. 133, O. 2, 2

संज्ञा (Ttp. संज्ञा (im Loc. nach S. 247, II, 3, c) उद्ग von इन्नु §. 320) ntr. Lotus.
 संज्ञा (von संज्ञा §. 562, वृत्ति. S. 239, मन्) msc. Ocean, Fluss; fem. तो N. ppr. eines Flusses, welcher im Nord-Osten der Provinz Delhi entspringt und sich im Land der Bhatties im Sand verliert; N. ppr. von Brahma's Frau, der Göttin der Sprache und Beredsamkeit.
 संज्ञाता (nach §. 554 von Bhvr. संज्ञाता) fem. Geröththeit 102, 13.
 संज्ञा (Vb. संज्ञा S. 135, इन्नु) fem. Fluss; Faden.
 संज्ञा (Kmdh. nach §. 656, III संज्ञा संज्ञा) fem. mit einer Frau zu vergleichen-der Fluss 171, 10.
 संज्ञा (Bhvr. संज्ञा S. 248, XII) adj. वा fem. gleichgestaltet, gleich, ähnlich.
 संज्ञा (Ttp. संज्ञा §. 320) ntr. Lotus (§. 460; 563, IV).
 संज्ञा (Bhvr. संज्ञा) adj. वा fem. zornig 107, 3; 242, 83.
 संज्ञा (Vb. संज्ञा) msc. Loslassung (Emanation), Schöpfung; Natur, ursprüngliche Eigenschaft; (Unterbrechung) Capitel, Abschnitt eines Buches (§. 551, XXIII).
 संज्ञा (§. 33) I Par. durch Arbeit erwerben (vergl. संज्ञा).
 संज्ञा (Vb. संज्ञा) msc. दो fem. Schlange (§. 212 Bem.; 255).
 संज्ञा (Vb. संज्ञा) adj. विपरीत fem. kriechend, schleichend, gleitend.
 संज्ञा (संज्ञा §. 33) I Par. gehn.
 संज्ञा s. संज्ञा.
 संज्ञा (§. 170, 2, vergl. aber S. 243, 2) adj. fem. वा (Declin. §. 778, I, 2) all, ganz, vollständig (§. 239 Bem. 1; S. 133, O, 2, h; §. 486; 544; 560; 563, IV; 566, IX; 572; 582; 588, IV, V; 529; 626; 649, II, III; 656, I, 2; 673; 683, VI).

संज्ञा (nach §. 554 vom Ttp. संज्ञा) ntr. Zustand allwärts hinzugehn; Allgegenwärtigkeit 222, 25.
 संज्ञा (Ttp. संज्ञा von Vb. संज्ञा) adj. वा fem. allwissend; msc. Siva.
 संज्ञा (von संज्ञा §. 572) adv. vollständig, ganz, allenthalben, nach allen Seiten, ringsum (mit Accus. §. 785).
 संज्ञा (wohl Bhvr. संज्ञा संज्ञा nach §. 671, vergl. नानादिक्क bei Cank. Comm. zu Chand. Upan. 370, welches Anand. durch नानाविधासु दिक्षु भव्य erklärt, und ebds. p. 444; vgl. §. 66, 4 Ausn.) adj. वा fem.; ntr. adv. sich nach allen Seiten hin erstreckend 267, 262.
 संज्ञा (von संज्ञा §. 572) adv. allenthalben, aller Orten; immer.
 संज्ञा (von संज्ञा §. 572) adv. auf alle Weise, sicherlich, übermässig.
 संज्ञा (von संज्ञा §. 572) adv. zu allen Zeiten, immer.
 संज्ञा (von संज्ञा Kmdh. nach §. 528, oder 565, III) adj. दो fem. allwesenartig, alle Wesen in sich enthaltend 135, 7 (vergl. das folg.).
 संज्ञा (Bhvr. संज्ञा संज्ञा vgl. das vor.) adj. (fem. §. 699) das Wesen aller Wesen habend, alle Wesen in sich enthaltend 139, 54.
 संज्ञा (von संज्ञा §. 578) adv. alle nach einander, allsamt 37, 1.
 संज्ञा (Ttp. oder Kmdh. संज्ञा; letztes Glied Bhvr. संज्ञा (Ptcp. Pf. Pass. von संज्ञा) संज्ञा) adj. वा fem. in allen vollendeten Wunsch habend, ganz glücklich 141, 83.
 संज्ञा I Par. gehn.
 संज्ञा (Bhvr. संज्ञा) adj. वा fem. voll Schaam 110, 9.
 संज्ञा (Avybh. संज्ञा) adv. beschämt, verschämt 120, 7; 187, 19.

सलिल (S. 170, §. 420 Vb. च) ntr. Wasser.
सलीलम् (Avybh. ऽलीला) adv. liebevoll
173, 33.

सख्यम् (Bhvr. ऽख्यम् S. 248, XII) adj. gleich-
alterig; msc. fem. Altersgenoss, Freund,
Freundin.

सखिकल्प oder क्वक (Bhvr. ऽखि० vgl. §. 671)
fem. वा पिका Irrthum, Zweifelhaftig-
keit habend, unbestimmt 217, 1.

सखिग्रह (Bhvr. ऽखि०) adj. हा fem. mit
dem Leib versehn 247, 27.

सखित् (Vh. च्) msc. Sonne.

सखिप (Bhvr. ऽखिपा) adj. वा fem. gelehrt
260, 178.

सखिन्य (Bhvr. ऽखि०) adj. वा fem. beschei-
den 148, 21; ntr. (oder Avyhh.) adv.
demüthig 112, 3; 116, 9.

सखिभ्रम (Bhvr. ऽखि०) adj. मा fem. coquet-
tierend 148, 23.

सखिलाप (Bhvr. ऽखि०) adj. ता fem. hold
237, 26.

सखिशेषक (Bhvr. ऽखिशेष nach §. 671) adj.
पिका mit einer besondern Eigenschaft
versehn. ntr. Besonderheit 220, 1.

सखित्मय (Bhvr. ऽखि०) adj. वा fem. voll
Verwunderung, erstaunt; ntr. (oder
Avyhh.) adv. voll Erstaunen 125, 19.

सख्य (S. 168, व, 4) adj. वा fem. umgekehrt,
links, südlich.

सख्यतम् (vom vor. §. 575) adv. von der
linken Seite 31, 14 (d. i. die Seite,
auf welcher der Wagenführer steht,
die also vom Wagenkämpfer schwer
zu vertheidigen ist).

सख्यम् (Bhvr. ऽख्यमा) adj. वा fem. schmerz-
voll, bekümmert 242, 83.

सख्येच (Ttp. सख्ये (Loc. von सख्य S. 247, II)
ऽच (von स्वा S. 159, ख, wohl für ein-
stiges स्वात् alles Ptcp.' Aorist) §. 44, 2)
msc. (Declin. §. 754, XIV) Wagen-
lenker.

सखीउ (Bhvr. ऽखीउ) adj. डा fem. voll
Schaam 3, 4; 61, 42.

सख्यद्व (Bhvr. ऽख्य०) adj. हा fem. voll Ge-
schrei, ertönend 275, 361. ntr. (oder
Avybh.) adv. mit Getöse 167, 86.

सखिखण्डिन् (Bhvr. ऽखि०) adj. sammt dem
Çikhandin 54, 9.

सखोक (Bhvr. ऽखो०) adj. का fem. beküm-
mert 147, 16.

सख्य (entstanden aus सच nach III. Conj.
Cl. सचच् mit Einbusse des Wzvokals)
I Par. verfolgen 291, 12. ऋसख्यतम्
296, 9 nehme ich für ved. Aor. Caus.
von सच „folgen machen“ (vgl. S. 382
n. 5).

सस्य शस्य संस्य शंस्य II Par. schlafen.
सस्य (Bhvr. ऽस्यत्) adj. वा fem. sammt
der Periode zwischen dem Ende einer
und dem Anfange der folgenden
Weltperiode 141, 70.

सस्योत्र (Bhvr. ऽस्य०) adj. वा fem. sammt
dem Ende einer Weltperiode 141, 70.
संस्यम् (Avybh. ऽस्यम्) adv. verwirrt
187, 19.

ससुरचापम् (Avybh. ऽसुरचाप; letztes Ttp.)
adv. mit Indras Bogen 171, 12.

सस्य (Bhvr. ऽस्य०) adj. ता fem. sammt dem
Wagenführer 34, 11.

सस्ये (Bhvr. ऽस्ये०) adj. वा fem. sammt
dem Heere 272, 323.

सस्मित (Bhvr. ऽस्मित) adj. ता fem. lächelnd;
acc. ntr. (oder Avyhh.) adv. lächelnd
70, 51; 109, 10; 183, 10.

सस्वेद (Bhvr. ऽस्वेद) adj. हा fem. von
Schweiss benetzt 274, 343.

1. सह (§. 55 Ausn.; 156, 3) I Alm.
(\$ 789, V) X Par. über sich nehmen,
geduldig hinnehmen 156, 30; 159, 48;
ertragen 85, 8; 108, 23; 109, 2; Ptcp.
Pf. red. (\$ 891); Ptcp. Fut. Pass.
(\$ 906, II, 2); Ptcp. Pf. Pass. सोढ

- (§. 55 Ausn.; 656, III; 664; §. 225). — Caus. Desid. (§. 33, 6).
- उद् vermögen, können 9, 35; 15, 29; 27, 1; 74, 17; ep. Par. 45, 18.
- नि, — परि (§. 41 u. Ntr. vgl. §. 845; 869 Bem.).
- व Absol. वस्त्रं गृह्ति für Ind. (§. 783) „mit Gewalt“ 4, 16; 6, 6; 81, 52; 151, 4.
- वि (§. 41 Ntr. 845).
2. सह IV Par. sättigen, erfreuen, dulden.
- सह (Vb. 1. सह §. 256) adj. दा fem. tragend, zu tragen fähig, fähig 240, 59; duldend, geduldig.
- सह (vom Prnth. स S. 237 u) Ind. (§. 783) Präposition: mit (mit Instr. §. 785), ep. mit Dativ 13, 15; drückt aus: Verbindung, Zunahme, Gegenwart, gegenwärtige Zeit, Vollständigkeit, Ähnlichkeit.
- सहकार (Kmdh. सहऽकार) msc. eine wohlriechende Art Mango.
- सहकारिन् (Kmdh. सहऽक० letztes nach §. 282) msc. ein Hilfsmittel, ein Helfer; das, oder der wodurch etwas bewirkt war; adj. रिपो fem. helfend 226, 80.
- सहकृत (Kmdh. स कृत Ptcp. Pf. Pass. von कृ) msc. ntr. ता fem. unterstützt 225, 65.
- सहचर (Kmdh. स चर Vb. चर) adj. रो fem. (§. 277) zusammen gehend.
- सहचार (Kmdh. सचार Vb. चर) msc. der Mitgang, Concinnität, richtige Gang (Gegensatz von अनिचार) 231, 136.
- सहज (Kmdh. स ज §. 320) adj. ता fem. mitgeboren, angeboren.
- सहपतिन् (Bhvr. स पतिन् gegen §. 624) adj. fem. पयो (§. 699) gemeinschaftlichen Weg habend, Reisegefährte 73, 3.
- सहमार्गिच (Bhvr. स म०) adj. चा fem. den Märtscha bei sich habend 64, 8.
- सहयम् (Avybh. सहय) adv. voll Freude 187, 14.
- सहलक्ष्मण (Bhvr. सह०) adj. दा fem. den Lakshmana mit sich habend 77, 2.
- सहस्र (Vb. सह S. 149) ntr. Kraft, Stärke. Instr. सता Indecl. (§. 783) rasch, unüberdacht (§. 533, XIII).
- सहस्र ntr. msc. (§. 711) Tausend (§. 764 ff.); Nom. statt Gen. (vergl. §. 769; im Pantischat.) 108, 20 (§. 461; 546, 1 u. 4; 564; S. 226, ३५).
- सहस्रतय (vom vor. §. 557) adj. दो fem. tausendfältig; ntr. Tausendheit, Tausend 241, 80.
- सहस्रधा (von सहस्र §. 580) adv. tausendfältig 171, 17.
- सहस्रभृष्टि (Bhvr. सह०) adj. tausend Spitzen habend (s. Sāmav. Gl. भृष्टिन्) 292, 9.
- सहस्रमोक्ष (Bhvr. स मो० letztes Ptcp. Pf. Pass. von मिहृ für gew. मोह §. 52) adj. tausend Schälze habend, gewährend; ntr. Schlacht 296, 10.
- सहस्रप्रसू (von सहस्र nach §. 578) adv. tausendfach 13, 7; 30, 8; 117, 15; 255, 121.
- सहस्राग्नौ (Bhvr. स० अ० अ०) msc. Sonne.
- सहस्राक्ष (Bhvr. स० अ० अ० §. 624) adj. fem. सा tausend Augen habend; msc. Bez. des Indra.
- सहसिन् (von सहस्र nach §. 563 aber ved.) adj. रिपो fem. tausendfach 291, 15.
- सहस्राय (Bhvr. सहस्रम०) adj. दा fem. die Rätthe mit habend, sammt den Rätthen 21, 13.
- सहाय (Kmdh. सहऽअय letztes von Vb. इ? oder eher von Vb. हा mit Präf. सम् vgl. सहित und lat. so-dā-lis? oder für सहाय? vergl. सति) msc. Gefährte, Begleiter, Anhänger, Bundesgenosse (§. 460; 554, III).
- सहार्द (Bhvr. सह०) adj. दा fem. Herzlichkeit habend, liebevoll.

सहित (für सहित S. 247, VI, Plcp. Pf. Pass. von सा) adj. ता fem. begleitet von, vereint mit (mit Instr.).

सहिष्णु (Vb. सह् §. 312) adj. ertragend, geduldig.

सहिष्णुता (vom vor. §. 554) fem. Fähigkeit zu ertragen 203, 17; Geduld.

सहेतुक (Bhvr. सहेतु nach §. 671) adj. का fem. einen Grund, eine Veranlassung habend 228, 100; sammt dem Grund 249, 54.

सांख्यिक (von संख्यि) adj. (को fem.) zur Natur, dem natürlichen Zustand gehörig 223, 38; ursprünglich 227, 89; 90; angeboren 233, 153.

साकम् (vom Prth. स vgl. S. 230, क, 17) Indec. (§. 783) adv. zugleich 290, 4; mit (mit Instr. §. 785).

साक्षान् (Abl. von einem Bhvr. साक्ष von सञ्ज्ञि §. 624) Ind. (§. 783) adv. vor Augen, im Angesicht, in Gegenwart, vor; sichtbar, deutlich, klar, gleich wie; unmittelbar (Zeitschr. d. DMG. VI, 221; §. 244).

साक्षात्कारः (von Vb. कृ mit साक्षान् als Präf. §. 244) msc. Vergegenwärtigung 215, 24; 227, 84.

साक्षिन् (S. 226, इन्) adj. क्षिप्ते fem. als Zeuge sehend, dabei seiend, Zeuge (§. 506, vergl. Bem.).

साक्षेष्णम् (Avybh. सञ्ज्ञात्ते⁰) adv. vorwurfsvoll 103, 23.

सामर msc. Meer (vergl. समर).

सामरग (Tip. ०१ उग von Vb. गम् §. 272) adj. गा zum Meere gehend; fem. गा Bez. der Gangā 47, 34.

साम्राज्य (nach §. 554 von साम्राजि) ntr. Gleichartigkeit, Gemeinschaftlichkeit der Classe 234, 166.

साद्र (§. 33) X Par. (§. 209; 843; 844) sichtbar machen.

साटोप (Bhvr. सञ्ज्ञात्⁰) adj. पा fem. stolz, übermüthig 130, 2.

सति (Verb. सो und सन् vgl. §. 154, 2, 4; 261; S. 161 ति) fem. (§. 709) Ende, Vernichtung; Erlangung 297, 22 (सत्ता ved. locat. S. 302 u. 3); Gabe, Spende.

साद् (Vb. सद् §. 256; S. 142, च, 23) msc. (das Zusammensinken) Mattigkeit, Erschöpfung, Abnahme, Verfall; Reinheit, Reineckigkeit; Reinheit und Erschöpfung 202, 13.

सादर (Bhvr. सञ्ज्ञात्⁰) adj. रा fem. churfurchtsvoll, liebevoll 147, 14; ntr. acc. (od. Avybh.) adv. ehrfurchtsvoll 98, 23; 123, 13.

साद्गिन् (Vb. सद्) msc. Reiter, einer der auf einem Elcpbanten reitet, der in einem Wagen fährt.

सादृश्य (nach §. 554 von सादृग्) ntr. Ähnlichkeit (mit Instr.) 172, 26; 226, 78.

साध् (§. 33; 156, 1) V Par. vollenden, tödten; IV Par. vollendet werden. — Caus. (vgl. सिध्) vollenden 108, 19; 117, 9; 197, 24; bewirken 190, 23; thun 250, 62; erlangen 189, 11; साध् erreichbar 108, 19; vergl. bes.

— प्र Caus. प्रसाधित vollendet, vollkommen gemacht, geschmückt 180, 10.

साधन (vom Caus. von सिध् §. 253) ntr. das Vollenden, Bewirken, Erwirken; Erzwingung der Auslieferung von etwas, insbesondere vermittelt des Rechtsweges; (Mittel etwas zu vollenden), Mittel; (Beweismittel) Beweis; Prämisse für einen Schluss; Grund.

साधनता (vom vor. §. 554) fem. Zustand, Bedingung der Vollendung 232, 147.

साधनत्व (vom vor. §. 554) ntr. = dem vor. 232, 146.

साधनवृत्ति (von ०१ nach §. 563) adv. सिधि

fem. (etwas) in der Gestalt eines Mittels habend 219, 9.

साधर्म्य (nach §. 554 von सधर्मन्) ntr. Gleichheit, Gemeinschaftlichkeit, gemeinschaftlicher Begriff 221, 12; Gleichartigkeit (angemessene Eigenschaft) 222, 28.

साधारण (von सधात्वा) adj. fem. पा and पौ (Wils.) ähnlich, gleich, gemeinschaftlich, gemeinsam (Zeitschr. der DMG. VI, 227).

साधिष साधियस् s. वाह.

साधु (Vb. साध्) adj. fem. धु oder धी gut, schön, recht, richtig, angemessen; Comp. साधियस् Superlat. साधिष auch „härter, fester, sehr hart, fest, härtest, festest“, in welchen Bedd. sie zu वाह gezogen werden, welches keine andre Steigerungsthemen hat (§. 554, VI).

साधुता (vom vor. §. 554) fem. Güte 187, 23.

साधुयत् (von साधु in Niralhed. §. 562) adj. सौ fem. gut 56, 12.

साध्य (eig. Ptcp. Fut. Pass. von साध् Caus.) adj. या fem. vollendet werden müssend; durch einen logischen Schluss festzustellend; ntr. Schluss 231, 137; msc. eine Art Halbgötter.

साध्यवत् (vom vor. §. 562) adj. mit dem Schluss versehen; ntr. Object des Schlusses 225, 67; 226, 73.

सानु (S. 157, 3, 6; eher Vb. सौ durch Suff. नु) msc. ntr. (Declin. §. 754, XV) Ende, Spitze, ehnes Land auf der Spitze oder dem Kamm eines Gehirges, Bergehe.

सानुकम्पम् (Avybh. सऽञ्जनु⁰) adv. mitleidig 181, 13; 193, 22.

सानुकोपम् (Avybh. सऽञ्जनु⁰) adv. voll Zärtlichkeit, Mitleid 179, 16.

सानुग (Bhvr. सऽञ्जनुग) adj. ना fem. Diener

mit habend, sammt den Dienern 91, 24.

सानुयम् (Avybh. सऽञ्जनु⁰) adv. ehrfurchtsvoll, liebevoll 190, 6; 194, 4.

सानुयत् (von सानु nach §. 562) msc. (mit Spitze versehen) Berg.

सानुराग (Bhvr. सऽञ्जनु⁰) adj. ना fem. voll Liebe 109, 22.

सान्व s. शान्व.

सान्वन (vom vor.) ntr. Versöhnung, Gewinnung; ntr. und fem. ना freundliche, versöhnliche Rede.

सान्द्र (ob अद्गो) adj. ता fem. compact, eng, jedoch mit Zwischenräumen, dick, grob, gross 190, 8; dicht; sanft, angenehm, ölig; सान्द्रतम् adv. dichter 238, 37.

सान्ध्य (von संध्या §. 496) adj. दी fem. sich auf die Dämmerung beziehend, der Dämmerung angehörig 170, 8; 236, 15.

सान्निध्य (von सन्निधि §. 566, XII) ntr. Nähe.

सान्वय (Bhvr. सऽञ्ज्वय) adj. या fem. den Stamm mit habend, sammt seinem Stamm 110, 8; 134, 7.

साफन (von सफनी §. 432) adj. नौ fem. von verschiedenen Frauen (einer Mitfrau) eines Mannes stammend 83, 30; 86, 2 (§. 434).

सापदेष्टम् (Avybh. सऽञ्जनु⁰) adv. ausdrücklich, absichtlich 190, 16.

साधिवान (Bhvr. सऽञ्जवि⁰) adj. ना fem. stolz 264, 233; 278, 394.

साम् (§. 33) X Par. (eig. Denom. von सामन्) versöhnen, beruhigen (§. 209; 844, 1).

सामय्य (von समय nach §. 554, I) ntr. दी fem. 225, 63, Vollständigkeit, Gesamtheit.

सामन् (Vb. सौ S. 167 मन्? oder Vb. सन्? nach Bopp für ग्रामन्) ntr. (Beendigung, Beruhigung) Versöhnung, freundliche,

versöhnliche Rede; Name eines der Veden (der zur Versöhnung oder Gewinnung der Götter dienende), Sāma-Veda (§. 484; 563, VIII; wann in Zastig ausl. साम §. 624), vergl. Chandogy. Up. II, 1, 1, p. 99 Rör.

सामन्त (von समन्त) adj. ती fem. begrenzend, benachbart; msc. Häuptling eines Districts.

सामर् (Bhvr. सः समर्) adj. रा fem. die Unsterblichen mit habend, sammt den Unsterblichen 83, 28.

सामराधिप (Bhvr. सः समराधिप, letztes Tip. समर् + अधिप) adj. वा fem. sammt den Herrn der Götter 83, 28.

सामर्थ्य (nach §. 554 von समर्थ) ntr. Angemessenheit, Fähigkeit, Macht, Stärke.

साम्राज्य (Bhvr. सः सम्राज्य) adj. वा die Räte mit habend, sammt den Räten 18, 33; 59, 22.

सामानाधिकरण्य (nach §. 554) ntr. das in derselben Sphäre, Kategorie, Sein 312, 21.

सामान्य (nach §. 554 von सामान) ntr. Gemeinsamkeit, spezifische oder generische Eigenthümlichkeit, das verschiedenen Objecten Gemeinsame, gemeinschaftlicher Begriff, das Gemeine, Allgemeine, Gleichheit 210, 11; adj. वा fem. gleichmässig 162, 60; gewöhnlich, mittelgut 163, 66; gewöhnlicher, gemeiner Mann, von gewöhnlichem Stand 261, 197; allgemein 227, 91 (vgl. Müller Zeitschr. der DMG. VI, 13).

सामि (aus सम (S. 225, ३) durch व साम्य und von diesem ein adverbial gewordener und dann verunstalteter Kasus, wohl Instr.) Ind. (§. 783) halb, schlecht (§. 662, 1).

Glossar.

साम्यतम् (von साम्यि durch व im Acc. ntr.) adv. jetzt, passend, angemessen.

साम्ब s. सम्ब.

साम्यवले fem. N. ppr. 270, 295.

साम्येवर् (साम्य + ईवर्) msc. eine Statue des Schutzgottes der Vorigen unter dem Namen Sāmha 270, 295.

साम्य (von सम §. 554) ntr. Gleichheit Ähnlichkeit, Harmonie 180, 4.

साम्राज्य (nach §. 554 von सम्राज्य) ntr. Gesammtherrschaft, Kaiserthum, kaiserliche Herrschaft.

साय (Vh. सो §. 258) msc. Ende, Abend; Pfeil. Acc. ०यम् Indec. (§. 783) am Abend, Abends (§. 496).

सायक (vom vor. §. 558ff.) msc. Pfeil, Schwert (§. 441).

सायन्तम (von सायम् §. 496) adj. नी fem. abendlich.

सायम् s. साय.

सायुध (Bhvr. सः सायुध) adj. वा fem. Waffen mit habend, bewaffnet 109, 24.

सार शार् X Par. (§. 209; 843; 844) schwach sein (vergl. श्).

सार (Vh. श्) msc. Saft der Bäume; Mark; das Lebensselement, die Wesentlichkeit, Essenz von etwas; Werth 186, 13; Kraft, Stärke, Tapferkeit; ntr. Reichthum, Stuhl, Wasser, Passendheit, Angemessenheit; adj. रा fem. beste, ausgezeichnet.

सारङ्ग (§. 86 Ansn.; S. 143, चङ्ग; oh eher सारङ्गम् Kmdh. nach Anal. von मुङ्ग u. aa. „aufs beste, schnellste, gehend“, dann wäre die Bed. „bunt“ erst der gefleckten Gazelle entlehnt) msc. Gazelle; adj. fem. र्ना buntfarbig.

सारतम् (von सार §. 575) adv. der Wesenheit nach 186, 3.

सारता (nach §. 554 von सार) fem. Essenz die höchste Spitze 279, 400.

सार्चि (S. 145 चर्चि; eher anomal von सार्च) msc. (§. 708) Wagenlenker (§. 554, I).

सार्च्य (vom vor. §. 554, I) ntr. Amt eines Wagenlenkers 27, 9.

सार्मेय (nach §. 431 von सार्मा N. ppr. der Götterhündin in den Veden, gew. „Hündin“ überhaupt) msc. Hund; fem. die Hündin.

सार्योग (Tip. स्रो०) msc. Übung in den Besten (अकृष्टवस्तुयोग Sch.) 175, 52.

सार्स (von सार्च) adj. सो fem. einen Teich betreffend; msc. सो fem. der indische Kranich (an Teichen lebend); ntr. Lotus.

सार्च (S. 165, व, 3; eher Bhvr. सःचर्च) adj. चा fem. reich; sbst. msc. Caravane (Schätze führend); Schaar, Menge.

सार्चवाह (Tip. सवाह nach §. 259 „Caravanen führend“) msc. Kaufmann.

सार्चम् (Acc. eines Bhvr. सःचर्च „Theil mit habend“ = gesamt) Indec. (§. 783) adv. sammt, mit (mit Instr. §. 785).

साल (oder गाल) msc. (und ntr. §. 711) Mauer die ein Gebäude umgiebt, Mauer überhaupt 201, 1.

सालस (Bhvr. सःचलस letztes in Neutralbedeut.) adj. सार fem. Schlaftheit mit habend, schmachtend 149, 30.

सावधानता (nach §. 554 von ०न einem Bhvr. सःचवधान) fem. Aufmerksamkeit 100, 8.

सावहृद्य (Bhvr. सःचहृ०) adj. भा fem. vertrauensvoll 107, 4.

साव्रंस (Bhvr. सःचव्रंस) adj. सार voll Begierde 172, 23.

साव्रङ्ग (Bhvr. सःचव्रङ्ग) adj. का fem. voll Furcht 112, 16.

साख्य (Bhvr. सःचख्य) adj. वा fem. wundervoll 161, 59.

सामु (Bhvr. सःचमु) adj. Thränen mit

habend, thränen erfüllt 7, 21; ntr. Thränenfülle (?) 76, 39; 91, 23.

साष्टम् (Avybh. सःचष्टम्; letztes Glied Kmdh. „mit den acht Gliedern“) adv. demüthig 98, 18.

सासृयम् (Avybh. सःचसृय) adv. spöttlich 262, 202.

सह (nach §. 252 Ausn. 5 und 285 von Vb. सह S. 134, O, 5) adj. tragend.

साहस (von सहस्) ntr. (§. 708) Gewaltthat, Grausamkeit, Hass.

साहसिक (von सहस् §. 533, XIII) adj. को fem. gewaltsam, raubgierig, betrügerisch.

साहस्र (von सहस्र §. 461; 546, 1; 564) fem. सौ Tausend betreffend; ntr. ein Aggregat von Tausend.

साहायक (wohl nach Anal. von §. 459, 3 von सहाय ntr. „eine Anzahl Genossen, Hilfstruppen, Hilfscorps“) 271, 307.

साहाय्य (nach §. 554 von सहाय) ntr. Genossenschaft, Freundschaft.

सि V. IX. Par. Atm. (§. 789, I) binden; सित 296, 5 (wann Ptcp. Pf. Pass. सिन §. 897, 5; wegen सित hinter निवर्ति सि s. §. 41).

सिंह (S. 135, §. 369) msc. Löwe; in Zsstz ausl.: ausgezeichnet (§. 656, II); fem. ही Löwin 85, 46 (§. 650, I).

सिंहघोष msc. N. ppr. 199, 20.

सिंहदेष्टु (Bhvr. संहृष्ट) adj. रा fem. Löwenzähne habend 89, 4.

सिंहासन (eig. Kmdh. सवासन ein mit Löwen geschmückter Sitz) ntr. Thron.

सिक्ता fem. Plur. (§. 709, 13; 716) Sand (§. 464; 558, VII; 564, IV).

सिच (§. 35; 36; 156, 1) VI Par. Atm. (§. 789, I) Speth. सिच (§. 797, V) benetzen, besprengen, begiessen 61, 38; 115, 12; 276, 376; einsprengen, versehen mit 154, 20; wasserreich ma-

chen 292, 11. Aor. (§. 856, 5). — Causale (episch §. 204).

- चति, — चनु, — चपि (§. 35, 36).
 — चमि (§. 35, 36) benetzen, zum König salben 3, 6; 7; 81, 7; 119, 18; 247, 22; 269, 287; 280, 413; 284, 462; 285, 476 चमिणि (§. 464). — Caus. zum König weihen machen, weihen lassen 3, 5; 81, 4; 82, 13; 269, 286; 270, 303 (Par. nach §. 789, 1).
 — नि, — निस्, — परि, — प्रति, — वि (§. 35; 36).

सिद्ध s. शिद्ध.

सित adj. ता oder तो fem. (§. 689) weiss; helle Hälfte des Monats 272, 327 (§. 475).

सितरोधिति (eig. Bhvr. श्रो०) msc. Mond.

सितेतर (nach Anal. von §. 653, III Tip.

सित इतर) adj. रा fem. (anderer als weiss = nicht weiss =) blau 240, 65.

सिद्ध (eig. Ptcp. Pf. Pass. von सिद्, „ein vollendeter, von Weltlichkeit freier, daher mit übermenschlicher Macht begabter“) msc. Bezeichnung einer Art Halbgottheiten.

सिद्धार्थ (Bhvr. सिद्ध (vgl. das vor.) अर्थ) adj. वा fem. seine Sache vollendet, seine Absicht erreicht habend 62, 60.

सिद्धि (Vh. सिद्) fem. Vollendung, Erreichung einer Absicht, Erfolg, Gelingen, Glück, Kenntniss.

1. सिद्ध (§. 156, 4) IV vollendet werden, zu Ende kommen 198, 3; gelingen 56, 16; 117, 9; Pass. geschlossen, gefolgt werden 226, 77; सिद्ध (S. 246, II; §. 646, I Ausn.; 653, VI, 2) vollendet 81, 51; 198, 1; 255, 115; (mit प्रकृति im Ntr. durch die Natur vollendet =) angehorener Charakter 158, 42; 160, 53; gelungen 109, 11; Aor. (§. 856, 5); Absol. सेपित् सिपित्ता od. सिद्धा

(§. 914, I, vgl. mit §. 896, 2). — Caus. साधि und wann सेधि (§. 203).

— प्र प्रसिद्ध berühmt, bekannt 153, 15; 193, 11.

2. सिद्ध (§. 156, 3) I Par. lehren, unterrichten, glücklich handeln.

— चति, — चनु, — चपि, — चमि (§. 35; 36).

— नि (§. 35; 36) verbieten 202, 11; entfernen 250, 56.

— निस्, — परि (§. 35; 36).

— प्रति (§. 35; 36) hindern 193, 17; verbieten 191, 2. — Caus. abwehren 31, 9.

— वि (§. 35; 36).

3. सिद्ध (§. 36) I Par. gehn; Ptcp. Pf. Pass. und Abs. (§. 896, 2; 914, I).

सिन्धु (S. 156, §. 397 Vh. सन्दू?) msc. Ocean; See; N. ppr. des Flusses Indus; eines Flusses in Kaschmir 253, 97; Namen des Landstriches längs des Indus; fem. Fluss überhaupt (§. 501; 503; 515 Bem.; 588 Bem.).

सिन्धु s. निन्धु.

सिन्धु s. सृम्.

सिप (geschwächte Form von सप; S. 239, 4; S. 166, 4; S. 11, n. 2) adj. या fem. (Declin. §. 778, I, 2) all, ganz (§. 239 Bem.; S. 133, O, 2, h; §. 560; 572; 582; 683, VI).

सिम्भ s. सृम्.

सिल्ल s. शिल्ल.

सिद्ध IV Par. Spth. सीद्ध; nähern; Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2, सूनु; 914, I).

— चनु hinter einander nähern, aufreihen, अनुचनु (gegen Gr. mit च) 208, 4.

— नि, — परि (§. 41; 845), (— प्रति §. 41 Bem.); — वि (§. 41; 845).

सिवाधयिषा (vom Desid. des Caus. von 1. सिद् nach §. 334) fem. die Absicht einen Schluss herbeizuführen 226, 69.

सिञ्चा (vom Desid. von सृज् nach §. 334)
fem. Lust zu schaffen 141, 75.

सिञ्चु (vom Desid. von सृज् §. 298) adj.
zu schaffen begierig 135, 8.

सीक् स. शीक्.

सीता fem. Furche; N. ppr. der Tochter
des Dshanaka, Frau des Rāma.

सीद् स. सद्.

सीयु msc. fem. (§. 712) ein berauschen-
des Getränk aus Syrup destilliert.

सीयन् (S. 167, मन् von Vb. सी, eig. Form स
§. 60, durch Einfluss des Accents (vgl.
पीत von पृ „trinken“), oder — wenn
die Bezeichnung der Gränze, wie in
li-mes (Thema li-mit) von Vb. = sskr.
लिप्, von einem Rain als Markscheide
ausging — von सिञ्ज् oder सि, nach Ana-
logie von ved. सीमहि Rīg. V. 1, 25, 3,
dann wäre die organischere Form von
सीयन्, welche सीयन्त् (vgl. das folg.) war,
ganz = *siyas*, welches bei Homer
viermal mit *i*) msc. Ende, Gränze.

सीयन्त (§. 86 Ausn.; eher vom vor., des-
sen organischeres Th. सीयन्त् (S. 167
Bem.), durch Suffix. च्, vgl. S. 145, चन्त)
msc. (§. 708) Scheiteln der Haare nach
jeder Seite, so dass ein Scheitel auf
dem Wirbel bleibt; msc. ntr. Kopf
(S. 225, रन्).

सीमाधिप (Kmdh. nach §. 656, V von
सीयन्त्सधिप) msc. Gränzkönig, benach-
barter König 111, 21.

1. सृ I. II. Par. (§. 33) gebären; सृज् gebo-
ren; msc. Sohn; न् fem. Tochter; Aor.
(§. 856, 3); Prec. fl. (§. 867 fl.).

2. सृ (§. 33; 35; 36) V Par. Alm. (§. 789, 2)
den Soma auspressen 292, 4; 294, 3;
Aor. (§. 856, 3); Prec. u. s. w. (§. 867
u. s. w.).

— सति, — सन्, — सपि, — सभि (§. 35; 36).

— चा Ptcp. Fut. Pass. (§. 906).

— नि, — निञ्, — परि, — प्रति, — वि
(§. 35; 36).

3. सृ (§. 33) I. II. Par. herrschen; Aor.
(§. 856, 3); Prec. fl. (§. 867 fl.).

4. सृ (§. 33) I Par. Alm. (§. 789, V) gehn.
Aor. (§. 856, 3); Prec. fl. (§. 867 fl.).

सृ (verstümmelt aus सृज्) Präfix (§. 241 u.
Bem. 6), vorderes Glied in Zsstzgen,
in Ttp. (§. 653, V, 1. 2. 3. 4) Kmdhār.
(§. 662, 2) Bhvr. (§. 669) „gut, schön
296, 1; sehr“ (§. 47; 128; 324; 588,
IV; S. 248, XVIII; §. 624 Bem.; 643,
3; 7; 644, VIII). Compar. सुतरां
(§. 574) besser, trefflicher, eher, folg-
lich; Superl. सुतमां (§. 574).

सुकर (Vb. कृ §. 324) adj. रा fem. leicht
zu thuend, leicht, erreichbar.

सुकर्मन् (Bhvr. सकृ०) adj. मा fem. (§. 699)
schöne Thaten thuend, tugendhaft,
gut, fleissig.

सुक्वि (Kmdh.) msc. guter Dichter 262,
204.

सुक्विता (vom vor. §. 554) fem. Zustand
eines guten Dichters, Dichterweihe
154, 18.

सुकुमार (Kmdh. सकृ० letztes in Bedeut.
„jung“) adj. रा fem. ep. री 10, 8;
zart, weich, jung (§. 554).

सुकृत् (Vb. कृ §. 319) adj. fromm, tugend-
haft.

सुकृत् (सृ und Ptcp. Pf. Pass. von कृ, Kmdh.
und Bhvr.) msc. ntr. न् fem. schön
gearbeitet 292, 9; tugendhaft, fromm;
(nach §. 333) ntr. Wohlthat, Beistand,
Tugend, Glück.

सुकृतिन् (vom vor. nach Anal. S. 225, रन्)
adj. नो fem. tugendhaft, glücklich.

सुकेश (Bhvr. सकृ०) adj. fem. न् oder श्री
(§. 703) schöne Haare habend 79, 35.

सुकुठ (Kmdh. सकृ० Ptcp. Pf. Pass. von कु०)
adj. पा fem. sehr erzürnt 74, 19.

सख X Par. (§. 208; 209; 843; 844) glücklich machen (eig. Denom. vom folg.).

सूक्ष्म (eig. Bhvr. सुख्म „schöne, leichte Luft habend“=heiter) adj. न्त्र fem. glücklich, freudig, erfreut, angenehm, tugendhaft, fromm; sbst. ntr. Vergnügen, Freude, Glück; सुखेन leicht 113, 5; सुखम् adv. leicht 151, 3, mit Vergnügen, gern; mit folg. न पुनर् lieber — als 169, 100; (§. 128; 644, VIII; 225, 3 u. 6; 244; 430; 473; 532, VIII; 563, IV; 588, V; S. 225, इत; S. 247, VI; §. 644, III, 12; 653, III; 662, 1; 664, vergl. 225; 683, IX).

सुखरात msc. N. ppr. 262, 206.

सुखवर्मन् msc. N. ppr. 256, 129; 266, 250.

सुखादि (Bhvr. सुखादि von खाद् „das Essen“) adj. schönes Essen, Speise, habend, Opfer verzehrend 293, 6.

सुखाय Vb. Denom. (सुख) Atm. (§. 225, 3. 6) erfreuen, sich freuen.

सुखिन् (von सुख §. 563, IV) adj. नो fem. mit Glück, Freude versehen, glücklich, erfreut, angenehm.

सुख्य Vb. Par. (§. 235) glücklich machen, erfreuen.

सुख (Vb. नम् §. 356) adj. ता fem. gut, schön gehend, reizend.

सुगन्धा fem. N. ppr. 258, 155.

सुगन्धादित्य msc. N. ppr. 267, 268.

सुगन्धि (Bhvr. गन्ध nach §. 670) adj. schön, wohl riechend.

सुगन्धेश (सुगन्ध + ईश) msc. eine Statue des Schutzgotts der Sugandhā 258, 157.

सुगुणिन् (nach §. 563 von गुण) adj. नो f. sehr tugendreich, sehr ausgezeichnet 159, 44.

सुगुप्त (Kmdh. सुगुप्त, Ptcp. Pf. Pass. von गुप्) adj. ता fem. schön, sehr geschützt 100, 5; gut verhehlt, verborgen 114, 8.

सुगुह (Kmdh. सुगुह Ptcp. Pf. Pass. von गुह) adj. हा fem. wohl verhorgen, sehr geheim 201, 7.

सुगोपा (Bhvr. सुगोपा; letztes Tip. गोपा nach §. 289 von पा) adj. schöne Schützer habend; Superl. उपगम् 292, 1.

सुगम्य (nach S. 241, अ, 10 von सुगम्) adj. leicht zu erlangend, zu erwerbend 288, 13.

सुघोर (Kmdh. सुघोर) adj. ता fem. sehr furchtbar 37, 31.

सुचरित (Kmdh. सुचरि) ntr. gute Handlung 161, 58.

सुचारु (Kmdh. सुचारु) adj. sehr schön 60, 28.

सुचिरम् (Kmdh. सुचि) adv. sehr lang 246, 9.

सुजन (Kmdh. सुजन gute Person?) adj. ता fem. gut, tugendhaft, Achtung verdienend.

सुजनता (nach §. 554 vom vor.) fem. Tugend, Bravheit 165, 80; Wohlwollen 169, 99.

सुजात (Kmdh. सुजात Ptcp. Pf. Pass. von जन्) adj. ता fem. herrlich geboren 293, 3.

सुदृढ (§. 33) X Par. gering schätzen, klein sein.

सुत s. 1. सु.

सुतन् (eig. Bhvr. सुतन् schöne Leib habend) fem. Frau, Mädchen.

सुतराम् s. सु.

सुतल (सुतल) msc. Bezeichnung einer der sieben Unterwelten.

सुतीक्ष्ण (Kmdh. सुतीक्ष्ण) adj. पा fem. sehr scharf 149, 27.

सुतेजित (Kmdh. सुतेजित Ptcp. Pf. Pass. Caus. von तिज्) adj. ता fem. sehr geschärft 30, 7.

सुदंशित (Kmdh. सुदंशित) adj. ता fem. wohlgerüstet, sehr gebissen (vgl. Vb. दंश्), gestochen 32, 22.

सुदंस् (Bhvr. ३४०) adj. schöne Thaten verrichtend 291, 1.
 सुदयित (Kmdh. ३४० Ptcp. Pf. Pass. von दय्) adj. ता fem. sehr geliebt 38, 11.
 सुदर्शन (Bhvr. ३४०) adj. ना schön; insc. Namen des Diskus des Krishna.
 सुदानु (Kmdh. ३४०) adj. schön spendend 290, 6; 294, 3; 8.
 सुदामन् (eig. Bhvr. ३४० vgl. aber S. 167, मन्, 2) msc. Wolke.
 सुदारुण (Kmdh. ३४०) adj. पाा fem. sehr furchtbar 47, 32.
 सुदास् msc. N. ppr. eines in den Veden oft vorkommenden Königs 297, 19.
 सुदिन (Kmdh. ३४०) ntr. schönes Wetter (§. 225).
 सुदिनाय Vh. Denom. (vom vor.) Atm. (§. 225) schönes Wetter sein.
 सुदुर्लभ (Kmdh. ३४०, letzteres von Vb. त्रि mit दुस् nach §. 324) adj. वा fem. sehr schwer zu besiegend 52, 12.
 सुदुर्बुद्धि (Kmdh. ३४० s. letzteres) adj. sehr thöricht 41, 48.
 सुदुर्लभ (Kmdh. ३४०, letzteres s.) sehr schwer zu erlangend 85, 46.
 सुदुर्घट (Kmdh. ३४०, letzteres s.) adj. sehr hart 138, 34.
 सुदुर्लभ (Bhvr. ३४०) adj. सा fem. leidenreich 10, 8.
 सुदुर्लभ (Kmdh. ३४०, letzteres s.) adj. sehr betrübt 12, 24.
 सुदुष्ट (Kmdh. ३४० Ptcp. Pf. Pass. von दुष्) adj. टा fem. sehr schlecht 86, 61.
 सुदुस्तय (Kmdh. ३४०, letzteres von Vb. त्व् mit दुस् nach §. 324) adj. ता fem. was man sehr ungern aufgieht 33, 3.
 सुदूर (Kmdh. ३४०) adj. रा fem. sehr fern.
 सुदृष्ट (Bhvr. ३४०) adj. schöne Augen habend.
 सुदेवो fem. 297, 19 (Sch. nimmt als Thema सुदेव von सुदेव nach §. 506,

4, b (aber देख fehlt unter diesen Wörtern) und erklärt: „herrlicher Reichtum“; mir scheint es eher N. ppr. der Frau des Sudās).
 सुध (Vb. ५६ und ५७) fem. Nectar, der Trank der Götter; Mörtel, Ziegelstein.
 सुधामिनि (Kmdh. §. 656, V) fem. Wand aus Ziegelsteinen 199, 18.
 सुधी (Bhvr. ३४०) msc. (Declin. §. 723; 725; 727; 729; 731; 733; 739) ein weiser Mann, Gelehrter.
 सुनिद (Bhvr. ३४०) adj. टा fem. schön lönend 172, 27.
 सुनिष्ठ (Kmdh. ३४० Ptcp. Pf. Pass. von नि) adj. ता fem. sehr scharf 29, 32.
 सुनोति (Kmdh. ३४०) fem. angemessenes Benehmen, gute Sitten.
 सुन्द msc. N. ppr. Vater des Märtscha 65, 19.
 सुन्दर adj. री fem. (§. 691) nach Wils. auch रा schön; fem. री Namen einer Göttin 253, 100.
 सुन्दरक (vom vor. §. 558 ff.) msc. N. ppr. 184, 13.
 सुन्दरमय (Tip. ०४ ३४० nach §. 282, g) adj. वा fem. sich für schön haltend 195, 12.
 सुपर्ण (eig. Bhvr. ३४०) msc. der Vogel Garuda und andre phantastische Vögel.
 सुषिम् (wohl Kmdh. ३४०, letzteres von Vb. सिष् nach §. 289) adj. schön bunt seiend 290, 8 (Sch. „schön geschmückt“ oder „schön gegliedert“).
 सुवीन (Kmdh. ३४० Ptcp. Pf. Pass. von ली) adj. ना fem. schön stark 79, 29.
 सुवृष्टि (Kmdh. ३४०) adj. ता fem. schön blühend 92, 45.
 सुवृत्ति (Kmdh. ३४० Ptcp. Pf. Pass. von वृत्) adj. ता fem. sehr geehrt 62, 52.
 सुषेक्षत् (Kmdh. ३४०) adj. schmuckreich 288, 13; 2.
 सुषेक्षन् (Kmdh. ३४० Ptcp. Pf. Pass. von

- इद् wo s.) adj. ना fem. wohl verbor-
gen 190, 3.
- सुप्रतीक (Bhvr. ३प्र०) adj. का fem. schön
gegliedert, schön gestaltet 294, 6 (ob
„mit schönem Gesicht“ vgl. die ved.
Bed. von प्रत्यक्ष).
- सुप्रभा (Bhvr. ३प्रभा) adj. मा fem. sehr glän-
zend.
- सुप्रहृ (Kmdh. ३प्र०) adj. fem. हृ oder ह्री
sehr viel 28, 19.
- सुभ s. 2. सुभ.
- सुभा (Bhvr. ३प्र० §. 674, I) adj. schön,
angenehm, lieblich, geliebt, glück-
lich; ntr. Schatz (ved. Oṃa statt गानि
§. 742, IV) 295, 12 (§. 432; 554;
667).
- सुभग्यानिन् (Ttp. ३प्र० von Vb. मन् §. 282)
adj. नो fem. sich für einen Glücklichen
haltend 195, 12.
- सुभद्र (Kmdh. ३प्र०) adj. रा fem. glückbrin-
gend, glücklich.
- सुभद्र (Vb. भू nach §. 324) adj. रा fem.
schön zu tragend, gern zu erlangend
297, 20; schön tragend (Opfer tra-
gend?) 296, 2.
- सुभिक्ष (eig. Bhvr. ३भिक्षा) ntr. Überfluss
an Nahrung 255, 116.
- सुभ्रव्य (Kmdh. ३प्र०) adv. sehr viel.
- सुभ्रव्य (Bhvr. ३प्र०) adj. मा fem. opferreich
290, 1 (ved. ०म्रास्य् statt मात् §. 741, II
Bem.) 291, 4.
- सुभ्रव्य (Bhvr. ३प्र०) adj. मा fem. schöne
Taille, schönen Wuchs habend 16, 11;
69, 43; 80, 43.
- सुभ्रव्य (Bhvr. ३प्र०) adj. wohlgesinnt, heit-
ter. — sbst. fem. (§. 709) Pl. (§. 716)
Blume (§. 225; 230; 441, २, a. b).
- सुभ्रनाय Vb. Denom. (vom vor.) Atm.
(§. 225; 230) heiter werden.
- सुभ्रव्युद्धि (Kmdh. ३प्र०; letzteres Bhvr.
मन्द् ३प्र०) adj. sehr kleinmüthig 41, 8.
- सुभ्रव्य (Kmdh. ३प्र०) adj. नो fem. sehr
gross 12, 26; 72, 26; 89, 1; 119, 18.
- सुभ्रव्य (Kmdh. ३प्र०, s. letzteres) sehr
fromm 11, 23.
- सुभ्रव्य (Kmdh. ३प्र०; letzteres Bhvr.
मन्द् ३प्र०) adj. मा fem. sehr
verderblich 37, 3.
- सुभ्रव्य (Kmdh. ३प्र०) adj. ला fem. sehr
stark 54, 14.
- सुभ्रव्य (Kmdh. ३प्र०) adj. mächtig 39, 7.
- सुभाय (Bhvr. ३प्रभा) adj. वा fem. sehr
weise 293, 1.
- सुभ्रव्य fem. N. ppr. einer Frau des Da-
saratha (§. 430, १, 2).
- सुभ्रव्य (Bhvr. ३प्र०) adj. मा oder नो fem.
(§. 693) schönes Gesicht habend, schön.
- सुभ्र (S. 240, २) ntr. Hymnus (s. Sāma
V. Gl. §. 226 Ausn. 2).
- सुभ्राय Vb. Denom. Par. (§. 226 Ausn. 2)
Hymnen singen.
- सुभ्र s. 2. सुभ्र.
- सुभ्र msc. N. ppr. 251, 72. — मा fem. N.
ppr. 251, 74.
- सुभ्रकुण्डल (vom vor. und कुण्ड) ntr. (?) N.
ppr. eines Dorfes 235, 120.
- सुभ्र (§. 33) VI Par. (eig. Denom. des
folg.) Herr sein, leuchten — vgl. स्वर.
- सुभ्र (von einem Vb. *स्वर leuchten GWL.
I, 456 ff.) msc. Sonne, ein Gott, ein
weiser Mann; fem. रा oder री spiri-
tuöses Getränk (§. 565; 640).
- सुभ्रकिन् (Ttp. ३प्र०) msc. Götterelephant
172, 26.
- सुभ्रव्य (Kmdh. ३प्र० Ptcp. Pf. Pass. von
रञ्ज्) adj. ना fem. wohl geschützt
110, 14; 115, 14.
- सुभ्रव्य (Bhvr. ३प्र०) adj. sehr staubig
(§. 225; 230).
- सुभ्रज्ञाय Vb. Denom. (vom vor.) Atm.
(§. 225; 230) sehr staubig werden.

सुरत (Kmdh. ३१०) ntr. Liebesgenuß, Wollust.

सुरतविशेष (Tlp. ३१०) msc. Art des Liebesgenußes, figuræ Veneris 172, 23 (Sing. für Plur. s. Sch.).

सुरभि (Kmdh. ३१०) letztes von र्भु in Bed. „berühren“ (?) adj. fem. मि oder मो schön duftend, angenehm, schön, freundlich, befreundet, berücht, weise, gut (§. 670).

सुरात (Tlp. ३११ §. 639) msc. Indra 258, 157.

सुरन्दरी (Tlp. ३१२) fem. Götterfrau 172, 28.

सुरापग (Tlp. सुर ३ चापग) fem. Ganges.

सुराष्ट्र msc. N. pp. eines Landes im westlichen Indien, in der Nähe des heutigen Surat.

सुरासुर (Dvandva सुर ३ असुर) msc. Götter und Dämonen (Asuren) 73, 6.

सुरङ्गा (aus dem Griech. σὺργα) fem. (§. 709, 3) Gang unter der Erde, Mine.

सुरह् (Kmdh. ३१३) letztes von Vb. रह् nach §. 289) adj. schön leuchtend 296, 1.

सुरेन्द्र (Tlp. सुर ३ इन्द्र) msc. Bez. des Indra (Götterkönig).

सुरेन्द्रवती fem. N. ppr. 264, 225.

सुरेश्वर msc. Bez. des Siva (Herr der Götter); fem. री dessen Frau Durgā.

सुरेश्वरेश्वर (eig. Tlp. ३१०) ntr. N. ppr. eines Districts 248, 37.

सुरलक्षणा (Bhvr. ३ ल०) adj. या fem. schöne Zeichen (Namen) habend, glücklich, glücklich benannt (?) 70, 52.

सुलभ (Vb. लभ् §. 324 vgl. S. 139, च, 14) adj. या fem. leicht zu erlangend.

सुलोम s. das folg.

सुलोमन् (Bhvr. ३ लोमन्, Plur. nach Anal. von §. 440) adj. या fem. die Haare schön habend 68, 33.

सुखदन (Bhvr. ३ ख०) adj. या fem. schönes Gesicht habend, schön 148, 20.

सुवर्पा (eig. Bhvr. ३ ख०) adj. या fem. schön-farbig; ntr. Gold (§. 427; 473; 479; 547, IX; 564, II).

सुवर्पाशोमन् (Bhvr. ३ शो०) adj. या fem. (§. 699) goldhaarig, schönhaarig (= Widder) 100, 11.

सुखिभीषा (Kmdh. ३ खि०) adj. या fem. sehr schrecklich 91, 25.

सुविश्वस्त (Kmdh. ३ खि० von Vb. विश्वस्) adj. ता fem. sehr vertrauensvoll 100, 10.

सुविषयण (Kmdh. ३ खि० von Vb. यद्) adj. या fem. sehr betrübt 73, 28.

सुखिस्मित (Kmdh. ३ खि० von Vb. स्मि) adj. ता fem. sehr verwundert 107, 13.

सुखीर (Bhvr. ३ खी०) adj. रा fem. heldenreich 292, 12 (§. 674, I).

सुखीर्ग (Bhvr. ३ खी०) adj. या fem. sehr stark 288, 12 (§. 674, I).

सुवृत्ति (eig. Kmdh. ३ वृत्ति, letztes von वृत् ved. „reinigen“; schöne, viele, Reinheit) fem. Hymne 290, 1.

सुवृत्त (Bhvr. ३ वृ०) adj. ता fem. an religiösen Handlungen, Bussen, reich, fromm, tugendhaft.

सुप्रवस् (Bhvr. ३ प्र०) adj. mit schönen Opfern versehen (Sch.; rubmreich?) 288, 2.

सुप्रोषा oder vielmehr (im Fem.) पो (Bhvr. ३ प्रो० gegen §. 624) schöne Hüften habend 8, 24; 54, 17; 79, 31; 83, 29.

सुसंसद् (Bhvr. सु ३ संसद् §. 47) adj. schöne Versammlung (Sch. Wohnung) habend 296, 7.

सुसुप्तवन् (nach §. 579 vom Kmdh. सुसुप्त mit व für स nach §. 41 b Ntr. zu S. 36; सुप् Ptcp. Pf. Pass. von स्वप्) adv. wie ein schön, fest, schlafender 218, 23.

सुषुप्ति (Kmdh. सुऽसुप्ति letztes von Vb. स्खु vgl. §. 41 h Ntr. zu S. 36) fem. tiefer, ruhiger Schlaf, vollständige Gefühlllosigkeit.

सुख (Kmdh. von Vb. स्वा S. 156, उ, 1; §. 44, 2) Ind. (§. 783; 786) schön, sehr (§. 554).

सुसंक्रुध (Kmdh. संक्रु Ptcp. Pf. Pass. von क्रु) adj. वा fem. sehr zornig 31, 20.

सुसंखित (Kmdh. संक्रु Ptcp. Pf. Pass. von खे) adj. schön bekleidet 27, 4.

सुसंस्थित (Kmdh. संक्रु Ptcp. Pf. Pass. von स्था) adj. schön zusammen stehend, schön sich befindend, schön (?) 79, 28.

सुसंस्कृत (Kmdh. संक्रु Ptcp. Pf. Pass. von कृ mit तन् als Präf.) adj. ता fem. gut, gastlich aufgenommen, schön bewillkommenet, verehrt 59, 18.

सुसंत्रस्त (Kmdh. संक्रु Ptcp. Pf. Pass. von त्रस्) adj. ता fem. sehr erschreckt 91, 29.

सुसंयत (Kmdh. संक्रु Ptcp. Pf. Pass. von मन्) adj. ता fem. sehr geehrt 49, 14.

सुख (Kmdh. Vb. स्वा) adj. वा fem. sich wohlbefindend, gesond, glücklich.

सुस्वर (Bhvr. स्ख⁰) adj. ता laut; ntr. adv. oder Apybh. 12, 28.

सुहृ (aus सुख wo vgl.) IV Par. genügen, erfreuen, sich freuen, erdulden.

सुहृत्स्व (von einem Bhvr. सुहृत्) adj. वा fem. die Hände fromm haltend 290, 1.

सुहृद् (eig. Bhvr. सुहृत् §. 670) msc. Freund (§. 554, I u. II, B).

1. सू (§. 35) VI Par. aufregen.

2. सू (§. 155, II, A) II. IV. Atm. (§. 789, V) gebären. Spth. (Anom. §. 800); Pf. red. (ved. §. 829); Ptcp. Pf. Pass. सूत und सूत (§. 897, 5).

— अ प्रसूत gehören, stammend von 19, 5; 110, 3; 294, 8.

सूक (Kmdh. सुऽक Ptcp. Pf. Pass. von सूच्) Glossar.

adj. ता fem. schön gesprochen; ntr. schönes Wort 152, 6; Hymne 287.

सूक्ति (Kmdh. सुऽक्ति letztes von Vb. सूच्) fem. freundliche Rede 261, 88.

सूक्ष्म (S. 172, स्म, eher anomale Zsstzg von सूक्ष्मान्, letztes Ptcp. Pf. Pass. von सूच्) adj. वा fem. klein, zart, fein, atomartig.

सूच (S. 33) X Par. (§. 209; 843; 844) zeigen, anzeigen 171, 12. Intens. (§. 164).

सूच msc. Schössling des Kusa-Grases; fem. की (§. 691) Nadel.

सूचि oder सूची fem. (vgl. das vor.) Nadel (S. 220, 1, 2; §. 625).

सूक्ष्मसूच (eig. Bhvr. सुऽसूच) ntr. Diamant („Nadelspitzen habend“); msc. N. ppr. 129, 23.

सूत (Vb. 1. सू) msc. Wagenlenker (§. 464).

सूत्र X Par. (§. 209; 843; 844 eig. Denomin. vom folg.) knüpfen, küssen.

सूत्रित geregelt, vorgeschrieben 285, 477 (vgl. das folg. von dem es vielleicht nach Anal. von S. 225 durch सूत); Intens. (§. 164).

— वा वासूत्रिन angeknüpft, umwunden, gekrönt 286; 482.

सूत्र (Vb. सूत्र S. 164, §. 409) ntr. msc. (§. 711) Faden, Schnur; Regel (§. 485; 588, V).

सूत्रात्मन् (Bhvr. सूत्रात्मान्) msc. die Natur einer Schnur habend (die Einheit bildend) 208, 3.

सूद् I Atm. (§. 789, V) schlagen, tödten (aa. ausgießen). — Caus. tödten 113, 5.

सूनरी (oh eig. Bhvr. (vgl. §. 674, 1, 2, c) von सुऽनर) fem. eine schön verheirathete, glückliche Frau 287, 5; 8

(oder. oh von सुऽन् „tapferer Mann“ durch सूच् abgeleitet „tapfer, brav, tu-

— सूच्) durch सूच् abgeleitet „tapfer, brav, tu-

— सूच्) durch सूच् abgeleitet „tapfer, brav, tu-

— सूच्) durch सूच् abgeleitet „tapfer, brav, tu-

gendhaft“; vgl. सूनुत und pers. جنر hunar „Tugend“).

सुनु (Vb. 2. सू S. 166, सु) msc. Sohn (§. 443).

सूनुत (vgl. सूनुत und das da citirte جنر hunar) adj. ता fem. wahrhaft, glücklich, angenehm, geliebt, theuer; fem. ता freundliche und zugleich wahrhaftige Rede.

सूनुतावत् (vom vor. §. 562) adj. ती fem. mit freundlichen Stimmen versehen 295, 14.

सूपस्कर (Bhvr. सुऽउपस्कर von कू mit उप wo s.) adj. रा fem. mit schönem Rüstzeug (oder eher: Untergestell, vgl. jedoch 36, 18) versehen 25, 52.

सूर s. प्रूर.

सूर (aus Vb. *खूर „leuchten“ s. सुर) msc. Sonne; ein Gelehrter, Weiser (Sch. Lobsänger) 292, 5 (212 Bem.; 476; 566, XII).

सूरि (vgl. das vor.) msc. Sonne; ein Gelehrter, Weiser 287, 4.

सूर्च (S. 33) I Par. berücksichtigen, vernachlässigen.

सूर्च्य (S. 33) I Par. beneiden, verachten. सूर्य (S. 168, स aus Vb. *खूर „leuchten“ s. सुर, oder von सुर nach §. 566, XII) msc. Sonne (S. 227, ३५); Frau derselben सूरि oder सूर्याणी (§. 701); सूर्यी (§. 691; 686; 701).

सूर्येष्ट (Ttp. सूर्यऽउष्ट letztes Ptcp. Pf. Pass. von सूर) msc. ein Abendgast, einer der nach Sonnenuntergang gastliche Aufnahme begehrt.

सूष (S. 33) प्रूष I Par. zeugen, schaffen (vergl. सू).

सू I. III Par. in I Spth. auch धाव (§. 797, VII) gehn; zugehn, zuströmen 292, 5 (ओसु ved. für णसु §. 741, IV, 2); Pf. red. (§. 830; 831). Aor. (§. 856, 4).

— सुनु folgen 204, 6.

— सुप weggehn 123, 12; 128, 9; 195, 11; 197, 3.

— सुभि hinzugehn 187, 1; 17.

— उरू Caus. herausgehn machen, herausrufen 53, 22.

— उप herbeikommen 195, 24; hinzugehn 240, 62; besuchen 192, 16.

— निस् herausgehn, weggehn 71, 7; 186, 16; hervorbrechen 237, 25; 277, 385. — Caus. verjagen 120, 1.

— अ vorwärts gehn, weggehn 179, 5; प्रसृत ausgedehnt, gross, innig 194, 16; bescheiden 78, 21. — Caus. ausstrecken 200, 22.

— खि auseinandergehn, sich ausbreiten 236, 19; 238, 37; ausgehn 200, 22.

सूक्कन् ntr. Mundwinkel.

सूनु (S. 47 Ausn.; 66, 1 Ausn.; 149, 2; 156, 1) VI Par. IV Atm. (§. 789, V, vgl. §. 875) loslassen, aus sich entlassen = emaniren lassen = schaffen VI 105, 2; 135, 8; 137, 22; 25; 28; 138, 41; 139, 51; 140, 61; 167, 88; 206, 11; entsenden, werfen, schiessen 32, 23; 41, 1; Pf. red. (§. 831); Ptcp. Fut. Pass. (§. 906, II, 2 Ausn.).

— सुव loslassen, entsenden; werfen VI 135, 8; Ptcp. Fut. Pass. (§. 906, II, 2 Ausn.).

— उरू VI aus sich entlassen 29, 30; strömen lassen 12, 28; loslassen 36, 21; fahren lassen 194, 23; verlassen, aufgeben 163, 69; werfen, entsenden, wegwerfen 20, 20; 33, 5; 176, 94.

— — सुसूद fahren lassen, ablegen 30, 4.

— खि entlassen (VI) 14, 23; 136, 12; 183, 14; vergiessen 193, 7; entsendend 54, 12; 240, 60; 287, 6; (von Tönen, Worten) ausstossen 74, 20; 194, 3. — Caus. entlassen 14, 25; 18, 35; giessen 147, 12 V. L.; ablegen

42, 14; loslassen machen (= antreiben?) 36, 18. — 57, 21 (würde „vermeiden“ bedeuten, ist aber wohl in वर्तवति zu emendiren).

— सम् sich verbinden 139, 56; Umgang pflegen (Pass. refl. §. 875) 196, 6.

सृञ्जय msc. Namen eines Volkes (Vishnu. Pur. S. 193, n. 136) Bez. des Hotra-vāhana 13, 7; 15, 28.

सृप् (§. 47; 149, 2; 156, 1) I Par. gehn; Aor. (§. 856, 5).

— उप hinzugehn (Aor.) 61, 40.

— परि herumgehn (ep. Aor.) 80, 48.

सृभ् (§. 33) सृम् (§. 33; 154, 2, 2) सिम् सिम् (§. 154, 2, 2) सिम् सिम् (ist §. 154, 2, 2 hinzuzufügen) I Par. tödten, schlagen. Ptcp. Pf. Pass. u. Absol. (§. 896, 2; 914, 1).

सृम् (§. 303) msc. eine Art Thier, junges Reh 67, 24.

सृम् s. सृम्.

सृष्टि (Vb. सृष्ट् §. 66, 2 Ausn.) fem. Schöpfung, Natur.

सृ s. सृष्टि.

सृक् s. सृक्.

सेक (Vb. सिक्) msc. das Besprengen, Benetzen.

सेतु (Vb. सि S. 162, तु, 2) msc. Damm, Brücke, Bergpfad.

सेतुबन्ध (eig. Tip. सृष्ट्⁰) msc. Damm.

सेना (Vb. सि S. 165, न) fem. Heer (§. 430; 520; 533, XXI; in Zsitzg ausl. auch ntr. §. 640).

सेनाधिप (Tip. सेना सृष्टिप) msc. Feldherr 273, 330.

सेनि (§. 35) Vb. Denom. (von सेना) Par. Heer führen.

सेन्द्र (Bhvr. सृष्ट्⁰) adj. रा fem. Indra mit habend, sammt dem Indra 73, 6.

सेन्द्रमण (Bhvr. सृष्ट्⁰) adj. णा fem. die Schaaren (Untergötter) des Indra mit

habend, sammt den Schaaren des Indra 25, 61.

सेन्द्रिय (Bhvr. सृष्ट्⁰) adj. णा fem. die Sinne mit sich habend 139, 55.

सेल् s. शैल्.

सेव् (§. 33) I Aor. (§. 789, V; nach Vop jedoch auch Par. und nach §. 789, I; wohl etg. Denom. von सेव्, vergl. §. 212 Bem.) verehren 163, 70; geniessen 110, 11; 250, 65; bewohnen 24, 46; 46, 24. — Caus. Aor. (§. 844).

— णा genießen 80, 39; anwenden 147, 12; pflegen, thun, treiben 262, 203; चसेवित (S. 226, र्ण).

— नि (§. 41) genicessen 107, 21; 110, 10; treiben (?) 128, 4; anwenden 240, 68.

— परि. — वि (§. 41), — तं चसेवित (§. 656, IV).

सेवक (vom vor.) adj. fem. वक्ता (S. 143, वक्, 5) dienend, Diener, -rin; Verehrer (in Zsitzg mit Gen. gegen §. 653, VII) 249, 51.

सेवकोत्तम (Kmdh. §. 656, II ओ सृष्ट्⁰) adj. णा fem. bester Diener 124, 18.

सेवन (Vb. सेव्) ntr. Dienst, Verehrung.

सेवा (Vb. सेव्) fem. Dienst, Verchrung, Huldigung.

सेवेन् (Vb. सेव् §. 282) adj. नी fem. verehrend 171, 14.

से (§. 33; 154, 2, 3 Ntr.; wohl phonetische Nbform von से) I Par. hinschwinden.

सेनिक (von सेना §. 533, XXI) adj. की fem. zu einer Armee gehörig; msc. Wache, Piquet, Reserve, Mannschaft, Soldat 166, 85; 267, 258; 281, 430.

सेन्य (von सेना §. 533, XXI; 566, XII) msc. Soldat; ntr. (§. 708) Heer.

सो (§. 35; 154, 2, 3 u. Ausn.) IV Par. Spth. सृ; vernichten. Prec. (§. 865). — Caus. (§. 199).

— ण्य vollenden.

— — बध्यव beschliessen, wollen (mit Inf.) 241, 76.

— — व्यव entscheiden 10, 3.

— नि (§. 29, 7; 36).

— वि (§. 35) herauströpfen 291, 5.

सोटा (§. 225).

सोटाय Vb. Denom. (vom vor.) Atm. (§. 225).

सोहाय Vb. Denom. (von सोह Ptcp. Pf. Pass. von सह) Atm. (§. 225) tragen.

सोत्कण्ठ (Bhvr. सऽउत्कण्ठा) adj. दा fem. bedauernd, Schmerz empfindend.

सोदर (eig. Bhvr. सऽउदर) msc. leiblicher Bruder (vergl. §. 539, VI).

सोपोम (Bhvr. सऽउपो) adj. मा fem. sich anstrengend 255, 123.

सोम (Vb. सु S. 166, म) msc. der aus dem *sarcostema viminalis* gepresste heilige Trank, Somatrank; Mond (§. 456; 528; 547, IX; S. 239, मन्; §. 656, III; fem. ओम §. 691).

सोमक msc. N. ppr., Plur. dessen Nachkommen 3, 2 (vergl. Vishnu-Pur. 455 n. 53).

सोमप (Tlp. उप von Vb. पा) msc. einer der den Somatrank trinkt, das Somaopfer vollzieht.

सोमपाति (Tlp. सऽपाति) fem. das Soma-trinken 288, 12; 295, 18.

सोमिन् (nach §. 563 von सोम) msc. ein das Somaopfer vollziehender 288, 1.

सोमवार्य (von सुकुमार §. 554, I) ntr. Zartheit 188, 10; Lieblichkeit 17, 28; 79, 36.

सोम्य (von सुख §. 554, I) ntr. Vergnügen, Freude, Glück.

सोम्यव (von सुमन §. 554, I) ntr. Bravheit 159, 45; Edelmut 261, 192.

सोदर्य (von सोदर §. 554, I) ntr. Brüderschaft 189, 8.

सोदायिनी (fem. von सोदायन §. 688 Bem. vergl. सुदायन्) fem. Blitz.

सोन्दर्य (von सुन्दर §. 554, I) ntr. Schönheit.

सोम msc. Namen eines Volkes.

सोभाग (ved. von सुभाग nach Anal. von §. 554, II) ntr. Glück; Pl. Glücksgüter 288, 9; 295, 15.

सोमपति (Tlp. उप) msc. König der Saubha 14, 24; 15, 2.

सोभरात (Tlp. सऽरातन् §. 639) msc. König der Saubha 18, 35.

सोभाय (nach §. 594, I von सुभाग vergl. §. 588) ntr. Glück.

सोमनस (nach Anal. §. 554, II von सुमनस) ntr. Heiterkeit, Freude 294, 6.

सोमित्रि (von सुमित्रा §. 430, 2) msc. Sohn der Sumitrā = Lakshmanā (§. 492; 517; 521) 66, 11; 73, 3.

सोम्य (von सोम §. 456 vergl. Web. Ind. St. II, 67) adj. fem. सो und म्या schön, angenehm, freundlich, dem Soma geweiht.

सोमभ (von सुमि) adj. भो fem. wohlriechend 228, 102.

सोमभ्य (von सुमि nach §. 554, I) ntr. Wohlgeruch 145, 3, V. L.

सोमवर्ण (von सुवर्ण §. 564, III vgl. 427) adj. सो fem. golden, aus Gold gemacht, mit Gold versehen (§. 521 vgl. 459; 526).

सोमोद msc. Namen eines Volkes (Vishn. Pur. 177).

सोमोदक (vom vor. nach §. 559) msc. ein elender Sauvra 86, 56.

सोमोर्य (von सुवीर §. 554, I) ntr. Tapferkeit 114, 14.

स्कन्द (§. 154, 2, 2; 156, 1) I Par. steigen, fallen. Aor. (§. 856, 5); Absol. auf ह्य् (§. 909), auf त्वा (§. 914, II); Intens. (§. 169 Ausn. 3). — X (oder स्कन्ध) Par. (§. 209; 843; 844) sammeln. — vergl. स्कन्द.

— परि, — वि (§. 43).

स्कन्द msc. N. ppr. Sohn des Siva und Kriegsgott (§. 441; 558, VII).

स्कन्दक (vom vor. §. 517) msc. Soldat 259, 174.

स्कन्ध s. स्कन्द.

स्कन्ध msc. (§. 708, 4) Schulter; Baumstamm; fem. Zweig (§. 518 Bem.; 558, VII).

स्कम्भ (§. 154, 2, 2) I Atm. (§. 789, V) V (Speth. स्कुम्भ् ओन् §. 802) IX (Speth. स्कुम्भो ओन् §. 805) Par. stützen, befestigen. Ptcp. Pf. Pass. u. Absol. von V. IX (§. 896, 2, wo V binzuzufügen; 914, I).

— खि (§. 40, wo V. IX hinzuzufügen) Caus. Pass. sich stützen 117, 6.

स्कु (§. 32 Bem.) V. IX Par. Atm. (§. 789, I, wo V binzuzufügen) bedecken, wogen, springen, erbeben, binzugehn.

स्कुन्द स्कन्द I Atm. springen, erbeben.

स्कम्भ (§. 154, 2, 2) V (Speth. स्कुम्भ्, ओन् §. 802) IX (Speth. स्कुम्भो ओन् §. 805) Par. einhalten, bindern. Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2, wo „IX“ zu streichen; 914, I).

स्खद् I Atm. (§. 789, V) zerreißen, schwächen, tödten, vernichten, in die Flucht treiben, stark sein. — Caus. (§. 202; 881, 4; 916).

स्खल् I Par. sich hin und her bewegen, wanken 106, 23; 241, 78; schwanken 242, 83. — Caus. (§. 202; 881, 4; 916).

— द्र vorwärts wanken 102, 2.

स्खलन (vom vor.) ntr. das Reiben (an einander hewegen); Wanken, Straucheln.

स्खलित (Ptcp. Pf. Pass. von स्खल् aber nach §. 333) ntr. das Straucheln, Fallen, Sündigen, Sünde, Fehler 271, 313.

स्वद् s. थुद्.

स्तक् (§. 33) I Par. sich widersetzen. — Caus. (§. 202; 881, 4; 916).

स्तन् I Par. lösen. Pf. red. (§. 828 Ausn.). Caus. (§. 202; 881, 4; 916). — X (§. 33) Par. (§. 208; 209; 843; 844) donnern 290, 6.

स्तन (wohl von Vb. तन् für तप्तन् „der gespannte“) msc. ntr. (§. 711) der Busen der Frauen; in Bhvr. fem. ना und नो (§. 693) 79, 35; 251, 76 (§. 674, II).

स्तनकलत्र (Kmdh. nach §. 656, III) msc. ntr. kelchgleicher Busen 109, 6.

स्तब्धोभाव (von Vh. भू mit स्तब्ध (Ptcp. Pf. Pass. vom स्तम्भ्) präfixartig §. 242) msc. das Starrwerden, Erstarren 218, 1.

स्तम् s. सम्.

स्तम्भ (§. 33; 35, wo „V. IX“ hinzuzufügen; §. 35 Bem. 1 u. 2; 36; 154, 2, 2) V (Speth. स्तम्भ् ओन् §. 802), IX (Speth. स्तम्भो ओन् §. 805) Par. stützen, befestigen. — स्तब्ध steif 187, 13; Aor. (§. 858, VIII); Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2, wo „V“ binzuzufügen; 914, 1). — I (oder हम्) Atm. (§. 789, V) starr, unhegewlich sein.

— ख्य (§. 35 Bem. 1, 2; §. 36) sich stützen, hinden (s. Wils. ख्यह्य).

— — ख्यव (§. 35 Bem. 1, 2; §. 36) fest machen 29, 34.

— उद् (§. 241 Bem. 1) stützen.

— खि (§. 35 n. Bem. 1, 2 u. §. 36) einhalten 29, 36.

स्तम्भ (vom vor.) msc. Pfosten; Hinderung, Gefühlosigkeit (§. 518 Bem.).

स्तवक (S. 148 स्तवक? theilweis auf jeden Fall von Vb. स्तु regelrecht durch स्तक्) msc. Blumenhouquet; Menge; Lobpreis; Lobsänger (§. 225, स्त).

स्तवकित (vom vor. S. 225, स्त) adj. ना fem. mit Blumenbouquet versehen 286, 480.

स्तिष् V Atm. (§. 789, V) aufsteigen
(*στησὶς στήσῃ*).

स्तिष् स्तेष् I Atm. (§. 789, V) tropfen. —
Caus. Aor. (§. 844).

स्तिम् स्तोम् IV Par. feucht sein, स्तिमित
feucht 286, 481; unbeweglich sein,
werden 77, 12.

स्तोम् s. das vor.

स्तु (§. 33, 6; 35; 37; nach Vop. kön-
nen die mit *π* anlautenden Endungen
in denselben Fällen, wo z. B. an *हृष्ट*
nach §. 156, 3, 2, c mit oder ohne
इ angeknüpft werden) II Par. Atm.
(§. 789, I; Anomal. §. 819) preisen,
loben 25, 57; 45, 12; 166, 81; 272,
322; ved. Atm. nach I Conj. Cl. in
Passivbedeut. 294, 2 (*स्तवे* statt *स्तवते*
§. 813, IV vgl. S. 405, n. 10); Pf. red.
(§. 830; 831); Aor. (§. 856, 3); Ptcp.
Fut. Pass. (§. 906). — Desider. (§. 33, b).
— *य* vor etwas loben, anfangen.
— *सम्* preisen 246, 4.

स्तुच् I Atm. (§. 789, V) heiter, gewo-
gen sein.

स्तुभ् (§. 35) I Atm. (§. 789, V) staunen,
in Erstannen setzen; ved. I Par. loben.
Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2;
914, I). — Caus. ved. preisen 294, 6.
— *प्रति* (§. 35) ved. besingen 294, 6.

स्तुभ् (§. 33; 154, 2, 2) V (Speth. *स्तुभु*
०नो §. 812) IX (Speth. *स्तुन्नी ०ना* §. 805)
in Erstannen setzen, einhalten, zu-
rücktreiben. Ptcp. Pf. Pass. und Absol.
(§. 896, 2 (wo IX zu streichen); 914, I).

स्तृप् (§. 33) IV. X Par. aufhäufen, auf-
richten. Aor. (§. 858, VIII).

स्तृ V Par. Atm. (§. 789, I) strecken. —
vergl. *सृ*.

— *वि* *विक्षुत* ausgedehnt 84, 38; aus-
gebreitet 160, 49.

स्तृ (für org. *सृ* von Vb. 2. *सृ* S. 163,
§. 406) Stern (nur im Instr. Pl. be-
wahrt) 293, 1.

स्तृष् (§. 33) I Par. gehen.

स्तृष्ट्र (§. 33; 156, 3) *सृष्ट्र* (§. 33; 156, 3)
VI Par. schlagen, tödten.

स्तृ IX Par. Atm. (§. 789, I) Speth. *स्तृपी*
स्तृपा (§. 805) strecken, streuen, aus-
breiten, bedecken. — Caus. Aor.
(§. 843, 1 Ausn.).

— *वा* bedecken 179, 15.

— *परि* ausbreiten 66, 9; einhüllen 236, 18.

— *वि* auseinander strecken, *विक्षीर्ण*
gross 27, 7; ausbreiten 124, 2. —
Caus. verbreiten 148, 22; ausbreiten
277, 377.

स्तृष्ट्र s. *सृष्ट्र*.

स्तेन् (§. 33) X Par. (§. 209; 843; 844
eig. Denom. vom folg.; vgl. Denom.
Atm. nach §. 212 Bem.) stehlen.

स्तेन (vgl. GWL. I, 660, wohl für org.
स्तायन von *स्ताय्* in ved. *स्तायु* „Dieb“;
dieses ist Pass. refl. von dem *स्तन्*
welches bei *स्तन्* zu Grunde gelegt
ist; die eig. Bed. wäre „ein sich aus-
streckender“, einer, der lange Finger
macht) msc. Dieb (und ntr. §. 711
„Diebstahl“?). (§. 554, I).

स्तेप् s. *स्तिप्* und *उप्*.

स्तेव (von *स्तेन* §. 554, I) ntr. Diebstahl.

स्ते s. *स्ते*.

सोक adj. *का* fem. klein, wenig, gering
153, 10; msc. Wassertropfen (§. 656, II).

सोत् (Vb. *सु*) msc. Lobsänger 297, 11.

सोत्र (Vb. *सु* §. 352) ntr. das Preisen,
Lob.

स्तोम् (§. 33) X Par. (eig. Denom. vom
folg.) loben (§. 209; 843; 844).

सोम (Vb. *सु* S. 166, *य*) msc. Loblied
288, 14; ntr. Haupt.

स्त्ये (§. 33) *ष्टी* I Par. einen Ton von

sich geben; zusammengedrängt werden; Ptcp. Pf. Pass. (§. 895, 1; 897, 2).

स्त्री (Vb. सु S. 163, §. 406 Bem.; S. 164, §. 409) fem. (Declin. §. 718; 721; 723; 725; 727; 729; 731; 733; 739; 741; 744; 750) Frau (§. 427; S. 232, §. 604; S. 233 तम).

स्त्रीत्व (vom vor. §. 554) ntr. Frauen-natur 52, 19; 58, 6.

स्त्रीधर्म (Tip. स्य⁰) msc. (Eigenthümlichkeit der Frauen) Menstruation.

स्त्रीनामन् (Bbvr. स्ना⁰) adj. वा fem. Frauen-namen habend 63, 67.

स्त्रीपुंस (Kmdb. §. 656, I सपुंस wo s.) msc. eine Frau die später Mann geworden ist 50, 5; 63, 64.

स्त्रीपुंस (Dvand. §. 630) Dual. msc. Frau und Mann 114, 115; 182, 21.

स्त्रीपूर्विक (vom Kmdb. स्य⁰ §. 656, II in derselben Bed.) adj. (को fem.?) einer, der früher eine Frau gewesen 63, 67.

स्त्रीपूर्विक (vom Kmdb. स्य⁰ vgl. das vor. nach S. 225, इन्) adj. त्रिपो fem. einer, der früher eine Frau gewesen 63, 61.

स्त्रीपुत्र (Kmdh. §. 656, V oder III सपुत्र⁰) ntr. das Frau genannte Gefäß oder die mit einem Gefäß zu vergleichende Frau 105, 2.

स्त्रीरत्न (Kmdh. §. 656, III) ntr. Juwelgleiche Frau 90, 13; 106, 14; 176, 110.

स्त्रीलिङ्ग (Tip. स्लि⁰) utr. Frauengeschlecht 58, 5.

स्त्रीस्वरूप (Bhvr. स्वर⁰ letztes Kmdh. स्वरूप⁰) adj. वा f. Frauengestalt habend 61, 45.

स्त्रीस्वरूपवत् (nach §. 562 von वत्; letztes hier Tip.) adj. तो fem. mit Frauengestalt versehn 61, 42.

स्त्रीस्वरूपिन् (nach §. 563 von वत् wie das vorige) adj. त्रिपो fem. mit Frauengestalt versehn 63, 67.

स्थ (Vb. स्था) adj. वा fem. stehend, sich befindend (§. 563; S. 246, II).

स्था (ist §. 33 hinter स्तु hinzuzufügen) I Par. bedecken 237, 21; स्थित sich verhüllend 280, 415. Aor. (§. 849, 2). — Caus. (§. 202; 881, 4; 916).

स्थल् (§. 33) I Par. fest stehn.

स्थल (vom vor. §. 256) ntr. लो fem. (§. 691) Ort, Platz, trockner, fester Boden (§. 651, II; 656, II).

स्थलत (Tip. vom vor. und त nach §. 320) adj. ता fem. auf dem Lande geboren 138, 44.

स्थली s. स्थल.

स्थित् (vom Caus. von स्था, anomal S. 169, §. 419) adj. ता fem. alt (§. 554, II, B).

स्थित् स्त्रीयस् s. स्थित्.

स्था (§. 35 und Bem. 2; 154, 2, 3) I Par.; wann Atm. (§. 789, V); Spcth. तिष्ठ (§. 795, VI) stehn 17, 24; 35, 2; 41, 21; 124, 14; zubringen 284, 464, mit Absol. bezeichnet es die Dauer der Handlung, welche das Absol. ausdrückt 42, 9; sein 22, 22; 100, 10; 112, 1; 121, 14; dasein um (mit Infin.) 28, 17; (मीनेन) still sein, schweigen 125, 15; 130, 4; bestehn, leben 86, 59; 271, 312; wandeln 175, 49; sich verhalten 181, 4; 191, 11; ausstehn (als Schuld) 260, 182. Atm. (auch ausser den Bestimmungen in §. 789, V) episch 61, 42. Aor. (§. 847; 856); Prec. (§. 865); Ptcp. Pf. Pass. (§. 894). — Caus. einsetzen 88, 19; feststellen 255, 119. Aor. (§. 844).

— च्छि (§. 35 u. Bem. 2) besteigen 288, 2; च्छिष्ठ (oben) stehn bleibend 32, 31; darüber stehend, an die Spitze gestellt 132, 11; angetreten, übernommen 195, 13. च्छिष्ठ (mit Einbusse

- des ऋ §. 241, Bem. 3) stehend auf 46, 22 (s. jedoch Anm.).
- ऋ (§. 35 u. Bem. 2) hinter jemand, etwas, stehn; befolgen 114, 20; 187, 11; 190, 4; verfolgen, beabsichtigen 128, 21; ausführen 190, 8 (स्वा० gegen §. 35 wohl in ऋ० zu corrigiren); 194, 18; üben 182, 6; anstellen 183, 16; besorgen 188, 23; thun, ऋञ्जित geschehn 103, 10; 21. — Desid. befolgen wollen, nachahmen 191, 6.
- ऋ Atm. (§. 790) stehn bleiben 73, 2; 71, 15; 126, 13; 242, 83; sich fest stellen 218, 5; 219, 14.
- — ऋ stillte stehen, ruhen 20, 1; 27, 1; 6; 28, 22; verharren 76, 35; sich stellen 118, 7; sich befinden 125, 18. — Caus. fest stellen 184, 19.
- ऋ wann Atm. (§. 790): daran, darauf stehn (Par.) 290, 9; steigen zu 291, 7; besteigen 296, 2; 25, 51; 27, 1; 36, 17; annehmen 72, 26; sich unterziehen, antreten 46, 29; 115, 7; sich anschicken 242, 84; ऋस्वात् mit 21, 5. — Caus. ऋस्वापित (§. 647, I Ausn.).
- ऋ sich unterziehen, antreten 49, 4.
- उद् (§. 241 Bem. 1) wann Atm. (§. 790): aufstehen (Par.) 11, 21; 32, 18; 36, 16; 103, 19; 109, 24; 120, 6; 183, 11; 22; 185, 14; 211, 13; 238, 39; 241, 72; 267, 262. — Caus. aufstehn machen, aufheben 38, 7; 16; 188, 5; 250, 61; aufstellen 282, 438.
- — ऋ-युद् aufstehn 185, 14.
- — ऋ-युद् zusammen aufstehn 13, 7; aufstehn 20, 21; 100, 21; 103, 10; 113, 8; sich erheben 70, 51.
- उप wann Atm. (§. 790): zur Seite stehn (Par.) 38, 13 (mit Gen.); kommen 189, 1; kommen zu (Acc.) 190, 1;
- (Atm.) bittend angehn 77, 9; sich nahen 115, 24. Ptcp. Fut. Pass. (§. 901).
- — ऋ-युद् bevorstehn 5, 4; sich nahen 63, 66; (mit Acc.) 7, 17.
- ऋ Atm. (§. 790) fortgehn 73, 28; 100, 4; 101, 14; 119, 5; 121, 19; 131, 7; 190, 17; 181, 8; ep. Par. 20, 22; ved. Par. voran stehn 291, 13. — Caus. senden 53, 4; 54, 10; forttreiben 88, 19; 92, 42; vorwärts treiben 280, 415.
- ऋति (§. 35 und Bem. 2). Caus. feststellen, einsetzen 12, 28; 200, 20; aufstellen 248, 38.
- ऋि (§. 35 und Bem. 2) Atm. (§. 790) sich ausbreiten 294, 5; dastehn (in böser Absicht) 77, 11.
- ऋ-युद् Atm. (§. 790) zusammenstehn; stehn auf 161, 57; sich befinden 131, 22; umkommen 181, 9.
- स्वापु (von vor. S. 160, ऋ) adj. fest, unbeweglich; msc. ntr. (§. 711) Baumstamm ohne Zweige; msc. Siva (§. 465).
- स्थान (Vb. स्था; §. 44 Ntr.) ntr. (u. msc. §. 711) Platz, Ort, Stadt; Haus; Stelle (= Amt) 270, 297; Loc. ओ Ind. (§. 783) adv. weil, angemessen, ähnlich, wahrhaft (§. 503; 566, V; 646, 2).
- स्थानिय (vom vor. §. 542) adj. ऋ fem. für eine Stelle passend 179, 14 („gewissermassen“); Stelle habend, sich befindend 207, 11.
- स्थापक (vom Caus. von स्था) adj. ऋ fem. stehen machend, befestigend, regulirend.
- स्वामन् (Vb. स्था S. 169, मन्) ntr. Kraft, Stärke (§. 427; 506 vergl. Bem.).
- स्थाल (Vb. स्था S. 151, §. 256) ntr. Kessel; feun. लो irdener Topf.

स्थावर (Vb. स्था §. 310) adj. रा fem. fest stehend, unbeweglich.

स्थावु (Vb. स्था §. 311) adj. fest, dauerhaft.

स्थिति (Vb. स्था §. 154, 2, 3 Ausn.) fem. das Feststehen, das Stehbleiben, Entschluss, Gränze; Bestehn, Bestand 154, 19; 248, 37.

स्थितिस्वापक (eig. Ttp. स्था⁰ den früheren Zustand herstellend, vergl. Müller Zeitschr. d. DMG. VI, 30; adj. elastisch) msc. Elasticität 228, 95.

स्थिर (Vb. स्था S. 169, र nach Anal. von §. 154, 2, 3 Ausn.) adj. fest, standhaft; überzeugt 53, 25; 54, 10; ved. ङि⁰ hinter नू (§. 47) 291, 15; Comp. स्ववीर्य^{स्} Superl. स्वविद्र (vom Caus. von स्था, vgl. स्वविर; S. 228 ईयस्; §. 554, VI).

स्थिरता (vom vor. §. 554) fem. Sicherheit 132, 24.

स्थुड s. थुड.

स्थूपा = dem folg. 57, 22; 24; 62, 58.

स्थूपाकर्पा msc. N. ppr. 57, 21; 24.

स्थूपा (S. 160, ता von *स्थ्व^{स्} vgl. स्वविर) fem. Thurpfosten (§. 543; 545; 713).

स्थूल (S. 33) X Atm. (§. 789, V) fett, gross werden (§. 209; 843; 844; eig. Denom. vom folg.).

स्थूल (von *स्थ्व^{स्} vgl. स्थूपा) adj. ला fem. gross, dick, grob 204, 22; 210, 8 (§. 475; 565).

स्थूलता (vom vor. §. 554) fem. Dicke 105, 4.

स्नस् I. IV. Par. herauswerfen, essen (?). Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I). — Caus. (§. 202; 881, 4; 916).

स्ना II Par. sich waschen, baden 30, 2; 100, 6; 133, 3; 183, 6; 188, 20; 278, 390; स्नात (§. 566, VI). — Caus. स्नापि und स्नपि (§. 199) benetzen, baden 174, 44; 175, 47; 200, 7.

— नि (§. 39).

— — क्षतिनि क्षतिनिष्पात (eher Kindh. क्षि⁰ vgl. §. 39) sehr erfahren 190, 19.

स्नातक (vom स्नात Ptcp. Pf. Pass. von स्ना nach §. 558) msc. ein Mann, der, nachdem er seine Studien vollendet hat, die Pflichten des Hausvaters angetreten hat.

स्नातानुलिपि (Kmdh. स्नातःश्चनुलिपि §. 656, I Vb. स्ना und लिपि) adj. ता fem. erst gebadet und dann gesalbt 183, 6.

स्नात (Vb. स्ना) ntr. das Baden, Bad; Reinigung durch Baden.

स्नावु (S. 157, 3, 5) msc. Muskel, Sehne.

स्निग्ध s. स्निह.

स्निद्र (§. 33) X Par. gchn., lieben.

स्निद्र (§. 66, 5; 156, 3) IV Par. (anhänglich sein) lieben, स्निध्य ölig, glatt, lieblich 68, 36; 79, 27; 272, 319; 276, 365. Aor. (§. 857, 3 Ausn.).

स्नु (§. 55, II, A) II Par. fliessen, tropfen. Pass. refl. (§. 875; 879; 883; 884). Ptcp. Fut. Pass. (§. 903). Desid. (§. 189). Caus. Aor. und Desid. (§. 185 vergl. 843).

— व hervorstürmen 251, 76.

स्नु bildet Casus von स्नुस् wo.s.

स्नुया (S. 172, ता) fem. Schwiegertochter, Schnur,

स्नुस् IV Par. essen, unsichtbar sein, nehmen (?). Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2; 914, I).

स्नुद्र (§. 66, 5; 156, 3) IV Par. lieben, ausbrechen. Aor. (§. 857, 3 Ausn.).

स्नेह (Vb. स्निह) msc. (nnd ntr. §. 311) Oel, Salbe, klebrige, ölige Substanz, Liebe (§. 563, I. V).

स्ने (§. 33) स्ने I Par. anziehen, schmücken.

स्पन्द I Atm. (§. 789, V) zittern.

स्पन्द (vom vor.) msc. zittern. Je Bewegung 233, 158.

स्पन्दिन्, (Vb. स्पन्द्) adj. तो fem. vibierend, sich zitternd bewegend 245, 1.

स्पर्ध् I Atm. (§. 789, V) wetteifern 153, 13.

स्पर्धा (vom vor. §. 334) fem. Neid, Eifersucht.

स्पर्श s. 2. स्पर्श.

स्पर्श (Vb. स्पृश् §. 260) msc. Berührung, fleischliche Vermischung 279, 401; das Fühlen, Gefühl; tödtliche Hitze; etwas unangenehm berührendes (Anfall), Feind, Krankheit (§. 563).

स्पर्शवत् (vom vor. §. 562) adj. तो fem. mit Gefühl begabt 222, 25.

स्पर्ष s. पर्ष.

1. स्पर्श (पष् पश् पत्) I Par. Atm. (§. 789, I) einhalten, berühren, knüpfen. — Caus. Aor. (§. 843, 1 Ausn.). Ptcp. Pf. Pass. (§. 896 Bem.).

2. स्पर्श स्पर्श X Atm. (§. 789, V) nehmen. Aor. (§. 843, 1 Ausn.). Ptcp. Pf. Pass. (§. 896 Bem.).

स्पष्ट (von स्पृश्, welches für पश्च s. दृश् die org. Wzform) adj. टा fem. sichtbar, klar, deutlich, augenscheinlich, leicht, leicht verständlich.

स्पृ स्तु स्मृ V Par. schützen, lieben.

स्पृश् (§. 47 Ausn.; 66, 4; 149, 2; 156, 1) VI Par. berühren 17, 24; 75, 29; 76, 41; 85, 47; 50; 156, 30; 159, 47; 180, 1; 182, 16; erfassen 194, 5; 198, 11. Aor. (§. 856, 10).

— उप् berühren 36, 15.

— तम् berühren, wahrnehmen 276, 375.

स्पृश् (vom vor. §. 289; 66, 4 Ausn.) adj. berührend 274, 343; 285, 475.

स्पृष्ट (§. 47) X Par. Thema स्पृष्टि (§. 208; 209; 843; 844) begehren (mit Gen.) 84, 39; (mit Dat.) 157, 37; beneiden.

स्पृष्टोपिबन्ध (nach §. 554 vom Ptcp. Ful.

Pass. des vor. ०ग) ntr. Beneidenswürdigkeit 273, 336.

स्पृहा (Vb. स्पृह् §. 327 Ausn.) fem. Wunsch, Begierde.

स्पृ s. 2. स्पृ.

स्फट् s. स्फुट् स्फिट् स्फुट्

स्फटिक msc. Krystall.

स्फण्ड s. स्फण्ड स्फुट् स्फिट् स्फुट्

स्फण्ड स्फण्ड स्फण्ड स्फण्ड X Par. spielen, scherzen.

स्फर् s. स्फुट्.

स्फाल् s. स्फाल्.

स्फाय I Atm. (§. 789, V) dick werden, anschwellen, zunehmen. स्फोत (§. 895, 2) geschwollen, gross, erhaben, schön (Sch.) 180, 11; glücklich, viel; Aor. (§. 858); Prcc. (§. 867); Ptcp. Pf. Pass. (§. 895, 2); Absol. (§. 914). — Caus. (§. 201).

स्फिट् X Par. lieben; verachten; vergl. स्फिट्.

स्फिट् स्फिट् स्फट् X Par. tödten.

स्फुट् I Atm. (§. 789, V) VI (§. 149) Par. aufplatzen (auch I Par., aber ohne Geltung von §. 789, I, und auch स्फुट् स्फट् स्फट् in dieser Bed.), blühen; brechen 133, 12; Aor. (§. 858, VIII). — X Par. geplatzt sein (§. 208 Ausn. 2; 209; 843; 844). — X Par. spalten, ausstechen 129, 10.

स्फुट् (vom vor.) adj. टा fem. offenstehend, sichtbar, deutlich, augenscheinlich, klar, schön 241, 79; zerbrochen (§. 441, 2, b).

स्फुटिका 199, 17 scheint fem. eines Bhvr. कर्षुस्फुटक (nach §. 671) Gebrochenes von Kampher (= Stückchen Kampher) enthaltend (?).

स्फुट्ट X Par. verachten.

स्फुट् s. थुट्.

स्फुण्ड s. स्फुट् स्फुपट्.

स्फुण्ड I Atm. (§. 789, V) aufblühen; vgl. स्फुण्ड.

स्फुट् (§. 43; 149 aa. स्फट्) VI Par. vibrieren, hin und her schiessen, springen, berzuspringen 201, 12; 239, 47; 253, 94; züngeln (von einer Schlange) 253, 102; blitzen, blinken, leuchten 184, 2; 237, 25; 241, 75. — Caus. (§. 203 Ausn.). Aor. und Desid. (§. 185; 843).

स्फुट् स्फुट् I Par. vergessen, ausdehnen (?). Plcp. Pf. Pass. (§. 897, 2).

स्फुट् I Par. donnern. Plcp. Pf. Pass. (§. 897, 2).

स्फुल्ल (§. 43; 149) स्फल् VI Par. wanken, erschüttern.

— वा Caus. वास्फालित erschlagen 130, 11. स्फोटन (Vb. स्फुट्) ntr. das Zerbrechen.

स्फुट् s. स्फुट्.

स्फ (aus स्फा altem Instrum. von स्फ) Ind. (§. 786; S. 11 n. 2), giebt einem Präsens die Bed. der vergangenen Zeit 98, 6; 107, 24; bedeutungslos (ursprünglich wohl: omnino) neben Plcp. Präs. 16, 20; hinter वा s. letztes.

स्फ (Vb. स्फि) msc. Stolz, Anmaassung; Verwunderung, Erstaunen.

स्फट् (Vb. स्फ) msc. Erinnerung, der Gott der Liebe.

स्फट्पा (Vb. स्फ) ntr. das Sicherinnern, Gedächtniss, das Vermissen.

स्फर्त (von स्फृति) adj. तो fem. dem (überlieferten) Gesetze gemäss; das Gesetz befolgend.

स्मित I Atm. (§. 789, V) lachen, lächeln 27, 3; 47, 38; 181, 24; ep. Par. 6, 5; 27, 1; 28, 22; 41, 5. स्मित s. bes. — Caus. स्मापि Par. स्मापि Atm. (§. 200; 789, III). — X (§. 33) Atm. (§. 789, V) verachten.

— — व-युद् dazu lächeln ep. Par. 44, 35.

— वि erstaunen 66, 3; विस्मित erstaunt 66, 5; 104, 10; 171; 16.

स्मित (§. 33) X Par. verachten, lieben. स्मित (Plcp. Pf. Pass. von स्मि, aber nach §. 333) ntr. das Lachen, Lächeln.

स्मितपूर्व (Bhvr. स्मृ०) adj. वा fem. Lachen als vorangehendes habend 66, 5.

स्मोल् s. श्रमील्.

स्मृ I Par. sich erinnern, gedenken, mit Acc. 20, 17; 49, 13; 58, 12; 116, 15; 130, 24; Gen. 88, 17; 18; 172, 28; ep. Atm. 38, 13; Pass. 182, 23; स्मृत überliefert, der Überlieferung gemäss 171, 78 (suppl. „entstanden“); genannt 52, 11; 94, 2; 128, 2; 136, 10; 20; 139, 47; Desid. Atm. (§. 790, II); Caus. स्मरति, aber in Bed. „mit Schmerz gedenken machen“ स्मरति (dannach ist §. 203 zu verbessern; Aor. §. 843, 1 Ausn.); erinnern machen 261, 193. — vergl. स्मृ.

— स्मृ Caus. स्मरति mit Schmerz gedenken machen 171, 14.

— वि vergessen 262, 200; 271, 309; 279, 404.

स्मृतमात्र (eig. Bhvr. स्मृ० vgl. aber मात्र; jenes Plcp. Pf. Pass. des vor.) adj. स्मृ; fem. nur gedacht, vermöge des blossen Denkens an ihn 113, 11.

स्मृति (von Vb. स्मृ) fem. das sich Erinnern, Erinnerung, Andenken, Überlieferung; der Complex der Rechte und Pflichten als auf Tradition (im Gegensatz zu der vedischen unmittelbaren Offenbarung) beruhend gefasst; ein Werk über Recht; Gesetzesstelle 203, 2.

स्मृतिशेष (Bhvr. स्मृ०) adj. वा fem. Erinnerung übrig habend, his auf das Gedächtniss 261, 189.

स्यन्द् (§. 33; 43; 154, 2, 2; 156, 3)
I Atm. (§. 789, V) tropfen. Aor.
(§. 857, 2, h); Fut. II. und Cond.
(§. 870; 871); Absol. (§. 914, 2);
Intens. ved. (§. 169, 3, Bem. 3). Desid.
Par. und Atm. (§. 790, II vgl. §. 156,
3, 1, wonach सिखन्दिच् oder सिखन्त्
Atm., aber nur सिखन्त् Par.).

स्यन्दन (S. 146 §. 388 vom vor.) ntr. das
Tropfen, Tröpfeln, Wasser; das Rasch-
gehen; msc. Wagen; fem. ना Speichel.

स्यन्दनिका (von स्यन्दना im vor. nach §. 559
vgl. S. 230) fem. ein Tropfen Speichel
86, 56.

स्यन्दिन् (Vb. स्यन्द्) adj. नी fem. tröpfelnd,
tropfen lassend 152, 6.

स्यम् (§. 33; 154, 1) I (Vop. VI) Par.
tönen, gehn. Pf. red. (§. 828 Ausn.);
Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 896, 2;
914, I); Intens. (§. 177). X Atm.
(§. 789, V) prüfen, überlegen (nach
Vop. auch Par. nach §. 789, I und
vergl. §. 208; 209; 843; 844).

स्वाल s. प्रवाल.

स्यम् (Vb. सिन् S. 166, म) msc. Lichtstrahl.
स्युमर्षि msc. N. ppr. 297, 16.

स्यम् s. das folg.

स्यम् (§. 79 vergl. 817; 154, 2, 2) मञ्ज
(§. 154, 2, 2) I Atm. (§. 789, V) fallen
173, 33; 196, 20. Aor. (§. 858); Ptcp.
Pf. Pass. (§. 896, 2; 914, I); Intens.
(§. 169, 3).

स्यम् (§. 154, 2, 2) I Atm. (§. 789, V) sicher
sein, vertrauen. Aor. (§. 858, VIII).
Ptcp. Pf. Pass. u. Absol. (nach §. 896, 2
wo es hinzuzufügen, vergl. §. 914, I)
vergl. मम् (und S. 20).

स्यम् s. अङ्क.

स्यम् (Vb. सृष्ट् S. 133, O, 2 vgl. §. 149, 2;
66, 2 Bem.) fem. (Nom. स्यम् §. 66, 2

Bem.) fem. Blumenkranz, Blumenguir-
lande (§. 563, XII).

सम्भू s. अभू.

सृष्ट् (Vb. सृष्ट् §. 149, 2) msc. Schöpfer;
Brahman; Siva.

सिध् I schädigen.

सिध् (vom vor.) (fem. ?) Schlacht, Feind
287, 8.

सिन् und सिम् s. सृष्ट्.

सिन् (§. 152) IV Par. gehn, trocken
werden. Ptcp. Pf. Pass. und Absol.
(§. 896, 2; 914, I). Intens. (§. 166, 2).

सु (सृष्ट्) I Par. fließen 39, 7; 236, 15;
auskommen, hekannt werden 198, 3.
Pf. red. (§. 830; 831). Aor. (§. 856, 3);
Pass. Aor. u. s. w. (§. 879; 883; 884). —
Caus. (§. 789, I, 2), Aor. und Desid.
(§. 185 Bem. 2; 843).

सुति (Vb. सु) fem. das Fließen, Tropfen
174, 44; Fluss 254, 111.

सेक् सेक् (§. 33) अक् स्वेक् (ist §. 33a
hinter सेक् hinzuzufügen) I Atm. gehn.
— Caus. Aor. (§. 844).

सै s. आ.

सोमस् (Vb. सु S. 161 तच्) ntr. Strömung,
Strom, Fluss, Quelle, Sinnesorgan
(§. 540).

स्व (S. 243, व) adj. वा fem. (Decl. §. 778,
I, 2) eigen; Pron. refl. sich selbst
210, 14; 270, 303; 276, 366; 182, 24.
sbst. ntr. Eigentum, Reichthum; msc.
Verwandter (§. 239 Bem. 1; S. 133,
O, 2, h; §. 497; 560; 564, V; 572;
582; 588, III; S. 230; §. 602; 667;
683, VI).

स्वक (vom vor. §. 560) adj. fem. स्वका
und स्विका (S. 230, §. 602) eigen.

स्वकीय (von स्व §. 497) adj. वा fem. eigen,
von jemandes eigener Familie.

स्वकृत (Tip. उक्⁰ Ptcp. Pf. Pass. von कृ)

adj. ता fem. durch sich (mich) selbst gethan 8, 29.

स्वार्थ (Kmdh. ५१०) msc. der eigne foetus 69, 49.

स्वच्छ s. स्वच्छ.

स्वच्छ (Kmdh. सुस्वच्छ) adj. ह्य fem. rein, durchsichtig.

स्वच्छक (vom vor. §. 558) adj. द्विका fem. = dem vor. 109, 9.

स्वच्छन्द (Bhvr. स्वच्छन्) adj. हा fem. ungezwungen; ntr. freier Wille 64, 4.

स्वत्न (Kmdh. ५१०) msc. ein entfernter Verwandter; Dienerschaft 181, 18; 186, 24.

स्वताय (von स्वतानि Kmdh. स्वस) adj. वा fem. zum eignen Geschlecht gehörig 123, 18; 124, 11.

स्वश्च (§. 35; 36; 37; 154, 2; 156, 1) I Atm. (§. 789, V) Spch. स्वत्त (§. 795, V) umarmen. Pf. red. (§. 828).

— पति (§. 35; 36; 37) umarmen 32, 27; 40, 14; 64, 3.

स्वहृ s. शत्रु.

स्वतन्त्र (eig. Bhvr. ५१०) adj. ता fem. unabhängig, frei, mündig.

स्वतन्त्रस् (Bhvr. ५१०) adj. (Nom. msc. Sing. §. 98 Bem. 2) eigne Kraft habend, urkräftig 290, 7.

स्वतस् (von स्व §. 572) adv. von selbst.

स्वदू स्वादू (§. 33) I Atm. (§. 789, V) kosten, schmecken, süß sein. — Caus. Desid. von स्वदू (§. 33, b). — X Par. kosten, zerschneiden.

— चा Absol. auf अच् चास्वादमास्वादम् (§. 909) „durch fortwährendes Kosten“; Ptcp. Pf. Pass. lieblich 180, 7. — Caus. kosten machen, erregen 218, 8. — X kosten 100, 13; 113, 2.

स्वधर्म (Kmdh. ५१०) msc. die einem insbesondere zukommende Pflicht, Beschäftigung, Eigenschaft.

स्वधा (Kmdh. ५११ letztes nach Anal. von

§. 335, b) fem. Selbstsetzung, Selbstbestimmung 290, 4; Opfer, Speise (?) 294, 6; in der gew. Spr. Ind. (§. 781) Ausruf beim Opfer (mit Dat. §. 785; präfixartig §. 243).

स्वधिति msc. fem. oder तो fem. Axt.

स्वधितोक्त्वा (vom vor. §. 562, ved. S. 239 मत्) adj. तो fem. mit Waffe versehn 293, 2.

स्वधितान (Bhvr. सुस्वधित्) adj. ना fem. mit schönem Boden versehn 25, 51.

स्वन् (§. 33; 42) I (X nach Vop. §. 208; 209; 843; 844) Par. tönen, schmücken. Pf. red. (§. 828); Ptcp. Pf. Pass. (§. 896, 2). — Intens. ved. (§. 169 Bem. 3). — Caus. (§. 202; 881, 4; 916).

स्वन (vom vor. §. 327) msc. Ton (§. 470).

स्वनाम् (Kmdh. ५१०) ntr. Geburtsort 15, 29.

स्वप् (§. 41, b Ntr.; 154, 3; 156, 1) II Par. (Anomalieen §. 819, 2. 3) schlafen 109, 21; 139, 52; 53; 163, 68; 168, 95; 199, 16. cp. Atm. 38, 15 auch im Patschat. 109, 4. Pf. red. (§. 826, 3; 828). Ptcp. Pf. Pass. (§. 894). Intens. (§. 177); Desid. (§. 193). — Causale Aor. u. Desid. (§. 844; 183 Ausn. 3). — व प्रसुप्त eingeschlafen 38, 6; 135, 5; 141, 74; 199, 6.

स्वप्स् (Bhvr. सुस्वप्स्) adj. schöne Werke machend 292, 9.

स्वपितृ (Kmdh. ५१०) msc. der eigne Vater 42, 20.

स्वप्न (Vb. स्वप् S. 165, n. 3. 6) msc. Schlaf, Träumen, Traum.

स्वभाव (Kmdh. ५१०) msc. (das eigne Sein) Natur, natürlicher Zustand, ursprüngliche Anlage, Charakter 105, 17; 109, 20.

स्वयंवर (Kmdh. स्वयम् ५१०) msc. Selbstwahl 26, 68 (vergl. das folg.).

स्वयंवरा (Kmdh. wie das vor.) fem. (selbst wählend) eine ihren Mann selbst wählende Jungfrau.

स्वयंकृत (Kmdh. Ogm^0 letztes Ptcp. Pf. Pass. von कृ) selbstgethan, selbstverschuldet 98, 4.

स्वयम् Ind. (§. 783 eig. Nomin. von स्व §. 777; 783) selbst (vorderes Glied in Zsstz §. 662, 1).

स्वयम् (Ttp. Ogm^0 §. 289) msc. (durch sich selbst seiend) Brahman, Vishnu, Siva, Liebe, Zeit.

स्वयुक्ति (Bhvr. उत्तु^0) adj. sich selbst anspannend 289, 9.

स्वय (स्व) X Par. (§. 208; 209; 843; 844) tadeln.

स्वय (Vb. *स्वय „leuchten“ s. सुत) Indec. (§. 781) Himmel, Paradies; eine der sieben Oberwelten; Luft, Glanz, Schönheit; ved. Sonne (wie *hcare* im Zend) 289, 9 (§. 104, 2; 105 Ausn. 4; 106 Bem. 2; 588, III).

स्वय (Vb. स्व) msc. (und ntr. §. 708) Ton, Stimme; Vocal; Accent (§. 441, 2, b).

स्वय (S. 156, §. 397) msc. Indras Donnerkeil, Pfeil, Späße des Opferpfostens, Opfer, Sonnenschein.

स्वयय (Bhvr. उय^0) adj. pa fem. (eigne Gestalt habend, angemessen) angenehm, schön, weise. (Kmdh.) ntr. (eigne Gestalt) Natur, natürlicher (wesenhafter) Zustand.

स्वययिन् (vom vor. Kmdh. nach §. 563) adj. यिणी fem. eigengestaltig 26, 64.

स्वयक (Bhvr. सुयक^0) adj. का fem. 293, 1 wohl „schön flammend“ vergl. चर्च (Sch. schön gehend).

स्वयन (eig. Ttp. von स्वय u. न aus Vb. गय nach Anal. von §. 272) msc. Himmel, Indra's Paradies (§. 551).

स्वय (ob eig. Bhvr. anomal aus सुयय oder von Vb. स्वय?) ntr. (und msc. §. 711) Gold.

स्वय s. स्वय.

स्वय I Alm. (§. 789, V) kosten, schmücken.

स्वयानु (eig. Ttp. स्वयानु^0) msc. Bezeichnung des Rahu, der Personification der Sonnen- und Mond-Finsternisse.

स्वय I Par. gehn. — Caus. Aor. (§. 844).

स्वयंकृत (Kmdh. सुयक^0 s. कृ mit यलम् als Präf.) adj. ता fem. schön geschmückt 60, 35.

स्वय (Kmdh. सुयलप^0) adj. पा fem. sehr klein.

स्वययक (vom vor. §. 558 ff.) adj. यिक्ता fem. = dem vor.

स्वययशिला (Kmdh. उयि^0) fem. ein sehr kleiner Stein.

स्वययशिलाय Vb. Denom. (vom vor.) Alm. (§. 225) sich wie ein sehr kleiner Stein benehmen, ein sehr kleiner Stein werden 165, 78.

स्वय fem. Schwester (§. 433; S. 246, III; §. 698).

स्वयय (Ttp. उयय^0 von Vb. य §. 289; S. 133, O, 1) adj. selbstschreitend 290, 11; 293, 4.

स्वयय s. स्वयय.

स्वययि (Kmdh. सुयययि^0 S. 162, ति, 2) Ind. (§. 781, aber ved. deklinabel) eine Partikel des Segens, Glückwunsches, der Beistimmung: (Wohlsein) Heil, Glück (mit Dat. §. 785; §. 588, III).

स्वययिक (vom vor. §. 558 ff.) msc. ntr. eine besondere Art Tempel; msc. ein glücklicher oder Glück bedeutender Gegenstand, eine kreuzähnliche mystische Figur; Kreuzweg; eine besondere Art Gebäude; eine besondere Art religiösen oder speculativen Sitzens 217, 17.

स्वस्त्ययन (Bhvr. स्वस्तिःश्रयन Glückspfad)
adj. na fem. Segen bringend, ent-
haltend 144, 106; sbst. ntr. Verah-
scheidung 25, 50 (vgl. Sāma V. Gl.).

स्वस्य (Tlp. स्व von Vb. स्वा) adj. sich
auf sich selbst verlassend, fest, ent-
schlossen, sicher 116, 23.

स्वसोय (von स्वसृ nach §. 433, wo statt
इप्सु zu schreiben ist: 1. इ) msc.
Schwestersohn.

स्वामत (eig. Kmdh. सुःश्रामत) ntr. Will-
kommen (§. 588, II; S. 231, क, 11).

स्वामि msc. fem. (§. 712) oder तो fem.
der Stern Arkturus, funfzehnte Lunar-
station (gilt wohl für einen glück-
lichen Stern, da das Wort von सु
„glücklich“ und Vb. श्रु „gehen“ ab-
geleitet wird); eine der Frauen der
Sonne; Schwerdt (§. 503).

स्वाद s. स्वद.

स्वादु (vom vor. S. 157) adj. fem. दु oder
दुः süß (§. 554, VI).

स्वाधीन (Tlp. स्वःश्रधीन) adj. na fem. von
sich selbst abhängig) unabhängig (von
andren), frei.

स्वाध्याय (Tlp. स्वःश्रध्याय) msc. leises Be-
ten; Studium der Veden (§. 125; 126;
127, 2; 588, III).

स्वान्त (S. 161 त wohl eig. Bhvr. स्वःश्रन्त
„Ende in sich selbst habend“) ntr.
Geist; Fähigkeit zu denken und zu
fühlen; Höhle, Grotte.

स्वामिन् (von स्व §. 564, V) msc. Herr,
Gebieten, Stadtoberster 180, 20; Kö-
nig, Gemahl, Vishnu, Siva, Kārtikeya;
adj. तो fem. besitzend, zu eigen ha-
bend (§. 644, III, 8).

स्वामिराज msc. N. ppr. 255, 155.

स्वयंभुव (von स्वयंभू §. 585, II) adj. तो
fem. von Svayambhū stammend 140,
61; 63.

स्वायुत् (Kmdh. सुःश्रायुत् letztes Vb. युत्
nach §. 289 mit Präf. श्र) adj. sich
schön, gern, anschrirrend 294, 2.

स्वारोचिष msc. N. ppr. eines der Manu
140, 62.

स्वार्थ (Kmdh. स्वःश्रर्थ) msc. eigne Sache,
eigne Angelegenheit, eignes Interesse,
eigner Vortheil 161, 59; 163, 66;
176, 94; 269, 292; Arbeit 183, 16.

स्विद् (§. 156, 1) Par. schwitzen. Aor.
(§. 858, VIII); Ptcp. Pf. Pass. (§. 894;
895, 9; 897, 1). — Caus. Desider.
(§. 33, b). — I Atm. (§. 789, V) sich
salben, ausgießen, schwitzen (?);
verwirrt werden.

स्विद् (Kmdh. सुःश्रद्) Ind. (§. 786; S. 11
n. 2) Partikel bei Frage, Zweifel:
„etwa“ 106, 17; „oder“.

स्वर्क s. स्फूर्.

स्वृ (§. 155, II, A Bem. 3) I Par. tönen,
gequält werden, gehen; Pf. red. (§. 831).
Desider. (§. 189). — Caus. tönen ma-
chen, singen; ved. Aor. सवृ (S. 383
n. 2) 294, 5.

— सप् wenn intransitiv Atm. (§. 790).

स्वृ (स्वृ स् स्) IX Par. (verkürzen im
Spth. den Vokal, sind §. 805, II hin-
zuzufügen) verletzen.

स्वेक s. सेक.

स्वेच्छा (Kmdh. स्वःश्रच्छा) fem. eigner Wille,
Unabhängigkeit.

स्वेद (Vb. स्विद्) msc. Schweiß, Wärme,
Hitze, warmer Dunst, warme Feuch-
tigkeit; adj. ता fem. schwitzend, warm,
sich abmühend 292, 8.

स्वेद (§. 86 Ausn. 2?) adj. ता fem. nach
eigem Willen (gehend) handelnd,
unabhängig, frei, nach Lust 79, 25;
aus freien Stücken 280, 411.

स्वेरिन् (§. 86 Ausn. 2; eher vom vor.

nach Anal. von §. 563) adj. हिणी fem.
nach eigenem Willen handelnd, unab-

hängig; fem. eine unkeusche, leicht-
sinnige Frau.

हृ

हृ (für ved. वृ wo s.) Ind. (§. 786, S. 11 n. 2; §. 127, 2, 11 u. Bem.) hebt das vorhergehende Wort (= *ye*) verstärkend hervor 12, 2; 25, 62; insbes. Pf. red. (vgl. Pāṇ. III, 2, 116) 50, 6; 9; 51, 2; 59, 19; 65, 13; 17; 81, 53 (lautlich würde goth. ga, ahd. ka regelrechter Reflex sein; dürfen wir diese, als Präfixe der Ptcp. Pf., damit identificiren?).

हंस (S. 172, ह; eher Vb. हस्) msc.
Gans, Schwan (§. 492).

हंसतमोय (vom vor. §. 565, IV) adj. वा
fem. vom Geschlecht der Gänse seiend
125, 3.

हंसमूल (Tlp. स्तु०) msc. ntr. (Gänsebaum-
wolle =) Gänseflaum 198, 17.

हंसो (eig. fem. von हंस §. 690, 3) fem.
N. ppr. 275, 359.

हृद् I Par. leuchten, glänzen.

हृद् I Par. springen, gewaltsam han-
deln, an einen Pfahl binden.

हृद् (vom vor.) msc. Gewaltsamkeit.

हृत्वा (Vb. हन् §. 338) fem. das Töden.

हृद् (§. 156, 1) I Atm. (§. 789, V; nach
einem Gr. auch Par. aber ohne Gel-
tung von §. 789, I?) zu Stuhle gehn.

हन् (§. 25, 1 Ausn. 4; 29, 3. 7 u. Ntr.;
154, 2, 4. 5 u. Bem.; 156, 1; 158
Bem. 2) II Par. (Anom. u. Spth. §. 800
IV, 3; 809 Bem. 2 Bem.) ved. (nach
Analogie von तिष्ठ) auch I (तिष्ठन §. 795,
VI, 4) schlagen, treffen 33, 4; 97, 5;
12; 108, 6; tödten 3, 1; 2; 18, 41;
62, 51; 67, 14; 69, 38; 74, 22; 89, 9;
28; 113, 5; 163, 70; 281, 433; ver-

nichten 32, 28; 117, 21; 153, 15;
163, 66; in Bhvr. „ohne“ 175, 49;
hindern 266, 253. Aor. (§. 847 Bem.;
856, 7); Fut. II (§. 870); Pass. Aor. II.
(§. 881; 883; 884); Ptcp. Pf. red.
(§. 890); Ptcp. Fut. Pass. (§. 906, II
Ansn. 3); Absol. auf वृ (S. 912); हन्
(§. 655, II, 2). Theils neben, theils
statt हन् tritt ह्य् oder ह्य् jenes or-
ganisch richtiger, aber dieses die
Orthographie der Veden und Vopad.
und Hemach.; in Ableitungen bald
ह् bald ह्य् ein (§. 147, 1; 154, 1) und
zwar im Aor. (§. 856, 7 vgl. 849, II),
Precat. (§. 865). Pass. Aor. u. s. w.
(§. 881; 883; 884), Ptcp. Fut. Pass.
(§. 906 vgl. §. 547, IX); schlagen, töd-
ten, vernichten 69, 48; 107, 5; 122,
9; 10; 191, 10; 265, 240; 274, 348;
ep. und im Pantschat. auch Fut. II
68, 31; 122, 1; im Pantschat. auch
Pass. im Spth. 107, 7; 120, 8; 128,
19. — Intens. हन्न् wiederholt schla-
gen 293, 2 (ved. Conj.), in Bed. „schä-
digen“ हन्न् (§. 176, 2; ved. 167
Bem. 1; 169 Bem. 3; Anomal. in Spth.
§. 804; nicht von ह्य् ह्य् §. 164). —
Desid. तिष्ठत् (§. 193). — Caus. हन्ति
(§. 204) tödten machen 16, 13; 18, 40;
134, 16; 198, 3; umbringen lassen 54, 9
(ep. हन्तिव्याय für हन्त् §. 870 Bem.).
— ह्य् vernichten 153, 15.

— ह्य् treffen 35, 7 (ह्यन्त् ep. Impf. nach
Anal. §. 819, 2 s. 3, b) 39, 6 (von ह्य् s.
Simpl.) 40, 9; schlagen, verwunden
194, 11.

- च्वा, wenn intransitiv, oder mit einem eignen Glied als Object, im Atm. (§. 790) treffen, schlagen 45, 13; 72, 20; 113, 15; Atm. sich tödten 199, 12.
- — च्वाया verwunden 43, 25.
- — प्रत्वा abwehren, pariren 31, 11 (Atm. vgl. bei च्वा, aber ep. ohne dass das Object ein eignes Glied).
- — च्वाया schlagen 129, 20.
- उद्, in die Höhe schlagen; erheben 97, 5; 290, 11 (ved. Spth. सिद्ध Atm. s. Simpl. „aus ihren Sitzen“); sich aufhängen (ep. Atm.) 76, 40; उठन stolz, übermüthig, arrogant 129, 8; 277, 377; roh, rauh 129, 20.
- — समुद् समुद्धत stolzirend 171, 15.
- उप उपद्धत geschlagen 130, 21; 252, 189; verwirrt 175, 48.
- नि (§. 29, 7 u. Ntr.) niederschlagen, tödten 23, 35; 35, 9; 48, 3; 54, 10; 66, 13; 118, 4; 157, 36; 270, 304; 273, 335; 336; 280, 414; vernichten 173, 36; 199, 11.
- — चिनि चिनिद्धत getödtet 24, 46.
- निम् tödten 281, 432.
- प्रति entgegenschlagen, hindern, hemmen 164, 73.
- चि verstören, hindern, hemmen 163, 66; 164, 73; vernichten 171, 17.
- सम् zusammenschlagen; सहत hart, stramm 78, 25; 79, 29; 33, 35; verbunden 266, 255.
- हन् (vom vor. S. 133, O, 1 vgl. §. 25, 4 Ausn. 4) adj. (Decl. §. 754, III) fem. हन्तो (§. 699; 686) tödtend (S. 221, §. 592, II).
- हन् Interj. (§. 786; 127, 2, 5) bei Freude, Mitleid, Kummer 92, 41; Hast, Anfang der Rede.
- हन्तुमन् (Bhvr. हन्तुम् (Inf. vor हन्) अय० Glossar.

nach S. 247, VI) adj. zu tödten gesinnt 198, 10.

हम् I Par. gehn.

ह्य I Par. gehn, verehren, tönen, ermüden.

— तिरस् verachten (vgl. तिरस् mit Vb. कृ tadeln u. s. w.) 52, 18 s. Anm.

ह्य (Vb. हि S. 139) msc. Pferd; fem. हो (§. 690, 4; 691) Stute.

ह्यशास्त्र (Kmdh. §. 656, V अ०) ntr. Lehrbuch die Pferde betreffend, Kunst Pferde zu behandeln 25, 53.

हर (Vb. हृ) adj. हो fem. nehmend, greifend, fortreissend 175, 50; msc. Bez. des Siva.

हरण (Vb. हृ) ntr. das Wegnehmen, der Raub 9, 38; 64; 81; 52; 162, 60; Wegnahme (Aufhebung) 260, 180.

हरि (S. 152, §. 394, vgl. Sāma-V. Gl. ह्री) adj. grün, gelb; msc. Vischnu; Indra; Löwe, Ross (§. 558, VII; 563, IX).

हरिण msc. N. ppr. und (Ttp.) Schaar von Rossen 257, 142.

हरिचन्दन (Kmdh. अ०) msc. ntr. eine gelbe wohlriechende Art Sandelholz.

हरिण (S. 154 हन् vgl. हरि) adj. हो fem. gelblich weiss; fem. ein goldnes Bild (eine Statue von Gold).

हरिणामन् (eig. Bhvr. अ०) msc. (gelblich weisse Strahlen habend) Mond 286, 402.

हरिणी s. हरिण und हरित.

हरित् (S. 153 हन् vgl. हरि) adj. grün; msc. Sonnenross (ein Falber); fem. Weltgegend.

हरित (vgl. हरि) adj. ओता oder ओरिपो fem. (§. 689) grün (§. 225; 442; 446; 521 vergl. 459).

हरिताय Vb. Denom. (vom vor.) Atm. grün werden (§. 225).

हरिद्रा fem. Gelbwurz (§. 450; 535).

— वि verlassen 88, 28; 109, 22; 147, 13;
विहीन beraubt (Abl.) 48, 4; 154, 17.

हा Interj. (§. 786; S. 11 n. 2) hei Kutm-
mer, Vorwurf, Freude, hal verdöp-
pelt हाह 32, 25; 100, 19 vgl. hei क.
हाटक adj. fem. टिका golden; sbst. ntr.
Gold.

हान s. 1. हा.

हानि (Vh. 2. हा §. 354 S. 166 नि) fem. das.
Verlassen, Verlust, Beraubung, Man-
gel 260, 179.

हार (Vb. ह्) msc. Perlenkette (हारा
§. 335).

हारक (Vh. ह्) msc. Dieb, Räuber.

हारिद्रुच (von हरिद्रु S. 156, उ, 1 §. 535
eine Art Baum, und eine Pflanze
Curcuma zanthorhizon) 289, 12 (Sch.
हरितालद्रुम daher es wird kein Baum
dieses Namens angeführt).

हारिन् (Vb. ह्) adj. रिपो fem. nehmend,
einnehmend, gefallend.

हार्द (von हृद्य S. 221 §. 592 u. 554, II, B)
ntr. Herzlichkeit, Liebe.

हारपुत्र msc. = Rāma 91, 28; 92, 35.

हालाहल ntr. eine Art Gift.

हास (Vb. हस् S. 142, अ, 23) msc. das
Lachen, Gelächter.

हासिन् (Vb. हस् §. 282) adj. नो fem. lä-
chelnd 283, 449.

हासिन (von हसिन् §. 556 Bem.) adj. नो
fem. so gross als ein Elephant; ntr.
= dem folg.

हासिनपुर (Kmdh. अुर §. 649, 1) ntr.
Hastinapura N. ppr. einer Stadt.

हास्यता (nach §. 554 von हास्य Ptcp. Fut.
Pass. von हस्) fem. Zustand des
Ausgelacht (Verspottet) -werdens 257,
144.

हाहाकृत (Ttp. हाहा (s. हा) कृत (von क्
Ptcp. Pf. Pass.) adj. ता fem. in Kriegs-

lärm versetzt (vgl. हाहाकार bei Wils.)
32, 25; 41, 22.

हि (§. 29, 4; 158 Bem. 2) V Par. gehn,
schleiken. Desider. (§. 193 Bem. 1).

— घ (§. 29, 4) entsenden 33, 5; 184, 19;
197, 8; 239, 55 (Pf. red. तिषाय §. 158
Bem. 2); 270, 302 (mit Gen. statt
Dativ); 284, 467; werfen 34, 9; 40, 12
(ep. दाहिषवम् statt ०हिषवम् §. 802);
106, 9.

हि Ind. (§. 786), denn, weil; gewiss;
andrerseits, aber 10, 2; 180, 20
(§. 127, 2, 4; 134, 6); Interj. des
Schmerzes, Neides, der Verachtung,
Eile.

हिंस (aus altem Desider. von हन् nach
Anal. von लिप्स् von लम् vgl. S. 75)
VII und I Par. schlagen, verletzen.

हिंसा (vom vor. §. 334) fem. Mord, Bös-
that.

हिंस (Vh. हिंस् §. 304) adj. ता hös-
willig, mörderisch, wild, furchtbar.

हिंसाहिंस (Dvand. §. 629) ntr. bös und gut
137, 29.

हिक्क I Par. Atm. (§. 789, 1) schluch-
zen. — X Atm. V. L. von किक् wo s.

हिट् s. बिट्.

हिपट् I Atm. (§. 789, V) gering achten.

हित (eig. Ptcp. Pf. Pass. von हा) adj. ता
fem. (eingesetzt, angeordnet) passend,
angemessen, zuträglich, dienlich,
würdig, gut, liebevoll, freundlich;
ntr. das Gute, Beste, Wohl 82, 12;
162, 65; 163, 66; 250, 62; 260, 184.

हितकाम (Ttp. क^० §. 275) adj. मा fem.
das Wohl (von jemand) liebend, wohl-
gesinnt 125, 23.

हितकाम्या (nach §. 334 von einem Denom.
०य nach §. 239) fem. Liebe zum
Besten 15, 2.

हितार्थिन् (Ttp. हित सार्थिन् letztes nach

§. 282 von Vb. चर्च) adj. नी fem. das Gute begehrend 65, 15.

हिन्दोल दिष्टोल X Par. (§. 209; 843; 844) schweben (vergl. दुल).

हिन्य I Par. erfreuen (vergl. भिन्य).

हिम (S. 166, m, eher aus organischerem
 रूप worüber an c. a. O.) adj. मा fem.
 कालि; ntr. Frost, Kälte, Schnee (Eis?)
 171, 12; 17. Winter 291, 14; msc.
 Sandelbaum; fem. हिमानी (§. 705) Eis
 und Schnee (§. 564, IV; 565, V).

हिमद्रोधिनि (eig. Bhvr. ३ द्रो^०) msc. Mond
237, 29.

द्विमसुति (eig. Bhvr. ३ पु०) msc. Mond.

हिमवत् (nach §. 562 von हिम) adj. ती
fem. kalt; msc. der Berg Himalaya
(§. 465; 540, wird in Avybh. ०तम्
§. 680).

हिरण (vergl. हरि) ntr. Gold.

हिरण्य (von हिरण्य nach S. 240, यय;
eher vom vorhergehenden) adj. गे fem.
golden.

हिरण्य (S. 147 अन्य eher vom vor.) ntr.
Gold (§. 471; 496; 563, I. IV; S. 230,
क; S. 240, मय).

दृश्यकक्षिपु msc. N. ppr. eines Daitya.
दृश्यार्थ (eig. Bhvr. ज्ञो) msc. Brahman;
im vedantistischen Sinn: Einheit der
feinen Körper 208, 3.

हिरण्यचक्र (Bhvr. ज्ञ०) adj. रा fem. goldne
Räder habend 294, 5.

द्विष्यतेतस् (eig. Bhvr. ३ रे०) msc. Feuer,
Sonne.

शिरषवत् (von *शिरः* nach §. 562) adj. ती
fem. goldreich 295, 16.

हिरण्यवर्मन् misc. N. ppr. 52, 11; 60, 25
(= काचनवर्मन्).

हिरण (S. 134, O, 2 vgl. S. 243, ख) Indecl.
(§. 763) ausser, ohne; inmitten, nah
(in Avybh. उक्त §. 680).

हिल् VI Par. Willen zeigen, wollüstig
sein.

हिंदोल s. हिन्दोल.

हिण्क् s. हिक्क्.

हीन s. 2. हा.

३ III Par. (Anom. der Speth. §. 809, 815) opfern 20, 22; 56, 13; 159, 47 (gegen §. 754, I stark deklin. s. Anm.); 163, 67 (सुसु §. 815; 566, II); Pf. red. und periphrast. anom. (§. 836).

— छा Opfern आह्वनीय s. bes.

हुंकार (von क mit हुम् davor nach §. 245, 3)
msc. das Hummachen, das Machen ei-
nes drohenden Tons 274, 345.

डाङ्ग VI (§. 149) Par. sammeln. — s. डूङ्ग.
डूङ्ग msc. Widder.

झण्डू I Par. aufhäufen, auswählen. —
S. भण्डू.

हृषिका fem. Anweisung, Sold oder Ernährung der Soldaten durch Anweisungen, Bon's (Troyer zu Rajat. V, 265) 267, 265; 268, 274; 270, 301.

ह्नात्रा (eig. Tip. हुन (Ptcp. Pf. Pass. von हु)
 ३ चात्रा von १. चात्र nach §. 269) msc.
 (eig. der das Opfer essende) Feuer.

हृताशन (eig. Bhvr. हुताश्नश्च) msc. (Opfer
als Speise habend) Feuer.

हुम् Ind. (§. 786) Partikel des Vorwurfs, der Erinnerung, Frage, Beistimmung; mystische Sylbe, die oft in Zaubersformeln vorkommt.

डङ्कु I Par. sich krümmen, krumm gehn.
 Picp. Pf. Pass. (§. 897, 2).

डुल् १ Par. gehn, bedecken, tödten.

हुष्कपुर ntr. N. ppr. einer Stadt 267, 258.

१३३ १३३ १३३ १३३ १३३ १३३ १३३
I Parasm. gehn. Aor. Caus. (§. 844).

हूति (Vb. हू) fem. das Rufen.

॥ I Par. Atm. (§. 789, I vgl. aber II. IV)
ved. ५. nehmen, wegnehmen, rauben

- 4, 15; 5, 2; 63, 17; 67, 22; 78, 19; 85, 48; 92, 35; 98, 12; 110, 24; 132, 4; 148, 21; 180, 21; 184, 19; 240, 62; aufheben (gegen) = werfen 37, 29. — ved. Intens. (§. 174). — Caus. nehmen machen; Pass. Ptcp. Pf. gegraubt 276, 367; trinken gemacht 276, 368.
- हनु nachahmen, wann nur Atm. (§. 790, II). हनुहन्तु (§. 430, 2, c; 588, V).
- हण्ण wegnehmen, rauben 66, 10; 133, 9; 187, 21; 273, 331.
- हण्ण wegnehmen.
- — हण्ण Caus. einen nehmen, geniessen, machen 200, 8.
- — हण्ण Caus. gegen (einander) wegnehmen machen = unterbrechen 37, 30.
- — हण्ण von einander trennen, unterscheiden 204, 13 — streiten 190, 2.
- हण्ण zureichen, geben 187, 9. — Caus. empfangen 58, 11.
- — उहण्ण verkünden 42, 12, nennen, prädiciren 221, 14; 225, 67. उहण्णतु (§. 656, IV).
- — — समुहण्ण auseinandersetzen 139, 50.
- — उहण्ण heimlich herbeibringen 282, 444.
- — हण्ण berichten 45, 14.
- — हण्ण melden. हण्णतु (§. 894, II).
- — हण्ण sammeln 49, 17.
- उहण्ण herausnehmen 17, 27; 105, 16; 151, 4; 251, 74; 252, 89; herausreißen 176, 94; 183, 23; ausrotten 53, 25; 54, 16; aufrichten 189, 9.
- उहण्ण darreichen, geben, bringen, spenden 196, 18; 197, 9; 254, 110.
- हण्ण ausreißen 182, 6.
- हण्ण vermeiden 158, 43; 192, 3; 261, 190.
- हण्ण angreifen 28, 20; 24 (Dat.); 30, 38 (Dat.); 63, 66; 100, 12; 104, 19 (Atm.) kämpfen 35, 2; werfen 196, 23; stossen 201, 12.
- हि sich erlustigen 52, 18.
- हण्ण einhalten 115, 9.
- — हण्ण zurückziehn 41, 7.
- हण्णोय Vb. Atm. (§. 235 vgl. Sāma V. Gl.) zürnen, sich schämen.
- हण्णि (Vb. हृ) fem. das Wegnehmen, Rauben 261, 190.
- हृ in Declinat. und sonst für हृत् ein-tretend, s. letzteres.
- हृत् ntr. (§. 708) Herz (Declin. mit Nbth. हृत् §. 754, XV; 554, II, B; 563, I; 588, V; dafür हृत् S. 240, α, 10; 246, II; 248, XVI; §. 670, 10).
- हृत्गम (Tip. vom vor. und Vb. गम् nach §. 279, i vgl. S. 139) adj. गम् fem. (zu Herzen gehend) rührend, gewinnend.
- हृत्स्विहृत् (Tip. ०यः हृत् letzteres nach §. 289 von Vb. हृत्) adj. herzsplattend 36, 20.
- हृत् (von हृत् für हृत् S. 240, α, 10) adj. गम् fem. lieb, lieblich, angenehm, schön.
- हृत्गम (Kmdh. nach §. 656, V von हृत् für हृत् (S. 248, XVI) गम्) msc. Herz-krankheit (Herzleid) 289, 11.
- हृप् IV Par. in die Höhe starren (insbesondre von Haaren, als Zeichen der Freude) 72, 27; sich freuen 31, 17; 35, 9; 60, 33; 67, 18; 118, 15; 131, 5; 148, 25; 183, 13; 197, 6. — I Par. lägen. — Aor. (§. 858, VIII). Ptcp. Pf. Pass. und Absol. (§. 894; 896, 2; 914, I). — Caus. erfreuen 27, 10; 111, 14.
- हि निहृत् erfreut 198, 4.
- हण्ण sehr erfreut 64, 4; 92, 42; 100, 4; 131, 9.
- हण्ण संहृत् in die Höhe starrend 89, 5; erfreut 67, 17; 22.
- — हण्ण हण्ण संहृत् sehr erfreut 66, 11.

सुषीकेश msc. Vishnu oder Krishna.

हे Interj. (§ 786) beim Rufen, insbesondere beim Vokativ 169, 96 (§ 134, 3, Bem. 2).

हेट्ट s. हेट्ट.

हेट्ट (हेट्ट?) I Atm. (§ 789, V) schlecht sein, quälen. — Caus. Aor. (§ 844, B). vergl. हेह.

हेट्ट (हेल्) I Atm. (§ 789, V) gering achten. — Caus. (§ 204 Aor. § 844; Pass. 881; Absol. § 916).

हेट्ट (हेट्ट?) IX Par. (Speth. हेहणा ०णी) wieder geboren werden; Glück, Reinheit hervorbringen.

हेति (Vb. हि S. 162, ति, 2) fem. Waffe, Sonnenstrahl, Flamme.

हेतु (Vb. हि S. 162, तु) msc. (Antrieb) Grund, Motiv; von Wegen 69, 39; 263, 216; Mittel 251, 71 (Preiss); 270, 310; Logik 180, 8 (vgl. Röer Bhāṣāp. S. 32 *). Loc. हेतो Ind. (§ 783).

हेतुना (nach § 554 vom vor.) fem. Zustand der Grund zu sein; Ursachlichkeit, Causalität.

हेतुव (nach § 554 von हेतु) ntr. = dem vor. 221, 16; 232, 147.

हेतुमत् (vom vor. § 562) adj. तो fem. mit Gründen versehen 83, 20; 225, 68.

हेम (verstümmelt aus हेमन्) ntr. Gold.

हेमक (vom vor. § 558 ff.) ntr. Gold 67, 20.

हेमकृत् (Bhvr. हेमन्ऽकृ०) adj. ता fem. goldne Mauer habend 87, 15.

हेमकवच (हेमन् = काचन und कवच = वर्मन्) msc. N. ppr. synonym mit काचनवर्मन् 57, 28.

हेमन् (S. 167 मन् abgestumpft aus हेमन्त्) ntr. Gold, Winter (§ 563, VIII).

हेमन्त (S. 147 चन्त; aus हेमन्त् (s. das vor.) durch च vgl. हिम) msc. ntr. die kalte Jahreszeit, Winter = November — December (§ 485; 496).

हेमव (von हम्न्) adj. तो fem. golden 66, 6.

हेममालिन् (von ०ला Kmth. von हेमन्ऽमाला nach § 656, V) adj. तो fem. mit goldenen Kränzen versehen 72, 20.

हेमवत् (von हेमन् § 562) adj. तो fem. golden 70, 2.

हेमवर्मन् msc. N. ppr. = काचनवर्मन् (vgl. हेमकवच).

हेमाङ्ग (Bhvr. हेमन्ऽङ्ग) adj. fem. ता oder तो (§ 693) goldenen Körper habend 91, 32.

हेल् s. हेट्ट.

हेला (Vb. हल् § 334) fem. Rücksichtslosigkeit 252, 84 (ohne Rücksicht), Verachtung, Leichtsinn.

हेलुग्राम (Kmth.) msc. Dorf Helu 278, 396.

हेलुदिप (Tlp. हेल्ऽदिपा letztes Prakrit für दक्ष Lassen Inst. L. Pr. S. 125) adj. mit (dem Dorf) Helu beschenkt 278, 397.

हेल् I Atm. (§ 789, V) wiehern. — Caus. Aor. (§ 844).

हे Interject. (§ 786) des Rufens (§ 134, 3 Bem. 2).

हेम (von हम्न्) adj. तो fem. golden, kalt.

हेह्व msc. Namen eines Volkes (Vishnu-Pur. Index) 34, 12 (§ 430).

हेड I Atm. (ist § 789, I hinzuzufügen) gering achten, gehn. — Caus. Aor. (§ 844). — vergl. हट्ट.

हेतु (Vb. हु vielleicht हृ vgl. § 154, 3; § 153 § 406) msc. Priester, der beim Opfer die Gebete aus dem Rig-Veda recitirt (§ 534; 554, II, A; 646, 2; 653, VII Ausn. 10).

होत्र (Vb. हु S. 164) ntr. Feueropfer; Gegenstand, der im Feuer dargebracht wird.

होत्रवाहन msc. N. ppr. 11, 16.

होम (Vb. हु S. 166) msc. (u. ntr. § 711) Opfer.

हैड s. छड.

हैड II Atm. (§. 789, V) stehlen.

— नि verbergen.

— — प्रतिनि प्रतिनिदुष्य (eher प्रतिनि als Kmdh.) sehr läugnend 193, 2.

हैल I Par. hin und her wanken. — Cans. (§. 202; 881, 4; 916).

हैस Ind. (§. 783; Abl. oder Gen. §. 782) gestern.

हैलन (vom vor.) adj. नी fem. gestrig.

हैग हैग I Par. bedecken. Aor. (§. 849, 2 Ausn.). — Caus. (§. 202; 881, 4; 916).

है (Vb. हैद) msc. (§. 708, 4) tiefer Teich (§. 492; 558, VI; fem. है S. 691).

हैप s. हैप.

हैस I Par. tönen, sich verringern, verkürzen 142, 83.

हैस (vom vor. S. 176, 2) adj. वा fem. kurz. Comp. हैसीयस् Superl. हैसिष्ठ (§. 554, VI; S. 228 ईयस्).

हैद I Atm. (§. 789, V) tönen.

हैस (Vb. हैस) msc. Verminderung 142, 85; Ton.

है III Par. sich schämen. Pf. red. und periph. (§. 836). Ptcp. Pf. Pass. (§. 897, 5). — Cans. (§. 199).

है (vom vor.) fem. Scham.

हैक I Par. sich schämen.

हैक (von है nach §. 562) adj. नी fem. verschämt, bescheiden 159, 43.

हैड s. छड.

हैड s. छड.

हैप (?) I Atm. (fehlt §. 789, V) gehn. — Cans. Aor. (würde der Anal. von §. 844 folgen).

हैप I Atm. (§. 789, V) wiehern, gehn. — Caus. Aor. (§. 844).

हैड s. छड.

हैग s. हैग.

हैप हैप X Par. sprechen, einen Ton von sich geben (vergl. हैप).

हैस I Par. tönen.

हैद I Atm. (§. 789, V) sich freuen. Ptcp. Pf. Pass. (§. 895, 3; 897).

हैदिन् (vom vor.) adj. नी fem. erfreuend 149, 28.

हैल I Par. hin- und herwanken, zittern. — Caus. (§. 202; 881, 4; 916).

है (है) I Par. krumm sein. Ptcp. Pf. Pass. (§. 895; vergl. है).

है s. है.

है (§. 154, 3; 160 Bem. 2) I Par. rufen; 289, 4 (ved. Aor. हैवत S. 388, n. 2);

288, 14 (ved. Pf. हैते S. 377, n. 3 vergl. §. 826, 3 und §. 160 Bem. 2).

Aor. (§. 856 Ausn. 1. vergl. §. 841).

Intens. (§. 173). Desid. (§. 193 Bem. 1).

— Caus. (§. 199 Ausn.) Aor. (§. 844, 4).

Desider. (§. 192 Bem.).

— हा anrufen, herbeirufen, rufen 44, 36; 61, 45; 116, 19; 126, 8; 192, 7; 9;

235, 4; herausfordern Atm. (§. 790) 4, 13; 26, 74 (ep. Pf. periph. हाह्वामास S. 380, n. 4) 27, 10 (ep. हाह्वान statt

हवामास §. 886, 2).

— — स्या zusammenrufen 4, 10; 29, 2; 191, 19; rufen 193, 1; herausfordern 19, 7.

— उप Atm. (§. 790) anrufen.

— नि Atm. (§. 790) herabrufen 298, 24.

— वि Atm. (§. 790) anrufen.

— सप् Atm. (§. 790) erzählen.

Verbesserungen und Nachträge *).

S. 3 ff. Statt *नि* ist allenthalben *निस्* zu schreiben; denn die im Zend entsprechenden Formen, welche, wenn *नि* organisch wäre, das *r* hätten bewahren müssen, zeigen allenthalben Reflexe von askr. *स्*, oder *स्*. — **S. 4, Col. 2, Z. 4** v. u. bei *सज्जित* ad. „vor den Augen seiend“ 242, 81. — 5, 2, 9 v. o. **L. §. 338** (statt 358). — **7** v. u. ad. „gegen“ 85, 59. — 6, 2, 1 v. u. ad. „घट्टद“ (Tip. *घट्ट* „Glieð“ und Vb. *दो* „binden“) ein Armband.“ — 8, 2, 12 ad. „redlich“ 240, 62. — **20** hinter fem. ad. „(S. 230 §. 602).“ — 12, 1, 4 ad. „सत्रिनयनप्रभव“ (Bhvr. *सद*⁰ oder Kmdh. *सऽत्रि*⁰; in jenem Fall das vordre Glied Tip. *सत्रि* *सन*⁰; in diesem das hintere Bhvr. *Onऽसद*⁰, entweder „seine Entstehung habend aus Atri's Augen“ oder „nicht entstanden aus dem dreiaugigen“ 238, 42. — 12, 2, 6 v. u. zu *सदृष्ट* vgl. Müller ZDMG. VI, 227. — 16, 2, 6 v. u. **L. „msc.“** del. „oder“ und ad. 128, 4. — 17, 1, 6 v. o. ad. „Galle“ 158, 18. und dahinter „चनलद“ (Tip. *चद* von Vb. *दो*) adj. *दर* fem. Gluth löschend 172, 25. — 19, 1, 14 ad. „चनुपदिन्“ (Vb. *पद* §. 282) msc. Sucher 241, 70. — 4 v. u. ad. „चनुपवेस“ (Vb. *विन्*) msc. hartnäckige Verfolgung 239, 48 s. Anm. — 19, 2, 21 v. o. **L. „das Schliessen“**; ebds. **22** ad. „das Schliessen“ und **24 L. „Schluss“** und vgl. Müller ZDMG. VI, 229. — 20, 1, 1 ad. „चनुलोमन्“ (entweder Tip. nach Anal. von §. 653, V oder Bhvr. §. 666) adj. (Plur. nach §. 440) die Haare nach dem Strich habend, glatthaarig 68, 33. — **S. 22** zu *चन्वय* und **S. 23** zu *चपत्त* vgl. Müller ZDMG. VI, 12. — bei *चपराह्ण* ad. „Abend“; bei *चपाकत* ad. s. Ntr. zu *पाकत*. — **S. 24** zu *चपेक्ष* ad. „Vermittlung“ Müller ZDMG. VI, 221. — S. 24, 1, 22 ad. „im Gegentheil“ 153, 13. — 24, 2, 3 v. u. **L. „Absolut.“** — 2 v. u. del. „zu“ und ad. „199, 22.“ — S. 25, 1, 5 v. o. „keine Negation habend“ und vgl. Müller ZDMG. VII, 291 n. 4. — S. 26, 1 bei *समित्त* ad. „Ruhm“; bei *समित्त* „ganz“ 171, 11. — **S. 27** bei *चयन्त* ad. „nächste“ 120, 11; geheim 180, 9. — **S. 28** bei *चमत्* ad. „Arznei“; beides 238, 36. — bei *चम्बर* ad. „Himmel“ 236, 20; Himmel und Gewand 235, 7. — S. 28, 2, 7 v. o. **L. „ntr.“** — S. 30, 2, 12 ad. „Voraussetzung“ Müller ZDMG. VII, 299; 310. — S. 33 ad. „सखलमन्“ (Vb. *लन्*) msc. ntr. Taille.“ — bei *सवलभन* ad. „das Fassen“ 242, 82. — **S. 35** bei *सजोक* ad. „ntr.“ (§. 531) dessen Blüthe 146, 6. — S. 36, 1, 15 L. सनाधारण vgl. Müller ZDMG. VI, 227. —

*) Ich hatte zuerst die Absicht den Index zu der »Vollständigen Grammatik« in das Glossar aufzunehmen; allein der Umfang würde dadurch um fast den 3ten Theil vermehrt worden sein, weshalb ich ihn wieder ausmerzen musste; doch ist in den ersten 16 Seiten einiges davon geblieben.

S. 36, 1, 24 ad. „weich 240, 39.“ — S. 39 bei छाकुनन ad. „das Zusammengeh-
 machen 220, 5.“ — S. 42, 2 ad. छापूर्णा (Vb. पूर्ण) ntr. das Anfüllen 132, 4. —
 Bei छाभास ad. „Schein.“ — S. 43 ad. छापरक (von छापर) adj. (fem. वक्रा und
 विक्रा) sich auf das Waldeleben beziehend 9, 39. — S. 45, 1 ad. छाप्रव (Vb. प्रु)
 adj. वा fem. nachgiebig, gehorsam 191, 8. sbst. msc. Versprechen; Leid; Feh-
 ler. — S. 46, 1, 14 L „Eigenschaftswort“ statt „Concretum.“ — S. 49, 1, 9 ad.
 „melden 53, 4; 58, 12 (Gen.).“ — S. 50, 2, 12 bei ईष ad. „fem. गा Deichsel
 eines Pflugs, Wagens 34, 14.“ — S. 51, 2 bei उक्काय ad. „Zunahme, Ausbrei-
 tung 173, 31.“ — Bei उक्त् ad. „strömen lassen 170, 6.“ — S. 54, 1, 21 ad.
 उद्वाहितस 5. 2. बट्. — ebds. 24 bei उद्देय ad. „das Ausdrücken“ vergl. Müller
 ZDMG. VI, 6. — S. 56, 2 bei उपकर् vergl. सुपरकर्. — bei उपर्य ad. „im ntr.
 Nähe; Abl. n von“ (vgl. den Gebrauch von सक्रात) 35, 3. — S. 57, 1 bei उपाधि
 ad. „Bedingung“ Müller ZDMG. VII, 291; 299. — bei उपायस्य ad. „in beiden
 Fällen.“ — S. 58, 1, 16 L „Hochzeitsschnur.“ — ebds. Z. 28 ad. „gross 236, 12.“ —
 ebds. Col. 2, 13 ad. „Meteor 183, 38.“ — S. 61, 1, 31 L Acc. Gen. und Abl.
182, 4. — Col. 2 bei ऋक् ad. „vgl. ऋक्“; und bei ऋय ad. „vgl. कय.“ — S. 66, 2
 bei क्त् und 67, 1 bei क्त् L „Aor. ohne Vriddhi (§. 849, 2 Ausn.).“ — S. 67, 1
 bei कण्टक ad. „Verbrecher 144, 115.“ — S. 68, 1, 7 L „auf keine Weise =
 nie.“ — Z. 13 ad. „Rede 160, 54.“ — S. 69, 2, 4 ad. „zur Liebe verlocken 149,
30.“ — S. 70, 1, 3 ad. „n. कत्. msc. Armband.“ — ebds. bei क्त् ad. „vergl.
 Müller ZDMG. VI, 221; 223.“ — bei क्त् del. „Geflecht“ und L „(in Bhvr. deu
 Korb aller Listen enthaltend).“ — S. 71, 2 bei 2. कल् ad. „sehn, erkennen 242, 83;
 tragen, haben“; — del. „bekannt“ und vgl. धैर्यकलित, — ebds. Z. 4 v. u. L „befestigen
239, 45, zurückziehn.“ — S. 72, 1, 4 L „82 (lieblich tönend).“ — S. 73, 2 bei क्त् ad.
 „vergl. दृत्.“ — S. 74, 1, 5 ad. „eher von einem alten Intensiv *काकल् von कल्.“ —
S. 75, 1, 1 v. u. ad. „s. n. zu 180, 13.“ — S. 76, 1, 7 ad. „Müller ZDMG. VII, 294.“ —
S. 76, 2, 29 ad. „Scheiterhaufen 108, 13.“ — S. 79, 2, 27 del. „n. कत्. u. s. w.“ —
Z. 28 ad. „adj. (vom vor.) schlecht 153, 12.“ — S. 89, 2, 5 ad. „252, 87.“ — S. 94, 1, 2
 ad. „Verzug 108, 21.“ — S. 97, 1, 17 ad. „vgl. Anm. zu 260, 176.“ — ebds. 2, 31
 ad. „Zuflucht 8, 22.“ — S. 107, 2, 12 hinter „Wolke“ ad. „und Körper 277, 377.“ —
S. 125, 2, 21 ad. „ngeloben (Parasm. ep.).“ — S. 146, 1, 4 v. u. ad. „die Fähigkeit
 ohne irgend ein Hinderniss alle Wesen und Dinge des Weltalls zu sehn Burn.
 Lot. d. I. b. I. 821.“ — S. 170, 2, 10 ad. „Müller ZDMG. VI, 224.“ — ebds.
 Z. 6 v. u. ad. „Bestimmtheit Müller a. a. O. VI, 229.“ — S. 177, 1 bei वत् ad.
 „Theil, Müller u. a. O. VI, 229 n. 2; 233 n. 3.“ — S. 182, 1 bei वत् ad. „vgl.
 Müller a. a. O. VI. 4, 10 ff.“ — S. 184, 1, 1 ad. „Überlegung Müller a. a. O. VI,
229 n. 2.“ — S. 188, 1, 4 ad. „künstlich hervorgebracht“ Müller a. a. O. VI, 27. —
S. 201, 2 bei वत्तिता ad. „Behauptung Müller a. a. O. VI, 232, VII, 307“; bei वत्तिवत्
 ad. „Müller ebds. VII, 290.“ — bei वत्तिता Burnouf Lot. d. I. b. I. 299. —
S. 202, 2 bei वत्तस्य ad. „sinnlicher Eindruck Müller ZDMG. VI, 220.“ — S. 204,
2, 29 hinter Ind. streiche die Klammer und setze statt dessen „mit Ablat.

Siddhānt. Kaum. 39 a.^u — S. 203, 1 bei प्रमाण ad. „Mittel zum Wissen Müller ZDMG. VI, 234; VII, 298^u — bei प्रत्यन ad. „Willen.“ — Col. 2 bei प्रयोग ad. „dramatische Aufführung.“ — S. 206, 2, 28 ad. „Auseinandergehnehmachen.“ — S. 214, 1 möchte ब्राह्मणः wohl Kmdhār. nach §. 656, III sein „mit einem Stock zu vergleichender Arm“; der Sinn ist vielleicht: „den Arm (stramm) wie einen Stock lang ausstreckend.“ — S. 217, 2 bei भट्ट ad. „Müller ZDMG. VII, 298^u — S. 220, 2, 4 ad. „Müller ebds. VI, 10, 2^u — S. 230, 2, 7 vgl. Müller ebds. VI, 26 insbes. 219. — S. 236, 2, 1 ad. „प्रमेय Gegenstand des Erkennens, Müller ebds. VI, 4; 234^u — S. 238, 1, 1 v. u. l. नयति.“ — S. 253 ad. bei योग „Anschirung (des Wagens) 4, 17.“

Ich benutze diese Gelegenheit, auch einige Verbesserungen der „Ersten Abtheilung: der Grammatik“ anzuknüpfen.

S. 34 Z. 23 hinter „Causalia“ ad. „und Themen der Xten Conj.-Cl. und Denominativa auf र् (श्च).“ — S. 39, 5 l. नितित.^u — S. 41, 9 del. नस् bis स्त.^u — S. 46, 7 v. u. l. „Consonanten, ausser Halbvokalen, anlautenden und wenn gar kein Suffix antritt, aus.“ — S. 48, 24 l. „2. सस् खस् und die davon (nach S. 131, 0) abgeleiteten सस् खस् verwandeln sich u. s. w.“ — S. 49, 8 l. „Ein consonantisch auslautendes Thema.“ — S. 46, 4 v. u. l. „vor ङ.“ — S. 60, 2 l. नडात्.^u — S. 62, 21 l. नन्य.^u — Auf der Tafel zu S. 63 unter den Veränderungen von auslaut. न् l. नञ् (statt न्). — S. 71, 9 v. u. l. नचकात् und कात्.^u — S. 78, 17 ist hinter §. 149 zu setzen „l“ und S. 79, 15 statt 5 „II.“ — S. 79, 11 hinter नो ad. „IV. IX Conj.-Cl.“ — S. 80, 11 del. नग (l. III).^u — S. 81, 5 hinter „derivirte“ ad. „(ausser Intensiv l, welches der Analogie des Vb. folgt, aus welchem es gebildet ist).“ — S. 85, 15 hinter „nachfolgenden“ ad. „wurzelauslautenden.“ — S. 87, 13 del. „auslautend.“ — ebds. 19 l. नचोक्त.^u — S. 91, 3 v. u. l. „wird der letzte Vokal eines Verbalth. (ausser den durch र् (श्च) derivirten), wenn er gunirbar, gunirt, z. B.“ — S. 92, 15 l. „193.“ — Z. 20 l. „149.“ — S. 94, 4 l. „200“ (statt 199). — Z. 18 del. „IV.“ — Z. 30 l. „149.“ — S. 101, 11 l. नयति.^u — S. 110, 9 del. die Bem. und vergl. Chrestom. Noten S. ३०८ zu 88. — S. 113, 20 l. नत्.^u — S. 116, 1 v. u. l. „277.“ — S. 117, 14 l. नय^u (statt c). — S. 118, 5 l. „hinter Caus. von दृत्.“ — S. 119, 22 l. „252 und 5, b“ (statt 6). — S. 131, 27 l. नचयत्^u und Z. 35 l. नत्^u (statt तत्). — S. 132, 11 l. „6“ (statt b). — S. 139, 22 del. „लोकपूण“ und vergl. Verhess. zu S. 115. — S. 140, 23 l. „149“ (statt 148). — S. 141, 22 l. नविष्कार.^u — S. 143, 3 l. नयदृत्.^u — S. 145, 1 v. u. l. „294“ (statt 284). — S. 146, 25 l. „333“ (statt 303). — S. 150, 6 del. „नगरान्.“ — S. 154, 12 l. नद्विषय.^u — S. 159, 2 l. नयवृत्^u und Z. 10 नचर्त्.^u — S. 167, 5 v. u. l. नकमलम्.^u — S. 168, 13 l. नयन्.^u — S. 170, 4 v. u. ad. „Gebr. §. 318.“ — S. 171, 8 v. u. l. नकिचिदिधि.^u — S. 172, 8 v. o. l. „(vgl. §. 33, c)“ statt „(gegen §. 32).“ —

S. 176, 24 L. nr. 1 (६). — S. 178, 13 v. u. L. नानदुस. — S. 181, 10 L. 432. — ebds. 17 L. नौदगुठि. — S. 183, 13 L. नमोत. — S. 184, 23 L. नकर्मभूमि. — S. 185, 2 v. u. L. निधान. — S. 186, 4 v. u. L. नतामपणी. — S. 190, 19 L. 491 (st. 481). — S. 191, 23 L. नमामयणा. — ebds. 29 L. नरेवती u. Z. 33 नपनीवि. — S. 194, 14 L. nr. 12 (ठज्). — ebds. 16 L. 496. — S. 195, 10 L. नपरिबद्ध (V. L. परिबद्ध). — ebds. Z. 12 L. §. 520, b. — ebds. Z. 8 v. u. L. नवावर्धयिक. — S. 200, 1 L. नधीरेव. — S. 203, 22 L. नमोन (statt वव). — ebds. 27 L. ॥ B (statt b). — S. 204, 6 L. 548. 549. — ebds. 14 L. नचतुर्मासक und चतुर्मासिन्. — S. 206, 13 v. u. L. ॥ उ० (st. उ०). — S. 212, 13 v. u. L. ननुवि (st. ०वा). — S. 213, 24 L. नविदस् वि०. — S. 218, 6 v. u. L. ॥ Vokal an (incl. vor vokalisches oder mit व anlautendes Suffixen ein, z. B.). — S. 222, 21 L. nr. 16 (statt 15). — S. 223, 23 L. 459 (st. 549) und 460, 6 (st. 5). — S. 224, 13 v. u. L. नदुपिदुनाम्न. — ebds. 7 v. u. L. 435, 11. — ebds. 4 v. u. L. ॥ Ausn. h (st. g). — S. 227, 15 L. ॥ und ungleich mit सर्व. — ebds. 6 v. u. L. nr. 1. — ebds. 4 v. u. ad. hinter §. 433. — S. 228, 4 v. o. L. ॥ नैव. — ebds. 9 L. नविनेत्. — S. 229, 19 L. नरोहिणेव. — ebds. 26 L. 526 (st. 520). — S. 231, 10 L. 537, xxxiii. — ebds. Z. 11 L. 535. — S. 234, 9 v. u. L. 575 (st. 574). — S. 243, 2 ad. hinter nr. 2. — §. 563, V. — S. 245, 4 L. §. 618. — S. 246, 3 v. u. L. ॥ नमन (st. तमन). — S. 249, 16 L. ॥ auslautend (st. anlautend). — ebds. Z. 24 L. ॥ नैव (st. ॥). — S. 251, 11 v. u. L. ॥ नहोरात्रो. — S. 253, 7 v. u. L. 634 (st. 635). — S. 256, 5 L. ॥ vgl. §. 660 (st. 641). — S. 264, 4 v. u. L. ॥ नवदु. — S. 273, 2 v. o. L. ॥ नगुकेषठ. — S. 274, 4 L. ॥ नदुर्भा. — S. 280, 1 v. u. L. ॥ नचतुर्मासिन्. — S. 286, 1 v. u. L. 690 (st. 600). — S. 289, 4 v. u. L. ॥ नवस्कान्त. — S. 292, 10 v. u. del. §. 714. — S. 293, 22 ad. hinter 493, c 440. — S. 296, 1 v. u. zu Ende setze ॥ Komma statt des Punktes. — S. 298, N. 3, Z. 7 del. ॥ keine. — S. 300, 20 L. ॥ पुनर्वाच. — S. 306, 9 L. §. 813, 1, 2. — Auf der Tabelle zu §. 762 nr. 59 Dat. L. ॥ नचित्कम्पे. — S. 332, 14 ad. hinter Casus ॥ Plur. — Auf der Tabelle zu §. 766, in nr. 11 Nom. Sing. L. ॥ नृपस् und in nr. 15 Nom. Plur. Ntr. L. ॥ नानि. — S. 337, 15 in der Ueberschr. L. 776, V. — S. 342, 1 L. ॥ S. 309 n. 1 (st. 300). — S. 345, 7 v. u. ad. ॥ Abl. — S. 353, 14 L. ॥ auf च oder ein nach §. 795, 1 च absorbiert habendes च auslauten. — S. 354, 5 L. ॥ नध. — ebds. 9 L. ॥ निन्द. — ebds. 18 hinter वाच ad. ॥ (arbitr.) — S. 355, 7 bei 11 ad. ॥ नञ् bildet नञ्. — S. 357, 13 hinter Pr. Sing. ad. ॥ und Imperat. Sing. 3. — ebds. Z. 20 del. von ॥ न्यतिवे an bis ॥ Ntrag. — S. 369, 4 L. 632 (st. 139). — ebds. 9 del. ॥ ने. — S. 379, 16. 17 del. ॥ नचसे ॥ नचसे und नचसे. — S. 383, 19 L. ॥ नेपि (Caus. von ने) ॥ रिप्. — S. 389, 4 v. u. L. ॥ नचगृह. — S. 392, 14 v. o. L. ॥ नचगृहम् (statt नचगृहम्). — S. 394, 1 ad. ॥ निन्द. — ebds. 19 L. 857. — S. 395, 9 v. u. L. ॥ नचप. — Auf der Tabelle zu §. 381 ff. L. im Aor. XI Atm. Pl. 3 चदिन्न (statt ०न्न), im Precat. Atm. Sing. 3 L. ॥ नेवोह und im Fut. I Par. Du. 1 नेताम्वस्. — S. 404, 1 v. u. L. ॥ नताम्. — S. 405 n. 8 L. ॥ नचसे. — S. 407, 11 u. 12 hinter ॥ inlaut. ad. ॥ und anlaut. — S. 408, 16 L. 2., des fünften a. चि चि क्व

(welches auch aus कानि X Conj.-Cl. bilden kann, vgl. b) und वृत् (IV Conj.-Cl.). — b., die Verbalthemen auf ३. — S. 408 n. 3 Z. 4 L „दृष्टादे.“ — S. 409 n. 4 L „अप्यपिद्ये“ (statt अहपिद्ये). — S. 416, 10 L „149“ (st. 150). — ebds. n. 15 del. „१५१.“ — S. 419 n. 3 Z. 3 ad. „१५३“ (mit Beachtung von §. 154, 2, 2). — S. 423, 9 ad. „कु गृ भृ नृ“ (alle VI Conj.-Cl.). — S. 427 n. 5 Z. 1 L „§. 154, 2“ und del. अक्षिवा; अक्ष bildet अक्षिवा. — S. 430, 7 bei लि ad. „vernichten.“ — S. 433 bei ३ ad. „199.“ — ebds. bei ३ ad. „275 und ३ §. 789, V.“ — bei ३ ad. „186.“ — ebds. Z. 2 v. u. L „उपु“ und ad. „789, I.“ — S. 434 bei अत् ad. „914, III.“ — ebds. Z. 4 L „896“ (statt 986). — hinter कत् L „202“ (statt 292). — Z. 19 L „कुन्त्.“ — S. 435 Z. 11 v. u. L „गृत्“ (st. गृत्). — ebds. Z. 6 v. u. bei ३ ad. „865; 901.“ — S. 436 bei चकत् ad. „836.“ — ad. „चुत्“ §. 149. — ebds. 6 v. u. L „914“ (st. 915). — S. 437 bei दृष्टि ad. „800.“ — bei दिप् ad. „844.“ — S. 438 bei दृष्ट ad. „912.“ — bei देप् ad. „844.“ — bei अत् ad. „858.“ — S. 439 bei अत् L „856“ (st. 853); bei अत् ad. „912.“ — bei अत् L „208“ (st. 820). — bei अत् L „844.“ — bei अत् ad. „819.“ — bei अत् ad. „894.“ — bei अत् L „891“ (st. 801). — S. 442, 1 v. u. L „856“ (st. 586). — S. 443, 16 L „अकत्“ (st. अकत्). — bei रिक् L „845“ (st. 844). — S. 444, 8 L „लृप्“ — bei लृप् L „35“ (st. 45). — bei मत् L „858“ (st. 848). — bei मत् L „856“ (st. 866). — S. 446, 4 v. u. ad. hinter 6 „v. u.“ und L „5“ (st. 13). — ebds. Z. 3 v. u. L „2“ (st. 6). — S. 448, 6 ist die Angabe zu Z. 8 irrig (vergl. oben S. 368 zu 3 ff.).

Damit die Citate im Glossar, welche sich, wie S. 2 bemerkt, auf die Vollst. Gr. beziehen, auch von denen benutzt werden können, welche sich meiner nächstens erscheinenden „kurzen Grammatik“ bedienen, folgt hier die gegenseitige Correspondenz der Paragraphen:

Vollst. Gr.	Kz. Gr.	Vollst. Gr.	Kz. Gr.
1. 2.	1 — 6	33 — 51	22
3	7	55	31 Bem. zu 3
4	8	56 — 58	23. 172. 193 *
5	9	59. 60	24 *
6	10	61. 62	25. 26 *
7	11	63	27
9	12 — 14	64. 65	28 *
11	15	66. 1. 2	30 *
16	16	66. 3	29 *
17	17	66. 4	30 *
22	18	66. 5	31 *
23 — 30	19. 20	68	32
32	21	70	33

*) und überhaupt an den betreffenden Stellen der Worthildung.

Vollst. Gr.	Kz. Gr.	Vollst. Gr.	Kz. Gr.
71	34	175—178	105. 106
72	35	181	102
73	36	182. 183.	108. 122
74	27	184	109. 110
75	37	185	111—113
77	15	186. 187	114. 115
78. 79	194. 480	189	116
80—82	172. 175. 180. 327*	190	118
83, 2	44	191. 192	117
86. 87	38—40	193. 194	118. 119
88	41	195	120
89	42	196	117
90	43	197	123
93. 94	45	198	123 Bem.; 12
95	46	199	125. 126
96	47	200	127
97. 98	48	201	128
99	49	202—207	129—132
101—103	50	208	133. 134
104—110	51	211	120. 132. 168. 248. 296*
113. 114	52	212	136
115	53	213—223	137. 138
116—134	54—59	224—232	139. 140
135—145	60—80	233	141
146	81	237	117. III *
147—161	an den betreffenden Stellen der Wort- bildung insbesondere	238 239 240	141 Bem. 142 143
(155. 156	116. 282. 283. 293	241	144
157—161	87. 89 *)	242—245	145
162. 163	82. 83	246	146
164. 165	84. 85	249—425	403—413
166	101	426—617	414—417
167	90. 91	618—626	418—422
168	92	627—636	423—427
169	93—98	638—651	428—430
170	99	652. 653	431—433
171. 172	100	654—657	434
173	103. 104	658—661	435

*) und überhaupt an den betreffenden Stellen der Wortbildung.
Glossar.

Vollst. Gr.	Kz. Gr.	Vollst. Gr.	Kz. Gr.
663—677	436—438	813	165. 183. 197. 201.
678—682	519		164 Bem.
683—685	439	814	165
686—715	440—446	815	197. 184
716	447	816—820	193. 197. 205—207
717—762	447—498. 502	821	197, 12. 17
763	499—503		166; 169; 172; 175;
764	504	822—824	179; 180; 184; 187;
765	505		195; 197; 198; 201;
766—769	506		205
770. 771	507	826—834	210—244
772	508. 509. 518	835	246—248
773—776	510—513	836	245
777	514	837	249
778	515	839	250
780	516	840	251—255
781—787	517—522	841	256. 257
788. 789	147	842—846	258—270
790	148	847—851	271—286
791	246	852	287. 288
792	149	853	289. 290
793	151	854	291
794	152. 165—182	855—858	251—290
795	166—168	859—863	292
796	169—171	864—868	293—296. 311—324
797	172—174	869	293—303
798	153. 183—207	870	293—296. 304—309
799	200	871	310
800	193—197	872—876	325—336. 354
801	193. 201—204	877	337. 338. 354
802	187—190	878—883	339—344. 347. 354
803	193. 198—200	884	345—353. 354
804	187. 191. 192	885—888	355. 357. 366—368
805	184—186		370
806	193. 201. 205—207	890—892	358—364. 369. 370
807	150	893	365
808	155. 156	894—900	371—379
809	158. 159	901—907	380—388
810	160—163	908—916	389—399
811	157	917—920	400—402.

